

Begroting 2017

t.b.v. Raadsvergadering 15 november 2016

Colofon

Programmabegroting 2017
Gemeente Maastricht

Samenstelling

Gemeente Maastricht
Team Concernzaken
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

INHOUDSOPGAVE

KERNGEGEVENS	5
HOOFDSTUK 1 BELEIDSBEGROTING.....	6
1.1 KOERS HOUDEN IN TEGENWIND.....	6
1.2 FINANCIËEL BEGROTINGSBEELD.....	9
1.3 INFOGRAPHICS.....	10
HOOFDSTUK 2 PROGRAMMAPLAN	13
LEESWIJZER	13
PROGRAMMA 1 BESTUUR EN DIENSTVERLENING	19
PROGRAMMA 2 VEILIGHEID.....	31
PROGRAMMA 3 ECONOMIE EN WERKGELEGENHEID	41
PROGRAMMA 4 SOCIALE ZEKERHEID EN RE-INTEGRATIE.....	55
PROGRAMMA 5&6 SAMENLEVEN.....	65
PROGRAMMA 7 SPORT EN RECREATIE	79
PROGRAMMA 8 KUNST EN CULTUUR.....	87
PROGRAMMA 9 ONDERWIJS.....	97
PROGRAMMA 10 STADSONTWIKKELING	105
PROGRAMMA 11 WONEN.....	121
PROGRAMMA 12 VERKEER EN MOBILITEIT	127
PROGRAMMA 13 BEHEER OPENBARE RUIMTE	135
PROGRAMMA 14 NATUUR, MILIEU EN AFVAL.....	141
PROGRAMMA 15 ALGEMENE INKOMSTEN EN UITGAVEN.....	153
HOOFDSTUK 3 FINANCIËLE BEGROTING.....	159
3.1 TOELICHTING OP DE FINANCIËLE BEGROTING	159
3.2 UITGANGSPUNTEN VAN DE RAMINGEN	159
3.2.1 INDEXERING.....	159
3.2.2 ONVOORZIEN EN RISICOBUFFER.....	159
3.2.3 RENTE.....	160
3.2.4 GEMEENTEFONDS SEPTEMBER CIRCULAIRE 2016	160
3.3 VAN BEGROTING 2016 NAAR BEGROTING 2017	161
3.3.1 TOELICHTING OP HET BUDGETTAIR KADER	162
3.4 UITEENZETTING VAN DE FINANCIËLE SITUATIE	166
3.4.1 RESERVES EN VOORZIENINGEN.....	166
3.4.2 INVESTERINGSPERSPECTIEF	168
HOOFDSTUK 4 VERPLICHTE PARAGRAFEN.....	173
4.1 LOKALE LASTENPARAGRAAF	173
4.1.1 INLEIDING	173
4.1.2 BELEID TEN AANZIEN VAN LOKALE HEFFINGEN.....	173
4.1.3 GERAAMDE INKOMSTEN VAN DE LOKALE HEFFINGEN	174
4.1.4 MAXIMAAL KOSTENDEKKENDE BELASTINGEN (PER BELASTING)	175
4.1.5 KOSTENDEKKENDE LEGES (IN TOTALITEIT).....	176
4.1.6 ALGEMENE BELASTINGEN EN PARKEERBELASTING	179
4.1.7 LASTENDRUK BURGERS EN BEDRIJVEN	181
4.1.8 KWIJTSCHELDINGSBELEID.....	182
4.2 BEDRIJFSVOERING	183
4.2.1 BEDRIJFSVOERINGSPROGRAMMA/PROJECTEN	183
4.2.2 CIJFERS OVER BEDRIJFSVOERINGSTHEMA'S	186
4.3 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING	187
4.3.1 WEERSTANDSCAPACITEIT.....	187
4.3.2 RISICO-INVENTARISATIE	187
4.3.3 RATIO WEERSTANDSVERMOGEN	192
4.3.4 KENGETALLEN	193
4.4 FINANCIERING.....	195
4.4.1 INLEIDING	195

4.4.2	TREASURYBELEID	195
4.4.3	ONTWIKKELING VAN DE KORTE EN LANGE RENTE / RENTEVISIE.....	195
4.4.4	KASGELDLIMIET, FINANCIERINGSBEHOEFTE EN RENTERISICONORM	195
4.4.5	ONTWIKKELING LENINGPORTEFEUILLE	197
4.4.6	FINANCIERING ACTIVA EN RENTEOMSLAG.....	198
4.4.7	SCHATKISTBANKIEREN	199
4.4.8	WET HOUDBARE OVERHEIDSFINANCIËN	199
4.5	VERBONDEN PARTIJEN	200
4.5.1	KADERNOTA GOVERNANCE	200
4.5.2	RISICOANALYSE	201
4.5.3	DEELNEMINGEN	202
4.5.2	PUBLIEK-PRIVATE SAMENWERKING (PPS)	213
4.5.3	GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN	218
4.6	DUURZAME KAPITAALGOEDEREN.....	227
4.6.1	INFRASTRUCTUUR EN VOORZIENINGEN IN DE OPENBARE RUIMTE.....	227
4.6.1	VASTGOED	231
4.7	GRONDBELEID	237
4.7.1	GROND- EN VASTGOEDBELEID ALGEMEEN	237
4.7.2	VIGERENDE BELEIDSKADERS	237
4.7.3	GROND- EN VASTGOEDBELEID IN RELATIE TOT DE PROGRAMMA'S	238
4.7.4	ONTWIKKELINGEN	239
 BIJLAGEN		244
BIJLAGE 1	SAMENSTELLING VAN HET COLLEGE VAN B&W	245
BIJLAGE 2	ORGANISATIESCHEMA IN 2016.....	246
BIJLAGE 3	RESERVES EN VOORZIENINGEN.....	247
BIJLAGE 4	OVERZICHT INCIDENTELE BATEN EN LASTEN.....	264
BIJLAGE 5	OVERZICHT SUBSIDIES.....	270
BIJLAGE 6	EU SUBSIDIES	273
BIJLAGE 7	HERCALCULATIES GRONDEXPLOITATIES	275
BIJLAGE 8	BEREKENING EMU SALDO.....	276
BIJLAGE 9	OVERZICHT TAAKVELDEN	277
BIJLAGE 10	STAND VAN ZAKEN BURGERINITIATIEVEN	294
BIJLAGE 11	FINANCIEEL UITVOERINGSBEELD 2016.....	296
BIJLAGE 12	LIJST MET GEBRUIKTE AFKORTINGEN.....	299

KERNGEGEVENS

Sociale structuur	jaarrekening 2015 (per 1-1-2016)	begroting 2017 (per 1-1-2017)
<i>Aantal inwoners</i>		
0 - 19 jaar	21.470	20.330
20 - 24 jaar	15.374	15.610
25 - 29 jaar	9.917	10.710
30 - 49 jaar	26.554	26.300
50 - 64 jaar	24.678	24.700
65 jaar en ouder	24.536	25.200
Rectificatie CBS	4	0
Totaal aantal inwoners	122.533	122.850
Aantal cliënten Wet Werk en Bijstand	3.712	3.780
Uitkeringsgerechtigden op basis van IOAW en IOAZ	206	230

Fysieke structuur	jaarrekening 2015 (per 1-1-2016)	begroting 2017 (per 1-1-2017)
Oppervlakte gemeente (ha)	6.006	6.005
- waarvan binnenwater	324	323 ¹
- historische stads- of dorpskern	101	101
Oppervlakte van de wegen (ha)	581	598 ²
Oppervlakte openbaar groen (ha)	484	495
Lengte van de riolering (km)	570	570
Lengte van de waterwegen (km)	20	20
Aantal verblijfsobjecten met woonfunctie	60.948	61.300

Financiële structuur (x € 1.000)	jaarrekening 2015 (per 1-1-2016)	begroting 2017 (per 1-1-2017)
Totaal lasten	563.968	501.496
Algemene uitkering gemeentefonds	109.098	116.464
Integratie-uitkeringen Sociaal Domein	110.584	96.224
Integratie- en decentralisatieuitkeringen	24.426	23.838
Opbrengst algemene belastingen (ozb, honden- en toeristenbelasting)	33.941	34.170
Boekwaarde geactiveerde kapitaaluitgaven	471.084	511.601
Omvang reserves	206.661	159.855 ³
Vaste schuld (exclusief doorverstrekte leningen)	111.163	156.627

1 Deze is iets gedaald als gevolg van een grenscorrectie met België (raadsbesluit 14-06-2016).

2 De stijging in de oppervlakte wegen+groen is door areaaluitbreidingen (o.a. Station Noord, Geusseltpark, Tapijnkazerne en Hagerhof).

3 De daling van de omvang van reserves wordt vooral veroorzaakt door de reserve A2.

HOOFDSTUK 1 BELEIDSBEGROTING

1.1 Koers houden in tegenwind

Maastricht is een sociaal en saamhorige stad, die zich steeds nadrukkelijk ontwikkelt en profileert als een internationale universiteitsstad, met een top leef-, werk- en verblijfsklimaat voor bewoners, bedrijven en bezoekers. Een inclusieve stad, die perspectief biedt aan iedere Maastrichtenaar. Van student tot senior, van sjeng tot expat.

Met het coalitieakkoord 'Wij Maastricht!' werken we aan deze stad. We bouwen aan een solidaire gemeenschap, door te geloven in de mogelijkheden van alle Maastrichtenaren, door zorg en ondersteuning te garanderen aan degenen die het nodig hebben en gastvrij te zijn voor de ontheemden die in Maastricht een veilig thuis zoeken. We profileren ons als internationale universiteitsstad door het aanpakken van de ontgrenzing, door te werken aan grensoverschrijdende agglomeratievorming, door studenten uit alle delen van de wereld een warm welkom te heten en te investeren in bijpassende grootstedelijke voorzieningen als een International Students Club en een volwaardig poppodium. We versterken het werk- en leefklimaat door te investeren in de economische structuurversterking en te blijven inzetten op het brede economisch palet van diensten, kennis, maakindustrie en meerdaags toerisme, dat van Maastricht een robuuste stad maakt. Een stad die tegen een stootje kan.

Op koers

Deze coalitie ligt op koers bij de realisering van haar coalitieprogramma. Binnen het sociaal domein is Maastricht in staat gebleken de rust, soliditeit en solidariteit te behouden. Het investeringsprogramma van 2 miljard euro, met gebiedsontwikkelingen als de Groene Loper en Sphinxkwartier, vordert zienderogen. De veiligheid in de stad neemt toe, zo blijkt uit cijfers van de nationale politie. En economisch blijft de stad goed presteren wat onder meer tot uitdrukking komt in een lagere werkloosheid dan het gemiddelde van de Nederlandse steden.

Landelijk, maar ook internationaal krijgt Maastricht erkenning voor zijn koers. Het gedurfde sociale beleid wordt geprezen, de ondertunneling van de A2 dient als lichtend voorbeeld op internationale congressen, het Sphinxkwartier gooit hoge ogen met de innovatieve herbestemming van industrieel erfgoed en in tal van toeristische benchmarks voert Maastricht de lijst aan als beste stedenmerk, meest gewaardeerd stad van Nederland en beste winkelstad.

Werkgelegenheid voor jong en oud blijft een topprioriteit. Welzijn, participatie en zorg worden toekomstbestendig gemaakt. De lasten voor inwoners en het bedrijfsleven worden, behoudens de inflatiecorrectie, niet verhoogd. En er wordt niet bezuinigd op veiligheid, armoedebeleid en economie. Dit zijn niet de verdiensten van het stadsbestuur alleen. We bereiken dit omdat we in Maastricht samen de schouders eronder zetten. Burgers, professionals, ondernemers en bestuurders. We bundelen onze krachten, in de volle overtuiging dat we alleen samen Maastricht sterker kunnen maken.

Financiële tegenwind

Koers houden vraagt om permanente bijsturing. Want zoals bij elke lange reis naar een helder einddoel, veranderen onderweg de omstandigheden. Bijsturen is nodig bij harde zijwind, extra gas geven bij tegenwind en nieuwe energie sparen bij onverwachte rugwind.

Die tegenwind manifesteert zich op dit moment in volle hevigheid. Financieel staat de stad voor grote uitdagingen. Het uitvoeringsbeeld van het lopende begrotingsjaar 2016 laat in een voorlopige prognose een tekort zien van 17 miljoen euro, met name door de tekorten als gevolg van de decentralisaties in het sociaal domein. Zie het uitvoeringsbeeld in bijlage 11 van deze programmabegroting,

De overdracht van taken in het sociaal domein door het rijk hebben we in 2015 en 2016 weten te realiseren met borging van de zorg voor onze burgers. Zoals bekend heeft deze overdracht plaatsgevonden met zware kortingen vanuit het rijk. Onze verwachting dat de door het rijk ingecalculerde besparingen niet te realiseren zijn in het tempo waarmee de hiervoor genoemde kortingen op de budgetten zijn doorgevoerd, lijkt bewaarheid te worden. Zoals alle andere grote gemeenten zien wij forse tekorten ontstaan op deze nieuwe taken, met name bij beschermd wonen, begeleiding jeugd en op de uitvoering.

De financiële zorgen mogen echter niet worden afgewenteld op de ingezette lijn van innovaties. Zonder te investeren in innovaties is de gewenste beweging van het gehele sociaal domein onmogelijk. Terwijl deze beweging juist noodzakelijk is om het stelsel op de langere termijn betaalbaar te maken en sociaal te houden. Deze transformatie vergt dus tijd. In combinatie met rijksbezuinigingen leidt dit onvermijdelijk tot tijdelijke tekorten op de gemeentelijke begroting.

Naast de rijkskortingen merken we ook de negatieve neveneffecten van de verschuivingen tussen Zorgverzekeringswet, Wet Langdurige Zorg, Wmo en de Jeugdwet. De verantwoordelijkheid voor de zorg voor specifieke doelgroepen, zoals jongerenopvang, komt steeds meer bij ons als gemeente te liggen. De druk op de extramuralisering is daarbij opmerkelijk. Zo zien wij, net als alle andere centrumgemeenten, eveneens een stijgend aantal verwarde personen dat opvang behoeft.

Bijsturen om koers te houden

Naast het verwachte tekort van 17 miljoen euro voor 2016, is het meerjarenperspectief eveneens verslechterd. In 2017 verwachten we een incidenteel tekort van bijna 3 miljoen euro, de jaren erna bewegend naar een sluitende begroting in 2020.

Als hiervoor uiteengezet, zijn het met name de tekorten in het sociaal domein die een serieuze bedreiging vormen voor ons solide beleid. Het college heeft daarom een bestuursopdracht uitgevaardigd om inkomsten en uitgaven beter in balans te brengen. Bij de kaderbrief 2017 volgen op basis van een gedegen analyse voorstellen die moeten leiden tot keuzes voor substantiële, structurele besparingen dan wel bijstellingen van het beleid. Uiteraard wordt niet gewacht met maatregelen. In de uitvoering en bij de inkoop 2017 wordt al gewerkt aan mogelijke besparingen en verbeteringen. Met name bij de zaken waarbij op dit moment de tekorten het grootst zijn, wordt extra aanpak ingezet: beschermd wonen en begeleiding. Tevens worden onze eigen processen en organisatie nog verder verbeterd en waar mogelijk worden hierbij onze apparaatskosten ook aangepakt.

Het voorlopig verwachte eenmalige tekort van 17 miljoen euro in 2016 zal zoveel mogelijk binnen de budgetten van de programma's moeten worden opgevangen die worden overschreden. Als dat onvoldoende lukt, zullen extra onttrekkingen aan reserves en voorzieningen worden ingezet. Om het meerjarenperspectief sluitend te maken wordt een opdracht verstrekt om opties uit te werken die bij Kaderbrief 2017 aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Ook andere landelijke ontwikkelingen nopen tot bijsturing. Het opgaan van ruimtelijke wetten en algemene maatregelen in de eerdergenoemde omgevingswet vraagt onze bijzondere aandacht. Qua omvang, complexiteit en risico's is de operatie vergelijkbaar met de overheveling van rijkstaken binnen het sociaal domein. In het begrotingsjaar investeren we in een gedegen voorbereiding, die een solide overgang in 2018 mogelijk moet maken.

Maastricht blijft onverkort ambitieus

Door krachtig bij te sturen in tegenwind, presenteert Maastricht ook dit jaar een sluitende begroting met gelijkblijvende lasten, en geen hypotheek op toekomstige generaties. Dat financieel adagium is en blijft een absolute voorwaarde om onze allergrootste ambitie waar te maken: het verder bouwen aan de sociale en saamhorige stad, die zich steeds nadrukkelijker ontwikkelt en profileert als een internationale universiteitsstad, met een top leef- werk- en verblijfsklimaat voor bewoners, bezoekers en bedrijven.

Sociaal en saamhorig

Een sociale en saamhorige stad blijft zorgen voor haar kwetsbare inwoners. En toont, in saamhorigheid, ook haar sociale gezicht aan mensen in nood die in Maastricht een veilige schuilplek zoeken. De stad heeft haar volle verantwoordelijkheid genomen met de opvang van vluchtelingen. En het blijft niet bij opvang alleen. In 2017 creëren we een sluitende aanpak om vergunninghouders zo snel mogelijk naar leer-werktrajecten te begeleiden.

Internationale universiteitsstad

De internationale universiteitsstad manifesteert zich steeds nadrukkelijker met onder meer een nieuw broedplaatsenbeleid, een belangrijke impuls die deze coalitie geeft aan het vestigingsklimaat, het vergroten van werkgelegenheid en daarmee het behoud van (internationale) afstudeerders voor onze stad en regio. Talentvolle starters binnen de campussen faciliteren we door samen met Sittard-Geleen en Heerlen te investeren in de technologische broedplaats Brightlands Innovation Factory. Ruimtelijk scheppen we optimale condities voor de verdere transformatie van Maastricht tot internationale universiteitsstad. Aan de noordkant komt het Sphinxkwartier tot volle wasdom met het casco-herstel van

de Eiffel, de verbinding van Lage en Hoge Fronten en onlangs geopende filmhuis Lumière. Aan de zuidkant van de binnenstad verrijst in de Tapijnkazerne een nieuw centrum voor onderzoek, onderwijs en ondernemerschap, aan de oostzijde wordt geïnvesteerd in het verblijfstoerisme met een opwaardering van het MECC en in de binnenstad staat de modernisering van het Theater aan het Vrijthof op de rol. Met eigentijdse, ruwe en grotendeels nog vrij invulbare plekken als het Radiumgebied, biedt de stad bovendien ruimte voor creativiteit en experiment.

Top leef- werk- en verblijfsklimaat

Een leefbare stad is een gezonde stad. We intensiveren de sportbegroting met 1,1 miljoen euro met als doel meer sport- en beweegdeelname. De in aanbouw zijnde nieuwe Geusselt-sporthal voor breedtesport gaat dit begrotingsjaar open, het programma Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) wordt voortgezet, de start van de bouw van de Bouldrôme is in 2017 voorzien en het nieuwe beleid om de binnen- en buitensportaccommodaties toekomstbestendig te maken - inclusief nieuwe tarieven - zal worden geëffectueerd.

Een leefbare stad is vooral ook een veilige stad. Uit de beleidscijfers van de nationale politie blijkt dat de integrale aanpak in Maastricht zijn vruchten afwerpt. De lokale driehoek stuurt consequent op de in het Meerjarenplan Veiligheid, geprioriteerde thema's. Op de meeste thema's is een daling waarneembaar, zo daalde de drugsoverlast in 2015 met een derde ten opzichte van 2014 en nam het aantal woninginbraken af. We continueren in 2017 de integrale samenwerking tussen gemeente, politie en openbaar ministerie in de aanpak van drugsoverlast via het project Frontière. En met een pakket van maatregelen zetten we samen met burgers en professionals in op een duurzame verbetering van de veiligheidsbeleving. Veiligheid is ook een zorg voor de vele Nederlanders die aan een rivier wonen. Daarom onderzoeken we samen met onze partners zoals Provincie, Rijkswaterstaat en het Waterschap verdere maatregelen om Maastricht ook in de toekomst te beschermen tegen hoogwater.

Om inwoners te binden en nieuwe stadgenoten aan te trekken is het aanbod en de kwaliteit van woningen cruciaal. De Woonvisie wordt daarom geactualiseerd. Met de woningcorporaties zijn nieuwe afspraken gemaakt over de realisatie van de buurt- en wijkontwikkelingsplannen. Voor de gemeente betekent dit een herschikking van de beschikbare middelen voor de herinrichting van openbare ruimte, voorzieningen en infrastructuur in de verschillende buurten. Met voortvarendheid gaan we in 2017 de verschillende projecten uitvoeren waaronder de Blauwer Loper in Mariaberg en de verdere vernieuwing van Heer.

Een leefbare stad is een bereikbare en schone stad. Met de ingebruikname van de A2-tunnel, de bovengrondse ontwikkeling van de Groene Loper, de verlegging van Noorderbrug en de bouw van de ondergrondse fietsenstalling verbeteren we de bereikbaarheid en luchtkwaliteit van onze stad. Rond het station gaan we studeren op een mogelijke fiets- en voetgangersverbinding tussen binnenstad en Groene Loper. Samen met burgers, bedrijven en instellingen werken we aan de ambitie om klimaatneutraal te zijn in 2030. Hiervoor sluiten we nieuwe energieakkoorden met onder andere industriële partijen en organisaties.

Maastricht is van de gemeenschap, niet van de gemeente.

Een stad die verjongt en steeds internationaler kleurt, die wil uitdagen en inspireren, wil verbinden en verrassen, vergt een meebewegende overheid met bijpassende dienstverlening. De overheid van nu is een samenwerkende overheid. De gemeenschap staat aan het roer, en niet meer alleen de gemeente. We experimenteren daarom met nieuwe instrumenten als het right to challenge, pionieren met innovatieve vormen van subsidieverstrekking en verbeteren onze dienstverlening waar nodig. De financiële tegenwind is krachtig, en noopt tot nog harder trappen en ook onze organisatie verder te brengen naar een optimale conditie. Dat is nodig om de resultaten te bereiken die we met de stad hebben afgesproken en vastgelegd in ons coalitieakkoord. Met het voorliggende programma voor 2017, de bijbehorende begroting, maar vooral met de energie die we samen ontwikkelen met alle Maastrichtenaren en hun volksvertegenwoordigers, gaat dat lukken.

1.2 Financieel begrotingsbeeld

Op basis van deze begroting ziet het financiële plaatje er op dit moment als volgt uit:

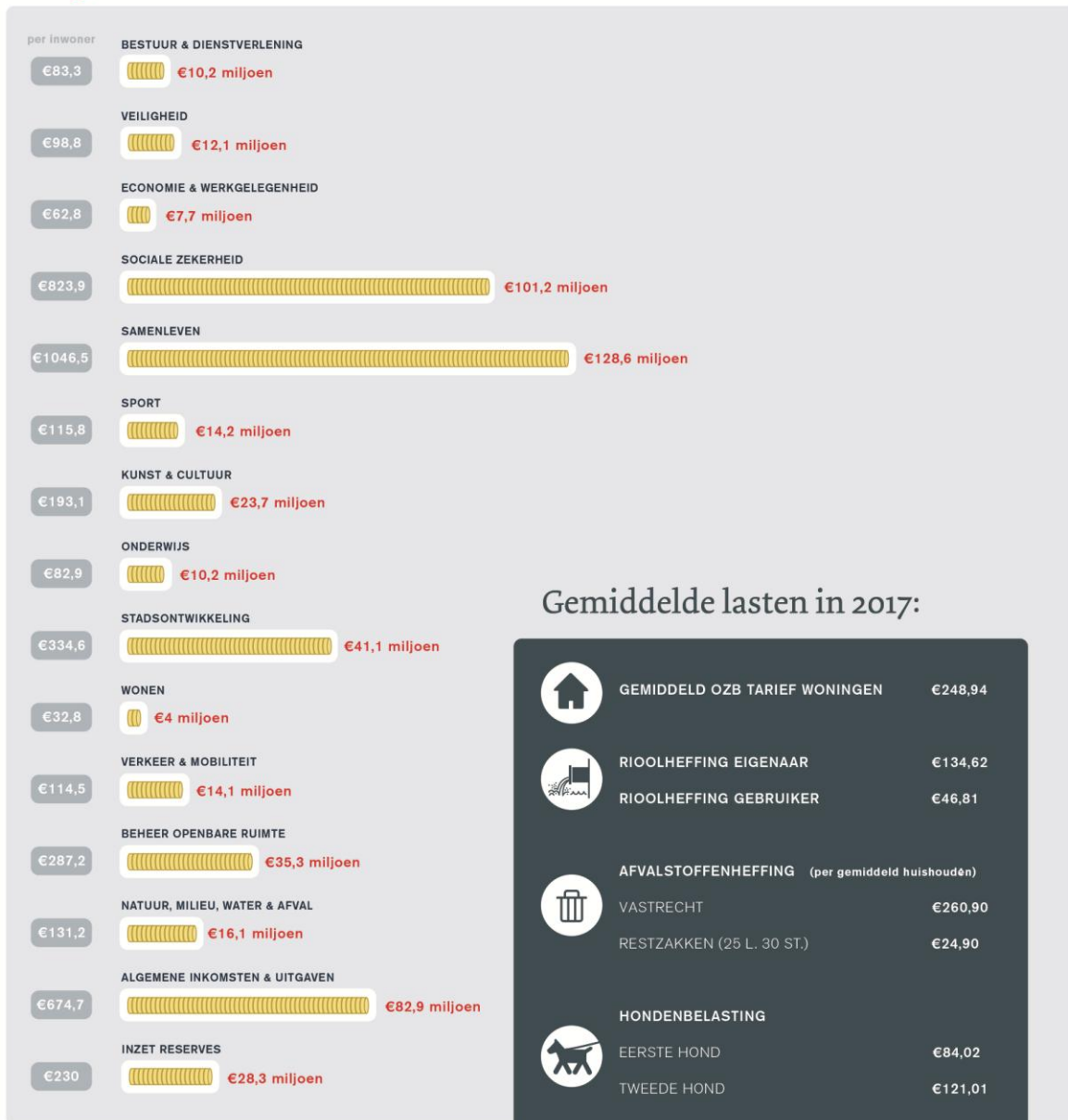
Samenvatting programmabegroting 2016-2020						
(bedragen x € 1.000)	Gemeente-Rekening	programmabegroting				
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Lasten						
Programma 1 Bestuur en dienstverlening	22.474	19.886	10.238	10.107	9.642	9.641
Programma 2 Veiligheid	14.314	13.938	12.137	11.837	11.537	11.537
Programma 3 Economie en werkgelegenheid	8.095	8.704	7.711	7.242	7.156	7.153
Programma 4 Sociale zekerheid	119.439	111.256	101.218	99.740	98.699	97.503
Programma 5/6 Samenleven	144.762	149.443	128.567	127.224	127.035	126.006
Programma 7 Sport	14.606	15.370	14.230	14.542	12.899	11.606
Programma 8 Kunst en cultuur	28.830	29.100	23.717	22.361	22.332	22.287
Programma 9 Onderwijs	16.358	11.957	10.186	10.207	10.418	10.435
Programma 10 Stadsontwikkeling	97.974	67.603	41.109	35.637	28.726	33.834
Programma 11 Wonen	3.663	4.255	4.034	3.863	2.566	2.530
Programma 12 Verkeer en mobiliteit	15.529	24.525	14.062	12.418	11.573	11.757
Programma 13 Beheer openbare ruimte	42.016	41.945	35.277	36.625	36.610	36.474
Programma 14 Natuur, milieu, water en afval	20.253	21.607	16.120	16.102	16.203	16.114
Programma 15 Algemene inkomsten+uitgaven	15.655	30.908	82.890	81.049	81.584	82.610
Totaal lasten exclusief toevoegingen reserves	563.968	550.496	501.496	488.952	476.980	479.487
Baten						
Programma 1 Bestuur en dienstverlening	2.789	2.134	2.445	2.445	2.445	2.445
Programma 2 Veiligheid	729	714	332	434	434	434
Programma 3 Economie en werkgelegenheid	301	79	39	39	39	18
Programma 4 Sociale zekerheid	75.636	61.155	59.452	58.927	58.983	59.177
Programma 5/6 Samenleven	23.745	23.443	13.709	13.709	13.709	13.709
Programma 7 Sport	5.362	4.042	2.641	2.692	2.524	2.558
Programma 8 Kunst en cultuur	5.840	7.082	6.372	6.272	6.272	6.272
Programma 9 Onderwijs	3.374	2.165	2.087	2.087	2.087	2.087
Programma 10 Stadsontwikkeling	26.664	54.741	27.746	28.236	21.920	21.953
Programma 11 Wonen	94	40	40	40	40	40
Programma 12 Verkeer en mobiliteit	12.028	13.374	11.151	11.151	11.151	11.151
Programma 13 Beheer openbare ruimte	22.686	21.286	17.646	18.733	18.763	18.795
Programma 14 Natuur, milieu, water en afval	19.189	20.523	19.563	19.521	19.637	19.572
Programma 15 Algemene inkomsten+uitgaven	293.232	308.728	322.452	319.892	319.347	319.138
Totaal baten exclusief onttrekkingen reserves	491.669	519.506	485.674	484.178	477.351	477.349
Totaal van saldo van baten en lasten	72.299	30.990	15.821	4.774	-371	2.138
Toevoeging reserves	44.772	61.533	28.256	32.517	31.216	30.614
Onttrekking reserves	106.902	92.522	44.078	37.291	30.845	32.751
Geraamd Resultaat	10.169 N	0	0	0	0	0

Begroting 2017 in één oogopslag

Inkomsten TOTAAL 529,8 MILJOEN

Uitgaven TOTAAL 529,8 MILJOEN

Speerpunten voor 2017

Maastricht is een sociale en saamhorige stad, die zich steeds nadrukkelijker ontwikkelt en profileert als een internationale universiteitsstad, met een top leef-, werk- en verblijfsklimaat voor bewoners, bedrijven en bezoekers.

Sociaal en Saamhorig

Thuis in Maastricht

Platform voor participatie en buurtbinding

Warm welkom voor nieuwe Maastrichtenaars en attentie voor vertrekkers

€ 168.000

p. jaar

Voortzetting overheveling rijkstaken

Voortzetting Sociale Teams

1 in 2016

Bestrijding armoede

Bestrijden meervoudige oorzaken van armoede

Sociaal investeringsfonds

€ 4 miljoen

Fonds om Maastricht sociaal weerbaar te maken

Vitale senioren

Langer zelfstandig wonen

Internationale universiteitsstad

€ 2 miljoen investering in Maastricht Aachen Airport / luchtverbinding van/met de stad

Investering MECC € 27,2 miljoen

internationaal congrescentrum en ontmoetingsplek voor expats, internationale studenten en congresgangers

Agenda Stad: ontgrensd Zuid-Limburg 2 de aantrekkelijkste regio van NL

Maastricht international centre

€ 50.000 p. jaar
1 loket voor internationals

Student en stad

€ 150.000

programma dat inwoners en studenten nader bij elkaar brengt

Muziekgieterij Euregionaal poppodium voor 1500 toeschouwers

€ 7,7 miljoen

Start herontwikkeling Tapijn

€ 4,5 miljoen

Brainport 2020

Via Limburg Development (LED) Maastricht en Zuidoost-NL naar top-3 kennisregio's Europa

6 euro per inwoner per jaar

Brightlands Innovation Factory

€ 150.000
Broedplaats voor Willie Wortels

International Students Club

ontmoetingsplek voor internationale studenten

Top leef-, werk- en verblijfsklimaat

Verlegging Noorderbrug

€ 168 miljoen

Herschikking huisvesting voortgezet en speciaal onderwijs

Bouw ondergrondse stalling bij het station

€ 13 miljoen

Renovatie en herbestemming Eiffel

ca. € 22 miljoen

Innovatie cultuur

€ 1 miljoen

Hoogwaterveiligheid

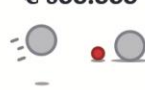
Veilige stad en een veilig gevoel

Verbeteren veiligheidsbeleving

Start bouw Boulodrome

€ 800.000

Voortzetting Drugsmeldpunt en aanpak drugsoverlast

€ 300.000

Reparatie sportbeleid

€ 600.000

Consolidatie vestingwerken c 1,5 miljoen

Verbinding Frontenpark

Eerste fase uitvoeringsplan integrale kindcentra

€ 13 miljoen

Geen lastenverhoging voor inwoners en ondernemers bovenop de inflatie

Broedplaatsenbeleid

€ 120.000

Stimuleren en behouden creatief talent

Marienberg Blauwe Loper

€ 3,8 miljoen

Fiets- en voetgangersverbinding door de wijk

Staat van de stad.

Hoe gaat het met Maastricht?

Algemene inkomsten en uitgaven

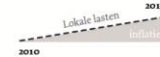
Lokale lastenladder van 100.000+ gemeenten

Maastricht financieel gezonde gemeente

Lasten ondernemers en bedrijven niet verhoogd behoudens de inflatie

Woonlasten Maastricht / Nederland

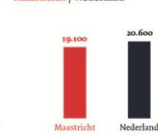

Sociale zekerheid en re-integratie

Werkloosheid Maastricht / Nederland

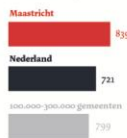

Gemiddeld besteedbaar inkomen (euro) Maastricht / Nederland

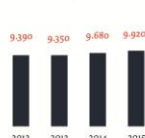

Economie

Aantal banen per 1.000 inwoners 2015

Aantal bedrijven

Aantal arbeidsplaatsen

Tweede Beste Markt van Nederland

Onderwijs

Afstand tot Basisschool Maastricht / Nederland

Afstand tot Voortgezet onderwijs Maastricht / Nederland

Samen Leven

Vrijwilligers

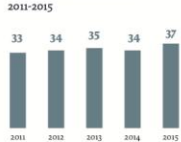

Beheer openbare ruimte

Wonen

Woonaantrekkelijksindex 2011-2015

plaats 1 = meest aantrekkelijke woongemeente ranking Atlas voor gemeenten

Woz-waarde 1 januari 2016

Stadsontwikkeling

Moerjarige investeringen stedelijke projecten Maastricht. Meer dan € 5 miljard.

Kunst & Cultuur

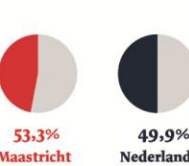

1 van de 9 culturele brandpunten NL

Sport

Percentage niet-sporters

Afstand tot sportaccommodatie

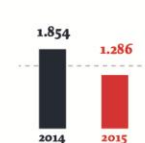

Veiligheid

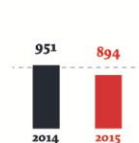
Rapportcijfer voor veiligheid in de buurt

Meldingen Drugsoverlast

Woninginbraken

Natuur, Milieu en Afval

Huishoudelijk afval kg per inwoner Maastricht / Nederland

Score voor energieambities Maastricht / Nederland

Score voor duurzaamheid Maastricht / Nederland

mate waarin gemeente duurzaam is score 0 tot 100 volgens Telos

Bestuur en dienstverlening

Rapportcijfers 2015

Verkeer en Mobiliteit

Maastricht Bereikbaar: 1700 spitsmijdningen per ochtend

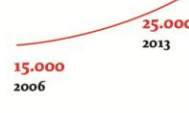
Geregistreerde ongevallen per 1000 inwoners

Fietsgebruik

Aantal Maaskruisende fietsbewegingen

Bronnen
Meest actuele gegevens volgens:
Telos, CBS, Z&A, Beeld, Markt, Maastricht in cijfers en Waarsburgemeente.nl
beveiligings politie, veiligheidsmonitor

Ontwerp & Realisatie
Studio Brandstof
www.studiobrandstof.nl

HOOFDSTUK 2 PROGRAMMAPLAN

Leeswijzer

Een overzicht van de betekenis van alle gebruikte afkortingen vindt u in bijlage 15.

Programmaopbouw

1. Wat willen we bereiken?

► *Wat is de programmadoelstelling?*

Beschrijft het doel van het programma op strategisch niveau.

► *Beleidsmatige context*

Beschrijft de relatie van het programma met de herijkte stadsvisie. Geeft een overzicht van de opdrachten uit het coalitieakkoord, die een sterke relatie vertonen met het programma. En geeft een overzicht van de strategische beleidsnota's, die een sterke relatie vertonen met het programma.

► *Wat merkt de burger daarvan?*

Beschrijft de beoogde maatschappelijke effecten.

► *Beleidsindicatoren*

In het BBV 2004 werden gemeenten voor het eerst verplicht om niet-financiële informatie in begroting en jaarstukken op te nemen. Omdat indicatoren niet verplicht zijn, gaan gemeenten hier in de praktijk op uiteenlopende wijze mee om.

In de herziening van het BBV wordt beschreven dat het voor gemeenten steeds belangrijker wordt om te kunnen sturen op basis van meetbare prestaties. Gemeenten moeten bij de besteding van de beschikbare middelen goed onderbouwde keuzes kunnen maken om te kunnen bijsturen als de ontwikkelingen daartoe aanleiding geven. Dit betekent onder meer dat gemeenten zoveel als mogelijk en wenselijk is, dezelfde indicatoren moeten gebruiken. Vanuit deze gedachte heeft het rijk gemeenten verplicht met ingang van programmabegroting 2017 een basisset van uniforme beleidsindicatoren op te nemen in het programmaplan.

Als reactie hierop heeft de raadscommissie Begroting en Verantwoording op 11 mei 2016 de volgende besluiten genomen:

- Het programmaplan van Programmabegroting 2017 bevat alleen de basisset van uniforme beleidsindicatoren zoals door het rijk bepaald.
- Op 5 april 2016 heeft de raadscommissie Begroting en Verantwoording een set van Maastrichtse beleidsindicatoren vastgesteld aanvullend op de door het rijk voorgeschreven indicatoren. De raad dient deze aanvullende set beleidsindicatoren in een apart document "Maastrichtse beleidsindicatoren 2017" samen met de programmabegroting 2017 ter informatie te ontvangen.
- Eind 2016 wordt door de raadscommissie Begroting en Verantwoording geëvalueerd in hoeverre de aanvullende set van beleidsindicatoren nog wenselijk is voor programmabegroting 2018 e.v.

2. Wat willen we daarvoor gaan doen?

► *Verbonden partijen*

In toenemende mate wordt een beroep op andere organisaties gedaan via uitbesteding, via inkoop of subsidiering of via uitvoering door verbonden partijen. De diversiteit van de verbonden partijen neemt bovendien toe, evenals het financiële en beleidsmatige gewicht ervan. Denk bijvoorbeeld aan de decentralisaties in het sociale domein.

Om het inzicht van concrete beleidsprestaties te bevorderen gerealiseerd via de inzet van verbonden partijen heeft het rijk in het kader van de herziening van het BBV besloten, dat die informatie niet meer in de paragraaf Verbonden Partijen, maar in de programma's van het Programmaplan dient te worden opgenomen. Van belang hierbij is – indien aan de orde – in de programma's aan te geven hoe er naar gestreefd wordt de maatschappelijke effecten te realiseren via inschakeling van verbonden partijen.

Onder het kopje 'verbonden partijen' wordt in elk programma aangegeven of er verbonden partijen zijn die een bijdrage leveren aan de realisatie van de programmadoelstelling. En zo ja, welke verbonden partijen dit dan zijn. Welke concrete beleidsprestaties de genoemde verbonden partijen leveren wordt vervolgens beschreven in één of meerdere van de kopjes die daarna volgen onder de vraag 'wat willen we daarvoor gaan doen?'.

► *Beleidsmatig kopje*

Onder de 'Beleidsmatige kopjes' worden de prestaties beschreven, die het college aan de hand van inspanningen wil (laten) realiseren in 2017. Op verzoek van de raad worden de programma's in de begroting en in de jaarrekening weergegeven via de kolommen 'Beoogde prestaties 2017' en "Realisatie 2017". In de begroting is alleen de kolom "Beoogde prestaties 2017" ingevuld, de kolom "Realisatie 2017" is leeg. In de jaarrekening 2017 zijn beide kolommen ingevuld. Het lezen van de programma's in de jaarrekening wordt door deze manier van weergeven makkelijker leesbaar.

Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
Prestatie	<leeg>
Prestatie.....	<leeg>
.... Etc	<leeg>

3. Wat mag het kosten?

► *Lasten en baten*

Hier worden per programma aangegeven:

- de geraamde lasten en baten en het saldo hiervan;
- de beoogde stortingen in en onttrekkingen aan de reserves;
- het geraamd resultaat.

Het financieel overzicht per programma is opgebouwd uit de lasten en baten per programma. Het saldo hiervan is het geraamde totaal saldo van baten en lasten. Daaronder worden de geraamde stortingen in en onttrekkingen aan de reserves per programma weergegeven. Het totaal saldo van baten en lasten plus de stortingen in de reserves en minus de onttrekkingen aan de reserves leiden tot het geraamde resultaat per programma. Het geraamd saldo per programma komt ten laste van de algemene middelen uit met name gemeentefonds en OZB (programma 15).

► *Toelichting belangrijke ontwikkelingen*

Beschrijft kort de belangrijkste ontwikkelingen voor het begrotingsjaar 2017. Waar dit van toepassing is, worden per programma ook de investeringen weergegeven en de intensiveringen/ombuigingen van de begroting 2017.

► Inkomsten en uitgaven

De inkomsten (baten) en uitgaven (lasten) worden per programma visueel gepresenteerd in taartdiagrammen:

- Het taartdiagram “baten” laat zien waar de specifieke inkomsten voor het programma vandaan komen. Bijv. op programma 4: ... % van de totale inkomsten op het programma komt uit het Inkomensdeel of op programma 14:% van de totale inkomsten komt uit de afvalstoffenheffing.
- De bijdrage uit de algemene middelen per programma is hierin niet opgenomen omdat dit niet onder de specifieke inkomsten valt.
- Het taartdiagram “lasten” laat zien hoe het geld binnen het programma is verdeeld over de financiële producten die bij het programma horen zoals opgenomen in de bijlage Financieel productenoverzicht.

Welke verbindingen zijn er tussen het coalitieakkoord en het programmaplan?

Het coalitieakkoord 2014-2018 heeft als bijlage een bestuursopdracht inzake de ‘raad-nieuwe-stijl’. Naast deze opdracht kent het stuk nog andere opdrachten die actie behoeven. In onderstaand overzicht wordt per opdracht beknopt weergegeven met welke begrotingsprogramma’s de opdracht de meeste raakvlakken heeft.

Opdracht		Meeste raakvlakken met Begrotingsprogramma
A	Maastricht biedt zorg en perspectief	
A1	Implementatie 3 D’s inclusief benoemen onafhankelijke sociale ombudsman/vrouw en uitgaand van een overgangsjaar in 2015 dat gericht is op het in stand houden van continuïteit voor bestaande cliënten en dat een goede ondersteuning biedt aan nieuwe cliënten.	<ul style="list-style-type: none"> • P4: Sociale zekerheid en re-integratie • P56: Samenleven • P9: Onderwijs
A2	Innovatie van het armoedebeleid met extra aandacht voor preventie en het bieden van een duurzaam perspectief.	<ul style="list-style-type: none"> • P4: Sociale zekerheid en re-integratie
A3	De inzet op een integraal accommodatiebeleid zonder daarbij als gemeente verantwoordelijkheden over te nemen. Dit vergt scherpe keuzes.	<ul style="list-style-type: none"> • P56: Samenleven • P9: Onderwijs • P10: Stadsontwikkeling
A4	Mede met het oog op de centrumfunctie voor het Heuvelland ontwikkelen van een visie op onderwijshuisvesting 2030 met scenario’s en financiële consequenties.	<ul style="list-style-type: none"> • P9: Onderwijs • P10: Stadsontwikkeling
A5	Het actief ondersteunen van het verdrag van de Verenigde Naties voor mensen met een beperking.	<ul style="list-style-type: none"> • P56: Samenleven
A6	Voortzetten ouderenbeleid met focus op veiligheid en het tegengaan van vereenzaming	<ul style="list-style-type: none"> • P56: Samenleven
B	Maastricht werkt en innoveert	
B1	Het actieprogramma ‘Student en Stad’ wordt samen met de Universiteit Maastricht actief verder vorm gegeven en uitgevoerd. Een International Students Club is hier onderdeel van.	<ul style="list-style-type: none"> • P3: Economie en werkgelegenheid • P9: Onderwijs
B2	Actualiseren van het stedelijk programma op het gebied van wonen, detailhandel en kantoren en het maken van regionale afspraken hierover	<ul style="list-style-type: none"> • P3: Economie en werkgelegenheid • P10: Stadsontwikkeling • P11: Wonen
B3	Onderzoeken van de mogelijkheid van een nieuw evenemententerrein.	<ul style="list-style-type: none"> • P3: Economie en werkgelegenheid • P10: Stadsontwikkeling
B4	Innovatie in het cultuurbeleid door bezuiniging en vernieuwing.	<ul style="list-style-type: none"> • P8: Kunst en Cultuur

Opdracht		Meeste raakvlakken met Begrotingsprogramma
B5	Extra inzet op jeugdcultuur, creatieve industrie, broedplaatsen, experimenteerruimtes en jong talent. Ook in de buurten. Onder meer voor de groeiende internationale en studentengemeenschap.	<ul style="list-style-type: none"> • P8: Kunst en cultuur
B6	Horecaopeningstijden en vergunningverlening worden in het licht van punt B5 gemoderniseerd.	<ul style="list-style-type: none"> • P2: Veiligheid • P3: Economie en werkgelegenheid
B7	Een aanvalsplan jeugd- en ouderenwerkloosheid met inzet op een leven lang leren.	<ul style="list-style-type: none"> • P3: Economie en werkgelegenheid • P4: Sociale zekerheid en re-integratie • P9: Onderwijs
B8	Samenwerking met provincie en steden in Zuid-Limburg om medewerkers in de zorg die door de transformaties hun baan verliezen, te begeleiden naar een nieuwe baan.	<ul style="list-style-type: none"> • P1: Bestuur en dienstverlening • P4: Sociale zekerheid en re-integratie
B9	Inzet op nieuwe vormen van stadsontwikkeling (onder meer door Maastricht-LAB), met een proactieve aanpak van leegstand en herbestemming (in het bijzonder van ons erfgoed en maatschappelijk vastgoed).	<ul style="list-style-type: none"> • P10: Stadsontwikkeling
C	Maastricht betrokken, veilig en duurzaam	
C1	Bestuursopdracht geformuleerd om te komen tot daadwerkelijke burgerparticipatie.	<ul style="list-style-type: none"> • P1: Bestuur en dienstverlening
C2	Bestuursopdracht geformuleerd om de huidige structuren (buurtplatforms, wijkaanpak, wijkteams, buurtgericht werken, buurtaccommodaties, buurtbudgetten) zo in te richten dat deze aansluiten op het huidige tijdsgewricht van burgerparticipatie, de veranderingen in de samenleving en de nieuwe bestuursstijl.	<ul style="list-style-type: none"> • P1: Bestuur en dienstverlening
C3	Met maatschappelijke partners een Lokaal Energieakkoord afsluiten.	<ul style="list-style-type: none"> • P14: Natuur, milieu en afval
C4	Versnelde uitvoering van het fietsplan en het versneld faciliteren van de fietser: uitbreiden stallingmogelijkheden en de realisatie van een ondergrondse stalling bij het centraal station, huidige bewaakte stallingen blijven gratis, oplaadpunten en fietssnelwegen. We bekijken hiervoor de mogelijkheden binnen de budgetten van Maastricht Bereikbaar.	<ul style="list-style-type: none"> • P12: Verkeer en mobiliteit
C5	Actualiseren van het verkeersveiligheidsplan.	<ul style="list-style-type: none"> • P12: Verkeer en mobiliteit
C6	Onderzoek naar de gevolgen van het parkeerbeleid op het gedrag van bezoekers en bewoners.	<ul style="list-style-type: none"> • P12: Verkeer en mobiliteit
C7	Een plan van aanpak gericht op het bevorderen van de bewustwording van luchtkwaliteit (bijvoorbeeld door plaatsing informatieborden).	<ul style="list-style-type: none"> • P14: Natuur, milieu en afval
C8	Samen met corporaties maken we vernieuwde en duidelijke prestatieafspraken.	<ul style="list-style-type: none"> • P56: Samenleven • P11: Wonen
C9	Nieuw integraal veiligheidsplan.	<ul style="list-style-type: none"> • P2: Veiligheid
C10	We richten ons op de bestrijding van overlast van drugs, onder meer door een herprioritering van onze handhaving en door preventie. Aanpak van drugoverlast en drugsrunners in het centrum en in de wijken is een topprioriteit. Ditzelfde geldt voor bestrijding van de illegale handel in panden. Spreiding van coffeeshops blijft uitgangspunt.	<ul style="list-style-type: none"> • P2: Veiligheid

Opdracht		Meeste raakvlakken met Begrotingsprogramma
D	Maastricht houdt koers en oogst.	
D1	Bestuursopdracht ter verbetering van de dienstverlening en klantgerichtheid van al onze ambtenaren.	<ul style="list-style-type: none"> • P1: Bestuur en dienstverlening
D2	Nieuwe inwoners van Maastricht heten we warm welkom. Hiervoor wordt een plan van aanpak opgesteld (bijvoorbeeld welkomspakket, welkomstceremonie).	<ul style="list-style-type: none"> • P1: Bestuur en dienstverlening
E	Maastricht financieel solide.	
E1	De coalitie wil zo nodig een substantiële reserve treffen om de transformatiekosten van de decentralisaties op te vangen. De noodzaak is nog afhankelijk van de definitieve rijksbijdrage.	<ul style="list-style-type: none"> • P4: Sociale zekerheid en re-integratie • P56: Samenleven • P9: Onderwijs
E2	Stimuleren van de lokale economie door nieuwe impulsen conform de ambities uit de Economische visie: Made in Maastricht ad € 0,3 mln. structureel. Dat doen we in overleg met het bedrijfsleven in de vorm van projecten en/of evenementen. Hierbij zijn de ondernemers in eerste instantie aan zet.	<ul style="list-style-type: none"> • P3: Economie en werkgelegenheid
E3	Wij maken investeringsplannen voor: <ul style="list-style-type: none"> - restauratie Stadhuis - een vierde hockeyveld - Timmerfabriek met een volwaardig poppodium - onderhoud wegen - Tapijnkazerne - Frontenpark - Health Campus - Boulodrome - Ondergrondse fietsenstalling bij het station - Duurzaamheidsinvesteringen 	<ul style="list-style-type: none"> • P7: Sport en recreatie • P10: Stadsontwikkeling • P12: Verkeer en mobiliteit • P13: Beheer openbare ruimte • P14: Natuur, milieu en afval
E4	Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).	<ul style="list-style-type: none"> • Diverse programma's
F	Nieuwe werkwijze raad	
F1	De raad gaat op een nieuwe manier aan het werk; op een manier die past bij deze tijd.	<ul style="list-style-type: none"> • P1: Bestuur en dienstverlening

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Werken aan het Maastricht van morgen. Maastricht is de ster onder de steden.

► Beleidsmatige context

- Coalitieakkoord 2014 – 2018
Opdrachten:
 - B8 Samenwerking met provincie en steden in Zuid-Limburg om medewerkers in de zorg die door de transformaties hun baan verliezen, te begeleiden naar een nieuwe baan.
 - C1 Bestuursopdracht geformuleerd om te komen tot daadwerkelijke burgerparticipatie.
 - C2 Bestuursopdracht geformuleerd om de huidige structuren (buurtplatforms, wijkaanpak, wijkteams, buurtgericht werken, buurtaccommodaties, buurtbudgetten) zo in te richten dat deze aansluiten op het huidige tijdsgewricht van burgerparticipatie, de veranderingen in de samenleving en de nieuwe bestuursstijl.
 - D1 Bestuursopdracht ter verbetering van de dienstverlening en klantgerichtheid van al onze ambtenaren.
 - D2 Nieuwe inwoners van Maastricht heten we warm welkom. Hiervoor wordt een plan van aanpak opgesteld (bijvoorbeeld welkomspakket, welkomstceremonie).
 - E4 Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).
 - F1 De raad gaat op een nieuwe manier aan het werk; op een manier die past bij deze tijd.
- Strategische nota's
 - Stadsvisie 2030, actualisatie 2008 (raad, juni 2008)
 - Regionale Rijksontwikkelingsagenda (raad, juni 2007)
 - Programma Brainport Zuid Oost Nederland 2020 (raadscommissie ESZ, 2011)
 - Burgerhandvest, gemeente Maastricht (raad, december 2005)
 - Governance gemeente Maastricht (raad, december 2011)
 - Nota internationalisering gemeente Maastricht (raad, november 2013)

► Wat merkt de burger daarvan?

- Democratische besluitvorming door een daadkrachtig stadsbestuur, samenwerkend in regionale, nationale en internationale context ten behoeve van versterking van stad én regio.
- Betrokkenheid en invloed van de burger op gemeentelijk beleid en besluitvorming.
- Dienstverlening aan burgers, bedrijven en instellingen.

► Beleidsindicatoren

Vanwege het ontbreken van beleidsindicatoren vanuit het BBV passend bij programma 1 worden hier geen indicatoren vermeld.

2. Wat gaan we daarvoor doen?

► Verbonden partijen

In dit programma wordt niet nader ingegaan op de beleidsprestaties van een bepaalde verbonden partij, omdat er geen verbonden partij is die specifiek beleidsinspanningen verricht voor het bereiken van de doelstelling van programma 1.

► Raad

Bestuursopdracht: Raad nieuwe stijl	
De raad gaat op een nieuwe manier aan het werk; op een manier die past bij deze tijd.	
Ambitie 2018	<ul style="list-style-type: none"> • Betrokkenheid Maastrichtse inwoners en organisaties bij het werk van de raad vergroten. • Een meer zinvolle en efficiënte besluitvorming mogelijk maken. • Duidelijkheid bieden aan stad en raadsleden door op een vast moment bijeen te komen. • Meer gelegenheid bieden om (informeel) informatie met elkaar te delen.
Realisatie 2014 - 2015	Op 1 januari 2015 is gestart met een nieuw vergaderstelsel. Er wordt vergaderd op een vaste vergaderavond met vaste vergadertijden per onderwerp en parallelle programmering van thema's. Tussendoor wordt samen gegeten. Inwoners, organisaties en instellingen hebben makkelijker toegang tot de raad. Zij kunnen ook zelf een verzoek doen iets te presenteren of aan de orde te stellen. De griffie ondersteunt daarbij. De wijziging heeft behalve voor de stad en de raad en de griffie ingrijpende gevolgen voor het college en de ambtelijke organisatie, bijvoorbeeld voor de planning, de manier waarop stukken worden aangeboden en besluiten voorbereid. Ook vergt het de nodige aanpassingen aan vergader- en ontvangstruimtes. Verder zijn nieuwe instrumenten geïntroduceerd, zoals de termijnagenda en het rondbriefje. Hiermee worden de raadsavonden voorbereid. In juni 2015 is een tussentijdse evaluatie uitgevoerd. Er zijn verbeteringen doorgevoerd. Zo is de mogelijkheid gecreëerd om belangrijke besluiten na de stadsronde direct in de raadsvergadering te behandelen. Het debat wordt dan in aanwezigheid van de hele raad gevoerd in de raadzaal. In november 2015 is gestart met de voorbereiding van de evaluatie die in januari 2016 via een enquête en in maart in een stadsronde wordt uitgevoerd.
Ambitie 2017	In 2016 is de nieuwe werkwijze van de raad geëvalueerd. Er is een enquête gehouden en een werkgroep heeft verbetervoorstellen aan de raad voorgelegd. In 2017 worden deze voorstellen geïmplementeerd. Daarnaast wordt in 2017 het communicatieplan van de gemeenteraad uitgerold. Centraal in dit plan staat het positioneren van een gemeenteraad die door burgers als toegankelijk, gastvrij, transparant, bekend en dichtbij wordt ervaren. Door de inzet van een combinatie van verschillende communicatiemiddelen wordt het komende jaar aan deze positionering gewerkt, middels onder andere het gebruik van Facebook gemeente Maastricht, de website van de gemeente Maastricht en het organiseren van een democratiemarkt.

► Bestuurlijke en (eu)regionale samenwerking

Samenwerking is in toenemende mate dé vorm waarin gemeentelijke taken vorm en inhoud krijgen dan wel tot uitvoering komen. Vanuit de positie van hoofdstad van Limburg, centrumstad voor het Heuvelland alsmede internationale universiteitsstad wil Maastricht hierin een actieve rol vervullen, in het belang van stad én regio. Dit biedt niet alleen kansen, maar brengt ook aandachtspunten met zich mee, verbandhoudend met onder meer het realiseren van toekomstbestendige structuren en het bewaken en versterken van de positie van de gemeenteraad, vanuit het belang van democratische legitimatie.

Samenwerking: effectief en flexibel	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>(Eu)regionale samenwerking</u> Bundeling van krachten binnen het Heuvelland (vanuit groeiend besef van het belang van wederkerigheid en complementariteit van centrumstad én regiogemeenten), maar ook voortzetting van de (programmatische) samenwerking met onze partnersteden in de regio Zuid-Limburg en binnen de grensoverschrijdende Euregio groeit in termen van noodzakelijkheid. Daarbij zoeken we naar nieuwe vormen, structuren en netwerken, die ons beter in staat stellen om samen met onze partners de positie van stad én (Eu)regio te versterken en (internationale) mogelijkheden te creëren en verzilveren. In de discussie over de bestuurlijke organisatie binnen de regio Zuid-Limburg zetten we vanuit een inhoudelijke analyse van</p>	

<p>opgaven, karakteristieken en ontwikkelkansen in op een toekomstbestendige bestuurlijke (samenwerkings)structuur, in het belang van stad én regio.</p>	
<p><u>Lobby en fondsenwerving</u> Vanuit opgebouwde en verder uit te bouwen posities van Maastricht in relevante netwerken (waaronder 'Den Haag' en 'Brussel') werken we steeds planmatiger aan lobby/beleidsbeïnvloeding. De basis hiervoor vormt de lobbyagenda, die we steviger willen verankeren binnen zowel de eigen organisatie als wel binnen onze samenwerking met regionale partners. Voor 2017 zien we de doorontwikkeling van de Urban Agenda op Europees niveau als een kansrijk traject. Op dezelfde planmatige manier worden koppelingen gezocht en gerealiseerd tussen Maastrichtse en regionale projecten enerzijds en (internationale) financiering anderzijds. In toenemende mate zal hierin ook vanuit regionaal verband opgetrokken (moeten) worden. We blijven in 2017 de mogelijkheden van (commissie)lidmaatschappen binnen G32 en VNG benutten, ook als instrument voor het opbouwen van informatiepositie en netwerken. In het verlengde daarvan leggen we in 2017 de basis voor het VNG-congres 2018 in Maastricht.</p>	
<p><u>Internationalisering</u> In 2017 vindt herijking van de kadernota Internationalisering plaats, gericht op een volgende stap in het vergroten van internationale bewustwording en handelen van onze organisatie alsmede onze inwoners, in het verlengde van de ambitie van Maastricht als internationale stad. Onderdelen hiervan zijn de ondersteuning van het Mondiaal Centrum, activiteiten op het gebied van mensenrechten en onze stedenbanden met El Rama (Nicaragua) en Chengdu (China). Voor laatstgenoemde stedenband evalueren we de ervaringen uit de eerste periode van 4 jaar. Aandacht blijft ook voor (vergroting van het aantal) internationale instellingen in onze stad. In 2017 is het 25 jaar geleden dat het Verdrag van Maastricht getekend werd. Dit kroonjaar wordt aangegrepen voor hernieuwde focus op Europese samenwerking in een gewijzigd tijdsgewricht.</p>	
<p><u>Stedelijke samenwerking regionaal</u> In 2015 zijn de drie Zuid-Limburgse steden gestart met het uitwerken van een stedelijke +agenda om op enkele bestaande onderwerpen versnelling te realiseren. Maastricht is in dit kader trekker voor de opgaven Complementariteit cultuursector, Veiligheid en Stedelijke Transformatie (zie programma 2, 8 en 10). Heerlen is trekker voor sociale opgave, voor het wegwerken van sociale en gezondheidsachterstanden (zie programma 5/6) en verbeteren grensoverschrijdend OV (programma 12), terwijl Sittard-Geleen trekker is voor de opgaven Ontwikkeling drie campussen, vraaggerichte scholing en kansontwikkeling grensoverschrijdende agglomeratie (zie programma 9 en 10).</p>	
<p><u>Attentie nieuwe en vertrekkende inwoners Maastricht</u> De gemeente wil extra aandacht schenken aan burgers die in Maastricht komen wonen en aan burgers die hier geboren worden. Daarnaast wil men burgers die uit Maastricht vertrekken een attentie aanbieden ter herinnering aan de stad. Het college stelt de raad (in lijn met Kaderbrief 2016) bij Programmabegroting 2017 voor budget vrij te maken voor het bekostigen van deze attenties per 1 januari 2017.</p>	

► *Burgerparticipatie en Herinrichting buurt- en wijkgericht werken*

Bestuursopdrachten Burgerparticipatie en Herinrichting buurt- en wijkgericht werken	
In het coalitieakkoord hebben wij burger- en overheidsparticipatie hoog op de politieke agenda gezet.	
Ambities	<ul style="list-style-type: none"> • Buurten, wijken en inwoners intensief betrekken bij het gemeentelijk beleid. • In juni 2016 is de burgerparticipatie-nieuwe-stijl tot stand gekomen.
Realisatie 2014 – 2015	Beide bestuursopdrachten zijn conform afspraak gerealiseerd.
Wat gaan we doen in 2017-2018?	<p>Vanwege belang burger- en overheidsparticipatie wordt de ingeslagen weg voortgezet. Dit betreft een meerjarig proces waar burgers, ambtenaren, college- en raadsleden samen ontdekken welke mogelijkheden er zijn om de burger meer zeggenschap te geven.</p> <p><u>Prestaties 2017:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Eind 2016 wordt er een voorstel voorgelegd voor een vervolg op het ingezette leerprogramma voor ambtenaren, college- en raadsleden. • De Uitvoeringsregeling Buurtnetwerken is in 2017/2018 van kracht om de ontwikkeling van buurtnetwerken te stimuleren en te faciliteren. • Eind 2017 vindt een evaluatie plaats van: <ul style="list-style-type: none"> • de nieuwe verordening vrijwilligersactiviteiten; • de nieuwe werkwijzen gericht op zelfsturing; • het Maastrichts Uitdagingsrecht.

► *Dienstverlening*

Bestuursopdracht Dienstverlening
In 2018 is de dienstverlening zo veel mogelijk gedigitaliseerd en op hoofdonderdelen en belangrijke thema's Engelstalig. De loketfunctie blijft. Het uitgangspunt is een verbetering van de dienstverlening en klantgerichtheid van onze gemeenteambtenaren. Hiertoe is een bestuursopdracht dienstverlening geformuleerd, die inzet op een 10-tal thema's.

1.	Online Dienstverlening
	Gemeentelijke informatie is nu al 24 uur per dag beschikbaar via www.gemeentemaastricht.nl Daarnaast zijn er steeds meer producten en diensten online verkrijgbaar. Dat aantal bouwen we de komende jaren waar mogelijk snel uit. Voor een behoorlijk aantal producten en diensten zal online afgifte niet mogelijk worden. Bijvoorbeeld in verband met identiteitsvaststelling, geringe aantallen of complexe dienstverlening. Er blijft dus altijd een fysieke balie.
Ambitie 2018	Alle producten die geschikt zijn voor online dienstverlening zijn in 2018 online verkrijgbaar.
Realisatie 2014 - 2016	<ul style="list-style-type: none"> • Inventarisatie van alle 340 producten in de Producten- en Dienstencatalogus (inclusief producteigenaar, indeling per organisatieonderdeel en per begrotingsprogramma). Per product is bepaald wat het bestaande en gewenste niveau is wat betreft aanvraagproces, afhandelingsproces en dienstverleningskanaal. Bepaald is dat 208 producten in meer of mindere mate geschikt zijn voor online dienstverlening. In 2016 is dit aantal bijgesteld naar 192. Grootste deel van de afgevallen producten zijn van WMO. Daarbij ligt de focus niet op het online aanvragen van een voorziening maar op het maken van een afspraak voor een 'keukentafelgesprek'. • Sinds december 2015 kunnen inwoners van Maastricht contact opnemen met de gemeente via WhatsApp. Dit is een experiment om te bepalen of WhatsApp een wenselijke toevoeging is aan de mogelijkheden om in contact te komen met de gemeente. Evaluatie is eind 2016. • Een nieuw systeem voor meldingen in de openbare ruimte is deze zomer beschikbaar gekomen inclusief een daarbij behorende "Meldingen Maastricht app". Via deze app kunnen burgers digitaal een melding doorgeven aan de gemeente. Meteen op de plaats én op het moment dat het wordt

	<p>gesignaleerd. Denk bijvoorbeeld aan overlast door hondenpoep, gladheid in de winter of een verstopte put.</p> <ul style="list-style-type: none"> • In november 2016 is de landelijke verhuisservice beschikbaar. Burgers kunnen dan direct via Mijnoverheid.nl hun verhuizing binnen Nederland en naar het buitenland doorgeven. • Online aangifte van overlijden doen is eind 2016 beschikbaar. 			
Wat gaan we doen in 2017?	Aantal producten online	2014 - zomer 2016	Ambitie	
			2017	2018
	Gerealiseerd	130	180	192
	In voorbereiding	20	12	0
	Nog starten	42	0	0
	Totaal	192	192	192

2.	Kanaalsturing
	De gemeentelijke diensten en producten kunnen via verschillende kanalen aan burgers, bedrijven en instellingen worden geleverd. Online, telefonisch, aan de balie, per post of e-mail en via social media. Burgers en bedrijven kiezen zelf hun contactkanaal. Middels actieve campagnes brengen we de verschillende mogelijkheden om producten aan te vragen onder de aandacht.
Ambitie	Vaststellen welke producten en diensten via welke kanalen worden aangeboden.
Realisatie 2014- 2016	<ul style="list-style-type: none"> • De inventarisatie van producten die voor kanaalsturing in aanmerking komen is klaar en sluit aan op de dimensies uit de inventarisatie "online dienstverlening" (onderdeel 1 uit deze bestuursopdracht). • Communicatie om het gebruik van het digitale kanaal te stimuleren heeft plaatsgevonden.
Wat gaan we doen in 2017?	Bepalen op basis van uitgewerkte scenario's of- en zo ja hoe - de invoering van een kanalenstrategie in Maastricht gewenst is. Een overweging kan zijn sommige producten alleen nog online of online én telefonisch aan te bieden. Een andere optie is om bijvoorbeeld de online producten goedkoper aan te bieden of sommigen zelfs gratis.

3.	Engelstalig
	Maastricht is een internationale stad met hoogwaardige kennisindustrie en een universiteit. Daardoor wonen, werken, verblijven en studeren er steeds meer mensen die geen Nederlands spreken. Als gemeente passen wij de dienstverlening daar steeds meer op aan door relevante thema's en producten ook in het Engels aan te bieden. Daar gaan wij de komende jaren mee door.
Ambitie	Op hoofdonderdelen en belangrijke thema's is de dienstverlening steeds meer Engelstalig.
Realisatie 2014-2016	<ul style="list-style-type: none"> • Sinds 2014 worden de meest gevraagde 40 producten uit de Producten- en Dienstencatalogus op de website aangeboden in het Engels. • Informatie voor internationale studenten wordt aangeboden op de website "Ten things that you should know as a student in Maastricht" • De portal www.MyMaastricht.com van de Internationale Service Desk en Holland Expat Center South; • Engelse les voor medewerkers via Learn@maastricht.nl • Studentenfopunt bij het GemeenteLoket. • Samenwerking Maastricht University en Zuid Hogeschool.
Wat gaan we doen in 2017?	Continueren bovenstaande prestaties en nieuwe mogelijkheden benutten.

4.	Servicenormen
	Als gemeente willen wij burgers en bedrijven goed en snel van dienst zijn. Daarbij is het belangrijk dat bekend is wat men van ons kan verwachten. Daarom zijn er servicenormen o.a. voor telefonie, baliedienstverlening GemeenteLoket en afhandeling restpost.
Ambitie	In 2017 worden de servicenormen geactualiseerd.
Realisatie 2014-2016	<ul style="list-style-type: none"> • De verschillende servicenormen zijn geïnventariseerd. • De klanttevredenheidsonderzoeken en benchmarks waar we als gemeente aan meedoen zijn in kaart gebracht; • Onze servicenormen zijn vergeleken met die van andere gemeenten en diverse landelijke standaards.
Wat gaan we doen in 2017?	De gemeentebreed geïnventariseerde servicenormen worden vergeleken met de normen van andere gemeenten en landelijke standaarden. De vergelijking leidt - rekening houdend met kwaliteit en kosten – eventueel tot een aanpassing van de servicenormen.

5.	Callcenter en telefonische bereikbaarheid medewerkers
	Als gemeente hebben we sinds 2003 een callcenter en in 2011 is het centrale telefoonnummer 14043 ingevoerd. Jaarlijks komen er zo'n 140.000 gesprekken binnen. Tachtig procent van deze bellers heeft binnen 20 seconden een medewerker aan de lijn. Vervolgens worden klanten in 80 procent van de gevallen in één keer geholpen. Om dit te realiseren wordt sinds 2013 de personele bezetting in het callcenter tijdelijk opgeplust en is er een verbeterplan geformuleerd. Daarnaast meten we de telefonische bereikbaarheid van individuele medewerkers.
Ambitie	De gemeente is goed telefonisch bereikbaar in lijn met de servicenorm voor het Callcenter en de gedragscode telefonie voor individuele medewerkers.
Realisatie 2014 - 2016	<ul style="list-style-type: none"> • Uit de in 2014 uitgevoerde evaluatie tijdelijke maatregelen is naar voren gekomen, dat de omvang van de bezettingsgraad van het Callcenter van cruciaal belang is voor het beantwoorden van de vraag hoe lang het duurt eer telefonische klanten een medewerker aan de lijn krijgen. Continuering van de per 1 juli 2013 ingevoerde personele uitbreiding in het Callcenter van 3,6 fte vindt daarom plaats tot en met 2018. In 2018 wordt geëvalueerd. • Inmiddels krijgt 85% van de klanten die 14043 bellen binnen 20 seconden een medewerker aan de lijn; • Lopende projecten en het effect op de telefonische bereikbaarheid zijn in kaart gebracht en de implementatie is gestart; • De aanbevelingen assessment gemeentelijk Callcenter zijn waar relevant overgenomen en geïmplementeerd; • Om de terugbeldiscipline van medewerkers inzake het tijdig terugbellen van een ingesproken voicemailbericht te verbeteren zijn we in 2014 gestart met het maken van terugbelnotities. Het maken van terugbelnotities en de opvolging daarvan is mogelijk sinds 2014 dankzij het nieuw ingevoerde klantcontactsysteem. Inmiddels werken 25 teams met terugbelnotities. • In 2014 zijn de mogelijkheden van het eventueel extern positioneren van het callcenter verkend door een extern bureau. • Om inzicht te krijgen in de telefonische bereikbaarheid van teams via individuele nummers zijn een drietal metingen uitgevoerd. Inzicht in welke teams goed en minder goed telefonisch bereikbaar zijn is hierdoor verkregen.
Wat gaan we nog doen in 2017?	<ul style="list-style-type: none"> • Voldoen aan de servicenorm telefonie in combinatie met bellers maximaal 1 keer doorverbinden en bij een terugbelafpraak nemen wij binnen 1 werkdag telefonisch contact met u op. • Uitvoeren meting naar telefonische bereikbaarheid teams in ambtelijke organisatie via individuele nummers.

6.	Leanmanagement
	Leanmanagement is een methode die erop gericht is om maximale waarde voor de klant te realiseren met zo min mogelijk verspillingen. Door de “slanke” productie gaan de kosten omlaag en de afhandeltermijnen worden verkort. Praktisch betekent dit dat je per proces (product) alle stappen analyseert en zoveel mogelijk stappen uit je proces probeert te halen. Een aantal organisatieonderdelen is al gestart met het “lean” maken van een aantal processen. Medewerkers, management en externe procesbegeleiders werken intensief samen om deze procesverbeteringen tot stand te brengen. In 2015 is de implementatie gestart.
Ambitie	Uiterlijk 2018 zijn de relevante gemeentelijk processen lean.
Realisatie 2014 - 2016	<p>Alle organisatieonderdelen zijn met één of meerdere leantrajecten gestart. Voorbeelden van verbeteringen als gevolg van lean werken.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Door lean werken heeft V&L de efficiencytaakstelling van ruim € 1 mln gerealiseerd. • De processen bij V&L verlopen nu nagenoeg volledig digitaal. • Werkwijze bij VL bij ingediende bezwaren is nu telefonisch contact te zoeken met de indiener ervan. Na afloop van het telefonisch overleg besluit bijna 50% van de indieners het bezwaar in te trekken. • De procedures bij CC, Kumulus en NHM met betrekking tot verhuur lopen eenvoudiger en zijn duidelijker. De uitkomsten worden gebruikt voor de implementatie van het nieuwe cursistensysteem. • Bij Stadsbeheer is de logistiek van het magazijn verbeterd onder meer door de bewegwijzering voor bezoekers aan te passen. • De operationele processen voortkomend uit meldingen openbare ruimte zijn sterk verbeterd. Dit resulteert in beter inzicht voor de burger wat betreft afhandeling en status van een gedane melding. Verder is voor bepaalde meldingen de afhandeltermijn verkort. • De organisatie van het Theater is herijkt door herschikken van taken en verantwoordelijkheden naar aanleiding van reorganisatie 2013 (efficiencytaakstelling) en implementeren gewijzigde en nieuwe functies in de theaterorganisatie inclusief nieuwe waardering functies.
Wat gaan we doen in 2017?	De organisatieonderdelen gaan verder met de diverse leantrajecten en het beheer van de processen die lean zijn. In 2017 e.v. worden daar alle processen van Sociale Zaken aan toegevoegd.

7.	Klantgericht werken
	Dienstverlening is mensenwerk. Leiderschap, klantgerichte houding, goed geschoold personeel, afstemming processen, slimme ICT, kortom goede dienstverlening raakt de gehele organisatie. Om dit belang te onderschrijven is klantgericht werken, naast samenwerken en integriteit, als één van de drie kerncompetenties in de gesprekkencyclus opgenomen. Klantgericht werken wordt daarbij gedefinieerd als: “Je onderzoekt en houdt rekening met de wensen en behoeften van de in- en externe klant en partners. Je handelt hiernaar en geeft hoge prioriteit aan de servicebereidheid en klanttevredenheid”.
Ambitie	Het klantgericht werken van medewerkers is gestegen ten opzichte van 2014.
Realisatie 2014 - 2015	<ul style="list-style-type: none"> • In 2014 is het hierboven genoemde “Goede gesprek” tussen leidinggevende en medewerker ingevoerd. De competentie ‘Klantgericht werken’ is een kerncompetentie, welke een vast onderdeel is van het Goede Gesprek. • Via learn@maastricht volgen medewerkers trainingen die met klantgerichtheid te maken hebben.
Wat gaan we nog doen in 2017?	Een rapportage over klantgericht werken van medewerkers wordt opgesteld.

8.	Communicatieve organisatie
Ambitie	Eind 2014 is besloten om van de gemeente Maastricht een communicatieve organisatie te maken.
Realisatie 2014 - 2016	<ul style="list-style-type: none"> • In 2015 is gewerkt volgens een eerste plan van aanpak. Dat plan kenmerkte zich door het formuleren van acties. Op basis van ervaringen in 2015 is er in 2016 een plan met concrete meetpunten gemaakt: vastleggen van het startniveau, de ambities, interventies en de voortgang. • Learn@maastricht.nl biedt medewerkers de training "Heldere brieven en e-mails schrijven" aan; • Diverse teams zijn gestart met het verbeteren van hun brieven en e-mails.
Wat gaan we nog doen in 2017?	Continueren project "Communicatieve organisatie".

9.	Dienstverleningsmonitoring
	Dienstverlening heeft alles te maken met tevredenheid bij burgers en bedrijven over de bejegening via balies, op straat, schriftelijk, telefonisch en online. Een hulpmiddel om de jaarlijkse vooruitgang te meten is een dienstverleningsmonitor. Er is al veel informatie beschikbaar maar deze is gefragmenteerd en het kost veel tijd om deze te verzamelen. Om te weten waar we nu staan en te sturen op verbetering is meer inzicht nodig.
Ambitie	Er is een actuele online dienstverleningsmonitor.
Realisatie 2014 - 2016	<ul style="list-style-type: none"> • De bestaande interne mogelijkheden zijn in beeld gebracht; • Er is aansluiting gezocht bij het in ontwikkeling zijnde dashboard dienstverlening van de Nederlandse Vereniging van Burgerzaken en de landelijke pilot "Vensters Dienstverlening".
Wat gaan we doen in 2017?	Zicht krijgen op de staat van onze dienstverlening én dit kunnen vergelijken met andere gemeenten vormen voor Maastricht de redenen mee te doen aan het landelijke meetinstrument Vensters Dienstverlening. In 2017 zijn de eerste resultaten beschikbaar.

10.	Beelden bijstellen
	De beeldvorming over de gemeentelijke dienstverlening is nog te vaak negatief, terwijl er in de praktijk veel goed gaat. Incidenten krijgen veel aandacht. Via de social media gaat dit steeds sneller. Goede resultaten en mooie ontwikkelingen worden niet actief genoeg gecommuniceerd c.q. krijgen te weinig aandacht. We zetten in op actieve communicatie via bestaande kanalen, maar vooral ook via social media.
Ambitie	De dienstverleningsresultaten worden proactief gecommuniceerd.
Realisatie 2014 - 2016	<ul style="list-style-type: none"> • Communicatie over dienstverlening naar inwoners en bedrijven gaat via 1Maastricht (rubriek Bericht uit Maastricht). • Vernieuwde gemeentelijke website; • wekelijkse e-mail nieuwsbrief voor inwoners; • e-nieuws voor ondernemers; • reacties team webcare op social media berichten; • informatie op schermen in de gemeentelijke gebouwen. • Raad informeren via P&C documenten en raadsinformatiebrieven. • Medewerkers informeren via intranet.
Wat gaan we doen in 2017?	Continueren bovenstaande prestaties.

3. Wat mag het kosten?

► Lasten en baten

PROGRAMMA 1: BESTUUR en DIENSTVERLENING

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Rek. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	15	14	19	18	18	17
Apparaatskosten	17.503	14.386	4.855	4.855	4.592	4.592
Verstrekke subsidies	0	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	1.704	0	0	0	0	0
Overige lasten	3.252	5.486	5.364	5.234	5.032	5.032
Subtotaal Lasten	22.474	19.886	10.238	10.107	9.642	9.641
Ontvangen subsidies	0	160	163	163	163	163
Overige opbrengsten	2.789	1.974	2.281	2.281	2.281	2.281
Subtotaal Baten	2.789	2.134	2.445	2.445	2.445	2.445
Totaal saldo baten en lasten	-19.685	-17.752	-7.793	-7.663	-7.197	-7.197
Storting in reserves	421	189	191	191	191	191
Onttrekking aan reserves	32	194	219	218	18	17
Geraamd resultaat	-20.074	-17.747	-7.765	-7.635	-7.370	-7.370

► Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Investerings programma 1 (bedragen x € 1.000)				2017	2018	2018	2020
Stadhuis	MJIP	40		2.000			

Intensivering N / Bezuiniging V programma 1 (bedragen x € 1.000)				2017	2018	2018	2020
Audiovisuele middelen raad				40 N	40 N	40 N	40 N
Hogere accountantskosten				30 N	30 N	30 N	30 N
Extra inkomsten paspoorten niet ingezetenen				300 V	300 V	300 V	300 V
Welkomstgeschenk				168 N	168 N	168 N	168 N
Callcenter bezetting				263 N	263 N		

Audiovisuele middelen raad

Bij raadsbesluit d.d. 2 februari 2016 is extra budget voor AV middelen Raad toegekend.

Hogere accountantskosten

Bij de gunning van de aanbesteding van de accountant is, zoals ook de verwachting was, de prijs hoger geworden. Hierover is ook aan de raad gerapporteerd. Conform raadsbesluit worden de extra kosten bij begroting opgevoerd.

Extra inkomsten paspoorten niet ingezetenen

Per april 2016 komt er een balie aan het GemeenteLoket vrij doordat het Expatcenter HollandSouth verhuist naar Centre Céramique. Behalve bij de vertegenwoordigingen in het buitenland, kunnen

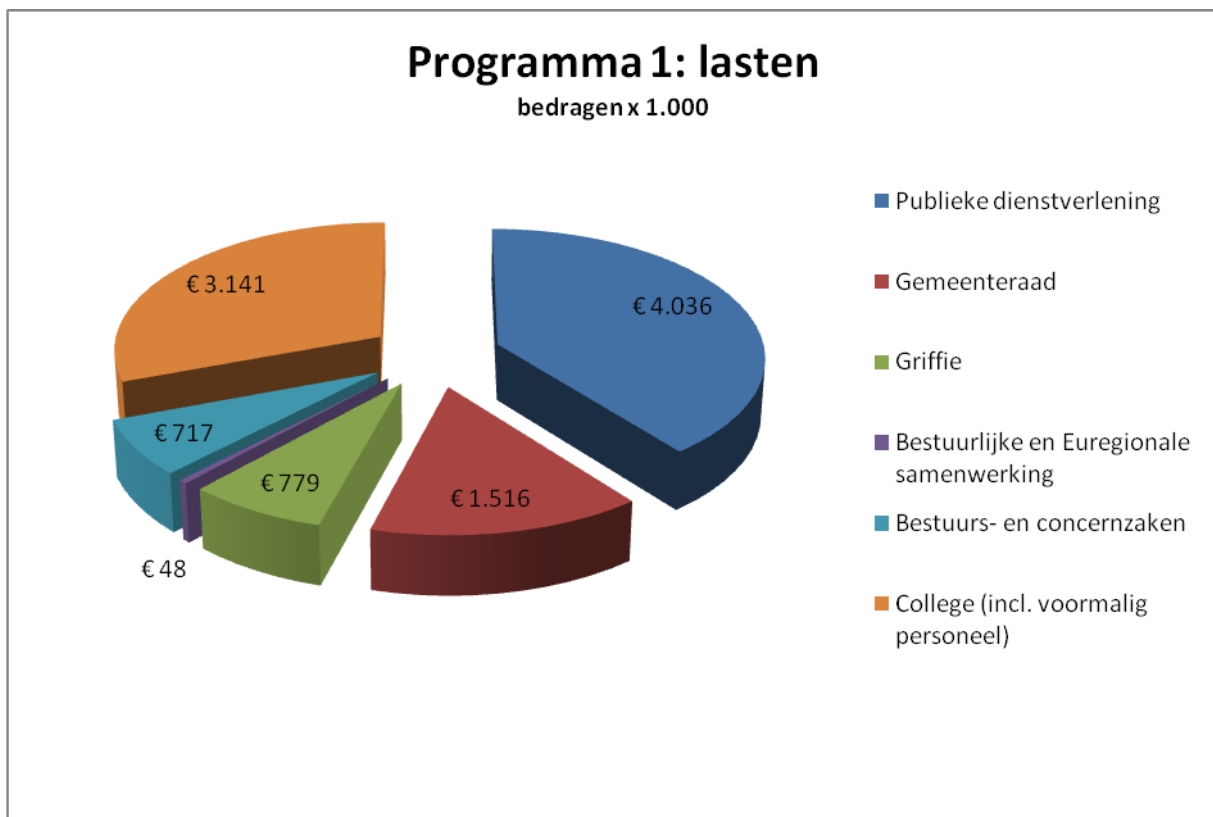
Nederlanders in het buitenland ook in Nederland hun reisdocument aanvragen. Zij kunnen daarvoor terecht bij 9 grensgemeenten en bij de gemeentebalie op Schiphol. Maastricht is sinds 2010 een van die 9 gemeenten. Na anderhalf jaar overleg met het Ministerie van Binnenlandse Zaken hebben wij toestemming gekregen om in Maastricht deze service uit te breiden. Hier is namelijk ook speciale gecertificeerde apparatuur voor nodig en het ministerie hanteert een bepaald verdeelmodel tussen de 9 grensgemeenten. Dit product levert naast meer service voor Nederlanders in het buitenland ook meer legesinkomsten op. Op dit product zetten we eigen vast gekwalificeerd personeel in en voor het werk dat aan de onderkant vrij komt huren wij tijdelijk personeel in. Deze efficiencyverbetering levert jaarlijks netto € 0,300 mln. op.

Welkomstgeschenk

Zie separaat raadsvoorstel over de uitvoering, waarbij attenties zullen worden verstrekt aan nieuwe inwoners en vertrekkende bewoners. Daarnaast zullen ook ouders, die in Maastricht wonen, en die hun pasgeboren baby laten inschrijven een attentie krijgen.

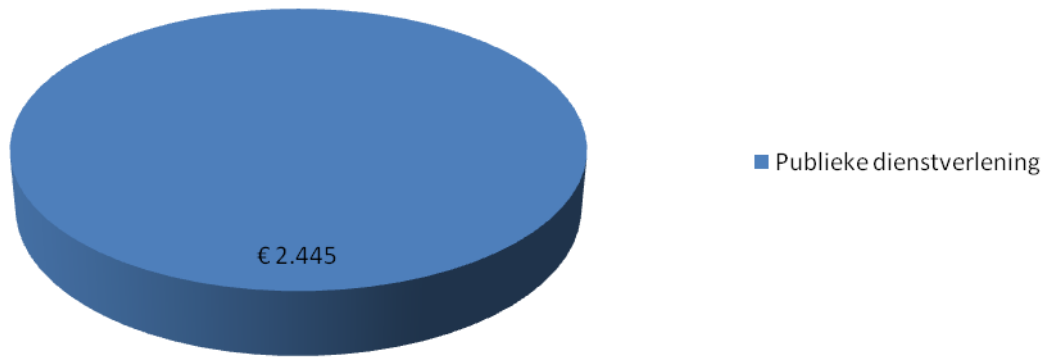
Callcenter bezetting

Als gemeente hebben we sinds 2003 een callcenter en in 2011 is het centrale telefoonnummer 14043 ingevoerd. Jaarlijks komen er zo'n 140.000 gesprekken binnen. 80% van deze bellers heeft binnen 20 seconden een medewerker aan de lijn. Vervolgens worden klanten in 80% van de gevallen in één keer geholpen. De klanttevredenheid telefonie is van 7,6 in 2012 gestegen naar 8,8 in 2015. Om dit te realiseren is in 2013 de personele bezetting in het callcenter tijdelijk opgeplust en is er een verbeterplan geformuleerd. Daarbij is afgesproken dat er in 2016 een evaluatie volgt. Deze evaluatie geeft aanleiding voor het continueren van de tijdelijke uitbreiding personeel callcenter de komende twee jaar. Als Servicenorm telefonie gemeente Maastricht hanteren wij daarbij: 80% van de bellers naar ons centrale nummer 14043 heeft binnen 20 seconden een medewerker aan de lijn. Wij verbinden u maximaal 1 keer door en bij een terugbelafsprake nemen wij binnen 1 werkdag telefonisch contact met u op. Omdat het aantal binnenkomende telefoongesprekken na 2019 waarschijnlijk gaat dalen, onder andere door meer online dienstverlening, meer vragen via sociale media en minder aanvragen reisdocumenten omdat die nu 10 in plaats van 5 jaar geldig zijn, worden de tijdelijke maatregelen in 2018 opnieuw geëvalueerd.

Programma 1: baten

bedragen x 1.000

1. Wat willen we bereiken?

▶ *Wat is de programmadoelstelling?*

Wij streven naar een veiliger Maastricht in 2018. Een stad waar criminaliteit en overlast zo weinig mogelijk voorkomen en waar inwoners, ondernemers en bezoekers vanuit een zo veilig mogelijk gevoel kunnen wonen, werken en verblijven. Wij willen en kunnen dat niet alleen doen, maar zullen onze inwoners, ondernemers en professionele en maatschappelijke partners hier, ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid, nadrukkelijk bij betrekken.

▶ *Beleidsmatige context*

- Coalitieakkoord 2014 – 2018
Opdrachten:

B6 Horecaopeningstijden en vergunningverlening worden in het licht van punt B5 gemoderniseerd.

C9 Nieuw integraal veiligheidsplan.

C10 We richten ons op de bestrijding van overlast van drugs, onder meer door een herprioritering van onze handhaving en door preventie. Aanpak van drugoverlast en drugsrunners in het centrum en in de wijken is een topprioriteit. Ditzelfde geldt voor bestrijding van de illegale handel in panden. Spreiding van coffeeshops blijft uitgangspunt.

- *Strategische nota's*

- Stadsvisie 2030, actualisatie 2008
- Meerjarenprogramma Veiligheid in Maastricht 2015-2018 (vastgesteld 31 maart 2015)
- Beleidsvisie externe veiligheid Maastricht (vastgesteld in mei 2012).
- Meerjarenbeleid handhaven openbare ruimte 2015-2019 (vastgesteld 23 juni 2015)

▶ *Wat merkt de burger daarvan?*

- 1) Het verbeteren van de objectieve (geregistreerde) veiligheid
 - het verminderen van incidenten bedreiging
 - het verminderen van incidenten drugsoverlast
 - het verminderen van misdrijven vermogenscriminaliteit/ High Impact Crimes (HIC)
- 2) Het verhogen van de veiligheidsgevoelens (subjectieve veiligheid)
 - het verminderen van ervaren overlast van buurtbewoners
 - het verminderen van overlast van drugsgebruik en -handel
 - het verlagen van het slachtofferschap van vermogensdelicten
 - het verminderen van overlast van jeugdgroepen in de eigen buurt

► *Beleidsindicatoren*

Indicator	Peiljaar ²	Maastricht	Gemid. gemeenten 100.000 – 300.000 inwoners	Bron ¹
Aantal verwijzigingen Halt per 10.000 jongeren 12-17 jaar	2014	155,3	157,3	1
Aantal harde kern jongeren per 10.000 inwoners 12-24 jaar	2014	1,4	1,3	2
Aantal winkeldiefstallen per 1000 inwoners	2015	3,9	3,6	3
Aantal geweldsmisdrijven per 1000 inwoners	2015	7,6	6,6	3
Aantal diefstallen uit woning per 1000 inwoners	2015	7,2	4,2	3
Aantal vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1000 inwoners	2015	8,2	7,0	3

1) Bron 'waarstaatjegemeente.nl versie 14-9-2016' waarbij geldt: (1) Bureau Halt (wsjg.nl); (2) Korps Landelijke Politiediensten (wsjg.nl); (3) CBS gereg. Criminaliteit & diefstallen (wsjg.nl).
2) De meest recente peiljaren zijn weergegeven.

2. **Wat gaan we daarvoor doen?**

► *Verbonden partijen*

Van de verbonden partijen levert alleen de "Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid Limburg" beleidsprestaties die bijdragen de doelstelling van programma 2 te realiseren. Welke dit zijn wordt verderop in paragraaf 2 beschreven.

► *Geprioriteerde thema's Meerjarenprogramma Veiligheid Maastricht 2015 – 2018*

Het door de raad op 31 maart 2015 vastgestelde Meerjarenprogramma kent twee hoofddoelstellingen. Het betreft enerzijds het verbeteren van de objectieve veiligheid en anderzijds het verbeteren van de subjectieve veiligheid (veiligheidsbeleving).

Meer concreet zijn door de raad vijf prioriteiten vastgesteld:

- Veiligheid in de alledaagse woon- en leefomgeving
- Drugoverlast
- Vermogenscriminaliteit/ High Impact Crimes
- Een veilige jeugd
- Ondermijning

De hierin geformuleerde ambities en inspanningsverplichtingen zijn geconcretiseerd in uitvoeringsplannen. Zo zijn de actielijnen voor de afgelopen twee jaren vanuit het Uitvoeringsplan veiligheid 2015-2016 in gang gezet. Het jaar 2017 staat in het teken van vasthouden en waar mogelijk nog verder verbeteren van behaalde resultaten en onverkort continueren van reeds lopende acties. Hiertoe wordt een opvolgend uitvoeringsplan voor de jaren 2017 en 2018 opgesteld.

Vermindering en het voorkomen van criminaliteit en daarmee verbetering van de veiligheid en leefbaarheid vergen een lange adem. Naast repressieve acties, ligt de nadruk vooral op preventieve actielijnen die zoals gezegd onverkort worden doorgezet en daar waar nodig worden verfijnd of verbeterd. De objectieve veiligheid (criminaliteitscijfers) laten in de afgelopen twee jaar een duidelijke gunstige ontwikkeling zien.

Met betrekking tot het thema veiligheidsbeleving zal versnelling van de realisatie van de ambities worden nagestreefd door de inzet van een Task Force Veiligheidsbeleving. Deze richt zich op acties die op korte termijn te realiseren zijn om zodoende versneld effect te sorteren voor wat betreft het veiligheidsgevoel.

a. **Veiligheid in de alledaagse woon- en leefomgeving**

Verminderen (zware) woonoverlast	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Structurele interventies/ handhaving bij (zware) overlast huishoudens:</u> Sommige huishoudens, gezinnen, individuen veroorzaken veel overlast, achten zich zelfs 'onaantastbaar'. Ook overlast als gevolg van psychosociale problematiek en huiselijk geweld (Geweld in Afhankelijkheidsrelaties) blijft onverkort aandachtspunt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2017 worden de structurele aanpak/interventies in het kader van woonoverlast middels gerichte combinaties van zorg en repressie onverkort gecontinueerd. • Bij (zware) woonoverlast wordt middels gerichte combinaties van zorg en repressie door zorginstellingen, corporaties, Veiligheidshuis, politie, handhavers c.a. geïntervenieerd; • Vanuit een gerichte samenhangende aanpak wordt gewerkt aan complexe sociale problematiek. Het Veiligheidshuis functioneert hierbij als regisseur. • Bij de aanpak GIA via Veilig Thuis (GGD) zal in het kader van de verrijking en beoordeling van de meldingen huiselijk geweld steeds nauwe afstemming worden gezocht met het lokaal veld/het Veiligheidshuis 	
<p><u>Aanpak verwarde personen:</u> Landelijk is er veel aandacht voor verwarde personen die nu buiten de intramurale zorg vallen. Dit aandachtspunt krijgt vanuit het oogpunt van zorg (P5/6) en veiligheid (P2) vorm door de maatschappelijke zorg op dit thema door te ontwikkelen, realiseren van 24/7 bereikbaarheid crisisopvang, maatschappelijke zorg in afstemming met (O)GGZ, opplussen beschikbare expertise (m.n. psychiatrie), verbetering ketensamenwerking. Doelstelling is om met alle betrokken partijen (maatschappelijke) zorg, veiligheid, politie, justitie tot passende ondersteuning, adequate zorg te komen. Eind 2016 dient het Plan van Aanpak Verwarde Personen Zuid-Limburg te zijn vastgesteld waarna vanaf 1 januari 2017 het PvA uitgevoerd wordt.</p>	
Verbeteren veiligheid in de buurt	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Versterken wisselwerking veiligheid en de buurt</u> Het thema "veiligheid" is een structureel aandachtspunt bij de integrale aanpak van het buurt- en wijkgericht werken. Vanuit een integrale aanpak wordt gewerkt aan het voorkomen en bestrijden van overlast, geweld en bedreiging. De Veilige Buurten Aanpak wordt voortgezet. Gelet op de uitbreiding van deze aanpak in 2016 betekent dit dat in 2017 in zeven wijken Veilige Buurteams actief zijn.</p>	
<p><u>Versterken positie en samenwerking wijkgebondenmedewerker en wijkagent</u> Wijkgebonden medewerkers en wijkagenten vervullen een sleutelrol in hun wijk en worden vanuit een afgestemde aanpak structureel ingezet op overlast, geweld en bedreiging. In gezamenlijkheid zetten gemeente en politie inzet, samenwerking, overleg en afstemming nadrukkelijk voort in 2017 met als doel te komen tot efficiëntere en effectievere wijkzorg op leefbaarheid en veiligheid.</p>	
<p><u>Voorkomen onrust bij terugkeer ex-gedetineerden</u> Ter voorkoming van maatschappelijke onrust bij terugkeer van ex-gedetineerden in de stad/buurt worden zo nodig met partners afgestemde interventies getroffen.</p>	

Structureler betrekken van burgers en ondernemers bij veiligheid	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Bevorderen burgerparticipatie bij uitvoering veiligheidsbeleid</u> Bij het werken aan veiligheid worden - samen met bewoners, instellingen en flankerende beleidsterreinen - diverse vormen van bewonersparticipatie verkend, gekozen en toegepast. In dit verband worden ook (alternatieve) vormen van buurtpreventie in relatie tot veiligheid verkend, mede in relatie tot initiatieven van woningcorporaties zoals Bewonerskracht van Servatius. Vanuit de bestaande afspraken wordt buurtbemiddeling (het oplossen van conflicten tussen personen uit een buurt of straat) voortgezet.</p>	
<p><u>Veiligheidsbeleving</u> Het verbeteren van de veiligheidsbeleving blijft in 2017 een rode draad in onze aanpak. Vanuit de buurtscores uit de Integrale Veiligheidsmonitor worden in de laagst scorende buurten – in nauwe afstemming met bewoners, ondernemers en maatschappelijke en professionele partners – vanuit een trial and error-methodiek – op buurt, wijk- of straatniveau concreet aan de veiligheidsbeleving gewerkt. De reeds bestaande structuren in de wijk zoals b.v. de Veilige Buurten Aanpak middels de veilige buurten teams en reeds aanwezige buurtpreventieteams zullen meer dan voorheen benut worden. Nog meer dan in het verleden zal ingezet worden op het besef dat verbetering veiligheidsbeleving zich niet enkel beperkt tot het beleidsveld “veiligheid”, maar een integrale samenwerking en inzet vraagt, dwars door alle portefeuilles.</p>	

Verbeteren veiligheidsbeleving openbare ruimte	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Veiligheid structureel betrekken bij ontwerp en beheer/toezicht openbare ruimte</u> Een veilig ontwerp en effectief beheer van en toezicht in de openbare ruimte hebben een forse impact op het veiligheidsgevoel van bewoners. Bij het ontwerp van de openbare ruimte is “veiligheid” een structureel en zichtbaar aandachtspunt. De inzet van BOA's/wijkgebonden medewerkers wordt vooral gericht op veiligheidsdoelen in relatie tot leefbaarheid (signalering van (zware) woonoverlast, drugsoverlast, jeugdoverlast). Dit conform de vastgestelde prioriteiten voor handhaven openbare ruimte.</p>	

b. Drugsoverlast

Verminderen drugsoverlast/voortzetten en verbreden drugsbeleid	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Voortzetting bestrijding drugsoverlast</u> De afgelopen jaren is stevig ingezet op de bestrijding van drugsoverlast. Dit heeft geleid tot een forse afname van het drugstoerisme in de stad, waarbij de overlast in Maastricht meer is afgenomen dan landelijk. Het is en blijft echter een kwestie van lange adem die vergt dat we moeten blijven inzetten op de bestrijding van drugsoverlast. Derhalve:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Blijven we project Frontière als succesvolle, integrale werkmethode toepassen; • Aangestuurd vanuit de regierol van de gemeente blijft binnen het drugsmeldpunt (als onderdeel van Frontière) de focus liggen op een goede kwalitatieve analyse van de meldingen. Dit is voorwaarde om door middel van de professionele houding van alle partners snelle sturing te geven aan de aanpak van de gesignaleerde overlast • Zal vanuit het drugsmeldpunt blijvend aandacht gegeven worden aan adequate informatievergaring en communicatie naar melders. Hiervoor worden samen met partners nieuwe communicatievormen ontwikkeld. Een voorbeeld is MLL (Mobiele Media Lab) waarmee in samenwerking met partners buurten worden bezocht om burgers actief te benaderen en voorlichting te geven); • Zullen voor behoud/versterking van de meldingsbereidheid van de burger uitgebreid de diverse communicatiekanalen ingezet worden. Nieuwe ontwikkelingen hierin zullen op de 	

<p>voet gevolgd worden. (inzet b.v. van Facebook, Whatsappgroepen burgers/professionals;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wordt illegale handel/teelt in woningen/lokalen op basis van artikel 13b Opiumwet middels woning- en lokaalsluitingen onverkort aangepakt; • Worden drugsrunners en straatdealers met toepassing van de Top X- methodiek aangepakt, onder regie van het Veiligheidshuis. 	
--	--

c. Vermogenscriminaliteit/ High Impact Crimes

Intensivering aanpak vermogenscriminaliteit/HIC	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Integrale aanpak vermogenscriminaliteit/HIC</u> De afgelopen jaren is de aanpak van verschillende vermogensdelicten/High Impact Crimes (HIC) met succes geïntensiveerd vanuit afzonderlijk dan wel gezamenlijk opgestelde integraal plannen van aanpak. Het gaat daarbij om de High Impact Crimes overval, straatroof en woninginbraak en de vermogensdelicten zakkenrollerij, fietsendiefstal en auto-inbraak. In 2017 worden de vastgestelde plannen verder onverkort uitgevoerd. Deze integrale aanpak kenmerkt zich o.a. door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Planmatige en integrale aanpak; - Gebiedsgerichte aanpak in de 12 geprioriteerde wijken; - Persoonsgerichte aanpak Veiligheidshuis/Top X; - Buurtpreventie/burgerparticipatie; - Aanmoedigen en faciliteren van buurtWhatsapp initiatieven; - Aanpak heling middels digitaal opkopersregister; - Gerichte inzet toezicht openbare ruimte door BOA's/ wijkgebonden medewerkers; - Gerichte preventie-activiteiten zoals voorlichting, advisering, organiseren van buurtschouw, witte voetenacties, donkerdagen offensief, zomeracties ivm afwezigheidvakanties, etc. 	

d. Een veilige jeugd

Een veilig klimaat voor onze jeugd/ voorkomen en verminderen van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Inzet gecombineerde preventieve en repressie aanpak</u> Nadrukkelijk wordt gekozen voor de combinatie van preventie, integrale aanpak van de casuïstiek en inzet van casemanagement en –waar nodig- repressie: uitgangspunt is om samen met onze partners zorg te dragen voor een veilig klimaat voor onze jeugd en overlast en ander problematisch gedrag te voorkomen. Concrete aandachtspunten in 2017 zijn ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Feitelijke overlast en criminaliteit wordt informatiegestuurd vanuit een effectieve aanpak bestreden. Dit geldt voor zowel jeugdgroepen als individuele jongeren. Het Veiligheidshuis is hierbij een belangrijke schakel, evenals jongerenbuurtbemiddeling, de “aanpak jeugd op maat” en het straathoekwerk. • Samen opgroeien, met elkaar kennismaken en leren van de (sociale en culturele) diversiteit van onze samenleving is van groot belang. Verbreding van de in Wittevrouwenveld opgestarte dialoogbijeenkomsten naar andere wijken behoort tot de mogelijkheden. • Het verder uitvoering geven aan het door raad vastgestelde Meerjaren preventie- en handhavingplan “Jeugd, Alcohol & Omgeving”. • Het Convenant “Veiligheid op school krijgt voorrang, de gezonde en veilige school” wordt verder uitgevoerd. 	

e. **Ondermijning**

Voortzetting inzet lokale handhavinginstrumenten	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Structurele inzet lokale handhavinginstrumentarium</u> Ook in 2017 wordt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ons BIBOB-instrumentarium toegepast. Het toepassingsbereik van het BIBOB-instrumentarium zal mogelijk worden uitgebreid met evenementen en bij vastgoedtransacties waar de gemeente zelf contractpartij is. • BIBOB quickscans en volledige BIBOBscreeningen (excl. uitbreiding toepassingsbereik zoals voorgesteld vanaf 2017) • Ten aanzien van in RIEC-verband benoemde handhavingknelpunten (denk aan vrijplaatsen voor georganiseerde criminaliteit) wordt (gebiedsgerichte) integrale handhaving ingezet. 	

Voortzetting Bestuurlijke aanpak georganiseerde criminaliteit	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Aanpak georganiseerde criminaliteit/ondermijning</u> De samenwerking met andere Limburgse gemeenten en betrokken partners met betrekking tot de aanpak van ondermijning wordt voortgezet. Op basis van lokale en bovenlokale ondermijningsbeelden worden risicoanalyses gemaakt en handhavingsopgaven gesignaleerd en opgepakt.</p>	
<p><u>Outlaw Motor Gangs</u> De ontwikkeling van Outlaw Motor Gangs (OMG's) wordt gevolgd; indien nodig wordt actie ondernomen.</p>	
<p><u>Aanpak georganiseerde hennepsteelt</u> Vanuit het regionaal hennepconvenant blijft de inzet onverkort gericht op het bestrijden en aanpakken van georganiseerde hennepsteelt. Ook growshops en smart- en headshops blijven onze aandacht houden. In 2017 zal vanuit een draaiboek voor integrale handhaving van hennepsteelt de aanpak concreet vormgegeven worden.</p>	
<p><u>Aanpak prostitutie, mensenhandel, loverboys</u> Gerichte informatiegestuurd controles op prostitutie, mensenhandel, loverboys vinden plaats door gemeente en politie. Gerichte aanpak vindt plaats op basis van informatie dan wel bevindingen tijdens controles.</p>	

► **Overige thema's**

Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Radicalisering</u> Concrete aandachtspunten in 2017 zijn ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vanuit het Plan van Aanpak Radicalisering wordt in 2017 verder uitvoering gegeven aan het voorkomen van/de aanpak van radicalisering en de maatschappelijke risico's daarvan. • De gemeente Maastricht voert de regie over een Limburgbrede aanpak. Deze aanpak wordt tot 2020 gefinancierd door het N.C.T.V. (versterkingsgelden Ministerie V&J). Als onderdeel hiervan bouwen de centrumgemeenten Venlo/Roermond/Sittard-Geleen/Heerlen/Kerkrade en Maastricht effectieve netwerken op in het kader van preventie; • Samenwerking met de Euregiogemeenten in Duitsland en België wordt geïntensiveerd op operationeel/tactisch en strategisch niveau. 	

<p><u>Veilige evenementen</u> Concrete aandachtspunten in 2017 zijn ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij de verlening van de evenementenvergunning wordt vanuit veiligheid geadviseerd over de flankerende maatregelen die uit veiligheidsoverwegingen aan deze vergunning verbonden dienen te worden. Op basis van het Inspectierapport 'Veiligheid en gezondheidsbescherming bij publieksevenementen moeten verbeteren' wordt in afstemming met de Veiligheidsregio Zuid-Limburg, gezien hoe de multidisciplinaire voorbereiding en advisering verder verbeterd kan worden. • Crowdmanagement krijgt steeds meer aandacht en zal ook in 2017 zich verder ontwikkelen. Daarnaast is terroristische dreiging aandachtspunt geworden bij grote publieksevenementen. • In het kader van een veilig verloop van het betaald voetbal in de stad vindt structurele afstemming met in – en externe betrokkenen plaats (waaronder MVV en KNVB). Risicowedstrijden hebben hierbij onze bijzondere aandacht. 	
<p><u>Veilig uitgaan</u> Concrete aandachtspunten in 2017 zijn ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het Keurmerk Veilig Uitgaan wordt onverkort verder toegepast. • De aanpak van zakkenrollerij in het uitgangsevenement wordt samen met politie, Koninklijke Horeca Nederland en de nachtzaakondernemers onverkort voortgezet. 	
<p><u>Bedrijvigheid en veiligheid</u> Concrete aandachtspunten in 2017 zijn ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het participeren in Keurmerken Veilig Ondernemen (KVO's) wordt onverkort gestimuleerd en gefaciliteerd. Bestaande keurmerken worden voortgezet. • BOA's zijn preventief aanwezig in winkelgebieden en treden handhavend op bij overlast en overtredingen. • In 2017 wordt het cameratoezicht geactualiseerd (onderhoud en vervanging). Op basis van een alsdan afgeronde aanbesteding en daaropvolgende besluitvorming wordt het huidige cameratoezicht aangepast. 	
<p><u>Fysieke veiligheid: brandveiligheid, externe veiligheid, crisis- en rampenbestrijding</u> Concrete aandachtspunten in 2017 zijn ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de Veiligheidsregio Zuid-Limburg ondersteunt de gemeente bij de voorbereiding op het bestrijden van rampen en zware ongevallen. Vanuit het onderdeel Bevolkingszorg worden specifieke processen ondersteunt waarvoor onze gemeente verantwoordelijk is. • In relatie tot de Veiligheidsregio Zuid Limburg zijn voor de gemeentelijke processen bevolkingszorg ambtenaren van de gemeente Maastricht aangewezen. Functionarissen worden opgeleid, geoefend en getraind door de Veiligheidsregio Zuid Limburg. • Vanuit het vastgesteld beleid wordt preventief en repressief aandacht besteed aan het voorkomen en bestrijden van brandonveilige situaties. • Er worden controles op brandveiligheid uitgevoerd cf. uitvoeringsprogramma WABO Handhaven en het project veilige kamers. 	

<p><u>Tripool/Veiligheid</u></p> <p>De in 2016 ingezette lijn om in Tripool verband te komen tot een nauwere samenwerking tussen de drie gemeenten op dit beleidsveld zal in 2017 onverkort worden doorgezet en verder worden geoperationaliseerd.</p> <p>Ambtelijke integratie van de beleidsfuncties op het gebied van Veiligheid wordt voorgestaan. Daarnaast wordt strategie opgesteld om gezamenlijke effectieve inzet te plegen in de diverse veiligheids-gremia. Het overkoepelende doel is om waar we wonen en werken nog veiliger te maken.</p> <p>Samenwerking richt zich op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verdere aansluiting ondermijnende criminaliteit bij het RIEC • Betere aansluiting op en tussen de veiligheidshuizen waar het gaat om complexe multiproblematieken • Aansluiting op bestaande structuren: <ul style="list-style-type: none"> - versterken specialistische deskundigheid incl. aanspreekpunten bij gemeenten; - informatiedeling; - aanpak veiligheidsbeleving; - versterking operationele samenwerking; - afstemming agenda's lokale driehoeken. 	
<p><u>Veilige Publieke Taak</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Maastricht is aangesloten bij de landelijke en regionale aanpak Veilige Publieke taak (voorkomen agressie/geweld bij uitoefenen (semi-) publieke taak). • De VPT-aanpak wordt in 2017 zowel intern als bij andere (semi-)publieke organisaties (zoals Brandweer, politie, AZM, woningcorporaties) voortgezet en verder onder de aandacht gebracht. 	

3. Wat mag het kosten?

► Lasten en baten

PROGRAMMA 2: INTEGRALE VEILIGHEID

<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Rek. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	2	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	4.728	4.222	2.434	2.434	2.434	2.434
Verstrekke subsidies	0	60	60	60	60	60
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0	0
Overige lasten	9.584	9.656	9.642	9.342	9.042	9.042
Subtotaal Lasten	14.314	13.938	12.137	11.837	11.537	11.537
Ontvangen subsidies	0	110	110	110	110	110
Overige opbrengsten	729	604	222	324	324	324
Subtotaal Baten	729	714	332	434	434	434
Totaal saldo baten en lasten	-13.585	-13.223	-11.804	-11.402	-11.102	-11.102
Storting in reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	425	100	0	0	0	0
Geraamd resultaat	-13.160	-13.123	-11.804	-11.402	-11.102	-11.102

► Toelichting belangrijke ontwikkelingen

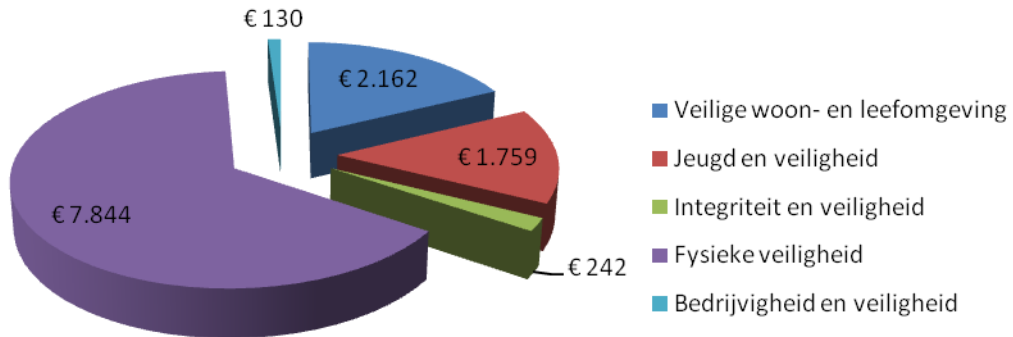
<i>Intensivering N / Bezuiniging V programma 2 (bedragen x € 1.000)</i>			2017	2018	2018	2020
Drugsbeleid/aanpak Frontière			300 N	300 N		

Drugsbeleid aanpak Frontière

In 2012 is vanuit de gemeente gestart met het project Frontière. Vanuit een intensief samenwerkingsverband met de politie en het Openbaar Ministerie wordt in dit project, onder regie van de gemeente, werk gemaakt van het bestrijden van drugsoverlast in de openbare ruimte. De resultaten laten zien dat deze aanpak van drugsoverlast werkt: nog niet eerder is deze mate van succes geboekt op de bestrijding van de drugsproblematiek in de stad. Het is zaak deze ontwikkeling vast te houden en de aanpak te continueren en verder uit te bouwen. Ondanks de goede resultaten wordt drugsoverlast nog steeds op plaatsen in de stad gevoeld. Drugsoverlast en de veroorzakers hiervan zijn hardnekkig; met de regie vanuit Frontière zijn wij en al onze partners, dat ook. In financiële zin vraagt Frontière structureel een extra jaarlijkse bijdrage van € 0,300 mln. Eind 2018 vindt een externe evaluatie plaats om te bezien of en hoe continuering noodzakelijk is.

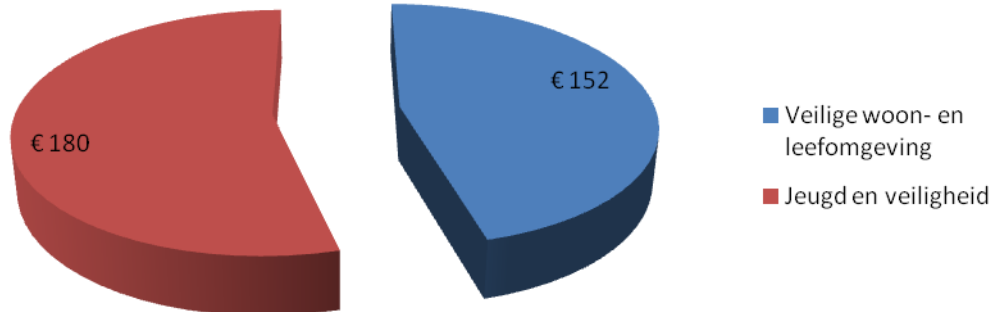
Programma 2: lasten

bedragen x 1.000

Programma 2: baten

bedragen x 1.000

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Maastricht ambieert een duurzame internationaal georiënteerde kenniseconomie waarin voor burgers voldoende banen op alle niveaus bereikbaar zijn. Maastricht kiest voor cultuur en creativiteit als een belangrijke economische factor zowel qua werkgelegenheid als vestigingsvoorwaarde en wil de internationale ontmoetingsstad van de toekomst zijn waar gewinkeld, gewerkt en gerecreëerd wordt. Het stimuleren van ondernemerschap wordt de spil van deze dynamiek. Daarnaast houdt de maakindustrie in Maastricht onze nadrukkelijke aandacht, als bron van werkgelegenheid voor de lager en middelbaar opgeleiden.

► Beleidsmatige context

- Coalitieakkoord 2014 – 2018

Opdrachten:

- B1 Het actieprogramma 'Student en Stad' wordt samen met de Universiteit Maastricht actief verder vorm gegeven en uitgevoerd. Een International Students Club is hier onderdeel van.
- B2 Actualiseren van het stedelijk programma op het gebied van wonen, detailhandel en kantoren en het maken van regionale afspraken hierover
- B3 Onderzoeken van de mogelijkheid van een nieuw evenemententerrein (2015).
- B6 Horecaopeningstijden en vergunningverlening worden in het licht van punt B5 gemoderniseerd.
- B7 Een aanvalsplan jeugd- en ouderenwerkloosheid met inzet op een leven lang leren.
- E2 Stimuleren van de lokale economie door nieuwe impulsen conform de ambities uit de Economische visie: Made in Maastricht ad € 300.000 structureel (uit meeropbrengst toeristenbelasting). Dat doen we in overleg met het bedrijfsleven in de vorm van projecten en/of evenementen. Hierbij zijn de ondernemers in eerste instantie aan zet.
- E4 Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).

- Strategische nota's

- Stadsvisie 2030 (actualisatie 2008)
- Structuurvisie2030 (2012)
- Sociale Visie2030 (2013)
- Economische Visie 'Made in Maastricht' (2013)
- Visie op Bedrijventerreinen (2013)
- Structuurvisie Brightlands Maastricht Health Campus (2014)
- Binnenstadsvisie (2015)
- Hotelnota (2015)
- Evenementennota (2016)
- Horecanota (2016)
- Detailhandelsnota (2016)

► Wat merkt de burger daarvan?

- Behoud van werkgelegenheid;
- Toename arbeidsparticipatie Maastrichtse beroepsbevolking;
- Toename gemiddeld inkomen Maastrichtse burgers;
- Toename weerbaarheid stad en regio op lange termijn;
- Toename vitaliteit stad en regio op lange termijn;
- Toename kennis en innovatie in de regio.

► *Beleidsindicatoren*

indicator	Peiljaar ⁴	Maastricht	Gemid. gemeenten 100.000 – 300.000 inwoners	Bron ¹
Index functiemenging (FMI) voor wonen en werken ²	2015	53,9	54,8	1
Verhouding verwacht BGP tov gemeten BGP ³	2013	95	98	2
Aantal vestigingen van bedrijven per 1000 inwoners van 15 t/m 64 jaar	2015	117,3	113,1	1
1) Bron 'waarstaatjegemeente.nl versie 14-9-2016' waarbij geldt: (1) LISA; (2) Atlas voor gemeenten; 2) FMI: 0% (milieu met alleen woningen), FMI: 50% (gemengd milieu waarbij aantal banen gelijk is aan aantal woningen), FMI: 100% (milieu met alleen bedrijven). 3) Verhouding <100 (prestatie is boven verwachting), verhouding > 100 (prestatie is beneden verwachting). BGP = bruto gemeentelijk product = product van toegevoegde waarde per baan en aantal banen in gemeente. 4) De meest recente peiljaren zijn weergegeven.				

2. Wat gaan we daarvoor doen?

► *Verbonden partijen*

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van dit programma:

- Exploitatie Maatschappij Maastricht (EMM) BV
- MECC Maastricht BV
- Industriebank LIOF
- Stichting Lifescience Incubator Maastricht (SLIM)
- Stichting Centrummanagement Maastricht
- Stichting Starterscentrum Zuid-Limburg
- Stichting Limburg Economic Development 2020 (LED).

De specifieke beleidsprestaties worden verderop in paragraaf 2 vermeld.

► *Motie Werkgelegenheid voor laag- en middelbaar opgeleide inwoners*

Verbeteren werkgelegenheid voor laag- en middelbaar opgeleide inwoners.	
Tijdens de raadsvergadering van 3 november 2015 heeft het college toegezegd de motie "Werkgelegenheid voor laag- en middelbaar opgeleide inwoners" over te nemen. Toegezegd is dat in de begroting expliciet wordt aangegeven hoe de gemeente de werkgelegenheid van laag- en middelbaar opgeleide inwoners wil verbeteren.	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<ul style="list-style-type: none"> • Startende (ambachts)bedrijven worden gefaciliteerd door het startersbeleid. Denk aan: spreekuren, workshops en bijeenkomsten. De doelstelling is starters meer voorbereid te laten starten. Gestarte bedrijven worden via facilitering van bijeenkomsten (o.a. Kamer van Koophandel), netwerkvorming (o.a. ZZP Fabriek) en kennisdeling (Rabo, IMK) gesteund in hun bedrijfsvoering. • Voor bedrijven in moeilijkheden starten we een speciaal adviesnummer en bestaat de mogelijkheid tot inkomenssteun en financiering via het Zelfstandigenloket. • In het acquisitiebeleid van nieuwe bedrijvigheid voor Maastricht heeft o.a. de maakindustrie speciale aandacht. • In het arbeidsmarktbeleid is er gerichte aandacht voor laag- en middelbaar opgeleide inwoners. Zie verder kopje "Afgestemd (eu)regionaal scholings- en arbeidsmarktbeleid". 	

► *Internationale kenniseconomie*

Bijdragen aan Brainport 2020 voor volledige werkgelegenheid in de topsectoren	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Bijdragen aan realisatie Brainport2020 en LED agenda op het niveau van Zuid-Limburg</u> Dit vindt veelal plaats via de hiertoe in het leven geroepen stichting LED. Hiertoe zetten we in 2017 ondermeer in op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ondersteunen en aanjagen van initiatieven/projecten van MKB, onderwijs, kennisinstellingen, gemeenten en campussen gericht op innovatie & werkgelegenheid in de groeisectoren energie, logistiek, leisure, zorg, smart services; agro & voedsel vanuit 5 invalshoeken te weten de euregio; campussen – (regionaal) mkb; onderwijs en arbeidsmarkt en economische profilering (STICHTING LED). • De projecten zullen i.t.t. 2016 veel meer door programmasturing samen met partijen worden aangejaagd (STICHTING LED). • Zorgen voor voldoende aansluiting en afstemming van de gemeente Maastricht alsmede de (regio)gemeenten op de de LED agenda door deelname aan kernteam LED en afstemming in PHO Economie Maastricht – Heuvelland. 	
Faciliteren Campusontwikkeling Maastricht Health Campus (MHC): 1100 banen en 40 spin-offs	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Accountmanagement</u> Pro actief accountmanagement en acquisitie gericht op vestiging van bedrijven. Concrete aandachtspunten hierbij zijn in 2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Focus op medtec & life sciences bedrijven • Samenwerking met de Brightlands MHC campus op acquisitie activiteiten met een focus op R&D bedrijven in de sectoren Cardiovascular medicine, Medical imaging, Neurological diseases en Public & Mental health. • Samenwerking met Provincie & LIOF/NFIA waarbij door LIOF/NFIA aangeleverde leads worden gefaciliteerd en ondersteund bij het vestigen in Maastricht. 	
<p><u>Faciliteren projecten</u> Proactief accountmanagement gericht op verbinden en ondersteunen Concrete aandachtspunten hierbij zijn in 2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het ondersteunen in de ontwikkeling en uitvoering van diverse projecten en initiatieven vanuit de Campus BV zoals Maastricht study, Mosae Vitae, Brains Unlimited/Scannexus, en het protonencentrum. • Het mede mogelijk maken van 'Brightlands Innovation Factory': gericht op de ondersteuning van starters. • Het mede mogelijk maken van versnellingstafels: een middel om te komen tot innovatie-activiteiten tussen regionaal MKB en campussen. • Het via Stichting Lifescience Incubator Maastricht (SLIM) bieden van gerichte faciliteiten en ondersteuning aan startende life sciences bedrijven om te kunnen doorgroeien. 	

<p><u>Versterking samenwerking congresstad plus</u> Meer en langer verblijf in Maastricht waaronder zakelijk toerisme. Maastricht als bezoekstad wordt primair versterkt via het stimuleren van recreatief en zakelijk toeristisch bezoek. Zakelijk verblijfstoerisme vindt plaats midweek en kent relatief hoge bestedingen. Juist midweek is er ruimte binnen de hotels. Bezoek vanuit (verblijfs)recreatief motief is de pijler van de toeristische bestedingen en werkgelegenheid. Evenement zijn een middel om het imago van de stad te versterken en mede een motief om de stad te bezoeken en er te verblijven. Concrete aandachtspunten hierbij zijn in 2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jaarlijkse monitoren en evalueren van de met het Maastricht Convention Bureau (MCB) gemaakt prestatieafspraken. Het gaat concreet om acquisitie van congressen rond de Brightlands Campussen, het organiseren van de pr rond deze congressen in samenwerking met Connect Limburg en het doorontwikkelen van Amici Ad Mosam. • Ontwikkeling arrangementen gericht op stimuleren toename midweek-verblijf. • Lobby voortzetten (vlieg)lijnverbinding MAA – internationale airport (Amsterdam). • MECC: het besluitrijp ontwerp van het investeringsplan wordt begin 2017 ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd, waarna de diverse onderdelen van het ontwerp in 2017 gefaseerd worden uitgewerkt. Het upgraden van het MECC is van belang in relatie tot gewenst groeiscenario's voor met name de congresmarkt en daarmee toename van het zakelijk toerisme. 	
---	--

Faciliteren en verankeren internationale kennisinstellingen voor betere kennisvalorisatie, versterking van het vestigingsklimaat en het vergroten van de participatie van de kennisinstellingen voor gezamenlijke economische doelstellingen.	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p>Realiseren actieprogramma Student en Stad Het aanjagen en faciliteren van projecten van onderop op de thema's imago van de stad en branding van Maastricht als internationale universiteitsstad, bloeiend studentenleven, openbaar vervoer en bereikbaarheid, communicatie en informatie, integratie en leefbaarheid. Concrete aandachtspunten hierbij zijn in 2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leefbaarheid en integratie algemeen: inzet is gericht op samen met alle stakeholders het maken van praktische afspraken en het verspreiden van goede praktijkvoorbeelden. Een van de onderdelen die daarbij uitgewerkt wordt is een keumerk voor kamers. Ook wordt een aanpak voor community building tezamen met Zuyd onderzocht. • Realisatie International Studentclub in Timmerfabriek. • Samenwerking met UM en Zuyd Hogeschool met name t.a.v. de diverse huisvestingsvraagstukken en ondernemerschap. 	

<p><u>Proactief accountmanagement internationale kennisinstellingen en instituten</u></p> <p>Internationale kennisinstellingen en instituten vormen een wezenlijk onderdeel van het profiel van Maastricht als internationale kennisstad. Proactief accountmanagement, vooral gericht op de grotere partners, draagt bij aan bredere kennis ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen en speelt een stimulerende rol ten aanzien van het aanmoedigen van onderlinge contacten tussen de instellingen, het mede entameren van activiteiten die bijdragen tot een positieve economische spin-off voor de gemeente, én waar nodig opstarten van (lobby) activiteiten voor het behoud van instellingen – en de daaraan gekoppelde werkgelegenheid – in Maastricht en de regio.</p> <p>Concreet in 2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Continuering financiële en inhoudelijke ondersteuning European Institute of Public Administration [EIPA] en participatie in het Steering Committee van de European Public Sector Award 2017 [EPSA 2017]. • Continuering financiële ondersteuning huisvesting van United Nations University - Maastricht Economic and social Research and training centre on Innovation and Technology [UNU-MERIT]. • Inhoudelijke ondersteuning van Maastricht School of Management [MSM] ten aanzien van uitbreiden van activiteiten die een uitstraling hebben naar de regio en versterking van het Master of Business Administration-programma in Maastricht. • Inhoudelijke ondersteuning van het United World College [UWC] ten aanzien van ontwikkeling van conferenties met als doelgroep Europese middelbare scholieren. • Inhoudelijk ondersteuning van het European Centre for Development Policy Management [ECDPM] bij het ontwikkelen van concrete samenwerkingsverbanden met andere instituten; • Inhoudelijke ondersteuning van de European Association of Distance Teaching Universities [EADTU] als nieuwe instelling binnen de gemeente. • Samenwerking in het kader van 'Europe calling' met de instellingen en het voortgezet onderwijs, gericht op het samenbrengen van activiteiten onder deze vlag en het coördineren en ondersteunen van initiatieven ten aanzien van actieve participatie van jongeren, zoals bij voorbeeld het Model European Parliament (regionaal, nationaal én internationaal niveau), het Model United Nations, en Europees Jeugdparlement Nederland. <p>De inhoudelijke ondersteuning wordt geleverd in reguliere en ad hoc overleggen met directie en/of staf van betrokken instellingen, waarbij de inhoudelijk meerwaarde ligt in de specifieke know-how ten aanzien van (het beleid van en het functioneren van) de gemeente Maastricht, de kennis ten aanzien van de ontwikkelingen en competenties van andere internationale instellingen en instituten, de mogelijkheid om als makelaar tussen partijen op te treden, en het verzorgen van ontvangsten en het geven van inleidingen met betrekking tot Maastricht ten behoeve van de doelgroepen van de betrokken instellingen en instituten.</p>	
--	--

Faciliteren van innovatieve ondernemers in de topsectoren	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Meer start ups en groei van innovatieve ondernemers.</u></p> <p>Naast de reguliere ondersteuning van ondernemers en topsectoren is er speciale aandacht voor innovatieve ondernemers/start-ups.</p> <p>Hiertoe zetten we in 2017 ondermeer in op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering project Launchbase: incubator voor innovatie starters. Project in samenwerking met UM. 7 starters kunnen in 2017 instromen. • Uitvoering project CitiLab: platform van ondernemers voor ondernemers gericht op kennisdeling over de wijze waarop van idee naar product kan worden gekomen. Doel is hiermee te voorkomen dat goede ideeën op de plank blijven liggen. 5 ondernemers kunnen concreet worden geholpen. 	

Versterking internationaal vestigingsklimaat en internationale oriëntatie, vermindering van grensbarrières	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Positionering van Maastricht International Centre (MIC) als regionale One-Stop-Shop voor internationals en grenswerkers in Zuid-Limburg</u></p> <p>Het MIC draagt zorg voor een zachte landing van internationals/ Expats in onze regio waarbij men naast het afwikkelen van formaliteiten ook activiteiten ontwikkelt gericht op de binding van internationals met de regio. In samenwerking met het GIP (Grens Informatie Punt) en ITEM (Institute for Transnational and Euregional cross border cooperation and Mobility) worden knelpunten op het vlak van grensoverschrijdende arbeid, mobiliteit en samenwerking duurzaam aangepakt.</p> <p>Concrete aandachtspunten hierbij zijn in 2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Doorontwikkeling en intensivering onderlinge samenwerking vaste partners MIC (ITEM, HECS (Holland Expat Centre South), GIP) en toevoeging van nieuwe diensten aan het MIC in samenwerking met diverse organisaties/organisatieonderdelen zoals Bedrijfs- Contact Punt, Starterscentrum (international startups), GWO (belastingdienst), etc. • Verankering en doorontwikkeling dienstverlening HECS in het kader van regionale ontwikkelingen campussen en internationaal bedrijfsleven. • De integrale dienstverlening naar internationals geboden door het MIC, wordt ingebed binnen de programmacommissie basics van LED. • Meer ontmoetingsmogelijkheden voor internationals via o.a. de maandelijkse Meet&Greetz. 	
<p><u>Experimenteren met de Euregio als proefregio</u></p> <p>Door haar grensligging -Euregio Maas-Rijn- liggen er kansen wanneer het gaat over grensoverschrijdend werken en ondernemen. Echter als gevolg van nationale verschillen in wet en regelgeving is er sprake van belemmeringen. Het terugdringen van deze belemmeringen vergroot de kansen voor grensoverschrijdend werken en ondernemen.</p> <p>Concrete experimenten in 2017 zijn ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Middels de Citydeal 'Eurolab grensoverschrijdend werken, ondernemen en innoveren' worden in de vorm van zogenaamde Living Labs concrete casussen van ervaren knelpunten op het gebied van grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling, grensoverschrijdend ondernemen en innoveren door MKB in onderlinge samenwerking partners MIC, Zweckverband Aken-Eurode en samenwerking met het rijk en andere relevante partners opgepakt en waar mogelijk opgelost. 	

Creatief Maastricht meer zichtbaarheid en uitstraling geven	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Profileren creatieve sector als topsector in Maastricht, regio, Nederland en Europa</u> De dynamiek in de creatieve sector is sinds de vaststelling van 'Made in Maastricht' stevig toegenomen en vormt meer en meer een belangrijke pijler onder de verjonging en vernieuwing van het Maastrichtse economie. Ook de creatieve opleidingen hebben de aansluiting met de stedelijke economie gemaakt (podiumkunsten, multimedia, Design en technologie en fashion). Toch blijft het noodzakelijk om als lokale overheid de verbindingen binnen de sector en tussen de creatieve sector en de stedelijke en Euregioonale economie te stimuleren: Concrete aandachtspunten in 2017 zijn ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 'MADE IN MAASTRICHT' explicieter (de successen) gaan vermarkten: uitdragen ondernemersklimaat en waarderen zowel innovatief als ambachtelijk ondernemerschap in al zijn facetten, o.m. via de uitvoering van de innovatieagenda cultuur. • Uitvoeringsprogramma Creatieve industrie, in samenwerking met Provincie, LED, Rijk en Bedrijfsleven: inzetten op clustering en betere kennisuitwisseling en start van een integrale aanpak gericht op de ontwikkeling van werk- en broedplaatsen. • Zelf initiëren van nieuwe stimuleringsprogramma's die de grensoverschrijdende economische activiteiten van de creatieve bedrijven van Maastricht en Euregio/binnen de Euregio bevorderen, in het bijzonder het bouwen van netwerken van creatieve ondernemers (Creative Hub Euregio, The Artist and the Others). • Inzetten op verwerving steun uit het Europees meerjarenprogramma Creative Europe 2014-2020. • Uitvoering van het programma Mode Maastricht. Gericht op de 4 lijnen; marketing, stimuleren van ondernemerschap, fysieke huisvesting en het verknopen van afgewerkte producten. Realisatie Forza Fashion House in het LAB gebouw (Sphinxkwartier). 	

Creatief Maastricht meer ondernemend maken en verbeteren ondernemersklimaat voor creatieve ondernemers: doel 1500 starters extra in 2020	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Verbeteren ondersteuning creatief Maastricht</u> Als lokale overheid kan de Gemeente Maastricht met de eigen instrumenten en loketfuncties een belangrijke bijdrage leveren om de creatieve, vaak startende ondernemers, actief te ondersteunen. In het bijzonder het faciliteren van de eerste carrièrestappen na de opleiding, door middel van het aanbieden van bedrijfsruimte, coaching, monitoring van de sector biedt kansen om de creatieve ondernemers (twintigers en dertigers) blijvend aan de stad en de regio te binden. Concrete aandachtspunten in 2017 zijn ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering integrale aanpak broedplaatsen • Faciliteren transparante informatievoorziening en begeleiden (accountmanagement Creatieve Industrie) starters en doorgroeiers. • Het doorontwikkelen van AINSI tot cluster van bedrijven in de podiumkunsten en aansluiting van de publieksfuncties op de Transformatiezone ENCI • Het branden van de Belvédère als de creatieve HUB onder de nieuwe naam 'Sphinxkwartier' en het zoeken binnen die hub naar nieuwe creatieve werk- en woonmilieus. • Uitvoeren van het project Forza Fashion House, incubator voor mode. • Uitvoering monitor in samenwerking met de UM (Businessschool) voor de creatieve industrie als sector binnen het project Made2Measure. 	

Maastricht in top 3 als winkelstad	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Functieverbreiding en nieuwe concepten</u> De ontwikkelingen in de retail hebben een onmiskenbare invloed op het winkellandschap en de behoefte van de consument. Het traditionele winkelen maakt steeds meer plaats voor concepten waarbij beleving centraal komt te staan. Om de goede positie van Maastricht als winkelstad te behouden en waar mogelijk te versterken moeten we flexibel kunnen inspelen op de dynamische ontwikkelingen in de Retail en de kansen die deze met zich meebrengen. Als gemeente willen wij dit faciliteren. Dit doen we in 2017 ondermeer door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Via accountmanagement ondernemers te faciliteren bij nieuwe ontwikkelingen en concepten zoals de pilot Mengvormen Horeca en winkels, het mogelijk maken van tijdelijke winkels (pop-up stores) , het begeleiden van ondernemers bij de realisatie van nieuwe initiatieven, t.a.v. locatie(keuzes) en vergunningen; • Verder uitvoering geven aan het plan van aanpak Aanloopstraten. Concrete projecten voor 2017: stationsomgeving, stationsstraat en Wijck breed, Jekerkwartier (verbeteren verkeerssituatie en herinrichting) en Tweebergenpoort (verplaatsen fietsenstalling i.s.m. UM en herinrichting) • Ontwikkeling (functieverbreiding) en versterking van de detailhandelsfuncties, vooral Belvédère gericht op bedrijven uit de perifere detailhandel. • in nauwe samenwerking met Centrummanagement Maastricht het centrum van de stad toekomstbestendig, economisch vitaal & kwalitatief zo goed mogelijk te positioneren samen met ondernemers in de binnenstad, ondernemersverenigingen en diverse andere instanties. Dat gebeurt in 2017 primair aan de hand van de beleidsthema's: de midweek, gericht op toename van het verblijfstoerisme, organisatie van cultuurprogramma's als bijv. cultuur op zondag, het door ontwikkelen van gastvrij Maastricht, 1 maal per maand de catwalk in het kader van Mode Maastricht, en organiseren van Magisch Maastricht, en communicatie daarover, zodat er bezoekers naar Maastricht blijven komen. 	
<p><u>Uitvoering Visie op de Binnenstad</u> Concrete aandachtspunten in 2017</p> <ul style="list-style-type: none"> • bereikbaarheid en parkeren met inzet van nieuwe technologie. • verbeteren relatie tussen studenten en bewoners, zie ook student en stad. 	
<p><u>Uitvoering Detailhandelsnota</u> De belangrijkste opgave voor de Maastrichtse binnenstad is om de huidige lokale, regionale, bovenregionale en internationale verzorgingsfunctie te behouden en waar mogelijk verder te versterken. Belvédère wordt ontwikkeld als dé plek voor grootschalige en perifere detailhandel met een bovenlokale verzorgingsfunctie. De kralensnoergedachte 'Binnenstad-Sphinx-Belvédère' wordt verder ontwikkeld. Concrete aandachtspunten in 2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Faciliteren van de vraag van de consument en creëren van ruimte voor vernieuwing op de meest kansrijke plekken binnen de structuur. • Streven naar een afbouw van de kwantitatieve winkelruimte, met name op verspreid gelegen en kansarme locaties. • Streven naar een afname van de leegstand, met name op onaanvaardbare plekken aangrenzend of in winkelgebieden. • Versterken van de kwaliteit van winkelgebieden, door met name de markt ruimte te geven om te investeren in thema's zoals gastvrijheid, service, beleving en ontmoeting. • Ontwikkelingen moeten passen binnen de context van het profiel van een winkelgebied. Dit profiel wordt primair bepaald aan de hand van het bezoekmotief: recreatief winkelen, doelgerichte aankopen, boodschappen doen of een combinatie hiervan. 	

Meer en langer verblijf in Maastricht waaronder het zakelijk toerisme	
<p>Maastricht als bezoekstad wordt primair versterkt via het stimuleren van recreatief en zakelijk toeristisch bezoek. Zakelijk toerisme vindt veelal plaats in de midweek en kent relatief hoge bestedingen. Juist midweeks is er ruimte binnen de hotels. Bezoek vanuit (verblijfs)recreatief motief is de pijler van de toeristische bestedingen en werkgelegenheid. Evenement zijn een middel om het imago van de stad te versterken en mede een motief om de stad te bezoeken en er te verblijven.</p>	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Stimuleren congressen</u> Concrete aandachtspunten hierbij zijn in 2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jaarlijkse monitoren en evalueren van de met het Maastricht Convention Bureau (MCB) gemaakt prestatieafspraken. Het gaat concreet om acquisitie van congressen rond de Brightlands Campussen, het organiseren van de pr rond deze congressen in samenwerking met Connect Limburg en het doorontwikkelen van Amici Ad Mosam. • Ontwikkeling arrangementen gericht op stimuleren toename midweek-verblijf. • Lobby voortzetten (vlieg)lijnverbinding MAA – internationale airport (Amsterdam). • MECC: het besluitrijp ontwerp van het investeringsplan wordt begin 2017 ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd, waarna de diverse onderdelen van het ontwerp in 2017 gefaseerd worden uitgewerkt. Het upgraden van het MECC is van belang in relatie tot gewenst groeiscenario's voor m.n. de congresmarkt en daarmee toename van het zakelijk toerisme. 	
<p><u>Een evenwichtig evenementenprogramma</u> Concrete aandachtspunten in 2017 zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen integraal afgewogen Jaarprogramma Evenementen 2018. • Proactief accountmanagement om te komen tot nieuwe evenementen gericht op doelgroepen jongeren – studenten – creatieve sector en internationals. • Ism WOM Belvedere inzetten op programmering Spinxkwartier gericht op het versterken van het gewenste imago. 	
<p><u>Versterken Vrijetijdseconomie</u> Concrete aandachtspunten in 2017 zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sturing geven aan het convenant met Maastricht Marketing 2017-2020. Doel: toename verblijfsduur/aantal overnachtingen. Beoogde prestaties VVV/Maastricht Marketing: opstellen meerjarig strategisch marketing plan met accenten op imago gebiedsontwikkelingen (Tapijn, Sphinxkwartier, A2) en de creatieve sector zoals mode, design en muziek, versterking van de verbindingen/samenwerking met de (eu-)regio (Geuldal, landgoederenzone/ rivierenpark), positioneren van onderscheidende evenementen die bijdragen aan het imago en toename verblijfsduur, mee aantrekken en binden van de congresbezoeker en een stimulerende en inspirerende rol vervullen ten behoeve van innovatie in de sector. • Opstellen regionale structuurvisie Vrijetijdseconomie en Landschap ikv bestuursafspraken POL. • Hotelbeleid: tussentijdse evaluatie hotelbeleid en uitvoering onderzoek kleinschalige verblijfsaccommodaties/ AIRBNB (2^e helft 2016) leidt tot aanbevelingen en implementatie van concrete acties o.a. op vlak van inning toeristenbelasting, vergunningen in 2017. 	

Maastricht werkstad van de toekomst	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Versterken service en dienstverlening aan (startende) ondernemers</u> De behoefte aan toenemende flexibiliteit, experimenteeruimte, snelheid en maatwerk vraagt om een klantgerichte benadering waarbij kernwaarden als openheid, duidelijkheid en snelheid centraal staan vanuit een actieve en verbindende rol. Concrete aandachtspunten in 2017</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regionale samenwerking BedrijfsContact Punten en regionale ondernemershuizen om de kracht van de regio beter te benutten. • Accountmanagement gericht op het verbinden van de 'eigen' dienstverlening aan ondernemers, aan de dienstverlening van commerciële en niet commerciële organisaties en netwerken in de stad; aanhaken van innovatieve Maastrichtse bedrijven aan LED 	

<p>versnellingstafels, challenges, campussen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Revitalisering bedrijventerreinen o.a. door stimuleren parkmanagement door ondernemers. • Pro actief accountmanagement waarbij meer programmatisch/projectmatig gewerkt wordt aan versterking, verankering en groei van sectoren: Customer Service Valley, Steel Cluster, Creatieve Industrie, Innovatie MKB, Investeringsagenda MECC. 	
<p><u>Provinciaal Omgevingsplan (POL)</u> Doel van het Provinciaal Omgevingsplan is het op regionale schaal sturen van gewenste ontwikkelingen. In navolging van de gemaakte bestuursafspraken in 2016 zullen in 2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regionale uitwerkingen plaatsvinden in structuurvisies op het vlak van detailhandel, kantoren en bedrijventerreinen en vrijetijdseconomie. 	

► *Randvoorwaardelijk*

Optimale branding van stad en regio	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
Zie programma 1	

Optimaliseren van de (grens)overschrijdende infrastructuur	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<u>Verbeteren Internationale trein- tram en busverbindingen</u> Zie programma 12	

Investeren in internationalisering en vermindering van grensbarrières	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
Zie programma 1	

Faciliteren nieuwe woonmilieus en voorzieningen	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
Zie programma 11.	

Investeren in een duurzame Maastrichtse economie	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
Zie programma 14.	

Realiseren van draadloze verbindingen	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<u>Pilot Wifi</u> De pilot wifi in openbaar gebied Vrijthof en pilot wifi in openbaar gebieden Plein 1992, Markt, OLV plein, Health Campus en Belvédère zijn in 2015 afgerond. Op basis van de bevindingen zal worden onderzocht of een structurele oplossing mogelijk is en zo nodig besluitvorming worden voorbereid.	

Afgestemd (eu)regionaal onderwijs- en arbeidsmarktbeleid	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Gezamenlijke aanpak op Zuid-Limburgs niveau</u> De programmacommissie LED People, Provincie Limburg en de Centrumgemeenten organiseren samen met het bedrijfsleven de vraaggerichte arbeidsmarktaanpak vanuit de stuurgroep Economie en Arbeidsmarkt. De zogenaamde Strategische aanpak 'Arbeidsmarkt Andersom'. Aan de ene kant zien we een toenemende vraag; 24.000 vacatures als gevolg van investeringen/groei (17.000) en vervangingsvraag (7.000). Aan de andere kant zien we nog steeds veel mensen langs de kant staan(30.000). Reden waarom alle partijen hun krachten bundelen in een vraaggerichte aanpak. De doelstelling is bedrijven optimaal te faciliteren bij het invullen van hun vacatures. Hiervoor zijn de WerkgeverServicePunten (WSP) naar voren geschoven als de matchmakers. Voor Maastricht-Heuvelland is dat WSP: Podium 24. Daarnaast is in 2016 het zogenaamde Mobility & Talent Centre (MTC) opgericht. Een activeringsprogramma waarin mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt middels een leerwerk traject een dienstverband krijgen in sectoraal georganiseerde arbeidspools. Speerpunten 2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> • covenant Customer Service Valley: actieve acquisitie van call centers en een opleidingsprogramma Agent@Work voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. • Zie programma 4. 	
<p><u>Startersondersteuning</u> De frontoffice voor startersondersteuning wordt ingevuld door de stichting Startercentrum Limburg. Deze ondersteunt het netwerk, verbindt partijen en is het eerste aanspreekpunt voor advies en informatie. De netwerkvorming met ZZP Fabriek, Launchbase, MC4E, Ondernemersklankbord, Bedrijfscontactpunt en het Zelfstandigenloket complementeren de dienstverlening. Aandachtspunten voor 2017 zijn ondermeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meertaligheid in dienstverlening gezien toenemende vraag internationale starters • Specifiek voor de sectoren mode, film en podium kunsten is er het uitvoeringsprogramma creatieve industrie geïnitieerd.. 	
<p><u>Aandachtsgebieden</u> Bovenop de generieke dienstverlening voor starters zijn er enkele speciale aandachtsgebieden. Voorbeeld: Voor mensen uit een uitkering is er reguliere dienstverlening in het kader van het Bijstand Besluit Zelfstandigen (BBZ en IOAZ) voor ww-ers. Variërend van levensonderhoud tot een lening. Deze dienstverlening wordt in 2017 verder uitgevoerd.</p>	

3. Wat mag het kosten?

► Lasten en baten

PROGRAMMA 3: ECONOMIE en WERKGELEGENHEID

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Rek. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	963	914	731	726	721	695
Apparaatskosten	2.507	2.472	1.492	1.492	1.492	1.492
Verstrekke subsidies	0	1.329	1.339	1.339	1.339	1.339
Storting in voorzieningen	60	0	0	0	0	0
Overige lasten	4.565	3.990	4.149	3.685	3.605	3.628
Subtotaal Lasten	8.095	8.704	7.711	7.242	7.156	7.153
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	301	79	39	39	39	18
Subtotaal Baten	301	79	39	39	39	18
Totaal saldo baten en lasten	-7.794	-8.625	-7.672	-7.203	-7.117	-7.135
Storting in reserves	72	246	248	248	248	248
Onttrekking aan reserves	18	353	376	315	295	368
Geraamd resultaat	-7.848	-8.518	-7.544	-7.135	-7.070	-7.015

► Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Intensivering N / Bezuiniging V programma 3 (bedragen x € 1.000)			2017	2018	2018	2020
Maastricht International Centre			50 N	50 N	50 N	50 N
> budget internationalisering			50 V	50 V	50 V	50 V
Broedplaatsen			60 N	60 N		
Brightlands Innovative Factory			50 N	50 N	50 N	

Maastricht International Centre

In de programmabegroting 2015 is structureel € 0,100 mln. beschikbaar gesteld voor de doorontwikkeling van het Holland Expat Centre South en de oprichting van het Grensinformatiepunt voor grenspendel met Belgisch Limburg. Nadien heeft de gemeente toegezegd de huisvesting van het dagelijks bureau van het nieuwe kennisinstituut ITEM te faciliteren. Door aanpassing van de huisvesting (van Mosae Forum naar Centre Ceramique) zijn de kosten wel hoger; het gemeenteloket moet nu op een externe locatie versneld inschrijven. Het grote voordeel hiervan is dat de verschillende functies elkaar versterken en dat de locatie ruimte biedt om het concept door te ontwikkelen met nieuwe functies die bijdragen aan het wegnemen van grensbelemmeringen voor de arbeidsmarkt. Als dekking voor de (extra) kosten was een subsidie-aanvraag ingediend bij het Operationeel Programma Zuid (EFRO). Deze is niet gehonoreerd, dit betekent dat de subsidie van de provincie en de gemeente verhoogd moet worden.

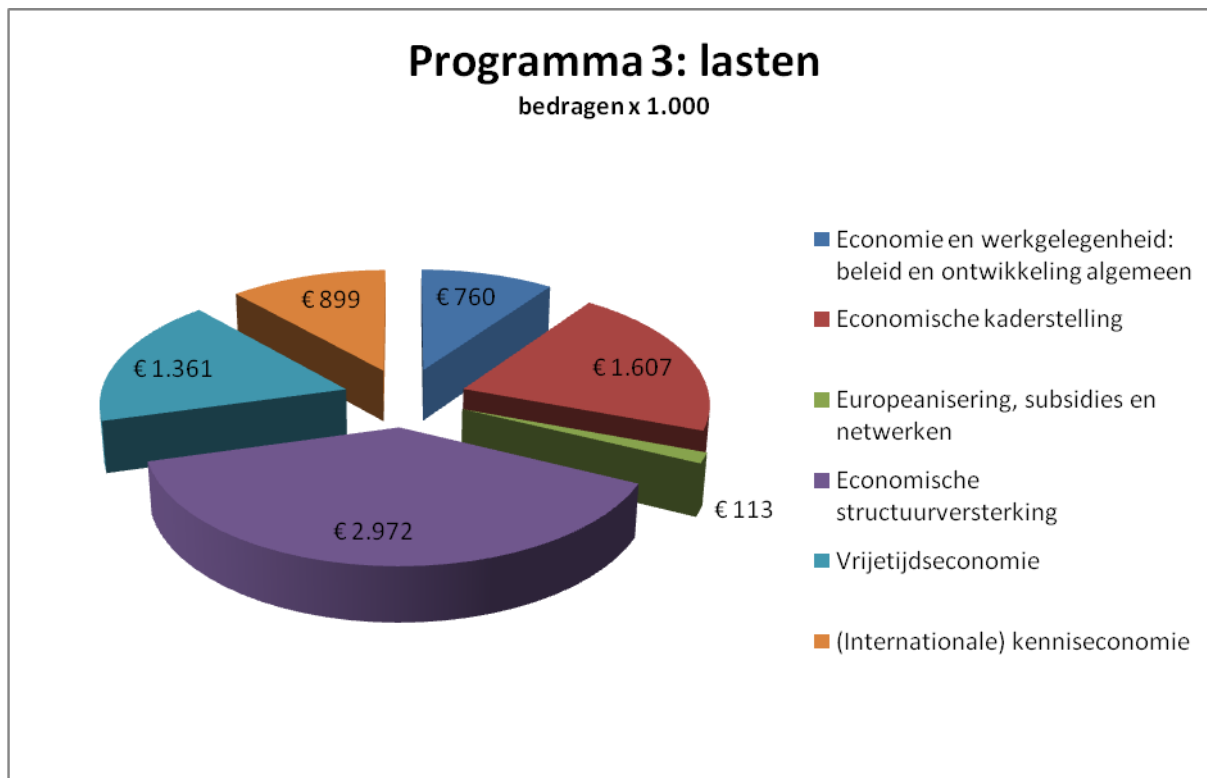
Broedplaatsen

Maastricht heeft de ambitie om zich te positioneren als aantrekkelijke internationale kennis- en cultuurstad in de (Eu)regio. Om deze ambitie te verwezenlijken is het belangrijk om jong en creatief talent van de diverse onderwijs- en culturele instellingen aan de stad te binden. Broedplaatsen, zijnde verzamelgebouwen, ontmoetingsplekken en knooppunten van diverse stedelijke netwerken, kunnen deze ambitie ondersteunen. Doel is de ontwikkeling van broedplaatsen te faciliteren en (startende)ondernemers, creatieven en andere partijen te ondersteunen in de ontwikkeling van betaal-bare werk- en ontmoetingsruimte en/of het opstarten van een eigen broedplaats. Met deze integrale aanpak wordt de broedplaatsontwikkeling in de stad de komende jaren actief ondersteund en daarmee het

vestigingsklimaat voor jonge en creatieve talenten aantrekkelijker gemaakt en nieuw initiatief gestimuleerd. Hiervoor wordt van een kwartiermaker gedurende 2 jaar (2017 - 2018) aangesteld bij het Maastricht-LAB. De geraamde kosten op jaarbasis zijn € 60.000.

Brightlands Innovative Factory

De stichting LED heeft een verzoek gedaan aan betrokken gemeenten voor een bijdrage aan het reeds lopende project Brightlands Innovation Factory (BIF). De BIF is een project waarmee starters in de Brightland campussen extra worden ondersteund van het idee tot opschaling, inclusief de bijbehorende faciliteiten zoals scouting, kapitaal en coaching met als uiteindelijk doel meer werkgelegenheid en economische groei in de regio. De bijdrage bedraagt € 150.000 (voor 2017, 2018 en 2019 elk jaar € 50.000).

1. Wat willen we bereiken?

▶ *Wat is de programmadoelstelling?*

Maastricht is een stad waar alle inwoners de kans wordt geboden erbij te horen en volwaardig mee te doen op sociaal, cultureel en economisch gebied.

▶ *Beleidsmatige context*

- Coalitieakkoord 2014 – 2018
Opdrachten:
 - A2 Innovatie van het armoedebeleid met extra aandacht voor preventie en het bieden van een duurzaam perspectief.
 - B7 Een aanvalsplan jeugd- en ouderenwerkloosheid met inzet op een leven lang leren.
 - B8 Samenwerking met provincie en steden in Zuid-Limburg om medewerkers in de zorg die door de transformaties hun baan verliezen, te begeleiden naar een nieuwe baan.
 - E1 De coalitie wil zo nodig een substantiële reserve treffen om de transformatiekosten van de decentralisaties op te vangen. De noodzaak is nog afhankelijk van de definitieve rijksbijdrage.
- Strategische nota's
 - Stadsvisie 2030, actualisatie 2008
 - Economische visie "Made in Maastricht" (raad, 19 februari 2013)
 - Armoedeplan 2006-2010 (raad, 19 september 2006)
 - Onderwijsvisie "onderwijs als troefkaart" 2005-2010 (raad, 22 maart 2005)
 - Invoering nieuwe Wet sociale werkvoorziening (WSW) 2008 (raad, 27 mei 2008)
 - Sociale visie Maastricht (raad, 18 juni 2013)
 - Nota samenhangende kaders 3 decentralisaties en in het bijzonder het beleidskader Participatiewet Maastricht-Heuvelland (raad, 18 februari 2014)
 - Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland (raad, 19 januari 2016)
 - Beleid Participatiewet met bijbehorende verordeningen (raad, 17 mei 2016)

▶ *Wat merkt de burger daarvan?*

- Meer arbeidsparticipatie
- Minder werkloosheid
- Minder armoede
- Minder uitkeringen
- Strikter handhaven

► *Beleidsindicatoren*

Indicator	Peiljaar³	Maastricht	Gemid. gemeenten 100.000 – 300.000 inwoners	Bron¹
aantal banen per 1000 inwoners van 15 tm 64 jaar	2015	839,3	809,0	1
% netto arbeidsparticipatie in Maastricht ²	2015	58,7	65,4	3
% werkloze jongeren 16 tot en met 22 jaar	2012	0,67	1,27	2
% kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat moet rondkomen van een bijstandsuitkering	2012	8,5	6,9	2
Per 10.000 inwoners, aantal personen 18 jaar en ouder met een bijstandsuitkering	2015	472	478,3	4
Per 10.000 inwoners, aantal personen 15 tot en met 64 jaar met een lopende re-integratievoorziening	2015	285,9	300,7	4
1) Bron 'waarstaatjegemeente.nl versie 14-9-2016' waarbij geldt: (1) LISA; (2) Verwey Jonker Instituut, Kinderen in Tel; (3) CBS – arbeidsdeelname; (4) CBS-Participatiewet 2) % netto arbeidsparticipatie = % van de werkzame beroepsbevolking tov van potentiële beroepsbevolking 3) De meest recente peiljaren zijn weergegeven.				

2. **Wat gaan we daarvoor doen?**

► *Verbonden partijen*

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van dit programma:

- NV MTB regio Maastricht
- Gemeenschappelijke regeling Kredietbank Limburg
- Gezamenlijke uitvoeringsorganisatie sociale dienst Maastricht-Heuvelland
- Stichting Podium24

De specifieke beleidsprestaties treft u verderop in paragraaf 2.

► *Werk*

Bij de ontwikkeling van de nieuwe structuur voor de uitvoering van de Participatiewet is de opgave om zoveel mogelijk mensen tegen zo laag mogelijke kosten aan "werk naar vermogen" te helpen. Het Participatiebudget voor 2017 is verder verlaagd door het rijk en bedraagt naar verwachting € 25 mln. Hiervan is € 6,0 mln. voor re-integratie bestemd en € 19 mln. voor de WSW. Sommige instrumenten, zoals de loonkostensubsidie, moeten worden gefinancierd uit het Inkomensdeel. Extra aandacht wordt besteed aan een aantal doelgroepen die het moeilijk hebben om de arbeidsmarkt te betreden: jongeren, mensen met een arbeidsbeperking, ouderen 45+ en statushouders.

Creëren van mogelijkheden op de arbeidsmarkt	
<p>In 2017 wordt uitvoering gegeven aan de in 2016 opgesteld Integrale Arbeidsmarktagenda Zuid-Limburg. Onderdeel van deze agenda is de bestuurlijke opdracht om het bijstandsbestand in 2017 in Zuid-Limburg met 1.500 mensen netto te laten dalen. Voor Maastricht-Heuvelland is een ambitie geformuleerd om een afname van het bestand met 480 netto (Maastricht 393) te realiseren. Sociale Zaken Maastricht Heuvelland, Stichting Podium24 en MTB staan, vanuit het drieluik diagnose-plaatsing-ontwikkeling, gezamenlijk aan de lat om deze uitdaging aan te gaan.</p> <p>Eén van de instrumenten om dit te realiseren is het Mobility & Talent Centre. Hierin zijn werkpools gevormd waarin mensen gedurende een periode van twee jaar vanuit een dienstverband met een werkgever de kans krijgen om hun talenten te ontwikkelen zodat zij duurzaam op de arbeidsmarkt kunnen blijven. Gedurende de pilotperiode van twee jaar worden 10 pools met elk maximaal 15 werknemers gevormd.</p> <p>Sociale Zaken Maastricht Heuvelland (dat uiteraard een belangrijke rol speelt bij de realisatie van programma 4 voert de diagnose uit en zorgt ervoor dat mensen arbeidsfit gemaakt worden, zodat zij ingeschakeld kunnen worden op de arbeidsmarkt. Hiervoor is een groot aantal de re-integratieinstrumenten beschikbaar.</p> <p>Stichting Podium24 is hét aanspreekpunt voor werkgevers in Maastricht-Heuvelland, waarbij Podium24 ook verantwoordelijk is voor de plaatsing en bemiddeling van burgers naar werk. Podium24, de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie Sociale Zaken Maastricht Heuvelland, MTB en andere partners werken hierbij nauw samen.</p>	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Uitvoeren Social Return</u> In 2017 worden 50 mensen (Maastricht) geplaatst via het project Social Return. Getoetst zal worden of de doelgroep van social return kan worden uitgebreid met Zzp-ers.</p>	
<p><u>Sluitende aanpak en Work First</u> Alle nieuwe instroom in een bijstandsuitkering wordt sluitend via work first opgepakt. Naast de zoektermijn van vier weken, die aan de burger wordt opgelegd en waarin hij/zij actief op zoek gaat naar werk, heeft het Transferium Werk en Bijstand (TWB), naast werkgevers en andere organisaties een rol in deze work first aanpak.</p> <p>Diagnose vindt plaats door de consulent sociale zaken, die daarbij gebruik maakt van de beschikbare instrumenten. Deze diagnose ziet op zowel inkomen als re-integratie en bestaat uit een quickscan. Is een verdiepende diagnose (praktijk, medische en arbeidskundige diagnostiek alsmede testen) nodig dan kan daarvoor het TWB worden ingezet. Dat geldt ook voor de loonwaardebepaling. In het TWB kunnen maximaal 350 mensen worden geplaatst.</p> <p>Onderzocht wordt of het huidige TWB voldoende is aangepast aan de nieuwe, gewijzigde omgeving en tegemoet komt aan de behoefte van de opdrachtgevende gemeenten. Bekeken wordt of een doorontwikkeling mogelijk en noodzakelijk is of dat er mogelijke alternatieven zijn voor het TWB.</p>	
<p><u>Vraaggerichte werkgeversbenadering</u> Eén van de instrumenten om mensen aan het werk te krijgen is de werkgeversdienstverlening. De werkgeversdienstverlening is vraaggericht vormgegeven in Podium24 en de <i>plaatsing en bemiddeling</i> van burgers wordt aldus gerealiseerd vanuit één loket. Ten behoeve van de plaatsing en bemiddeling van mensen wordt een detachingsfaciliteit ingericht, voor werkgevers die mensen niet rechtstreeks in dienst willen nemen. Podium24 bemiddelt in 2017 300 mensen naar werk.</p> <p>Podium24 voert daarnaast de plaatsing op groeibanen uit, de detachingsfaciliteit voor werkgevers, draagt zorg voor de afhandeling van loonkosten- en uitstroombesubsidies en zorgt voor jobcoaching indien werkgevers dat vragen. De primaire verantwoordelijkheid voor het realiseren bij werkgevers van de in het Sociaal Akkoord afgesproken garantiebanen ligt bij het in Zuid-Limburg opgerichte Regionaal WerkBedrijf (RWB, samenwerking van gemeenten, UWV, vakbonden en werkgevers).</p>	
<p><u>Begeleiding via servicepunten werk en bemiddeling</u> Via de servicepunten werk en bemiddeling worden in de buurten Malberg, Caberg-Malpertuis, Limmel-Nazareth, Wittevrouwenveld-Wyckerpoort en Mariaberg werkzoekenden begeleid naar een baan (125) en naar participatie (40).</p>	

<p><u>Statushouders en re-integratie</u></p> <p>Voor wat betreft de taak ten aanzien van statushouders in Maastricht wordt gestart met een pilotproject, waarin ervaring opgedaan wordt met de te ontwikkelen multidisciplinaire aanpak, waarna deze na evaluatie en eventueel bijstelling voor de gehele doelgroep uitgerold kan worden. Deze pilot start op 1 augustus 2016 en loopt tot en met eind 2017.</p> <p>Resultaten van het project:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 150 personen zijn gediagnosticeerd en in een traject geplaatst; - 20 % van de deelnemers is (partieel) uitgestroomd naar werk of studie; - er is een methodiek op maat ontwikkeld voor de doelgroep. 	
--	--

Toeleiden naar regulier werk/participatie	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Actieplan jeugdwerkloosheid</u></p> <p>Het actieplan loopt tot 1 januari 2019. Als er nog scholingsmogelijkheden zijn gaan jongeren terug naar school, zo niet dan wordt ingezet op werk. Jongeren die niet op eigen kracht werk vinden kunnen aan de slag in de arbeidspools van het MTC, via (leer)werkprojecten, Podium 24 en groeibanen die voor jongeren beschikbaar zijn. Een extra duwtje in de rug biedt de 'dedicated accountmanager' die kwetsbare jongeren bemiddelt naar werk. Voor de kwetsbaarste doelgroep jongeren wordt hiervoor specifieke deskundigheid ingezet door de inzet van een casemanager kwetsbare jongeren.</p>	
<p><u>Actieplan Ouderenwerkloosheid</u></p> <p>Het aanvalsplan ouderwerkloosheid is uitgewerkt in een actieplan. Aanvalsplan en actieplan lopen voor een periode tot 1 januari 2019 en de aanpak richt zich op 45-plussers met een arbeidsvermogen van 30 procent of meer. Door de inzet van de actielijnen worden 100 mensen per jaar bereikt. Van deze mensen dienen er 60 naar één van de vormen van werk uit te stromen en 30 naar regulier of gesubsidieerd werk.</p>	

Toeleiden naar gesubsidieerd werk	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Loonkostensubsidie</u></p> <p>Op basis van de Participatiewet kan de gemeente een loonkostensubsidie (artikel 10d) verstrekken aan werkgevers die mensen in dienst nemen die vanwege hun beperkingen niet zelfstandig het wettelijk minimumloon kunnen verdienen. Deze subsidie bedraagt maximaal 70% en financiert vanuit het I-deel het verschil tussen de loonwaarde van de werknemer en het wettelijk minimumloon. Naast de loonkostensubsidie zet de gemeente de loonkostensubsidie gekoppeld aan het Mobility & Talent Centre in.</p> <p>In 2017 kunnen beide instrumenten in totaal voor een maximaal bedrag van € 1,5 mln. uit het I-deel worden ingezet. Dit betreft ca 100 mensen.</p> <p>De kosten van begeleiding van mensen die met behulp van dit instrument aan het werk zijn worden ook betaald uit dit bedrag.</p> <p>De totale uitgaven voor dit instrument worden nauwgezet gevolgd.</p>	
<p><u>Groeibanen</u></p> <p>In 2017 kunnen 50 groeibanen door Stichting Podium24 worden ingevuld.</p>	
<p><u>Afbouw WSW</u></p> <p>Vanaf 2015 is de WSW afgesloten voor nieuwe instroom. De afbouw vindt voornamelijk via natuurlijk verloop plaats. In 2015 bedroeg de realisatie 867 arbeidsjaren. Vanaf 2015 neemt dit aantal met ongeveer 50 arbeidsjaren per jaar af. Wij willen de know-how van de nv MTB regio Maastricht als uitvoerder met betrekking tot de doelgroep behouden en daarom worden de instrumenten arbeidsmatige dagbesteding en leerwerkbedrijf toegevoegd aan het palet van de MTB. Voor de uitvoering van de WSW wordt jaarlijks met de nv MTB regio Maastricht een uitvoeringsovereenkomst afgesloten.</p>	

Werken met behoud van uitkering	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Realiseren plaatsingen Werken met behoud van uitkering</u> Hierbij zijn twee mogelijkheden, te weten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Werken met behoud van uitkering gedurende maximaal zes maanden gericht op een reguliere plaatsing (proefplaatsing) en - De participatieplaats (artikel 10a Participatiewet), waarbij mensen gedurende maximaal twee jaar (eventueel 2 x met een jaar te verlengen) actief kunnen participeren. <p>Daarnaast is de inzet van het instrument tegenprestatie mogelijk om mensen te laten participeren naar vermogen.</p>	
<p><u>Maastricht-Heuvelland alternatief beschut werk</u> In 2017 wordt via het Maastricht-Heuvelland alternatief beschut werk een slimme combinatie gerealiseerd van beschut werken (nieuw) en (arbeidsmatige) dagbesteding voor mensen die door hun lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking uitsluitend in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben. Eind 2017 wordt een besluit genomen over de definitieve aanpak vanaf 2018. In totaal zijn in 2017 voor de gemeente Maastricht 20 nieuwe plekken alternatief beschut werken beschikbaar, zodat het totaal voor de gemeente Maastricht op 50 plekken (conform landelijke verdeelsleutel) komt.</p>	

► *Inkomen*

In september 2016 wordt het voorlopig budget vastgesteld voor het betalen van de uitkeringen in 2017. Het in 2015 ingevoerde nieuwe verdeelmodel wordt voortgezet, maar wordt wel gebaseerd op zogenoemde geaggregeerde gegevens en niet meer op enquête data. Deze wezenlijke aanpassing van het verdeelsysteem kan opnieuw leiden tot forse herverdeeleffecten. Wat e.e.a. precies voor Maastricht gaat betekenen, wordt pas in september 2016, bij bekendmaking van het voorlopig budget, zichtbaar. Omdat ook binnen het nieuwe verdeelmodel tekorten voor rekening komen van de gemeente en overschotten vrij besteedbaar zijn, is een effectief bestandsbeheer van groot belang. Uitgangspunt blijft dan ook dat volop wordt ingezet op het beperken van de instroom en het bevorderen van de uitstroom. Daarnaast wordt consequent gehandhaafd.

Verstrekken inkomensondersteunende voorzieningen: PW, WWB, Bbz, IOAW, IOAZ	
Uitvoeringsorganisatie Sociale Zaken Maastricht Heuvelland	Realisatie 2017
Beoogde prestaties 2017	
<p><u>Beperken uitkeringsvolume</u> Sturing op het uitkeringsvolume vindt voornamelijk plaats door beperking van de instroom (poortwachtersfunctie), handhaving en toeleiding naar arbeid. Vanuit het principe van Hoogwaardig Handhaven ligt de focus op preventie. Vroegtijdig goed informeren en waar nodig extra controleren voorkomt dat mensen achteraf geconfronteerd worden met hoge terugvorderingsbedragen en boeten en voorkomt voor de gemeente een fors hogere schadelast. Aan de poort stevig inzetten op werk is ook één van de instrumenten die bijdragen aan het voorkomen van fraude.</p>	
<p><u>Uitvoering handhavings- en sanctiebeleid</u> Tot nu toe was Hoogwaardig Handhaven vooral een thema binnen de Participatiewet. Het is de bedoeling dat samen met de Heuvellandgemeenten wordt nagegaan hoe in de toekomst handhaving binnen de drie decentralisaties optimaal op elkaar kan worden afgestemd. Ook landelijk is die ontwikkeling ingezet.</p>	
<p><u>Monitoring gevolgen invoering Participatiewet</u> De monitoring van de uitvoering van de Participatiewet wordt meegenomen in de monitor Sociaal, waarin het aantal ingevulde garantiebanen wordt vermeld. Ook in 2017 zal aandacht uitgaan naar de effecten van invoering van de kostendelersnorm, de vernieuwde inkomenstoelage en de studietoelage.</p>	

► *Zorg/bijzondere bijstand*

Toelichting ontwikkelingen

Naast de reguliere werkzaamheden (declaratieregelingen (sociaal-culturele kosten en kosten schoolgaande kinderen), bijzondere bijstand, schuldhulpverlening, kwijtschelding gemeentelijke belastingen, individuele inkomenstoelage, tegemoetkoming collectieve aanvullende ziektekostenverzekering) wordt invulling gegeven aan een actieplan armoede. Dit actieplan is erop gericht armoede in samenhang te zien met andere algemene maatschappelijke vraagstukken. Hierin vervullen schuldhulpverlening, preventie, nazorg en Vertrouwens-experiment Participatiewet een belangrijke rol. Het wordt in een breder kader geplaatst dan alleen inkomen en wordt verbonden met de 3 decentralisaties.

Voor wat betreft de uitvoering van de schuldhulpverlening wordt jaarlijks met de Kredietbank Limburg een uitvoeringsovereenkomst afgesloten.

Meer aandacht van de samenleving voor armoedebestrijding	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Ketenbenadering</u> Verbindingen zoeken en leggen met en tussen de diverse (vrijwilligers) organisaties, charitatieve organisaties, professionele organisaties, en burgerinitiatieven in de stad die met armoedeproblematiek in aanraking komen, zodat er een totaalaanpak ontstaat en daardoor een vermindering van de armoede in Maastricht.</p>	
<p><u>Stadspel voor jongeren</u> Het in 2015 gestarte interactieve stadspel bedoeld voor bewustmaking van jongeren van 16+, voor financiële problematiek is in 2016 verder uitgebreid en is ook beperkt regionaal in Maastricht en Heuvelland opgepakt. In 2017 zal dit verder over de gehele regio Maastricht-Heuvelland worden uitgerold en worden geëvalueerd.</p>	

Meer effectiviteit van geboden ondersteuning	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Uitvoering en monitoring Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening (Wgs)</u> In 2016 is het beleidsplan integrale schuldhulpverlening vastgesteld. In dit beleidsplan heeft de gemeente zich als doel gesteld om extra aandacht te geven aan een aanpak van de schuldenproblematiek kort bij de burger en in een zo vroeg mogelijk stadium. Speerpunten hierbij zijn: Korte wacht- en doorlooptijden, ondersteuning bieden bij het realiseren van financiële stabiliteit en waar mogelijk werken aan een schuldenvrije toekomst. Daarnaast wordt sterk ingezet op preventie en vroegsignalering.</p>	
<p><u>Regionale aanpak schuldhulpverlening</u> De Regionale samenwerking in het Heuvelland op het gebied van schuldhulpverlening intensiveren. Dit doen we ondermeer door gezamenlijk projecten op het gebied van vroegsignalering en preventie te ontwikkelen. In 2016 is een start gemaakt met een regionale invullen van het stadspel "No credit, Game over" in 2017 zal dit verder worden geïntensiveerd.</p>	
<p><u>Implementatie plan van aanpak beschermingsbewind</u> In 2016 is onderzocht op welke wijze wij als gemeente via een bestuurlijk aanbestedingstraject kunnen inzetten op beschermingsbewind, met als doel te komen tot een "pool" van bewindvoerders waar wij als gemeente nauw mee gaan samenwerken. Belangrijkste doel hierbij zal zijn dat burgers niet langer dan noodzakelijk onder beschermingsbewind komen te staan en daar waar mogelijk burgers middels lichtere ondersteuningsinstrumenten dan beschermingsbewind, weer financieel zelfstandig worden.</p>	
<p><u>Monitoring afspraken verbeterlab schuldhulpverlening</u> In 2016 heeft er een verbeterlab schuldhulpverlening plaatsgevonden en op basis daarvan worden er een aantal specifieke gezamenlijke doelen geformuleerd t.a.v. effectieve ketensamenwerking, en een gemeenschappelijke routekaart.</p>	

Meer mensen maken gebruik van inkomensondersteunende voorzieningen	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<u>Budgetwijzer Maastricht "Pas op je geld"</u> In 2017 wordt de gemeentelijke digitale budgetwijzer verder uitgebreid, geïmplementeerd en geëvalueerd.	
<u>Uitbrengen inkomenskaart</u> In 2017 gaan we een geactualiseerde inkomenskaart van Maastricht uitbrengen en organiseren we netwerkbijeenkomsten. Met deze kaart worden inkomensondersteunende voorzieningen belicht aan groepen hulpverleners in de stad.	
<u>Uitbrengen schuldenkaart</u> In 2017 gaan we een geactualiseerde schuldenkaart van Maastricht uitbrengen. Met deze kaart kan worden beoordeeld welke voorzieningen op het terrein van schuldhulpverlening ingezet kunnen worden.	
<u>Uitbrengen oppluskaart</u> In 2016 is de oppluskaart uitgebracht, welke in 2017 zal worden geactualiseerd. Zijnde een kaart die een opsomming weergeeft van alle voorzieningen waar burgers met een lager inkomen gebruik van kunnen maken.	
<u>Vereenvoudiging gegevensvraag en terugdringen non-gebruik</u> In 2017 gaan we het niet gebruik van bijzondere bijstand en inkomensondersteunende maatregelen verlagen door een vereenvoudiging van de gegevensvraag, variatie in termijnen bij bepaalde kostensoorten te hanteren, standaard herhaal aanvragen te realiseren. Bovendien gaan we klanten meer pro actief benaderen en hen wijzen op de mogelijkheid om voor meer inkomensondersteunende maatregelen in aanmerking te komen.	

3. Wat mag het kosten?

► Lasten en baten

PROGRAMMA 4: SOCIALE ZEKERHEID en RE-INTEGRATIE

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Rek. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	17.233	19.072	9.938	9.836	9.803	9.803
Verstrekke subsidies	0	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0	0
Overige lasten	102.206	92.184	91.280	89.903	88.897	87.701
Subtotaal Lasten	119.439	111.256	101.218	99.740	98.699	97.503
Ontvangen subsidies	0	58.492	58.792	58.492	58.492	58.492
Overige opbrengsten	75.636	2.663	660	435	491	685
Subtotaal Baten	75.636	61.155	59.452	58.927	58.983	59.177
Totaal saldo baten en lasten	-43.803	-50.101	-41.766	-40.812	-39.716	-38.326
Storting in reserves	831	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	565	677	0	0	0	0
Geraamd resultaat	-44.069	-49.423	-41.766	-40.812	-39.716	-38.326

► Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Intensivering N / Bezuiniging V programma 4 (bedragen x € 1.000)	2017	2018	2018	2020
Exploitatietekort begroting MBT	2.600 N	2.400 N	2.300 N	2.300 N
> Inzet BUIG/participatiebudget	2.600 V	2.400 V	2.300 V	2.300 V
Arbeidstoelageleiding statushouder	300 N			
> Dekking Bestuursakkoord VNG/ESF	300 V			
Armoedeplan	880 N	880 N	880 N	880 N
> dekking (inschatting rijksmiddelen decembercirculaire)	750 V	450 V	450 V	450 V

Exploitatietekort begroting MTB

De resterende exploitatietekorten van de MTB, na herstructurering, worden bekostigd uit de BUIG middelen dan wel het Participatiebudget. De besluitvorming hierover heeft uw raad in juni 2015 gedaan.

Arbeidstoelageleiding statushouders (evaluatie 2017)

In het voorjaar van 2015 is een 'Uitvoeringsbeeld opvang vluchtelingen gemeente Maastricht' opgesteld waarin een overzicht is gepresenteerd van de integrale aanpak van dit dossier. Voortvloeiend hieruit is ook een actieplan in de vorm van een pilot opgesteld voor het toeleiden van Maastrichtse vergunninghouders richting arbeidsmarkt en onderwijs. Beoogd doel is de arbeidskansen van vergunninghouders te vergroten en hun uitkeringsafhankelijkheid in duur te bekorten. We starten met een pilot waarvan de kosten begroot zijn op € 0,300 mln. De verwachting is dat deze kosten passen binnen de financiële uitwerking van onze 'uitvoeringsopgave opvang vluchtelingen gemeente Maastricht' en het landelijk uitwerkingsakkoord verhoogde asielinstroom (dat breder is dan alleen arbeidsmarkttoeleiding). Wanneer blijkt dat de landelijke middelen ontoereikend zijn, dient herprioritering plaats te vinden dan wel ander budget te worden gevonden. De pilot wordt eind 2017 geëvalueerd, waarbij in ieder geval aandacht uitgaat naar het beoogde uitstroomeffect richting betaald of gesubsidieerd werk of naar een studie met studiefinanciering.

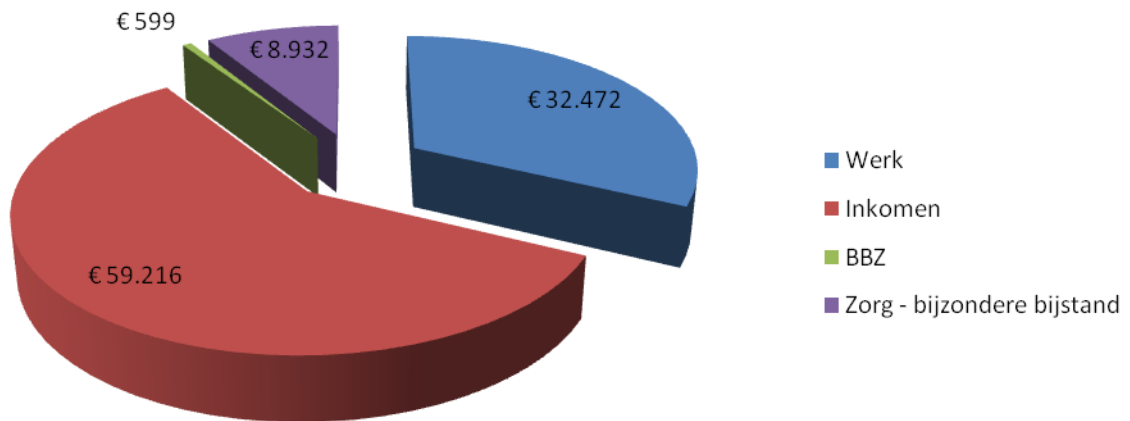
Armoedeplan

Het extra geld voor armoedebeleid dat werd verwacht bij de behandeling van het beleidsplan Armoede en waarop de innovatie was gebaseerd, is er niet gekomen. Daarnaast leidt het bestaande beleid tot een overschrijding van de beschikbare budgetten als gevolg van een stijgende vraag naar bijzondere bijstand. De overschrijding van € 0,880 mln. lijkt structureel vandaar dat deze is opgenomen in het budgettaire kader. Wel zat in de septembercirculaire 2016 extra structureel geld voor kinderen uit gezinnen met lage inkomens. Een eerste inschatting is dat dit een bedrag van € 0,450 mln. is voor Maastricht. Het definitieve bedrag wordt bij Decembercirculaire 2016 duidelijk. Vanwege het feit dat Maastricht reeds diverse tegemoetkomingen voor deze kinderen in het bestaande beleid heeft zitten, wordt voorgesteld dit extra geld ter dekking van het tekort in te zetten. Daarnaast wordt voorgesteld om voor 2017 ook een gedeelte van het extra geld (ongeveer € 0,3 mln.) dat Maastricht ontvangt als gevolg van de verhoogde instroom van asielzoekers, aangezien zij ook gebruik maken van diverse generieke declaratieregelingen. Dit is echter incidenteel geld voor 2017.

Het college wil de innovatie zoals vastgelegd in het beleidsplan Armoede (kosten € 0,4 mln.) vooralsnog voort zetten, maar wel onder de voorwaarde dat er voldoende dekking uit rijks gelden komt voor deze extra kosten in toekomst. Na de decembercirculaire 2016 zullen wij u bij een volgend P&C document berichten of deze innovatie en de in het budgettaire kader voorgestelde dekking ook daadwerkelijk structureel doorgezet kan worden.

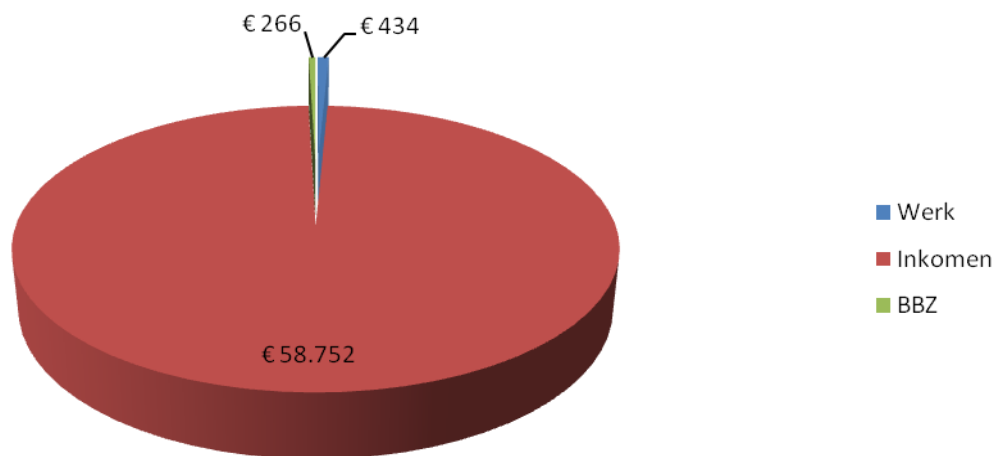
Programma 4: lasten

bedragen x 1.000

Programma 4: baten

bedragen x 1.000

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Inwoners van Maastricht kunnen gezond en veilig opgroeien en oud worden, hun talenten blijven ontwikkelen en naar vermogen meedoen aan onze samenleving. Ze zijn zo veel mogelijk zelfredzaam en voelen zich bij elkaar betrokken. Onze stad biedt de mogelijkheden aan haar inwoners om collectief en individueel tot ontplooiing te komen, zodat haast iedereen zodra hij/zij volwassen is in zijn /haar eigen onderhoud en eigen inkomen kan voorzien. Iedereen telt mee, doet mee en zorgt mee.

► Beleidsmatige context

- Coalitieakkoord 2014 – 2018
Opdrachten:
 - A1 Implementatie 3 D's inclusief benoemen burgerpanel onafhankelijk advies jeugd, werk en zorg en uitgaand van een overgangsjaar in 2015 dat gericht is op het in stand houden van continuïteit voor bestaande cliënten en dat een goede ondersteuning biedt aan nieuwe cliënten.
 - A3 De inzet op een integraal accommodatiebeleid zonder daarbij als gemeente verantwoordelijkheden over te nemen. Dit vergt scherpe keuzes
 - A5 Het actief ondersteunen van het verdrag van de Verenigde Naties voor mensen met een beperking (A5).
 - A6 Voortzetten ouderenbeleid met focus op veiligheid en het tegengaan van vereenzaming
 - C8 Samen met corporaties maken we vernieuwde en duidelijke prestatieafspraken
 - E1 De coalitie wil zo nodig een substantiële reserve treffen om de transformatiekosten van de decentralisaties op te vangen. De noodzaak is nog afhankelijk van de definitieve rijksbijdrage
 - E4 Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden)
- Strategische nota's:
 - Stadsvisie 2030 (actualisatie 2008)
 - Sociale Visie 2013 (raad, 23 april 2013)
 - Toekomstagenda 2022 Sociaal Domein, 2022, Maastricht-Heuvelland Regionale nota gezondheidsbeleid Zuid-Limburg 2012-2015 "een gezonde koers voor Zuid-Limburg" (raad, 31 mei 2011).
 - Beleidsplan Jeugd 2014-2018 Maastricht (raad, 19 februari 2014)

► Wat merkt de burger daarvan?

Het sociale domein kent vanaf 2015 een aantal nieuwe taken die door Rijk en Provincie naar de gemeenten zijn gedecentraliseerd (3 D's). Daarmee willen we de ondersteuning en zorg dichterbij de burgers brengen en zoveel mogelijk maatwerk leveren. Het streven hierbij is dat burgers zoveel mogelijk in staat zijn danwel in staat worden gesteld om op eigen kracht in het "gewone" leven zaken op te pakken. "Normalisatie" is het uitgangspunt. In de nieuwe definitie van Positieve Gezondheid is volgens Machteld Huber "gezondheid het vermogen om zich aan te passen e een eigen regie te voeren, in het kader van sociale, fysieke, en emotionele uitdagingen". Daarmee staat de mens en de regie over zijn leven centraal en niet de ziekte of beperking.

Begin 2016 is de toekomstagenda: "Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland, 2022" in de regio Maastricht-Heuvelland vastgesteld. Deze toekomstagenda beschrijft o.a. op welke manier de gemeenten de transformatie van het sociaal domein in 2016 en 2017 willen faciliteren.

Kernthema's van deze toekomstagenda voor 2016 en 2017 zijn:

1. Preventie en vroegsignalering
2. Versterken cliëntondersteuning en ondersteuning van mantelzorgers
3. De burger centraal stellen in plaats van het systeem, verbeteren van de toegang
4. Bereiken van economische zelfstandigheid
5. Blijvend ondersteunen.

Het gehele sociale domein inclusief de transformatieopgave is gericht op de aan het begin van dit programma benoemde maatschappelijke effecten. Dit programma is dan ook ingedeeld naar deze maatschappelijke effecten aangevuld met de in het huidige tijdsgewricht noodzakelijke innovatie en transformatie:

Iedereen telt mee.	• Meer burgers voelen dat ze ertoe doen. • Minder mensen worden buitengesloten.
Iedereen doet mee.	• Meer burgers organiseren zelfstandig activiteiten en voelen zich verantwoordelijk voor de eigen omgeving. • Meer verantwoordelijkheid voor de eigen omgeving, zelfsturing. • Betere competenties om mee te kunnen doen.
Iedereen zorgt mee.	• Burgers kunnen langer zelfstandig wonen. • Meer bewoners zorgen voor elkaar.

► *Beleidsindicatoren*

Indicator	Peiljaar ²	Maastricht	Gemid. gemeenten 100.000 – 300.000 inwoners	Bron ²
% jongeren 12 tm 21 jaar met een delict voor de rechter	2014	2,32	2,68	1
% jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp tov alle jongeren tot 18 jaar	2015	14,1	10,3	2
% jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel tov alle jongeren tot 18 jaar	2015	2,0	1,4	2
% jongeren 12 tm 22 jaar met een jeugdreclasseringsmaatregel tov alle jongeren 12 tm 22 jaar	2015	0,5	0,6	2
Per 10.000 inwoners, aantal Wmo-clienten met een maatwerkarrangement (een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen Wmo)	2015	758	580	3
1) Bron 'waarstaatjegemeente.nl versie 14-9-2016' waarbij geldt: (1) Verwey Jonker Instituut, Kinderen in Tel; (2) CBS-Beleidsinformatie jeugd; (3) CBS- gemeentelijke monitor sociaal domein Wmo; 2) De meest recente peiljaren zijn weergegeven. 3) Monitor Sociale Zaken 2015				

2. Wat gaan we daarvoor doen?

► Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van dit programma:

- Gemeenschappelijke regeling GGD Zuid Limburg
- Gemeenschappelijke regeling Subsiëring Antidiscriminatievoorziening Limburg
- Gemeenschappelijke regeling Omnibuzz.

De specifieke beleidsprestaties treft u verderop in paragraaf 2.

► Iedereen telt mee

Onze ambitie is dat Maastrichtenaren ongeacht hun leeftijd, achtergrond en/of beperking in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen en naar vermogen deel kunnen nemen aan activiteiten in de samenleving. Deze ambitie wordt niet alleen gerealiseerd door extramuralisering maar vergt een maatschappelijk klimaat waarin (meer) mogelijkheden ontstaan voor mensen die zich op de een of andere manier buitengesloten voelen. Naast het vergroten van de toegankelijkheid van accommodaties, verenigingen, activiteiten is een belangrijke taak van gemeente, maatschappelijke organisaties en burgers om in de stad en buurten ontmoetingen voor te bereiden en te arrangeren en interactie en dialoog te faciliteren. Speciale aandacht is er voor de zelfredzaamheid van ouderen die steeds langer blijven thuis wonen en bij wie er meer risico op vereenzaming is. We ondersteunen daar waar nodig het vormen van buurt- en bewonersnetwerken en activiteiten zodat sociaal isolement wordt voorkomen

Sociale inclusie	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Stimuleren sociale inclusie</u></p> <p>In 2017 wordt ondermeer ingezet op:</p> <ul style="list-style-type: none">• Het verder implementeren van het plan van aanpak VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking.• Het uitvoering geven aan 3 geprioriteerde thema's die uit de nulmeting naar voren zijn gekomen te weten:<ul style="list-style-type: none">– deskundigheidsbevordering over het onderwerp inclusie door: trainingen voor ambtenaren en andere-publieke functionarissen, gegeven door mensen met een beperking.– Het opheffen van drempels om deel te nemen aan het maatschappelijk leven door bijvoorbeeld: aanpassingen op het gebied van infrastructuur, digitaal en techniek;– Inzet van Innovatieve/collectieve oplossingen om deelname aan het maatschappelijk leven van mensen met een beperking te bevorderen.• Het stimuleren van initiatieven ter voorkoming van eenzaamheid o.a. door:<ul style="list-style-type: none">– Faciliteren van nieuwe activiteiten zoals: huiskamers voor en door senioren, pilotproject seniorenambassadeurs, rent-a-granny.– Voorlichting en deskundigheidsbevordering geven aan burgers en professionals met betrekking tot het vroegtijdig signaleren van eenzaamheid door bijv. familie, burens, vrienden en professionals.– Dialoogsessies organiseren over het thema positieve gezondheid om tot alternatieve/innovatieve oplossingen te komen.• Versterken van de positie van de senioren o.a. door:<ul style="list-style-type: none">– Uitvoeren van de speerpunten uit de Toekomstagenda 'Senior in Maastricht 2016-2018' zoals senioren doen mee en voelen zich nuttig.– Onderzoek naar de verbetering van de communicatie met/informatie voor senioren (bijvoorbeeld een seniorenapp).	

<ul style="list-style-type: none"> - Organiseren van bijeenkomsten met senioren over de thema's eenzaamheid, armoede, positieve gezondheid. - Starten van een aantal pilots waarbij senioren een actieve rol vervullen: seniorenambassadeurs voor vroegsignalering en informatieverstrekking aan senioren in buurten. 	
---	--

Tegengaan en voorkomen van discriminatie	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<u>Regionale aanpak discriminatie</u> Vanuit de rol als centrumgemeente wordt namens de gemeenschappelijke regeling subsidiering Stichting antidiscriminatievoorziening Limburg (ADV-Limburg) conform Wet gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen jaarlijks opdracht verleend aan AntiDiscriminatieVoorziening-Limburg (ADV-Limburg) om meldingen en klachten aangaande discriminatie incl. monitoring en registratie af te handelen alsmede het initiëren en stimuleren van preventie van discriminatie.	

► *Iedereen doet mee*

De sociale ambitie van deze stad is dat in ieders bestaanszekerheid is voorzien; dat iedereen naar vermogen kan meedoen aan het sociaal, economisch en cultureel leven, dat ieder de kans heeft zijn talenten te ontplooiën, zijn ambities te realiseren en dat iedereen wil bijdragen aan de kwaliteit van (samen-) leven van anderen. Gezondheid speelt een belangrijke factor in de bestaanszekerheid van onze inwoners. Vanuit het concept "positieve gezondheid" van Machteld Huber, komt de visie dat niet alleen ziekten, gebreken of afwijkingen bepalen hoe ziek of gezond iemand is, maar ook de veerkracht en het vermogen om de regie over ons leven te blijven voeren. Maastricht spreekt daarom van "naar vermogen meedoen" als zijnde een juiste balans tussen draagkracht en draaglast. Daar hoort eveneens bij dat inwoners zich betrokken voelen: bij elkaar en bij hun omgeving en er actief verantwoordelijkheid voor dragen. De rol van de gemeente is ondersteuning en stimulering, dit kan inhoudelijk danwel financieel zijn.

Stimuleren maatschappelijke participatie	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<u>Stimuleren van zelfsturing en zelfregie van buurten en bewoners</u> Het streven is dat mensen zelf verantwoordelijk te zijn voor de eigen leefomgeving en elkaar. Thema's als het bevorderen van diversiteit, integratie, een goede toegankelijkheid van voorzieningen (iedereen kan meedoen) maken hier onderdeel van uit. Concrete aandachtspunten hierbij in 2017 zijn ondermeer: <ul style="list-style-type: none"> • De nieuwe verordening subsidies vrijwilligersactiviteiten wordt per 2017 ingevoerd. Hierbij wordt ondermeer een gemengde beoordelingscommissie van ambtenaren en bewoners opgericht. • Ondersteunen van de ontwikkeling buurtnetwerken. • De verschillende manieren van vrijwilligersondersteuning verder op elkaar afstemmen (synergie). • De Vrijwilligersprijzen krijgen in 2017 een nieuwe vorm als integraal onderdeel van de communicatiestructuur ten aanzien van vrijwilligerswerk • De communicatie met betrekking tot subsidiemogelijkheden, aanvraagprocedures, toekenningen en afwijzingen van subsidieaanvragen wordt geïntensiveerd. • Verder stimuleren van de samenwerking tussen professionals en informele zorg, vrijwilligers initiatieven en burgerinitiatieven. • Na vaststelling van de kadernota integraal accommodatiebeleid wordt beleid opgesteld Gemeenschapsvoorzieningen. 	

Aanpak publieke gezondheid	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Uitvoeren van regionaal beleidsplan 2016-2019</u> Op basis van het medio 2016 vast te stellen regionaal beleidsplan publieke gezondheid worden in 2017 volgens drie programmalijnen uitvoeringsacties ingezet samen met burgers, (zorg)ondernemers, gemeenten en kennisinstellingen gebaseerd op de taken zoals beschreven in de gemeenschappelijke regeling GGD-ZL.</p>	
<p>Uitvoeren programmalijn 1: Gezonde jeugd (zie ook product opvoeden en opgroeien)</p> <ul style="list-style-type: none"> • het breder implementeren in het onderwijs van succesvolle onderdelen uit het project Gezonde Basisschool van de Toekomst; • scholen stimuleren en ondersteunen om zelf initiatieven te ontwikkelen en uit te voeren ter bevordering van de gezondheid van leerlingen, middels gerichte tenders en ondersteuning door Maastricht Sport en de GGD-ZL. • verbetering van vroegsignalering ter voorkoming van voortijdig schoolverlaten met name in het MBO (niveau 1) door o.a. het opzetten van een gezamenlijke (gezondheids)agenda met gemeente, bedrijfsleven en onderwijs, het delen van informatie over risicoleerlingen, zicht op beschikbare interventies, coaching van risicoleerlingen, contact met ouders. • streven naar een gezond gewicht voor alle jongeren met een integrale aanpak van overgewicht bij de jeugd van 0-19 jaar via de JOGG-aanpak. Deelname aan de proeftuin ketenzorg kinderen met overgewicht. 	
<p>Uitvoer programmalijn 2: Gezonde wijk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samen met (Lage SES) wijken opstellen van een top drie van prioriteiten per wijk door het: <ul style="list-style-type: none"> - organiseren van een 'burgertop' per wijk waarbij burgers worden uitgedaagd om zelf met initiatieven te komen en aan te geven welke behoeften zij hebben. Tevens wordt inzicht verkregen in de belangrijkste gezondheidsgegevens van de wijk via wijkscans door de GGD, aangevuld en geprioriteerd door de burgers in de wijk; - Op basis van de benoemde prioriteiten worden gezamenlijk doelen, resultaten en acties/activiteiten benoemd en afspraken gemaakt om deze te realiseren door een gezamenlijke aanpak in de wijk door burgers, professionals en gemeente. • Een andere (positieve) kijk op gezondheid bevorderen door: <ul style="list-style-type: none"> - zoveel mogelijk mensen kennis te laten nemen van het begrip positieve gezondheid door het concept breed uit te dragen - het opzetten van een netwerk positieve gezondheid Zuid Limburg, waarin best practices worden gecommuniceerd en gezamenlijke PR-acties worden ontwikkeld. • Versterken van de samenwerking van het netwerk in de wijk door extra inzet wijkverpleegkundigen. 	
<p>Uitvoer programmalijn 3: Aandacht voor kwetsbare personen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Snelle en adequate ondersteuning in zelfregie en waar nodig doorgeleiding naar benodigde zorg op maat • Versterken van (vroeg)signalering door specifieke kennis te bevorderen in samenwerkingsverbanden in wijken (meldcodes, eerste hulp bij GGZ) • Proactief en outreachend opzoeken van mensen in kwetsbare situatie, door vrijwilligersinzet en via sleutelfiguren in wijken. O.a. via 2 pilotwijken gericht op kwetsbare ouderen (o.a. eenzaamheidsproblematiek) en extra inzet op valpreventie. • Versterken van samenwerkingsverbanden en processen gericht op ondersteuning en opvang van kwetsbare personen, waarbij GGZ- en somatische deskundigheid vereist is. (o.a. Aanpak Verwarde personen, op basis van regionaal plan 2016). 	

Ondersteuning bij opvoeden en opgroeien	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Preventie</u> Vanuit de toekomstagenda wordt ingezet op het voorkomen van (meer) problemen door gerichte en samenhangende focus op preventie. Concrete aandachtspunten op dit gebied voor 2017 zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bevorderen van competent ouderschap door ondermeer: informatiebijeenkomsten, trainingen en activiteiten voor ouders via de website CJG043). • Investeren in deskundigheidsbevordering op het gebied van taalontwikkeling (VVE en logopedie) en ouderbetrokkenheid. • Uitvoeren programmatisch gezonde jeugd uit het regionale beleidsplan publieke gezondheid 	
<p><u>Vroegsignalering</u> Vanuit de toekomstagenda worden niet alleen bij mensen met een ondersteuningsbehoefte, maar samenlevingsbreed signalen opgepakt: leerkrachten, burens, familie en vrienden kunnen met zorgen en signalen uit hun omgeving terecht. Dit wordt in 2017 ondermeer gestimuleerd door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Versterken netwerk rondom jeugdige op school: Team Jeugd, Jeugdgezondheidszorg, Schoolmaatschappelijk Werk met intern begeleiders en zorgcoördinatoren van scholen • Uitvoeren pilot POH Jeugd en Gezin bij huisartsen • Deelnemen subregionale pilot integrale toegang crisisdienst • "het erbij halen" van kennis van anderen, via consultatie, intervisie en coaching versterken, o.a. via IVH-netwerk • Het implementeren van aanbevelingen vanuit onderzoek om de effectiviteit van online tools te versterken via "blended werken": het integreren van de laagdrempelige toepassingen in de persoonlijke benadering en ondersteuning (een mix van face-to-face-contact en online hulp) • Stapsgewijs versterken van oplossingsgericht werken vanuit team Jeugd , in 2017 accent op verbinding 18-/18+, verbinding aansluiting jeugdhulp- participatie en verbinding met subregionale Armoede agenda. 	
<p><u>Monitoring en communicatie</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren onderzoek naar effectiviteit preventieprogramma's opvoeden en opvoeden • Implementeren nieuwe communicatiestrategie CJG043 rond gebiedsgerichte en actuele informatie over opvoeden en opgroeien. • Stimuleren van de samenhang tussen de verschillende toegangen door vereenvoudiging processen en voorkomen van administratieve druk door werkwijze, verordening, regelingen af te stemmen en gezamenlijk gebruik instrumenten en indicatoren. 	

► *Iedereen zorgt mee*

Maastrichtenaren zijn zoveel mogelijk in staat om samen met hun directe omgeving een adequate oplossing te vinden voor hun zorg- of opvoedvraag en hier ook zoveel mogelijk zelf invulling aan kunnen geven. Mantelzorgers, verzorgers en vrijwilligers vervullen een belangrijke rol in het 'zorgen voor elkaar'. We vinden het belangrijk dat zij hun taak goed kunnen vervullen. Daarom zorgen wij voor faciliteiten en ondersteuning die maken dat mantelzorgers, verzorgers en vrijwilligers hun (zorg)taken kunnen vervullen en dat overbelasting kan worden voorkomen.

Gemeente en (samenwerkende) maatschappelijke organisaties bieden via verschillende kanalen informatie en ondersteuning. Wij stimuleren initiatieven ter ondersteuning en versterking van (digitale) vaardigheden. Niet alle ondersteuningsvragen kunnen ondervangen worden met een eigen netwerk, vrijwillige inzet of lichte ondersteuning. Op basis van de mogelijkheden van de inwoner wordt via de toegang Wmo en Jeugd passende ondersteuning gezocht. Dit gebeurt zoveel mogelijk integraal en in samenspraak met mantelzorger, verzorger en/of vrijwilliger.

Versterken zelfregie en keuzevrijheid	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Beter ontsluiten van informatie</u> Informatie is belangrijk om zelf concreet invulling te kunnen geven aan het langer zelfstandig kunnen blijven wonen en het zelf kunnen inrichten en vormgeven van de zorg. Concrete aandachtspunten in 2017 zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het ondersteunen van burgerinitiatieven op het gebied van informatie en advies oa.via de wijkservicepunten. • Het verbeteren van het bereik en de kwaliteit van de digitale instrumenten MaastrichtHelpt, MaastrichtDoet en WeHelpen.nl oa door in 2017 te starten met een pilot helpdesk digitale instrumenten. • Uitvoering geven aan ThuisinMaastricht. • Uitvoering geven aan de afspraken uit najaar 2016 met betrekking tot het afstemmen en samenwerken op het gebied van informatie en advies tussen de sociale teams, wijkservicepunten en de toegangen Wmo, Jeugd. • Het vormgeven van samenwerking tussen MEE, Trajekt en Steunpunt Mantelzorg en de toegangen Wmo en Jeugd met betrekking tot de informatievoorziening Wmo, Wlz, ZVW. 	
<p><u>Stimuleren en faciliteren van (informele) cliëntondersteuning.</u> Voor diegenen die ondersteuning nodig hebben om zelf concreet invulling te kunnen geven aan het langer zelfstandig kunnen blijven wonen is er cliëntondersteuning. Concrete aandachtspunten in 2017 zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Implementeren gezamenlijk (gemeente, lokale partijen vrijwilligers) plan voor cliëntondersteuning. • Stimuleren van het betrekken van ervaringsdeskundigen bij de vrijwillige inzet. • Stimuleren en faciliteren van de inzet van (informele) cliëntondersteuning in relatie tot het keukentafelgesprek. • Stimuleren en faciliteren verbinding tussen professionals en vrijwilligers in het kader van familiegroeps-, ondersteuningsplan. 	

Ondersteuning Informele Zorg	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Het ondersteunen en stimuleren van sociale netwerken en informele zorg</u> De wens van cliënten om (langer) thuis te blijven wonen, vraagt samen met de nieuwe Wmo en de hervorming van de langdurige zorg om een andere ondersteuning van mantelzorgers, verzorgers en vrijwilligers. De speerpunten voor 2017 voor Informele Zorg zijn benoemd in de Toekomstagenda Sociaal Domein en resulteren ondermeer in de volgende prestaties:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bewustzijn creëren over mantelzorg als onderdeel van het dagelijkse leven door het stimuleren van activiteiten als gevolg van de dialoogbijeenkomst met het bedrijfsleven najaar 2016 en stimuleren van initiatieven vanuit de samenleving. 2. Vergroten van bereik mantelzorgers/vrijwilligers en bieden van passende ondersteuning door: <ul style="list-style-type: none"> • onderzoek naar mogelijkheden voor meer ruimte voor mantelzorgers. • Betrekken van de belangrijkste mantelzorger(s) bij het opstellen van het (familie)ondersteuningsplan. • Afspraken tussen gemeenten en o.a. huisartsen, scholen enz. over het laagdrempeliger maken van de informatie, adviesfunctie met betrekking tot mantelzorg. • vergroten van het bereik voor de website wehelpen.nl via de module “ mantelzorg “ van wehelpen. 3. Meer erkenning en waardering mantelzorgers door het uitvoeren van de mantelzorgwaardering 2017. 	

<p>4. Het voorkomen overbelasting van mantelzorgers door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • alternatieve vormen van respijtzorg te ontwikkelen en in te zetten voor mantelzorgers en verzorgers • afspraken tussen gemeente en andere organisaties aangaande dreigende overbelasting of ontspoorde zorg (ism veilig thuis). 	
--	--

Passende ondersteuning	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Doorontwikkeling passende ondersteuning</u> Burgers die zich met een ondersteuningsverzoek melden bij de gemeente ontvangen ondersteuning die aansluit op hun individuele situatie. De ondersteuning is gericht op het behoud van de eigen regie en sluit aan op eigen oplossingen en mogelijkheden van het sociale netwerk/informele zorg. Ondersteuning wordt zoveel als mogelijk lokaal, in de directe woonomgeving van de burger aangeboden. Niet alle ondersteuningsvragen kunnen ondervangen worden met een eigen netwerk en/of vrijwillige inzet. Waar nodig worden specifieke deskundigheid en hulpmiddelen ingezet die inwoners in staat stellen om ondanks beperkingen zelfstandig te kunnen functioneren en participeren. Hierbij wordt aangesloten bij wat voor de inwoner van belang is. Dit vraagt anders denken en anders organiseren (met zo min mogelijk regels en in begrijpelijke taal) van alle betrokken organisaties, inclusief de gemeenten.</p> <p>Concrete aandachtspunten voor 2017 t.a.v. het gemeentelijk ondersteuningsaanbod zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cliënten ondersteuning te bieden bij het versterken van (de rol van) hun sociaal netwerk; • Cliënten actief te helpen gebruik te maken van de (algemeen) toegankelijke participatiemogelijkheden; • De rol van vrijwilligers bij de professionele ondersteuning te stimuleren en te faciliteren; • Cliënten met een pgb waar nodig te ondersteunen bij hun administratieve lasten; • Een groot deel van de Maastrichtse dagbesteding zonder indicatie toegankelijk te maken; • Een evenwichtig en in onderlinge samenhang ontwikkeld (eigen) bijdrage beleid met aandacht voor cumulatie van kosten. • De ondersteuningsvraag van de burger centraal te stellen; • Het proces van de toegang tot ondersteuning verder door te ontwikkelen. • Ruimte te bieden voor de deskundigheid van de (in- en externe) professional; • Experimenteren met vernieuwingen vanuit de innovatiemiddelen; • De thuisondersteuning in onderlinge samenhang te brengen; • Technische innovaties ten dienste van burger te stellen. 	

Opvang en onderdak	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Opvang van dak- en thuislozen</u> Voor burgers in zeer kwetsbare posities die niet (geheel)zelfstandig kunnen wonen en de regie over hun leven niet kunnen voeren, dient de gemeente deze regie (tijdelijk) over te nemen en een veilige en beschermde omgeving te bieden. Voorbeelden hiervan zijn mensen zonder woon- of verblijfplaats, mensen met psychiatrische of psycho-sociale problematiek, verslaafden, slachtoffers van huiselijk geweld, vluchtelingen. Naast opvang en onderdak (bed-bad-brood) worden deze mensen ook begeleid in hun traject naar nieuwe perspectieven. In opdracht van (en gefinancierd door) de gemeente geven verschillende instellingen uitvoer aan beschermd- en begeleid wonen van de verschillende doelgroepen dak- en thuislozen, zwerfjongeren, vrouwenopvang, vluchtelingen.</p> <p>Concrete aandachtspunten in de opdrachten voor 2017 zijn ondermeer:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Realiseren van verbeterpunten binnen de Centrale Voordeur als gezamenlijke portal bij instroom voor dak- en thuislozen en burgers die vanwege psychische problematiek in een beschermde omgeving moeten wonen. Verbeterpunten zijn: meer integraliteit, vraaggericht werken, balans van gemeentelijke regie en deskundige advisering door de uitvoeringspartijen. 2. Inrichten van de Centrale Achterdeur als gezamenlijke portal bij uitstroom (zowel voor 	

<p>Maatschappelijke Opvang, Beschermd Wonen, zwerfjongeren, vrouwenopvang. Dit betekent dat:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. we met corporaties afspraken maken over beschikbare woonruimtes (=uitkomst Bestuursopdracht Wonen en Zorg), over alternatieve huurconstructies, over laatste-kans-beleid bij woonblokkades. b. Tevens stimuleren we toepassing van de zgn. Triade-methodiek in buurten waarin (ex)-cliënten gehuisvest worden. c. Via Housing Accomodations worden cliënten ondersteund in hun weg naar zelfstandig wonen. <ol style="list-style-type: none"> 3. Stimuleren vrijwilligers-, burgerinitiatieven waarbij het doel is samen met doelgroepen de leefbaarheid en veiligheid in een buurt waar een zorgvoorziening of Beschermd Wonen operationeel is te verbeteren. 4. Verbeteren overgang tussen opvang/beschermd Wonen 18-/18+ 5. Bieden van tijdelijke noodopvang aan vluchtelingen die geen aanspraak hebben op opvang van rijkswege. 6. Implementeren van het regionaal plan van aanpak Verwarde Personen. 7. Zelfregie van de Maatschappelijke Zorg-doelgroep bevorderen door het bouwen van van een samenhangend palet van dagbestedings- en activeringsactiviteiten van verschillende doelgroepen (kwetsbare burgers met geestelijke, verstandelijke en lichamelijke beperkingen) 8. Ontwikkelen van een passende en eenduidige financieringssysteem van de producten opvang en onderdak (=transformatie-opdracht: efficiënter afspraken met uitvoerders maken: onderscheid subsidie/inkoop) 9. Afbouwen collectieve opvang, hierin specifieke problematieken zo spoedig mogelijk scheiden en via de Centrale Voordeur binnen een persoonlijk zorg-ondersteuningsplan toeleiden naar maatwerktrajekten. Hiertoe maken we afspraken met aanbieders mbt volumes van de verschillende arrangementen, doorlooptijden en flexibele inzet van begeleiding. 10. Ondersteunen en faciliteren van initiatieven uit de samenleving ten behoeve van zwerfjongeren zoals bijvoorbeeld: "uit de steigers" . 	
---	--

► *Innovatie en transformatie*

Realisatie toekomstagenda sociaal domein	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Uitvoer actieplan toekomstagenda sociaal domein</u> De toekomstagenda Sociaal Domein zet in op een aantal doelstellingen, deze zijn vertaald in een actieplan. De acties voor 2017 zijn waar opportuun verwerkt in de betreffende programmaprestaties. Enkele specifieke aandachtspunten voor 2017 zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • afstemming passend onderwijs, jeugdhulp en toegangsteams • verkrijgen van inzicht in welke preventieprogramma's eigen regie versterken • betere samenwerking met 0^e en 1^e lijn om onder andere vroegsignalering te versterken • inventarisatie over knelpunten en mogelijkheden voor deregulering van de toegang 	

Inzet sociaal Investeringsfonds (SIF)	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Uitvoeren tender Sociaal Investeren</u> In 2016 is de Regeling Sociaal investeren vastgesteld voor de hele duur van het sociaal investeringsfonds. Afhankelijk van de ervaringen met de eerste tender passen we, indien nodig op basis van de nieuwe inzichten, de regeling aan en stellen we een nieuw subsidieplafond vast voor 2017. Voor 2017 continueren we de inzet in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het begeleiden van het proces om te komen tot zorgkroegen: 	

<ul style="list-style-type: none"> • doorontwikkelen van het bestaande burgerinitiatief naar een algemene voorziening die kan leiden tot minder professionele inzet. • het faciliteren (in de vorm van subsidiering en ondersteuning) van: • Het wijkhuis/ Masterhome van The Masters als vernieuwend zorgconcept (met cofinanciering van Provincie Limburg). • Stichting Boerderij Daalhoeve • Athos Eet-Maakt-Doet 	
<p><u>Intensivering samenwerking sociaal domein – 1^e lijn gezondheidszorg</u> Voortzetten van de pilot ‘Blauwe Zorg’ in de buurten Wittevrouweveld. Wyckerpoort, Limmel en Nazareth. Bouwstenen zijn: ontschotten van financiering, burgers centraal , zorgverleners aan zet en positieve gezondheid als uitgangspunt.</p>	
<p><u>Monitoring</u> Ten behoeve van de monitoring van resultaten, outcome en rendement van (realisatie zorgkroegconcept en de vernieuwende zorgconcepten) samen met Universiteit Maastricht i.s.m. Hogeschool Zuid en belanghebbende partijen, waaronder de zorgvragers, vrijwilligers, buurtbewoners uitvoering geven aan een meerjarig onderzoeksprogramma.</p>	

3. Wat mag het kosten?

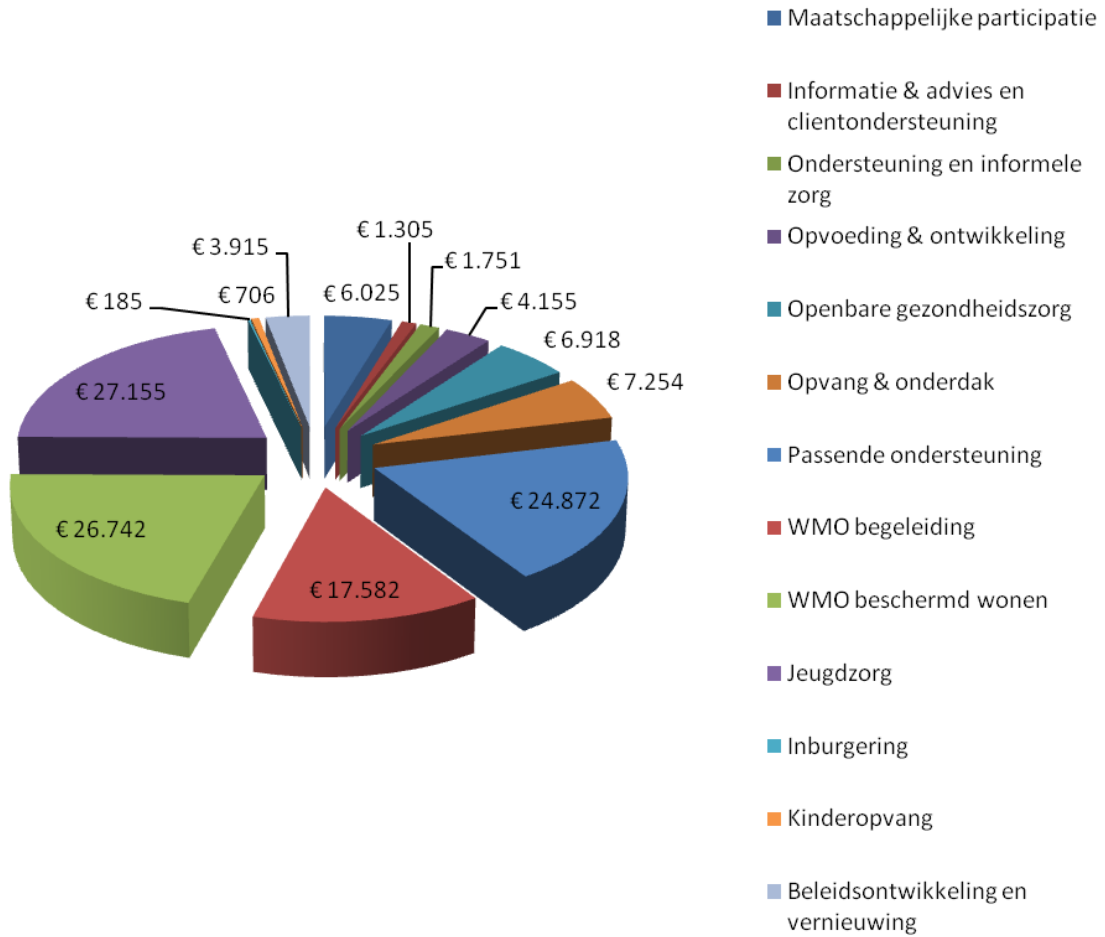
► Lasten en baten

PROGRAMMA 5 & 6: SAMENLEVEN en BUURTGERICHT WERKEN

<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Rek. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	243	176	163	150	130	127
Apparaatskosten	13.178	19.601	8.772	8.772	8.772	8.772
Verstrekke subsidies	0	30.821	29.650	29.353	29.353	29.353
Storting in voorzieningen	146	0	0	0	0	0
Overige lasten	131.195	98.846	89.981	88.948	88.780	87.754
Subtotaal Lasten	144.762	149.443	128.567	127.224	127.035	126.006
Ontvangen subsidies	0	2.817	1.884	1.884	1.884	1.884
Overige opbrengsten	23.745	20.626	11.826	11.826	11.826	11.826
Subtotaal Baten	23.745	23.443	13.709	13.709	13.709	13.709
Totaal saldo baten en lasten	-121.017	-126.000	-114.857	-113.514	-113.326	-112.296
Storting in reserves	4.734	2.731	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	966	4.529	2.617	1.871	1.257	180
Geraamd resultaat	-124.785	-124.202	-112.240	-111.643	-112.069	-112.116

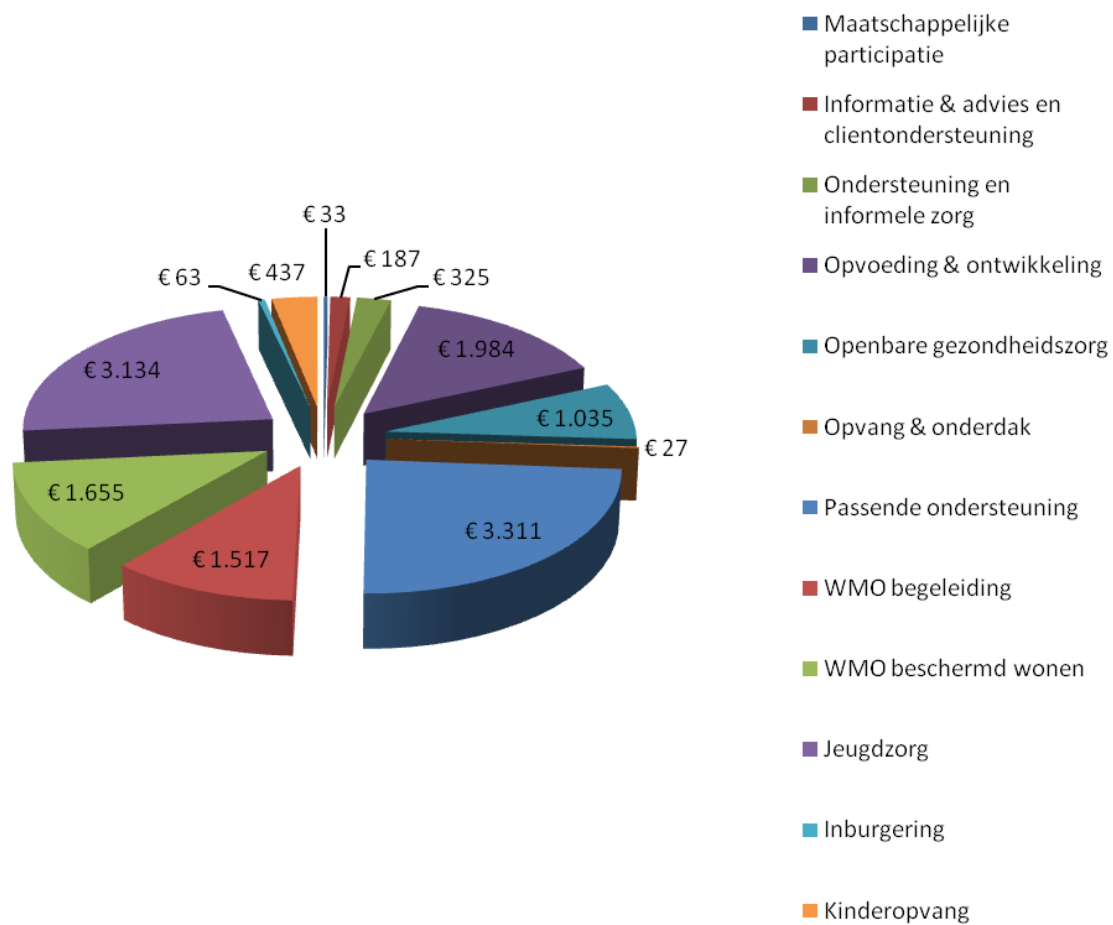
Programma 5 & 6: lasten

bedragen x 1.000

Programma 5 & 6: baten

bedragen x 1.000

1. Wat willen we bereiken?

▶ *Wat is de programmadoelstelling?*

Meer Maastrichtenaren laten sporten en bewegen.

▶ *Beleidsmatige context*

- Coalitieakkoord 2014 – 2018

Opdracht:

E3 Wij maken investeringsplannen voor:

- een vierde hockeyveld
- nieuwe Geusseltsporthal
- boudrome

- Strategische nota's

- Stadsvisie 2030, actualisatie 2008
- Sportnota 2020 "Mee@bewegen" (vastgesteld 21 mei 2013)
- Nota Spreidingsplan Buitensportaccommodaties (vastgesteld 26 februari 2008)
- Nota Sportparkmanagement (besproken mei 2009 in raadscommissie Breed Welzijn)
- Nota Uitvoeringsorganisatie Sport (vastgesteld 31 mei 2011)
- Structuurvisie 2012-2030 (vastgesteld 29 mei 2012)
- Economische visie "Made in Maastricht" (vastgesteld 19 februari 2013)
- Sociale visie Maastricht "De kracht van 121.327" (vastgesteld 18 juni 2013)
- Nota sport- en bewegingsstimulering (vastgesteld november 2013)
- Nota samenhangende beleidskaders 3D Maastricht-Heuvelland (feb. 2014)
- Nota toekomstbestendige binnensportaccommodaties (vastgesteld 21 april 2015)
- Nota Evaluatie exploitatie Geusseltbad (vastgesteld 5 april 2016)

▶ *Wat merkt de burger daarvan?*

- Voor (nagenoeg) elke Maastrichtenaar is er binnen een straal van 1000 meter vanaf zijn/haar woning een sport- en beweegaanbod dat veilig en toegankelijk is. Maastrichtenaren beschikken over kwalitatief goede sport- en recreatievoorzieningen.
- Sportverenigingen zijn sterke, vitale en financieel gezonde verenigingen.
- Maastricht Sport ontwikkelt zich naar een organisatie die maximaal klantgericht en efficiënt is.
- Er is samenhang tussen de drie D's waarvan sport en bewegen meer en meer een integraal onderdeel vormt.

Vanaf 2017 wordt deelgenomen aan de landelijke benchmark sport en gemeenten en zijn de resultaten in Maastricht vergelijkbaar met andere gemeenten.

▶ *Beleidsindicatoren*

indicator	Peiljaar ²	Maastricht	Gemiddelde gemeenten 100.000 – 300.000 inw.	Bron ¹
% inwoners dat niet sport tov totaal aantal inwoners	2014	53,3	49,5	1

1) Bron 'waarstaatjegemeente.nl versie 14-9-2016' waarbij geldt: (1) RIVM zorgatlas.

2) Het meest recente peiljaar is weergegeven.

2. Wat gaan we daarvoor doen?

De uitvoering van de actiepunten uit de sportnota 2020 Mee@Bewegen verloopt voorspoedig. Uit de voortgangsrapportage van juli 2015 blijkt dat nagenoeg alle actiepunten worden uitgevoerd. Resteren nog de Tarievennota Sport en de nota sport- en beweegvriendelijke leefomgeving en het verder uitvoering geven aan het spreidingsbeleid op diverse locaties. De planning van deze onderwerpen is meegenomen in onderstaand programma 2017.

► *Verbonden partijen*

Van de verbonden partijen levert alleen de “Stichting Personeelsbeheer Sport” beleidsprestaties die bijdragen de doelstelling van programma 7 te realiseren. Welke dit zijn wordt verderop in paragraaf 2 beschreven.

► *Sport- en bewegingsstimulering*

Verbeteren bewegingscultuur, gezondheid en stimuleren sociale participatie	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Innovaties uitvoering sport- en bewegingsstimulering</u></p> <p>In 2017 zorgen we voor verdere implementatie van de uitvoeringsnota bewegingsstimulering van december 2013,, waarbij de thema’s onderwijs, sociale participatie, gezondheid en sport als uitgangspunt dienen. Prioriteit ligt zoals afgesproken in de uitvoeringsnota bewegingsstimulering bij inzet in buurten en leeftijdsgroepen die onder het Maastrichts gemiddelde scoren qua sport- en beweegparticipatie. Hiervoor wordt een jaarprogramma 2017 opgesteld. Een belangrijk onderdeel van het de uitvoeringsnota is het in verbinding brengen van de beleidsvelden sport en bewegen, onderwijs gezondheidszorg en welzijn en participatie. Voor zover dit qua inhoud en wijk tot de mogelijkheden behoort zal aansluiting worden gezocht bij de wijkpilot Blauwe Zorg. Concrete acties in 2017 zijn ondermeer:</p> <p><i>Onderwijs</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • In samenwerking met de schoolbesturen Mosa Lira en Kom Leren werkt Maastricht Sport en Fontys Hogeschool aan een doorgaande lijn bewegingsonderwijs - sportkennismaking voor/tijdens/na schooltijd waarbij een sterke verwevenheid is met sport-gezondheid programma’s. Op die manier wordt gewerkt aan een beter bewegingsonderwijs waardoor de leerlingen actiever en gezonder worden. <p><i>Gezondheid</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Via een netwerkaanpak met verschillende andere organisaties (UMC+, DGD, Onderwijs en SMPM) wordt een breder bereik gerealiseerd van het project Jongeren op gezond gewicht zoals dat in 2016 is opgestart in een tweetal achterstandswijken. In samenwerking met de GGD en de gemeente werken scholen ook aan hun eigen gezondheidsbeleid. Aspecten van trakteren, eten en drinken en de inrichting van het schoolplein komen aan bod. Middels de samenwerking met de JOGG regisseur worden slimme verbindingen gemaakt, met name in de aandachtswijken Malberg en Limmel/Nazareth. Deze werkwijze wordt vervolgens als voorbeeld gebruikt voor de rest van de stad. • Bewegen op recept. In samenwerking met gezondheidscentrum van Kleef inLimmel Nazareth wordt er het project bewegen op recept uitgerold. Hierbij worden patiënten door de huisarts doorverwezen naar een combinatiefunctionaris om een op maat gemaakt beweegprogramma te verkrijgen waardoor de gezondheidsklachten die ingegeven zijn door te weinig bewegen worden verbeterd. Een tweede pilot is momenteel in voorbereiding op in het gezondheidscentrum Mosae Forum. <p><i>Participatie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Het in samenwerking met Fontys Hogeschool verder ontwikkelen van het aanbod van 1 op 1 begeleid 10 – 12 weken durende beweegmaatjes-projecten binnen specifieke wijken, om de niet actieve burger aan te zetten tot positief beweeggedrag en een blijvende sport en/of beweegdeelname. • Om te zorgen voor een goed en gevarieerd aanbod op het gebied van sporten en bewegen voor mensen met een beperking, werkt een aantal partijen in Maastricht al enkele jaren intensief samen onder de noemer ‘(On)beperkt Sportief’. Het gaat daarbij om Maastricht Sport (de intern verzelfstandigde sportorganisatie van de gemeente Maastricht), de Stichting Samen Onbeperkt, Talent, Radar, Maasveld, Stichting Vrienden van de Merici en de afdeling Licht & Liefde van de Mosae Zorggroep. Dit 	

<p>moet leiden tot een gevarieerd aanbod beweging en activering voor mensen met een beperking.</p> <ul style="list-style-type: none"> In het kader van het streven naar een vitalere samenleving is door een aantal partijen in relatie tot sporten en bewegen een convenant gesloten. Het gaat om een aantal partijen dat op dit gebied werkzaam is, MVV en de stichting Maatschappelijke Projecten Maastricht. 	
---	--

Regionale afstemming sportbeleid en -initiatieven	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>De regionale samenwerking van beleid en uitvoering in de regio</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Met de centrumgemeenten Heerlen en Sittard-Geleen vindt kennisuitwisseling plaats op de thema's binnen- en buitensportaccommodaties, tarieven en bewegingsstimulering en evenementen. Onderzocht wordt momenteel of de impulsregeling vanuit het Ministerie van VWS inzake het project Grenzeloos Actief gekoppeld kan worden aan het bestaande lokale initiatief voor gehandicapten en chronisch zieken waardoor er een inktvlekwerking kan ontstaan richting Heuvelland. De impulsregeling wil sporten en bewegen mogelijk maken voor iedereen met een beperking. 	

► *Accommodaties*

Efficiënt gebruik en verhuur sportaccommodaties en voorzieningen	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Verhogen bezettingsgraden binnen- en buitensport</u></p> <p>De uitvoering van de nota 'Toekomstbestendige Binnensportaccommodaties' heeft tot nu toe geleid tot de sluiting van 8 zalen. Gebruikers zijn door Maastricht Sport ondersteund bij het vinden van andere sportaccommodaties. De verdere mogelijke gefaseerde afbouw van gymzaal/sportzalen is mede afhankelijk van de onderwijsontwikkelingen. O.a. wordt gekeken naar de mogelijkheden die verdergaande samenwerking met externe aanbieders op het gebied van onderwijshuisvesting ons bieden om de bezetting van onze onderwijs- en sportaccommodaties verder te optimaliseren.</p>	
<p><u>Verhogen dekkingspercentages(= verhouding tussen inkomsten uit verhuur en kosten) en realiseren kaders Sportnota 2020 dat tarieven eerlijker en simpeler moeten</u></p> <p>Wij werken toe naar een hoger dekkingspercentage van onze accommodaties. Momenteel bedragen die 19% en 53% voor respectievelijk buitensport en binnensport. Om dit te bewerkstelligen wordt begin 2017 een nieuwe Tarievennota ter besluitvorming voorgelegd, gebaseerd op de vastgestelde kaders in de sportnota: tarieven eerlijker en simpeler. De communicatie met de gebruikers heeft hierbij nadrukkelijk de aandacht.</p>	
<p><u>Uitvoering spreidingsbeleid</u></p> <p>Uitgangspunt van het spreidingsbeleid is een robuuste sportinfrastructuur door concentratie op multifunctionele parken, gecombineerd met een aantal ondersteunende kleinschalige sportvoorzieningen op buurt- en wijkniveau.</p> <p>Locaties waar (mogelijk) in 2017 stappen gezet kunnen worden op basis van de vastgestelde uitgangspunten.</p> <ul style="list-style-type: none"> Concentratie van voetbalvereniging Heer van drie (Demertstraat, Akersteenweg, Laan in den Drink) naar een plek (Laan in den Drink). Voetbalclub Limmel/besluitvorming heeft plaats gevonden dat verhuur eindigt per 1 juni 2017. Sportpark Zuid in combinatie met Sportpark Heugem. 	
<p><u>Vorbereiding nota sport- en beweegvriendelijke omgeving</u></p> <p>Op basis van de conclusie in de sportnota dat steeds meer mensen sporten en bewegen in de openbare ruimte en om de cijfers van de sportdeelname en de</p>	

beweegnorm te laten stijgen, wordt in 2017 de eerste nota ter besluitvorming voorgelegd inzake sport- en beweegvriendelijke omgeving.	
<p><u>Exploitatie zwembad</u></p> <p>Begin 2016 is de evaluatie van het Geusseltbad uitgewerkt en vertaald naar een nieuwe exploitatiebegroting. De exploitatie van het Geusseltbad vindt in 2017 plaats binnen de kaders van deze nieuwe begroting. Er vinden verbeteringen van de exploitatieplaats op basis van de vastgestelde draaiknoppen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er wordt actief gewerkt aan het verhogen van het aantal bezoekers door: <ul style="list-style-type: none"> ○ Uitbreiden van les- en doelgroepen zwemmen ○ Ontwikkelen arrangementen ten behoeve van de doelgroep ouderen, chronisch zieken en beperkten • De kosten voor de bedrijfsvoering worden teruggebracht door: <ul style="list-style-type: none"> ○ Vermindering toezicht tijdens verenigingszwemmen ○ Anders vorm geven schoonmaak ○ Betere verhouding toezichthouders/instructeurs • De kosten voor het onderhoud worden teruggebracht door: <ul style="list-style-type: none"> ○ Het groenonderhoud wordt opnieuw vormgegeven ○ De onderhoudscontracten worden opnieuw ingevuld <p>De verbonden partij 'Stichting Personeelsbeheer Sport' is de werkgeversstichting van (een gedeelte) van het personeel van de voormalige 3 zwembaden. De stichting is opgericht onder een andere cao, zodat medewerkers flexibeler en dus klantgerichter kunnen worden ingezet dan onder de overheidsarbeidsvoorwaarden. In deze stichting zitten ongeveer 90 medewerkers inclusief schoonmaakpersoneel.</p>	
<p><u>Realisatie sporthal Geusselt</u></p> <p>In 2016 is gestart met de bouw van de nieuwe sporthal. De sporthal fungeert als proeftuin voor het combineren van sport, zorg, ondersteuning en sport en onderwijs door inrichting van het aanbieden van SportZorgParticipatieArrangementen. Zie ook programma 5/6 en 10. De oplevering vindt naar verwachting plaats 1 mei 2017.</p>	
<p><u>Boulodrome</u></p> <p>Eind 2016/begin 2017 wordt gestart met de bouw van de boulodrome. Verwacht oplevertijdstip is tweede/derde kwartaal 2017. Een gedeelte van de inrichting en het beheer van de hal wordt door de verenigingen gerealiseerd.</p>	

► *Sportparkmanagement*

Sportparkmanagement	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Uitvoering sportparkmanagement</u></p> <p>Conform besluitvorming in de Sportnota is de inzet van sportparkmanagement herijkt. Op de parken Limmel en Zuid is het sportparkmanagement inmiddels volledig afgebouwd. Bij sportpark West en Geusselt wordt toegewerkt naar een beperking van het sportparkmanagement tot onderhoud, beheer en veiligheid en minder facilitering van de verenigingen. Hierbij wordt gestuurd op een grotere mate van zelfbeheer door de verenigingen en wordt de combinatie gezocht met het bewegings- en activeringstraject '(On)beperkt Sportief' zoals genoemd onder het kopje sport en bewegingsstimulering.</p>	

► *Verenigingsondersteuning*

Verenigingsondersteuning	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Uitvoering verenigingsondersteuning</u></p> <p>Vanuit verenigingsondersteuning wordt de algemene verenigingsondersteuning en maatwerkondersteuning geboden indien een (probleem)situatie (bijvoorbeeld fusie of</p>	

<p>verplaatsing) dit noodzakelijk maakt. Hierbij moet duidelijk zijn dat de vereniging zelf geen oplossing kan vinden en dat deze ondersteuning ook niet geboden kan worden door sportbonden of collega-verenigingen. Een voorbeeld hiervan is ondersteuning bij het herplaatsen van gebruikers van onze binnen- en buitensportaccommodaties. Zo wordt er in 2017 gewerkt aan een voetbalvisie waarbij samen met de verenigingen gekeken wordt naar de mogelijkheden om deze meer vitaal en sterk te houden/krijgen.</p>	
--	--

► *Evenementen*

Evenementen	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Uitvoering evenementen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Amstel Goldrace Het contract voor de Amstel Goldrace loopt tot en met 2017. Eind 2016 begin 2017 lopen de onderhandelingen over een nieuw contract voor een periode van vijf jaar. De onderhandelingen vinden plaats samen met de provincie. • Iron Man Het contract voor de Iron Man loopt tot en met 2017. Eind 2016 begin 2017 lopen de onderhandelingen over een nieuw contract voor een periode van 3 jaar. De onderhandelingen vinden plaats samen met de provincie. • Huldiging Maastricht sportman/sportvrouw/sportteam van het jaar. Eind 2017 vindt weer de jaarlijkse huldiging plaats van de meest succesvolle sporters in 2017 van Maastricht. 	

3. Wat mag het kosten?

► Lasten en baten

PROGRAMMA 7: SPORT en RECREATIE

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Rek. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	2.705	2.782	3.198	3.121	2.962	2.874
Apparaatskosten	4.314	4.638	2.646	2.646	2.692	2.692
Verstrekke subsidies	0	14	14	14	14	14
Storting in voorzieningen	822	3.864	3.281	3.290	3.299	3.299
Overige lasten	6.765	4.072	5.090	5.470	3.931	2.727
Subtotaal Lasten	14.606	15.370	14.230	14.542	12.899	11.606
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	5.362	4.042	2.641	2.692	2.524	2.558
Subtotaal Baten	5.362	4.042	2.641	2.692	2.524	2.558
Totaal saldo baten en lasten	-9.244	-11.327	-11.590	-11.850	-10.375	-9.049
Storting in reserves	1.991	389	275	308	342	375
Onttrekking aan reserves	1.551	1.025	2.546	2.900	1.580	383
Geraamd resultaat	-9.684	-10.691	-9.318	-9.258	-9.137	-9.041

► Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Investerings programma 7 (bedragen x € 1.000)				2017	2018	2018	2020
Sportaccommodaties	MJIP	25		454	454	454	454
Aanvullende investering Geusseltbad	MJIP	40		40	0		
Boulodrome aanvullend	MJIP	40		300			

Intensivering N / Bezuiniging V programma 7 (bedragen x € 1.000)			2017	2018	2018	2020
Exploitatietekort Geusseltbad			541 N	488 N	479 N	471 N
Sportbegroting bijstellen			600 N	655 N	690 N	690 N
> dekking draaiknoppen			pm	pm	pm	pm

Exploitatietekort Geusseltbad

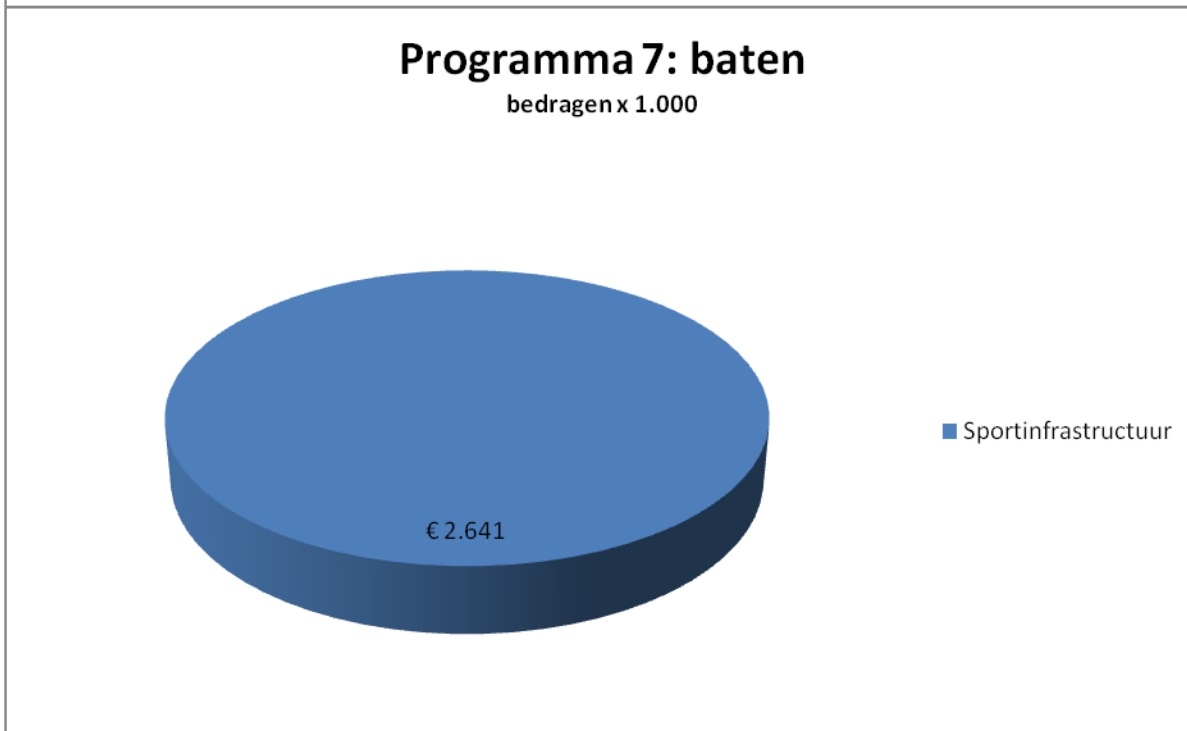
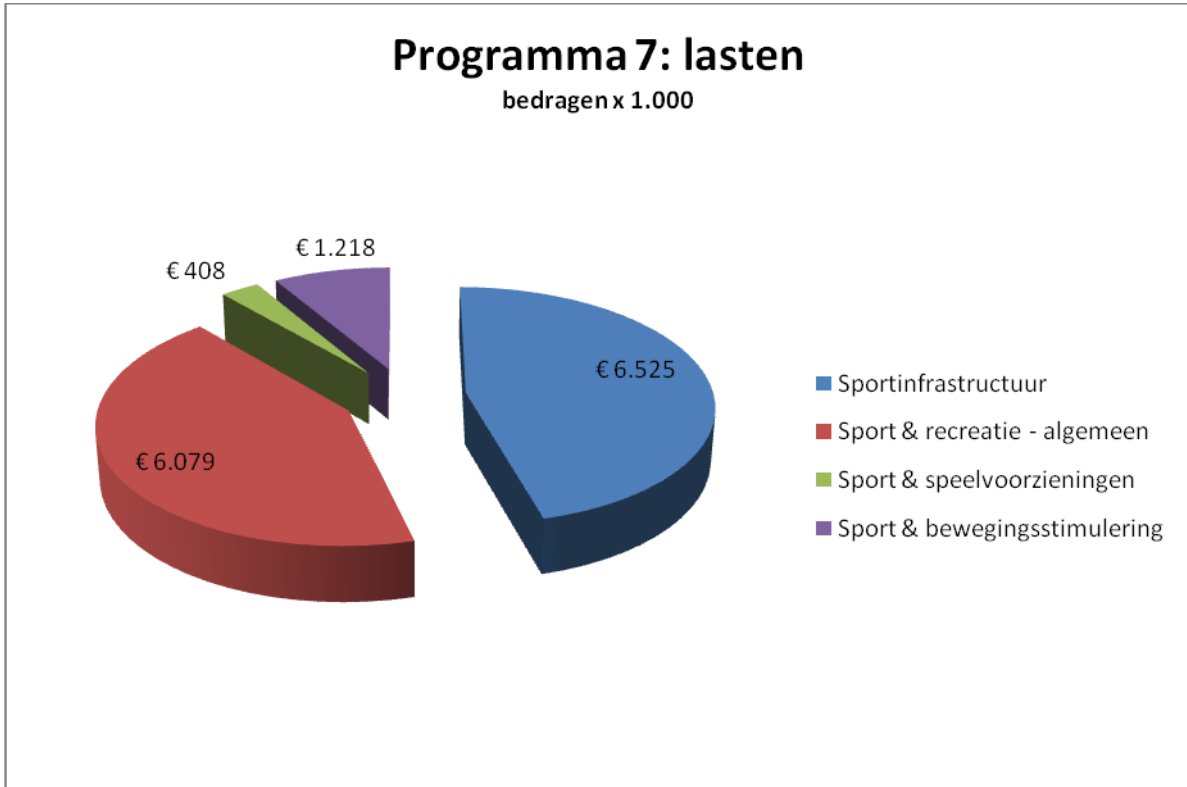
Zie raadsbesluit van 5 april 2016, waarin de raad heeft besloten om de gemeentelijke bijdrage aan de exploitatie van het Geusseltbad te verhogen.

Sportbegroting bijstellen

De afgelopen jaren kwamen tekorten van het onderhoud van de sportaccommodaties ten laste van het gemeentebrede risicobuffer (post onvoorzien). Extern en intern gevalideerde meerjarenonderhouds-plannen (mjops) zijn de basis voor de nieuwe sportbegroting. Om deze nieuwe begroting toekomstbestendig te laten zijn is een ophoging van het budget voor sport noodzakelijk. Om te komen tot een toekomstbestendige begroting is ook gekeken naar draaiknoppen. Deze zijn thans alleen nog beschreven. Nader onderzoek moet uitwijzen of deze draaiknoppen kunnen leiden tot een verlaging van de opgehoogde begroting. Het betreft de volgende mogelijkheden:

- meer fusies/samenwerkingen tussen voetbalclubs (hertoe is de reserve spreidingsbeleid beschikbaar);
- verdere integratie/afstoting van de gym- en sportzalen conform sportnota;
- normalisatie van verhuurprijzen.

Het onderzoek naar deze draaiknoppen zal bij respectievelijk bij kaderbrief 2018 (eerste 2 punten) en vierde kwartaal 2016 (tarieven) gereed zijn.

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Het mogelijk maken van een 'culturele carrière' voor iedereen door in te zetten op het behoud van de kracht van onze infrastructuur als een van de landelijke culturele brandpunten. Daarbij zoeken we de samenwerking met de stedelijke regio Maastricht, Heerlen en Sittard-Geleen.

Wij stimuleren in Maastricht het (landelijk) debat omtrent innovatieve culturele praktijken, met name over onze ambitie om cultuur in relatie tot de directe omgeving sterker te positioneren; een vitaal cultureel klimaat heeft positieve invloed op andere maatschappelijke opgaven (vestigingsklimaat, sociale stijging, stedelijke ontwikkeling).

► Beleidsmatige context

- *Rijksbeleid: Cultuurplan 2017-2020*
- *Coalitieakkoord 2014 – 2018*
Opdrachten:
 - B4 Innovatie in het cultuurbeleid door bezuiniging en vernieuwing.
 - B5 Extra inzet op jeugdcultuur, creatieve industrie, broedplaatsen, experimenteerruimtes en jong talent. Ook in de buurten. Onder meer voor de groeiende internationale en studentengemeenschap.
 - E4 Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. o.a. Innovatieagenda cultuursector, Transitie/Innovatie CC/Kumulus/NHMM en ontwikkeling Stedelijke Agenda Zuid Limburg.
- *Strategische nota's*
 - 'Maastricht, Stad van Culturele Carrières' (raad, oktober 2008)
 - Startnotitie 'Cultuur een Rol van betekenis' (raad 28 april 2015)
 - Innovatieagenda Cultuur (Raad 8 maart 2016)
 - Notitie Focus en Reductie (raad, Kaderbrief 8 juli 2014)
 - Economische Visie 'Made in Maastricht' (raad, 22 januari 2013)
 - Uitvoeringsprogramma creatieve industrie (Raad 10 februari 2014)
 - Stedelijke Agenda Zuid Limburg (opgave 'cultuur')

► Wat merkt de burger daarvan?

- Elke burger kan meedoen (actief en passief) aan cultuur.
- Er is sprake van een groot en divers structureel cultuuraanbod mét een groot bereik.
- Maastricht heeft een sterke professionele kunstensector, (inter)nationaal onderscheidend en eureginaal verbonden.
- Er is een hoge belevingswaarde van het in Maastricht aanwezige culturele erfgoed.
- Cultuur wordt meer zichtbaar binnen het stedelijk netwerk.

► Beleidsindicatoren

Vanwege het ontbreken van beleidsindicatoren vanuit het BBV passend bij programma 8 worden hier geen indicatoren vermeld.

2. Wat gaan we daar voor doen?

► *Verbonden partijen*

Van de verbonden partijen levert alleen de “Regionaal Historisch Centrum Limburg” beleidsprestaties die bijdragen de doelstelling van programma 8 te realiseren. Welke dit zijn wordt verderop in paragraaf 2 beschreven.

► *Cultuurparticipatie en cultureel erfgoed.*

Burgerbetrokkenheid en maatschappelijke relevantie is noodzakelijk als voedingsbodem en draagvlak voor kunst en cultuur. Het is dus zaak om zoveel mogelijk burgers actief te betrekken. Dit gebeurt door gemeentelijke culturele instellingen en externe (subsidie)partners. Bij de externe (subsidie)partners gebeurt dit via de subsidiebeschikkingen. Bij de eigen instellingen vanuit de dienstverleningsopdrachten en een innovatieopdracht aan Centre Ceramique/Kumulus natuurhistorisch Museum.

Innovatie	Realisatie 2017
Beoogde prestaties 2017	
<p><u>Op weg naar een Cultuur-, Erfgoed- en Kenniswerkplaats van de toekomst</u></p> <p>In 2017 wordt het in 2016 begonnen proces om te komen tot een geactualiseerde visie op de gefuseerde organisatie Centre Ceramique, Kumulus en Natuur Historisch Museum Maastricht afgerond. Uitgangspunt is om de huidige voorzieningen in essentie in stand te houden maar dan wel geïnnoveerd en (financieel en inhoudelijk) toekomstbestendig en in een nieuwe samenhang met andere cultuurinstellingen. De uitgangspunten op hoofdlijnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De instelling staat midden in de maatschappij en creëert maatschappelijke waarde. • Kennisdelen, (betekenisvol) ontmoeten en beleven staat centraal; • Een (actieve)culturele carrière voor iedereen met een accent op Jeugd tot 21j en op Talentontwikkeling. • Focus op relevante thema's en behoeftes en op zaken die vanuit “de markt” niet tot stand komen; • Verbinden van mensen en initiatieven (cultureel makelaar met ondernemersgeest). 	

Naast deze innovatieopdracht die in 2017 geconcretiseerd wordt, wordt het reguliere beleid voortgezet langs de lijn van de vier hoofdfuncties: Informatie, Educatie, Presentatie en Participatie.

Informatie	Realisatie 2017
Beoogde prestaties 2017	
<p><u>Centre Ceramique-Bibliotheek.</u></p> <p>De bibliotheek voorziet in de mogelijkheid van openbare informatievoorziening door: het beschikbaar stellen van van fysieke en digitale informatiedragers in de meest brede zin, bevordert het lezen en bestrijdt laaggeletterdheid. In 2017 maken 24.000 vaste abonneementhouders gebruik van deze diensten.</p> <p>Speerpunten 2017:</p> <p><u>Van collectie naar connectie</u></p> <p>Een groter accent op actieve betrokkenheid van het publiek bij de collecties. Concrete aandachtspunten in 2017 zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ‘Verhalen van Maastricht’ vertellen, waarbij de verbinding wordt gelegd tussen de collecties van de stadsbibliotheek, archeologie, keramiek etc. in de vorm van digitale en beeldende presentaties. (Voorbeeld: Maakindustrie: Robert Regout). Daarnaast worden ook een educatief programma ontwikkeld. • Dagelijks activiteiten m.b.t. actuele culturele en maatschappelijke thema's in samenwerking met externe partners; • De collecties meer gecombineerd en laagdrempelig aanbieden aan een breed publiek: minder boeken, meer eigentijdse, digitale presentaties, waardoor er ruimte komt voor meer werk- en ontmoetingsplekken. 	

<p><u>Innovatie bibliotheekfunctie.</u> aansluiten bij de algemene ontwikkelingen in het bibliotheeklandschap. Concrete aandachtspunten in 2017 zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Impuls Laaggeletterdheid: Ontwikkelen van een Taalhuis, twee taalpunten-plus en drie taalpunten in Maastricht, samen ROC Leeuwenborgh en Traject. • Aangepaste dienstverlening, met meer nadruk op de digitale bibliotheek en het aanbieden van een Digi- en Taalsterker educatieprogramma. • Continueren van “De bibliotheek Op School” met als speer-punt: mediawijsheid. In 2017: uitbreiding van 6 naar 7 DBOS-sen. 	
<p><u>Uitbreiding van de informatiefunctie</u> De aard en wijze van informatievoorziening uitbreiden door samenwerking met mediapartner RTV-Maastricht o.a in een gezamenlijke nieuwsvoorziening, een open radiostudio in de publieke ruimte, een loket voor publieke toegankelijkheid van RTVM en mobiele opnamemogelijkheden op de diverse locaties.</p>	
<p><u>RTV Maastricht</u> RTV Maastricht draagt zorg voor een onafhankelijke nieuws- en informatievoorziening voor de lokale samenleving. Ook bieden zij een crossmediaal platform voor productie, uitwisseling en uitzending van programma’s. Additioneel stimuleren en faciliteren zij burgers om zelf direct publieke informatie te produceren en te verspreiden.</p> <p>Speerpunten voor 2017:</p>	
<p><u>Toekomstbestendig aanbod:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Er wordt een actief internetplatform opgericht met minimaal 50 vaste deelnemers en er wordt programmazendtijd geboden aan doelgroepen zoals jongeren, studenten, allochtonen, nieuwkomers en ouderen in het kader van uitbouw internet. • Programmering in samenwerking met Centre Ceramique (“Stadsredactie”); • Structurele inbedding van ‘burgerjournalistiek’ in de programmering. • Samenwerking met journalistieke en andere media in Maastricht en (eu)regio. 	

Educatie	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Kumulus.</u> Kumulus is het stedelijk centrum voor kunsteducatie en verzorgt een aanbod voor cursorisch kunstonderwijs, bevordert deelname aan cultuur in buurten, en ondersteunt het regulier onderwijs bij opzet en realisering van cultuureducatie.</p> <p>Speerpunten 2017:</p>	
<p><u>Voortzetten ondersteuningsprogramma onderwijs:</u> Cultuureducatie op jonge leeftijd legt de basis voor cultuurdeelname op latere leeftijd en vormt zodoende een basaal onderdeel van het cultuurbeleid. Daarom zetten we ondermeer in op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Continueren van het programma ‘Toon je Talent’ op ca. 50% van alle basisscholen, met mede-inzet van Rijksmiddelen (programma Cultuureducatie met Kwaliteit) en gelden van Elisabeth Strouven (Tout Maastricht). Het programma wordt i.s.m. Provincie Limburg uitgebreid naar het Heuvelland. • Voortzetten structurele samenwerking m.b.t. cultuureducatie tussen de scholen en alle professionele culturele instellingen: het streven voor 2017 is circa 2200 deelnemers. • Voortzetten Kommetje Kunst met alle scholen in het Voortgezet Onderwijs. • Uitvoeren van een pilotproject Cultuureducatie in het VMBO analoog aan, en als vervolg op, ‘Toon je Talen’ in het basisonderwijs. 	
<p><u>Aanbieden van activiteiten in de buurten:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • In het verlengde van het programma ‘Toon je Talent’ worden zowel in school als in buurtactiviteiten (de ‘Kunstketel’) in 8 wijken activiteiten aangeboden samen met Trajekt;. • Daarnaast wordt decentraal in 2 wijken/scholen gestart met cursussen Kunsteducatie voor kinderen door Kumulus, . 	

<p><u>Aanbieden aantrekkelijk onderwijs buitenschoolse kunsteducatie:</u> Om de aantrekkelijkheid van het onderwijsaanbod te vergroten zetten we in 2017 in op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering en innovatie van het cursusaanbod: uitbreiding van groepslessen en meer decentraal aanbod in buurt en wijk: ca 3000 deelnemers. • Intensiveren van de samenwerking met dansopleiding Bonnefantencollege en met de Muziekgieterij. • Voortzetting van de talentscholen van Kumulus (voorbereidend op een professionele opleiding) in samenwerking met de professionele culturele instellingen: streven: 75 dln. 	
<p>Presentatie</p>	
<p>Beoogde prestaties 2017</p>	<p>Realisatie 2017</p>
<p><u>Theater aan het Vrijthof</u> Het Theater is dé plaats voor de presentatie van podiumkunsten en is een actieve regisseur van culturele festivals in de stad. Streven is tussen de 100.000 en 110.000 bezoekers te bereiken. Het theater behoudt zijn onderscheidende (euregionale) positie in 2017 door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een programmering die zowel een breed toegankelijk aanbod bevat als een (inter)nationaal kwaliteitsaanbod van topproducties. • (Mede)organisatie van de beeldbepalende en internationale festivals Musica Sacra, Nederlandse Dansdagen, During Tefaf, en door vernieuwing van het Festival Jong • Voortzetting van de samenwerking met en ondersteuning van onder andere Opera Zuid, Philharmonie Zuidnederland, Toneelgroep Maastricht, Andre Rieu, Jazz Maastricht, Magisch Maastricht. 	
<p><u>Stadshal Centre Ceramique</u> De stadshal in Centre Ceramique functioneert door het organiseren van een breed scala van openbaar toegankelijke debatten, presentaties, workshops en exposities, als ontmoetingsplaats van de stad. Het tonen van het erfgoed van de stad, inclusief de eigen collecties, speelt daarbij een belangrijke rol. Voorbeelden hiervan voor 2017 zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ellen Truijten – TAS (tasontwerper uit Maastricht); • Ode To Dignity – kinderarbeid; • World Press Photo; • ‘Het verhaal van Maastricht verteld’ in een permanente expositie van de eigen collecties. 	
<p><u>Natuurhistorisch Museum</u> Het Natuurhistorisch Museum laat het verleden op het gebied van natuurhistorie zien, gekoppeld aan actuele en voor iedereen toegankelijke thema's. Met 'Bèr' en 'Carlo' als middelpunt wordt blijvend gewerkt aan de versterking van het bereik. Speerpunten 2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Publiekstentoonstellingen en activiteiten voor 35.000 bezoekers (inclusief onderwijs) en de ontwikkeling van educatieve programma's als STEMI (Techniek) in het kader van het Sciencelab en het Educatielab. • In samenwerking met Stichting SOME worden kansen voor aansluiting bij het te ontwikkelen Encigroevengebied als de vindplaats van de Mosasaurus nauw gevolgd. 	
<p><u>Regionaal Historisch Centrum Limburg</u> Op basis van de Gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum Limburg voert RHCL wettelijke archieftaken voor de gemeente Maastricht uit. Speerpunt 2017: Duurzame archivering, in het bijzonder digitale duurzaamheid (wettelijke opdracht m.b.t. de duurzame toegankelijkheid). Dit houdt in: Implementatie van het nationale e-depot voor (overheids)archieven en implementatie van de Innovatieagenda voor het Archiefwezen 'Archief 2020'.</p>	

Participatie	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Muziekgieterij Maastricht</u> De Muziekgieterij Maastricht is het stedelijk poppodium voor productie, educatie en presentatie en is de ontmoetingsplek voor muzikanten, publiek en producenten uit stad en (Eu)regio. Speerpunten 2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Continueren van een programmering van 75 producties. • Faciliteren van 40 producties 'externe programmering'. • Verregaande samenwerking met pop/jazz-afdeling van Kumulus (inhoudelijk en ruimtelijk) op het gebied van educatie, de functie als 'productiehuis en repetitieruimtes. • Continueren van de facilitering van de activiteiten van de International Students Club. • Het expliciteren van onze visie en beleid op het gebied van popmuziek. 	
<p><u>Festival Bruis</u> Festival Bruis het jaarlijks meerdaags popfestival in de stad. Het voorziet in de behoefte van een grote groep popmuziek liefhebbers aan een groot buitenfestival en levert daarmee tevens een belangrijke bijdrage aan het culturele imago van Maastricht. Speerpunt 2017: <u>Faciliteren toekomstbestendige doorontwikkeling:</u> Het college heeft in het voorjaar van 2016 ingestemd met de sanering van de negatieve financiële positie van het festival. Naar aanleiding daarvan heeft het bestuur in 2016 de opzet van het festival bijgesteld opdat het zowel inhoudelijk als financieel solide en duurzaam van karakter is. In 2017 krijgt het nieuwe concept zijn definitieve vorm (inhoudelijk, financieel, organisatorisch, locatie) voor de jaren daarna.</p>	
<p><u>Stimuleren en ondersteunen amateurkunst en volkscultuur</u> In 2017 doen we dit o.a. door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Structurele subsidiering van het amateurkunstenveld op basis van ledenaantallen (verenigingen) en via projectsubsidies voor innovatieve ideeën. • Uitvoering Jeugd Cultuurfonds. • Uitvoering programma Tout Maastricht 2015-2017 (subsidie van Elisabeth Strouven) met projecten gericht op cultuur participatie vanuit de 'vindplaatsen': Kinderen, Jongeren, Buurten, Ouderen en Euregio. Voorbeelden: Ode to Dignity (stadsbrede muzikale manifestatie), community-arts project met 'nieuwkomers', en Erasmus Junior Cultuur (Euregionaal uitwisselingsprogramma Voortgezet Onderwijs). Op verzoek van het Elisabeth Strouven Fonds is het programma Tout Maastricht medio 2016 ondergebracht in een stichtingsvorm. 	

► *Productieklimaat*

In mei 2016 publiceerde de Raad voor Cultuur het advies voor het Cultuurplan 2017-2020. Hierin wordt voorgesteld om in de toekomst het rijksbeleid 'om te draaien': eerst plannen vanuit de stedelijke regio's, die dan vervolgens door Rijk kunnen worden ondersteund. De huidige BasisInfraStructuur (BIS) zal dan scherper gedefinieerd moeten worden. Een en ander kan fundamentele veranderingen voor positie Maastricht opleveren: alleen een goed aanbod vanuit de stedelijke regio's kan rekenen op landelijke steun. Maastricht wil de eigen culturele kracht behouden en tegelijkertijd aansluiten bij de stedelijke regio's als uitgangspunt voor (landelijk) cultuurbeleid. Maastricht is in dat kader trekker van 'Cultuur' binnen de Stedelijke Agenda Zuid Limburg.

Handhaven status als Maastricht Cultureel Brandpunt	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Structureel faciliteren (huisvesting) en subsidiëren van professionele instellingen</u> Het duurzaam in stand houden van de professionele kunstensector (productie- en presentatie-instellingen) en evenementen, in samenwerking met het Rijk (BIS-infrastructuur) en de Provincie. Maastricht biedt adequate huisvesting aan en subsidieert daarnaast waar nodig de organisaties ook structureel. Speerpunt 2017: De structurele cultuursubsidies komen tot stand na vastleggen van een set prestatieafspraken die elke culturele instelling of initiatief moet realiseren in het meerjarenplan 2017-2020. Deze afspraken moeten duidelijk/aannemelijk maken dat er sprake is van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Betekenis voor en verbinding met de stedelijke relevante omgeving • Professionele kwaliteit van het aanbod. • Voldoende publieksbereik. • Versterking van het cultureel ondernemerschap. • Werk maken van cultuureducatie (met accent op kinderen/jongeren/scholen). 	
<p><u>Structureel opwaarderen van de fysieke infrastructuur voor kunst en cultuur</u> Maastricht zet in op het scheppen van een vruchtbaar productieklimaat voor die kunstvormen die een jong en internationaal publiek enerzijds, en de nieuwe generatie makers anderzijds aanspreken. Hiermee wordt het palet aan voorzieningen – naast de reeds bestaande voor de podiumkunsten en de beeldende kunsten – verder gecompleteerd. Speerpunten 2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oplevering vernieuwde Timmerfabriek met Filmhuis Lumière (najaar 2016), een duurzame popvoorziening voor de Muziekgieterij (begin 2018) en upgrade Expositiefunctie in Magazijngebouw en Toonzaal (eerste helft 2017). • Theater a/h Vrijthof: Akoestische verbetering van de grote zaal en repetitievoorziening en het updaten van de toneel techniek, de artiesten- en publieksvoorziening. 	
<p><u>Doorontwikkeling talentontwikkeling en ondernemerschap in de kunsten</u> Naast de fysieke infrastructuur wordt ingezet op het versterken van de kansen voor jonge makers, in het bijzonder in de podiumkunsten, om in Maastricht de eerste stappen in hun professionele carrière te kunnen zetten. Daarmee wordt een brede culturele infrastructuur ook voor de toekomst veilig gesteld. Speerpunten 2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ondersteuning, in samenwerking met de Provincie Limburg, van de professionele instellingen binnen de podiumkunsten met, 'Via Zuid'. In 2017 wordt de werking van Via Zuid verder uitgebreid met projecten ten aanzien van muziek in samenwerking met Stichting Intro en de overige ketenpartners van de muziekketen (Conservatorium, Muziekgieterij, PZN en Opera Zuid). • Daarnaast worden Theater aan het Vrijthof en Toneelgroep Maastricht ondersteund op het terrein van talentontwikkeling. Het theater zet daarvoor AINSI met haar repetitieuimten in en host de projecten van de kunstvakopleidingen. Toneelgroep Maastricht ontvangt een subsidie voor het coachen van jonge regisseurs en acteurs. • Naast de podiumkunsten worden ook de andere carrièreketens gefaciliteerd in samenhang met de stedelijke ontwikkeling. Daarom wordt vanuit de impuls gelden creatieve industrie een integraal broedplaatsenbeleid ontwikkeld dat alle overige disciplines bedient (design en productontwikkeling, mode, film). Zie programma 3: Economie. 	

<p><u>Euregionale informatie uitwisseling cultuuraanbod</u> Het over de grens, dan wel in eigen stad bij de internationale gemeenschap en de bezoeker kenbaar maken van het aanbod bepaalt in hoge mate de aantrekkelijkheid van Maastricht als cultuurstad. Speerpunten voor 2017.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De meertaligheid van het Maastrichtse cultuuraanbod vergroten, zowel in de communicatie als in de vorm van het aanbod. • Samenwerking met Cultureel Overleg Maastricht (KOM) en de grote aanbieders (Theater aan het Vrijthof, Toneel Groep Maastricht) om waar mogelijk boventiteling – gelijktijdige vertaling in beeld brengen boven het toneel - te realiseren. • Het voortzetten van de samenwerking tussen lokale en regionale overheden en particulier initiatief in euregionaal verband met de informatie uitwisseling en vermarkting van het cultuuraanbod. 	
<p><u>Ontwikkeling culturele Stedelijke Regio</u> Als voorbereiding op het te wijzigen landelijk cultuurbeleid waarbij stedelijke regio's hun aanbod en doelen formuleren en het rijk hierop vervolgens aansluit, trekt Maastricht het overleg met betrekking tot 'Cultuur' binnen Stedelijke Agenda Zuid Limburg. Speerpunt 2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het ontwikkelen van gezamenlijke standpunten (uitgangspunten, spreiding, afstemming) met Heerlen en Sittard-Geleen als voorbereiding op een regionaal 'bod' ten behoeve van het landelijk cultuurbeleid in de jaren 2020 en verder. 	
<p><u>Topcultuur aantrekken, ontwikkelen en verbinden</u> De positie van Maastricht als cultureel brandpunt vraagt – naast het faciliteren van eigen producties – om het naar de stad halen van aanbod van internationale topniveau. Zo ontstaat wisselwerking tussen eigen en externe professionele cultuurproductie en kan extern talent aangetrokken worden. Speerpunten 2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De eigen gemeentelijke culturele instellingen (Theater aan het Vrijthof, Centre Céramique, NHMM) zullen versterkt inzetten op het naar Maastricht halen of hier coproduceren van aanbod dat Europese relevantie heeft op artistiek vlak o.a. During Tefaf. • Het aanbod voor de internationale kenniswerkers- studenten en expatgemeenschap wordt vergroot door het stimuleren van o.m. de Muziekgieterij om internationaal pop- en rockaanbod naar de stad te halen. • De Maastrichtse professionele festivals behouden hun internationale programmering en uitstraling door samenwerking met internationale producenten en festivals (Musica Sacra, Nederlandse Dansdagen Maastricht, Bruis). • Versterking van de internationale uitstraling van de in Maastricht aanwezige musea en kunstencentra door middel van internationale programmering. • Maastrichtse cultuurinstellingen sluiten aan bij het Interreg V project 'Impact' onder leiding van Théâtre de Liège (vervolg op Euregio Theater/Dans – Interreg IV). 	

3. Wat mag het kosten?

► Lasten en baten

PROGRAMMA 8: KUNST en CULTUUR

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Rek. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	794	728	762	804	786	770
Apparaatskosten	16.393	13.459	8.430	8.430	8.430	8.430
Verstrekke subsidies	0	4.005	3.983	3.987	3.992	3.992
Storting in voorzieningen	187	174	176	176	176	176
Overige lasten	11.456	10.732	10.366	8.964	8.948	8.919
Subtotaal Lasten	28.830	29.100	23.717	22.361	22.332	22.287
Ontvangen subsidies	0	861	470	470	470	470
Overige opbrengsten	5.840	6.222	5.902	5.802	5.802	5.802
Subtotaal Baten	5.840	7.082	6.372	6.272	6.272	6.272
Totaal saldo baten en lasten	-22.990	-22.017	-17.345	-16.089	-16.060	-16.015
Storting in reserves	39	14	14	14	14	14
Onttrekking aan reserves	979	1.200	1.325	60	28	0
Geraamd resultaat	-22.050	-20.831	-16.033	-16.042	-16.046	-16.029

► Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Investerings programma 8 (bedragen x € 1.000)				2017	2018	2018	2020
Theater	Rendabel			4.200			
Theater	MJIP			800			

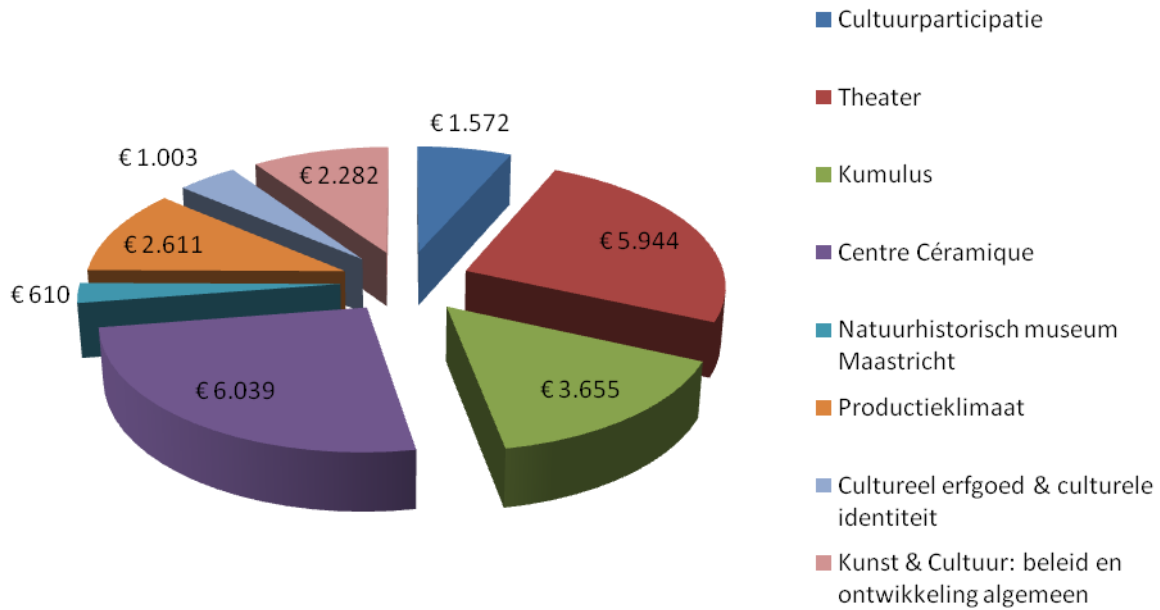
Het theater staat na 25 jaar voor een belangrijke nieuwe fase in zijn levenscyclus. Die fase wordt niet alleen bepaald door noodzakelijk (deels achterstallig) regulier onderhoud, maar ook beïnvloed door belangrijke verschuivingen in de theaterpraktijk (productie enerzijds en publiek anderzijds) en door een aangekondigde nieuwe constellatie rond het cultuurbeleid op landelijk vlak. Het college heeft besloten om onderhoud en aanpassing van het Theater aan het Vrijthof op te starten en te gaan uitvoeren. De aanpassing betreft:

1. Het onderhoud van toneeltechniek, artiesten- en publieksvoorzieningen;
2. Een upgrade van akoestiek en toneeltechniek van de Papyruszaal;
3. En het optimaliseren van de faciliteiten in het Theater.

Dit besluit is genomen onder de voorwaarde van cofinanciering. De totale investering wordt ingeschat op € 5,0 mln. De Provincie Limburg is bereid cofinanciering te leveren maar heeft nog geen definitief besluit genomen. De gemeentelijke bijdrage € 2,5 mln. wordt gedekt uit de cultuurbegroting € 1,7 mln. en een bijdrage vanuit MJIP groot € 0,8 mln. Gemeld dient te worden dat een eventuele bijdrage van een andere partij (bijvoorbeeld Stichting Elisabeth Strouven) in gelijke delen in mindering zal worden gebracht op de gemeentelijke (MJIP bijdrage) als de provinciale bijdrage.

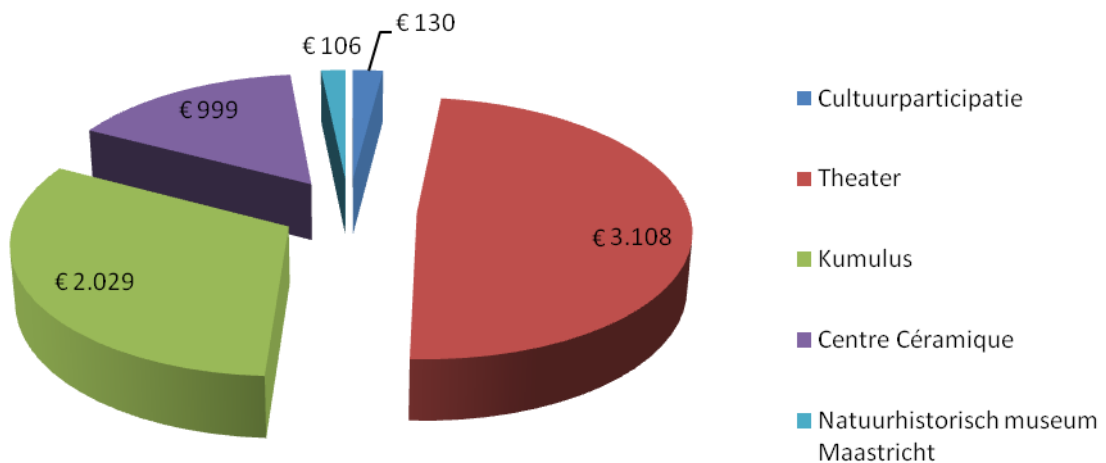
Programma 8: lasten

bedragen x 1.000

Programma 8: baten

bedragen x 1.000

1. Wat willen we bereiken?

► *Wat is de programmadoelstelling?*

Zorgen voor een kwalitatief hoogwaardige, kwantitatief passende en toekomstbestendige onderwijsinfrastructuur in de stad, waarin ieder individu zich thuis voelt en zijn talenten kan ontwikkelen om volwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving.

► *Beleidsmatige context*

• Coalitieakkoord 2014 – 2018

Opdrachten:

- A1 Implementatie 3 D's inclusief benoemen onafhankelijke sociale ombudsman/vrouw en uitgaand van een overgangsjaar in 2015 dat gericht is op het in stand houden van continuïteit voor bestaande cliënten en dat een goede ondersteuning biedt aan nieuwe cliënten.
- A3 De inzet op een integraal accommodatiebeleid zonder daarbij als gemeente verantwoordelijkheden over te nemen. Dit vergt scherpe keuzes.
- A4 Mede met het oog op de centrumfunctie voor het Heuvelland ontwikkelen van een visie op onderwijshuisvesting 2030 met scenario's en financiële consequenties.
- B1 Het actieprogramma 'Student en Stad' wordt samen met de Universiteit Maastricht actief verder vorm gegeven en uitgevoerd. Een International Students Club is hier onderdeel van.
- B7 Een aanvalsplan jeugd- en ouderenwerkloosheid met inzet op een leven lang leren.
- E1 De coalitie wil zo nodig een substantiële reserve treffen om de transformatiekosten van de decentralisaties op te vangen. De noodzaak is nog afhankelijk van de definitieve rijksbijdrage.
- E4 Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).

• Strategische nota's

- Stadsvisie 2030, actualisatie 2008
- Kadernota Innovatief Arbeidsmarktbeleid (vastgesteld op 18 september 2007)
- Economische Visie (vastgesteld op 19 februari 2013)
- Algemene kaders Sociale Visie (18 juni 2013)
- Integraal Huisvestingsplan Integrale Kindcentra Maastricht 2015-2024 (vastgesteld op 1 februari 2016)
- Beleidsplan Jeugdwet (februari 2014)
- Beleidsplan Participatiewet

► *Wat merkt de burger daarvan?*

- Minder onderwijsachterstanden op basis van milieu van herkomst
- Minder schoolverzuim en minder voortijdige schoolverlaters
- Minder kinderen in het speciaal onderwijs en tweedelijns zorgtrajecten
- Minder jeugdwerkloosheid
- Meer kwetsbare jongeren toeleiden naar duurzaam werk
- Toekomstbestendige (ontgroening) spreiding van onderwijsvoorzieningen in de stad
- Hoger gemiddeld opleidingsniveau Maastrichtse beroepsbevolking
- Meer kansen op sociale stijging en hogere arbeidsparticipatie

► *Beleidsindicatoren*

indicator	Peiljaar ¹	Maastricht	Gemid. gemeenten 100.000 – 300.000 inwoners	Bron ²
Absoluut verzuim. Per 1000 leerlingen het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school	2014	0	5	1
Relatief verzuim. Per 1000 leerlingen het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school maar ongeoorloofd afwezig is	2014	92	63	1
% vroegtijdige schoolverlaters (= % van totaal aantal leerlingen VO en MBO van 12 - 23 jaar, dat voortijdig dus zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat)	2012	4,9	3,8	1
% achterstandsleerlingen (= % leerlingen 4 tot en met 12 jaar in primair onderwijs dat kans heeft op een leerachterstand)	2012	14,34	11,69	2
1) Meest recente peiljaren zijn weergegeven. 2) Bron 'waarstaatjegemeente.nl versie 14-9-2016' waarbij geldt: (1) Dienst Uitvoering Onderwijs; (2) Verwey Jonker Instituut, Kinderen in Tel.				

2. Wat gaan we daarvoor doen?

► *Verbonden partijen*

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van dit programma:

- Gemeenschappelijke regeling Leerlingenvervoer
- Gemeenschappelijke regeling Leerplicht/RMC.

De specifieke beleidsprestaties treft u verderop in paragraaf 2.

► *Openbaar basisonderwijs*

Toezicht houden op openbaar onderwijs	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Wettelijke taak toezichhoudersfunctie</u> Het openbaar onderwijs in Maastricht is overgedragen aan zelfstandige schoolbesturen komLeren en LVO. De gemeenteraad ziet, via het begrotingsrecht over de huisvesting van het openbaar onderwijs, het overlegrecht over de jaarstukken, het goedkeuren van statuten en voordracht van toezichhouders van deze besturen, toe op behoud van de essentialia van het openbaar onderwijs.</p>	

► *Onderwijshuisvesting*

In standhouden/ontwikkelen fysieke onderwijsinfrastructuur	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Voldoen aan de huisvestingsplicht</u> Acties om te voldoen aan de huisvestingsplicht voor onderwijsinstellingen voor (voortgezet) speciaal, primair en voortgezet onderwijs en spreiding/concentratie van voorzieningen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen programma onderwijshuisvesting 2018. • Realiseren programma onderwijshuisvesting 2017 (afgestemd op de overgebleven verplichtingen na de decentralisatie van het onderhoud naar de schoolbesturen). • Uitwerken van de Structuurvisie t.a.v. herschikking en spreiding Integrale Kindcentra Maastricht (spreiding primair onderwijs en kinderopvang) als reactie op de ontgroening, door het uitvoeren van 1^e fase Uitvoeringsplan 2015-2019 van het Integraal Huisvestingsplan Integrale Kindcentra Maastricht. • Start herschikking huisvesting voortgezet onderwijs en speciaal onderwijs. 	

► *Onderwijsbeleid en leerlingzaken*

Integraal samenwerken met onderwijsinstellingen	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Verbeteren en versterken van onderwijsinfrastructuur in stad en regio:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Regie voeren (samen met centrumgemeenten) op regionale samenwerking met schoolbesturen (Stuurgroep Onderwijs Z-L) • In samenspraak met Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs (LVO) als antwoord op de ontgroening komen tot een toekomstbestendige herschikking van het Voortgezet Onderwijs in Maastricht, in regionale afstemming met regiogemeenten en met het Middelbaar Beroepsonderwijs (MBO). • Regie voeren (samen met Primair Onderwijs en Kinderopvang) op realisatie van kwalitatief hoogwaardige en toekomstbestendige Integrale Kindcentra Maastricht; concentratie van voorzieningen en spreiding over de stad. • Sturen op ontwikkelingen Passend Onderwijs in relatie tot herschikking en spreiding van speciaal onderwijs en toekomstige huisvesting van leerlingen met speciale leerarrangementen in het regulier onderwijs en in relatie tot Leerlingenvervoer. • Sturen op de samenwerking in het scholennetwerk om te streven naar een vloeiende overgang van school naar (een vorm van) werk voor leerlingen die niet verder kunnen in het onderwijs • Faciliteren van onderwijsinnovaties (doorlopende leerlijnen VMBO-MBO; Entreeopleiding MBO/netwerk Praktijkonderwijs (PRO)-Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) en Integrale Kindcentra). • Toezicht houden op openbaar onderwijs (wettelijke taak toezichthouderfunctie). • Sturen op strategische agenda buurtalen/Euregioschool (stuurgroep en expertteam) om meer kinderen te sensibiliseren voor het gebruik van de taal van onze burens en te gelijkertijd werkgelegenheidskansen te vergroten voor jongeren op de Euregionale arbeidsmarkt. 	

Verbeteren aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Partner zijn van het onderwijs in de afstemming met het regionale arbeidsmarktbeleid:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Sturen op de herinrichting beroepsonderwijs in Zuid-Limburg, c.q. Maastricht-Heuvelland, in vakmanschapsroutes (MBO niveau 2/3) en technologieroutes (MBO niveau 4) als doorgaande leerlijnen VMBO-MBO Techniek. • Sturen op en faciliteren van de implementatie van "Voordeel en Vervolg" gericht op training, scholing en arbeidsmarkttoeleiding van kwetsbare jongeren uit Praktijkonderwijs, Voortgezet Speciaal Onderwijs en MBO1 en MBO2 in samenwerking met Leerwerkbedrijf MTB (Convenant VSV, Jeugdwet en Participatiewet) • Uitvoeren aanvalsplan Jeugdwerkloosheid met extra aandacht voor werkgeversbenadering voor kwetsbare jongeren met een grote afstand tot de arbeidsmarkt • Sturen op de aansluiting op scholen vanuit het project Samen naar een werkende toekomst (dedicated accountmanager) in het kader van aanpak jeugdwerkloosheid 	

<ul style="list-style-type: none"> Inzet consulent kwetsbare jongeren met kerntaak Praktijkonderwijs//VSO/MBO1-Entree op de grens van uitstroomprofielen Dagbesteding en Arbeid. 	
Inkopen volwasseneneducatie	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<u>Inkopen van educatieve trajecten:</u> Vanaf januari 2015 is de Wet Educatie en Beroepsonderwijs gewijzigd. Het wetsvoorstel laat de gedwongen winkelnering bij de Regionale Opleidingscentra (ROC) los en vergroot de beleidsvrijheid van gemeenten. De wet voorziet in regionale samenwerking in de zogenaamde Arbeidsmarktregio's. De contactgemeente voor arbeidsmarktregio Zuid-Limburg is de gemeente Heerlen. Het educatiebudget voor de gehele regio Zuid-Limburg wordt door het rijk overgemaakt aan de contactgemeente. Voor 2017 wordt ervoor gekozen de educatiemiddelen voor de regio Maastricht-Heuvelland (vanuit Heerlen), conform gewijzigde regelgeving, voor 50 % in te zetten bij het ROC Leeuwenborgh en hiervoor evenals voorgaande jaren ten behoeve van specifieke doelgroepen in Maastricht-Heuvelland trajecten in te kopen, gericht op opleidingen Nederlands als tweede taal (NT2) en opleidingen Nederlands en rekenen. De overige 50% wordt in de markt ingezet.	

Voorkomen en verminderen van onderwijsachterstanden	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<u>Uitvoeren onderwijsachterstandenbeleid (wettelijke taak/bestuursakkoord Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) Rijk-Gemeenten):</u> Vanuit onze wettelijke taak om onderwijsachterstanden te bestrijden zetten wij in 2017 ondermeer in op: <ul style="list-style-type: none"> Coördinatie van en regie op realisatie vroegtijdige taalinterventies (VVE) in de voorschoolse peuteropvang en het inrichten van schakelklassen in het basisonderwijs Vormgeven van de doorgaande lijn voorschoolse peuteropvang – vroegschoolse aanpak in Integrale Kindcentra. 	
<u>Aanpakken segregatie en stimuleren integratie:</u> Blijven sturen op heterogene leerlingenpopulaties bij herschikking en spreiding van voorzieningen in toekomstige Integrale Kindcentra.	
<u>Onderwijsondersteuning, bevorderen dagarrangementen en verlengde leertijd op weg naar Integrale Kindcentra:</u> Faciliteren en ondersteunen van schoolbesturen en kinderopvang bij <ul style="list-style-type: none"> Het verbeteren van de kwaliteit tijdens schooltijd/opvang gekoppeld aan onderwijsdoelen en gemeentelijke beleidsdoelen (o.a. VVE, sport, gezondheid, bewegen, kunst en cultuur, veiligheid en burgerschapszin/participatie) die overeen gekomen zijn in een Lokale Educatieve Agenda (LEA). Het vormgeven van dagarrangementen binnen de kindcentra, gekoppeld aan gemeentelijke beleidsdoelen met gemeentelijke uitvoeringsorganisaties Maastricht Sport, Kumulus en Trajekt. 	

Sturen op sluitende zorgstructuren in en om het onderwijs	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<u>Afstemmen beleidsmaatregel Passend Onderwijs en jeugdhulp:</u> <ul style="list-style-type: none"> Sturen op een integrale aanpak in de ondersteuning van jongeren in en buiten school, dichtbij hun belangrijkste leefdoelgebieden, met als doel te komen tot gecombineerde arrangementen van onderwijs, kinderopvang en jeugdhulp, gerichte begeleiding en behandeling, beter zelfstandig functioneren en uiteindelijk toeleiding naar werk. Inrichten van sluitend netwerk van Onderwijs, Kinderopvang en Jeugdhulp dat past in de werkwijze van Kindcentra en in de totale sociale netwerkstructuur (Sociale Wijkteams). Tweemaal per jaar voeren van Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) ten aanzien van het ondersteuningsplan Passend Onderwijs van de samenwerkingsverbanden Primair en Voortgezet Onderwijs in afstemming met het Beleidsplan Jeugd van de gemeenten Maastricht-Heuvelland. Voorbereiden van een gezamenlijke ontwikkelagenda. 	

<p><u>Faciliteren educatieve steunstructuur:</u> De educatieve steunstructuur voor het Primair Onderwijs wordt versterkt. Samen met schoolbesturen worden innovaties die bijdragen aan kwaliteitsverbetering in het onderwijs of die voortkomen uit gemeentelijk beleid, geplaatst op de Lokale Educatieve Agenda (LEA) en wordt de uitvoering gefaciliteerd (bewegingsonderwijs, sport, gezondheid, veiligheid, cultuurparticipatie, burgerschapszin, techniek, buurtalen, enz.)</p>	
Voorkomen van voortijdig schoolverlaten	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Integrale regionale aanpak van voorkomen voortijdig schoolverlaten (VSV):</u> De gemeente coördineert in samenspraak met contactgemeente Heerlen en contactschool SVOPL de regionale beleidsaanpak VSV en stuurt op de uitvoering.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sturen op het verbinden van onderwijsinnovaties zoals Focus op Vakmanschap (MBO) en Passend Onderwijs (PO, VO en MBO), met beleidsmaatregelen VSV en Aanpak Jeugdwerkloosheid (en inzet middelen), in afstemming met regionaal Arbeidsmarktbeleid en uitvoering Participatiewet en Jeugdwet. • Gemeente stuurt op verbinding zorgaanpak in scholen en Team Toegang Jeugd wanneer leerlingenproblematiek raakt aan gezinsproblematiek. 	
<p><u>Integrale uitvoering van Leerplicht en RMC taken binnen de Gemeenschappelijke regeling Maastricht Heuvelland, door:</u> <u>Verbeteren van de Registratie:</u> Een belangrijk aspect van het aantoonbaar voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten is registratie en monitoring. Aandachtspunten in 2017 hierbij zijn o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Continue verbeteren van registratie en melding (wettelijke taak Leerplicht en Regionaal Meld- en Coördinatiecentrum (RMC)) op verzuim en voortijdig schoolverlaten; • Verbeteren koppeling LP- RMC-bestanden met het vrijstellingenloket en BRON/DUO-Groningen en met de in het onderwijs ingevoerde applicatie Intergrip • Koppeling van RMC-module met GWS (Sociale Zaken) • Gebruiken van SUWI-Net en het Inlichtingenbureau ten behoeve van monitoren van VSV. 	
<p><u>Voorkomen van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten (preventie):</u> Belangrijk onderdeel van ons beleid is het inzetten op preventie. Om zodoende de omvang van de benodigde repressieve aanpak te beperken. De preventieve inzet krijgt ondermeer vorm via:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren van de leerplichtwet (handhaven en participatie) in keten- en zorgnetwerken. • Samenwerking met de onderwijsinspectie in geval van schoolcontroles ter verbetering van het verzuimbeleid en bijbehorende administratie. • Mederegie op uitvoering van de Regionale Convenant VSV 2015-2020, gesloten met Rijk en onderwijsinstellingen. Regie op inzet gebundelde VSV-middelen (Regiegroep VSV Zuid-Limburg en Regionale Regiegroep VSV Maastricht-Heuvelland) • Sturen op het uitvoeren van Plan van aanpak Convenant VSV in M H; • Actieve inzet van Team Leerplicht/RMC/Jongeren@Work op persoonsgerichte aanpak. 	
<p><u>Opsporen en aanpakken van risicoverzuimers en voortijdige schoolverlaters:</u> Bij de repressieve inzet zetten wij in op een persoonsgerichte aanpak via trajectbegeleiding. Dit krijgt vorm door o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gericht opsporen van risicoverzuimers en voortijdige schoolverlaters, door Leerplicht én Jongeren@Work in het kader van het Actieplan Jeugdwerkloosheid Zuid-Limburg. • Participeren in zorg- en justitiële netwerken in afstemming met kern- en ketenpartners(ook met de jeugdteams in M-H) • Coördineren en voorzitten van multidisciplinair (met kern- en ketenpartners) samengesteld Expertteam • Versterken samenwerking van Expertteam J@W en teams Werk/Inkomen en Zorg in de sector Sociale Zaken als Jongerenteam, in de werkstructuur van het Werkplein. Het Jongerenteam wordt projectmatig opgepakt in een ontwikkeltraject • Versterken advies en consultatiefunctie van externe professionals jeugdhulp in de school. Vindplaats school wordt meer werkplaats voor samenhang in de aanpak van risicojeugd. 	

Verzorgen van leerlingenvervoer	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Uitvoeren van de Gemeenschappelijke Regeling-Leerlingenvervoer</u> Voor de gemeenten Maastricht, Eijsden-Margraten, Meerssen, Valkenburg aan de Geul, Gulpen-Wittem en Vaals voert Maastricht de gemeenschappelijke regeling leerlingenvervoer uit. Naast onder andere het opstellen van de verordening, beschikkingen en contractmanagement verzorgen, betekent het concreet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen vervoeren naar de voor hen dichtstbijzijnde en meest toegankelijke school; • Aanbieden van voor de leerling “passend” vervoer; • Rekening houden met financieel economische aspecten en een zo effectief mogelijke reistijd voor kinderen. <p><u>Verzorgen van vervoer Asielzoekerskinderen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vervoeren van Asielzoekerskinderen met verblijfsvergunning naar geconcentreerde NT2-Taalklassen. 	

3. Wat mag het kosten?

► Lasten en baten

PROGRAMMA 9: ONDERWIJS

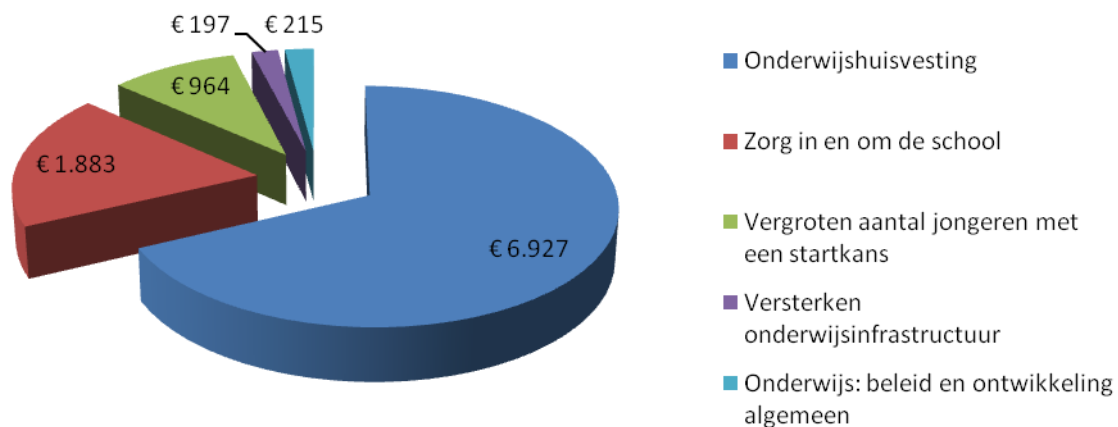
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Rek. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	6.762	4.552	5.029	5.049	5.261	5.278
Apparaatskosten	2.592	2.654	1.497	1.497	1.497	1.497
Verstrekke subsidies	0	195	197	197	197	197
Storting in voorzieningen	725	0	0	0	0	0
Overige lasten	6.279	4.556	3.464	3.464	3.464	3.464
Subtotaal Lasten	16.358	11.957	10.186	10.207	10.418	10.435
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	3.374	2.165	2.087	2.087	2.087	2.087
Subtotaal Baten	3.374	2.165	2.087	2.087	2.087	2.087
Totaal saldo baten en lasten	-12.984	-9.792	-8.100	-8.120	-8.331	-8.349
Storting in reserves	175	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	442	162	0	0	0	0
Geraamd resultaat	-12.717	-9.630	-8.100	-8.120	-8.331	-8.349

► Toelichting belangrijke ontwikkelingen

<i>Investerings programma 9 (bedragen x € 1.000)</i>				2017	2018	2018	2020
Onderwijshuisvesting	MJIP	40			3.100	3.050	3.050
Onderwijshuisvesting	Rendabel	40		2.900	6.200	1.943	
International Students Club	MJIP	25		400			

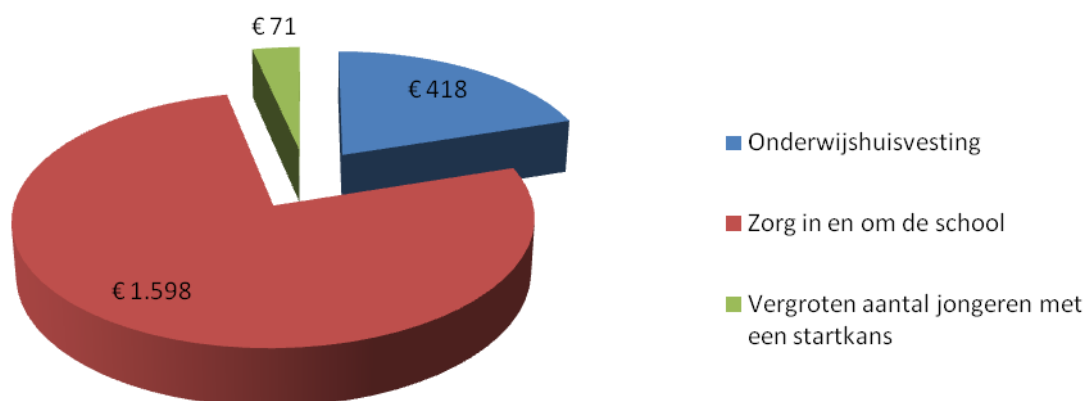
Programma 9: lasten

bedragen x 1.000

Programma 9: baten

bedragen x 1.000

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling

Versterken van de ruimtelijke kwaliteit van de stad.

Dit programma faciliteert hierbij tal van functies uit andere begrotingsprogramma's.

Het programma werkt op een aantal manieren aan de ruimtelijke kwaliteit van de stad:

- Door het ruimtelijk raamwerk van de stad te versterken. Hier gaat het om de verbetering van de verkeersinfrastructuur, van de groene en andere openbare ruimtes en van de publieke voorzieningen;
- Door de stedelijkheid van de stad verder te ontwikkelen. Onder stedelijkheid wordt verstaan een klimaat waarin mensen elkaar spontaan persoonlijk kunnen ontmoeten. Deze ontmoetingen worden via dit programma gefaciliteerd door de ruimtelijke mogelijkheid voor ontmoetingen te versterken op diverse schaalniveau's (van binnenstad tot buurtcentrum);
- Door permanent delen van de stad te verbouwen om ze gereed te maken voor nieuwe wensen en uitdagingen. Trefwoorden hierbij zijn herstructurering en herbestemming.
- Door het cultureel erfgoed van de stad te behouden en te ontwikkelen, onder andere door monumentale gebouwen en structuren te beschermen, te restaureren en nieuwe functies te geven.

► Beleidsmatige context

- Coalitieakkoord 2014 – 2018

Opdrachten:

- A3 De inzet op een integraal accommodatiebeleid zonder daarbij als gemeente verantwoordelijkheden over te nemen. Dit vergt scherpe keuzes.
- A4 Mede met het oog op de centrumfunctie voor het Heuvelland ontwikkelen van een visie op onderwijshuisvesting 2030 met scenario's en financiële consequenties.
- B2 Actualiseren van het stedelijk programma op het gebied van wonen, detailhandel en kantoren en het maken van regionale afspraken hierover
- B3 Onderzoeken van de mogelijkheid van een nieuw evenemententerrein (2015).
- B9 Inzet op nieuwe vormen van stadsontwikkeling (onder meer door Maastricht-LAB), met een proactieve aanpak van leegstand en herbestemming (in het bijzonder van ons erfgoed en maatschappelijk vastgoed).
- E3 Wij maken investeringsplannen voor:
 - **restauratie Stadhuis**
 - een vierde hockeyveld
 - Timmerfabriek met een volwaardig poppodium
 - onderhoud wegen
 - **Tapijnkazerne**
 - **Frontenpark**
 - **Health Campus**
 - **Boulodrome**
 - Ondergrondse fietsenstalling bij het station
 - Duurzaamheidsinvesteringen
- E4 Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).

- Strategische nota's

- Stadsvisie 2030, actualisatie 2008
- Structuurvisie 2012 (raad 29 mei 2012)
- Stedelijke programmering: programma wonen 2010-2019 (raad 26 januari 2010) inclusief financiële consequenties (raad 29 maart 2011)
- Kadernota Grond- en Vastgoedbeleid (raad 24 april 2012)
- Meerjarenontwikkelingsplan (MOP) 2010-2014 ISV III (raad 15 december 2009)

- Antwoord van de Sphinx (raad 22 januari 2013)
- Locatiekeuze PDV-concentratie (raad 22 februari 2011)
- Ruimtelijk Mobiliteitspakket (RMP) Noord (raad 22 februari 2011) en Noorderbrugtracé (raad 26 juni 2012)
- Projectbesluit Tram Vlaanderen-Maastricht (raad 18 december 2012)
- Bestuursovereenkomst integraal project A2 Passage c.a. Maastricht (raad 21 februari 2006)
- Masterplan + 2011 Geusseltpark (raad 25 januari 2011)
- Revitalisering Beatrixhaven (raad 29 maart 2011)
- Integrale Buurt- en Wijkontwikkelingsplannen (raad 23 februari 2010)
- Meerjarenuitvoeringsprogramma Maastricht-Heuvelland (raad 29 juni 2010)
- Samenwerkingsovereenkomst GOMV (raad 29 juni 2010)
- Springlevend Verleden, Beleidsnota Cultureel Erfgoed (raad 29 mei 2007) en Vestingvisie (raad 25 januari 2011)

► *Wat merkt de burger daarvan?*

Programma 10 werkt faciliterend aan de realisatie van de doelstellingen van de programma's 3, 5/6, 7, 8, 9, 11, 12, 13 en 14) en komt dus vooral tot uitdrukking in de daar benoemde maatschappelijke effecten. In samenhang met al deze programma's beoogt dit programma het volgende maatschappelijk effect te bereiken: een kwalitatief hoogwaardige en aantrekkelijke stedelijke omgeving.

► *Beleidsindicatoren*

Vanwege het ontbreken van beleidsindicatoren vanuit het BBV passend bij programma 10 worden hier geen indicatoren vermeld.

2. **Wat gaan we daarvoor doen?**

► *Verbonden partijen*

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van dit programma:

- Wijk Ontwikkelingsmaatschappij Belvédère BV
- Exploitatiemaatschappij 't Bassin BV
- Stichting administratiekantoor Dataland
- Projectbureau A2
- Stichting Ontwikkelingsmaatschappij Enci- gebied

De specifieke beleidsprestaties treft u verderop in paragraaf 2.

► *Bestemmingsplannen en stadsontwikkeling*

In 2016 is veel inzet besteed aan de nazorg van de wettelijke verplichte actualiseringsopgave van bestemmingsplannen. Hierdoor is het reguliere actualiseringsprogramma, zoals opgenomen in de programmabegroting 2016 doorgeschoven naar de 1^e helft van 2016.

Met postzegelbestemmingsplannen en/of projectafwijkingsbesluiten worden ruimtelijke uitvoeringsprojecten gefaciliteerd (inclusief regelen exploitatieovereenkomsten).

Met ruimtelijke verkenningen, studies en onderzoeken worden de kaders en randvoorwaarden voor ruimtelijke ontwikkelingen en initiatieven geformuleerd.

Conform wettelijke verplichting worden verzoeken om tegemoetkoming in schade als gevolg van juridisch-planologische mutaties (planshade) adequaat afgehandeld.

Belangrijk is een goede communicatie naar en participatie van bewoners, belanghebbenden en belangstellenden bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. De verantwoordelijkheid voor die communicatie en participatie en daarmee voor het creëren van een zo groot mogelijk draagvlak voor die ontwikkeling leggen we vooral neer bij de initiatiefnemer. Dit voorkomt aan de achterkant veel juridische procesgang

naar de Raad van State. Het laten meedenken van burgers met plannen in de directe omgeving, zorgt voor een gedragen plan. Wij als gemeente sturen hier ook op bij de initiatiefnemers.

Fase 2 van Maastricht-LAB ('Maastricht-LAB Next') hebben we doorlopen en dit heeft geleid tot een aantal succesvolle projecten. Het voortzetten van Maastricht lab zou goed voor de stad Maastricht om nieuwe stedelijke ontwikkelingen te stimuleren en faciliteren. Voor de komende twee jaar kunnen drie kernactiviteiten daarbij centraal staan: 1) het faciliteren van broedplaatsen en ruimtevragers; 2) het ondersteunen van experimentele projecten; en 3) het intensiveren van diverse onderzoek- en leertrajecten gericht op nieuwe werkwijzen, instrumenten en strategieën voor de gemeentelijke organisatie en betrokken partners. Besluitvorming hieromtrent is bepalend voor de voortzetting van Maastricht LAB.

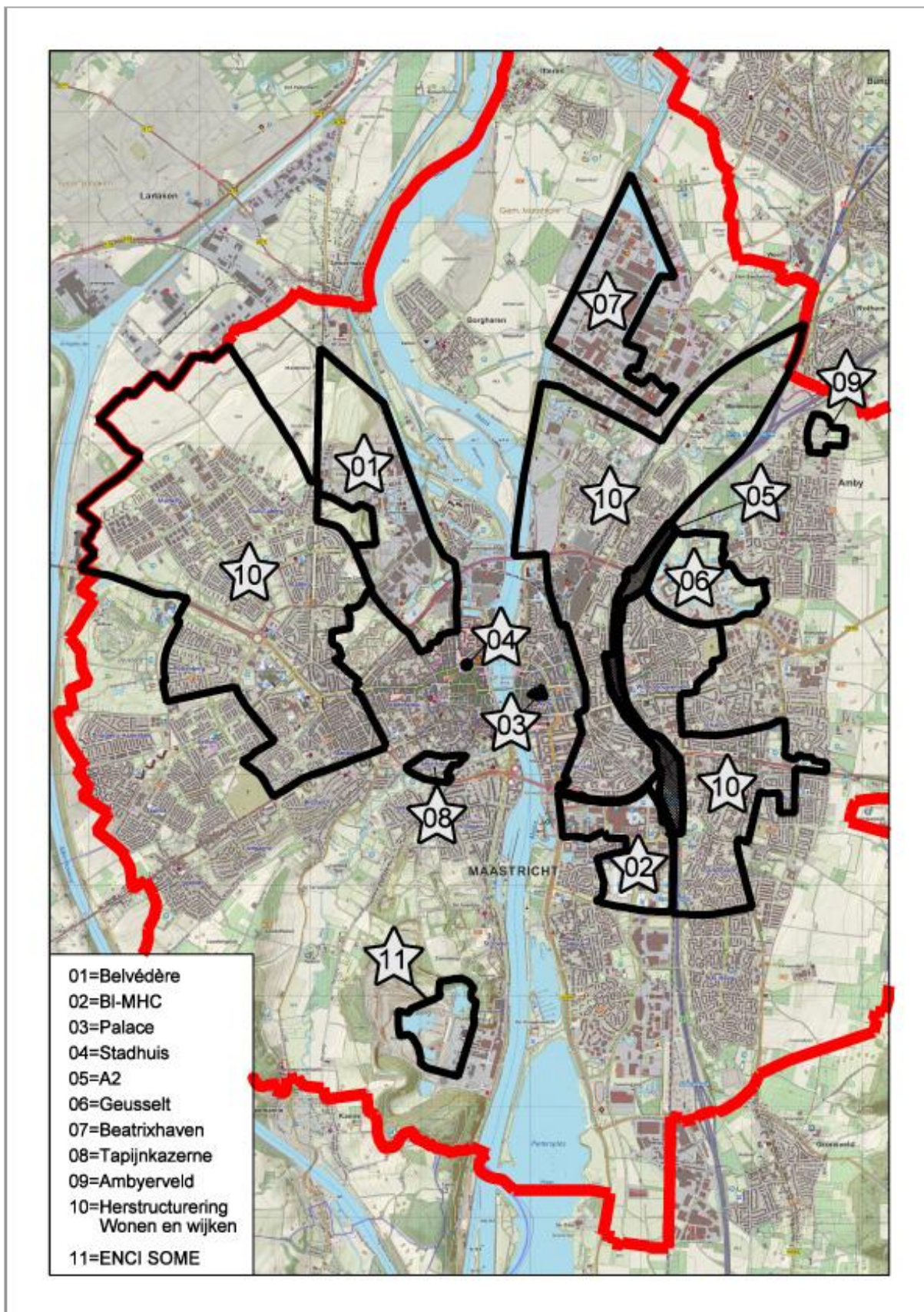
Indien Maastricht LAB doorgang heeft, kan hier de creatieve broedplaatsen hieronder vallen. De rol van de gemeente moet een scharnierfunctie zijn tussen de stakeholders buiten en binnen de gemeenten. Hierdoor zal een kwartiermaker de opdracht krijgen om deze binnen de context van Maastricht LAB uit te voeren. Dit met als doel om partijen zoals vastgoed, creatieven en andere stakeholders bij elkaar te brengen om samen tot een succes te komen.

Vernieuwing stadsontwikkeling en vaststellen bestemmingsplannen	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<u>Vaststellen bestemmingsplannen, beheer c.g. reguliere actualisering</u> In 2017 stellen we de volgende bestemmingsplannen en/of beheersverordeningen vast: <ul style="list-style-type: none"> • Buitengebied Oost • Grensmaas • Lanakerveld 	
<u>Vaststellen ontwikkelbestemmingsplannen (uitwerkingen brandpunten/grootstedelijke projecten en faciliteren particuliere gebieds- en locatieontwikkelingen).</u> <ul style="list-style-type: none"> • In 2017 stellen we bestemmingsplannen vast voor gebiedsontwikkelingen/uitwerkingen van de grootstedelijke projecten/brandpunten o.a.: <ul style="list-style-type: none"> ○ A2 ○ Belvedere ○ Tapijn ○ ENCI • We faciliteren naar schatting 15-20 particuliere gebieds- en locatieontwikkelingen, die zich in de loop van 2017 aandienen, met een postzegelbestemmingsplan of een projectafwijkingbesluit (omgevingsvergunning met afwijking van het bestemmingsplan). In de planning zijn nog Palace, molenhof, kuisdonk, rijksweg 49 die in 2017 zullen worden vastgesteld . 	
<u>Vernieuwing van stadsontwikkeling</u> In 2017 wordt het opgestelde plan van aanpak vastgesteld en verder uitgewerkt aan het "omgevingswetproof" maken van de gemeentelijke organisatie zodat Maastricht klaar is voor deze ingrijpende stelselherziening van het ruimtelijk bestuursrecht per 01-01-2019.	

► *Grootstedelijke projecten*

Insteek van stadsontwikkeling is het ruimtelijk raamwerk van de stad te versterken. Hier gaat het om de verbetering van de verkeersinfrastructuur, van de groene en andere openbare ruimtes en van de publieke voorzieningen. Ook willen we de stedelijkheid van de stad verder ontwikkelen. Onder stedelijkheid verstaan we een klimaat waarin mensen elkaar spontaan persoonlijk kunnen ontmoeten. Dit betekent dat permanent delen van de stad verbouwd worden om ze gereed te maken voor nieuwe wensen en uitdagingen. Trefwoorden hierbij zijn herstructurering en herbestemming. De rol van de gemeente in stadsontwikkeling is aan verandering onderhevig. De complexiteit is toegenomen en de realisatie/ontwikkeling wordt meer en meer door de markt overgenomen. Dit vraagt een continue samenhangende sturing, regie en actieve rol door de gemeente op programma's en gebiedsontwikkeling.

Fig. Overzicht grootstedelijke projecten in Maastricht

schaal 1 : 40.000

(Aan deze figuur kunnen geen rechten worden ontleend)

1 Belvédère Maastricht (uitvoering door verbonden partijen Wijk Ontwikkelingsmaatschappij Belvédère BV en Exploitatiemaatschappij 't Bassin BV)	
<p>In januari 2013 heeft de raad een nieuw startmoment gecreëerd en de ruimtelijke en programmatische kaders voor het Belvédèregebied. Dit gebied wordt ontwikkeld vanuit de kaders zoals verwoord in "Het Antwoord van de Sphinx". Insteek is om tal van functies (wonen, werken, onderzoeken, leren, ontspannen, experimenteren) op nieuwe manieren met elkaar te verbinden. De werkzaamheden zijn onder te verdelen in drie deelgebieden: Binnensingel, Frontenpark en Bedrijventerrein Bosscherveld inclusief Noorderbrugtracé.</p>	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Planvorming, studies en uitwerkingen</u></p> <p>Deelgebied/grex Belvédère 1 Binnensingel</p> <ul style="list-style-type: none"> werving gebruikers koppen Eiffel Vorbereiding uitvoering Loods 5 en Blanche Dael mits plannen definitief haalbaar zijn; Overige haalbaarheidsstudies (o.a. eerste aanzet woningbouw in Sphinx Zuid); Timmerfabriek: planvorming International Student Club. Vorbereiding start bebouwing fase 3 locatie Lindenkruis (Nutsterrein) Overleg met potentiële kandidaten voor locatie Landbouwbelang <p>Deelgebied/grex Belvédère 2 Frontenpark</p> <ul style="list-style-type: none"> Het Frontenpark is een groot gebied in ontwikkeling met meerdere belangen c.q. functies (verbindingen, natuur, cultuur, recreatie, evenementen). Parallel aan het nader uitwerken van de visie (continue proces) worden op basis van de visie werkzaamheden voorbereid die gefaseerd worden gerealiseerd. Tot en met 2018) worden oude vestingmuren aan de Lage Fronten hersteld en nog meer verbindingen (wandelen fietspaden) gerealiseerd. Er worden ook koppelingen gemaakt tussen de deelgebieden in Belvédère onderling. Zo bestaat straks de mogelijkheid om te wandelen vanaf de Hoge Fronten door de Lage Fronten tot aan 't Bassin. Daarnaast komt er op termijn een rechtstreekse verbinding tussen het Sphinxkwartier (gebied rond Eiffelgebouw) en het Frontenpark. Regelgeving opzetten m.b.t. gebruik Gashouder en omgeving voor evenementen en activiteiten (experimenten en flexibilisering) <p>Deelgebied/grex Belvédère 3 bedrijventerrein Bosscherveld inclusief de aanpak van de Noorderbrug</p> <ul style="list-style-type: none"> Aanpak Retailpark Belvédère is in juni 2016 door de raad vastgesteld en is een start gemaakt met de uitwerking van een operationeel plan waarvan het ontwerp bestemmingsplan onderdeel van is. Vaststelling van het bestemmingsplan zal in 2017 plaatsvinden. Faciliteren diverse bedrijven bij hun duurzaamheidsambities Vorbereiding start nieuw milieupark op Rondeel 	
<p><u>Uitvoering</u></p> <p>Deelgebied/grex Belvédère 1 Binnensingel</p> <ul style="list-style-type: none"> Verdere uitvoering cascoherstel Eiffelgebouw; The Student Hotel en andere initiatieven vestigen in de Eiffel; Inrichting 2e fase openbare ruimte omgeving Eiffel; Nutsterrein: oplevering parkeergarage+ koopwoningen fase 1b project Lindenkruis incl. openbare ruimte; 2017: Oplevering restant fase 1 (Maagdendries zuid), definitieve inrichting openbare ruimte fase 1. Start fase 2.a afhankelijk van verkoop. Timmerfabriek; verbouwing van de noordzijde van de Timmerfabriek voor de Muziekgieterij en bouw van de nieuwe grote zaal van het popodium, en aanpassingen in de Toonzaal voor Bureau Europa; Verkoop Festivillage en uitvoering plan indien financieel haalbaar; Bassin: de steigers aan de noordzijde van het Bassin worden vervangen en besluit t.a.v. locatie sanitaire ruimten. Aantrekkelijkheid van de haven vanuit de Maas wordt vergroot door sloop van silo's direct naast de sluis; Faciliteren verplaatsing huidige functies Landbouwbelang. 	

<p>Deelgebied/grex Belvédère 2 Frontenpark</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afronding fase 1 herstel vestingmuren in het deelgebied Lage Fronten; • Het meer toegankelijk maken van het gebied en het realiseren van verbindingen; • Experimenteren met evenementen, met name in en rondom de gashouder (fasegewijs toewerken naar een toekomstig evenemententerrein); • Start verbouw van en verder vullen van het LAB-gebouw (deelgebied Vredestein), met name gericht op de creatieve industrie-Fashion house; • Het restaureren van de schoorsteen Radium. <p>Deelgebied/grex Belvédère 3 bedrijventerrein Bosscherveld inclusief de aanpak van de Noorderbrug</p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2016 is gestart met de daadwerkelijke uitvoering van het project Noorderbrugtracé. De oplevering van het totale werk inclusief knoop Boschpoort, herinrichting Cabergerweg en Frontensingel en onderdoorgang Hoge - Lage Fronten is naar verwachting eind 2018/begin 2019; • PDV 1e fase in de markt zetten (uitgifte aan Praxis t.b.v. realisatie bouw-tuin en sfeercentra heeft reeds in 2015 plaatsgevonden, plannen wordt aangepast en overleg met kandidaten voor fase 1 over planvorming en verkoop); • Afronding realisatie van het milieupark op Het Rondeel. 	
--	--

2 Brightlands – Maastricht Health Campus (BL-MHC)	
<p>Ultimo 2014 zijn met onze gebiedspartners UM, azM en Provincie afspraken gemaakt die moeten leiden tot een transformatie van Randwyck-Noord. Deze transformatie is nodig om onze gezamenlijke ambitie / doelstelling voor de Brightlands Maastricht Health Campus (BL-MHC) waar te kunnen maken, namelijk het door laten groeien van de campus tot een economische motor, een campus van internationale allure. Onderdeel van de afspraken is de vaststelling van een nieuwe structuurvisie voor het gebied, de Brightlands Maastricht Health Campus, waarvan de uitwerking en realisatie in fasen plaatsvindt. De beoogde investeringen in de opwaardering van het MECC versterken de uitstraling en positionering van het beurzen- en congrescentrum en vormen zo een belangrijke bijdrage aan de economische vitaliteit in het gebied en de stad in het algemeen.</p>	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Planvorming, studies en uitwerkingen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen definitief ontwerp, respectievelijk werkvoorbereiding plandeel 1 (fase 1/Hart van het gebied, park en hoofdontsluiting); • Aanbesteden/gunnen van de uitvoering van plandeel 1 (fase 1/Hart); • De definitie van plandeel 2 BL-MHC door de gebiedspartners start in 2017. • Uitwerking van de verbinding tussen MECC en Brightlands Maastricht Health Campus; • AZM: de planvorming van nieuwbouwinitiatieven Mosae Vita, het Protonen-therapiecentrum (ZON-PTC) en enkele kleine initiatieven krijgen in 2017 verder gestalte. • MECC: het besluitrijp ontwerp van het investeringsplan wordt begin 2017 ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd, waarna de diverse onderdelen van het ontwerp in 2017 gefaseerd worden uitgewerkt. 	
<p><u>Uitvoering</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Project plandeel 1 (fase 1/Hart) BL-MHC, waaronder gewijzigde verkeersinfrastructuur en aanleg van een groen hart met waterpartijen in de nabijheid van het universitaire sportcentrum in voorjaar/zomer 2017; • Begeleiding van diverse (nieuwbouw)projecten Maastricht Health Campus (o.a. uitbreiding OK's azM, Mosae Vita, mogelijk het Protonentherapiecentrum (PTC) en enkele kleine initiatieven; • Aanpak leegstand en hergebruik: <ul style="list-style-type: none"> ○ Permanente monitoring en analyse, samen met externe belanghebbenden in relatie tot het nieuwe Masterplan; ○ Actieve begeleiding van initiatieven, matchen acquisitieresultaten en leegstands aanbod. 	

Binnenstad	
3 Palace	
<p>De naam "Palace" refereert aan de voormalige cinema in Wyck. Na beëindiging van de bioscoopactiviteiten is een kans ontstaan voor nieuwe functie(s) op deze centrumlocatie. Na lang onderhandelen heeft de gemeente overeenstemming bereikt met een initiatiefnemer over de herontwikkeling van deze locatie, met een hotel, hotelappartementen, stadsvilla's, ondergrondse parkeergarage en nieuwe openbare ruimte. Met de initiatiefnemer is overeenstemming bereikt over het bouwprogramma en een te doorlopen 'stappenplan'. Belangrijke stappen in 2016 zijn het haalbaarheidsonderzoek voor het hotel en komen tot definitieve ontwerpen voor de opstallen en openbare ruimte.</p>	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<u>Planvorming, studies en uitwerkingen</u> Daaropvolgende vinden in 2017 de volgende activiteiten plaats: <ul style="list-style-type: none"> • Vaststellen anterieure overeenkomst; • Vaststellen bestemmingsplan, aansluitend opstarten onteigeningsprocedure; • Voorbereiden bouwrijp maken plangebied. 	
4 Stadhuis	
<p>De restauratie van het Stadhuis beoogt om het rijksmonument te waarborgen voor de toekomst onder andere door continuering van de bestuursfunctie, conservering van cultuurhistorische interieuronderdelen en het nemen van diverse constructie-technische maatregelen. Een en ander is gereed vóór de viering van het 25-jarig Verdrag van Maastricht, zodat het Stadhuis daarin een representatieve functie kan vervullen.</p>	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<u>Planvorming, studies en uitwerkingen</u> Ten behoeve van het restauratieplan van het Stadhuis wordt onderzocht of er via externe financiers of fondsen middelen beschikbaar kunnen komen voor het volledig herstel van het goudleerbehang.	
<u>Uitvoering</u> In 2017 is de uitvoering van de bouwkundige restauratie en installatietechnische aanpassing van het Stadhuis in volle gang. De uitvoering zal lopen tot mei 2017. Op hoofdlijnen betreft dit: <ul style="list-style-type: none"> • Het verhelpen van de vochtproblematiek begane grond met herstel stucwerk; • Het herstellen van de balkkoppen in de verdiepingsvloer • Het plaatsen van installaties ten behoeve van warmte, koeling en ventilatie op alle verdiepingen; • Het verwijderen van overbodige bekabeling en vernieuwen van elektrische installatie en databekabeling; • Het aanbrengen van nieuwe beglazing in alle buitenkozijnen ten behoeve van de bescherming van de interieuronderdelen (UV-wering) en isolatie (duurzaamheid). 	

5 A2 (uitvoering door verbonden partij Projectbureau A2)	
<p>In 2016 ligt de focus op het afbouwen, testen en openstellen van de tunnel en eveneens is gestart met de herinrichting van het gebied op maaiveld, de tijdelijke invulling geven aan het gebied (transitie), de start van de centrum-ontwikkeling-Oost en de openstelling van de Groene Loper tussen Severenstraat en Meerssenerweg. Verder zal het "DNA", dat wil zeggen de identiteit, van het gebied nader ingevuld worden zodat doelgericht verder aan de gebiedsontwikkeling gewerkt kan gaan worden.</p>	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Planvorming, studies en uitwerkingen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Invulling geven aan de kansen tot verduurzaming van de A2 gebiedsontwikkeling, zoals verwoord in het plan "Mijn gezonde Groene looper 2030". • De transitie en tijdelijkheid verder uitwerken en invullen aan de hand van de initiatieven van de transitie-manager. • De uitwerking van diverse ontwikkellocaties o.a.: Vikingsite (voormalig KPN-terrein), Europaplein, Voltastraat en Beatrixhaven. • Het uitwerken van een voorkeursalternatief tot aan bestuurlijke besluitvorming t.b.v. de interwijkverbinding tussen Groene Loper, spoor en Maastricht-West. • Het uitwerken van de oost-westverbindingen en de aansluiting van de Groene Loper op de bestaande infrastructuur. 	
<p><u>Uitvoering</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • In 2017 ligt focus van de realisatie van de infrastructuur op ondermeer: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Aansluitingen van het gemeentelijk wegennet op de nieuwe infrastructuur; ◦ Het buiten gebruik stellen en verwijderen van de tijdelijke N2; ◦ De aanleg van de Groene Loper tussen Geusselt en Europaplein. • In 2017 wordt gestart met de (tijdelijke) gebiedsontwikkeling(en); <ul style="list-style-type: none"> ◦ Realisatie van initiatieven vanuit de "tijdelijkheid". 	

Geusselpark en Buitengoed Geul en Maas (voorheen Landgoederenzone)	
6 Geusselpark	
<p>In januari 2011 stelde de gemeenteraad het Masterplan Geusselpark+ 2011 vast. In dat plan, dat het resultaat was van de herijking van het oorspronkelijke plan uit 2006, wordt inkleuring gegeven aan de ambities en opgaven die de gemeenteraad al bij de start van dat decennium voor het Geusseltgebied bepaalde: het transformeren van een gemengde bedrijfs- en kantorenlocatie naar een multifunctionele, stedelijke omgeving met wonen, sport en recreatie als belangrijke thema's. Na bijna 6 jaar van planvorming en uitvoering is een groot deel van de geplande programmatische en ruimtelijke ingrepen inmiddels uitgevoerd.</p>	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Planvorming, studies en uitwerkingen</u></p> <p>In 2017 zijn we voorbereidend bezig met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De planontwikkeling woonschegge 2 (en mogelijk 1), inclusief ontwerp openbare infrastructuur zal worden opgepakt, indien en zodra initiatieven door Bouwinvest daartoe worden genomen; • Begeleiding particulier initiatief Apple Health Park (onder voorbehoud van het sluiten van een initiatiefovereenkomst en financiële haalbaarheid van het plan); • Voorbereiding ontwerp voor inpassing Groene Loper in parkeerplaatsen Stadionplein en in park in samenwerking met Avenue2. 	
<p><u>Uitvoering</u></p> <p>In 2017 zijn we uitvoerend bezig met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realisatiefase nieuwbouw sporthal Geusselt Olympiaweg (oplevering voorzien in voorjaar 2017); • Afronding onderdelen openbare infrastructuur/park (waaronder definitieve inrichting/doortrekking vijverpartijen). 	
Buitengoed Geul en Maas (voorheen Landgoederenzone)	
Zie programma 14, onderdeel Groen, Natuur en Landschap.	

7 Beatrixhaven	
De revitalisering van het industrieterrein Beatrixhaven betreft een drietal ingrepen, namelijk het vernieuwen/herstellen van de kademuuren, het creëren van 5,5 ha bedrijventerrein voor zware industrie en het realiseren van de derde poot (spoor tot in de bedrijfshal, naast weg en water) van het Trimodaal overslagcentrum.	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<u>Uitvoering</u> <ul style="list-style-type: none"> In 2017 wordt getracht de verkoop van de voormalige bedrijventerreinen van ACI, MTB en Sligro via een makelaar een impuls te geven. Het Trimodaal overslagcentrum zal volledig in bedrijf zijn. Alleen aan de voorzijde langs de Ankerkade zal de fietsveiligheid nog verbeterd moeten worden. Hiervoor zullen plannen uitgewerkt worden en in 2017 worden uitgevoerd. In 2015 is het maatregelenpakket inclusief een treinwaarschuwingsinstallatie in het kader van de uitvoeringsagenda “verbetering verkeersinfrastructuur en verkeersveiligheid” gedeeltelijk gerealiseerd in afwachting van het herstel van de omvang van het goedertransport per spoor. Naar aanleiding hiervan zal in 2017 de treinintensiteit geëvalueerd worden en aan de hand van de cijfers zullen mogelijke maatregelen genomen worden. Afhankelijk van de cijfers kan ook uitstel van de maatregelen plaats vinden tot 2018 of later. In 2016 is met de stake-holders (pro-rail en bedrijven) gesproken over oplossingen voor de doortrekking van de A2/A79-aansluiting tot de Galjoenweg (Kraakweg). Hiertoe wordt een alternatief verkeersplan ontwikkeld. Gestreefd wordt naar uitvoering in 2017. 	

Overige projecten

8 Tapijnkazerne	
Na aankoop van de Tapijnkazerne door de gemeente, Universiteit Maastricht en de Provincie Limburg in 2013 is in 2014 de visie in dialoog met de stad tot stand gekomen en is het gebied toegankelijk gemaakt voor bezoekers, de Tapijntuin aangelegd en zijn tijdelijke functies in de gebouwen ondergebracht, waaronder de horeca, loods M en het Werkgebouw. In 2015 is op basis van de visie het ontwerp voor het gebied en de gebouwen aanbesteed. In 2016 is het winnende schetsontwerp gepresenteerd aan de stad en in diverse dialoogavonden besproken. Ook is het ontwerpbestemmingsplan opgesteld en besproken met de stad. Het aangepaste parkontwerp, bestemmingsplan en de bijbehorende investering zijn in juni 2016 door de gemeenteraad vastgesteld. Het definitieve gebouwoontwerp wordt door de Universiteit Maastricht naar verwachting eind 2016 vastgesteld.	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<u>Planvorming, studies en uitwerkingen</u> <ul style="list-style-type: none"> In 2017 wordt de uitvoering van de parkaanleg aanbesteed. Afstemming met het aanbestedingstraject van de Universiteit Maastricht voor de gebouweenaanleg is hierbij essentieel. Daarnaast zal door de Universiteit Maastricht nadere invulling worden gegeven aan het toekomstige horecaconcept op Tapijn in nauw overleg met de gemeente Maastricht. Indien een beroepsprocedure tegen het bestemmingsplan wordt gestart loopt dit mogelijk ook nog door in 2017. 	
<u>Uitvoering</u> <ul style="list-style-type: none"> In september 2017 lopen de contracten voor tijdelijk gebruik van gebouw M en gebouw W af en start de voorbereiding voor de grootschalige herinrichting van het gebied tot openbaar park, restauratie van monumentale gebouwen, nieuwbouw en sloop van niet-monumentale gebouwen. 	

9 Ambyerveld	
De uitbreidingslocatie Ambyerveld, aan uiterste noordoostzijde van de stad, wordt ontwikkeld door de gemeente in samenwerking met Bouwfonds Ontwikkeling. Het gebied biedt ruimte aan 35 vrije sector kavels, 22 consumentgerichte vrije sector woningen (ontwikkeling door Bouwfonds) en twee wooncomplexen, allen in het topsegment.	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<u>Uitvoering</u> In 2017 zijn we uitvoerend bezig met: <ul style="list-style-type: none"> • uitgifte 1e fase kavels consumentgerichte woningen (10 door BPD, 19 door gemeente) via een externe makelaar; • de uitgifte van 2 woningcomplexen/superkavels en de 2^e fase uitgifte kavels is voorzien in 2018. 	

10 Herstructurering: projecten Wonen en Wijken
Anno 2015 geeft een aantal ontwikkelingen aanleiding tot een andere organisatie van het werken aan Maastrichtse wijken. In plaats van de "oude" wijkaanpak, is de nieuwe samenwerking onder de vlag van Wonen en Wijken georganiseerd rond vijf actuele thema's (Wonen en zorg, Doe-democratie, Betaalbaarheid en duurzaamheid, Woonruimteverdeling, Woonmilieus) in nauwe samenwerking met de corporaties. De status van "brandpunt" van het oude programma Wijkeraanpak is daarmee komen te vervallen. De verdere herstructurering in Maastricht levert een belangrijke bijdrage aan de verbetering van groene en stedelijke woonmilieus. De hiermee samenhangende projecten worden daarom toegelicht onder "overige projecten". Na vaststelling van de herijking van de herstructurering eind 2016, worden de onderdelen vanaf 2017 verder ten uitvoer gebracht.

Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<ul style="list-style-type: none"> • Wittevrouweveld: <ul style="list-style-type: none"> ○ Afronding aanbesteding en start uitvoering “Grijs en Groen” (aanpassing Scharnerweg en herinrichting Koningsplein en Oranjepleinpark) in afstemming op plan Groene Loper van Avenue2. Voortzetting fondsverwerving i.s.m. Stichting/Klankbordgroep t.b.v. diverse voorzieningen. ○ Afronding aanbesteding en start uitvoering revitalisering Frankenstraat Wittevrouweveld aansluitend op vernieuwing AH i.s.m. initiatiefgroep Kleurrijk Vrouweveld. ○ Afronding planvorming IKC Groene Loper i.s.m. KomLeren zal op zijn vroegst medio 2018 plaats vinden. Voortzetting tijdelijk gebruik vml. Theresiaschool door Werkhuis en Caracola zal dus in 2017 voortduren tot aan start bouwwerkzaamheden in 2018. ○ Afronding planontwikkeling Tillystraat/Stadhoudersstraat. Ten opzichte van het eerste plan is er gewijzigd in de aantallen en de infrastructuur. • Limmel Nazareth: <ul style="list-style-type: none"> ○ Het Hoolhoesprogramma fase twee (winkels, appartementen en woningen) is aanbesteed en gegund aan één ontwikkelende partij. De bestemmingsplanprocedure wordt in 2017 afgerond, waarna eind 2017 kan worden gestart met de realisatie van het bouwblok winkels/appartementen alsmede de aanleg van de bijbehorende infrastructuur. ○ Gebiedsontwikkeling Kanjelzone. Herontwikkeling Hoeve Rome. Het Casco is gerenoveerd en er is een exploitant gevonden voor een deel van de hoeve. Het resterende deel wordt ingezet ten behoeve van maatschappelijke doelen. De Voetbalvereniging RKVCL heeft het complex verlaten. ○ Start nieuwbouw studentenhuysvesting Hotelschool (afhankelijk van Zuyd Hogeschool). Start herinrichting (omgeving) Kanjel door Waterschap inclusief de herinrichting van de voormalige voetbalterreinen RKVCL. ○ Start herstructurering Askalonstraat Limmel i.s.m. Servatius (renovatie en sloop/ nieuwbouw). Verdere vernieuwing Nazareth i.s.m. Woonpunt renovatie, sloop/ nieuwbouw, openbare ruimte. ○ Afronding herinrichting Rijdam-terrein tot openbare ruimte, in nauwe samenwerking met de buurt. • Wyckerpoort: <ul style="list-style-type: none"> ○ Start planontwikkeling zuidwand Old Hickoryplein. Voorzetten 50/50 Green als tijdelijk gebruik braakliggend terrein Kolonel Millerstraat. • Heer-Scharm: <ul style="list-style-type: none"> ○ Start vernieuwing Heer i.s.m. Maasvallei: nieuwbouw Dampstraat, renovatie Verzetstraat, sloop, aanleg ondergrondse waterbuffers Petrus Bandenplein en Joseph Bechlaan, vaststellen alternatieve bouwlocatie tbv Maasvallei op/rond de Groene Loper, het concentreren van RKVV Heer op één locatie, nl.Laan in den Drink, alwaar aanleg van noodzakelijke uitbreiding kleedaccommodatie en parkeervoorzieningen. • Malberg: <ul style="list-style-type: none"> ○ Verdere nieuwbouw Zouwdalrand Malberg door AM Wonen. ○ Afronding planontwikkeling en start verkoop nieuwbouw Musketruwe (fase 2). ○ Afronding gefaseerde aanleg grondwal steenfabriek Wienerberger. ○ Gebiedsontwikkeling Albertknoop i.s.m. Belgische overheden en bedrijven. • Caberg-Malpertuis: <ul style="list-style-type: none"> ○ Woningbouwplan Koraalstraat Caberg (realisatie 39 huurwoningen en nieuwe openbare ruimte) in uitvoering ○ Herontwikkeling deelgebied Widelanken in voorbereiding ○ Diverse renovatieprojecten (groot onderhoud huurwoningen) in uitvoering • Mariaberg: <ul style="list-style-type: none"> ○ Uitvoering volgende fase vernieuwing Trichterveld door Maasvallei (o.a. gebied rondom Floresstraat) met hetzelfde maatwerk voor bewoners. ○ Bij positieve besluitvorming provincie Limburg en college/raad over benodigde bijdrage (2^e helft 2016) start de voorbereiding van de uitvoering van de Blauwe Loper en de noodzakelijke verwerving. 	

<ul style="list-style-type: none"> • Brusselse Poort: <ul style="list-style-type: none"> ○ Eind 2015 heeft Delta Lloyd het winkelcentrum BrusselsePoort verkocht aan Sectie 5. Sectie 5 is zich aan het oriënteren over de toekomst van het winkelcentrum. Op dit moment is er geen planning voorhanden voor de planvorming, vergunningentraject, verlegging van de Artsenijstraat en de uitbreiding en renovatie van het winkelcentrum. 	
---	--

11 Stichting Ontwikkelingsmaatschappij Enci-gebied	
<p>De opgaven die vervat zijn in het ook door de gemeente ondertekende Plan van Transformatie voor het Enci-gebied worden geregisseerd door een stichting, Stichting Ontwikkelingsmaatschappij Enci-gebied (SOME), die opgericht is door de Provincie Limburg, het bedrijf Enci, Natuurmonumenten, de Stichting Sint Pieter Adembenemend (de omwonenden) en de gemeente Maastricht. De gemeente is momenteel bestuurlijk vertegenwoordigd in de stichting door een extern persoon.</p>	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Planvorming, studies en uitwerkingen</u></p> <p>Voor 2016-2017 is voorzien dat het nieuwe bestemmingsplan voor het gebied is vastgesteld. Het eerste gebouw in de overgangszone, het servicegebouw, is ontwikkeld en zal in de aangegeven periode worden gerealiseerd. De groeve wordt deels toegankelijk voor het deel dat niet meer gebruikt wordt voor industriële mergelwinning. Tot slot wordt er een definitief besluit genomen over de toekomst van de hele oveninstallatie, incl. de schoorsteen.</p>	
<p><u>Uitvoering</u></p> <p>Het nieuwe bestemmingsplan zal in 2016 in procedure gebracht worden en, onder voorbehoud van bezwaarprocedures, in 2017 worden afgerond. Het servicegebouw wordt in 2017 gerealiseerd. Dit is een van de voorwaarden voor het operationeel worden van het voor publiek toegankelijke zwemwater in de groeve. In 2017 wordt een begin gemaakt met de technische voorbereiding van de sloop van de hele (of mogelijk gedeeltelijke) sloop van de oveninstallatie.</p>	

12 Verbonden partij Stichting administratiekantoor Dataland	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p>DataLand verzorgt de toegankelijkheid van gemeentelijke vastgoed, geo- en WOZ-informatie voor publieke en private afnemers in Nederland. Daarmee ontzorgt DataLand de gemeente.</p>	
<p>DataLand ondersteunt de gemeentelijke informatiehuishouding op het gebied van de gemeentelijke geo-, WOZ- en vastgoedinformatie door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - actieve kwaliteitsbewaking; - vertegenwoordiging van het gemeentelijk belang; - organisatie en coördinatie van het Gemeentelijk Geoberaad (i.s.m. VNG); een landelijk ambtelijk en bestuurlijk podium voor gemeentelijke standpunten op het terrein van de ruimtelijke informatie. 	

► *Bouwtoezicht*

Door middel van vergunningverlening, toezicht en handhaving van de bouwregelgeving wordt een hoogwaardige en veilige (bebouwde) leefomgeving gewaarborgd. Gezien het historisch karakter van de stad Maastricht worden hierbij hoge eisen gesteld aan welstandstechnische- en hoog monumentale waarden.

Uitvoeren bouwtoezicht	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Handhaven fysieke ruimte</u> Dit gaan we in 2017 o.a. doen door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • reageren op meldingen illegale bouw en milieuovertredingen • toezicht op brandveiligheid door controles van verblijfsgebouwen alsmede panden met kamerverhuur voor studenten (project Veilige kamers); • extra aandacht voor welstandscontrole op monumenten van de binnenstad. 	
<p><u>Verstrekken omgevingsvergunningen Wabo</u> Dit is een wettelijke taak en een continu proces, waarbij de nadruk ligt op de bouwvergunningen. De milieuvergunningen en het milieutoezicht worden door de RUD Zuid Limburg uitgevoerd. In 2017 zetten we bij de bouw in op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vasthouden aan snelle dienstverlening; • het stimuleren van het gebruik van het digitale loket omgevingsvergunningen; • intensief bouwtoezicht op met name constructieve- en brandveiligheid alsmede respectering van monumentale waarden van panden in de Binnenstad; • afhandeling van ± 1.200 omgevingsvergunningen, waarvan een heel belangrijk deel betrekking heeft op de legalisaties van studentenkamers (project Veilige kamers); • begeleiden van aanvragen duurzaam bouwen met gerichte informatie. 	
<p><u>Verordening kwaliteitseisen VTH</u> De gemeenteraad heeft op 28 juni 2016 deze nieuwe verordening vastgesteld. De kwaliteit van de uitvoering moet voldoen aan criteria voor het personeel (voldoende kennis en capaciteit) en criteria voor de inhoud en het proces (beleidsplan met prioriteitstelling, doelstellingen voor de uitvoering, strategieën, kwaliteitsborging en een goede monitoring- en verantwoordingssystematiek). In 2017 wordt als uitwerking op regionale schaal van Zuid Limburg een gezamenlijk beleidsplan ontwikkeld; daarin wordt nader verwoord welke kwaliteitseisen de gemeente toekent aan de taken vergunnen, toezicht en handhaven.</p> <p><u>Actualisatie Welstandsnota</u> De uit 2004 daterende Welstandsnota wordt geactualiseerd en vernieuwd. In het voorjaar 2017 worden de nieuwe voorstellen gepresenteerd aan de gemeenteraad.</p> <p><u>Nieuwe wetgeving</u> Per 1 januari 2017 zal de nieuwe Wet natuurbescherming en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen in werking treden. Met de eerste wet verschuiven taken van het Rijk en Provincie naar de gemeentelijk Wabo-vergunningverlener; bij de tweede wet verschuift de verantwoordelijkheid voor kwaliteitsborging bij bouwwerken van gemeenten naar private keuringsinstanties.</p>	

<p><u>RUD Zuid Limburg</u> De RUD Zuid-Limburg adviseert over, dan wel verleent, voor 18 gemeenten en de provincie, in mandaat omgevings- (milieu-, bouw-, sloop-, enzovoort.) vergunningen, houdt daar toezicht op en treedt zo nodig handhavend op. Voor Maastricht worden enkel de basistaken en enkele specialistische taken milieu verricht, vastgelegd in het jaarlijks uitvoeringsprogramma. Met ingang van 2017 gaat de RUD Zuid-Limburg over tot het werken met een outputbegroting, die zowel recht doet aan de daadwerkelijke omvang als aan de complexiteit van het takenpakket van de 19 deelnemers. 2017 zal verder in het teken staan van de verbetering van de uitvoeringskwaliteit, de informatie-uitwisseling en de vernieuwing van de VTH-applicatie.</p>	
<p><u>Toezicht op De Karosseer</u> De in 2012 ingezette koers van gemeentebrede en gecoördineerde controle en handhaving van de bedrijven van De Karosseer wordt voortgezet. Dit geldt ook voor de overige woonwagenlocaties en de locaties met woonboten.</p>	

► *Monumenten, archeologie en cultuurhistorie (cultureel erfgoed)*

Wij zetten ons in voor de instandhouding van het cultureel erfgoed van de stad. Wij vinden dit erfgoed van belang voor de identiteit, de ruimtelijke kwaliteit en de eigenheid van de stad en tevens een belangrijke economische factor. Wij beschermen ons cultureel erfgoed (zowel objecten als structuren) via onze bestemmingsplannen. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zetten wij instandhouding van cultureel erfgoed als belangrijke randvoorwaarde in.

Instandhouden cultureel erfgoed en archeologie	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p>Om aan bovenstaande doelstelling te voldoen zetten we in in 2017 ondermeer in op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren van het actieplan stimulering bewustzijn monumenteigenaren, door ondermeer het toegankelijk maken van de restauratierichtlijnen, verbetering van de website opzetten van informatie-apps en het houden van een restauratiemarkt. • De provincie Limburg heeft voor het restaureren van monumenten een tenderregeling van drie jaar uitgeschreven. De gemeente Maastricht zal hiervoor aanvragen indienen om middelen binnen te halen om hun monumenten in eigendom te restaureren. Wij zullen dit coördineren • Het European Association of Archeologists vindt in september 2017 in Maastricht bij gelegenheid van 25 jaar Verdrag van Maastricht en Verdrag van Malta plaats. Wij zitten in de organisatie voor het congres. Dat wil zeggen het meedenken en participeren in het begeleiden van het congres en de organisatie hiervan. • Het verder uitwerken van de archeologische app voor het publiek, die bezoekers van de stad kunnen gebruiken voor het bezoeken van de archeologische vondsten. • Uitvoeren jaarschijf 2017 onderhoud vestingwerken en walmuren (zie P13), hierbij volgen we het opgestelde programma uit 2016. • Verder voeren we het aanstralingbeleid uit op meerdere prominente monumentale panden in samenwerking met de eigenaren, zoals o.a. de Servaasbrug en het Bonnefantemuseum. • Het organiseren van de Victor de Steursprijs waarbij we actief het publiek gaan opzoeken voor het uitreiken van de publieksprijs naast de juryprijs. • Het uitvoeren van de wettelijke taken op het gebied van archeologie en monumenten, dat betekent het toetsen van de omgevingsvergunningen en restauratiewerken. • Het begeleiden van het archeologische onderzoek bij o.a. de fietsenstalling bij het station. • Verder zullen we samen met de provincie en de regio de digitalisering voor cultureel erfgoed gaan uitwerken om dit beter publiek toegankelijk te maken. Hierin zullen we overleg plegen over de methode. 	

3. Wat mag het kosten?

► Lasten en baten

PROGRAMMA 10: STADSONTWIKKELING

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Rek. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	7.885	7.925	9.952	10.057	10.339	12.426
Apparaatskosten	9.892	10.483	6.336	6.233	6.233	6.233
Verstrekke subsidies	0	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	3.156	3.187	3.205	3.205	3.205	3.205
Overige lasten	77.041	46.008	21.616	16.142	8.949	11.969
Subtotaal Lasten	97.974	67.603	41.109	35.637	28.726	33.834
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	26.664	54.741	27.046	27.436	21.920	21.953
Subtotaal Baten	26.664	54.741	27.046	27.436	21.920	21.953
Totaal saldo baten en lasten	-71.310	-12.861	-14.063	-8.201	-6.806	-11.881
Storting in reserves	8.101	29.967	1.033	3.287	721	-219
Onttrekking aan reserves	54.629	30.312	7.310	3.934	0	2.892
Geraamd resultaat	-24.782	-12.517	-7.786	-7.554	-7.527	-8.769

► Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Investerings programma 10 (bedragen x € 1.000)				2017	2018	2018	2020
Achterevang Noorderbrug	MJIP	40		2.300	2.300	2.300	
Achterevang Belvedere	MJIP	40					2.300
Gem. aandeel stedelijke Ontwikkeling	MJIP	20		640	640	640	640
Timmerfabriek: volwaardige popzaal	MJIP	40		1.500	500		
Afwaardering stedelijke programmering	MJIP	40		895			
Masterplan Health Campus	MJIP	40		2.000	1.750	75	675
Beatrixhaven	MJIP	20					
Tapijn	MJIP	25			1.000	1.000	
MECC	Rendabel	20		4.400	7.800	10.600	3.000
Noorderbrug	Rendabel	40				27.000	

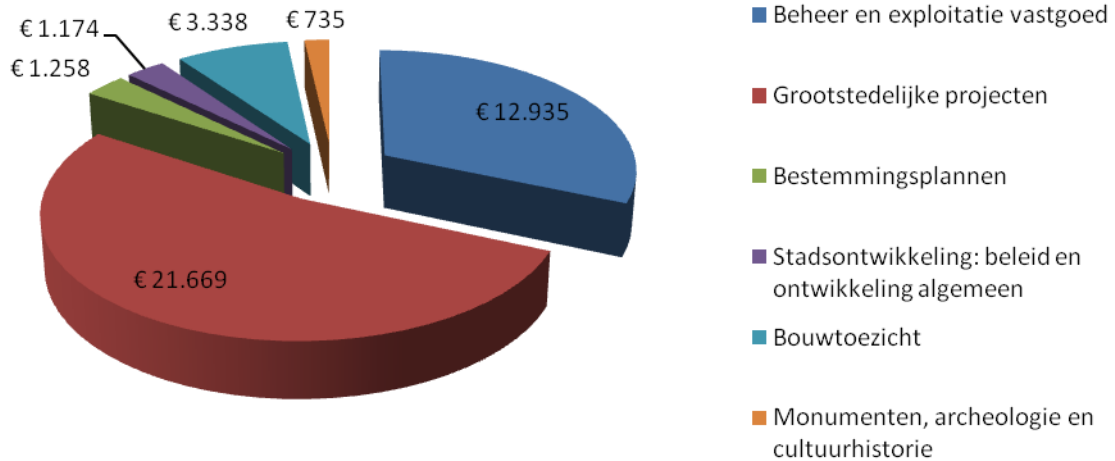
Intensivering N / Bezuiniging V programma 10 (bedragen x € 1.000)				2017	2018	2018	2020
Omgevingswet				100 N+pm	pm	pm	pm

Omgevingswet

Dit is de 'vierde decentralisatie', financiële consequenties zijn nog niet bekend. Zodra deze inzichtelijk worden, zullen we de raad hiervan in kennis stellen.

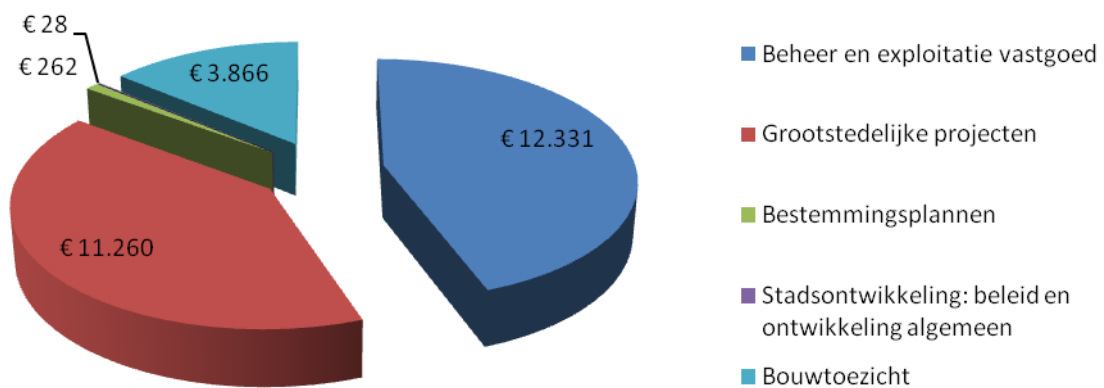
Programma 10: lasten

bedragen x 1.000

Programma 10: baten

bedragen x 1.000

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

In Maastricht en de omliggende regionale woningmarkt zorgen voor voldoende woningen van voldoende kwaliteit, rechtvaardig verdeeld voor wat betreft de sociale huursector en aansluitend bij de wensen van zowel de huidige bewoners als nieuwe (potentiële) bewoners.

► Beleidsmatige context

- Coalitieakkoord 2014 – 2018
Opdrachten
 - B2 Actualiseren van het stedelijk programma op het gebied van wonen, detailhandel en kantoren en het maken van regionale afspraken hierover.
 - C8 Samen met corporaties maken we vernieuwde en duidelijke prestatieafspraken.
 - E4 Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).
- Strategische nota's
 - Stadsvisie 2030, actualisatie 2008
 - Structuurvisie (vastgesteld 29/5/2012)
 - Lokale woonagenda (vastgesteld 18/9/2012)
 - Woonprogrammering Maastricht 2016-2020 (naar verwachting vast te stellen 4^e kwartaal 2016)
 - Regionale structuurvisie Wonen Zuid-Limburg (naar verwachting vast te stellen 4^e kwartaal 2016)

► Wat merkt de burger daarvan?

- Woningzoekende vindt snel een woning, omdat aanbod beter aansluit op de vraag.
- Door een beheerste uitbreiding van de woningvoorraad wordt overaanbod (en daarmee prijsdaling, slechte verhuurbaarheid en leegstand) voorkomen.
- Bewoners zijn tevreden over hun buurt en directe woonomgeving. Potentiële nieuwe bewoners hebben voldoende keuze bij het zoeken van een woning in Maastricht.

► Beleidsindicatoren

indicator	Peiljaar ¹	Maastricht	Gemid. gemeenten 100.000 – 300.000 inwoners	Bron ²
Aantal nieuw gebouwde woningen per 1000 woningen ³	2013	1,3	7,8	1
1) Meest recente peiljaar is weergegeven. 2) Bron 'waarstaatjegemeente.nl versie 14-9-2016' waarbij geldt: (1) ABF - Systeem woningvoorraad. 3) Deze vanuit het BBV verplicht gestelde indicator heeft voor Maastricht beperkte waarde. Omdat onze bevolking weinig tot niet groeit is er sprake van weinig nieuwbouw.				

2. Wat gaan we daarvoor doen?

► Verbonden partijen

Van de verbonden partijen levert alleen "Wonen boven winkels Maastricht NV" beleidsprestaties die bijdragen de doelstelling van programma 11 te realiseren. Welke dit zijn wordt verderop in paragraaf 2 beschreven.

► *Wonen*

Wonen is van oudsher een overheidstaak. De rol van de gemeente daarin is de afgelopen jaren groter geworden, met name ten aanzien van de regie. Het feit dat de uitvoering van het woonbeleid veel meer bij andere partijen ligt en er daarbij een (verder) toenemend beroep op de eigen verantwoordelijkheid van de individuele burger wordt gedaan, maakt de regiefunctie van de gemeente des te belangrijker. De beoogde maatschappelijke effecten proberen we te bereiken door zowel op lokale als op regionale schaal de regiefunctie in te vullen, vertaald in de trits visievorming, tactische doorvertaling en operationalisatie.

Visieontwikkeling	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p>We hebben als beleidskaders regionaal de regionale structuurvisie Wonen Zuid-Limburg, en lokaal de Structuurvisie Maastricht en de woonprogrammering 2016-2020. Binnen deze kaders zal in 2017 in samenwerking met bewoners, marktpartijen en andere betrokkenen een integrale herziening van de in 2012 vastgestelde Lokale woonagenda Maastricht worden uitgevoerd. Andere majeure thema's die in 2017 worden opgepakt zijn wonen en zorg, de betaalbaarheid van het wonen en de huisvesting van vergunninghouders.</p> <p>Een in het oog springende ontwikkeling is de toenemende flexibilisering van de woningmarkt en de integratie van wonen met werken en andere functies. Er ontstaat een steeds grotere flexibele schil rond de reguliere woningvoorraad. Enerzijds biedt deze goede mogelijkheden om de huisvestingsvraag van diverse groepen op te vangen, anderzijds levert dit tal van afstemmingsvraagstukken op. Met het woonbeleid trachten we deze ontwikkelingen in goede banen te leiden.</p>	

Borgen tactische doorvertaling visie	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
A Lokaal	
<p><u>1) Stedelijke meerjarenovereenkomst en jaarlijkse prestatieafspraken</u></p> <p>Begin 2015 is met de corporaties een stedelijke meerjarenovereenkomst op hoofdlijnen gesloten (Wonen en Wijken). Op basis hiervan zijn door de corporaties en de gemeente gezamenlijk 5 thema's opgepakt en uitgewerkt: wonen en zorg, doedemocratie en eigen kracht, betaalbaarheid en duurzaamheid, woonruimteverdeling en woonmilieus. Deze zijn in de loop van 2016 vertaald in concrete voorstellen voor beleid en uitvoering.</p> <p>Eind 2016 worden voor het eerst volledig conform de eisen van de Woningwet prestatieafspraken voor 2017 gemaakt. Eind 2016 wordt in samenhang hiermee tevens een packagedeal gesloten over de afronding van de wijkaanpak "oude stijl". De prestatieafspraken geven inzicht in de investeringsbijdrage van de corporaties aan de Maastrichtse woonopgave en zijn (ook) afgestemd met de huurdersorganisaties (tripartiet overleg gemeente-corporaties-huurdersbelangenvereniging). De afspraken zijn hard voor het eerste jaar en geven een meer globale doorkijk naar de vier daaropvolgende jaren.</p> <p>In 2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wordt uitvoering gegeven aan de afspraken 2017; - worden de afspraken in het tussenjaar 2016 geëvalueerd; - worden de afspraken voor 2018 voorbereid. 	

<p><u>2) Doorvertaling lokale woonagenda</u></p> <p>In 2017 zal de lokale woonagenda worden herzien. De huidige lokale woonagenda heeft een meerjarige uitvoeringsagenda. Voor 2017 staan de volgende zaken op de rol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zorg en seniorenhuisvesting De focus ligt op het stimuleren van het langer thuiswonen (het zo effectief mogelijk proberen te matchen tussen behoeften en (technische) mogelijkheden). Verder wordt de positie van personen met een WMO-verhuisindicatie op de sociale huurwoningmarkt verbeterd door de verhuisindicatie beter te laten aansluiten op het woningaanbod in de diverse huursegmenten. In 2017 wordt gestart met het bij elkaar brengen van lokale partijen op het terrein van wonen, welzijn en zorg met als doel een ketenaanpak te organiseren waarin bijtijds voldoende geschikt aanbod wordt gerealiseerd, zowel wat betreft huisvesting als wat betreft woon- en leefomgeving. • Huisvesting vergunninghouders Dit vloeit deels voort uit de afspraken met de corporaties over woonruimteverdeling en wordt ook gestuurd door de 'Uitvoeringsopgave opvang vluchtelingen in Maastricht' waar huisvesting één van de onderdelen is. In 2017 zal op het gebied van huisvesting van vergunninghouders met name worden aangesloten op de provinciale afspraken vanuit het zogenaamde Limburgse Maatwerk. Dit betekent het zoveel mogelijk benutten van bestaande woningen en ander vastgoed. Uitgangspunt blijft een rechtvaardige en evenwichtige woonruimteverdeling voor alle huisvestingsdoelgroepen en daar waar noodzakelijk het creëren van tijdelijke woonvormen binnen de provinciale beleidskaders. • Studentenhuisvesting In 2016 is het beleid voor het splitsen en omzetten geëvalueerd en aangepast. Er is aanvullend beleid ontwikkeld en het beleid is planologisch juridisch vertaald in een facetbestemmingsplan. De kennis over de omvang en opbouw van de voorraad studenteneenheden is verfijnd en er is in samenwerking tussen partijen een keurmerk ontwikkeld dat naar verwachting voor 1 januari 2017 "live" gaat. In 2017 zal de nadruk liggen op monitoring van de ontwikkeling van het aantal eenheden in relatie tot de actuele behoefte, het volgen van de verdere uitrol van het keurmerk en de effecten daarvan op het gedrag van verhuurders en huurders. Daarbij is bijzondere aandacht voor de effecten op de leefbaarheid. Via de werkgroep studenten en leefbaarheid wordt gewerkt om de integraliteit van de inzet gericht leefbaarheid i.r.t. studentenhuisvesting te verbeteren. • Aanpak particuliere woningvoorraad De aanpak van particuliere woningvoorraad is een complex vraagstuk dat met een fijnmazige, experimentele aanpak en met beperkte financiële mogelijkheden moet worden aangepakt. De inzet wordt niet alleen gericht op minder (verdunnen in de stadsranden van Maastricht), maar ook op beter, duurzamer en betaalbaarder. Doel is allereerst bewustwording creëren bij en betrekken van belanghebbenden. Als eerste eigenaren, maar ook banken, corporaties, gemeenten, ontwikkelaars, etc. Dit vanwege de breedte van het vraagstuk en de grote financiële en sociaal-maatschappelijke effecten van de geconstateerde mismatch tussen vraag en aanbod op de (particuliere) woningmarkt. Dit is niet alleen een lokale, maar ook een regionale afspraak. Nauwe samenwerking met de regio wordt opgezocht, mede vanwege de daar aanwezige expertise en ervaring met dit thema. 	
<p><u>3) Uitvoeren beleid woningsplitsing en kamerverhuur</u></p> <p>Juli 2016 is door het college na evaluatie en overleg met betrokkenen het nieuwe beleid definitief vastgesteld. Parallel hieraan is het traject voor de planologisch-juridische vertaling in een facetbestemmingsplan gestart. De besluitvorming hierover in de raad is voorzien in het 4^e kwartaal van 2016. In 2017 wordt op basis van deze kaders geadviseerd over plannen voor het omzetten en splitsen van woningen.</p>	

B Regionaal	
<p><u>1 Doorvertaling regionale woonvisie Maastricht en Heuvelland</u></p> <p>De structuurvisie wonen Zuid-Limburg wordt eind 2016/ begin 2017 doorvertaald in een woningprogrammering voor de subregio Maastricht-Heuvelland. Op basis van deze kaders worden in 2017 in regionaal verband adviezen afgegeven over nieuwe woningbouwplannen.</p>	

Borgen operationele vertaling visie	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
A Lokaal	
<p>1. <u>Afspraken over uitvoering lokaal woonbeleid en daaraan gerelateerde onderwerpen</u> Gezamenlijk uitvoering geven aan de prestatieafspraken 2017. Gemeente, corporaties en huurdersbelangenverenigingen voeren hierover periodiek ambtelijk en bestuurlijk overleg. Met de andere woningmarktpartijen maken we afspraken op planniveau.</p>	
<p>2. <u>NV Wonen boven Winkels (verbonden partij)</u> In de Maastrichtse binnenstad zijn dankzij de NV Wonen boven Winkels (samenwerking gemeente Maastricht – Universiteit Maastricht – Woningstichting Woonpunt) in totaal 454 nieuwe woningen in de Maastrichtse binnenstad gemaakt Medio 2015 heeft de Raad van Commissarissen van WbWM besloten de portefeuille niet verder uit te breiden vanwege de marktomstandigheden en de hoge onrendabele toppen. Hierdoor is de vennootschap veranderd van een ontwikkel- naar beheerorganisatie voor deze 454 panden.</p>	
<p>3. <u>Vraaggericht bouwen</u> Er wordt ruimte geboden aan initiatieven voor (collectief) particulier opdrachtgeverschap (CPO) op de volgende locaties: de brandpunten A2 en Belvédère, de herstructurering i.o.m. de betrokken marktpartijen en de kavels bij Ambyerveld. Initiatieven worden actief gefaciliteerd en ondersteund. Eind 2016 ligt het actieplan Vraaggericht Bouwen ter besluitvorming voor bij de raad. In 2017 wordt dit actieplan uitgevoerd. Dit betekent meer communicatie over het thema Vraaggericht Bouwen en subsidies voor procesbegeleidingskosten van CPO-projecten en kluswoningen.</p>	
<p>4. <u>Woonruimteverdeling</u> De gemeent is ambtelijk vertegenwoordigd in het beleidsteam woonruimteverdeling. De uitvoering van de in 2016, in het kader van de prestatieafspraken herijkte afspraken over de woonruimteverdeling, zal worden gevolgd. Verder zal de integratie van het Woningbureau en Thuis in Limburg worden gevolgd, met bijzondere aandacht voor het niveau van dienstverlening voor de Maastrichtse woningzoekende en de (blijvende) implementatie van de woonruimteverdelingsafspraken.</p>	
B Regionaal	
<p>1. <u>Regionale programmering</u> Vanaf de vaststelling in september 2016 worden woningbouwinitiatieven in de regio Zuid-Limburg getoetst aan de vastgestelde regionale Structuurvisie en de in 2016 vast te stellen regionale woningbouwprogrammering. Met de gemeenten Riemst en Lanaken wordt -vooralsnog zonder een gezamenlijke visie-afstemmingsoverleg gevoerd over cijfers en beleid. Dit overleg wordt in 2017 voortgezet en uitgebreid met het samenwerken op nog te benoemen gemeenschappelijke thema's.</p>	

Overig	
Monitoring	
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Stedelijke programmering woningbouw.</u> Voor de rapportage over de voortgang in de woningbouw en de ontwikkeling van de plancapaciteit maken wij primair gebruik van de provinciale woonmonitor. Indien nodig, stellen wij aparte aanvullende rapportages op. Inzet is erop gericht de aanlevering van gegevens voor de provinciale woonmonitor door de gemeente te optimaliseren. • <u>Meerjarenovereenkomst en prestatieafspraken met corporaties.</u> Gemeente en corporaties voeren periodiek overleg over de uitvoering van de prestatieafspraken en de herstructurering (zie ook programma 10). Elk jaar worden de afspraken uit het voorgaande jaar gezamenlijk geëvalueerd. • <u>Provinciale Woonmonitor</u> Voor deze monitor leveren wij jaarlijks de benodigde gegevens aan. Met de provincie blijven wij in overleg over verdere verbetering van deze monitor. De provinciale monitor geeft een gedetailleerd beeld over de ontwikkelingen op de woningmarkt, met name provinciaal en regionaal en op onderdelen ook lokaal. 	

3. Wat mag het kosten?

► Lasten en baten

PROGRAMMA 11: WONEN

<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Rek. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	2.882	2.493	2.601	2.430	1.133	1.097
Apparaatskosten	710	821	491	491	491	491
Verstrekke subsidies	0	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0	0
Overige lasten	71	941	942	942	942	942
Subtotaal Lasten	3.663	4.255	4.034	3.863	2.566	2.530
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	94	40	40	40	40	40
Subtotaal Baten	94	40	40	40	40	40
Totaal saldo baten en lasten	-3.569	-4.216	-3.994	-3.822	-2.526	-2.490
Storting in reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	-3.569	-4.216	-3.994	-3.822	-2.526	-2.490

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Het zorgen voor een robuuste en duurzame bereikbaarheid.

► Beleidsmatige context

- *Coalitieakkoord 2014 – 2018*

Opdrachten:

C4 Versnelde uitvoering van het fietsplan en het versneld faciliteren van de fietser: uitbreiden stallingmogelijkheden en de realisatie van een ondergrondse stalling bij het centraal station, huidige bewaakte stallingen blijven gratis, oplaadpunten en fietssnelwegen. We bekijken hiervoor de mogelijkheden binnen de budgetten van Maastricht Bereikbaar.

C5 Actualiseren van het verkeersveiligheidsplan.

C6 Onderzoek naar de gevolgen van het parkeerbeleid op het gedrag van bezoekers en bewoners.

E3 Wij maken investeringsplannen voor:

- restauratie Stadhuis
- een vierde hockeyveld
- Timmerfabriek met een volwaardig poppodium
- onderhoud wegen
- Tapijnkazerne
- Frontenpark
- Health Campus
- Boulodrome
- Ondergrondse fietsenstalling bij het station
- Duurzaamheidsinvesteringen

E4 Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).

- *Strategische nota's*

- Stadsvisie 2030, actualisatie 2008
- Structuurvisie 2030 (vastgesteld op 29 mei 2012)

► Wat merkt de burger daarvan?

- Verbeteren bereikbaarheid
- Verbeteren verkeersveiligheid
- Verhogen fietsgebruik
- Verhogen OV-gebruik
- Optimalisatie van vraag en aanbod parkeren
- Verduurzamen van mobiliteit

► *Beleidsindicatoren*

indicator	Peiljaar ¹	Maastricht	Gemid. gemeenten 100.000 – 300.000 inwoners	Bron ²
aantal ziekenhuisopnamen na verkeersongeval met een motorvoertuig als aandeel van totaal aantal ongevallen die leiden tot een ziekenhuisopname (%)	2014	5	7	1
aantal ziekenhuisopnamen na verkeersongeval met een fietser als aandeel van totaal aantal ongevallen die leiden tot een ziekenhuisopname (%)	2014	8	10	1
1) Meest recente peiljaar is weergegeven. 2) Bron 'waarstaatjegemeente.nl versie 14-9-2016' waarbij geldt: (1) VeiligheidNL.				

2. Wat gaan we daarvoor doen?

► *Verbonden partijen*

In dit programma wordt niet nader ingegaan op de beleidsprestaties van een bepaalde verbonden partij, omdat er geen verbonden partij is die specifiek beleidsinspanningen verricht voor het bereiken van de doelstelling van programma 12.

► *Robuuste verkeersinfrastructuur*

Om onze ambitie voor een duurzaam bereikbare stad te realiseren moet de verkeersinfrastructuur voor zowel auto, fiets en openbaar vervoer toekomstbestendig zijn. Binnen de stad, maar zeer zeker ook in de relatie met de (eu)regio.

Verbeteren grensoverschrijdende verbindingen	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<u>Realisatie van de Tramverbinding Vlaanderen-Maastricht</u> Medio 2016 is de scope wijziging, aanlanding op west-oever, door alle betrokken partijen geaccepteerd. In 2017 zijn de belangrijkste mijlpalen: <ul style="list-style-type: none"> • Bestemmingsplan in ontwerp gereed • Vaststellen definitief verkeersontwerp • Principebesluit rondom demarcatiepunt hoofdspoor-lokaal spoor • Definitieve vormgeving infra + aanvullende voorzieningen • Voorbereiding uitvoering, verkeersmaatregelen 	
<u>Verbeteren treinverbindingen in (Eu)regio</u> Concrete aandachtspunten in 2017 zijn ondermeer: <ul style="list-style-type: none"> • In 2016 is een convenant tussen betrokkenen afgesloten die de drielandentrein (Aken – Heerlen – Maastricht – Luik) mogelijk maakt. Ook de vervoerder Arriva heeft dit in haar aanbidding opgenomen. Planning is exploitatie in de periode 2020 - 2022. De gemeente ondersteunt de provincie in het vertalen van het convenant naar een overeenkomst. Mijlpalen zijn in 2017 op voorhand niet te noemen. 	

Aanpak knelpunten	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Goede bereikbaarheid tijdens majeure werkzaamheden:</u> In 2015 is om Maastricht bereikbaar te houden, tijdens de ombouw van de A2, de verlegging van de Noorderbrug en de stationsomgeving een vervolg gegeven aan het programma Beter Benutten. Het programma heeft een looptijd tot eind 2017 en een omvang van € 30,5 mln. In dit programma zijn voor 2017 acties t.a.v. de volgende fysieke projecten voorzien:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gereedkomen fietsstalling station (laatste kwartaal 2017). • Aanleg van de snelfietsroute fase 1 (Beek – Meerssen) tussen Maastricht en Sittard. • Besluit over routing, ontwerp en dekkingsplan snelfietsroute fase 2 (Maastricht – Meerssen) en indien haalbaar start uitvoering (incl. grondaankoop indien nodig). • Het optimaliseren van de verkeersstructuur in de Beatrixhaven waaronder de aanleg van een rotonde bij de Hoekerweg en de Fregatweg en het verbeteren van de spoorveiligheid bij de spoorwegovergang Fregatweg. • Realisatie van de uitbreiding van de P+R noord met ca. 200 tot 250 parkeerplaatsen, realisatie van de P+R Akersteenweg (ca. 50 parkeerplaatsen) en realisatie van een P+R zuid bij het MECC in samenwerking met de partners in de Health Campus. • Het continueren en uitbreiden van de werkgeversaanpak naar de regio Zuid-Limburg • Het opzetten en invullen van gedragscampagnes om mensen te verleiden 'slim te werken', 'spits te mijden' en of met het openbaar vervoer te reizen of de fiets te pakken. • Het continueren en intensiveren van regioregie met als doel wegwerkzaamheden af te stemmen en indien nodig via communicatie en doorstromingsmaatregelen de bereikbaarheid van de stad te borgen. 	
<p><u>Realisatie Noorderbrug</u> De Noorderbrug wordt conform plan uitgevoerd. Belangrijkste mijlpalen 2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eerste deel hoofdverkeerssysteem gereed en in gebruik augustus -2017. • Totale hoofdverkeerssysteem in gebruik genomen december-2017 (met hoofdverkeerssysteem wordt bedoeld de hoofdroute over de brug). 	
<p><u>Fiets</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Een nieuw fietsverkeersplan wordt in 2017 opgesteld. Vaststelling is voorzien eind 2017 – begin 2018. • Verdere invulling geven aan de ambitie voor een snelfietsroute (fase 1 en 2) tussen Maastricht en Sittard (zie programma Beter Benutten) • Binnen het programma Beter Benutten Maastricht Bereikbaar (BBMB) zullen de gedragsbeïnvloedingmaatregelen verder worden opgepakt evenals een verdere uitbreiding van diverse stimuleringsactiviteiten (E-bike, OV-fiets). • Vlakfietsroute tussen Maastricht en Aken: besluit in 2017 over fysieke maatregelen, dekkingsplan en planning. Uitvoering is voorzien in 2018. • De evenementenfietsstalling wordt bij evenementen ingezet. • De fietstunnel bij de Sibemaweg wordt opgesteld door Avenue2. • Mergelweg: er wordt een plan (fase 2) uitgewerkt voor de invulling van de fietsstraat op de Mergelweg. Het plan wordt in samenspraak met de omgeving ontwikkeld. • Het profiel op (een deel van) de Borgharenweg (fase 1) wordt verbreed waardoor de kwaliteit van de fietsroute en de veiligheid voor de fietser wordt verbeterd. 	

<u>Uitvoering Mobiliteitsprogramma</u>				
Het mobiliteitsprogramma heeft, inclusief een provinciale subsidie (hoogte nog definitief te bepalen) in kader van BDU en een bijdrage vanuit derden (w.o. BBMB) een totale omvang van indicatief € 1 mln.				
De projecten die in het mobiliteitsprogramma worden opgenomen zijn (bedragen per project zijn indicatief):				
	totaal	MJIP	BDU	derden
Fiets				
A2 inpassing fietsroute Meerssenerweg	250.000	125.000	125.000	
A2 inpassing fietsroute Dr. Nevenstraat	250.000	125.000	125.000	
Fietsroute Borgharenweg (fase 1)	500.000	75.000	250.000	175.000
OV				
Maatregelen ikv OV-concessie	100.000	50.000	50.000	
Mobiliteitsmanagement – Parkeren				
Realisatie P+R programma ism BBMB	1.500.000	125.000		1.375.000
- Uitbreiding P+R noord				
- Realisatie P+R Akersteenweg				
- Realisatie P+R MECC				
- Uitvoeren diverse parkeeronderzoeken				
Post onvoorzien				
	73.000	73.000		
- Bijdrage aan borrelbus 2017				
- Bijdrage aan autoloze zondag - Parcours				
Totaal	2.673.000	573.000	550.000	1.550.000
Noot: de BDU over 2017 is nog onzeker. Indien de provincie de BDU niet of niet volledig toekent dan wordt een nieuw programma ingediend.				
<u>Uitvoering OV-concessie Provincie Limburg:</u>				
In 2016 is de concessie definitief aan Arriva gegund. Op basis van het ontwikkelde OV-netwerk is beoordeeld of fysieke aanpassingen in de gemeente nodig zijn. Fysieke maatregelen worden (deels) in 2017 uitgevoerd.				
Daarnaast wordt in 2017 samen met de provincie en de vervoerders de ontwikkelteams ingevuld.				
<u>Nieuw verkeersveiligheidsplan</u>				
In 2017 wordt een nieuw verkeersveiligheidsplan vastgesteld.				

► *Beter Benutten*

Het optimaal benutten van de infrastructuur staat centraal in de aanpak van bereikbaarheids- en duurzaamheidsvraagstukken. Daarom wordt ingezet op zowel verkeersmanagement als mobiliteitsmanagement.

Stimuleren gebruik van OV en fiets	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<u>Uitvoering programma Vervolg Beter Benutten Maastricht Bereikbaar (VBBMB)</u> Het programma VBBMB bevat een investeringsvolume van € 30,5 mln. Naast de fysieke projecten (zie robuuste verkeersinfrastructuur) wordt uitvoering gegeven aan een uitgebreid programma waaronder: <ul style="list-style-type: none"> • afspraken met werkgevers, • invulling geven aan regioregie (afstemming wegwerkzaamheden), • fietsstimuleringsactiviteiten (o.a. E-bike, continuering burn fat not fuel, uitgifte punt OV-fietsen, start project bike-share ism Arriva); • doorontwikkeling website Maastricht Bereikbaar; • vervolgfase beloningsprogramma 'in beweging' • aanhaking bij het interregionale ITS-project 10% van het programma. 	
<u>Beheren, uitvoeren en optimaliseren exploitatie (brom)fietsstallingen.</u> Concrete aandachtpunten zijn ondermeer: <ul style="list-style-type: none"> • Beheer en (laten) exploiteren van de 2 fietsstallingen met toezicht; 	
<u>Uitbreiding fietsstalling station Maastricht</u> In december 2017 wordt het project met een capaciteit van ongeveer 3.000 fietsen opgeleverd.	

► *Parkeren als sturingsinstrument*

De gemeente Maastricht biedt aan de bezoeker en bewoner een gedifferentieerd parkeerproduct aan. Dit parkeerproduct wil enerzijds tegemoet komen aan de wensen van de bewoner en bezoeker en anderzijds invulling geven aan de duurzaamheids- en gezondheidsvraagstukken in Maastricht.

Aanpak parkeerknelpunten	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<u>Monitoring:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Effecten invoering van tariefdifferentiatie 	
<u>Beheren, uitvoeren en optimaliseren van de PPS met Q-park:</u> In 2017 geven we hier invulling aan door o.a.: <ul style="list-style-type: none"> • monitoring contractafspraken; • volgen van mobiliteitsontwikkelingen irt tot het parkeerbeleid • oplossen/monitoren van operationele knelpunten. 	
<u>Beheren, uitvoeren en optimaliseren van het regime Topdagen;</u> In 2017 op 20 tot 25 dagen op jaarbasis is het huidige verkeerssysteem ontoereikend om het verkeersaanbod te verwerken. Op deze dagen worden verkeersregelaars op straat gezet en specifieke verkeersmaatregelen getroffen om de bezoeker welkom te heten. Hierbij wordt intensief samengewerkt met Q-park, Veolia en de nood- en hulpdiensten.	
<u>Exploitatie van het P+R terrein in de Beatrixhaven:</u> <ul style="list-style-type: none"> • exploitatie, beheer en onderhoud van het P+R terrein Maastricht noord. 	

► *Beheer en onderhoud verkeersinfrastructuur*

Het goed beheren en onderhouden van de verkeersinfrastructuur waarborgt de veiligheid en bereikbaarheid van de stad Maastricht. Onderdeel hiervan is het netwerk aan verkeersregelinstallaties in de stad. Maastricht onderscheidt zich hierin van andere steden wat tot uiting is gekomen in het winnen van de prijs *verkeerslichtenstad 2012*.

Beheer en onderhoud verkeersinfrastructuur	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
Experiment doseerlichten. Uitvoering geven en rapporteren over 5 experimenten.	

3. Wat mag het kosten?

► *Lasten en baten*

PROGRAMMA 12: VERKEER en MOBILITEIT

<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Rek. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	5.627	4.486	4.641	4.809	4.794	4.571
Apparaatskosten	5.028	6.054	3.290	3.292	3.292	3.292
Verstrekke subsidies	0	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	284	0	0	0	0	0
Overige lasten	4.590	13.985	6.132	4.317	3.486	3.894
Subtotaal Lasten	15.529	24.525	14.062	12.418	11.573	11.757
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	12.028	13.374	11.151	11.151	11.151	11.151
Subtotaal Baten	12.028	13.374	11.151	11.151	11.151	11.151
Totaal saldo baten en lasten	-3.501	-11.151	-2.911	-1.268	-422	-606
Storting in reserves	2.960	3.570	4.460	4.621	4.780	4.372
Onttrekking aan reserves	1.200	10.233	5.316	3.741	3.585	4.338
Geraamd resultaat	-5.261	-4.488	-2.056	-2.148	-1.616	-641

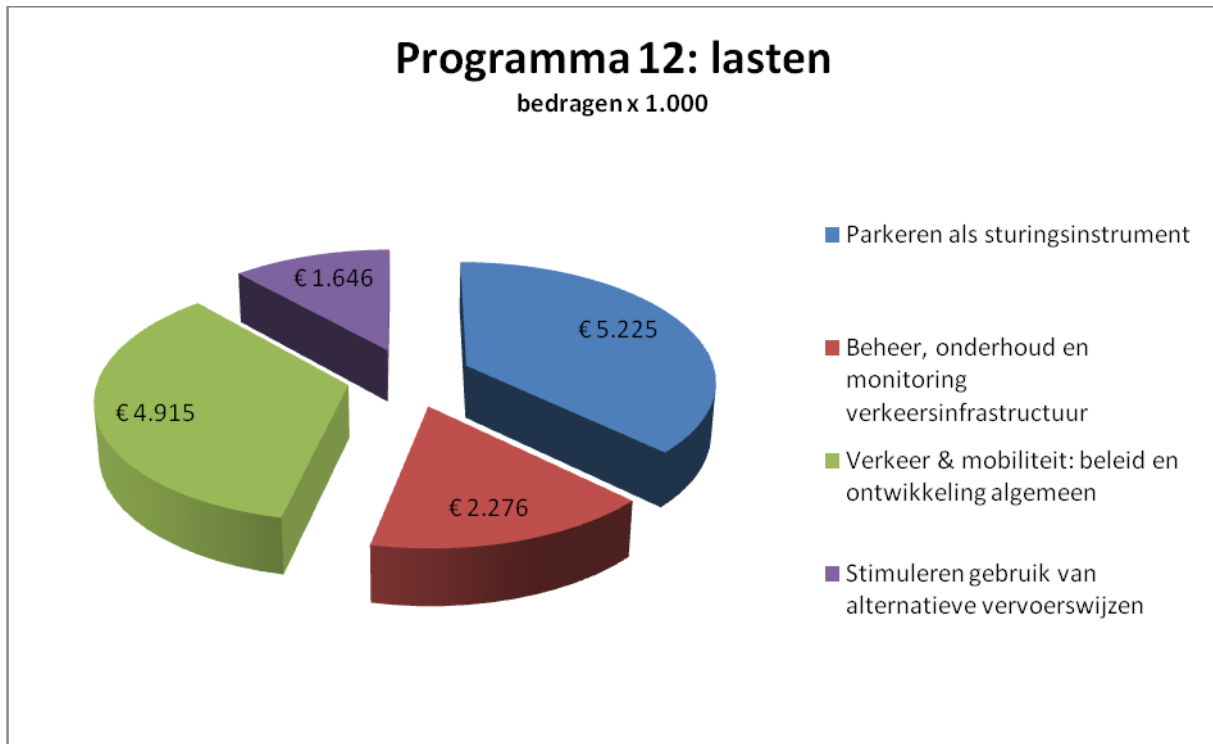
► Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Investerings programma 12 (bedragen x € 1.000)				2017	2018	2018	2020
Mobiliteit (reguliere mob. programma)	MJIP	20		590	590	590	590
Tram	MJIP	40			2.000		

Intensivering N / Bezuiniging V programma 12 (bedragen x € 1.000)				2017	2018	2018	2020
Tekort Mobiliteitsfonds/Noorderbrug							200 N

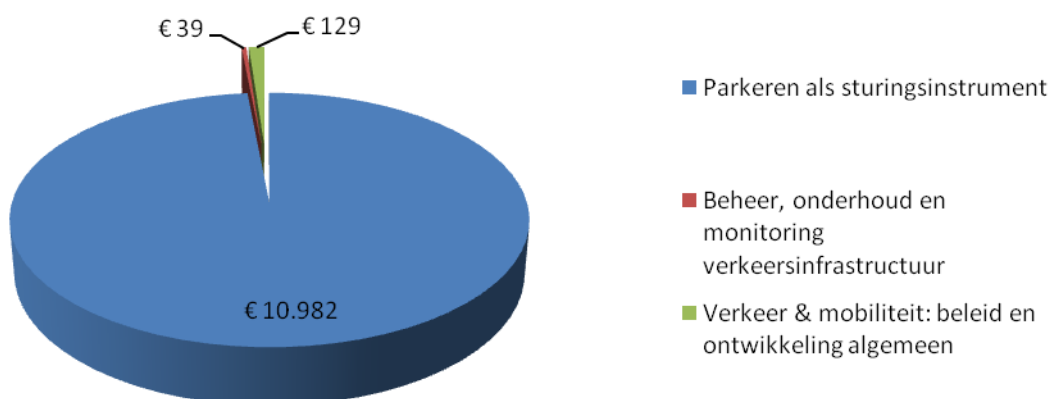
Tekort Mobiliteitsfonds/Noorderbrug

Met de huidige parkeeropbrengsten in het mobiliteitsfonds wordt er vanaf 2020 een structureel tekort verwacht. Bij begroting 2012 zijn de extra kapitaallasten voor de Noorderbrug opgenomen in het budgettaire kader, waarbij gedeeltelijke dekking uit straatparkeren middels het mobiliteitsfonds zou komen. Thans laat een doorrekening zien dat er een structureel tekort van circa € 0,2 mln. zal ontstaan.

Programma 12: baten

bedragen x 1.000

1. Wat willen we bereiken?

▶ Wat is de programmadoelstelling?

Een openbare ruimte die op een sobere, maar functionele en veilige manier beheerd wordt waarbij door zelfbeheer de betrokkenheid van de burger in de openbare ruimte wordt vergroot.

▶ Beleidsmatige context

- Coalitieakkoord 2014 – 2018

Opdrachten:

E3 Wij maken investeringsplannen voor:

- restauratie Stadhuis
- een vierde hockeyveld
- Timmerfabriek met een volwaardig poppodium
- **onderhoud wegen**
- Tapijnkazerne
- Frontenpark
- Health Campus
- Boulodrome
- Ondergrondse fietsenstalling bij het station
- Duurzaamheidsinvesteringen

E4 Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).

- Strategische nota's
 - Stadsvisie 2030, actualisatie 2008
 - Structuurvisie (vastgesteld op 29 mei 2012)

▶ Wat merkt de burger daarvan?

- Openbare ruimte. Een beeldkwaliteit “hoog” (CROW-norm A), “basis” (CROW-norm B), dan wel “laag” (CROW-norm C) conform door de raad vastgestelde ambitieniveaus.
- Water. Veiligheid, binnen door het Rijk gestelde normen, wat betreft overstromingsgevaar (water) en volksgezondheid (rioleringen).
- Begraafplaats. Gelegenheid voor openbare begrafenissen.

▶ Beleidsindicatoren

Vanwege het ontbreken van beleidsindicatoren vanuit het BBV passend bij programma 13 worden hier geen indicatoren vermeld.

2. Wat gaan we daarvoor doen?

▶ Verbonden partijen

In dit programma wordt niet nader ingegaan op de beleidsprestaties van een bepaalde verbonden partij, omdat er geen verbonden partij is die specifiek beleidsinspanningen verricht voor het bereiken van de doelstelling van programma 13.

► *Openbare ruimte*

Realisatie en monitoring beeldkwaliteit openbare ruimte.	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Toepassen IBOR.</u> Na afronding van de geactualiseerde nota Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR), wordt IBOR in 2017 geactualiseerd voortgezet.</p>	
<p><u>Onderhoud en beheer groenvoorzieningen</u> De basistaak onderhoud en beheer van groen is gericht op minimaal CROW-kwaliteitsbeeld C. Aandachtspunten in 2017 zijn o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het in de beleidsvorming groenonderhoud voor 2017 e.v. meenemen van de uitkomsten stadsronde groenonderhoud (van 1 november 2016) • Basisniveau is zoals gezegd CROW-C voor het hele areaal, waar buurten meer willen, kan dat via zelfbeheer of burgerparticipatie. • Verdere omvorming van verruigd areaal naar nieuw – onderhoudsintensief – areaal. • Verdere omvorming van onderhoudsintensief areaal naar onderhoudsintensief areaal. • Verdere uitrol van het project snippergroen over de hele gemeente plaatsvinden. • Verdere opvolging van “mijn groen Maastricht”. 	
<p><u>Onderhoud en beheer bomen</u> De basistaak onderhoud en beheer van bomen is gericht op minimaal CROW-kwaliteitsbeeld B. In 2017 ligt het accent op boomvervanging in de buurten De Heeg, De Griend en in de straten Alexander Battalaan, Proosdijweg.</p>	
<p><u>Onderhoud en beheer Verhardingen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering geactualiseerd jaarprogramma Groot-Onderhoud-wegen. • Uitvoering meerjaren programma waaronder diverse straten Biesland, Scharn, City en Malberg. 	
<p><u>Onderhoud en beheer civiele kunstwerken (bruggen, viaducten, etc.)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Naar aanleiding van de vastgestelde leidraad wordt het meerjarenprogramma uitgevoerd, dit wil zeggen het reguliere onderhoud, inspecties en onderzoeken. • Daarnaast zal groot onderhoud worden verricht aan het te handhaven deel van de Noorderbrug hetgeen is afgestemd met de verlegging van de westelijke aanlanding van de brug. 	
<p><u>Schoonhouden openbare ruimte</u> De basistaak het schoonhouden van openbare ruimte is gericht op minimaal CROW-kwaliteitsbeeld A binnen de singels en minimaal CROW-kwaliteitsbeeld B buiten de singels. Aandachtspunt in 2017 is o.a. aanpak preventie zwerfafval.</p>	
<p><u>Onderhoud en beheer openbare Verlichting</u> De basistaak onderhoud en beheer van openbare verlichting is gericht op minimaal CROW-kwaliteitsbeeld B. In 2017 zal opvolging worden gegeven aan de projecten die voortkomen uit de leidraad openbare verlichting.</p>	
<p><u>Onderhoud en beheer walmuren en vestingwerken</u> De basistaak onderhoud en beheer van walmuren en vestingwerken, is gericht op een duurzame instandhouding met behoud van flora- en fauna waarde. In 2017 wordt verder invulling gegeven aan de opgestarte herstelwerkzaamheden waaronder de geplande renovatie Jekermuren.</p>	

<p><u>Onderhoud en beheer infrastructurele elementen</u> De inspanningen zijn gericht op een instandhouding van de aanwezige infrastructurele elementen in de openbare ruimte. Inmiddels zijn de cultuurhistorische objecten qua onderhoudsbehoefte opnieuw in beeld gebracht en zal op basis hiervan zo mogelijk extra onderhoud worden gepleegd. Daartoe kunnen, naast de reguliere middelen, wellicht eenmalig extra incidenteel beschikbare middelen worden ingezet.</p>	
<p><u>Metten en evalueren van het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte</u> Om de sturing op het beheer van de openbare ruimte te faciliteren wordt structureel en intensief gemonitord. Dit doen we o.a. door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het jaarlijks monitoren van groen en schoon door een objectieve meet- en schouw-methode. • In verband met de inhaalslag D-wegen in 2014/2015 is de geplande wegininspectie van 2015 verplaatst naar eind 2016; de volgende inspectie zal in 2018 plaatsvinden. 	
<p><u>Ingebruikname nieuw areaal</u> Conform besluitvorming in de raad zullen areaaluitbreidingen in de stad, waarvoor geen budgetten waren / zijn gereserveerd, opgenomen worden in de onderhoudsprogramma's (m.n. groen, verhardingen, schoon). Voor 2017 betreft het dat o.a. de projecten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Frontenpark, Groen Raamwerk, RMP, PDV-locatie - Statenkwartier Nutsbedrijven - A2-traverse <p>met een gezamenlijk areaal van ca. 25 ha</p>	

► *Water*

De gemeentelijke zorgplicht voor stedelijk afvalwater is een resultaatsverplichting waarbij een beperkte keuze mogelijk is. De zorgplichten voor het hemel- en het grondwater hebben het karakter van een inspanningsverplichting, waarbij de gemeente bij de uitvoering de beleidsvrijheid heeft die aanpak te kiezen die zij, gelet op de lokale omstandigheden, doelmatig vindt. Van de gemeente wordt verwacht dat er keuzes over de zorgplichten worden gemaakt die worden vastgelegd in een verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP).

Adequate waterafvoer ter minimalisatie risico van overstromingen en voor volkgezondheid	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Voorkomen wateroverlast</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Deltaprogramma. Maastricht aangewezen als een van de koplopers. In dit kader wordt onderzocht welke maatregelen genomen kunnen worden om overstromingen vanuit de Maas te beperken en of daarvoor financiële middelen beschikbaar gesteld kunnen worden. • Aanpak wateroverlastlocaties die naar voren zijn gekomen uit het recente afstromingsonderzoek voor Maastricht-oost. • Participatie in projecten waarin afkoppeling van hemelwater kansrijk is, bijvoorbeeld Maastricht Health Campus, Tapijnkazerne en Noorderbrug. • Vergroten burgerbewustzijn aangaande afkoppeling van hemelwater en vergroening van tuinen. 	
<p><u>Rioolbeheer</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • uitvoering milieumaatregelen met als vermindering riooloverstorten, bijvoorbeeld aanleg stuwputten en riolaanpassingen. • Aanpak wateroverlast Heer, aanleg waterplein. • samenwerking in de regio met als doel verminderen kwetsbaarheid, kostenbesparing en kennisuitwisseling. 	
<p><u>Binnenhavens / waterlossingen</u> Geen bijzonderheden.</p>	

► *Algemene begraafplaats*

In het kader van de Wet op de lijkbezorging (Wlb) heeft de gemeente de plicht ervoor te zorgen dat alle burgers, los van hun geloofsovertuiging, begraven kunnen worden of dat er voor hen een asbestemming (verstrooiing of asurnplaatsing) kan plaatsvinden. Daarom beheert de gemeente een begraafplaats.

Exploiteren algemene begraafplaats	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<u>Exploitatie algemene begraafplaats Tongerseweg.</u> <ul style="list-style-type: none"> Opwaardering begraafplaats; verbetering van de paden- en groenstructuur, nieuwe informatievoorziening en uitbreiden van diverse functies op het gebied van as verstrooiing, urnengraven en -bijzetmogelijkheden. Afronden van het onderzoek naar een rendabele exploitatie, openbare marktconsultatie, opstellen businessplan en uitbesteden van (delen) van de bedrijfsvoering c.q. samenwerking met een externe partner. 	

3. Wat mag het kosten?

► *Lasten en baten*

PROGRAMMA 13: BEHEER OPENBARE RUIMTE

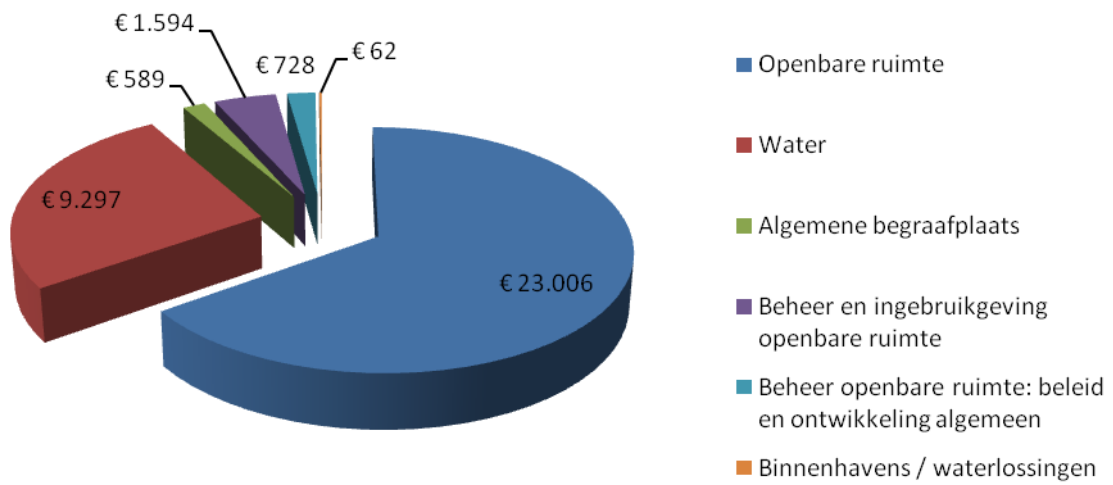
Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Rek. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	6.112	4.770	5.257	6.296	6.276	6.130
Apparaatskosten	2.565	8.943	5.570	5.570	5.570	5.570
Verstrekke subsidies	0	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	9.976	9.590	9.671	9.675	9.679	9.686
Overige lasten	23.363	18.643	14.779	15.083	15.085	15.087
Subtotaal Lasten	42.016	41.945	35.277	36.625	36.610	36.474
Ontvangen subsidies	0	23	23	23	23	23
Overige opbrengsten	22.686	21.263	17.623	18.710	18.740	18.772
Subtotaal Baten	22.686	21.286	17.646	18.733	18.763	18.795
Saldo voor resultaatbestemming	-19.330	-20.659	-17.631	-17.891	-17.847	-17.679
Storting in reserves	1.003	841	847	847	847	847
Onttrekking aan reserves	2.035	1.991	548	608	651	598
Saldo na resultaatbestemming	-18.298	-19.509	-17.930	-18.131	-18.044	-17.928

► *Toelichting belangrijke ontwikkelingen*

Investerings programma 13 (bedragen x € 1.000)				2017	2018	2018	2020
Beter Benutten 2e fase 2015-2017	MJIP	40		2.000			
VRI's	Rendabel	15		3.439	803	235	236
Noorderbrug	MJIP	40				4.400	
Begraafplaats	MJIP	25		620			
Openbare Verlichting	Rendabel	div.		1.597	945	945	540
Riolering	Rendabel	30		16.363	1.355	1.250	1.250

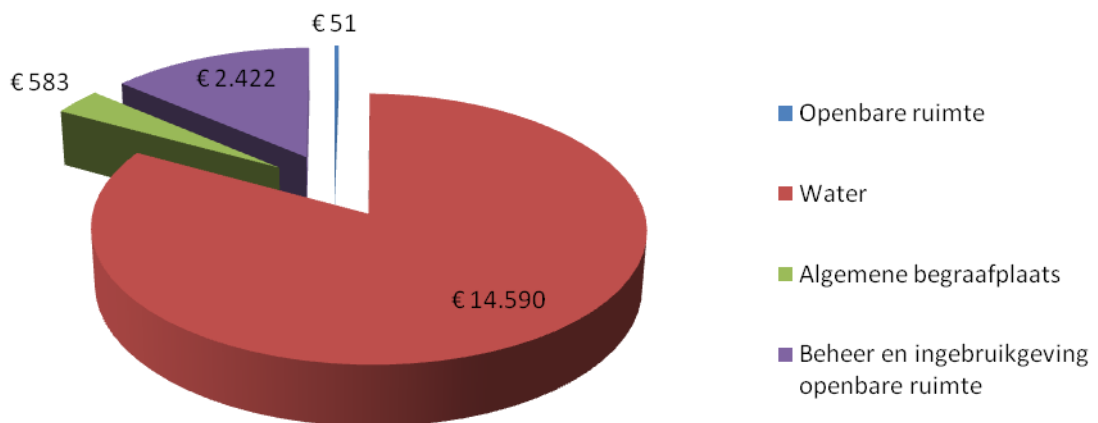
Programma 13: lasten

bedragen x 1.000

Programma 13: baten

bedragen x 1.000

1. Wat willen we bereiken?

► Wat is de programmadoelstelling?

Het natuur- en milieubeleid in Maastricht is gericht op:

- Integrale verbetering van de lokale milieukwaliteit als bijdrage aan de leefbaarheid (o.a. geluid, lucht, bodem, afval);
- Bijdragen aan het oplossen van milieuproblemen op hogere schaalniveaus (o.a. klimaatbeleid, duurzaamheid, circulaire economie).

► Beleidsmatige context

- Coalitieakkoord 2014 – 2018

Opdrachten:

- C3 Met maatschappelijke partners een Lokaal Energieakkoord afsluiten.
 - C7 Een plan van aanpak gericht op het bevorderen van de bewustwording van luchtkwaliteit (bijvoorbeeld door plaatsing informatieborden).
 - E3 Wij maken investeringsplannen voor:
 - restauratie Stadhuis
 - een vierde hockeyveld
 - Timmerfabriek met een volwaardig poppodium
 - onderhoud wegen
 - Tapijnkazerne
 - Frontenpark
 - Health Campus
 - Boulodrome
 - Ondergrondse fietsenstalling bij het station
 - **Duurzaamheidsinvesteringen**
 - E4 Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).
- Strategische nota's
 - Stadsvisie 2030, actualisatie 2008 (vastgesteld 12 mei 2008)
 - Structuurvisie 2030 (vastgesteld op 29 mei 2012)
 - Klimaatneutraal 2030 (vastgesteld op 16 oktober 2007)
 - Afvalloos 2030 (vastgesteld op 5 april 2016)

► Wat merkt de burger daarvan?

- Voldoende groen van goede kwaliteit
- Beperken geluidshinder
- Geschikte bodemkwaliteit (gebieds- en functiegericht)
- Toegankelijkheid tot bodeminformatie
- Goede luchtkwaliteit
- Veiligheid bij transport van- en omgaan met gevaarlijke stoffen (externe veiligheid)
- Beperken en aanpassen van onnatuurlijke klimaatsverandering
- Verhogen maatschappelijke medeverantwoordelijkheid op gebied van natuur en milieu.
- Optimale mix wat betreft milieudoelstellingen, serviceniveau, kosten en (sociale) werkgelegenheid t.a.v. afvalinzameling en -verwerking.

► *Beleidsindicatoren*

indicator	Peiljaar¹	Maastricht	Gemid. gemeenten 100.000 – 300.000 inw.	Bron²
% hernieuwbare elektriciteit (= elektriciteit opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa)	2014	0,8	5,1	1
aantal kg restafval per bewoner per jaar	2014 ³	108	204	2

1) Het meest actuele peiljaar is weergegeven.
2) Bron 'waarstaatjegemeente.nl versie 14-9-2016' waarbij geldt: (1) Rijkswaterstaat klimaatmonitor; (2) CBS-Statistiek huishoudelijk afval.
3) Score Maastricht 2014 = 114 kg, gemiddelde vergelijkbare gemeenteklasse = 216 kg wanneer uit wordt gegaan van bron 'Landelijke Benchmark afval 2014'.

2. **Wat gaan we daarvoor doen?**

► *Verbonden partijen*

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling van dit programma:

- Stichting Centrum voor Natuur- en Milieueducatie (CNME)
- Vereniging afvalsamenwerking Limburg (ASL)
- Gemeenschappelijke regeling Milieuparken Geul en Maas
- Gemeenschappelijke regeling RUD Zuid-Limburg

De specifieke beleidsprestaties treft u verderop in paragraaf 2.

► *Groen, natuur en landschap*

Maastricht is een compacte stad in een weids landschap. De groene toekomst van de stad is een van de speerpunten van het ruimtelijk beleid van de stad, vastgelegd in de Structuurvisie 2030 (Ruimte voor Ontmoeting). Onder het motto "versterken en verbinden" willen we de grote landschappelijke buitengebieden St- Pietersberg-Jekerdal-Cannerberg, Grensmaas en Terraspark de komende jaren met elkaar verbinden via de groene zones Landgoederengebied, Dousberg/Zouwdal en Grensgebied Maastricht-Eijsden. Deze vormen samen een groene ring rondom de stad, die van groot belang is voor de stad als recreatief uitloophoek.

Ook willen we het landschap meer de stad in trekken door het creëren van groene longen in het stedelijk gebied, zoals de Kanjelzone en de groene wiggen in Maastricht-West. Die groene longen eindigen in de grote stadsparken. Met de realisatie van het Frontenpark en het Tapijnpark wordt de parkengordel fors uitgebreid. De parken zijn bij uitstek de plekken voor ontmoeting en beweging.

In de wijken en buurten willen we nieuwe groene plekken toevoegen, eventueel ook voor de tijdelijkheid op voorlopig nog niet te bebouwen locaties. Dit draagt bij aan een goede woonkwaliteit, luchtkwaliteit, gezondheid, bewegings- en ontmoetingsruimte en aan het realiseren van een duurzame, klimaatbestendige stad.

Het deelgebied Ifteren van het Grensmaasproject wordt definitief ingericht en opgeleverd als natuurgebied.

In de Landgoederenzone (Buitengoed Geul en Maas) is een verdere vergroening en publieke beleefbaarheid daarvan voorzien door (gedeeltelijke) sloop van de voormalige Xonar-Gebouwen en door een herinrichting van de gronden, behorende bij de buitenplaatsen La Grande Suisse en Villa Kanjel.

Een permanente opgave is bewoners te stimuleren zelf een bijdrage te leveren aan de vergroening van de stad, zowel in collectief verband als individueel.

Realiseren voldoende groen van goede kwaliteit	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Groen in wijken</u> In de wijken cq. het stedelijk gebied wordt vergroening nagestreefd door het faciliteren van particuliere groene initiatieven, ook in de tijdelijkheid op nog te bebouwen locaties. Een concreet voorbeeld is het project “omvormen groen” zie hiervoor programma 13.</p>	
<p><u>Uitvoeren Grensmaasproject</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Het deelproject Ifteren wordt in 2017 afgerond en definitief ingericht en opgeleverd als natuurgebied. In 2017 wordt ook gestart met het deelproject Bosscherveld, de uitvoering daarvan loopt tot 2019 en het gebied zal dan ook definitief worden ingericht en opgeleverd als natuurgebied. Samen met de buurt wordt in een participatief proces al gewerkt aan een ontwerp voor de toekomstige inrichting. Met de oplevering van het deelgebied Bosscherveld in 2019 is het Grensmaasproject voor Maastricht afgerond. 	
<p><u>Uitwerken Nota Groen Leven en Beleven, uitvoeringsprogramma 2014-2017 Rivierpark Maasvallei</u> Vanuit de kadernota met ruimtelijke uitgangspunten voor de extensief-recreatieve ontwikkeling van het grensoverschrijdende Rivierpark Maasvallei is een uitvoeringsprogramma 2014-2017 opgesteld, dat gefaseerd wordt gerealiseerd in die periode. Het betreft 3 deelprojecten:</p> <ol style="list-style-type: none"> nieuwe fietsroutestructuur van Maastricht tot Maasgouw (ter vervanging van het “Groene Snoer”) uniforme huisstijl samenwerkende Grensmaaspartners promotie/PR van het grensoverschrijdend Rivierpark Maasvallei. <ul style="list-style-type: none"> De aanleg van de fietspaden op het Maastrichtse grondgebied in het Grensmaasproject vindt plaats in 2017-2018. De haalbaarheid van de aanleg van een fietsverbinding over de stuw Borgharen, die de fietsknooppuntennetwerken aan Nederlandse en Belgische zijde van de Maas aan elkaar koppelt en ook als utilitaire fietsverbinding naar de binnenstad zeer gewenst is (zie Fietspadenplan), is onderzocht. Deze blijkt technisch haalbaar, maar vooralsnog zijn de hiervoor beschikbare financiële middelen niet toereikend. Er wordt gezocht naar alternatieve financieringsmogelijkheden en in 2017 moet duidelijk worden of deze ambitie financieel haalbaar is. Het project Rivierpark Maasvallei loopt formeel in 2017 af. In de loop van het jaar wordt, mede gebaseerd op een gesloten intentieovereenkomst (oktober 2016) tussen de diverse betrokken partijen, bekeken of, op welke wijze en onder welke voorwaarden een langjarige samenwerking tussen de partners(met inbegrip van de Vlaamse gemeenten en instanties), gericht op een duurzame instandhouding en uitbouw van het grensoverschrijdende rivierpark Maasvallei wordt gecontinueerd. 	
<p><u>Uitvoeringsprojecten Groene Gastrijke Gordel (subsidie Regiofonds GOMV)</u> In het eerste kwartaal van 2017 zullen onderstaande projecten definitief worden afgerond en zal de financiële afrekening plaatsvinden:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wijkpark Limmel-Nazareth (inclusief regenwaterbekken) Landgoederen Betlehem en Jerusalem (Campus hogere hotelschool) Noordentree HHM Campous (‘t Brook) verlengde Beukenlaan (in aansluiting op; Station Noord en Groene Loper) Natuurgebieden Dr. Poelsoord/Petit en Grande Suisse en Mariënwaard Bos- en landbouwgronden tussen Kruisdonk en Vaeshartelt. 	

<p><u>Buitengoed Geul en Maas (voorheen Landgoederenzone)</u> Buitengoed Geul en Maas is het samenwerkingsverband van de gemeenten Maastricht, Meerssen, Valkenburg en de provincie Limburg. Dit samenwerkingsverband loopt tot eind 2017 en is het vervolg op het voormalige samenwerkingsverband GOMV (Gebiedsontwikkeling Maastricht-Valkenburg met de provincie Limburg). Elk jaar wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld en daarover wordt de Raad separaat via een raadsinformatiebrief geïnformeerd. Het uitvoeringsprogramma 2017 is nog niet uitgekristalliseerd, dit zal naar verwachting pas begin 2017 beschikbaar zijn. Voor 2017 zijn in ieder geval de belangrijkste beoogde prestaties:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oplevering van de 2e fase fietsroute, zijnde de verbinding tussen het Geusseltpark en Rivierpark Maasvallei • Oplevering diverse deelprojecten in de Kanjelzone, zoals genoemd in het Uitvoeringsprogramma BGM 2016, oa herbestemming La Grande Suisse en Villa Kanjel, 2^e fase cascoherstel Hoeve Rome, aanleg waterbuffers door Waterschap Roer en Overmaas (herstel watersysteem), realisatie fiets-faunabrug bij brug Itteren, (gedeeltelijke) sloop van XONAR-gebouwen Mariënwaard en Severen in combinatie met groene herinrichting en overdracht natuurgronden aan Stichting Limburgs Landschap. 	
<p><u>Uitvoer jaarprogramma CNME</u> Het CNME geeft jaarlijks via een jaarprogramma uitvoering aan het gemeentelijk NDE beleid. Op het programma voor 2017 staan (bijdragen aan) o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Project Frontamoer, waarbij verticaal groen centraal staat • De Nationale Boomfeestdag 2017 die op 22 maart in Maastricht wordt gevierd • Vergroening van bedrijfsterreinen, stadsbreed • Duurzame energie Maastricht, energiecoaches • Afvalproject Plastic soep – Schone Maas • Bewustwording luchtkwaliteit • Buurtinitiatieven, schooltuinen, cursussen stadslandbouw ecologisch tuinieren, Tuinzicht Lichtenberg • Mijn Groen Maastricht: burgerparticipatie en zelfbeheer groenonderhoud • Mens Dier en activiteiten. Advisering en educatie dierenwelzijn • Natuurtuinen Jekerdal. Coördinatie vrijwilligerswerk • Educatie. Cursussen, workshops, onderwijs op gebied van groen en duurzaamheid • PR en communicatie. Beheer website Groen Maastricht/redactieteam 	
<p><u>Vergroening van de stad stimuleren/faciliteren</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • In het kader van Maastricht lab is er een initiatief binnengekomen om met alle stakeholders in de stad een stadsnatuurvisie op te stellen. De gemeente faciliteert hier alleen in middels het overbrengen van kennis en het leren van dit interactieve proces. • Groenbeleidsplan zal worden opgesteld. Dit plan moet de kaders voor natuur, groen, econologie en flora en fauna gaan aangeven in de stad. Hierdoor wordt duidelijk dat er kwaliteitsniveaus in de stad kunnen worden aangegeven. Het behoud van de parels in de stad zoals onder andere stadspark, waar de kwaliteit hoog moet zijn en blijven. Hieraan wordt ook een uitvoeringsplan voor het onderhoud gekoppeld. 	

► *Milieubeheer (lv3 veld)*

Onder dit thema behoort het beleid met betrekking tot resp. leefbaarheid en duurzaamheid:

Leefbaarheid:

Maastricht is een compacte stad en heeft daarmee diverse milieukundige voordelen: bijvoorbeeld het sparen van het landschap en een groot potentieel voor het openbaar vervoer en fiets. Maar het bij elkaar brengen van vele en diverse functies als wonen, werken en verkeer op een relatief klein grondgebied leidt ook tot uitdagingen op milieugebied, zoals luchtvervuiling, bodemverontreiniging, geluidsoverlast, externe veiligheid en stank. Maastricht streeft naar een gebiedsgerichte aanpak waarbij de milieudoelen worden gebaseerd op de functie of het profiel van het gebied. Dit gebiedsgericht milieubeleid betekent ook evenwicht tussen dynamiek en rust. Dit speelt op diverse geografische niveaus.

Duurzaamheid:

Duurzaamheid is een integraal thema dat veel verder gaat dan de acties die zich richten op energiebeleid en klimaatverandering. Duurzaamheid zien we als integraal thema, dat de componenten people, planet en profit omvat. Daarmee is duurzaamheid relevant voor diverse programma's in de begroting. Voor zover het gaat om het aspect planet, zijn de acties in dit programma onderdeel aan de orde.

Streven naar geschikte bodemkwaliteit en gebruik van de ondergrond	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Uitvoeringsprogramma Convenant bodem en ondergrond 2016 – 2020</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Aanpak spoedlocaties. In het nieuwe convenant is o.a. vastgelegd dat voor eind 2020 alle verontreinigde locaties waarbij sprake is van onaanvaardbare ecologisch of verspreidingsrisico's gesaneerd dan wel beheerd dienen te zijn. Op een 4 tal locaties zal in 2017 nog aanvullend / nader onderzoek plaatsvinden. Het betreft 2 onderzoeken naar mogelijke verspreidingsrisico's en 2 onderzoeken naar eventuele ecologische risico's. Voor één van de locaties waar onderzoek naar verspreiding plaatsvindt zal gedurende de voorliggende periode via jaarlijkse monitoring het risico op verspreiding worden vastgesteld. Van de overige 3 locaties is de verwachting dat het onderzoek in de eerste helft van 2017 is afgerond. • Uniformering bodemgegevens conform landelijk protocol. • De aanleg van het grondwater monitoringsnetwerk die was gepland voor 2016 heeft vertraging opgelopen. Installatie en eerste monitoring zijn voorzien in eerste helft 2017. 	
<p><u>Aanpakken nieuwe bodemverontreinigingen</u> In samenwerking met de RUD zien wij er ook in 2017 op toe dat alle nieuwe gevallen van bodemverontreiniging volledig worden opgeruimd.</p>	
<p><u>Voorkomen nieuwe bodemverontreinigingen</u> Door het opnemen van de juiste bodemvoorschriften door V&L worden nieuwe bodemverontreinigingen voorkomen.</p>	
<p><u>Toetsen bodemkwaliteit bij gewijzigd gebruik.</u> . Wij zien er op toe dat er bij wijziging van het gebruik van de bodem geen situaties ontstaan waarbij de kwaliteit van de bodem niet voldoet aan de kwaliteit behorend bij het geactualiseerde bodemgebruik.</p>	
<p><u>Actualisatie Gemeentelijk bodembeleid</u> Op grond van het besluit bodemkwaliteit dient het gemeentelijk bodembeleid medio 2018 te zijn geactualiseerd. Hiermee wordt in 2017 gestart. Bij het opstellen van dit nieuwe beleid zal zo veel als mogelijk worden geanticipeerd op de omgevingswet.</p>	
<p><u>Integrale gebiedsadviesing</u> Door gebruikmaking van de Quicksan ondergrond Maastricht kan m.i.v. 2017 de samenhang bodem en ondergrond in beeld worden gebracht.</p>	

Beperken geluidhinder	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p><u>Voorkomen nieuwe gevallen ongewenste geluidskwaliteit.</u> Als reguliere taak wordt, via toetsing en advies met behulp van akoestisch onderzoek, gezorgd dat de ingediende plannen en initiatieven voldoen aan de kwaliteitsnormen en doelen die in het Maastrichtse hogere grenswaardenbeleid in 2011 zijn vastgesteld. Uit ervaring blijkt dat ongeveer 80% van de geadviseerde plannen en initiatieven voldoet aan de doelstelling uit het hogere grenswaardenbeleid (100% is niet haalbaar door integrale afweging van andere belangen).</p>	
<p><u>Uitvoer schermenproject spoor</u> Door vertraging als gevolg van extra variantenonderzoek en besluitvorming door het Ministerie en ProRail is de uitvoering van het geluidsscherm gepland voor de tweede helft van 2017. De keuze voor de schermvariant is eind 2016 gemaakt. Het geluidsscherm zal voor ca. 25 woningen een behoorlijke verlaging van de geluidsbelasting betekenen.</p>	
<p><u>Geluidsisolatieproject Grote Gracht</u> In 2017 zal de afronding plaatsvinden van de geluidsisolatie van de woningen aan de Grote Gracht n.a.v. toenemende geluidniveaus a.g.v. het aanbrengen van de klinkerbestrating in de Grote Gracht. Naar verwachting zullen 21 woningen voorzien worden van geluidwerende maatregelen.</p>	
<p><u>Evaluatie geluidsreductieplan Beatrixhaven</u> In 2016 is in beeld gebracht of de uitvoering van de voorgestelde maatregelen uit het geluidreductieplan op schema liggen. Voor de maatregelen die niet zijn gehaald wordt een plan van aanpak opgesteld dat begin 2017 ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd.</p>	
<p><u>Uitvoeren maatregelen actieplan geluid.</u> In het actieplan geluid is vastgelegd dat langs drukke wegen daar waar mogelijk stille asfalttypen worden toegepast. Aangezien er geen afzonderlijke budgetten voor de maatregelen aanwezig zijn, is in 2017 de uitvoering volgend aan de planning van de vervanging van wegverhardingen conform leidraad wegverharding.</p>	
<p><u>Vervolg geluidsanering Hertogsingel.</u> Als gevolg van de hoge geluidbelasting komen circa 80 woningen aan de Hertogsingel in aanmerking voor subsidie voor geluidwerende maatregelen. Afhankelijk van nader onderzoek zal door het ministerie bij 10 referentiewoningen (van de 80) worden bekeken of er subsidie zal worden verstrekt. Uitvoering staat gepland voor na de bouwvak van 2017.</p>	
<p><u>Isolatieproject A2</u> Woningen moeten geïsoleerd zijn voor opening van het nieuwe tracé eind 2016. Het pand van het Leger des Heils wordt als laatste in 2016 voorzien van geluidwerende voorzieningen. De controlemetingen en nazorg vindt in 2017 plaats.</p>	
<p><u>Isolatieproject Noorderbrug</u> Woningen moeten geïsoleerd zijn voor opening van de nieuwe route, dus voor 2018. Onderzoek naar de noodzaak van geluidwerende voorzieningen is in 2014 gestart en in 2015 afgerond. Eind 2015 is gestart met het aanbrengen van de geluidwerende voorzieningen. Dit zal begin 2017 worden afgerond.</p>	
<p><u>Geluidbeleid</u> Het opstellen van het nieuwe geluidbeleid is gestart in 2014 met een evaluatie van het bestaande hogere grenswaardenbeleid. Afronding is afhankelijk van het landelijke traject van de omgevingswet. Naar verwachting zal er in juli 2016 meer duidelijkheid zijn over de definitieve invulling van het onderdeel geluid van de omgevingswet, waarna bekeken zal worden wat de effecten zijn voor het Maastrichtse geluidbeleid voor 2017 e.v.</p>	

<u>Isolatieproject Parkweg</u> Subsidietoekenning heeft in 2014 plaatsgevonden en alle 21 woningen zijn bezocht en onderzocht. Er heeft een herrekening van de geluidbelasting op woningniveau plaatsgevonden en momenteel loopt een hernieuwde procedure voor de vaststelling van de hogere grenswaarden. Naar verwachting zal uitvoering van de maatregelen in 2016 – 2017 plaatsvinden en zal het project in 2017 worden afgerond.	
<u>Isolatieproject Tongerseweg</u> De subsidieaanvraag voor het aanbrengen van geluidwerende voorzieningen bij 150 tot 200 woningen is in 2015 ingediend. De subsidie is eind 2015 toegekend en in 2016 wordt het saneringsprogramma opgesteld zodat in 2017 (met eventuele uitloop naar 2018) de uitvoering zal plaatsvinden.	
<u>Evaluatie geluidsreductieplan Bosscherveld</u> In het kader van de ontwikkeling van de PDV locaties wordt opnieuw bekeken of de huidige geluidszone rond het industrieterrein blijft bestaan of dat dezonering aan de orde is. Eind 2016 zal hierover meer bekend worden. In 2017 zal de procedure worden opgestart om de zone aan te passen.	
<u>Actualisatie geluidbelastingkaarten en actieplan geluid</u> Overeenkomstig landelijke wetgeving zal in 2017 gestart moeten worden met de actualisatie van de geluidbelastingkaarten en actieplan geluid. Dit mogelijk combineren met werkzaamheden die volgen uit de nieuwe omgevingswet.	

Streven naar goede luchtkwaliteit	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<u>Opstarten uitvoering Plan van Aanpak Bewustwording Luchtkwaliteit</u> Opstarten uitvoering Plan van Aanpak Bewustwording Luchtkwaliteit is mede afhankelijk van beschikbaar budget en de mogelijkheid aan te sluiten bij bestaande projecten. Een aantal acties zullen daarom pas in 2018 kunnen worden gestart.	
<u>Voorkomen nieuwe gevallen ongewenste luchtkwaliteit</u> Als reguliere taak wordt, via toetsing en advies gezorgd dat de geadviseerde plannen en initiatieven voldoen aan de kwaliteitsnormen en doelen die in het Maastrichtse beleid zijn vastgesteld. Dit doen we door ervoor te zorgen dat 100 % van de geadviseerde plannen (onder andere brandpunten) en initiatieven voldoet aan de wettelijke grenswaarden.	
<u>Metten van luchtkwaliteit in Maastricht.</u> Concrete aandachtspunten in 2017 zijn ondermeer: <ul style="list-style-type: none"> • Rapporteren en evalueren derde jaar stikstofdioxide metingen met difussiebuisjes (medio 2016-medio 2017). • Verplaatsen meetstation provincie van Nassaulaan naar zuidelijke tunnelmond. • Rapporteren en evalueren eerste metingen na opening A2 tunnel. • Opstarten project privee meetbuisjes naar aanleiding van PvA Bewustwording Luchtkwaliteit. 	
<u>Actualiseren locatiebeleid luchtkwaliteit.</u> In 2016 zal in overleg met het platform Luchtkwaliteit een evaluatie van het locatiebeleid lucht plaatsvinden. Eventueel aangepast locatiebeleid zal in 2017 meegenomen worden in de Structuurvisie.	
<u>Milieuzone Statensingel</u> Voorstel is om de milieuzone ongewijzigd met 3 jaar te verlengen tot 2020 Dit besluit zal begin 2017 moeten worden genomen.	
<u>Update landelijk monitoringstool</u> In 2017 zal de jaarlijkse update van de monitoringstool plaatsvinden. Met deze tool wordt landelijk bekeken waar nog overschrijdingen van de luchtkwaliteitsnormen optreden. Indien in Maastricht overschrijdingen aanwezig zijn zal een voorstel voor maatregelen worden	

opgesteld. Op dit moment is er geen aanleiding om aan te nemen dat op het gemeentelijke wegennet nog overschrijdingen aanwezig zullen zijn.	
---	--

Bewaken externe veiligheid	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<u>Evalueren beleidsvisie Externe Veiligheid</u> De beleidsvisie externe veiligheid 2012 bevat nieuwe toetsingskaders t.b.v. de verantwoording van het groepsrisico van externe veiligheid. Volgens afspraak bij de vaststelling van de beleidsvisie zal een evaluatie aan de raad worden voorgelegd. Vooralsnog zijn er echter geen bijzonderheden of knelpunten geconstateerd, waardoor geen aanleiding is voor het uitvoeren van een evaluatie in 2017.	
<u>Evaluatie transportroutes</u> Begin 2015 is het besluit genomen de aangewezen transportroutes voor het vervoer van gevaarlijke stoffen in Maastricht op te heffen. In 2017 wordt deze actie geëvalueerd.	

Aanpak van de energietransitie	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<u>Lokaal Energieakkoord Maastricht</u> In het Coalitieakkoord Wij Maastricht 2014-2018 is aangegeven dat een Energie Akkoord Maastricht wordt opgesteld en dat hiervoor € 800.000 beschikbaar is. Het Akkoord en bijbehorend programma is in 2015 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd en wordt om de 4 jaar geactualiseerd. Uitvoering vindt plaats via een gezamenlijke aanpak met het platform Cool, maatschappelijke organisaties en instellingen, enkele cruciale partijen en de burger. Dit verloopt via akkoorden in de volgende actielijnen: Gebiedsontwikkeling, Industrie, Wonen, Duurzame Mobiliteit, de gemeentelijke organisatie. Inmiddels zijn de eerste akkoorden gesloten met AZM, Universiteit van Maastricht, WML en de Emec en in de tweede helft van 2016 o.a. de gemeentelijke organisatie en partners vanuit de industrie.. In 2017 wordt het aantal deelnemers aan de Maastrichtse Energie Akkoorden uitgebreid. Voorbeelden van projecten voor 2017 zijn: <ul style="list-style-type: none"> • het Energieloket krijgt vanuit pilot (2016) definitieve vorm • een duurzame voorbeeldwoning wordt geopend • de groep van energiecoaches voor particulier advies wordt vergroot • verdere verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed middels een revolving fund, duurzame openbare verlichting en "maaslicht", • uitrol van de aanbesteding van de laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer, • uitrol van landelijke awareness- en verander programma's in Maastricht (nacht van de nacht, Klimaatstraatfeest, duurzaamheidsdag, Warme Truiendag, Groene Voetstappen, Buurkracht). • uitrol van Europese programma's waaronder See2d0. De uitvoering vindt deels plaats via de volgende bovenlokale Green Deals: Warmtenet Maastricht, Duurzame Energiecentrale Limburg, Zero Emission Busvervoer, Zero Emission Stadslogistiek, Laadinfrastructuur, Energie Prestatiekeuring pilotprojecten.	
<u>DECL (Duurzame Energie Centrale Limburg)</u> Medio 2015 is Imtech failliet verklaard en is het project zoals het oorspronkelijk door de provincie in de markt is gezet, beëindigd. De curator is momenteel aan het onderzoeken of marktpartijen geïnteresseerd zijn het project DECL als geheel dan wel op onderdelen over te nemen. De Omgevingsvergunning voor de zonne-energiecentrale en de biomassacentrale zijn verleend en voor de biomassacentrale is tevens een positieve SDE+ beschikking afgegeven. Om tactische redenen worden gesprekken gevoerd met de curator om de Omgevingsvergunning voor de zonne-energiecentrale te laten overschrijven naar Bodemzorg Limburg B.V. Samen met Bodemzorg Limburg B.V. worden partijen uitgenodigd die bereid zijn de zonne-energiecentrale op de Belvédèreberg te realiseren. De gemeente zal de voortgang van de realisatie van de zonne-energiecentrale op de Belvédèreberg en/of de biomassacentrale verder faciliteren.	

► Afval (lv3 veld)

Inzamelen, preventie en hergebruik afval	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
<p>Het jaar 2017 staat op afvalgebied met name in het teken van de verdere uitwerking van het in april 2016 vastgestelde beleidsplan huishoudelijk afval 2016-2020 waarin de circulaire economie centraal staat (ambitie: halvering van het aantal kg's restafval per inwoner per jaar in 2020 ten opzichte van 2014):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorbereiding en uitvoering samen met burgerpanels van een aantal pilots voor afvalinzameling en –verwerking in nader te bepalen buurten in Maastricht, gericht op stadsbrede uitrol vanaf 2019. Thema's: Groente-, Fruit- en Tuinafval; Luiers en incontinentiemateriaal; Textiel c.a.; en grof huishoudelijk afval. Gezocht wordt naar een optimale mix van milieudoelstellingen – serviceniveau voor de burgers – kosten – (sociale) werkgelegenheid. • Intensivering van inzet op bewustwording en preventie door lokale en regionale communicatie. 	
<p>Het nieuwe milieupark Rondeel – ter vervanging van het milieupark Noorderbrug – zal in 2017 worden geopend. Dit milieupark zal beheerd en geëxploiteerd worden via de Gemeenschappelijke Regeling Geul en Maas.</p>	
<p>Bij het te voeren afvalbeleid werkt Maastricht samen met de volgende “verbonden partijen”:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Vereniging Afval Samenwerking Limburg (ASL): <ul style="list-style-type: none"> ○ platform voor beleidsafstemming en -uitwisseling; ○ gezamenlijke aanbestedingen en contracten (restafval, GFT, kunststoffen). ○ Gemeenschappelijke Regeling Geul en Maas: <ul style="list-style-type: none"> ○ Exploitatie en beheer van een viertal milieuparken. 	
<p>In de regio wordt samengewerkt met:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Buurgemeenten Meerssen en Valkenburg aan de Geul, o.a. op het vlak van: <ul style="list-style-type: none"> ○ Gemeenschappelijke Regeling voor milieuparken; ○ Inzamelwerkzaamheden door Stadsbeheer Maastricht; ○ Beleidsafstemming en – uitwisseling; ○ Gezamenlijke communicatie; ○ Gezamenlijke projecten en pilots. ○ De Gemeenschappelijke Regeling Rd4 te Heerlen (reinigingsdienst voor 10 gemeenten in Oostelijke Mijnstreek en Heuvelland) o.a. op het vlak van: <ul style="list-style-type: none"> ○ Intentieovereenkomst / samenwerkingsovereenkomst. Gezamenlijke aanbestedingen. ○ Beleidsafstemming t.a.v. onder andere milieuparken. ○ Samenwerking op het gebied van ICT en bedrijfsvoering. ○ Gezamenlijke communicatie. 	

3. Wat mag het kosten?

► Lasten en baten

PROGRAMMA 14: NATUUR, MILIEU & AFVAL

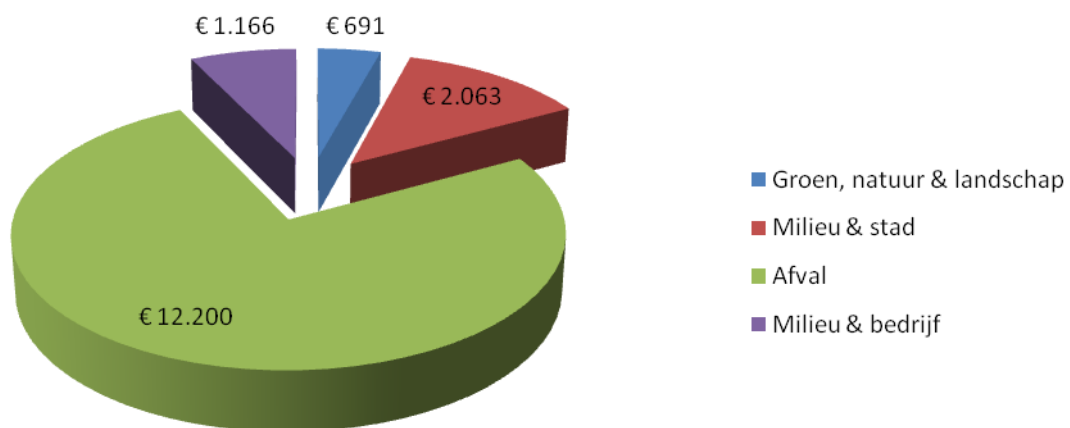
Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Rek. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	708	654	957	1.084	1.184	1.095
Apparaatskosten	3.789	8.638	4.820	4.820	4.820	4.820
Verstrekke subsidies	0	165	166	166	166	166
Storting in voorzieningen	384	205	207	207	207	207
Overige lasten	15.372	11.946	9.970	9.826	9.826	9.826
Subtotaal Lasten	20.253	21.607	16.120	16.102	16.203	16.114
Ontvangen subsidies	0	142	142	142	142	142
Overige opbrengsten	19.189	20.381	19.421	19.379	19.495	19.430
Subtotaal Baten	19.189	20.523	19.563	19.521	19.637	19.572
Totaal saldo baten en lasten	-1.064	-1.084	3.443	3.418	3.434	3.458
Storting in reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	-1.064	-1.084	3.443	3.418	3.434	3.458

► Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Investerings programma 14 (bedragen x € 1.000)				2017	2018	2018	2020
Groen, natuur en landschap	MJIP	20		213	213	213	213
Frontenpark	MJIP	40		500			
Milieustations/perrons	Rendabel	div.		1.495	705		440

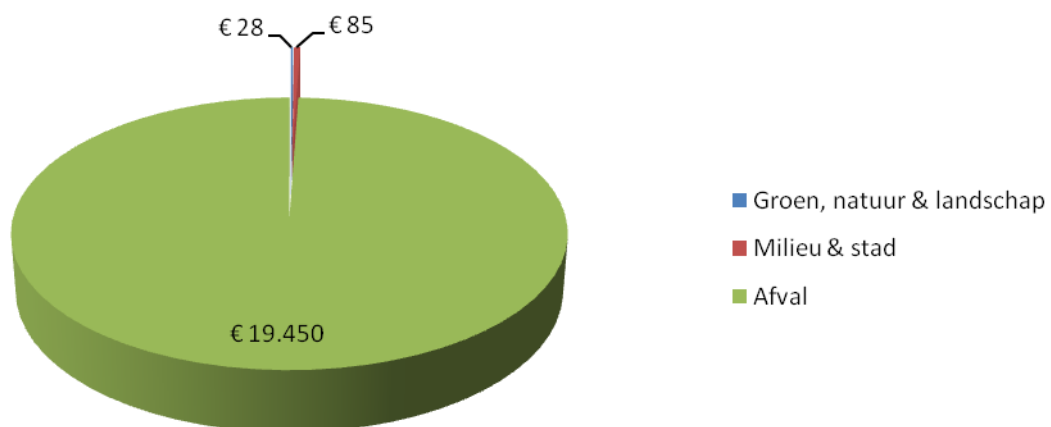
Programma 14: lasten

bedragen x 1.000

Programma 14: baten

bedragen x 1.000

1. Wat willen we bereiken?

▶ *Wat is de programmadoelstelling?*

Het behouden van een solide financiële huishouding zodat doelstellingen van andere programma's financieel gedekt zijn.

Dit programma heeft vooral een financieel technisch karakter en wijkt daarmee sterk af van de andere programma's doordat een inhoudelijk programma ontbreekt. In het programma zijn belangrijke gemeentebrede inkomsten- en uitgavenramingen zoals de algemene uitkering uit het gemeentefonds, algemene belastingen en rente-inkomsten en rentelasten geraamd. Ook worden op dit programma stelposten voor toekomstige gemeentebrede kostenposten zoals kapitaallasten opgenomen.

▶ *Beleidsmatige context*

- Coalitieakkoord 2014 – 2018
Opdracht
E4 Diverse innovatieopdrachten op meerdere beleidsterreinen. Zo maken we deze toekomstbestendig en realiseren tegelijk besparingen (o.a. cultuursector, subsidies worden tegen het licht gehouden).
- Strategische nota's
 - Stadsvisie 2030, actualisatie 2008
 - Nota Reserves, voorzieningen, weerstandsvermogen en risicomanagement (raad, 16-12-2015)
 - Kadernota Governance (raad, 20-12-2011)
 - Verordeningen financiële functie (raad, laatste wijziging 23-4-2013)

▶ *Wat merkt de burger daarvan?*

Dit programmaonderdeel levert indirect een bijdrage aan de maatschappelijke effecten bij alle andere programmaonderdelen.

► *Beleidsindicatoren*

Indicator	Peiljaar ¹	Maastricht	Gemid. gemeenten 100.000 – 300.000 inwoners	Bron ²
Gemiddelde WOZ-waarde woningen (x € 1000)	2016	180	192	1
% demografische druk ¹¹	2016	44,9	47,9	2
Gemeentelijke woonlasten in euro's per jaar: - Gemid. totaalbedrag éénpersoonshuishouden - Gemid. totaalbedrag meerpersoonshuishouden	2016 2016	694 729	638 706	3
Formatie per 1 januari uitgedrukt in aantal fte per 1000 inwoners ³	2016	12	-	4
Bezetting per 1 januari uitgedrukt in aantal fte per 1000 inwoners ⁴	2016	11 ⁸	-	4
Apparaatskosten per inwoner ⁵	2015	€ 827 ⁹	-	4
Externe inhuur: kosten als % van totale loonsom plus totale kosten inhuur ⁶	2015	14,5 % ¹⁰	-	4
Overhead (% van totale lasten) ⁷	Ambitie 2017	11,4%	-	4

1) Meest recente peiljaar is weergegeven.

2) Bron 'waarstaatjegemeente.nl versie 14-9-2016' waarbij geldt: (1) CBS - Statistiek waarde onroerende zaken; (2) CBS-bevolkingsstatistiek; (3) COELO – Groningen; (4) Gemeente Maastricht.

3) *BBV-definitie Formatie.*

Het gaat hier om toegestane formatie in fte ambtelijke organisatie voor het begrotingsjaar op 1 januari. Uitgangspunt is het vastgestelde formatieplan, dus niet de werkelijke bezetting. Het gaat om formatieplaatsen ongeacht of die worden ingevuld door iemand met een vaste instelling, een tijdelijke instelling of nog openstaan in de vorm van een vacature. Fte is equivalent van 36-uur werkweek. Heeft een gemeente formatieplaatsen opgenomen, die de gemeente uitvoert voor een andere overheidsorganisatie (verhuurde fte's aan bijvoorbeeld een andere overheidsorganisatie of een shared service organisatie) dan dienen deze in mindering te worden gebracht op de totale formatieve omvang.

4) *BBV-definitie Bezetting.*

Het gaat hier om het werkelijk aantal fte (dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan) dat werkzaam is. Ook boventallige medewerkers worden meegeteld. Bij begroting 2017 wordt uitgegaan van bezetting op 1 januari 2016. Bij Jaarstukken 2017 wordt de bezetting op 1 jan. 2017 geteld bij bezetting op 31 dec. 2017 en dan gedeeld door 2.

5) *BBV-definitie Apparaatskosten.*

Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Korter gezegd: Apparaatskosten zijn alle personele - en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie (excl. griffie en bestuur).

6) *BBV-definitie Externe inhuur*

Inhuur betreft het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen de organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt. Het kan onder andere gaan om de inzet van uitzendkrachten, zzp'ers of detacheringsovereenkomsten. Het kan zowel gaan om inhuur voor tijdelijke vervanging of voor inhuur van specialisten met specialistische vakkennis die ontbreekt in uw organisatie. Niet:

uitbesteding. Kenmerk van inhuur is dat ingehuurde functionaris een plaats krijgt in de hiërarchie van de organisatie. Definitie is conform HR monitor A+O fonds.

7) *BBV-definitie Overheadkosten.*

Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

8) Totaal aantal fte in 2016: 1.339

9) Totaal apparaatskosten Jaarrekening 2015: € 101,275 mln.

10) Totaal loonsom Jaarrekening 2015: € 14,1 mln; Totaal kosten inhuur Jaarrekening 2015: € 86,3 mln.

11) Demografische druk = som van aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar en ouder in verhouding tot aantal personen van 15 tot 65 jaar.

2. Wat gaan we daarvoor doen?

► *Algemene Inkomsten en uitgaven*

Een sluitende meerjarenbegroting waarbij sprake is van materieel begrotingsevenwicht (structurele lasten worden afgedekt met structurele opbrengsten)	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
Realisatie jaarschijf 2017 van de efficiencytaakstelling van € 13,225 mln. en takenreductie 2011-2018 binnen afspraken coalitieakkoord.	
In een proces met college en raadsfracties komen tot een structureel dekkingsplan voor 2017 e.v. om de tekorten als gevolg van de rijksbezuinigingen op te vangen.	
Monitoren rijksbeleid en financiële gevolgen daarvan voor onze begroting.	
Maximale verwerving van externe subsidies.	
Vorbereiding en invoering wetgeving vennootschapsbelasting voor gemeenten.	
De verdere invoering van de vernieuwing BBV voor gemeenten.	

Inzichtelijk maken financiële risico's en zo goed mogelijk beheersen. Voldoende weerstandsvermogen om deze risico's af te dekken.	
Beoogde prestaties 2017	Realisatie 2017
Verder gaan met de implementatie van risicomanagement systeem.	
De kasgeldlimiet en renterisiconorm worden niet overschreden.	
De spelregels van het treasury statuut worden opgevolgd.	
Streven naar een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening.	
Voldoen aan de eisen van de provinciale toezichthouder om te komen tot een meerjarig repressief toezicht.	

3. Wat mag het kosten?

► Lasten en baten

PROGRAMMA 15: ALGEMENE INKOMSTEN en UITGAVEN

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Rek. 2015	Begr. 2016	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	4.659	8.644	12.161	12.821	13.482	14.846
Apparaatskosten	843	-357	41.437	41.412	41.385	41.385
Verstrekke subsidies	0	0	100	100	100	100
Storting in voorzieningen	2.667	0	0	0	0	0
Overige lasten	7.486	22.621	29.192	26.716	26.616	26.279
Subtotaal Lasten	15.655	30.908	82.890	81.049	81.584	82.610
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	293.232	308.728	322.452	319.892	319.347	319.138
Subtotaal Baten	293.232	308.728	322.452	319.892	319.347	319.138
Totaal saldo baten en lasten	277.577	277.820	239.562	238.842	237.764	236.528
Storting in reserves	24.445	23.586	21.189	23.000	24.074	24.787
Onttrekking aan reserves	44.060	41.746	23.819	23.643	23.430	23.976
Geraamd resultaat	297.192	295.979	242.193	239.485	237.120	235.718

► Vernieuwing Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

De begroting voor 2017 is opgesteld met de nieuwe regels uit het wijzigingsbesluit BBV. De financieel technische wijzigingen tussen de programma's zijn vooral zichtbaar op programma 15 (opheffen kostenplaatsen, overhead, rente, grondexploitatie, investeringen maatschappelijk nut, overhevelingen etc.). Zo worden in de begroting 2017 de baten en lasten van overhead niet meer onder de afzonderlijke programma's geregistreerd maar centraal onder een afzonderlijk taakveld. In de begroting 2017 bedraagt de overhead circa € 53 mln. Dit is ongeveer 10% van onze totale begroting. We zullen nagaan hoe zich dit verhoudt tot andere gemeenten. Zie bijlage 9 van deze programmabegroting voor het totale overzicht van alle taakvelden.

► Toelichting belangrijke ontwikkelingen

Investerings programma 15 (bedragen x € 1.000)				2017	2018	2018	2020
Productiemiddelen	Rendabel	div.		8.319	9.284	8.106	9.131

<i>Intensivering N / Bezuiniging V programma 15 (bedragen x € 1.000)</i>			2017	2018	2018	2020
Algemene Uitkering Gemeentefonds			1.037 N	228 V	542 V	1.287 V
> septembercirculaire			0	500 V	1.000 V	1.000 V
Vierde directeur			150 N	150 N	150 N	150 N
Ophogen dividend BNG						400 V
Verkoop woningen (niet eerder verkochte)			700 V	800 V		
Incidentele dekking			2.750 V			
Ophogen risicobuffer						500 N

Algemene Uitkering Gemeentefonds

Deze is gebaseerd op de op 20 september (Prinsjesdag) verschenen septembercirculaire 2016. De accresen zijn groter dan verwacht en compenseren het negatief herverdeeffect voor grote gemeenten als gevolg van de nieuwe verdeling van het cluster 'Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing'. Het Kabinet gaat meer uitgeven, waardoor het Gemeentefonds groeit (meer uitgaven voor Defensie, meer geld voor verpleeginstellingen en een nieuw loonakkoord). Een eerder geschetste verlaging bij Kaderbrief 2016 blijkt een groei van het accres waardoor een geen structureel tekort is vanaf 2020.

Vierde directeur

Vanwege de toenemende omvang/zwaarte van het sociale domein en in het bijzonder door de toevoeging van de 3-D's is een verzwaarde sturing op het beleidsveld sociaal noodzakelijk. Hiertoe wordt de functie algemeen directeur Beleid en Ontwikkeling opgeheven. In de plaats daarvan komen 2 nieuwe functies, namelijk een algemeen directeur Sociaal en een algemeen directeur Stadsontwikkeling en Economie.

Ophogen dividend

Naar verwachting zal het dividend van de BNG kunnen stijgen, als in 2020 wordt voldaan aan de normen van het Basel III akkoord.

Verkoop woningen (niet eerder verkochte)

Eerder is dit als incidentele dekking ingezet. Deze dekking is nog niet helemaal gerealiseerd. De voordelen ontstaan bij de verkoop van het resterende deel van de 20 panden.

Incidentele dekking

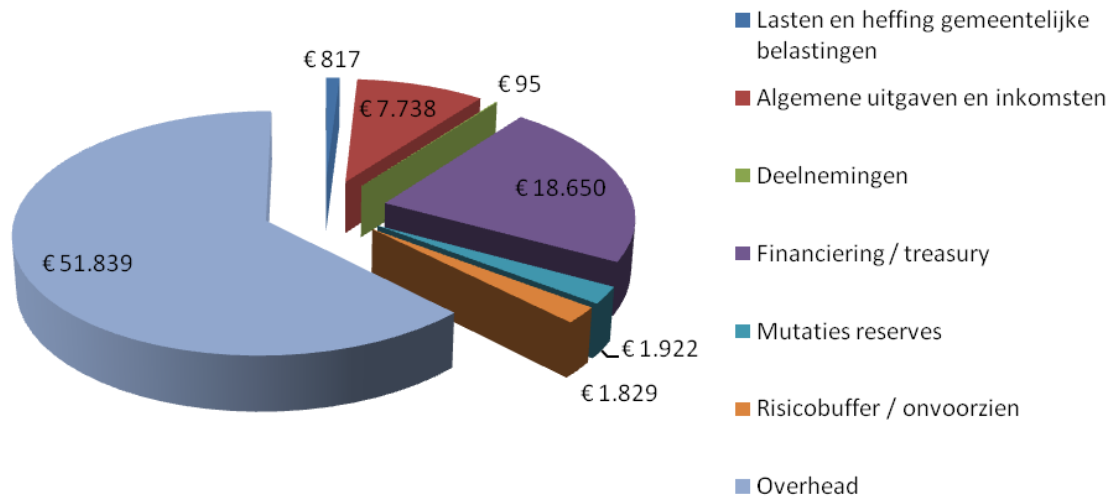
Om deze taakstelling van € 2,750 mln. in te vullen zullen de gebruikelijke posten als vrijval nog te betalen, reservers en voorzieningen worden ingezet.

Ophogen risicobuffer

We willen de raad voorstellen in 2020 de risicobuffer met € 500.000 op te hogen vanwege de olopende risico's en het op peil houden van het weerstandvermogen.

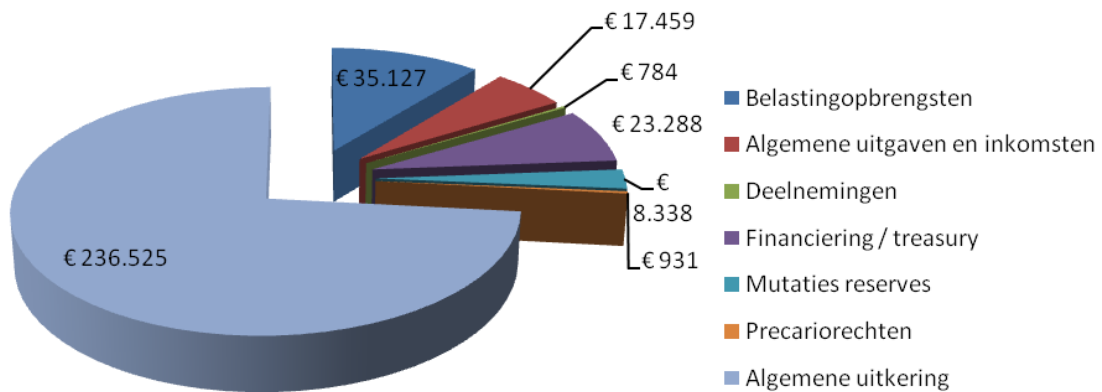
Programma 15: lasten

bedragen x 1.000

Programma 15: baten

bedragen x 1.000

HOOFDSTUK 3 FINANCIËLE BEGROTING

3.1 Toelichting op de financiële begroting

In dit hoofdstuk wordt, naast de financiële uitgangspunten voor de begroting, voornamelijk ingegaan op het budgettaire kader 2017-2020 en worden de budgettaire ontwikkelingen ten opzichte van de vorige meerjarenbegroting toegelicht.

Hieronder in paragraaf 3.2 volgt een toelichting op de financiële uitgangspunten die ten grondslag hebben gelegen aan deze begroting. In paragraaf 3.3 wordt het budgettaire kader toegelicht. In paragraaf 3.4 tenslotte volgt een uiteenzetting van de financiële positie van onze gemeente en worden de geplande investeringen beschreven.

3.2 Uitgangspunten van de ramingen

Het wijzigingsbesluit Besluit Begroting en Verantwoording d.d. 5 maart 2016 treedt direct in werking. De wijzigingen uit dit besluit zijn derhalve van toepassing op het begrotingsjaar 2017. De begroting voor 2017 is opgesteld met de nieuwe regels uit dit wijzigingsbesluit. Bij het samenstellen van de begroting zijn verder de volgende uitgangspunten voor de ramingen gehanteerd.

3.2.1 Indexering

Voor de indexering hebben we in 2013 een systeemwijziging doorgevoerd. De prijsindex wordt alleen toegepast op het begrotingsjaar 2017. De jaren 2018 t/m 2020 worden niet geïndexeerd voor prijsontwikkeling. Met andere woorden: begrotingsjaar 2017 is weergegeven in lopende prijzen en de jaren daarna in vaste prijzen. Reden hiervoor is dat de prijsontwikkeling over de jaren heen lastig te prognosticeren is en vaak in de volgende meerjarenbegroting weer bijgesteld moet worden. Door nu de jaren na het begrotingsjaar niet te indexeren wordt voorkomen dat de prijsindex steeds moet worden bijgesteld. Bijkomend voordeel is dat de ontwikkeling over de jaren duidelijker toe te lichten is.

De ramingen voor 2017 zijn geïndexeerd met het indexcijfer IMOC (prijs overheidsconsumptie netto materieel) uit het Centraal economisch plan (CEP) van augustus 2016 van het Centraal Planbureau voor wat betreft de materiele kosten. Deze bedraagt 0,8%. Voor de loonkosten houden we rekening met de gevolgen van de CAO 2016-2017 en indexeren we met 3%. De opbrengsten worden geïndexeerd met een gemiddelde daarvan zijnde 2%.

3.2.2 Onvoorzien en risicobuffer

In programma 15 van de begroting is een post onvoorzien is opgenomen van € 0,242 mln. structureel. Deze post is bedoeld om incidentele uitgaven die bij de begroting niet werden voorzien op te kunnen vangen. Daarnaast is er op hetzelfde programma een risicobuffer opgenomen van jaarlijks € 1,087 mln. Als gevolg van extra stortingen ten behoeve van grotere risico's is de risicobuffer opgehoogd.

In paragraaf 4.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt deze risicobuffer afgezet tegen de risico's waarmee de gemeente wordt geconfronteerd.

Tabel: Verloop risicobuffer 2017-2020 (bedragen x € 1.000)

	2017	2018	2019	2020
Post onvoorzien	242	242	242	242
Risicobuffer begroting	1.087	1.087	1.087	1.087
Extra storting begroting 2016	500	600	1.000	1.000
Extra storting begroting 2020				500
Risicobuffer 2017-2020	1.829	1.929	2.329	2.829

3.2.3 Rente

Bij het bepalen van de kapitaallasten op de investeringen wordt een interne rekenrente (ofwel renteomslag-percentage) van 3,5% gehanteerd (behalve in het geval van maatfinancieringen).

Aan de reserves wordt in de regel 2% rente toegevoegd om deze waardevast te houden. In deze begroting is als technische maatregel geen rente meer toegevoegd aan de reserves of voorzieningen met uitzondering van het vruchtboomfonds. Aan de voorzieningen wordt conform de voorschriften uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geen rente toegevoegd.

De bepalingen en richtlijnen van de notitie Rente 2017 van de commissie BBV treden pas in werking met ingang van begroting 2018. De wettelijke bepalingen die in het wijzigingsbesluit vernieuwing BBV zijn opgenomen betreffende rente moeten wel worden toegepast met ingang van begroting 2017. Zo wordt 2017 rente toegerekend aan de taakvelden.

3.2.4 Gemeentefonds septembercirculaire 2016

De jaarlijkse groei van het gemeentefonds wordt bepaald door de normeringssystematiek, de zogenaamde 'trap af/trap op systematiek'. Hiermee wordt bedoeld dat de jaarlijkse groei van het gemeentefonds is gekoppeld aan de groei van de rijksuitgaven. Extra uitgaven, bezuinigingen, mee- en tegenvallers op de rijksbegroting hebben in deze systematiek direct invloed op de omvang van het gemeentefonds.

Op 20 september 2016 is het Prinsjesdag geweest. De regering heeft haar plannen voor 2017 bekend gemaakt (Miljoenennota). De gevolgen van de Miljoenennota voor de algemene uitkering van het gemeentefonds (AU) is verwerkt in het budgettaire kader van onze begroting. Dit betekent dat in de voorliggende begroting de ramingen van de algemene uitkering gemeentefonds, de integratie-uitkering Sociaal domein en de decentralisatie- en integratie-uitkeringen zijn gebaseerd op de septembercirculaire 2016.

3.3 Van begroting 2016 naar begroting 2017

Kaderbrief 2016 (bedragen * € 1.000)	2017	2018	2019	2020
Saldo begroting 2016	-117	13	113	113
Autonome ontwikkelingen en reeds besloten				
1 Algemene Uitkering Gemeentefonds	-1.037	228	542	1.287
> septembercirculaire	0	500	1.000	1.000
2 Exploitatietekort begroting MTB	-2.600	-2.400	-2.300	-2.300
> Inzet BUIG/participatiebudget	2.600	2.400	2.300	2.300
3 Exploitatietekort Geusseltbad	-541	-488	-479	-471
4 Audiovisuele middelen raad	-40	-40	-40	-40
5 Tekort Mobiliteitsfonds/Noorderbrug				-200
6 Hogere accountantskosten	-30	-30	-30	-30
7 Omgevingswet	-100+pm	pm	pm	pm
8 Extra inkomsten paspoorten niet ingezetenen	300	300	300	300
9 ontwikkeling integratieuitkering sociaal domein	-6.885	-7.500	-8.144	-9.382
> dekking volgt uit bestuursopdracht sociaal domein	6.885	7.500	8.144	9.382
te dekken autonome ontwikkelingen	-1.448	470	1.293	1.846
Aangenomen motie/collegebesluiten				
10 Welkomstgeschenk	-168	-168	-168	-168
11 Vierde directeur	-150	-150	-150	-150
12 Arbeidstoeleiding statushouders (evaluatie in 2017)	-300			
> dekking Bestuursakkoord VNG/ESF	300			
te dekken moties/collegebesluiten	-318	-318	-318	-318
Afweegbare ontwikkelingen/continuering beleid				
13 Sportbegroting bijstellen	-600	-655	-690	-690
> dekking draaiknoppen	pm	pm	pm	pm
14 Callcenter bezetting	-263	-263		
15 Drugsbeleid/aanpak Frontière	-300	-300		
16 Armoedepplan	-880	-880	-880	-880
> dekking (inschatting rijksmiddelen decembercirculaire)	750	450	450	450
te dekken afweegbare ontwikkelingen	-1.293	-1.648	-1.120	-1.120
Claims				
17 Maastricht International Centre	-50	-50	-50	-50
> budget internationalisering	50	50	50	50
18 Broedplaatsen	-60	-60		
19 Business innovative factory	-50	-50	-50	
20 ophogen risicobuffer				-500
Te dekken claims	-110	-110	-50	-500
Totaal te dekken	-3.286	-1.593	-82	21
Dekkingsmogelijkheden				
21 Ophogen dividend BNG				400
22 Verkoop woningen (niet eerder verkochte)	700	800		
23 Incidentele dekking	2.750	pm		
Totaal dekking	3.450	800	0	400
Nieuw saldo Begroting 2017	164	-793	-82	421

3.3.1 Toelichting op het budgettaire kader

Ad 1. Algemene uitkering Gemeentefonds

Deze is gebaseerd op de op 20 september (Prinsjesdag) verschenen septembercirculaire 2016. De accressen zijn groter dan verwacht en compenseren het negatief herverdeeleffect voor grote gemeenten als gevolg van de nieuwe verdeling van het cluster 'Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing'. Het Kabinet gaat meer uitgeven, waardoor het Gemeentefonds groeit (meer uitgaven voor Defensie, meer geld voor verpleeginstellingen en een nieuw loonakkoord). Een eerder geschetste verlaging bij Kaderbrief 2016 blijkt een groei van het accres waardoor een geen structureel tekort is vanaf 2020.

Ad 2. Exploitatietekort begroting MTB

De resterende exploitatietekorten van de MTB, na herstructurering, worden bekostigd uit de BUIG middelen dan wel het Participatiebudget. De besluitvorming hierover heeft uw raad in juni 2015 gedaan.

Ad 3. Exploitatietekort Geusseltbad

Zie raadsbesluit van 5 april 2016, waarin de raad heeft besloten om de gemeentelijke bijdrage aan de exploitatie van het Geusseltbad te verhogen.

Ad 4. Audiovisuele middelen raad

Bij raadsbesluit d.d. 2 februari 2016 is extra budget voor AV middelen Raad toegekend.

Ad 5. Tekort Mobiliteitsfonds/Noorderbrug

Met de huidige parkeeropbrengsten in het mobiliteitsfonds wordt er vanaf 2020 een structureel tekort verwacht. Bij begroting 2012 zijn de extra kapitaallasten voor de Noorderbrug opgenomen in het budgettaire kader, waarbij gedeeltelijke dekking uit straatparkeren middels het mobiliteitsfonds zou komen. Thans laat een doorrekening zien dat er een structureel tekort van circa € 0,2 mln. zal ontstaan.

Ad 6. Hogere accountantskosten

Bij de gunning van de aanbesteding van de accountant is, zoals ook de verwachting was, de prijs hoger geworden. Hierover is ook aan de raad gerapporteerd. Conform raadsbesluit worden de extra kosten bij begroting opgevoerd.

Ad 7. Omgevingswet

Dit is de 'vierde decentralisatie', financiële consequenties zijn nog niet bekend. Zodra deze inzichtelijk worden, zullen we de raad hiervan in kennis stellen.

Ad 8. Extra inkomsten paspoorten niet ingezetenen

Per april 2016 komt er een balie aan het GemeenteLoket vrij doordat het Expatcenter HollandSouth verhuist naar Centre Céramique. Behalve bij de vertegenwoordigingen in het buitenland, kunnen Nederlanders in het buitenland ook in Nederland hun reisdocument aanvragen. Zij kunnen daarvoor terecht bij 9 grensgemeenten en bij de gemeentebalie op Schiphol. Maastricht is sinds 2010 een van die 9 gemeenten. Na anderhalf jaar overleg met het Ministerie van Binnenlandse Zaken hebben wij toestemming gekregen om in Maastricht deze service uit te breiden. Hier is namelijk ook speciale gecertificeerde apparatuur voor nodig en het ministerie hanteert een bepaald verdeelmodel tussen de 9 grensgemeenten. Dit product levert naast meer service voor Nederlanders in het buitenland ook meer legesinkomsten op. Op dit product zetten we eigen vast gekwalificeerd personeel in en voor het werk dat aan de onderkant vrij komt huren wij tijdelijk personeel in. Deze efficiencyverbetering levert jaarlijks netto € 0,300 mln. op.

Ad 9. Ontwikkeling integratieuitkering sociaal domein

Dit zijn de neerwaartse bijstellingen van budgetten sociaal domein door rijkskortingen. Deze worden 1 op 1 doorvertaald in de begroting. De aan het directieteam verstrekte bestuursopdracht sociaal domein moet zorgen dat we binnen de beschikbare budgetten blijven.

Ad 10. Welkomstgeschenk

Zie separaat raadsvoorstel over de uitvoering, waarbij attenties zullen worden verstrekt aan nieuwe inwoners en vertrekkende bewoners. Daarnaast zullen ook ouders, die in Maastricht wonen, en die hun pasgeboren baby laten inschrijven een attentie krijgen.

Ad 11. Vierde directeur

Vanwege de toenemende omvang/zwaarte van het sociale domein en in het bijzonder door de toevoeging van de 3-D's is een verzwaarde sturing op het beleidsveld sociaal noodzakelijk. Hiertoe wordt de functie algemeen directeur Beleid en Ontwikkeling opgeheven. In de plaats daarvan komen 2 nieuwe functies, namelijk een algemeen directeur Sociaal en een algemeen directeur Stadsontwikkeling en Economie.

Ad 12. Arbeidstoeleiding statushouders (evaluatie 2017)

In het voorjaar van 2015 is een 'Uitvoeringsbeeld opvang vluchtelingen gemeente Maastricht' opgesteld waarin een overzicht is gepresenteerd van de integrale aanpak van dit dossier. Voortvloeiend hieruit is ook een actieplan in de vorm van een pilot opgesteld voor het toeleiden van Maastrichtse vergunninghouders richting arbeidsmarkt en onderwijs. Beoogd doel is de arbeidskansen van vergunninghouders te vergroten en hun uitkeringsafhankelijkheid in duur te bekorten. We starten met een pilot waarvan de kosten begroot zijn op € 0,300 mln. De verwachting is dat deze kosten passen binnen de financiële uitwerking van onze 'uitvoeringsopgave opvang vluchtelingen gemeente Maastricht' en het landelijk uitwerkingsakkoord verhoogde asielinstroom (dat breder is dan alleen arbeidsmarkttoeleiding). Wanneer blijkt dat de landelijke middelen ontoereikend zijn, dient herprioritering plaats te vinden dan wel ander budget te worden gevonden. De pilot wordt eind 2017 geëvalueerd, waarbij in ieder geval aandacht uitgaat naar het beoogde uitstroomeffect richting betaald of gesubsidieerd werk of naar een studie met studiefinanciering.

Ad 13. Sportbegroting bijstellen

De afgelopen jaren kwamen tekorten van het onderhoud van de sportaccommodaties ten laste van het gemeentebrede risicobuffer (post onvoorzien). Extern en intern gevalideerde meerjarenonderhouds-plannen (mjops) zijn de basis voor de nieuwe sportbegroting. Om deze nieuwe begroting toekomstbestendig te laten zijn is een ophoging van het budget voor sport noodzakelijk. Om te komen tot een toekomstbestendige begroting is ook gekeken naar draaiknoppen. Deze zijn thans alleen nog beschreven. Nader onderzoek moet uitwijzen of deze draaiknoppen kunnen leiden tot een verlaging van de opgehoogde begroting. Het betreft de volgende mogelijkheden:

- meer fusies/samenwerkingen tussen voetbalclubs (hiertoe is de reserve spreidingsbeleid beschikbaar);
- verdere integratie/afstoting van de gym- en sportzalen conform sportnota;
- normalisatie van verhuurprijzen.

Het onderzoek naar deze draaiknoppen zal bij respectievelijk bij kaderbrief 2018 (eerste 2 punten) en vierde kwartaal 2016 (tarieven) gereed zijn.

Ad 14. Callcenter bezetting

Als gemeente hebben we sinds 2003 een callcenter en in 2011 is het centrale telefoonnummer 14043 ingevoerd. Jaarlijks komen er zo'n 140.000 gesprekken binnen. 80% van deze bellers heeft binnen 20 seconden een medewerker aan de lijn. Vervolgens worden klanten in 80% van de gevallen in één keer geholpen. De klanttevredenheid telefonie is van 7,6 in 2012 gestegen naar 8,8 in 2015. Om dit te realiseren is in 2013 de personele bezetting in het callcenter tijdelijk opgeplust en is er een verbeterplan geformuleerd. Daarbij is afgesproken dat er in 2016 een evaluatie volgt. Deze evaluatie geeft aanleiding voor het continueren van de tijdelijke uitbreiding personeel callcenter de komende twee jaar. Als Servicenorm telefonie gemeente Maastricht hanteren wij daarbij: 80% van de bellers naar ons centrale nummer 14043 heeft binnen 20 seconden een medewerker aan de lijn. Wij verbinden u maximaal 1 keer door en bij een terugbelafpraak nemen wij binnen 1 werkdag telefonisch contact met u op. Omdat het aantal binnenkomende telefoongesprekken na 2019 waarschijnlijk gaat dalen, onder andere door meer online dienstverlening, meer vragen via sociale media en minder aanvragen reisdocumenten omdat die nu 10 in plaats van 5 jaar geldig zijn, worden de tijdelijke maatregelen in 2018 opnieuw geëvalueerd.

Ad 15. Drugsbeleid aanpak Frontière

In 2012 is vanuit de gemeente gestart met het project Frontière. Vanuit een intensief samenwerkingsverband met de politie en het Openbaar Ministerie wordt in dit project, onder regie van de gemeente, werk gemaakt van het bestrijden van drugsoverlast in de openbare ruimte. De resultaten laten zien dat deze aanpak van drugsoverlast werkt: nog niet eerder is deze mate van succes geboekt op de bestrijding

van de drugsproblematiek in de stad. Het is zaak deze ontwikkeling vast te houden en de aanpak te continueren en verder uit te bouwen. Ondanks de goede resultaten wordt drugsoverlast nog steeds op plaatsen in de stad gevoeld. Drugsoverlast en de veroorzakers hiervan zijn hardnekkig; met de regio vanuit Frontière zijn wij en al onze partners, dat ook. In financiële zin vraagt Frontière structureel een extra jaarlijkse bijdrage van € 0,300 mln. Eind 2018 vindt een externe evaluatie plaats om te bezien of en hoe continuering noodzakelijk is.

Ad 16. Armoedeplan

Het extra geld voor armoedebeleid dat werd verwacht bij de behandeling van het beleidsplan Armoede en waarop de innovatie was gebaseerd, is er niet gekomen. Daarnaast leidt het bestaande beleid tot een overschrijding van de beschikbare budgetten als gevolg van een stijgende vraag naar bijzondere bijstand. De overschrijding van € 0,880 mln. lijkt structureel vandaar dat deze is opgenomen in het budgettaire kader. Wel zat in de septembercirculaire 2016 extra structureel geld voor kinderen uit gezinnen met lage inkomens. Een eerste inschatting is dat dit een bedrag van € 0,450 mln. is voor Maastricht. Het definitieve bedrag wordt bij Decembercirculaire 2016 duidelijk. Vanwege het feit dat Maastricht reeds diverse tegemoetkomingen voor deze kinderen in het bestaande beleid heeft zitten, wordt voorgesteld dit extra geld ter dekking van het tekort in te zetten. Daarnaast wordt voorgesteld om voor 2017 ook een gedeelte van het extra geld (ongeveer € 0,3 mln.) dat Maastricht ontvangt als gevolg van de verhoogde instroom van asielzoekers, aangezien zij ook gebruik maken van diverse generieke declaratieregelingen. Dit is echter incidenteel geld voor 2017.

Het college wil de innovatie zoals vastgelegd in het beleidsplan Armoede (kosten € 0,4 mln.) vooralsnog voort zetten, maar wel onder de voorwaarde dat er voldoende dekking uit rijksmiddelen komt voor deze extra kosten in toekomst. Na de decembercirculaire 2016 zullen wij u bij een volgend P&C document berichten of deze innovatie en de in het budgettaire kader voorgestelde dekking ook daadwerkelijk structureel doorgezet kan worden.

Ad 17. Maastricht International Centre

In de programmabegroting 2015 is structureel € 0,100 mln. beschikbaar gesteld voor de doorontwikkeling van het Holland Expat Centre South en de oprichting van het Grensinformatiepunt voor grenspendel met Belgisch Limburg. Nadien heeft de gemeente toegezegd de huisvesting van het dagelijks bureau van het nieuwe kennisinstituut ITEM te faciliteren. Door aanpassing van de huisvesting (van Mosae Forum naar Centre Ceramique) zijn de kosten wel hoger; het gemeenteloket moet nu op een externe locatie versneld inschrijven. Het grote voordeel hiervan is dat de verschillende functies elkaar versterken en dat de locatie ruimte biedt om het concept door te ontwikkelen met nieuwe functies die bijdragen aan het wegnemen van grensbelemmeringen voor de arbeidsmarkt. Als dekking voor de (extra) kosten was een subsidieaanvraag ingediend bij het Operationeel Programma Zuid (EFRO). Deze is niet gehonoreerd, dit betekent dat de subsidie van de provincie en de gemeente verhoogd moet worden.

Ad 18. Broedplaatsen

Maastricht heeft de ambitie om zich te positioneren als aantrekkelijke internationale kennis- en cultuurstad in de (Eu)regio. Om deze ambitie te verwezenlijken is het belangrijk om jong en creatief talent van de diverse onderwijs- en culturele instellingen aan de stad te binden. Broedplaatsen, zijnde verzamelgebouwen, ontmoetingsplekken en knooppunten van diverse stedelijke netwerken, kunnen deze ambitie ondersteunen. Doel is de ontwikkeling van broedplaatsen te faciliteren en (startende)ondernemers, creatieven en andere partijen te ondersteunen in de ontwikkeling van betaalbare werk- en ontmoetingsruimte en/of het opstarten van een eigen broedplaats. Met deze integrale aanpak wordt de broedplaatsontwikkeling in de stad de komende jaren actief ondersteund en daarmee het vestigingsklimaat voor jonge en creatieve talenten aantrekkelijker gemaakt en nieuw initiatief gestimuleerd. Hiervoor wordt van een kwartiermaker gedurende 2 jaar (2017 - 2018) aangesteld bij het Maastricht-LAB. De geraamde kosten op jaarbasis zijn € 60.000.

Ad 19. Brightlands Innovative factory

De stichting LED heeft een verzoek gedaan aan betrokken gemeenten voor een bijdrage aan het reeds lopende project Brightlands Innovation Factory (BIF). De BIF is een project waarmee starters in de Brightland campussen extra worden ondersteund van het idee tot opschaling, inclusief de bijbehorende faciliteiten zoals scouting, kapitaal en coaching met als uiteindelijk doel meer werkgelegenheid en economische groei in de regio. De bijdrage bedraagt € 150.000 (voor 2017, 2018 en 2019 elk jaar € 50.000).

Ad 20. Ophogen risicobuffer

We willen de raad voorstellen in 2020 de risicobuffer met € 500.000 op te hogen vanwege de oplopende risico's en het op peil houden van het weerstandvermogen.

Ad 21. Ophogen dividend

Naar verwachting zal het dividend van de BNG kunnen stijgen, als in 2020 wordt voldaan aan de normen van het Basel III akkoord.

Ad 22. Verkoop woningen (niet eerder verkochte)

Eerder is dit als incidentele dekking ingezet. Deze dekking is nog niet helemaal gerealiseerd. De voordelen ontstaan bij de verkoop van het resterende deel van de 20 panden.

Ad 23. Incidentele dekking

Om deze taakstelling van € 2,750 mln. in te vullen zullen de gebruikelijke posten als vrijval nog te betalen, reservers en voorzieningen worden ingezet.

3.4 Uiteenzetting van de financiële situatie

3.4.1 Reserves en voorzieningen

Naast het totaal aan baten en lasten zijn ook de reserves en voorzieningen van belang voor de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. De reserves geven een indicatie van het weerstandsvermogen van de gemeente, dat wil zeggen de mate waarin de gemeente in staat is om financiële risico's op te vangen. De voorzieningen zijn gekoppeld aan kwantificeerbare risico's en in die zin minder vrij besteedbaar. De gemeente heeft weinig keus als het gaat om de vraag welke voorzieningen aanwezig moeten zijn en welke omvang deze moeten hebben. De voorschriften uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn hiervoor bepalend.

Aan het begin van het begrotingsjaar 2017 heeft de gemeente naar verwachting € 176 mln. aan reserves en € 43 mln. aan voorzieningen. Het totaaloverzicht van de reserves en voorzieningen is opgenomen in bijlage 3. Daarbij is conform gewijzigde voorschriften in het BBV ook aangegeven welke toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves structureel van aard zijn. Met name bij de financieringsreserves voor productiemiddelen gaat het om structurele toevoegingen en onttrekkingen omdat deze reserves dienen ter dekking van de kapitaallasten van de productiemiddelen. Hierna volgt een nadere toelichting op de reserves.

Algemene reserves

Aan het begin van het begrotingsjaar heeft de gemeente naar verwachting € 7 mln. aan algemene reserves. Een algemene reserve is een reserve waaraan gemeentebreed door de raad geen bestemming is gegeven; deze reserve dient om risico's in algemene zin op te vangen (bufferfunctie).

Financieringsreserves

Aan het begin van het begrotingsjaar heeft de gemeente naar verwachting € 22 mln. aan financieringsreserves. De financieringsreserves zijn bedoeld om (toekomstige) kapitaallasten van investeringen in verkeersregelinstallaties, spreidingsplan Sport en overige productiemiddelen te bekostigen.

Vruchtboomfonds (beklemde bestemmingsreserve)

De raad heeft in 2000 besloten tot verkoop van de aandelen Nutsbedrijven voor een bedrag van € 229 mln. In de begroting van 2001 is van deze middelen € 147 mln. renderend weggezet in het vruchtboomfonds. Renderend wil zeggen dat over het saldo van de reserve 5,8% rente wordt bijgeschreven. In 2009 is ook de opbrengst van de verkoop aandelen Essent (€ 16,4 mln.) in het vruchtboomfonds gestort. Tegenover de renteopbrengst staat een aantal door de raad geaccordeerde structurele onttrekkingen. Dit zijn: compensatie dividend Nutsbedrijven (€ 7,2 mln.), kwijtschelding Diftar (€ 1,0 mln.), huisvesting SEZ (€ 1,1 mln.), rente erfpacht (€ 700.000), bezwaarschriften OZB (€ 600.000) en huisvesting Mosae Forum (€ 600.000) en overige posten.

Het begrote saldo van de reserve Vruchtboomfonds aan het begin van het begrotingsjaar circa € 116 mln. Op basis van de huidige berekening zijn de uitgaven en inkomsten in evenwicht. Dit betekent dat er niet wordt ingeteerd op het vruchtboomfonds en dat het fonds eeuwigdurend is. In 2017 wordt een nieuwe berekening gemaakt. Hierbij wordt enerzijds gekeken naar het rentepercentage conform notitie Rente 2017 en anderzijds naar de mogelijkheden om de getroffen voorzieningen ten laste van het Vruchtboomfonds op termijn te laten vrijvallen en zonedig terug te storten in het Vruchtboomfonds.

Bestemmingsreserves

Aan het begin van het begrotingsjaar heeft de gemeente naar verwachting € 27 mln. aan bestemmingsreserves. Een aantal grote bestemmingsreserves wordt hieronder nader toegelicht.

Innovatieopdracht Welzijn en zorg

Bij de kaderbrief 2011 en de innovatieopdracht Welzijn en Zorg van mei 2011 is besloten om financiële voordelen, die in aanloop naar het realiseren van de taakstelling geboekt worden, te gebruiken voor de frictiekosten en voor de kosten van ontwikkeling van alternatieve werkwijzen.

Investeringsfonds duurzame sociale infrastructuur

Betreft de bij de marap/jaarrekening 2014 ingestelde reserve "Investeringsfonds duurzame sociale infrastructuur".

Spreidingsplan Sport

Deze reserve is ingesteld voor de transformatie/nieuwe investeringen en achterstallig onderhoud. Is een gesloten financiering die eindigt in 2026 en waarvan de vrijval start in 2020 (raadsnota 2008).

Economische/culturele impulsprojecten

Bij de begroting 2014 heeft de Gemeenteraad (bij amendement) van de restgelden Maastricht Culturele Hoofdstad ad € 3 mln. een investeringsfonds ingesteld voor sociaal/economische/culturele impulsprojecten. In de Kaderbrief 2014 is van deze € 3 mln., € 2 mln. gereserveerd voor impulsen voor de Creatieve Industrie en € 1 mln. voor de Innovatieagenda Cultuur.

Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost

De bestemmingsreserve Gebiedsontwikkeling Noord Oost betreft vooruitontvangen middelen die aangewend worden bij de uitvoering van de WOP's Noord Oost.

Mecc

Het congrescentrum en de expofoyer zijn eigendom van de gemeente Maastricht. De exploitatie MECC is een gesloten budgetstelsel. Over- en onderschrijdingen en grote onderhoudslasten komen ten laste van deze reserve.

Mobiliteitsfonds

Het mobiliteitsfonds is ingesteld op basis van het raadsbesluit PPS Mobiliteit; initiële fase (raadstuk 23-2002) en de in 2003 opgestelde kadernotitie is het "Mobiliteitsfonds" ingesteld. Doelstelling van het Mobiliteitsfonds is het faciliteren van het mobiliteitsbeleid. Naast het leveren van cofinanciering bij investeringsprojecten ligt het accent op het afdekken van onrendabele exploitaties. Hierbij is nadrukkelijk gesteld dat het mobiliteitsfonds niet aangewend mag worden voor reguliere onderhoud- c.q. vervangingstaken. Het mobiliteitsfonds wordt grotendeels gevoed door de inkomsten uit het straatparkeren, de inkomsten uit de erfpacht voor de parkeergarages (PPS-parkeren) en rente. Onttrekkingen uit het mobiliteitsfonds betreffen het afdekken van onrendabele exploitaties (voornamelijk fietsenstallingen) alsmede bijdragen aan investeringsprojecten. Verder is bij de begroting van 2012 besloten om de bestedingsruimte in het mobiliteitsfonds volledig te benutten voor de dekking van het RMP (lees aanleg Noorderbrug). Hiervoor is structureel een jaarlijks bedrag nodig van € 1,4 mln. Het mobiliteitsfonds kan hier slechts ten dele aan bijdragen. Dus mocht in de toekomst onverhoopt ruimte ontstaan in het mobiliteitsfonds dan zal dit rechtstreeks vloeien naar het RMP.

Bestemmingsreserve project A2

De bestemmingsreserve project A2 zorgt voor een eenduidige en inzichtelijke weergave van alle geldstromen vanuit de gemeentelijke bijdragen. De belangrijkste doelstelling van deze reserve is om middels de rente-inkomsten op deze reserve de verwachte indexeringskosten mede af te dekken.

3.4.2 Investeringsperspectief

In deze paragraaf wordt de totale investeringsruimte uit meerjareninvesteringsplan en cofinancieringsfonds gezamenlijk gepresenteerd. De onderstaande tabel begint met het beschikbaar saldo in meerjarenperspectief. Dit is niets anders dan het jaarlijks beschikbare investeringsbudget van circa € 10 mln. minus de al genomen investeringsbesluiten (- bedragen zijn investeringsuitgaven en + bedragen is beschikbare investeringsruimte of dekking). Voor de goede orde wordt vermeld dat dit overzicht geen definitief go / no-go besluit is. De afzonderlijke investeringen worden in afzonderlijke raadsvoorstellen ter votering aan de raad voorgelegd.

Tabel Investeringsruimte 2016-2020

(bedragen in € 1 mln.)

investeringsruimte (x € 1 mln.)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
vrij beschikbaar ruimte begroting 2016	-1,65	-5,45	-5,30	2,05	4,75	4,50
wijzigingen en/of nieuwe investeringen						
autonoom/besloten						
1 Correctie BBV/verlaging rente		15,60				
2 Aanvullende investering Boulodrome			-0,30			
3 Aanvullende investering Geusseltbad			-0,04			
4 Onderwijshuisvesting (ikc)				-3,10	-3,05	-3,05
te dekken moties/collegebesluiten/pm-posten						
5 Frontenpark		-1,00	-0,50			
6 Tapijnkazerne				-1,00	-1,00	
nieuw te nemen besluiten						
7 Begraafplaats Tongerseweg			-0,62			
8 Kademuren Jeker			pm			
9 Blauwe loper Mariadorp			pm			
10 A2 aansluiting op de binnenstad			pm			
11 Stationsomgeving/herinrichting Stationsstraat			pm			
12 Theater			-0,80			
TOTAAL onttrekkingen	0,00	14,60	-2,26	-4,10	-4,05	-3,05
saldo investeringsruimte kaderbrief 2016	-1,65	9,15	-7,56	-2,05	0,70	1,45
gecumuleerd saldo	-1,65	7,50	-0,06	-2,11	-1,41	0,04

Ad 1. Correctie BBV/verlaging rente

Als gevolg van de verlaging van de interne rekenrente en de vernieuwing van het BBV ontstaat er eenmalig investeringsbudget. De interne rekenrente is verlaagd van 5,8% naar 3,5%. De nieuwe investeringen worden hierdoor goedkoper. Bij een gelijkblijvende exploitatielast (kapitaallasten) ontstaat meer investeringsruimte. Daarnaast zorgt het verplicht activeren van de maatschappelijke investeringen (commissie BBV) ervoor dat de reguliere storting in het Cofinancieringsfonds kan worden ingezet voor eenmalige extra investeringskrediet. Inclusief de investeringen van deze begroting komen we daarmee in 2020 niet meer negatief uit.

Ad 2. Aanvullende investering Boulodrome

In het coalitieakkoord is de langgekoesterde wens voor een boulodrome in Maastricht opgenomen. Op basis van een schetsontwerp en bijbehorende kostenraming is eind 2015 gekozen voor een energieneutrale hal van middelgrote omvang (12 banen) en een buitenterrein met buitenbanen (in aanvulling op de reeds aanwezige 12 buitenbanen). Het benodigde budget hiervoor is vastgesteld op € 0,801 mln. Het schetsontwerp is de afgelopen maanden uitgewerkt naar een technisch ontwerp en van een definitieve kostenraming voorzien. Hierbij komen de volgende meerkosten naar voren:

- Meerkosten investering E-installatie	€ 35.000
- Meerkosten Basis bouwprogramma	€ 80.000
- Meerkosten voorbereiding inbouw E-installatie	€ 35.000
- Meerkosten eisen welstand (afwerking natuurlijk materiaal)	€ 150.000
Totale Meerkosten	€ 300.000

De kosten van de E-installatie vallen hoger uit omdat pas bij de totstandkoming van het technisch ontwerp in 2016 een volledige berekening kon worden gemaakt. Daarnaast zijn er meerkosten m.b.t. de inbouw van de E-installatie omdat het systeem niet op de eindbestemming kan worden gebracht zonder dat de plafondconstructie van kantine en keuken aanwezig is. Deze kosten zaten oorspronkelijk niet in de berekening omdat de Stichting Boulodrome zelf zorg draagt voor de afbouw van kantine en keuken. Naast de gunstige effecten voor de exploitatie van een E-installatie, zijn wij echter van mening dat wij als gemeente een voorbeeldfunctie hebben en de energieneutraliteit van het boulodrome vinden wij een wezenlijk aspect van het totaalconcept. De meerkosten ten gevolge van welstandseisen zijn pas nu bekend geworden doordat ook hier pas in januari 2016 een definitief ontwerp aan de Welstandsmonumentencommissie kon worden voorgelegd. Ook hier hebben wij als gemeente een voorbeeldfunctie en hebben wij een kwaliteitsbeeld in het Geusseltgebied voor ogen en hierin vinden wij een natuurlijke uitstraling van het boulodrome van wezenlijk belang. Door voornoemde ontwikkelingen is het niet langer mogelijk de Boulodrome in 2016 te verwezenlijken. Gekoerst wordt nu op realisatie in mei/juni 2017. Deze vertraging is met de Stichting Boulodrome gecommuniceerd.

Ad 3. Aanvullende investering Geusseltbad

Conform toezegging bij raadsbesluit d.d. 5 april 2016 is de aanvullende investering voor klimaatbeheersing in het Geusseltbad opgenomen.

Ad 4. Onderwijshuisvesting (ikc)

Conform raadsbesluit d.d. 19 januari 2016 wordt het benodigde restantbudget ad € 6,15 mln. voor de eerste fase en de € 3,05 mln. voor de tweede fase integraal afgewogen bij de Kaderbrief.

Ad 5. Frontenpark

Zie separaat raadsvoorstel Grex Belvédère.

Ad 6. Tapijnkazerne

Zie separaat raadsvoorstel inzake Tapijn.

Ad 7. Begraafplaats Tongerseweg

Het afgelopen jaar is er een bedrijfsvoeringscan uitgevoerd voor de Begraafplaats Tongerseweg, als bouwsteen voor het op te stellen bedrijfsplan. Hieruit volgen een aantal beleidsuitgangspunten die met stad en raad gedeeld zijn op 5 april 2016. Belangrijk onderdeel is een kwaliteitsverbetering van de fysieke ruimte. Hiertoe wordt een opwaarderings- en beheerplan opgesteld dat ondermeer beoogt dat:

- de beloopbaarheid en opsluiting van de wegen en grindpaden op een hoger niveau wordt gebracht;
- de groenstructuur van de monumentale bomen en hagen duurzaam hersteld en verjongd wordt;
- met een glasvezelverbinding de dienstverlening kwalitatief verbeterd wordt;
- middels digitale infozuilen en WiFi klantgerelateerde grafische informatie gratis beschikbaar gesteld wordt;
- de door de klant gewenste productportfolio (bovengronds begraven, urnennissen in modulevorm, kindergraven vanuit de kindbeleving) uitgebreid wordt.

Met dit alles is een investering gemoeid van in totaal circa € 0,6 mln. Mogelijkheden voor (co)financiering worden op dit moment nader onderzocht. Naar verwachting ligt het opwaarderings- en beheersplan, in het najaar van 2016 ter besluitvorming voor.

Ad 8. Kademuren Jeker

Bij collegebesluit van 1 maart 2016 heeft het college met betrekking tot kademuren stedelijke Jeker opdracht gegeven tot een nadere verkenning van een integrale aanpak hiervan (inhoudelijk en financieel). Naar verwachting ligt concretisering, inhoudelijk en financieel, in het najaar van 2016 ter besluitvorming voor.

Ad 9. Blauwe loper Mariaberg

Maastricht heeft al ruim 20 jaar een planmatige aanpak van de zogeheten herstructurering. Een aanpak waar gemeente, corporaties en bewoners samen optrokken. Sedert 2014 zien we dat het speelveld ewijzigd is, met name door de beperktere mogelijkheden van de corporaties. Ondanks dit blijft de noodzaak voor herstructurering onverminderd bestaan. De gehele herstructureringsopgave wordt in 2016 herijkt. De focus ligt hierbij op uitvoering in 2016 t/m 2020 met prioriteit voor investeringen die conform

structuurvisie bijdragen aan de gewenste woonmilieus en het versterken ontmoetingsplekken. Maar die ook aansluiten bij plekken waar corporaties investeren. Vooruitlopend op de herijking van de herstructurering zien we in Mariaberg een wijk die aan al deze eisen voldoet. Mariaberg is een centraal gelegen wijk bestaande uit drie wijkdelen waartussen de verbinding mist en waar sprake is van een stapeling van (sociale) problemen. De fysieke ontwikkeling van Blauwdorp i.r.t. het centrum en tot de andere wijkdelen kan door de ontwikkeling van de zogeheten Blauwe Loper, een nieuwe langzaam verkeersverbinding, worden gerealiseerd. Hiermee ontstaat een verbinding voor fietsers en voetgangers door alle delen van Mariaberg en kan de buurt direct aanhaken op de binnenstad, zowel fysiek, sociaal als economisch. De totale publieke investering voor de Blauwe Loper (inclusief verwervingen) bedraagt naar verwachting circa € 3,8 mln. Met de provincie lopen gesprekken over een bijdrage voor circa de helft hiervan. Servatius heeft aangegeven bij positieve besluitvorming hierop aan te willen sluiten door een ruime, meer dan gelijkwaardige investering in de woningvoorraad in Blauwdorp (vergroening, woningdifferentiatie). Een dergelijke multiplier maakt een grote maatschappelijke meerwaarde (werkgelegenheid, wonen, economische impuls, veiligheid, mobiliteit, groen) mogelijk. Een concrete uitwerking wordt in constructieve samenwerking met de Provincie Limburg en Servatius voorbereid. Deze zal naar verwachting najaar 2016 ter besluitvorming worden voorgelegd.

Ad 10. Aansluiting A2 op binnenstad

Na 2016 verschuift het zwaartepunt van de uitvoering A2 naar het maaiveld. Dit betekent o.a. dat de openbare ruimtes (o.a. verbindingen) gaan worden aangelegd. Al vroeg in het project was in algemene zin voorzien dat dit op onderdelen kan leiden tot extra kosten voor de gemeente om de directe omgeving aan te sluiten op het project A2 (bijv. afmaken van oost-west verbindingen). Momenteel zijn wij bezig met de concretisering van de opgave. Naar verwachting wordt het totale investeringspakket incl. dekkingsvoorstel bij de Programmabegroting 2017 ter besluitvorming voorgelegd. Het spreekt voor zich dat dekking in eerste instantie gezocht zal worden binnen de inhoudelijke en financiële kaders van het A2-project. Is dit niet het geval, dan wordt vervolgens gekeken naar de mogelijkheden binnen de bestaande middelen. Mocht dit niet (volledig) lukken dan zal een (aanvullende) claim op nog niet geormerkte MJIP middelen volgen.

Ad 11. Stationsomgeving/herinrichting Stationstraat

Station Maastricht is het grootste openbaar vervoerknooppunt van Limburg. In het stationsgebied spelen verschillende ontwikkelingen:

- De realisatie van een ondergrondse fietsenstalling (gereed 2017).
- Verkenning van alternatieven voor de inrichting van de Stationsstraat. Deze verkenning wordt uitgevoerd door gemeente Maastricht samen met diverse partners.
- Onderzoek naar de mogelijkheden van/voor een langzaam verkeer verbinding ('Missing link') tussen de wijkontwikkeling van de Groene Loper en station Maastricht en de binnenstad van Maastricht. Dit onderzoek wordt uitgevoerd vanuit het Projectbureau A2 Maastricht in het kader van het Actieprogramma Verduurzaming.
- Ambities ten aanzien van het verbeteren van het station als transferpunt (inclusief busstation) voor regionale mobiliteit. Hierbij zijn de provinciale plannen ten aanzien van grensoverschrijdend treinvervoer relevant.
- Ambities van de NS, eigenaar van het stationsgebouw, om het stationsgebouw beter te benutten met nieuw functies die ook kunnen bijdragen aan de knopwaarde van het station. Ook zijn er gemeentelijke ambities om de kwaliteit van het station als entree van de stad te verbeteren.

Deze ontwikkelingen hebben een sterke ruimtelijke relatie en waarbij er kansen voor synergie liggen die met een integrale aanpak kunnen worden benut en waarvoor mogelijk MIRT financiering verkregen kan worden. De komende periode wordt onderzocht welke onderdelen kansrijk zijn om tot een formele MIRT aanvraag te komen (najaar 2016). Hieruit moet blijken wat de scope van het project wordt, welke baten (ondermeer economisch en op vlak van gezondheid) en welke kosten gemoeid zijn met dit project

Ad 12. Theater

Het theater staat na 25 jaar voor een belangrijke nieuwe fase in zijn levenscyclus. Die fase wordt niet alleen bepaald door noodzakelijk (deels achterstallig) regulier onderhoud, maar ook beïnvloed door belangrijke verschuivingen in de theaterpraktijk (productie enerzijds en publiek anderzijds) en door een aangekondigde nieuwe constellatie rond het cultuurbeleid op landelijk vlak. Het college heeft besloten om onderhoud en aanpassing van het Theater aan het Vrijthof op te starten en te gaan uitvoeren. De aanpassing betreft:

1. Het onderhoud van toneeltechniek, artiesten- en publieksvoorzieningen;
2. Een upgrade van akoestiek en toneeltechniek van de Papyruszaal;
3. En het optimaliseren van de faciliteiten in het Theater.

Dit besluit is genomen onder de voorwaarde van cofinanciering. De totale investering wordt ingeschat op € 5,0 mln. De Provincie Limburg is bereid cofinanciering te leveren maar heeft nog geen definitief besluit genomen. De gemeentelijke bijdrage € 2,5 mln. wordt gedekt uit de cultuurbegroting € 1,7 mln. en een bijdrage vanuit MJIP groot € 0,8 mln. Gemeld dient te worden dat een eventuele bijdrage van een andere partij (bijvoorbeeld Stichting Elisabeth Strouven) in gelijke delen in mindering zal worden gebracht op de gemeentelijke (MJIP bijdrage) als de provinciale bijdrage.

HOOFDSTUK 4 VERPLICHTE PARAGRAFEN

4.1 Lokale lastenparagraaf

4.1.1 Inleiding

De lokale heffingen zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijke beleid. Ze raken de burgers, bedrijven en instellingen heel direct in hun portemonnee. Politiek gezien is daarom van belang de transparantie van de berekeningswijze voor de kostendeekkende tarieven. Dit betreft afval, riolen en leges. De overige belastingen en parkeerbelastingen betreffen een algemene inkomstenbron.

Vernieuwing BBV 2017

Door de wijziging van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn nieuwe begrotingsregels van kracht. De nieuwe regels hebben ook invloed op de kostenonderbouwing van gemeentelijke heffingen. Het centraal begroten van de kosten van overhead betekent dat het niet langer mogelijk is om uit de taakvelden (voorheen de producten) alle kosten voor deze tarieven, die maximaal kostendekkend mogen zijn, in een keer uit de uitvoeringsinformatie af te leiden. Vanaf begroting 2017 moeten gemeenten daarom in de paragraaf lokale heffingen een overzicht van baten en lasten opnemen voor de heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten. De wijze van kosten toerekenen is niet gewijzigd. De verplichting is bij besluit van 5 maart 2016 in het BBV opgenomen (artikel 10 BBV).

Wettelijke grondslag

Welke heffingen gemeenten mogen opleggen, is vastgelegd in de Gemeentewet (Gw).

De heffingen zijn te verdelen in 2 soorten:

- heffingen waarbij een product of dienst wordt geleverd en waarvoor de burger betaalt (afvalinzameling, riolering, paspoort, rijbewijs, huwelijk, omgevingsvergunningen, parkeeronthefing, enzovoort). Bij deze heffingen mogen de begrote opbrengsten niet hoger zijn dan de begrote lasten (artikelen 228a en 229 Gw);
- heffingen die als algemene inkomstenbron dienen en geen directe relatie hebben met een geleverd product of dienst (artikelen 220, 224, 226, 227, 228 Gw). Deze heffingen worden gebruikt om algemene voorzieningen te realiseren zoals aanleggen en onderhouden van wegen en groenvoorzieningen, stimuleren van economie, bouwen en exploiteren van sportparken en zwembad, ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorgers, enzovoort.

De heffingen waarbij er een relatie is met een product of dienst zijn vervolgens in te delen in 2 soorten:

- de dienst wordt voortdurend en gedurende langere tijd geleverd en wordt opgelegd middels een aanslag gemeentelijke belastingen (afvalinzameling en riolering);
- je betaalt per geleverde dienst in de vorm van leges (voorbeelden zijn: paspoort, rijbewijs, huwelijk, omgevingsvergunningen en parkeeronthefing).

4.1.2 Beleid ten aanzien van lokale heffingen

Coalitieakkoord 2014-2018

Wij houden in deze begroting onverkort vast aan de onderstaande afspraak uit ons coalitieakkoord: Uitgangspunt is een sluitend meerjarenperspectief, zonder lastenverhoging voor de Maastrichtse inwoners en bedrijven (behoudens inflatie). Het streven naar 100% kostendeekkende tarieven wordt daarbij niet losgelaten.

Indexering

De berekening van de indexering van tarieven is gebaseerd op de ramingen die het Centraal Plan Bureau (CPB) uitbrengt over de ontwikkeling van de netto materiële overheidsconsumptie. Deze is voor de materiële kosten 0,8% (IMOC augustus 2016). De personele kosten worden geïndexeerd op basis CAO-loonstijgingen, zijnde 3%. De tarieven (opbrengsten) worden geïndexeerd op een gewogen gemiddelde hiervan, zijnde 2%.

Daarbij gelden de volgende uitzonderingen:

- in 2017 vindt, net als in 2016, geen indexering plaats van de begraafrechten;
- in 2017 vindt, net als in 2016, geen indexering plaats van de tarieven voor vergunningparkeren;
- in 2017 vindt, net als in 2016, geen indexering plaats van de tarieven bij de milieuparken;

Alle belasting met de tarieven en leges voor de gemeente Maastricht inclusief de bijbehorende verordeningen landen in het boekje 'Belastingverordeningen en tarieven 2017 gemeente Maastricht'. Deze worden tegelijk met de programmabegroting 2017 in een raadsvergadering in november aan uw raad ter vaststelling voorgelegd. Met uitzondering van de Verordening Onroerende zaakbelastingen Maastricht 2017. Het gegeven dat eerst eind 2016 de gevolgen van de WOZ-herwaardering bekend zijn, maken dat de tarieven OZB in de raadsvergadering van december aan uw raad ter vaststelling wordt voorgelegd.

4.1.3 Geraamde inkomsten van de lokale heffingen

Tabel: opbrengsten belastingen 2015-2017

(bedragen x € 1.000)

Programma		Belastingsoort	Werkelijke opbrengst 2015	Gewijzigde geraamde opbrengst 2016	Geraamde opbrengst 2017	Toelichting in paragraaf
<i>Maximaal kostendekkende belastingen (per belasting)</i>						4.1.4
13	BsGW	Rioolheffing	12.423	12.898	13.075	
14		Afvalstoffenheffing (incl. verkoop restzakken)				
	BsGW		14.712	16.215	16.294	
<i>Kostendekkende leges (in totaliteit)</i>						4.1.5
13		Begraafrechten	642	583	583	
10/13		Leges fysieke diensten	4.184	4.152	4.227	
2		Leges burgergerichte diensten	2.758	2.086	2.086	
<i>Algemene belastingen en parkeerbelasting</i>						4.1.6
15	BsGW	OZB eigenaar woningen	13.969	13.974	14.253	
15	BsGW	OZB eigenaar niet woningen	9.399	8.934	9.113	
15	BsGW	OZB gebruiker niet-woningen	6.333	6.689	6.823	
15	BsGW	Hondenbelasting	793	725	740	
15	BsGW	Toeristenbelasting	3.447	3.176	3.240	
15	BsGW	Precariobelasting	542	913	931	
15	BsGW	Reclamebelasting	702	938	957	
12		Parkeren	9.459	9.776	9.776	
Totaal			79.363	81.059	82.098	

4.1.4 Maximaal kostendekkende belastingen (per belasting)

Rioolheffing

In september 2013 is het nieuwe, verbreed gemeentelijk rioleringsplan (GRP) door de raad vastgesteld. Uitgaande van de daarin geraamde inkomsten en uitgaven is het kostendekkende basistarief voor 2013 berekend op € 170,53 per heffingseenheid per jaar. Net als in 2014, 2015 en 2016, kan ook in 2017 worden volstaan met een stijging van de heffing met het jaarlijks vast te stellen gemeentelijk inflatiecijfer. In 2014 was dat 1,75% wat resulteerde in een heffingstarief van € 173,51; in 2015 was dit 1,5%, wat resulteerde in een heffingstarief van € 176,11. In 2016 was het prijsindexcijfer 1,0%, wat resulteerde in een heffingstarief van € 177,87. In 2017 is het prijsindexcijfer 2,0%, wat resulteert in een heffingstarief van € 181,43.

Het huidige GRP heeft een looptijd tot 2018, in 2017 zal een nieuw GRP worden opgesteld. In het kader daarvan zal een nieuwe kostendekkingparagraaf worden opgesteld, op basis daarvan kan vervolgens worden beoordeeld welke consequenties dit heeft voor de rioolheffing vanaf 2018.

(bedragen in €)

Berekening van kostendekkendheid van de heffing riolen 2017.	
Directe kosten taakveld	7.782.878
Inkomsten taakveld	-108.893
Netto kosten taakveld	7.673.985
Toe te rekenen kosten	2.961.956
Overhead	418.123
Kwijtscheldingen	281.504
BTW	1.630.500
Totale kosten	12.966.068
Opbrengst heffingen	12.966.068
Dekking	100%

Onderstaande tabel geeft inzicht in de tariefopbouw voor 2017:

Tabel: Tarieven rioolheffing

(bedragen in €)

	2016	2017
Rioolheffing eigenaar	131,98	134,62
Rioolheffing gebruiker tot 250 m ³	45,89	46,81
251 m ³ - 50.000 m ³ per 250 m ³	364,23	371,51
Van 50.001 – 500.000 m ³ per 250 m ³	241,95	246,79
Van 500.001 – 3 mln. m ³ per 250 m ³	120,80	123,22

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing is inclusief de reinigingsrechten, diftar en verkoop van restzakken.

Tarieven 2017

De afvalstoffenheffing 2017 (vastrecht, vastrecht stortkoker, restzak 50 l., restzak 25 l.) kan volstaan met een reguliere indexverhoging van 2,0%. Bij de keuze voor de doorrekening van het vastrecht en de prijs van de zakken hebben we ons laten leiden door het principe van "de vervuiler betaalt" en 100% kostendekkendheid.

Toekomstige ontwikkelingen wat betreft de afvalstoffenheffing (2017 en verder)

Toekomstige ontwikkelingen wat betreft de hoogte van de afvalstoffenheffing zijn met name afhankelijk van besluitvorming over de verdere uitwerking van het beleidsplan huishoudelijk afval 2016-2020, dat in april 2016 in de raad is vastgesteld. Betreffende besluitvorming is voorzien voor 2018, dan besluit de raad over stadsbrede aanpassing van inzamelsystemen om de doelstellingen van het beleidsplan te kunnen halen. Financiële consequenties daarvan worden bij de besluitvorming in 2018 in beeld gebracht. Tot en met het jaar 2018 stijgt de afvalstoffenheffing enkel met de jaarlijkse reguliere indexverhoging en/of als gevolg van eventuele dwingende rijksmaatregelen.

Milieuparken

Het vaststellen van de tarieven op de milieuparken is een verantwoordelijkheid van de Gemeenschappelijke Regeling Geul en Maas (GR). Deze zijn benoemd in de begroting van de GR 2017. De tarieven aan de poort stijgen niet. De ontwerpbegroting, waarin deze tariefstelling is opgenomen, is door onze raad afgelopen voorjaar voorzien van een positieve zienswijze en vervolgens door het bestuur van de GR vastgesteld. De gemeentelijke bijdrage aan de GR is voor 2017 bepaald op € 14,87 per inwoner, hetzelfde bedrag als in 2016 is gehanteerd. Bij de doorrekening van de tarieven hanteert de GR een kostendekkingspercentage van 99%. De totale bijdrage aan de GR Geul en Maas past in het budgettaire kader van de gemeentelijke meerjarenbegroting.

(bedragen in €)

Berekening van kostendekkendheid van de heffing afval 2017	
Directe kosten taakveld	11.890.135
Inkomsten taakveld	-4.240.624
Netto kosten taakveld	7.649.511
Toe te rekenen kosten:	1.160.036
Overhead	2.864.376
Kwijtscheldingen	1.733.449
BTW	1.492.117
Totale kosten	14.899.489
Opbrengst heffingen	14.899.489
Dekking	100%

Tabel Tarieven afvalstoffenheffing/Diftar

(bedragen in €)

	2016	2017
Vastrecht	255,77	260,90
Vastrecht bij gebruikmaking stortkoker of ondergrondse restafvalcontainer	332,85	339,51
Restzak 50 liter/ inworp ondergrondse restafval- container (per keer max. 50l)	0,81	0,83
Restzak 25 liter	0,48	0,49

4.1.5 Kostendekkende leges (in totaliteit)

Algemeen

Ter verscherping van de kostendekkendheid is de Legesverordening gesplitst in een Legesverordening 'fysieke' diensten en een Legesverordening 'burgergerichte' diensten. Het onderscheid is gemaakt omdat grotere verschillen in kostendekkendheid tussen verschillende heffingen in beroepsprocedures over opgelegde heffingen in het nadeel van de gemeente kunnen werken. De 'fysieke' diensten hebben van oudsher een relatief hogere kostendekkendheid, voor de 'burgergerichte' diensten is dat minder het geval.

De Gemeentewet bepaalt dat de kostendekkendheid van heffingen wordt bepaald op het niveau van de gehele legesverordening. Het compenseren van relatief lagere kostendekkendheid voor de ene dienst met een relatief hogere kostendekkendheid voor een andere dienst is toegestaan. Dit wordt kruissubsidiëring genoemd. Vanaf 28 december 2009 werd de mogelijkheid tot kruissubsidiëring echter beperkt door invoering van nieuwe regelgeving in de vorm van de Europese dienstenrichtlijn. Dit had tot gevolg dat kruissubsidiëring alleen nog werd toegestaan binnen clusters van sterk samenhangende vergunningsstelsels. Bij onze eigen gemeentelijke toets van kostendekkendheid van vergunningen wordt rekening gehouden met de beperkingen tot kruissubsidiëring ten gevolge van de invoering van de Europese Diensten Richtlijn en de Wabo.

Alle leges worden geheven op basis van de legesverordening burgergerichte diensten en de legesverordening fysieke diensten.

Begraafrechten

In 2016 is een openbare marktconsultatie gestart met het oog op mogelijke investeringen vanuit de markt. Gedacht wordt aan een uitvaartgebouw, nieuwe product-marktcombinaties en uitbesteding van de bedrijfsvoering van de algemene begraafplaats. Op basis van het nieuwe bedrijfsplan levert dat voor 2017 zicht op investeringen in de kwaliteitsverbetering van de algemene begraafplaats door zowel gemeente als particuliere ondernemers.

Door een sterke toename van het aantal crematies in Maastricht (70%) lopen de inkomsten uit begravingen echter nog steeds terug, de exploitatie van de begraafplaats zal dan ook op termijn naar beneden toe bijgesteld moeten worden. Met oog op de marktpositie blijven de tarieven - net als in voorgaande jaren vooralsnog op gelijk niveau en worden niet geïndexeerd.

(bedragen in €)

Berekening kostendekkendheid Begraafrechten	
Directe kosten taakveld	589.145
Inkomsten taakveld	0
Netto kosten taakveld	589.145
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	124.002
BTW	0
Totale kosten	713.147
Opbrengst heffingen	583.125
Dekking	82%

Fysieke diensten

In 2016 hebben we samen met een extern bureau de legesverordening fysieke diensten herijkt. Dit heeft geleid tot een nieuwe verordening 2017. De nieuwe verordening is gedereguleerd, voldoet aan wet- en regelgeving en de kostendekkendheid per titel is < 100% (er mag immers geen winst worden gemaakt).

Wat is er veranderd?

- In de nieuwe legesverordening fysieke diensten is een vervolg gemaakt om burgers en bedrijven te stimuleren om digitaal aan te vragen. Dit doen we door de tarieven voor digitale aanvragen goedkoper te maken. We verwachten met deze maatregel dat het percentage digitale aanvragen verder gaat stijgen. Hierdoor verlagen we de administratieve last en zal de afhandelingstermijn van de aanvraag worden versneld. Tariefsdifferentiatie vindt onder andere plaats voor de WABO-vergunningen, de vergunningen voor horeca, evenementen en vergunningen/ontheffingen uitgegeven op grond van de Algemeen Plaatselijke Verordening;
- Het gehele vergunproces is "lean" gemaakt, waardoor zowel de kostendekkendheid van de leges als de afhandeltijd van de vergunningen is gestegen. Daarnaast kunnen een groot aantal vergunningen afgedaan worden als een melding en wordt deze direct vertrekt;
- De tarieven zijn met 2% geïndexeerd;
- Daarnaast geldt vanaf 2017 de vrijstelling van leges voor het plaatsen van isolerend glas en zonnepanelen voor particuliere panden en geldt nu ook voor panden met een monumentale status (er wordt slechts leges geheven voor een eventuele welstandstoets);

- Alle artikelen zijn geschrapt waar de afgelopen jaren geen of nauwelijks opbrengsten voor waren. Er is een vangnetbepaling opgenomen waardoor het mogelijk blijft in voorkomende gevallen leges te heffen. Het aantal tariefsbepalingen is gedaald van 315 naar 193. Verdere deregulering heeft plaatsgevonden door alle artikelen te schrappen die hetzelfde tarief hebben als de vangnetregeling. Op basis van de vangnetregeling kost een aanvraag voor vergunning die niet specifiek in legesverordening is opgenomen € 39.95 (digitaal).

Kostendekkendheid

In de inleiding (coalitie akkoord 2014-2018) staat dat het streven naar 100% kostendekkende tarieven wordt nagestreefd. Het uitgangspunt is dat leges voor vergunningen, met uitzondering van horeca en detailhandel, maximaal kostendekkend zijn. Voor de leges voor de horeca en detailhandel geldt dat ze in deze coalitieperiode met niet meer dan de inflatie worden verhoogd. In de Legesverordening fysieke diensten zijn de Horecatarieven (en gerelateerd) doorgerekend en op elkaar afgestemd (hoofdstuk 3). Deze tarieven zullen met de index van 2,0% stijgen. Onderstaand overzicht geeft een beeld van de kostendekkendheid van de verschillende titels.

(bedragen in €)

Kostendekkendheid Legesverordening Fysieke diensten	titel 1	titel 2	titel 3	totaal
Kosten taakvelden, inclusief omslagrente	1.593.740	3.337.570	1.593.740	4.931.310
Inkomsten taakvelden, exclusief heffingen	0	0	0	0
Netto kosten taakveld	1.593.740	3.337.570	1.593.740	4.931.310
Toe te rekenen kosten	646.456	2.902.030	331.398	3.879.884
Overhead inclusief omslagrente	600.245	1.328.746	157.067	2.086.058
BTW	7.707	114.657	55.489	177.853
Totale kosten	1.254.408	4.345.433	543.954,17	6.143.795
Opbrengst heffingen	285.967	3.865.753	74.829	4.226.549
Dekkingspercentage	22,80%	88,96%	13,76%	68,79%

Titel 1 betreft de vergunningen in het kader van o.a. kansspelen, verkeer en vervoer en APV

Titel 2 betreft de vergunningen in het kader van de WABO (bouwactiviteiten)

Titel 3 betreft de vergunningen in het kader van o.a. horeca en evenementen.

Het kostendekkendheidspercentage van met name titel 1 en 3 is verre van kostendekkend. Dit is verklaarbaar omdat landelijk gezien de meeste gemeenten ervoor kiezen om hier maatschappelijke verantwoorde tarieven te hanteren (zelden > 30%) en de gemeente Maastricht bovendien de nodige privaatrechterlijke inkomsten verwerft uit evenementen als bijv. pachtsommen bij carnaval. Belangrijk is dat wij bij juridische procedures, welke veelvuldig voorkomen bij titel 2 kunnen aantonen dat de gemeente Maastricht voldoet aan het vereiste dat er geen winst mag worden gemaakt.

Burgergerichte diensten

De tijdelijke sluiting van het Stadhuis wegens renovatie heeft ons genoodzaakt ons beleid voor het voltrekken van huwelijken aan te passen. We hebben als alternatief voor de trouwkamer (Prinsenkamer) en de Oude Raadzaal, waar de nodige huwelijken werden voltrokken, meer trouwlocaties aangewezen. Tegelijkertijd hebben we ingespeeld op de veranderde wensen en behoeften van bruidsparen door de tarieven (leges) en de samenstelling van het product een en ander te wijzigen.

Het rijk maximeert enkele tarieven, waaronder de verklaring omtrent gedrag (VOG), naturalisatie en optie, paspoorten, identiteitskaarten en rijbewijzen. Deze tarieven worden gebruikelijk in november of december bekendgemaakt, dat is nadat de belastingverordeningen en –tarieven Maastricht 2017 door uw raad zijn vastgesteld. Daarom wordt bij de betreffende categorie de tekst “DRB” vermeld in de tarieventabel (Door Rijk Bepaald), in plaats van het tarief. In het kassasysteem en op onze website worden op de eerste werkdag in 2017 de juiste tarieven vermeld, waar nodig afgerond op veelvouden van € 0,05. De tarieven worden afgerond vanwege efficiënt beheer van de Easycash en lagere kosten van geldtransport.

De overige leges voor 'burgergerichte' diensten worden verhoogd met de index van 2,0%.

4.1.6 Algemene belastingen en parkeerbelasting

Onroerende zaakbelastingen (OZB)

Jaarlijks vindt een herwaardering plaats in het kader van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ). Dit betekent dat de WOZ-waarden voor het jaar 2017 worden gebaseerd op een nieuwe waardepeildatum, namelijk 1 januari 2016. Alle belastingplichtige WOZ-belanghebbenden zullen in 2017 een nieuwe WOZ-beschikking ontvangen met de nieuwe WOZ-waarde, gebaseerd op taxaties die op het moment van de samenstelling van deze begroting nog worden bepaald. Eind 2016 is bekend hoe de waarde-ontwikkeling uitpakt en welke gevolgen dit heeft voor de tarieven. De hieruit voortvloeiende OZB-verordening 2017 zal in een raadsvergadering in december 2016 aan u worden voorgelegd. Ons beleid betreffende de stijging van de OZB wordt hierdoor echter niet gewijzigd. In deze begroting is rekening gehouden met de geïndexeerde opbrengstenstijging van 2,0%.

Hondenbelasting

Ten opzichte van 2016 wordt voor 2017 een prijsindex van 2,0% toegepast. Hoewel de hondenbelasting een algemene belasting is, en er dus geen dienst tegenover staat (in tegenstelling tot bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing), wordt door de belastingbetalers toch vaak een relatie gelegd met de voorzieningen die er voor honden in stand worden gehouden zoals losloopgebieden, hondentoiletten, afvalbakken en zakjes voor hondenpoep en dergelijke. De kwaliteit van die voorzieningen is mede bepalend voor de acceptatie van de belasting.

Tabel Tarieven hondenbelasting

(bedragen in €)

	2016	2017
1 ^e hond	82,37	84,02
2 ^e hond	118,72	121,09
3 ^e en meer	143,48	146,35
Kennel	330,22	336,82

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting in Maastricht wordt gedifferentieerd naar de aard van de accommodaties waarvan gebruik wordt gemaakt. Naarmate de accommodatie luxer is, is het tarief hoger. De tarieven worden geïndexeerd met 2,0%. Voor een overnachting in een driesterrenhotel bijvoorbeeld bedraagt de toeristenbelasting in 2017 € 3,92 per persoon per nacht (vorig jaar € 3,84).

De markt voor overnachtingen is erg in beweging. Niet alleen neemt het aantal B&B's toe, ook worden overnachtingmogelijkheden aangeboden via Airbnb en soortgelijke websites. De BsGW voert voortdurend controles uit om deze nieuwe aanbieders te achterhalen en in de heffing te betrekken. In tegenstelling tot de reguliere B&B's levert dat bij de aanbieders via Airbnb problemen op, omdat de betreffende aanbieders zich nauwelijks melden en Airbnb geen medewerking verleend. Desondanks doet de BsGW onderzoek naar elk van deze aanbieders en betreft iedereen in de heffing waar dat mogelijk is.

Precariobelasting

Precariobelasting is op basis van de Gemeentewet te kwalificeren als een algemene inkomstenverwervende belasting. Vanwege de aard en het karakter, ook gezien de historie, bestaat er een zekere relatie met het begrip dienstverlening. De gemeente verstrekt namelijk de gunst om voorwerpen op de gemeentegrond toe te staan. Tevens kan deze belasting gezien worden als een regulerende belasting als instrument om vervuiling of vernieling van de openbare ruimte tegen te gaan.

In 2016 hebben we samen met een extern bureau de precarioverordening herijkt. Dit heeft geleid tot een nieuwe verordening 2017. De nieuwe verordening is gedereguleerd en voldoet aan wet- en regelgeving.

Wat is er veranderd?

- De precariotarieven worden geïndexeerd met 2,0%;
- In het kader van deregulering zijn de tarieven voor borden, doeken, spandoeken, uithangborden, lichtbakken, letterreclame en neoncontourlijnen gelijkgetrokken en ondergebracht onder één artikel en één tarief. Ook wordt voorgesteld om alle artikelen te schrappen waarvoor de afgelopen jaren geen of nauwelijks opbrengsten waren;

- Bij standplaatsen ambulante handel wordt gewerkt met vast tarief tot m2 met staffeling van 5m2. Voorheen werd de exacte maat gemeten.

Alle precariobelastingen worden geheven op basis van de Verordening precariobelasting Maastricht 2017 die zal worden opgenomen in de 'Belastingverordeningen en tarieven 2017 gemeente Maastricht'.

Reclamebelasting

Bij raadsbesluit van 19 december 2008 is de verordening reclamebelasting vastgesteld. In 2009 zijn de aanslagen voor het eerst opgelegd aan de ondernemers die voldoen aan de in deze verordening gestelde criteria. Voor 2017 wordt een prijsindex van 2,0% toegepast ten opzichte van 2016.

Parkeerbelasting

In onderstaande tabel staan de meerjarige tarieven aangegeven.

Tabel: Tariefstaffel uurtarieven garageparkeren en straatparkeren 2016/2017 bedragen in € per uur

Jaar	Parkeergarages	Straatparkeren		Tariefsverhoging hoog tarief straatparkeren t.o.v. tarief voorgaand jaar
		Hoog	Laag	
2016	Ringestructuur (+index)			0%
	1 - € 1 = 17 minuten	2,60	1,40	
	2 - € 1 = 22 minuten			
	3 - € 1 = 27 minuten			
4 - € 1 = 42 minuten				
2017	Ringestructuur (+index)			0%
	1 - € 1 = 17 minuten	2,60	1,40	
	2 - € 1 = 22 minuten			
	3 - € 1 = 27 minuten			
4 - € 1 = 42 minuten				

Locaties per ring:

Ring 1 Garage Vrijthof; Ring 2 OLV, Mosae Forum en het Bassin; Ring 3 garages Colonel, de Griend, Plein 1992 en Sphinx parkeerterrein; Ring 4 Bonnefantenumuseum en parkeerterrein Cabergerweg.

Tarieven

De tarieven voor garageparkeren, P&R en de P&W parkeerterreinen, worden conform de PPS afspraken binnen de ringestructuur geïndexeerd. De tarieven voor straatparkeren (parkeertickets en vergunningen) blijven conform coalitieakkoord gelijk.

Beleid / reguleren parkeerdruk

Het ontwikkelen van een sturend parkeerbeleid is een van de drie sporen bij de ontwikkeling van een duurzaam bereikbare stad. Een stad die leefbaar dient te zijn voor haar inwoners. Daarom worden bezoekers van de stad steeds meer verleid om aan de rand van de stad en/of in de goed bereikbare, parkeergarages te parkeren. Om gewenst gedrag te stimuleren is een ringenmodel ingevoerd voor garageparkeren. Parkeren aan de rand van de stad is mogelijk op de Park en Walk locaties en de Park & Ride locatie in de Beatrixhaven.

P&R noord / Beatrixhaven

De Park & Ride noord kent een combinatietarief voor parkeren en reizen per shuttle bus of met de trein (OV). In 2016 was dit tarief € 1,00 per persoon. Voor 2017 blijft het tarief voor de P&R noord voornamelijk gelijk. Het kan zijn dat door wisseling van de vervoersmaatschappij, van Veolia naar Arriva, de afspraken hieromtrent veranderen in samenwerking met Maastricht Bereikbaar.

4.1.7 Lastendruk burgers en bedrijven

Ter illustratie volgt hier een rekenvoorbeeld voor de lokale lasten in 2017 voor een gemiddeld huishouden in Maastricht, dat woont in een eigen woning (gemiddelde waarde circa € 188.000).

Tabel Rekenvoorbeeld lastendruk burger (bedragen in €)

Lasten voor gezinnen	2016	2017
Gemiddelde WOZ-waarde woning	180.785	190.000**
OZB-eigenaar	244,06	248,94**
Rioolheffing eigenaar	131,98	134,62
Rioolheffing gebruiker	45,89	46,81
Vastrecht afvalstoffenheffing	255,77	260,90
Restzakken (50l. 30 st.)	24,30*	24,90*
1 bezoek milieupark	10,00	10,00
Totaal	712,00	726,17

*Deze bedragen zijn gebaseerd naar een gemiddeld verbruik van 30 restzakken van 50l. per jaar.

**Dit zijn voorlopige bedragen; de definitieve OZB-tarieven worden in december vastgesteld na afronding van de waardebepalingen.

Tabel Positie op de lokale lastenladder (bedragen in €)

	2015	2016
gemiddelde lasten Nederland	716	723
gemiddelde lasten Nederlandse 100.000+ gemeenten	678	679
gemiddelde lasten meerpersoonshuishouden Maastricht*	693	702
ranglijst 100.000+ gemeenten (1 = laagste lasten, totaal 35 gem.)	11	14

*We rekenen (vanaf 2013) met een gemiddeld verbruik van 30 restzakken per jaar.

In de atlas "Kerngegevens belastingen grote gemeenten 2016" van Coelo staat voor Maastricht een afwijkend gemiddeld lastenniveau van € 729,62. Dit komt doordat Coelo uitgaat van een gemiddelde van 64,1 restzakken voor een meerpersoonshuishouden terwijl het gemiddeld gebruik in Maastricht veel lager ligt, namelijk op 30 restzakken per meerpersoonshuishouden. Om een goede vergelijking te maken met de andere gemeenten dient het totaalbedrag woonlasten in dan ook aangepast te worden met $34,1 \times € 0,81 = € 27,62$.

Ter illustratie volgt hier een rekenvoorbeeld voor de lokale lasten in 2017, uitgerekend voor een gemiddelde winkel in Maastricht.

Tabel Rekenvoorbeeld lastendruk bedrijven (winkel) (bedragen in €)

Lasten voor bedrijven	2016	2017
WOZ-waarde niet-woning	570.000	550.000**
OZB-eigenaar	1.438,67	1.467,44**
OZB-gebruiker	1.168,56	1.191,93**
Rioolheffing eigenaar	131,98	134,62
Rioolheffing gebruiker	45,89	46,81
Vastrecht reinigingsrecht	255,77	260,90
Restzakken (50l. 30 st.)	24,30*	24,90*
Totaal	3.065,17	3.126,60

*Deze bedragen zijn gebaseerd naar een gemiddeld verbruik van 30 restzakken van 50l. per jaar.

**Dit zijn voorlopige bedragen; de definitieve OZB-tarieven worden in december vastgesteld na afronding van de waardebepalingen.

4.1.8 Kwijtscheldingsbeleid

Ons bestaande kwijtscheldingsbeleid wordt gehandhaafd. Dit betekent dat als men niet in staat is de aanslag gemeentelijke belastingen te betalen, men een verzoek om kwijtschelding kan indienen. Kwijtschelding kan alleen worden aangevraagd voor rioolheffing gebruikersdeel, afvalstoffenheffing en hondenbelasting (1^e hond).

Bij de beoordeling van een kwijtscheldingsverzoek wordt aan de hand van de gegevens van een aanvraagformulier iemands persoonlijke financiële situatie onderzocht. Criteria die hierbij gehanteerd worden zijn vastgelegd in de leidraad Invordering van de BsGW. Samenvattend vindt er in hoofdzaak een onderzoek plaats naar het hebben van vermogen en schuldaflossing per maand aan derden die onevenredig is met de inkomsten en uitgaven. Daarnaast wordt er een berekening gemaakt van de betalingscapaciteit. Tevens wordt sinds een aantal jaren ten behoeve van het verlenen van automatische kwijtschelding informatie opgevraagd bij het Inlichtingenbureau.

In 2016 hebben 5.935 burgers op basis van de gegevens van het Inlichtingenbureau automatische kwijtschelding verkregen. Bij volledige of gedeeltelijke kwijtschelding van gemeentelijke belastingen komt men tevens in aanmerking voor gratis restzakken.

Omschrijving	2015*		2016**	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Toekenningen:				
- volledig	5.855	€ 1.733.025	6.656	€ 1.727.388
- gedeeltelijk	127	€ 10.533	755	€ 61.677
Afwijzingen*	736	€ 0	2.584	€ 0
Subtotaal	6.718	€ 1.743.558	9.995	€ 1.789.065
Nog te behandelen	669		1.008	
Totaal	7.387	€ 1.743.558	11.003	€ 1.789.065

* stand per 1 september 2015

** stand per 1 september 2016

4.2 *Bedrijfsvoering*

In de Ontwikkelingsvisie voor de organisatie ligt de focus op het balans aanbrengen tussen de aandacht voor respectievelijk de mens en het systeem. Om meer balans aan te brengen ligt de nadruk vooral op de ontwikkeling van onze medewerkers. Dit komt tot uitdrukking in onze HRM-visie 'Maastricht beweegt mensen; mensen bewegen Maastricht' en past bij onze HRM-doelstelling om een van de beste werkgevers non-profit te zijn in 2018.

Onze inspanningen, projecten en acties binnen de (bedrijfsvoering van de) ambtelijke organisatie zijn gericht op de volgende drie doelen:

- Optimale dienstverlening;
- Hoogwaardige beleidsadvisering;
- Efficiënte bedrijfsvoering.

4.2.1 *Bedrijfsvoeringsprogramma/projecten*

Regionale samenwerking

In 2017 zal het Shared service Center Zuid-Limburg zijn dienstverlening verder uitbouwen. Deze bedrijfsvoerings gemeenschappelijke regeling is een uitvoeringsorganisatie t.b.v. bedrijfsvoeringstaken op het gebied van gezamenlijke inkoop, Personeels- en salarisadministratie (PSA) en onderhoud en beheer van ICT/informatiediensten (ID). Deelnemers zijn Sittard-Geleen, Maastricht en Heerlen. Vanaf 2017 zullen naar verwachting ook de medewerkers vanuit de PSA en ID vanuit de drie moederorganisaties overgaan naar de GR. Het jaar 2017 staat in het teken van de verdere inrichting en groei van dienstverlening. Zo wordt er gewerkt met een gezamenlijke inkoopkalender en gestuurd op de verdere inkoopprofessionalisering via category managment.

De PSA processen worden gezamenlijk verder gestandaardiseerd en gedigitaliseerd.

Vorbereidingen worden getroffen door het SSCZL om ook andere gemeenten te laten toetreden en diensten te laten afnemen. De gemeente Maastricht werkt ook op sommige onderdelen operationeel samen met de Heuvellandgemeenten op het gebied van bedrijfsvoering.

Personeel en Organisatie

Onze gemeentelijke organisatie beweegt mee met de opgaven voor de stad en de regio.

Daarom wordt komende jaren verder gewerkt aan de flexibiliteit en beweeglijkheid van onze medewerkers om deze opgaven aan te kunnen en flexibel erop te kunnen inspelen.

Onder het motto: 'Maastricht beweegt mensen; mensen bewegen Maastricht' staat de komende jaren de wendbaarheid en duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers centraal.

Daarbij hebben de volgende zaken bijzondere aandacht:

- Uitwerken onderdelen vernieuwde HRM-visie (o.a. modern beloningsbeleid).
- Een kwantitatieve en kwalitatieve personeelsplanning (op organisatieonderdeelniveau).
- Verder professionaliseren E-HRM door invoeren diverse modules (roosterplanning, verzuimmanagement etc.)
- Monitoren acties voortvloeiend uit medewerkersonderzoek 2016.
- Verankeren en professionaliseren van de ambtelijke integriteit, o.a. door opleiden en intervisie vertrouwenspersonen integriteit
- Monitoren aanbesteding en doorontwikkeling opleidingsgids voor management en medewerkers in het kader van "Learn@Maastricht".

Informatiemanagement en automatisering

De planvorming voor 2017 zal plaatsvinden door middel van portfoliomanagement, een aanpak die al enige jaren door de gemeentelijke organisatie is omarmd. Waar mogelijk wordt het portfolio afgestemd met de gemeenten Sittard-Geleen en Heerlen.

Het MTBV beoordeelt, prioriteert en stelt de in het lenA-plan 2017 voorgestelde initiatieven vast.

De belangrijkste thema's voor 2017:

- 3D: Met ingang van 2017 gaat de Gemeente Maastricht toewijzingen en declaraties inwinnen, controleren, verwerken en betalen met behulp van een geautomatiseerde standaardoplossing. Hiermee worden de processen effectiever en efficiënter uitgevoerd en de informatiepositie van management en bestuur sterk verbeterd.

- Onderzoek naar de gevolgen van en planvorming voor de in 2019 in te voeren Omgevingswet. In 2017 zal duidelijk moeten worden welke marsroute de gemeente Maastricht gaat volgen. Om de toekomstige transitie goed te kunnen laten verlopen wordt in 2017 een opgave uitgezet om de bestaande processen, de gegevensstromen en de ondersteunende ICT-componenten in beeld te brengen.
- Verdere ontwikkeling van digitale dienstverlening (voortkomend uit het landelijke programma Digitaal 2017 en de interne bestuursopdracht Dienstverlening).
- Informatiebeveiliging blijft ook in 2017 een onderwerp waarvoor continue aandacht is. Eind 2015 is een nieuw informatiebeveiligingsbeleid vastgesteld waar vanuit de komende jaren doorontwikkeling plaatsvindt. De landelijke richtlijn, zijnde de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG), vormt het uitgangspunt voor en bij nieuwe initiatieven die een raakvlak hebben met informatiebeveiliging. Daarbij zal in 2017 een start gemaakt worden met de implementatie van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG) die begin 2016 door de EU is vastgesteld.
- De keten van samenwerking tussen SSC-ZL en de drie opdrachtgevende gemeenten Maastricht, Sittard-Geleen en Heerlen is in 2017 ingericht en operationeel. Dit is eerste instantie van de aspectgebieden Inkoop, Personeels- en Salarisadministratie en de ICT.
- Begin 2017 zal een verbeterde oplossing beschikbaar worden gesteld voor de vindbaarheid van beleidsdocumenten van de gemeente Maastricht. Hier zijn naar aanleiding van een onderzoek van de Rekenkamer afspraken over gemaakt tussen Gemeenteraad en College.

Lean

Diverse organisatieonderdelen zullen ook in 2017 nog bezig zijn met het verbeteren van hun bedrijfsprocessen met behulp van het lean-gedachtegoed: betere klantorientatie en slimmere en slanke processen. Sommige organisatieonderdelen zijn lean aan het incorporeren in bedrijfsvoering om te voorkomen dat de verbeteringen éénmalig zijn.

Financiën

De financiële functie is gericht op een duurzame en solide financiële positie van de gemeente Maastricht en zorgt voor een tijdige en volledige financiële informatievoorziening. In 2017 is er vooral aandacht voor de volgende projecten en activiteiten:

- Zorgen voor een structureel sluitende en in evenwicht zijnde meerjarenbegroting passend binnen de wettelijke regels. Maastricht heeft meerjarig repressief toezicht tot en met 2018. Om dat te behouden moet de begroting 2017 tot en met 2020 sluitend worden gepresenteerd.
- Opleveren van de jaarlijkse P&C producten, waaronder Programmabegroting, Jaarrekening (inclusief coördineren accountantscontrole) en Kaderbrief.
- Het project "ondersteuning P&C-processen" (vanuit leantraject P&C-cyclus). Doel is te komen tot vereenvoudiging van de totstandkoming van de P&C-documenten, waarbij gesteund kan worden op een goede, gedegen, in de praktijk bewezen applicatie.
- Het project "herziening Besluit Begroting en Verantwoording" (gestart in 2016). Naar aanleiding van het rapport Staf Depla zijn de regels aangepast om te komen tot een versterking van de horizontale sturing door de raad.
- De interne audit Inkoop & Aanbesteding en de verbetergroep aanbestedingen.
- Verdere implementatie van de vennootschapsbelasting.
- Fiscale advisering bij grote projecten.
- In het kader van de doorontwikkeling van het Tax control framework is in het bijzonder aandacht voor de fiscale monitoring: het beoordelen van de opzet, het bestaan en de werking van de getroffen fiscale beheersingsmaatregelen (o.a. door middel van zelfcontrole/steekproeven).

Communicatie

In 2017 wordt het onlangs gelanceerde Thuis in Maastricht (TIM) verder uitgebouwd. TIM is het online platform van en voor (potentiële) bewoners van Maastricht. Het is een plek waar kennis en initiatieven worden uitgewisseld, gesprekken worden gevoerd, ideeën worden gelanceerd en bewoners een podium krijgen. TIM is niet de zoveelste website, maar verzamelt juist bestaande sites en initiatieven in één overzichtelijk platform. In de komende vijf jaar willen we TIM laten uitgroeien tot hét leidend medium voor bewoners van Maastricht voor nieuws, informatie over buurt en van de gemeente, en vooral voor onderlinge ontmoeting en initiatief. TIM is niet van de gemeente, maar van de gemeenschap: de rol van de overheid beperkt zich tot het aanjagen van initiatief en betrokkenheid bij het platform. Voor de

inwoners die niet online zijn publiceert TIM wekelijks de belangrijkste actualiteiten, en een overzicht van mededelingen en vergunningen, in 1Maastricht.

Het project 'de communicatieve gemeente' wordt voortgezet. Aangezien communicatie een lijnverantwoordelijkheid is, wordt de organisatie communicatiever gemaakt, zowel in houding (participatie, co-creatie, een luisterende overheid) als techniek (begrijpelijke brieven, mails, webteksten en samenvattingen van collegenota's).

Op het gebied van citybranding wordt voortgebouwd op het onderzoek dat de burgemeester heeft laten verrichten naar de ambities van Maastricht (internationale stad, universiteitsstad, hoofdstad). Onderzocht wordt of er in de stad draagvlak is bij bedrijven, instellingen en organisaties om samen met Maastricht Marketing een samenwerkingsverband te formeren waarin partners in de stad en regio gezamenlijk de stadsvisie en de daarvan afgeleide vastgestelde brandingstrategie gaan uitdragen. Met Maastricht Marketing (VVV) treedt een nieuw convenant in werking met helder omschreven doelen en meerjarige, meetbare doelstellingen.

Controlling

Binnen de gemeentelijke organisatie is controlling zowel centraal als decentraal gepositioneerd. De onafhankelijkheid van controlling gemeentebreed is geborgd door een concerncontrollerstatuut dat de onafhankelijke positie van de concerncontroller ten opzichte van de rest van de organisatie regelt.

Voor 2017 willen wij controlling verder vormgeven vanuit een eerste gemeentebreed interne controleplan. Hierbij zal rekening gehouden worden met de eerdere adviezen vanuit de accountant t.a.v. de inrichting van meer centrale sturing aangaande verbijzonderde controle. Daarbij dient interne controle zo doelmatig mogelijk te worden ingericht. Daar hoort bij het voorkomen van onnodige (dubbele) controles en het streven naar meer systeemgerichte controles. Dit zal de komende jaren nadrukkelijk in nader overleg met de accountant en decentrale controlling binnen de separate organisatieonderdelen worden nagestreefd.

In dit interne controleplan zullen de focus- en risicogebieden benoemd worden waar bij de uitvoering van decentrale en centrale controlewerkzaamheden de nadruk op komt te liggen. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan voorname risicogebieden zoals de 3d's.

4.2.2 Cijfers over bedrijfsvoeringsthema's

De gemeentelijke bedrijfsvoering heeft een onmisbare en ondersteunende functie bij het uitvoeren van onze taken. Op basis van een aantal indicatoren willen we onze bedrijfsvoering ook objectief de maat nemen om op basis daarvan mogelijke verbetergebieden te verkennen. Deze indicatoren zijn:

- formatieontwikkeling;
- realisatie efficiencytaakstelling;
- ziekteverzuim;
- realisatie externe inhuur.

Tabel Formatieontwikkeling (in fte)

Aantal fte	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Formatie (begroot)	1.537	1.566	1.481	1.440	1.425	1.400	1.398	1.346	1.415	1.485**		
Bezetting (werkelijk)	1.400	1.390	1.400	1.369	1.372	1.352	1.307	1.281	1.284	1.327*		

* stand augustus 2016

** De stijging van de formatie is vooral door de overname van de regionale sociale dienst Pentasz en de sociale dienst van Valkenburg aan de Geul.

Tabel Realisatie efficiencytaakstelling (x € 1.000)

Totale taakstelling	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Begroting t/m 2014	1.345	2.591	4.640	6.655	1.000	4.210	5.550	7.000	8.775	10.100	12.325	13.450
Begroting 2015									0	500	900	1.000
Realisatie	1.345	2.591	4.640	6.655	946	4.210	5.550	7.000	8.775	10.600		

Tabel Ziekteverzuim

Ziekteverzuim	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Totaal	7,0 %	6,7 %	7,1 %	6,3 %	6,0 %	5,4 %	6,1%	5,8%*		

* stand ultimo augustus 2016

Tabel Externe inhuur (x € 1.000)

Externe inhuur	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Inhuur	16.781	12.597	8.549	6.410	7.747	8.327	10.815			
Inhuur 3D's						1.200	3.284			
Totaal	16.781	12.597	8.549	6.410	7.747	9.524	14.099	11.992		

Betreft de stand per 15 september 2016

Banenafpraak Sociaal Akkoord 2013

De banenafpraak is een landelijke afspraak opgenomen in het Sociaal Akkoord 2013. Afgesproken is ondermeer dat de gehele Nederlandse overheid voor 1 januari 2024 25.000 banen heeft ingevuld voor mensen met een arbeidsbeperking. De afspraken in het kader van de banenafpraak worden op landelijk niveau gemonitord. Dit betekent dat eind dit jaar wordt gekeken of de totale overheidssector het tot 1 januari 2017 te realiseren aantal banen (10.000) heeft gehaald. Er wordt dus niet gecontroleerd op individueel organisatieniveau. Bovendien zijn er ook geen verplichte aantallen op het individuele organisatieniveau afgesproken.

De gemeente Maastricht heeft op dit moment 2 medewerkers in een garantiebaan geplaatst. Volgend jaar zullen er 4 garantiebanen worden ingevuld bij het organisatieonderdeel Stadsbeheer.

4.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In de door u vastgestelde kadernota Weerstandsvermogen is, conform wet- en regelgeving, het beleid opgenomen dat het college moet uitvoeren om de geïdentificeerde risico's zo goed mogelijk te beheersen. De betrokken paragraaf bij de begroting geeft aan hoe robuust de begroting is en gaat in op de vraag hoe financiële risico's kunnen worden opgevangen. Voor het beoordelen van deze robuustheid is inzicht nodig in de omvang en de achtergronden van de risico's, waarmee de gemeente geconfronteerd kan worden en de aanwezige weerstandscapaciteit ter dekking van deze risico's. Conform de hiervoor genoemde kadernota wordt deze robuustheid als volgt berekend:

Ratio weerstandsvermogen =	$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$
----------------------------	---

Uw raad heeft bij het vaststellen van de hiervoor genoemde kadernota aangegeven te streven naar een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1. Hieronder besteden we eerst aandacht aan de beschikbare weerstandscapaciteit en vervolgens aan de risico-inventarisatie (benodigde weerstandscapaciteit) en ten slotte aan de berekening van de ratio weerstandsvermogen.

4.3.1 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de financiële middelen en de mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om risico's van financiële aard (niet-begrote kosten), die zich onverwacht kunnen voordoen en die van substantiële aard zijn, te kunnen dekken. Dit kunnen zowel incidentele als structurele middelen zijn. Op grond van de vereisten van het BBV kan de weerstandscapaciteit uit diverse elementen bestaan: de algemene reserve, de bestemmingsreserves, de stille reserves en de onbenutte belastingcapaciteit. In de gemeente Maastricht worden ook de risicobuffer, de post onvoorzien en de egaliseringsreserves tot het weerstandsvermogen gerekend.

De weerstandscapaciteit is als volgt opgebouwd:

Tabel Weerstandscapaciteit in meerjarenperspectief bedragen x € 1.000

	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Onvoorzien/risicobuffer	1.829	1.929	2.329	2.829
Post onvoorzien	242	242	242	242
Risicobuffer	1.587	1.687	2.087	2.587
Eigen vermogen	20.636	22.850	23.932	21.180
Algemene reserve	6.624	6.624	6.624	6.624
Ov. bestemmingsreserves (excl. reserve A2)	14.012	16.226	17.308	14.556
Langlopende voorzieningen	0	0	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit	0	0	0	0
Weerstandscapaciteit	22.465	24.779	26.261	24.009
Totale lasten	501.496	488.952	476.980	479.487
Als % van de totale lasten	4,5%	5,1%	5,5%	5,0%

Aangezien onze tarieven voor rioolrecht, rioolheffing en reinigingsrecht volledig kostendekkend zijn, gaan we bij de onbenutte belastingcapaciteit uit van geen extra ruimte. Strikt genomen is er nog ruimte in OZB capaciteit zoals deze bij een artikel 12 aanvraag wordt bepaald (120% van het landelijk gemiddelde tarief).

4.3.2 Risico-inventarisatie

Het begrip 'risico' wordt niet altijd juist toegepast. Zo moeten beleidswensen of de daaruit voortkomende budgettaire claims waarvoor aan organisatieonderdelen geen middelen ter beschikking zijn of worden gesteld, niet als risico worden vermeld. Hier is namelijk geen sprake van een risico omdat een financiële verplichting pas zou ontstaan door een beleidsbeslissing waarop de gemeente zelf (overwegende) invloed heeft. In de door u in juni 2009 vastgestelde kadernota Weerstandsvermogen (actualisatie is

gepland eind 2015) is voor het risicobegrip uitgegaan van de volgende, in het kader van strategisch integraal risicomangement algemeen gebruikte, omschrijving: “een onzekere gebeurtenis die negatieve effecten (schade) kan hebben op de realisatie van de beleidsdoelstellingen c.q. de totstandkoming van de vastgestelde producten en diensten van een organisatie”. Dit risicobegrip omvat dus ook de niet-materiële risico's en ook de risico's waarvan verondersteld wordt dat hier adequate beheersmaatregelen voor zijn getroffen. Een breed risicobegrip stelt ons beter in staat te beoordelen of er sprake is van beheerste bedrijfsprocessen in brede zin en maakt het mogelijk gericht verbeteringen door te voeren.

In deze paragraaf worden risico's opgenomen waarvan de financiële consequenties nog niet (volledig) in de begroting zijn verwerkt. De vorderingen op dubieuze debiteuren worden niet als risico opgenomen in deze paragraaf, omdat hiervoor voorzieningen moeten worden getroffen. Voor het overgrote deel betreft het de risico's uit de programmabegroting 2016 en jaarrekening 2015 bekende risico's. Waar nodig zijn deze geactualiseerd. In deze paragraaf worden alleen die risico's opgenomen die een dussdanige omvang hebben dat ze materieel zijn in verhouding tot ons totale begrotingsaldo.

1. Risico's in het gemeentefonds
2. Decentralisatie rijkstaken
5Decentralisatie-uitkering Bodemsanering
3. Stedelijke programmering
4. Verbonden partijen
5. Risico's cofinanciering
6. Open einde-regelingen
7. Tram Vlaanderen Maastricht
8. Fiscale risico's
9. Eigen risico claims
10. Herziening verslaggevingsregels rondom grondexploitaties
11. Juridische procedures

Ad 1. Risico's in het gemeentefonds

Voor het gemeentefonds, de belangrijkste inkomstenbron voor de gemeente, geldt het principe van 'gelijk trap op, gelijk trap af' (normeringssystematiek). Dit betekent dat het fonds groeit of krimpt met de rijksuitgaven. Geeft het Rijk meer uit, dan groeit het gemeentefonds met hetzelfde percentage. De uiteindelijke uitkering is daardoor niet op voorhand vast te stellen, maar afhankelijk van de gerealiseerde rijksuitgaven. Bovendien leidt de ontwikkeling van de maatstaven (bijvoorbeeld het aantal uitkeringsgerechtigden), waarop de verdeling van het gemeentefonds over alle gemeenten is gebaseerd, tot verdeeleeffecten die niet altijd kunnen worden voorzien.

Ad 2. Decentralisatie rijkstaken (integratie-uitkering Sociaal domein)

Met ingang van 2015 heeft de gemeente Maastricht belangrijke verantwoordelijkheden gekregen op de gebieden Wmo, jeugd en participatie, de 3-decentralisaties. Op basis van de realisatiecijfers 2015 kunnen we in het algemeen concluderen dat de transitie qua uitvoering zonder zware incidenten is verlopen en nagenoeg binnen de beschikbare budgetten 2015 is gebleven. Zoals bekend gaan de decentralisaties gepaard met grote rijksbezuinigingen. Aanvullend op de rijkskorting in 2016 t.o.v. 2015 van ± € 8 mln. volgt in de jaren 2017 en verder een oplopende korting tot ruim € 8 mln. extra structureel vanaf 2020. Dit wordt met name veroorzaakt door de verlaging van de macrobudgetten van de 3D's in de verschillende jaren en de nadelige effecten van de overgang naar objectieve verdeelmodellen. Een aanvullende korting van de Integratie Uitkering Sociaal Domein en een wijziging van het verdeelmodel P-Wet met een nog onbekend effect, maar zeer waarschijnlijk nadelig, komt bovenop het beeld uit de monitor 3D's. De laatste monitor (Q2-2016) prognosticeert voor 2016 al een mogelijk fors tekort tot € 10 mln. waarbij het positief resultaat van het I-deel (€ 2 mln.) al is verdisconteerd. Gemeld dient te worden dat de laatstgenoemde cijfers gedeeltelijk gebaseerd zijn op prognosecijfers waarvan we op dit moment, gezien het ontbreken van trendcijfers, niet met zekerheid kunnen zeggen dat ze volledig zullen uitkomen. Maar ondanks deze onzekerheid, kan op dit moment, gezien de realisatiecijfers over de 1e helft van het jaar, met zekerheid aangegeven worden dat we 2016 met een tekort zullen afsluiten. Genoemde signalen met betrekking tot de 3D's zijn voor het college aanleiding deze als een serieus risico te bestempelen voor het solide financieel beleid tot nu toe. Om dit beleid ook in de komende jaren te behouden, zullen wij op basis van een gedegen analyse en betrouwbare cijfers trachten te komen tot voorstellen voor draaiknoppen binnen

het sociaal domein om inkomsten en uitgaven met elkaar in de pas te brengen. Het overzicht van de draaiknoppen zal als input dienen voor de te maken keuzes in het kader van de Kaderbrief 2017.

Ad 3. Decentralisatie-uitkering Bodemsanering (Convenant Bodemsanering 2015-2019)

Uit eerder onderzoek blijkt dat er geen locaties zijn met humane risico's. Er zijn 2 locaties met verspreidingsrisico's en 2 locaties met zeer waarschijnlijk ecologische risico's. Deze locaties worden verder onderzocht.

Echter, ook als dit traject is afgerond blijft er een risico. Bij nieuwe ontwikkelingen (bijvoorbeeld nieuwe initiatieven of een wijziging van de bestemming van de locatie) bestaat het risico dat de betreffende locatie alsnog spoedlocatie wordt. In de begroting 2013 is een groot deel van het budget en apparaatskosten ingezet als structurele bezuiniging onder de randvoorwaarde dat, als er nieuwe spoedlocaties moeten worden aangepakt, de kosten ten laste van de algemene middelen (post onvoorzien) komen.

In de nieuwe convenantperiode zijn aanvullende middelen van ruim € 0,7 mln. vanuit het Rijk via een Decentralisatie-uitkering beschikbaar voor Maastricht gesteld. In deze periode ligt het accent van dit nieuwe convenant met name op onderzoek naar instrumentarium voor duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van bodem en ondergrond. Daarnaast worden de mogelijkheden onderzocht om de nazorgmaatregelen die plaatsvinden op gesaneerde locaties met restverontreinigingen te beëindigen of te verlagen, op een milieuhygiënisch verantwoorde wijze die hiervoor is benodigd. Voor Maastricht verwachten we dat er geen extra budget noodzakelijk is.

Ad 4. Stedelijke programmering

Herijking stedelijke programmering

Reeds bij de jaarrekening 2010 is het onvermijdbare verlies van de stedelijke programmering verwerkt. De stedelijke programmering woningbouw is echter een continu en dynamisch proces. We monitoren, analyseren en concluderen periodiek en stellen indien nodig tussendoor bij (periodieke herijking / risicomangement). Conform afspraak zou na vijf jaar de stedelijke programmering worden herzien. Dit proces is in 2014 opgestart met als resultaat de Nota Stedelijk Programmering 2016-2020. De belangrijkste conclusies hierbij zijn dat er naast een te hoge plancapaciteit ook onwenselijk geachte programmeringen zijn voor wat betreft soort/type woning dan wel locatie. Om ook voor de toekomst de stad Maastricht te behouden als aantrekkelijke woonstad bevat de nota dan ook een palet aan maatregelen. De financiële vertaling van de consequenties hiervan voor de gemeentelijke grondexploitatie hebben in de jaarrekening 2015 plaatsgevonden.

Mogelijk risico blijven echter die plannen waarbij nog geen bestemmingsplan is vastgesteld, dan wel een bestemmingsplanwijziging benodigd is. Op basis van de toepassing van de Ladder voor Duurzame Verstedelijking dient voor deze (planologisch) nieuwe stedelijke ontwikkelingen getoetst te worden of er een regionale behoefte is. Indien een plan deze toets niet doorstaat behelst dit een aanpassing van het plan (in ladder inpasbaar maken) dan wel het schrappen van het plan.

Ad 5. Verbonden partijen

De verbonden partijen (bestuurlijk én financieel belang) worden ingedeeld in: deelnemingen, publieke private samenwerking (meestal stichtingen) en gemeenschappelijke regelingen. Hierna worden de risico's van gemeenschappelijke regelingen in het algemeen en een aantal verbonden partijen specifiek nader toegelicht.

Gemeenschappelijke regelingen

Van een gemeenschappelijke regeling is sprake als het bestuur van twee of meerdere gemeenten of andere publiekrechtelijke overheidslichamen samen een gemeenschappelijke regeling treffen ter behartiging van een of meer belangen van die gemeenten. Het algemene risico is dat een meerderheid van de gemeenten een besluit kan nemen dat afwijkt van een standpunt van de afzonderlijke gemeente.

Daarnaast loopt een individuele gemeente ook specifieke risico's. Te denken valt aan de kosten bij uittreding van een van de deelnemers en het collectief verantwoordelijkheid dragen bij verlies. In de paragraaf Verbonden partijen zijn, conform het Besluit begroting en verantwoording, alle gemeenschappelijke regelingen waaraan de gemeente Maastricht deelneemt, opgenomen.

WOM Belvédère BV (Maastricht Noord – herijking Belvédère)

In de raad van juni 2013 is de herijking grondexploitatie Belvédère vastgesteld. Deze grex liet over een looptijd van 10 jaren een geprognoseerde onrendabele top zien in een bandbreedte van ongeveer € 70 tot 80 mln. Een onrendabele top in orde van grootte waarvan ook reeds sprake was bij de start van het project in 2004. De geprognoseerde onrendabele top is verklaarbaar in relatie tot de diepgang van de opgave waar we voor staan en is fors, afgezet tegen de andere opgaven waar Maastricht voor staat. Er is een aantal oplossingsrichtingen in beeld gebracht om deze grex beheersbaar te krijgen en te houden. Draaiknoppen zijn programma-intensivering, versnelde uitvoering, tijdelijk beheer, aanbestedingsvoordeel, subsidie, financiering en inbreng kapitaal derden. Het MJIP fungeert als ultiem vangnet. De omvang van deze achtervang is afhankelijk van het grexverloop en de resultaten van de oplossingsrichtingen. Met de raad is afgesproken dat jaarlijks de stand van zaken wordt geschetst met een actualisatie van de grex zodat de planontwikkeling kan worden gemonitord en waar nodig tijdig kan worden bijgestuurd. Dat gebeurt jaarlijks in juni/juli.

MTB NV

De gemeente heeft diverse rollen bij MTB: een zorgplicht van de gemeente om het werk te behouden voor de ruim 1.000 SE die bij MTB werken, als aandeelhouder, als financier en als opdrachtgever. De SW'ers worden grotendeels bekostigd uit de Participatiewet (onderdeel van de 3D's). De komende jaren wordt door het Rijk hierop bezuinigd. MTB heeft hiertoe een herstructurering gestart. Hiervan is uw raad in kennis gesteld. Verwacht wordt dat MTB het tekort de komende jaren stabiel kan houden (ongeveer € 2,3 mln.). Dit wordt bekostigd uit het overschot BUIG middelen (voorheen I-deel) en/of overschot van reïntegratiemiddelen.

Project A2 / De Groene Loper

Het integrale project A2 / De Groene loper is een langjarig project met een horizon in de gebiedsontwikkeling tot 2026. Indien de laatste testen goed worden doorlopen, zal eind 2016 / aanvang 2017 de A2-tunnel in gebruik worden genomen. In 2017 worden dan de resterende aansluitingen op het verkeerssysteem (Geusselt en Europaplein) afgerond en wordt de tijdelijke N2 verwijderd. Hiermee ontstaat een ontwikkelzone over de volle lengte van de tunnel. Op het Tunneldek zal een overwegend groene openbare ruimte worden gerealiseerd met een rustige verkeersinfrastructuur met veel aandacht voor het langzaam verkeer. De oplevering van deze openbare ruimte, die zal worden overgedragen aan de stad, kent de nodige aandachtspunten waar het gaat om enerzijds realisatie van de oost-west verbindingen die een goede stedenbouwkundige aansluiting op de bestaande infrastructuur moet realiseren. Anderzijds dient er ook voldoende aandacht uit te gaan naar de kwaliteit van de openbare ruimte (met name de halfverharding en bomen) met hun beheerconsequenties. Daarnaast starten in 2017 ook de eerste gebiedsontwikkelingstrajecten. Gezien de opgave van 1.043 woningen en maximaal 30.000 m² overige functies, is ook hier een voortvarende ontwikkeling, gezien de marktomstandigheden en de wijzigingen bij de moedermaatschappijen, niet vanzelfsprekend. De gebiedsontwikkeling wordt door Ballast Nedam feitelijk uitgevoerd. Samen met Ballast Nedam en haar nieuwe moedermaatschappij (Renaissance Construction) wordt de ontwikkelvisie opnieuw tegen het licht gehouden om een passende ontwikkeling mogelijk te maken. Voor de gemeente is het zaak het kwaliteitsniveau en de uitgangspunten uit 2010 zo veel mogelijk in stand te houden, dan wel ter verbetering van de omliggende buurten aan te vullen. Het risicobeheer op het project vindt plaats door het Projectbureau A2 en als onderdeel van de opdracht, is een budget beschikbaar voor het opvangen van risico's binnen de scope van het project.

Ad 6. Risico's van cofinanciering

Daar waar de projecten gedekt worden door middel van cofinanciering loopt de gemeente het risico dat zij, als gevolg van subsidievoorschriften, pas achteraf geconfronteerd wordt met lagere subsidiebijdragen dan oorspronkelijk was voorzien. Van een dergelijke cofinanciering is bijvoorbeeld sprake bij alle EU-projecten.

Ad 7. Open einde-regelingen

De gemeente Maastricht kent een aantal regelingen (onder andere Leerlingenvervoer, Wmo, bijzondere bijstand, armoedebeleid, Jeugdzorg, Veilig Thuis) met een zogenaamd open-eindkarakter. Op een open-einderegeling kan altijd een beroep worden gedaan als de aanvrager aan de regels voldoet. De hoogte van geraamde budgetten kan dan geen reden zijn tot weigering van de aanvraag. Voor zover aan de

bovenstaande risico's een financiële waarde kan worden gegeven, hebben deze invloed op het weerstandsvermogen van de gemeente Maastricht.

Ad 8. Tram Vlaanderen Maastricht

In 2014 is een review uitgevoerd op het totale dossier. Er is gekeken naar techniek, budget, planologie en de planning. De uitkomsten zijn met de raad en de Gedeputeerde Staten gedeeld en de colleges hebben opdracht gekregen om het vervolgproces Tram Vlaanderen Maastricht in gang te zetten. Op basis van het besluit van het college van Maastricht en het college van Gedeputeerde Staten zijn 2 varianten voor een tijdelijke eindhalte voor de Wilhelminabrug uitgewerkt. Conform het besluit inzake de keuze voor een van de varianten, heeft de verdere uitwerking (zowel financieel als inhoudelijk) van de voorkeursvariant plaatsgevonden. De raad heeft in oktober 2015 ingestemd met de scope-aanpassing. Conform de Kaderovereenkomst is deze scope-aanpassing voorgelegd aan de partners in het project Tram Vlaanderen-Maastricht. Tijdens het overleg hebben alle partijen het belang van de sneltram voor de grensoverschrijdende samenwerking en economische ontwikkeling van de regio onderschreven. De colleges van de Provincie Limburg en gemeente Maastricht hebben definitief besloten het tramproject Hasselt - Maastricht uit te gaan voeren. Dat hebben de colleges besloten op basis van een overleg met de Vlaamse overheid eind mei. Partijen zijn het daarbij eens geworden over het definitieve tracé en hebben afspraken over een aantal zaken gemaakt. Hiermee wordt het verleden en de gevolgen daarvan afgesloten en worden de schouders van alle partners onder het tramproject gezet om dit tot een goed einde te brengen. Het wordt nog een hele opgave om het project samen met de partners te realiseren. Een groot aantal procedures en afstemmingsvraagstukken zullen nog nader uitgewerkt moeten worden.

Ad 9. Fiscale risico's

De gemeente Maastricht wordt - mede door veranderingen in wet- en regelgeving - geconfronteerd met een aantal risico's/onzekerheden op fiscaal gebied, waaronder:

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is de Vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen in werking getreden. De gemeente Maastricht heeft een stuurgroep aangesteld om de gevolgen hiervan in kaart te brengen. In de loop van 2016 zal duidelijk worden of en in welke mate de gemeente Maastricht door deze wetgeving wordt geraakt.

Btw sport

Het Ministerie van Financiën heeft reeds meerdere malen aangegeven de btw-sportvrijstelling aan te moeten passen als gevolg van Europese jurisprudentie. Deze aanpassing kan aanzienlijke (negatieve) consequenties voor de gemeentelijke (sport)begroting met zich meebrengen. Aangezien het kabinet op korte termijn, binnen de budgettaire kaders, nog geen mogelijkheid ziet om de budgettaire gevolgen hiervan in te passen, is een definitieve ingangsdatum van de genoemde wijziging op dit moment nog niet bekend.

Ad 10. Eigen risico claims

De gemeente is vanaf 2015 eigenrisicodragers voor aansprakelijkheidsclaims. Het premieniveau van 2014 € 0,140 mln. blijft doorbelast worden aan de organisatieonderdelen en de opbrengst wordt in een reserve gestort. Schadebedragen groter dan € 75.000 worden hieruit betaald. Bij uitputting van de reserve vindt betaling uit de post Onvoorzien plaats. Bedragen kleiner dan € 75.000 behoorden tot het oude eigen risico en worden door de organisatieonderdelen bekostigd.

Ad 11. Herziening verslaggevingsregels rondom grondexploitaties

De commissie BBV heeft de verslaggevingsregels rondom grondexploitaties in het BBV herzien. De commissie BBV heeft de afbakening, definiëring en verslaggevingsregels rondom grondexploitaties kritisch onder de loep genomen vanwege de volgende ontwikkelingen:

- de forse afboekingen afgelopen jaren;
- de aanbevelingen uit het rapport Depla;
- de aankomende Omgevingswet (aansluiten op kostenverhaalmogelijkheden Wro en Bro);
- de afbakening is ook onvermijdelijk in het kader van de aankomende vpb-plicht (afbakening van de ondernemersactiviteit en de toe te rekenen kosten en opbrengsten).

De wijzigingen kunnen gevolgen hebben voor de begroting 2017 en verdere jaren (eerst bij de hercalculaties 2016 (gepland begin 2017) worden de effecten inzichtelijk):

1. looptijd grondexploitaties wordt in principe beperkt tot 10 jaar (> 10 jaar mits goed gemotiveerd en geautoriseerd door de raad);
2. geen indexering meer toepassen op opbrengsten > 10 jaar (verplichte maatregel);
3. verplichte eenduidige kostentoerekening grondexploitaties (kosten Wro=kosten BBV = kosten Vpb);
4. rentetoerekening aan grondexploitaties baseren op werkelijke rente vreemd vermogen;
5. disconteringsvoet wordt gelijkgesteld aan de rentevoet.

Ad 12. Juridische procedures

Geusseltbad/combinatiegebouw

Er loopt nog een bodemprocedure bij de Raad van Arbitrage voor de Bouw tegen de gemeente van een nevenaannemer werktuigbouwkundige installaties en de nevenaannemer elektrotechnische installaties. Zij claimen vertragingsschade tot een bedrag van € 800.000. De gemeente is van mening dat de vertraging een gevolg is van de gebrekkige coördinatie door de hoofdaannemer die hiervoor ook verantwoordelijk was. Een uitspraak wordt niet eerder verwacht dan eind 2016 begin 2017.

4.3.3 Ratio weerstandsvermogen

In deze paragraaf wordt aangegeven of er sprake is van een toereikend weerstandsvermogen. Dit wordt gedaan door een relatie te leggen tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit (par. 4.3.1.). De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risico-inventarisatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van deze berekening vormt het weerstandsvermogen. Uw raad heeft bij het vaststellen van de hiervoor genoemde kadernota aangegeven te streven naar een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1 (=voldoende). Op basis van de huidige inschattingen kan worden aangegeven dat de ratio weerstandsvermogen in 2017 voldoende is.

In de kadernota weerstandsvermogen is ook aangegeven dat indien de kwalificatie boven "voldoende" stijgt, er financiële ruimte ontstaat. Gelet op de huidige economische omstandigheden wordt het weerstandsvermogen in stand gehouden.

4.3.4 Kengetallen

Als gevolg van artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten de volgende kengetallen worden opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Deze kengetallen maken het de raad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente.

Tabel: Kengetallen gemeente Maastricht

Verloop van de kengetallen	Verslag 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
netto schuldquote	63%	70%	77%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	42%	51%	57%
solvabiliteitsratio	29%	36%	26%
structurele exploitatieruimte	7%	7%	1%
grondexploitatie	3%	3%	4%
belastingcapaciteit	99%	98%	99%

Onderverdeling voor de beoordeling

Om een beeld te geven hoe de financiële positie van Maastricht zich ontwikkelt, is gebruik gemaakt van een onderverdeling naar drie categorieën. Dit zijn: groen (goed/weinig risico), oranje (voldoende/voorzichtigheid geboden) en rood (onvoldoende/veel risico). In onderstaande tabel de standaard percentages die daarvoor gebruikt worden. Deze percentages zijn gebaseerd op algemene normwaarden (die bijvoorbeeld ook door de Provincie wordt gebruikt bij de publicatie van ranglijsten).

Tabel: Onderverdeling in categorieën met bijbehorende percentages per kengetal

Kengetallen:	Groen (goed/weinig risico)	Oranje (voldoende/ voorzichtigheid geboden)	Rood (onvoldoende/ veel risico)
Netto schuldquote	< 90%	90% t/m 130%	> 130%
Netto schuldquote met correctie	< 90%	90% t/m 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20% t/m 50%	< 20%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Grondexploitatie	< 20%	20% t/m 35%	> 35%
Belastingcapaciteit	< 95%	95% t/m 105%	> 105%

Hierna volgt een analyse per kengetal.

Netto schuldquote (schulden minus vorderingen) / baten

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het kengetal bestaat uit 2 ratio's: zowel inclusief als exclusief doorgeleende gelden. Een hoge schuld kan immers veroorzaakt worden doordat afgesloten leningen worden doorgeleend. Ten opzichte van begroting 2016 zijn de netto schuldquotes licht gestegen. De netto schuldquote ligt echter nog steeds flink lager dan de norm van 90% waardoor het nemen van gerichte maatregelen en/of beperking van investeringen niet aan de orde is.

Solvabiliteitsratio (eigen vermogen / totaal vermogen)

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen en het bezit van de gemeente is afbetaald. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. Uit de tabel blijkt dat het gerealiseerd solvabiliteitsratio in 2017 is verslechterd t.o.v. 2016. Deze verslechtering wordt vooral veroorzaakt door een daling van het eigen vermogen vooral door de geraamde onttrekkingen aan Vruchtboomfonds, reserve A2 en gebiedsontwikkeling Noordoost in samenloop met een geraamde stijging van de langlopende schulden. De ratio van 26% is niet zorgwekkend wel blijft aandacht voor de financiële situatie geboden.

Structurele exploitatieruimte (structurele baten minus structurele lasten) / totale baten)

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte er is om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Een positief % betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken (een negatief % niet). Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij de baten en lasten in evenwicht zijn. Op basis van het positief kengetal blijkt dat er weinig structurele ruimte is (1% circa € 6.000) om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen.

Grondexploitatie

Grondexploitatie kan risicovol zijn als de gemeente veel grond heeft. Het kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale baten. De boekwaarde van grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De boekwaarden van verliesgevende plannen zijn gebaseerd op de actuele marktwaarde en voor verwachte verliezen zijn voorzieningen getroffen. De invloed van de huidige plannen op de exploitatie (bijvoorbeeld Lanakerveld, Wyck Palace, Biesland Cannerweg etc.) is daarom zeer gering te weten: 3%.

Belastingcapaciteit

De ruimte die de gemeente heeft om belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder woonlasten wordt verstaan OZB, de rioolheffing en de reinigingsrechten voor een woning met gemiddelde waarde in de gemeente. Deze cijfers worden voortaan bekend gemaakt in de jaarlijkse meicirulaire. Het kengetal wordt berekend door de totale woonlasten meerpersoons-huishouden te vergelijken met het landelijk gemiddelde in het jaar daarvoor. Het verloop van de belastingcapaciteit is stabiel en we zitten met € 716 net iets onder het landelijk gemiddelde van € 723.

Algemene conclusie financiële positie

De financiële positie van de gemeente Maastricht kan als “voldoende” worden beoordeeld . Het totaalbeeld van de financiële weerbaar- en wendbaarheid is nauwelijks veranderd ten opzichte van begroting 2016. Bovendien blijkt uit de ratio weerstandsvermogen (zie paragraaf 4.3.3.) dat we “voldoende” in staat zijn om financiële tegenvallers op te vangen. Punt van aandacht is wel de beschikbare weerstandscapaciteit zoals ook blijkt uit de solvabiliteitsratio.

4.4 Financiering

4.4.1 Inleiding

In deze financieringsparagraaf wordt er aandacht geschonken aan het treasurybeleid, de ontwikkeling van de rente en de rentevisie, de kasgeldlimiet, de renterisiconorm en de verwachte financieringsbehoefte, de ontwikkeling van de leningenportefeuille inclusief de hieraan verbonden risico's, de financiering van de activa en de omslagrente, het schatkistbankieren en de vernieuwing van het Besluit begroting en verantwoording (BBV).

4.4.2 Treasurybeleid

Het beleid van de gemeente Maastricht ten aanzien van de treasuryfunctie is vastgelegd in het 'Treasurystatuut 2014 gemeente Maastricht', dat begin 2014 door het college is vastgesteld. Het statuut behelst het kader voor de uitvoering van de treasuryfunctie. De belangrijkste hoofdlijnen van het statuut, ingegeven door de voorschriften uit hoofde van de wet Financiering Decentrale overheden (FiDO) en aanverwante regelgeving, zijn:

- wettelijk kader;
- beleidsuitgangspunten;
- doelstellingen;
- taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden;
- risicobeheer;
- beleid ten aanzien van financiering, verstrekken van leningen, uitzetten van middelen, garanties en het gebruik van derivaten.

In het treasurystatuut is opgenomen dat het treasurybeleid 1 keer per 4 jaar wordt geëvalueerd en waar nodig geactualiseerd. In voorkomende gevallen (bijvoorbeeld bij wetswijzigingen) vindt deze evaluatie eerder plaats. In 2017 zal deze evaluatie plaatsvinden en zal een geactualiseerd treasurystatuut aan het college worden voorgelegd.

4.4.3 Ontwikkeling van de korte en lange rente / rentevisie

Sinds 10 maart 2016 staat de referentierente van de Europese Centrale Bank (ECB) op 0,00%. De referentierente wordt ook wel herfinancieringsrente genoemd. Dit is de rente die banken moeten betalen wanneer ze geld opnemen bij de ECB. Banken kunnen echter ook geld lenen bij andere banken of financiële instellingen. De rente wordt dan bepaald door de marktwerking van vraag versus aanbod. De gemeente Maastricht leent op haar beurt geld bij deze banken of andere financiële instellingen. Het beleid is om in een normale rentemarkt (korte rente is goedkoper dan lange rente) maximaal kort te lenen binnen de bepalingen van de kasgeldlimiet (zie paragraaf 4.1.4).

Aangezien Maastricht voor het korte segment vooral financieringen op daggeldbasis aantrekt, wordt er voor het begrotingsjaar 2017 rekening gehouden met een tarief van 0,00 % voor op te nemen 'kort geld'. Voor (tijdelijk) in de schatkist van het Rijk te plaatsen overtollige middelen (zie paragraaf 4.1.7) gaan we uit van geen rentevergoeding (0%). De lange rente blijft historisch gezien laag. Voor begrotingsjaar 2017 gaan we vooralsnog uit van een kapitaalmarktrente van 1,50% voor lineaire leningen met een looptijd tussen de 20 en 30 jaar.

4.4.4 Kasgeldlimiet, financieringsbehoefte en renterisiconorm

De kasgeldlimiet wordt berekend door een vastgesteld percentage (8,5%) te nemen over het begrotingstotaal. De limiet voor Maastricht voor 2017 komt daarmee op circa € 43 mln. Dit is het maximum bedrag waarvoor kortlopende financieringsmiddelen (looptijd < 1 jaar) aangetrokken mogen worden.

Voor 2017 is de verwachting dat er naast kort geld, ook weer langlopende leningen voor de eigen financiering aangetrokken dienen te worden ter grootte van in totaal circa € 75 mln. (m.n. door investeringen in het MECC-gebouw en herfinanciering van aflopende langlopende geldleningen). In 2018 loopt deze behoefte nog verder op met circa € 40 mln., in 2019 nog eens met circa € 40 mln. en in 2020 met circa € 20 mln. (in de periode 2018-2020 naast herfinancieringen van aflossingen op langlopende

geldleningen, m.n. ook de aankoop van de verlegde Noorderbrug van de WOM Belvédère). Eén en ander is uiteraard afhankelijk van de voortgang van deze en andere projecten.

Daar waar voorheen nog per kwartaal aan de provincie moest worden gerapporteerd in het kader van de kasgeldlimiet, is dit vanaf 2009 een regulier onderdeel van de begrotingscyclus geworden. Conform richtlijnen wordt in onderstaande tabel derhalve gerapporteerd over de liquiditeitspositie en de kasgeldlimiet in het 3^e en 4^e kwartaal van 2015 en het 1^e en 2^e kwartaal van 2016.

Liquiditeitspositie t.o.v. kasgeldlimiet t.b.v. begroting 2017

<i>(bedragen x € 1000)</i>	3^e kw 2015	4^e kw 2015	1^e kw 2016	2^e kw 2016
Liquiditeitspositie	-40.367	-40.647	-91.783	-34.001
Kasgeldlimiet	-49.586	-49.586	-45.882	-45.882
Ruimte	9.219	8.939	-45.901	11.881

De kasgeldlimiet mag – conform bepalingen in de wet FiDO – twee achtereenvolgende kwartalen worden overschreden. De gemeente Maastricht heeft ‘slechts’ het 1^e kwartaal van 2016 de kasgeld-limiet overschreden en voldoet hiermee aan de bepalingen van de wet.

De renterisiconorm is vooral bedoeld ervoor te zorgen dat decentrale overheden hun (her)financieringen gespreid in de tijd aantrekken. Hierdoor beperkt men het risico dat in enig jaar veel ge(her)financierd dient te worden, terwijl dan net een hoge rente heerst en daardoor de rentelasten te hoog zouden kunnen worden. Vanaf 2009 wordt de norm berekend door 20% te nemen van het begrotingstotaal. Voor 2017 is de geprognoseerde norm circa € 100,6 mln. Dit betekent dat het totaal aan renteherzieningen plus aflossingen in het begrotingsjaar maximaal € 100,6 mln. mag zijn. De gemeente Maastricht blijft de komende jaren ruim binnen deze norm. Onderstaande tabel – welke een verplicht onderdeel vormt van deze financieringsparagraaf – verduidelijkt dit:

Modelstaat: Renterisico vaste schuld over de jaren 2017-2020

Berekening (bedragen x € 1.000)

Stap	Variabelen Renterisico(norm)	2017	2018	2019	2020
(1)	Renteherzieningen	0	0	0	0
(2)	Aflossingen	21.187	26.297	28.546	20.765
(3)	Renterisico (1+2)	21.187	26.297	28.546	20.765
(4)	Renterisiconorm	100.299	97.790	95.396	95.897
(5a) = (4) > (3)	Ruimte onder renterisiconorm	79.112	71.493	66.850	75.132
(5b) = (3) > (4)	Overschrijding renterisiconorm	0	0	0	0
Berekening	Renterisiconorm				
(4a)	Begrotingstotaal	501.496	488.952	476.980	479.487
(4b)	Percentage regeling	20	20	20	20
(4) = (4a)x(4b)/100	Renterisiconorm	100.299	97.790	95.396	95.897

4.4.5 Ontwikkeling leningportefeuille

De geprognosticeerde omvang van de opgenomen langlopende geldleningenportefeuille bedraagt per 1 januari 2017 circa € 283,1 mln. Deze portefeuille dekt enerzijds de financieringsbehoefte van de eigen organisatie (financiering activa en bedrijfsvoering), anderzijds zijn leningen voor de uitoefening van de gemeentelijke publieke taak ter funding van Maastrichtse woningbouwcorporaties, gelieerde instellingen en gemeentelijke deelnemingen. De geprognosticeerde omvang van de verstrekte langlopende geldleningenportefeuille bedraagt per 1 januari 2017 circa € 134,5 mln.

Ten aanzien van de opgenomen leningenportefeuille zijn geen risico's te benoemen. De aflossingsmomenten zijn goed gespreid in de tijd, zodat er geen vergroot renterisico ontstaat in enig jaar (zie ook paragraaf 4.1.4. renterisiconorm).

43,3% (circa € 58,2 mln.) van de verstrekte leningenportefeuille is gedekt door een zekerheid, met name het recht van 1e hypotheek. 56,7% (circa € 76,3 mln.) is niet gedekt door een (vorm van) zekerheid. De grootste leningen die niet zijn gedekt door zekerheden zijn leningen die verstrekt zijn aan de WOM Belvédère (€ 62,7 mln.), de MTB (€ 12,1 mln.) en aan Enexis (€ 0,7 mln.). Als enig overgebleven aandeelhouder van de WOM Belvédère was het uit praktische overwegingen gewenst het bestaande recht van 1e hypotheek op de bezittingen van de WOM te royeren. Bij verkoop van bezit hoeft de gemeente Maastricht nu niet meer telkens gedeeltelijk royement te verlenen. Zodra er echter een nieuwe partij in de WOM instapt, zal er per ommegaande weer hypotheek t.g.v. de gemeente Maastricht gevestigd worden ter meerdere zekerheid op de door de gemeente Maastricht verstrekte leningen aan de WOM. De MTB heeft via een raadsbesluit een achtergestelde lening ontvangen van in totaal € 12,1 mln. Het risicoaandeel voor Maastricht op deze lening bedraagt 79% ofwel circa. € 9,6 mln. Meerssen en Eijsden-Margraten zijn namelijk de overige aandeelhouders en dus risicodragers voor in totaal 21%, zijnde € 2,5 mln. Bij de verkoop van de Essent aandelen heeft de gemeente Maastricht een aantal leningen verstrekt aan Enexis. Op dit moment staat nog 1 lening open die per 1 januari 2017 een restantschuld heeft van € 0,7 mln. Enexis kan gezien worden als een zeer solide bedrijf. Het risico op non-betaling is erg klein te noemen.

4.4.6 Financiering activa en renteomslag

De bepalingen en richtlijnen van de notitie Rente 2017 van de commissie BBV treden pas in werking met ingang van begroting 2018. Dit betreft vooral de bepalingen over hoogte van de omslagrente, zoals:

- een correctie indien afwijking > 25% tussen werkelijke rentelasten en omslagrente;
- de rentevergoeding eigen vermogen baseren op werkelijke rentelasten.

Wel moet vanaf 2017 rente worden toegerekend aan de taakvelden.

De activa van de gemeente Maastricht worden gefinancierd met zowel eigen als vreemd vermogen. Over de diverse activa wordt een rentevergoeding van 3,5% (=omslagrente) berekend en toegerekend aan de betreffende taakvelden. Omdat de omslagrente van 3,5% te hoog is ontstaat een renteresultaat (zie onderstaand renteschema). Vanaf begrotingsjaar 2018 zal de renteomslag lager zijn en het begrote renteresultaat uitkomen binnen de toegestane marges (dus afwijking < 25%).

De rentevergoeding over het eigen vermogen (alleen Vruchtboomfonds) is 5,8%. Vanaf begrotingsjaar 2018 wordt deze rentevergoeding gebaseerd op de werkelijke rentelasten.

De commissie BBV adviseert om vanaf 2018 een renteschema in de paragraaf financiering op te nemen. Hiermee wordt inzicht gegeven in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van toerekening. Voor het inzicht nemen we dit overzicht ook al op in begroting 2017.

Renteschema t.b.v begroting 2017:				
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering			€ 6.504.991
b.	De externe rentebaten (idem)		-/-	€ -2.710.339
	Saldo rentelasten en rentebaten			€ 3.794.652
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	€ -	
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	€ -	
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+	€ -	
			-/-	€ -
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			€ 3.794.652
d1.	Rente over eigen vermogen		+/+	€ 8.338.252
d2.	Rente over voorzieningen		+/+	€ -
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			€ 12.132.904
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		-/-	€ 17.858.440
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury			€ 5.725.536

4.4.7 *Schatkistbankieren*

Eind 2013 is de wet- schatkistbankieren van kracht geworden. Dit betekent dat (m.u.v. een drempelbedrag) alle overtollige middelen in de schatkist gestald moet worden. Het drempelbedrag voor Maastricht bedraagt voor 2017 circa € 3,8 mln. Dit drempelbedrag wordt berekend aan de hand van een formule gerelateerd aan het begrotingstotaal. Gemiddeld genomen per kwartaal mag deze drempel niet worden overschreden. Om dit te bewaken worden de saldi van de diverse bankcircuits dagelijks bekeken en waar nodig afgeroomd naar het Rijk. Voor Maastricht zal afroaming naar de schatkist slechts sporadisch plaats vinden, aangezien Maastricht geen (tijdelijke of structurele) overtollige middelen heeft.

4.4.8 *Wet houdbare overheidsfinanciën*

Met de wet Hof zijn de Europese begrotingsregels voor de landen die deelnemen aan de euro in de nationale wetgeving verankerd. De wet Hof bepaalt dat rijk en decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning gaan leveren om het tekort weer volgens Europese afspraken terug te dringen (maximaal 3% van het bruto binnenlands product (bbp) is toegestaan).

De tekortnorm voor de decentrale overheden gezamenlijk is voor 2016 bepaald op 0,4% van het bbp. Afgesproken is dat de EMU-tekortruimte niet nader wordt verdeeld over gemeenten, provincies en waterschappen, met het gevolg dat voor 2016 geen referentiewaarden op het niveau van individuele provincies, gemeenten en waterschappen beschikbaar komen. Er is nog geen besluit genomen over de EMU-tekortnorm in 2017.

4.5 Verbonden partijen

Voor het uitvoeren van een groot deel van haar taken werkt de gemeente samen met andere organisaties. Aan deze samenwerking kan op verschillende manieren invulling worden gegeven afhankelijk van de wijze waarop de gemeente invloed wil uitoefenen op de uitvoering van de publieke taak. De rol die de gemeente vervult in zo'n samenwerking varieert van 'meer op afstand' - bijv. door het verstrekken van subsidies⁴ - tot meer directe sturing. Als er redenen zijn om in een samenwerking directer te sturen wordt dit meestal ingevuld door een bestuurlijk én een financieel belang te nemen in een organisatie. Er is dan sprake van een met de gemeente verbonden partij.

Verbonden partijen zijn volgens artikel 1 van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) privaot- of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat of het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Een bestuurlijk belang wordt vertaald als zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht. Binnen de gemeente kan een driedeling worden gemaakt in soorten van verbonden partijen, namelijk deelnemingen, publiek-private samenwerkingsverbanden (pps-constructies) en gemeenschappelijke regelingen.

In deze paragraaf komt eerst de gemeentelijke visie op verbonden partijen aan de orde zoals die is vastgelegd in de Kadernota governance. Vervolgens geven we in een risicoanalyse aan welke verbonden partijen in 2016 extra aandacht verdienen. Daarna wordt van alle verbonden partijen kort aangegeven wat de stand van zaken is en welke beleidsontwikkelingen er spelen. Hierbij is ook een aantal samenwerkingsverbanden opgenomen dat strikt genomen niet onder bovengenoemde definitie van verbonden partij valt, maar dat wel van groot belang is voor het behalen van onze doelstellingen in 2016. Hierbij is een onderverdeling gemaakt in:

- deelnemingen (privaatrechtelijk) (4.5.3);
- publiek private samenwerking (4.5.4);
- gemeenschappelijke regelingen (publiekrechtelijk) (4.5.5).

De begrotingen van deze laatste categorie, de gemeenschappelijke regelingen, zijn digitaal beschikbaar via de website www.gemeentemaastricht.nl, via de knop Bestuur en organisatie/jaarlijks terugkerende documenten.

4.5.1 Kadernota Governance

In 2011 heeft uw raad de kadernota Governance gemeente Maastricht vastgesteld. Hiermee liggen de kaders vast voor de sturing en het toezicht op bestaande en eventueel toekomstige participaties in verbonden partijen. Ook als taken worden uitgevoerd door externe partijen, blijft de gemeente te allen tijde verantwoordelijk voor realisatie van de door uw raad vastgestelde beleidsdoelen. Deze verantwoordelijkheid wordt ingevuld door het government governance model te gebruiken voor de aansturing van externe partijen.

Voor de vertegenwoordiging in verbonden partijen zijn de uitgangspunten:

- De wethouder middelen vertegenwoordigt de gemeente als aandeelhouder bij de vennootschappen waarin de gemeente deelneemt en bewaakt de financiële continuïteit en rentabiliteit van de onderneming;
- De rol van de gemeente als opdrachtgever wordt vervuld door de portefeuillehouder. Deze vakwethouder maakt afspraken (contracten, concessies en/of subsidievoorwaarden) met de verbonden partij. Is bij de verbonden partij een overheidscommissaris of externe bestuurder of een andere wethouder of burgemeester als bestuurder of commissaris aangesteld, dan vindt aansturing van het gemeentelijk belang plaats in onderling overleg;
- Voor wat betreft de vertegenwoordiging van de gemeente in het bestuur van vennootschappen, stichtingen, verenigingen, coöperaties etc. geldt als uitgangspunt dat collegeleden of ambtenaren bij voorkeur geen zitting nemen in de raad van commissarissen, raad van bestuur, directie of dagelijks bestuur. Dit vanwege de mogelijke rolconflicten en discussie over functievermenging. Op basis van een risicoanalyse vooraf kan van dit uitgangspunt worden afgeweken. In een dergelijke analyse wordt bepaald of het voordeel van (beter) behartigen van het publiek belang,

⁴ Voor een overzicht van jaarlijkse subsidies wordt verwezen naar bijlage 5.

wat met een gemeentelijke vertegenwoordiging wordt beoogd, opweegt tegen de risico's die geïnterpreteerd zijn.

De afwijkingen ten aanzien van de gemeentelijke vertegenwoordiging in vennootschappen en stichtingen zijn bij de kadernota apart benoemd. Begin 2013 hebben we deze afwijkende vertegenwoordigingen geëvalueerd en besproken met de commissie Algemene zaken en middelen. Belangrijkste conclusie is dat er in een klein aantal gevallen gemotiveerd wordt afgeweken van bovengenoemde uitgangspunten voor vertegenwoordiging in een verbonden partij. Dit blijven we periodiek evalueren in de raadscommissie.

Ten opzichte van de programmabegroting 2016 zijn de verbonden partijen LIOF, GEM Malberg en Stichting Centrummanagement Maastricht vervallen en is Maastricht Culturele Hoofdstad 2018 (in liquidatie). In 2016 zijn we tevens gestart met de GR Omnibuzz.

4.5.2 Risicoanalyse

Tussen verbonden partijen bestaan verschillen in de mate van financiële en beleidsmatige belangen. Door het inzichtelijk maken van deze risico's kunnen we prioriteiten stellen voor het monitoren van bepaalde verbonden partijen. Ons beleid is erop gericht extra aandacht te besteden aan verbonden partijen met een hoog financieel en beleidsmatig belang. Jaarlijks wordt bij de begroting een inschatting gemaakt van het financieel en beleidsmatig belang, waarbij onder financieel belang het financieel risico wordt verstaan. Hierbij wordt een indeling gemaakt naar 4 categorieën: hoog financieel/hoog bestuurlijk belang, hoog financieel/laag beleidsmatig belang, laag financieel/hoog beleidsmatig belang en laag financieel/laag beleidsmatig belang:

	Laag financieel belang	Hoog financieel belang
Hoog beleidsmatig belang	<ul style="list-style-type: none"> • EMM • Limburg economic development • GGD • WML • Omnibuzz • Leerlingenvervoer 	<ul style="list-style-type: none"> • WOM Belvédère • MTB • Projectbureau A2 • Veiligheidsregio • KBL • MECC Maastricht
Laag beleidsmatig belang	<ul style="list-style-type: none"> • Regionaal Historisch Centrum Limburg • Wonen boven Winkels Maastricht • Exploitatiemaatschappij 't Bassin • Bodemzorg Limburg • CNME • Lifescience incubator • Starterscentrum Zuid-Limburg • Ontwikkelingsmaatschappij Encigebied • Dataland • Regionale Samenwerking Leerplicht en Regionale Meld- en Coördinatiefunctie • Antidiscriminatievoorziening Limburg 	<ul style="list-style-type: none"> • Milieuparken Geul en Maas • Enexis • BNG • Afvalsamenwerking Limburg • RUD • BsGW • SSC-ZL • Sociale dienst Maastricht-Heuvelland

Voor 2016 leidt dit ertoe dat wij extra aandacht zullen besteden aan: WOM Belvédère BV, MTB, Projectbureau A2, Veiligheidsregio, Kredietbank Limburg en MECC.

Voor deze partijen zullen we indien van toepassing gebruik maken van de onderstaande sturingsinstrumenten:

- (meerjaren)plannen;
- (meerjaren)begroting;
- outputafspraken;
- voorwaarden en richtlijnen.

Verder zullen we per verbonden partij afspraken maken over de volgende zaken:

- rapportages;
- kwalitatieve en kwantitatieve informatievoorziening;
- jaarverslag en jaarrekening;
- evaluatie van de relatie.

4.5.3 Deelnemingen

Naam	NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Vestigingsplaats	Den Haag
Openbaar belang	Verkrijgen van toegang tot de kapitaalmarkt
Zeggenschap	Als aandeelhouder
Aandelen/financieel belang	347.334 van de 55.690.720 aandelen
Eigen vermogen begin/eind	€ 3.582 mln. / € 4.163 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 149.923 mln. / € 145.348 mln.
Resultaat	€ 226 mln.
	N.B. Betreft cijfers 2015

BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen met een maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Het door de BNG uitgegeven schuld papier heeft de hoogst mogelijke creditrating van Standard & Poor's (AAA) en Moody's (Aaa) en een rating van AA+ van Fitch. BNG Bank behoort daarmee tot de meest kredietwaardige banken ter wereld.

De aandelen BNG Bank zijn voor 50% eigendom van gemeenten, provincies en een waterschap. De andere helft is in handen van het Rijk. Het dividendbeleid van de bank gaat uit van een regulier pay-out percentage van 50% van de winst na belastingen. Om echter te kunnen voldoen aan de Basel III norm (door de kredietcrisis zijn banken verplicht grotere reserves aan te houden) heeft BNG Bank voorlopig t/m 2018 het pay-out percentage verlaagd naar 25%. De gemeente Maastricht heeft 347.334 aandelen à € 2,50 per aandeel.

BNG Bank is beursgenoteerd en om die reden gehouden aan regels van de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Het verstrekken van koersgevoelige informatie (waaronder verwachtingen over vermogen en resultaat) is gebonden aan regels. Gegevens over 2016 komen pas in maart 2017 beschikbaar. De nettowinst over 2015 bedroeg € 226 miljoen. Gezien het pay-out percentage van 25% bedroeg het uit te keren dividend bijna € 57 miljoen. Gegeven het aantal aandelen en een dividend van € 1,02 per aandeel, betekende dit voor de gemeente Maastricht een dividenduitkering van € 0,355 miljoen.

De netto winst van BNG Bank over het eerste halfjaar van 2016 bedraagt € 126 miljoen, een daling van € 29 miljoen t.o.v. het eerste half jaar 2015. Deze daling is vooral veroorzaakt door de alsmal dalende lange rentetarieven, die een negatief effect hebben op het renteresultaat. De kwantitatieve verruiming als gevolg van het opkoopprogramma van de Europese Centrale Bank (ECB) en de uitkomst van het Britse referendum waren belangrijke oorzaken van de verdere daling van de rentetarieven in het eerste halfjaar van 2016. BNG Bank verwacht dat de omvang van nieuw verstrekte langlopende leningen over 2016 licht lager zal uitkomen dan in het voorgaande jaar. Klanten van de bank blijven naar verwachting terughoudend met nieuwe investeringen mede als gevolg van nieuwe regelgeving, ondanks de voor investeringen aantrekkelijke renteniveaus. Gezien de aanhoudende onzekerheden acht BNG Bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte netto winst over heel 2016. In de begroting van de gemeente Maastricht is in begrotingsjaar 2016 en de volgende begrotingsjaren een dividenduitkering van € 0,4 miljoen opgenomen.

BNG Bank is sinds 2005 huisbankier van de gemeente Maastricht. Bij de laatste aanbesteding bancaire dienstverlening is het huisbankierschap wederom aan BNG gegund voor een periode van 3 jaar (2015 t/m 2017), met een optie tot verlenging van 2 keer 1 jaar, dus t/m 2019. De afspraken tussen BNG Bank en de gemeente Maastricht zijn vastgelegd in een financieringsovereenkomst.

Naam	Wijk ontwikkelingsmaatschappij Belvédère BV
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Via uitgifte van bouwrijpe grond, voorwaarden scheppen voor een kwalitatief hoogwaardig stedelijke ontwikkeling van het plangebied
Zeggenschap	100% gemeente (1% via de Exploitiemaatschappij Maastricht waar de gemeente voor 99,9% aandeelhouder is)
Aandelen/financieel belang	Aandelenkapitaal € 15 mln. (150.000 aandelen elk nominaal € 100, waarvan 1 aandeel is ondergebracht bij EMM). Achtergestelde leningen € 53 mln., rente onder condities.
Programma	10 Stadsontwikkeling
Eigen vermogen begin/eind	€ 8,986 mln. / € 8,203 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 87,535 mln. / € 86,499 mln.
Resultaat	1,076 mln. negatief
	Cijfers 2015

Met aan de basis de vaststelling van het masterplan Belvédère door de raad in 2004 en de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst Belvédère door de drie samenwerkende partners Bouwinvest Projecten BV, ING Real Estate Development Holding BV en gemeente Maastricht in 2004, is in 2005 de Wijkontwikkelingsmaatschappij Belvédère BV opgericht. In financieel opzicht participeerden de drie samenwerkende partners elk met € 22,68 mln. waarvan € 5 mln. in de vorm van gestort aandelenkapitaal en € 17,68 mln. in de vorm van een achtergestelde lening.

ING en Bouwinvest zijn in 2010 respectievelijk 2011 uitgetreden. De gemeente heeft het aandelenkapitaal, de achtergestelde leningen, de rentevorderingen daarop en de ontwikkelingsrechten overgenomen. Voorafgaande hieraan is een aandeel van de gemeente overgedragen aan de Exploitiemaatschappij Maastricht waarvan de gemeente met 99,9% grootaandeelhouder is. Daarmee is voorkomen dat de WOM uitsluitend een overheidsgerelateerde BV werd.

In januari 2013 heeft de raad een nieuw startmoment gecreëerd en de ruimtelijke en programmatische kaders voor het Belvédère-gebied binnen de singels, voor het Frontenpark en voor het gebied buiten de singels (in combinatie met bedrijventerrein Bosscherveld met daarin de Noorderbrug) vastgesteld. Indachtig het raadsbesluit van januari 2013 is het investeringsscenario als basis genomen voor de herijking van de grondexploitatie (grex) Belvédère (vaststelling door de raad: juni 2013). Bij deze herijking is ook gekeken naar het governance-vraagstuk van WOM Belvédère BV. De raad heeft besloten dat de organisatie van het programma Maastricht-Noord strak gaat aansluiten bij de reguliere gemeentelijke lijnorganisatie en dat de Belvédère WOM BV voorlopig als operationeel vehicle blijft bestaan in afwachting van mogelijke voordelen die dat kan bieden. Conform de door uw de raad vastgestelde nota Governance gemeente Maastricht vindt besluitvorming in WOM-verband plaats na besluitvorming binnen de gemeente. Met de raad is afgesproken dat jaarlijks de stand van zaken wordt geschetst met een actualisatie van de grex zodat de planontwikkeling kan worden gemonitord en waar nodig tijdig kan worden bijgestuurd. Dat is gebeurd, voor het eerst in juni 2013 en dit gebeurt jaarlijks in juni/juli. Gemeld kan worden dat tal van activiteiten zijn afgerond, in uitvoering zijn of gereed staan voor de start. De activiteiten die in 2017 zullen plaatsvinden zijn opgenomen in Programma 10.

Naam	Wonen boven winkels Maastricht N.V.
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Renovatie van etages boven winkels en andere bedrijfsruimten in het centrum van de stad, voor wonen voor vooral jongeren en studenten, die gericht is op de instandhouding van de panden in de binnenstad en ter bevordering en verlevendiging van die binnenstad
Zeggenschap	Als aandeelhouder en voorzitter raad van commissarissen
Aandelen/financieel belang	1/3 aandeelhouder, verstrekte subsidies en leningen
Programma	11 Wonen
Eigen vermogen begin/eind	€ 0,038 mln. / negatief € 0,467 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 36,1 mln. / € 34,5 mln.
Resultaat	Verlies € 504.797
	Cijfers betreffen Voorlopig Jaarbericht 2015

De nv Wonen boven Winkels Maastricht (WbWM) heeft in haar 25 jarig bestaan haar bestaansrecht bewezen. In de Maastrichtse binnenstad zijn dankzij haar succesformule (samenwerking gemeente Maastricht – Universiteit Maastricht – Woningstichting Woonpunt) 454 nieuwe woningen in de Maastrichtse binnenstad gemaakt. Het project heeft in brede maatschappelijke zin bijgedragen tot een leefbare en aantrekkelijke binnenstad. Een toekomstig effect is dat veel monumenten gerenoveerd zijn. De versterkte woonfunctie heeft ook bijgedragen aan de lokale economie in de binnenstad.

Door ontwikkelingen op de markt en de hoge onrendabele toppen heeft de Raad van Commissarissen WbWM besloten om de portefeuille niet verder uit te breiden en de lopende projecten stop te zetten. Het restant van de investeringsbijdrage vloeit terug naar de aandeelhouders. Door verder geen ontwikkelactiviteiten meer op te zetten verandert het karakter van de vennootschap van een ontwikkelorganisatie naar een beheerorganisatie. De aandacht komt te liggen op waardebehoud van het gerealiseerde vastgoed en verbetering van de financiële positie van de NV op de korte termijn.

Naam	Enexis Holding N.V./Attero en andere uit verkoop Essent voortvloeiende rechtspersonen
Vestigingsplaats	Arnhem
Openbaar belang	Beschikbaarheid energie
Zeggenschap	Via VEGAL (Vereniging van Gemeenten Aandeelhouders in Limburg)
Aandelen/financieel	0,1957 procent van de aandelen en dividenduitkering
Programma	15 Algemene inkomsten en uitgaven
Eigen vermogen begin/eind	€ 3.516,7 mln. / € 3.607,7 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 2.900,3 mln. / € 3.471,7 mln.
Resultaat	€ 223,1 mln.
	Cijfers 2015

In 2009 heeft de raad ingestemd met de verkoop van de aandelen in het productie- en leveringsbedrijf van Essent aan energiebedrijf RWE. In 2011 zijn ook de EPZ-aandelen (Electriciteits-Productiemaatschappij Zuid-Nederland waaronder kerncentrale Borssele) overgedragen. En in 2014 heeft de raad ingestemd met de verkoop van de aandelen in het afvalverwerkingsbedrijf van Attero aan private equity organisatie Waterland. Uit de verkoop aan RWE en Waterland vloeien de deelnemingen zoals genoemd onder a t/m f voort. Gemeente Maastricht is aandeelhouder in deze deelnemingen.

a. Enexis Holding N.V.

Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 mln. huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.

De winst over 2015 is met ca. 15% gedaald ten opzichte van een jaar ervoor. Het dividendbeleid van Enexis holding is gericht op een pay-out ratio van 50 procent, mits de wettelijke verplichte investeringen zeker gesteld zijn. De voor 2015 vastgestelde dividenduitkering bedraagt € 0,75 per aandeel (€ 0,89 in 2014). In 2016 is (over het jaar 2015) een dividenduitkering ontvangen van € 0,22 mln. (voor dividendbelasting).

b. CBL Vennootschap B.V.

Hierin is namens de verkopende aandeelhouders het CBL-fonds (cross border lease) ondergebracht. Dit fonds dient ter dekking van het risico van vervroegde beëindiging van de CBL's.

c. Vordering Enexis B.V

Enexis beschikte ten tijde van de aankoop van de gas- en elektriciteitsnetten niet over voldoende liquide middelen om de koopprijs te betalen. Derhalve is deze omgezet in een lening van Essent. Omdat het op dat moment niet mogelijk was om de lening extern te financieren is besloten de lening over te dragen aan de verkopende aandeelhouders van Essent. De eerste drie tranches van de lening zijn afgelost. Thans loopt nog de vierde tranche.

d. Verkoop vennootschap B.V.

In het kader van de verkoop van Essent aan RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan RWE. Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de verkopende aandeelhouders overgedragen aan Verkoop Vennootschap.

Eind juni 2016 zijn RWE en Verkoop Vennootschap BV tot een compromis gekomen voor de afwikkeling van alle (fiscale) claims, te weten € 29,8 mln. Het restantbedrag afgerond € 83 mln. is door JP Morgan uitbetaald aan de vennootschap. Op het moment vindt doorbetaling plaats aan de aandeelhouders naar rato van hun belang in Verkoop Vennootschap B.V.

Eind juni 2016 is tevens het General Escow Fonds geliquideerd.

e. CSV Amsterdam B.V.

Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V.. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult:

1. namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON;
2. namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO B.V. ("Waterland");
3. het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. verkoop Attero is gestort.

De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims (die door Waterland tot 5 jaar na completion (mei 2019) kunnen worden ingediend) worden afgewikkeld.

f. Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.

PBE zal de zaken afwickelen die uit de verkoop voortkomen (van de EPZ-aandelen / kerncentrale Borssele). Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant borging publiek belang kerncentrale Borssele uit 2009 die nopen tot voortbestaan van PBE in afgeslankte vorm. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap.

Naam	NV Waterleidingsmaatschappij Limburg (WML)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Burgers toegang verschaffen tot (drink)water tegen acceptabele kosten
Zeggenschap	Als aandeelhouder met 8% van de aandelen
Aandelen/financieel	€ 186.058 (41 aandelen à € 4.538 nominaal)
Risico	Beperkt tot financiële inleg
Programma	Programma 15 Inkomsten en Uitgaven
Resultaat	Positief resultaat 2015 € 7,649 mln.
Eigen vermogen begin/eind	€ 180,8 mln. per 1/1/2015 // € 188,5 mln. per 31/12/2015
Vreemd vermogen begin/eind	€ 390,4 mln. per 1/1/2015 // € 384,3 mln. per 31/12/2015

WML is de drinkwaterproducent en -leverancier voor de hele provincie Limburg. Provincie Limburg bezit bijna een kwart van de aandelen, de rest is verdeeld onder de Limburgse gemeenten naar rato van het aantal inwoners. De aandeelhouders hebben in 2006 ingestemd met een verlaging van de drinkwaterprijs. Met deze prijsverlaging laat WML haar klanten meeprofiteren van behaalde bedrijfsresultaten. Als gevolg hiervan is er geen sprake van dividenduitkering.

De gemeente Maastricht heeft 41 van de 500 aandelen, zijnde 8,2% van de stemmen. WML heeft ook in 2015 gewerkt aan een gezonde financiële huishouding met beheersbare kapitaallasten. Het drinkwaterbedrijf boekte een positief resultaat van € 7,6 mln. (2014: € 9,4 mln.). Ten opzichte van 2014 is het resultaat gedaald. De daling van € 1,8 mln. wordt vooral veroorzaakt door een afname van de opbrengsten als gevolg van de doorgevoerde tariefverlaging in 2015 en hogere afschrijvingen. Over het jaar 2015 is geen dividend uitgekeerd. Door een daling in de bedrijfskosten past WML in de jaren 2016 tot en met 2019 een tariefskorting toe.

Naam	Bodemzorg Limburg
Vestigingsplaats	Maastricht Airport
Openbaar belang	Nazorg over twaalf stortplaatsen, waaronder Belvédère en Sandersweg
Zeggenschap	Als aandeelhouder
Aandelen/financieel	50 procent van de aandelen is verdeeld over de Limburgse gemeenten; de andere 50 procent is door de provincie overgedragen aan Nazorg BV
Risico	Beperkt tot eigen inbreng
Programma	14 Natuur, milieu en afval
Eigen vermogen begin/eind	€ 2,5 mln. / € 2,9 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 2,0 mln. / € 1,7 mln.
Resultaat	positief € 340.000. Cijfers 2015

Bodemzorg Limburg (voorheen bekend onder de naam Nazorg Limburg BV) functioneert vanaf 1998 als zelfstandige vennootschap met als aandeelhouders de provincie Limburg (50 procent) en de Limburgse gemeenten (50 procent). Vanaf 2003 is er een organisatorische scheiding aangebracht tussen Bodemzorg Limburg en Essent Milieu. Dit betekent dat Bodemzorg Limburg als een geheel zelfstandige onderneming functioneert. In 2009 is de provincie uit de BV gestapt. Bodemzorg Limburg blijft haar activiteiten uitvoeren: Administratieve vastlegging van alle gegevens en verplichtingen die van toepassing zijn op de desbetreffende locatie; Het meten en registreren van de invloed van de stortlocaties op de omgeving (monitoring) en rapportage aan het bevoegd gezag; Het beheren en in stand houden van alle voorzieningen die zijn aangebracht en het voldoen aan alle verplichtingen die te maken hebben met het eigendom; Het vervangen van bestaande voorzieningen of het aanbrengen van nieuwe voorzieningen mocht dat noodzakelijk zijn.

Voortvloeiend uit de afspraken tussen de Limburgse colleges met Bodemzorg Limburg wordt voor het beheer van voormalige stortplaatsen een inwonerbijdrage van € 0,25 in de afvalbegroting opgenomen. Niet uit de balans blijvende verplichtingen voor de vennootschap zijn de meerjarig huurcontracten van het kantoor en de overname van de locatie Geliskensdijkweg te Venlo.

Naam	MECC Maastricht BV
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Het exploiteren van een expositie- en congrescentrum
Zeggenschap	99,9999 procent (90 procent gemeente rechtstreeks en 10 procent via Exploitatiemaatschappij Maastricht (EMM))
Aandelen/financieel belang	Aandelen (10 aandelen à € 0,10)
Programma	3 Economie en werkgelegenheid
Eigen vermogen begin/eind	€ 37.002 / € 245.518
Vreemd vermogen begin/eind	€ 6,47 mln. / € 6,38 mln.
Resultaat	€ 208.516 positief

Doel van het MECC Maastricht BV is het exploiteren van een expositie- en congrescentrum als motor in de regionale economie. Hierbij ruimte en invulling geven aan het zakelijk toerisme en een podium bieden voor het brede ondernemersveld om zich te presenteren en kennis te delen. Specifieke aandacht gaat hierbij uit naar de samenwerking met en versterking van de Health Campus Maastricht

In 2013 is besloten tot het beëindigen van de samenwerking met RAI en oprichting van de besloten vennootschap MECC Maastricht BV, waarin de activiteiten van MECC BV zijn ingebracht (geen vastgoed), ter exploitatie van het beurs- en congrescentrum, waarbij de gemeente direct (90 procent) en indirect via EMM (10 procent) de enige aandeelhouder is. MECC Maastricht biedt organisatoren, deelnemers en bezoekers van beurzen, congressen en evenementen het maximale succes door een flexibele opstelling, optimale service en ondernemende instelling. Als modern beurs- en congrescentrum draagt MECC Maastricht daarmee nadrukkelijk bij aan de aantrekkelijkheid van Maastricht.

Medio 2014 is de ontvlechting van de backoffice activiteiten van RAI afgerond en daarmee is MECC Maastricht BV volledig zelfstandig. Daarna kon gewerkt worden aan de strategische visie, welke in 2015 stukje bij beetje werd uitgerold. Belangrijke peilers zijn het verlengen van het contract met TEFAF en het uitbouwen van de samenwerking met (de partners in) de Health Campus Maastricht. Daarnaast is onderzocht hoe de beurzen versterkt kunnen worden met het introduceren van nieuwe (eigen) titels.

In 2015 heeft de gemeente het deel van het vastgoed dat in eigendom was bij Annexum, overgenomen (Hallen, Entree, passages, %urocentre, catering en gedeeltelijk parkeren). Hierdoor is het volledige vastgoed MECC (m.u.v. parkeergarage P5) in eigendom van de gemeente. Daarop volgend heeft een verkenning door MECC en de gemeente plaatsgevonden naar een investeringsimpuls in de upgradering en uitbreiding van het MECC en de congresfaciliteiten. Dit heeft geleid tot een plan voor een investering van ca. € 27,2 mln. in de jaren t/m 2019. In 2015 en 2016 hebben daarvan reeds de eerste investeringen plaatsgevonden in maatregelen ter verbetering van het gebruik voor TEFAF (verbinding Zuidhal en Expofoyer en een extra parkeerfaciliteit P9). Bij de provincie is in voorjaar 2016 een subsidie toegekend voor een bijdrage van € 5,0 mln. in het totale investeringsprogramma.

In 2015 is het contract met TEFAF voor 5 jaar verlengd en werd door nieuwe activiteiten, de omzet vergroot van € 10,1 mln. in 2014 naar € 12,0 mln. in 2015. Na jaren van fors negatieve resultaten, is in 2013 en 2014 de omzetzakelijkheid omgebogen naar een licht positief resultaat. In 2015 is het resultaat sterk opgelopen naar een positief resultaat van € 208.516,=. Dit positieve resultaat is mede te danken aan de samenloop van een aantal grote internationale vakbeurzen zoals Utech (eens per 3 jaar) en Stainless Steel (eens per 2 jaar). Ook voor de komende jaren wordt een positief resultaat verwacht, zij het iets lager dan in 2015.

Na gereedkoming van de beoogde investering, zal het congresgedeelte gegroeid zijn van een capaciteit van 3.000 bezoekers, naar ca. 5.000 bezoekers. Hierdoor zal de omzet met ca. € 2,0 mln. gaan groeien.

De niet uit de balans blijkende verplichtingen van de vennootschap zijn een pensioenverplichting en huurovereenkomsten voor de gebouwen van de gemeente Maastricht en de Exploitatie Maatschappij Maastricht.

Naam	Exploitatie Maatschappij Maastricht (EMM) BV
Rechtsvorm	Besloten vennootschap
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Het beheren en verwerven van registergoederen voor beurzen, sport, tentoonstellingen
Zeggenschap	Als aandeelhouder, als commissaris en directeur
Aandelen/financieel belang	49.999 van de 50.000 aandelen; rekening-courantfaciliteit bij de gemeente en een lening verstrekt
Programma	3 Economie en werkgelegenheid
Eigen vermogen begin/eind	€ 1,32 mln. / € 1,2 mln. (rekening 2014)
Vreemd vermogen begin/eind	€ 0,22 mln. / circa € 0,17 mln. (rekening 2014)
Resultaat	negatief € 0,12 mln. (rekening 2014)
NB: cijfers zijn gebaseerd op de jaarrekening 2014 (jaarrekening 2015 nog niet beschikbaar)	

De gemeente houdt 99,99 procent van het aandelenkapitaal van EMM. Een aandeel is in bezit van de stichting VVV. De primaire doelstelling van EMM is de bevordering van bedrijvigheid in Maastricht in het algemeen en van toerisme in het bijzonder. EMM heeft:

- a. 10 procent van de aandelen in MECC Maastricht BV (gemeente Maastricht bezit de overige 90 procent rechtstreeks);
- b. Eén aandeel in Wijkontwikkelingsmaatschappij Belvédère BV;
- c. Eén aandeel in de Exploitiemaatschappij 't Bassin Maastricht BV;
- d. Een beperkte vastgoedportefeuille.

Door de holdingstructuur van EMM zijn er nauwelijks opbrengstgenererende activiteiten. De vastgoedportefeuille is daarmee bepalend voor het resultaat van EMM.

Ad a: MECC Maastricht BV

In 2013 is besloten tot het beëindigen van de huidige samenwerking met RAI en oprichting van de besloten vennootschap MECC Maastricht BV, waarin de huidige activiteiten van MECC BV zijn ingebracht (geen vastgoed), ter exploitatie van het beurs- en congrescentrum, waarbij de gemeente direct (90 procent) en indirect via EMM (10 procent) de enige aandeelhouder is. Met de participatie van EMM in MECC Maastricht BV wordt voorkomen dat een 100 procent overheidsdeelneming ontstaat die buiten het regime van de vennootschapsbelasting valt. MECC Maastricht BV behaalt in 2014 een licht positief resultaat. De verwachting is dat de komende jaren de positieve trend in omzet en resultaat verder wordt doorgezet.

Ad d: Vastgoedportefeuille

De vastgoedportefeuille van EMM bestaat uit een tweetal winkelpanden aan de Avenue Céramique (95 en 175) welke verworven zijn ter stimulering van het winkelklimaat in Céramique. Het winkel-aanbod in Céramique is nog steeds kwetsbaar. In de afgelopen periode hebben beide panden een periode van leegstand gekend, maar zijn inmiddels van een nieuwe huurder voorzien. Getracht is de betreffende panden te verkopen, maar dat is nog niet gelukt.

Daarnaast huurt EMM de parkeergarage P5 in het MECC-complex van de SNS Reaal Groep. Deze parkeergarage wordt langlopend doorverhuurd tegen een variabele huur aan MECC Maastricht BV. Het aantal bezoekers dat gebruik maakt van de parkeervoorzieningen van het MECC bepaalt daarmee in grote mate het resultaat van EMM via de opbrengsten van het parkeren. De teruglopende parkeeropbrengsten van de afgelopen jaren lijken inmiddels een stabilisatie te kennen met de inzet van het nieuwe MECC Maastricht BV. Voor de parkeeropbrengst levert dit echter nog geen sluitende exploitatie voor EMM op. Naast reguliere risico's als omzetgerelateerde parkeeropbrengsten en een kwetsbare retailmarkt is er de afgelopen jaren een slepende juridische procedure gevoerd inzake P5 en gebreken bij oplevering (Rodamco). De afwikkeling daarvan, waarbij beide partijen gedeeltelijk in het gelijk zijn gesteld door de rechter, loopt momenteel. In samenspraak met de gemeente wordt gekeken of verwerving van P5 tot de mogelijkheden behoort.

De vennootschap heeft een niet uit de balans blijvende verplichting in de huurovereenkomst met SNS inzake P5 tot 2020.

Naam	Exploitatiemaatschappij 't Bassin BV
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Gebiedsmanagement, het beheren, onderhouden en exploiteren zodat voorwaarden worden geschapen voor een dynamische haven voor plezierjachten met hoogwaardige voorzieningen
Zeggenschap	100 procent gemeente (1 procent via de Exploitatiemaatschappij Maastricht waar de gemeente voor 99,9 procent aandeelhouder is)
Aandelen/financieel belang	Aandelen (€ 540.336)
Programma	10 Stadsontwikkeling
Eigen vermogen begin/eind	€ 0,131 mln / € 0,160 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 0,640 mln. / € 0,623 mln.
Resultaat	positief € 0,029 mln.
NB: betreft cijfers 2014	

In december 2000 is besloten tot deelname van de gemeente Maastricht in Exploitatiemaatschappij 't Bassin Maastricht BV, samen met de andere twee partijen die actief zijn in Belvédère, te weten Bouwinvest en ING RED. Per partner was de participatie nominaal € 343.557 waarvan € 163.445 in de vorm van een achtergestelde lening en € 180.112 in de vorm van gestort aandelenkapitaal. ING en Bouwinvest zijn in 2010 respectievelijk 2011 uitgetreden. De gemeente heeft het aandelenkapitaal, de achtergestelde leningen, de rentevorderingen en de ontwikkelingsrechten overgenomen. Voorafgaande hieraan is een aandeel van de gemeente overgedragen aan de Exploitatie-maatschappij Maastricht waarvan de gemeente met 99,9 procent grootaandeelhouder is. Daarmee is voorkomen dat de Exploitatiemaatschappij 't Bassin BV uitsluitend een overheidsgerelateerde BV werd.

In 2013 heeft herfinanciering van de BV Bassin plaatsgevonden middels leningverstrekking door WOM Belvédère BV ter waarde van het bedrag dat afgelost moest worden aan de gemeente Maastricht (inclusief de overgenomen leningen van ING en Bouwinvest).

De verbetering van het bestaansrecht van de ondernemers in 't Bassin zijn in twee categorieën te verdelen: enerzijds de upgradering en herontwikkeling van de totale omgeving Bassin en anderzijds maatregelen en acties rechtstreeks gericht op 't Bassin. In relatie tot de algehele upgradering is in de tweede helft van 2015 zichtbaar geworden dat bioscoop Pathé geopend is en UNU Merit (samenwerkingverband UM Maastricht en UN) het studiejaar in het voormalig hoofdkantoor van Sphinx gestart is. De toename van spelers in het gebied heeft ook geleid tot meer evenementen die een positieve afstraling op het Bassin hebben. Zo heeft in 2016 Het Parcours gedeeltelijk in het Sphinxkwartier en door het Bassin gelopen en vindt het documentairefestival Docfest voor de 2e keer in het Sphinxkwartier nabij het Bassin plaats.

In 2016 is de (ver)bouw voor filmhuis Lumière gereed gekomen; het filmhuis start vanaf einde september haar activiteiten aan de noordzijde van het Bassin. Daarmee komt er een grote publiekstrekker naar het gebied en zal de loop naar de ondernemers in het Bassin intensiveren. Het voorterrein voor de Timmerfabriek is in september/oktober 2016 heringericht wat bijdraagt aan de verblijfskwaliteit in het Bassin. De planvorming van het poppodium dat ook haar definitieve huisvesting zal vinden in de Timmerfabriek en de aanpassingen voor Bureau Europa in de Toonzaal leiden in 2016 tot een aanbesteding van de aannemer waarna de bouw aanvang 2017 zal starten.

Direct gericht op het Bassin is de half-automatisering van sluis 20 in het vaarseizoen van 2016 in gebruik genomen. Tevens is een dekkend WiFi-netwerk aangelegd vanaf het Bassin tot in Eijsden-Margraten. In het voorjaar van 2016 zijn de aanlegsteigers aan de noordzijde van het Bassin vernieuwd. De tweede fase (aan de noordzijde van het Bassin) staat in het voorjaar van 2017 op het programma.

Naam	GEM Malberg (Beheermaatschappij Malberg BV/ Exploitatiemaatschappij Malberg CV)
Aandelen/financieel belang	Geliquideerd

Naam	NV MTB regio Maastricht
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	In stand houden en beheren van een organisatie die gespecialiseerd is in het op bedrijfsmatige basis aanbieden van zo veel mogelijk passend werk en relevante werkervaring aan gehandicapten en aan personen met een afstand tot de arbeidsmarkt
Zeggenschap	Als aandeelhouder
Aandelen/financieel belang	711 van 900 (79%) aandelen en jaarlijkse subsidie boven op de rijksbijdrage rentevrije achtergestelde lening zonder hypothecaire zekerheid rentedragende rekening-courantfaciliteit.
Risico	Gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering Wsw. Financiële risico's door teruglopen rijkssubsidie per arbeidsplaats
Programma	Programma 4 Sociale Zekerheid en re-integratie / Programma 15
Eigen vermogen begin/eind	€ 3,2 mln. / € 3,2 mln. Hierin is begrepen een achtergestelde lening van de deelnemende gemeenten van € 12,1 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 8,8 mln. / € 12,5 mln.
Resultaat	2015: € 0 (na tekort financiering via subsidie van € 0,36 mln. door gemeenten)

In het kader van de oude Wet sociale werkvoorziening (Wsw) is de gemeente verantwoordelijk voor het realiseren van voldoende geschikte arbeidsplaatsen voor mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking. MTB regio Maastricht is hiervoor de uitvoerende organisatie. Naast de gemeente Maastricht participeren de gemeenten Eijsden-Margraten en Meerssen in de NV. Maastricht vervult mede namens deze gemeenten de opdrachtgeversrol richting MTB. Hiervoor wordt jaarlijks een uitvoeringsovereenkomst met de MTB afgesloten.

De MTB heeft over 2016 een beter resultaat gerealiseerd dan begroot. Begroot was een tekort van € 0,95 mln.; het resultaat is € 0,36 mln. negatief. Het begrote tekort is door de aandeelhoudende gemeenten als subsidie verstrekt. Het teveel betaalde zal, zoals gebruikelijk, worden verwerkt in de cijfers over het jaar 2016.

In juni 2015 is de collegenota "Toekomst MTB en organisatie re-integratie 2016 e.v." vastgesteld en de raad is daarover in juli 2015 geïnformeerd. MTB is in 2015 omgebouwd voor de uitvoering van drie functies, te weten afbouw WSW oud, arbeidsmatige dagbesteding en leerwerkbedrijf. Overwegingen hierbij zijn continuïteit en rust voor de oude doelgroep WSW, een extra mogelijkheid tot participatie door arbeidsmatige dagbesteding voor arbeidsgehandicapten (ca. 30 plekken, gefinancierd uit de Wmo) en een optimale mogelijkheid tot doorstroom voor de doelgroep van de Participatiewet via het leerwerkbedrijf (ca. 100 mensen).

Als gevolg van de afbouw van de WSW is het bedrijf afgebouwd. De stevige bezuinigingsopgave met de daarmee gepaard gaande personeelsreductie van 35 fte (regulier personeel) is in 2015 afgerond en vanaf 1 januari 2016 is het bedrijf door gegaan in de nieuwe constellatie. Ook in 2017 zal het bedrijf bezig zijn met de natuurlijke afbouw van de oude WSW en zullen de functies leerwerkbedrijf en arbeidsmatige dagbesteding worden ingevuld.

Door alle maatregelen (inclusief het treffen van een voorziening van € 3 mln.) worden de financiële tekorten terug gebracht, maar duidelijk is dat de uitvoering van de WSW gepaard blijft gaan met tekorten. De oorzaak hiervan ligt in het verschil tussen de loonkosten van de WSW-ers en de door het rijk beschikbaar gestelde subsidie. Deze daalt immers van 2014 tot en met 2020 met ca. € 5.000,00 per WSW-er. Slechts een deel daarvan kan worden gecorrigeerd met de genoemde maatregelen. De salariskosten van de WSW-medewerkers vormen namelijk zo'n 80% van de begroting van de WSW-bedrijven. De mogelijkheden om deze kostenpost te verkleinen, zijn beperkt, gezien de salarissen bij CAO bepaald zijn en er een wettelijke verplichting is om deze mensen werk aan te bieden. Ondanks dat het tekort blijft bestaan is MTB een duurzaam bedrijf, dat ook in de toekomst belast blijft met de uitvoering van de WSW alsmede met de functie van leerwerkbedrijf en arbeidsmatige dagbesteding. Het bedrijf is ook op die taken berekend. Het tekort dat blijft bestaan bij MTB zal door de aandeelhoudende gemeenten worden gedekt. Het aandeel van de gemeente Maastricht in het structurele tekort van de MTB bedraagt circa € 2 mln. Dekking hiervan is voorzien via het I-deel (of buigbudget). Indien het overschot op het I-deel ontoereikend is, zal het participatiebudget worden ingezet ter dekking, mits daarin op realisatiebasis voldoende ruimte resteert.

Naam	Stichting Ontwikkelingsmaatschappij ENCI-gebied
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	De stichting draagt de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van de overgangszone tussen het huidige fabriekscomplex van ENCI en de geplande natuurontwikkeling in de groeve
Zeggenschap	Zetel in stichtingsbestuur (vervalt in 2015)
Programma	10 Stadsontwikkeling

De gemeente Maastricht heeft met de ENCI overeenstemming bereikt over het beëindigen van de mergelwinning in de Pietersberg per juni 2018. Basisvoorwaarde was dat er een plan moest komen dat richting gaf aan de omvorming/verandering van het ENCI-gebied. In 2009 is overeenstemming bereikt tussen Provincie Limburg, omwonenden, gemeente Maastricht en Natuurmonumenten en dat heeft geleid tot het plan van transformatie. In dat plan is onder andere bepaald dat er een overgangs-zone komt tussen de natuurontwikkeling van de groeve (na 2018) en de overblijvende cement-productie op het huidige fabriekscomplex van ENCI. Die overgangszone moet gevuld worden met zowel bedrijvigheid als leisure. De opbrengsten van die overgangszone worden gebruikt ter financiering van de verdere natuurontwikkeling van de groeve (wordt eigendom van Natuurmonumenten).

ENCI draagt het terrein dat aangewezen is als overgangszone, over aan de Stichting Ontwikkelingsmaatschappij ENCI-gebied (SOME). Deze stichting is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de overgangszone. In het plan van transformatie zijn criteria opgenomen waarlangs de keuze gemaakt wordt of een bedrijf wel of niet mag komen. Dat is een nieuwe constructie omdat normaal gesproken een bestemmingsplan aangeeft wat waar wel of niet komen mag. Binnen het bestuur van de stichting is ook de gemeente vertegenwoordigd in de persoon van een bestuurder. Hiermee heeft de gemeente zowel een publiekrechtelijke (vergunningen, bestemmingen, milieucontrole) als een privaatrechtelijke positie in het ENCI-dossier.

Per 2015 is de persoonlijke invulling van de bestuurlijke vertegenwoordiging door de gemeente in de stichting gewijzigd. Het college heeft een extern persoon voorgedragen om die rol te vervullen. Daarmee wordt het gewenste onderscheid tussen publiek- en privaat belang en –handelen meer gewaarborgd.

De stichting is in september 2015 gestart met een verdere uitwerking van de ontwikkelingsstrategie voor de overgangszone. De verdieping moet duidelijkheid verschaffen over de verhouding van bebouwd en onbebouwd oppervlak binnen de zone, de ontsluiting, de infrastructuur en de aard van de te accommoderen (bedrijfs)activiteiten. Parallel daaraan wordt een aanvraag voorbereid om het te vernieuwen bestemmingsplan in te richten binnen de kaders van de Crisis- en Herstelwet. Deze wet biedt ruimere mogelijkheden om combinaties van activiteiten mogelijk te maken.

In 2016 is de noordelijke toegang tot de groeve opgeleverd in de vorm van een trap en een uitkijkplatform. Er is een begin gemaakt met het bouwrijp maken van de 38+ NAP zone van de Overgangszone en er is een schetsontwerp gemaakt voor het eerste gebouw in dit gebied: een servicegebouw dat de toekomstige ontwikkelingen zal faciliteren. Ten behoeve van het nieuwe bestemmingsplan dient een plan MER opgesteld te worden. Deze is inmiddels ter inzage gelegd. Verwacht wordt medio 2017 het nieuwe bestemmingsplan af te ronden.

Naam	Dataland BV
Vestigingsplaats	Gouda
Openbaar belang	Actueel houden van geometrische gegevens gekoppeld aan administratieve gegevens en deze gegevens verstrekken aan derden
Zeggenschap	Als aandeelhouder
Programma	10 Stadsontwikkeling
Eigen vermogen begin/eind	€ 0,7 mln. / € 0,9 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 0,6 mln. / € 0,5 mln.
Resultaat	positief € 0,2 mln.
	Cijfers jaarrekening 2015

Sinds 1 juli 2003 participeert de gemeente in Dataland BV. De gemeente is de verbinding aangegaan met het volgende doel. Het breed toegankelijk en beschikbaar maken van vastgoed en hieraan gerelateerde gegevens uit het informatiedomein van gemeenten voor de overheid, de burgers en het bedrijfsleven. Daartoe wordt een actieve bijdrage verleend aan de realisatie en het gebruik van het Stelsel van Basisregistraties. DataLand ondersteunt gemeenten bij de ontwikkeling en het gebruik van de informatie-infrastructuur die zowel gemeenschappelijke voorzieningen voor de binnengemeentelijke gegevenshuishouding omvatten alsook de vele informatierelaties met afnemers. Op basis van de certificaten (60.000 à € 0,1) deelt de gemeente mee in de winst die de stichting van de BV ontvangt.

Het financieel risico is laag en beperkt zich tot het in certificaten geïnvesteerde bedrag. Het betreft een eenmalige storting. Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden. Verstrekking van gegevens aan afnemers vindt plaats tegen verstrekingskosten. Deze inkomsten worden door DataLand gebruikt om de driedelige taken van de organisatie – een stichting zonder winstoogmerk – uit te voeren. Jaarlijks wordt een vergoeding aan deelnemende gemeenten uitgekeerd voor het leveren van de gemeentelijke gegevens. Het eventuele overschot aan inkomsten wordt daarnaast aan certificaathoudende gemeenten uitgekeerd.

De ontwikkeling van het eigen vermogen is neutraal of positief, het vreemd vermogen (lening bij de BNG) van de verbonden partij neemt af en het jaarlijkse financiële resultaat vertoont een positieve trend.

Op 26 mei 2015 heeft de Eerste Kamer de Wet modernisering vpb-plicht overheidsondernemingen aangenomen. Deze wet heeft geen gevolgen voor DataLand (DataLand is reeds vpb-plichtig) en dus ook niet voor de uitkeringen die DataLand verstrekt.

Financiële jaarverslagen kunnen worden opgevraagd via info@DataLand.nl.

DataLand verzorgt de toegankelijkheid van gemeentelijke vastgoed, geo- en WOZ-informatie voor publieke en private afnemers in Nederland. Daarmee ontzorgt DataLand de gemeente.

DataLand ondersteunt de gemeentelijke informatiehuishouding op het gebied van de gemeentelijke geo-, WOZ- en vastgoedinformatie door:

- actieve kwaliteitsbewaking;
- vertegenwoordiging van het gemeentelijk belang;
- organisatie en coördinatie van het Gemeentelijk Geoberaad (i.s.m. VNG); een landelijk ambtelijk en bestuurlijk podium voor gemeentelijke standpunten op het terrein van de ruimtelijke informatie.

Verder is deelname niet anders te zien dan een vorm van samenwerking tussen gemeenten ter behartiging van het openbaar belang en met als resultaat efficiëntie en kennisvoordelen op het gebied van toegankelijkheid van overheidsinformatie, overheidsloket, e-government, dienstverlening, een transparante en betrouwbare overheid evenals de stroomlijning van basisgegevens.

Dankzij de samenwerking met deelnemende gemeenten, vele afnemers en andere betrokkenen bij de overheidsinformatievoorziening is DataLand uitgegroeid tot het landelijke kennis- en dataknooppunt voor vastgoed, geo- en WOZ gerelateerde gemeentelijke gegevens.

4.5.2 Publiek-private samenwerking (PPS)

Naam	Projectbureau A2
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Het realiseren van een integrale gebiedsontwikkeling, inclusief een ondertunneling van de A2-traverse
Zeggenschap	Lid stuurgroep
Programma	10 Stadsontwikkeling

De projectorganisatie A2 Maastricht is een formeel samenwerkingsverband van het Rijk (ministerie van infrastructuur en milieu), de provincie Limburg en de gemeenten Meerssen en Maastricht om 'een plan voor stad en snelweg' te realiseren voor een integrale gebiedsontwikkeling, inclusief een ondertunneling van de A2-traverse. De grondslag daarvoor vormt de Bestuursovereenkomst (2003) en de Samenwerkingsovereenkomst (juni 2006) waarin de projectdoelen, de inhoudelijke en financiële kaders en de masterplanning is vastgelegd. Er is door de bevoegde gezagen een stuurgroep ingesteld die als opdrachtgever fungeert voor de projectdirecteur en zijn projectorganisatie.

De A2-projectdoelen zoals vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst omvatten de doorstroming van het verkeer, de bereikbaarheid van de stad, de leefbaarheid en de opheffing van de barrièrewerking. Deze doelen zijn verder uitgewerkt in twaalf maatschappelijke toepisen als basis voor een onderliggend programma van eisen en wensen (vraagspecificatie inclusief ambitiedocument). De aanbesteding is medio juli 2009 afgerond met de vaststelling van De Groene Loper als het beste plan. Het integrale plan De Groene Loper voorziet tijdens en vooral na ondertunneling in de realisering van in beginsel 1.100 woningen en maximaal 30.000 meter commercieel vastgoed. Dit plan is in oktober 2009 contractueel vertaald in een Overeenkomst integrale gebiedsontwikkeling project A2 Maastricht. In 2010 is het plan planologisch vertaald in een Tracébesluit en in twee bestemmingsplannen. Vanaf 2011 is op basis van deze besluiten (allen onherroepelijk) begonnen met de realisering infrastructuur (2011 – 2017) en vastgoed (tot 2026).

Redenerend vanuit parallelle belangen is in 2013 tussen de partijen een coherent pakket van beheersmaatregelen overeengekomen voor de resterende periode tot oplevering. Een en ander binnen de door de raad vastgestelde inhoudelijke en financiële kaders voor het A2-project. Dit totaalpakket borgt niet alleen de toekomstige samenwerking, maar met dit totaalpakket is het indexeringsrisico betreffende het contractbudget is afgekocht en het planningsrisico beheersbaar gemaakt.

Op de contractueel vastgelegde uitgangspunten van samenwerking en het principe 'best for project' tussen opdrachtgever (projectorganisatie namens Maastricht en RWS) en opdrachtnemer (Avenue2 namens Ballast Nedam en Strukton) vindt periodiek bestuurlijk overleg plaats om in deze tot optimale afstemming te komen (met name de planning en afwegingen in het kader van de stedelijke programmering van de gemeente Maastricht in totaliteit).

In 2014 zijn de eerste concrete stappen gezet in de gebiedsontwikkeling en zijn reële kansen aanwezig. De volle aandacht is benodigd om het kansrijke doch kwetsbare gebiedsontwikkeling gestalte te geven, zodat aan dit belangrijke deel van het project succesvol ingevuld wordt. In 2015 is een transitie-manager hier aan toegevoegd om ook aan de tijdelijkheid van het gebied invullingen te gaan geven. Daarnaast sinds eind 2014 het bestuurlijk overleg geïntensiveerd om de ontwikkelingen rondom Ballast Nedam en Imtech te monitoren.

Na het gereedkomen van de ruwbouw van de tunnel eind 2014, zijn 2015 en 2016 gebruikt voor het inrichten van de tunnel en met name het installeren en testen van alle benodigde systemen, met als inzet een stapsgewijze ingebruikname van de tunnel eind 2016, begin 2017. Daarna kan de parklaan worden aangelegd en de openbaar gebied worden ingericht. De eerste concrete bouwactiviteiten voor de gebiedsontwikkeling staan voor 2017/2018 op het programma.

Naam	Stichting Lifescience Incubator Maastricht (SLIM)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Bedrijfsruimte beschikbaar stellen aan aan life sciences gekoppeld bedrijfsleven (kenniseconomie)
Zeggenschap	Zetel in stichtingsbestuur
Aandelen/financieel belang	Eenmalige stichtingskosten
Zeggenschap	Zetel in stichtingsbestuur
Programma	10 Stadsontwikkeling

Voor de ontwikkeling van het bedrijfsverzamelgebouw is een lokaal consortium gevormd bestaande uit de gemeente Maastricht, Universiteit Maastricht en het Academisch Ziekenhuis Maastricht. De partijen behorende tot dit consortium hebben een bijdrage verstrekt aan de stichting. Daarnaast heeft de stichting subsidies ontvangen van het Ministerie van Economische Zaken, van de provincie en van Europa. Met deze middelen is een gebouw ontwikkeld dat tot doel heeft startende bedrijven uit de life sciences te huisvesten en een veilige omgeving te bieden om door te groeien. De stichting is eigenaar van het onroerend goed dat wordt verhuurd aan BPCM (Biopartner Centrum Maastricht B.V.). Aandeelhouders van de BPCM B.V. zijn LIOF, azM, UM en de SLIM. Met de huurprijs die BPCM betaalt, is rekening gehouden met de onrendabele top die door de voornoemde overheidspartijen is gesubsidieerd. BPCM dient op haar beurt de ruimtes tegen een commerciële huurprijs te verhuren overeenkomstig de subsidievoorwaarden van het Ministerie van Economische Zaken. Met de meeropbrengsten dient BPCM als eerste het leegstandsrisico en debiteurenrisico te dragen. De meeropbrengsten die op termijn worden gerealiseerd, als het pand technisch vol is, herinvesteert BPCM in de sector. SLIM is eveneens vehikel voor het Brains Unlimited/Neuropartner- gebouw dat in 2012 in gebruik is genomen en nagenoeg geheel is verhuurd. Deze gebouwen vormen samen een onderdeel van de Maastricht Health Campus. Nader aanleiding van de wens te komen tot een goed businessmodel van de Maastricht Health Campus BV worden momenteel studies verricht of dit vastgoed onderdeel kan worden van de Maastricht Health Campus BV. Dit zou ook kunnen leiden tot een wijziging van de statuten van SLIM. Dit traject is echter nog niet afgerond.

Naam	Stichting Centrum voor Natuur- en Milieueducatie (CNME)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Ontwikkelen en beheren van ecologische en duurzame kwaliteiten in verstedelijkt gebied; door middel van educatie en voorlichting de stadsbewoners betrekken bij alle aspecten van hun natuurlijke leefomgeving.
Zeggenschap	Op basis van een “quasi in house constructie”
Aandelen/financieel belang	Gemeentelijke opdracht van € 0,50 mln. (vanaf 2013)
Risico	Beperkt tot eigen inbreng
Programma	14 Natuur, milieu en afval
Eigen vermogen begin/eind	€ 0,169 mln. / € 0,098 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	€ 0,184 mln. / € 0,220 mln.
Resultaat	positief resultaat 2015 € 49.473 Cijfers over 2015

Naast de kerntaken van het ecologisch beheer (omgeving Fort Sint Pieter, Hoge en Lage Fronten, schapen begrazing, ed.) zijn concrete aandachtspunten uit het jaarprogramma voor 2017 ondermeer:

- Project Frontamoer, waarbij verticaal groen centraal staat
- De Nationale Boomfeestdag 2017 die op 22 maart in Maastricht wordt gevierd
- Vergroening van bedrijfsterreinen, stadsbreed
- Duurzame energie Maastricht, energiecoaches
- Afvalproject Plastic soep – Schone Maas
- Bewustwording luchtkwaliteit
- Buurtinitiatieven, schooltuinen, cursussen stadslandbouw ecologisch tuinieren, Tuinzicht Lichtenberg
- Mijn Groen Maastricht: burgerparticipatie en zelfbeheer groenonderhoud
- Mens Dier en activiteiten. Advisering en educatie dierenwelzijn
- Natuurtuinen Jekerdal. Coördinatie vrijwilligerswerk
- Educatie. Cursussen, workshops, onderwijs op gebied van groen en duurzaamheid
- PR en communicatie. Beheer website Groen Maastricht/redactieteam

Naam	Stichting StartersCentrum Limburg
Vestigingsplaats	Heerlen
Openbaar belang	Uitvoering geven aan startersbeleid (voorlichting en advies)
Zeggenschap	Bestuurslid
Aandelen/financieel belang	Jaarlijks € 0,38 per capita
Risico	Beperkt tot de eigen inbreng
Programma	3 Economie en werkgelegenheid
Eigen vermogen begin/eind	€ 0,289 mln. / € 0,289 mln.
Vreemd vermogen begin/eind	n.v.t.
Resultaat	Verwacht resultaat 2015 - € 27.279

Stichting Starters Centrum Limburg geeft –mede- uitvoering aan het Maastrichtse startersbeleid. En is daarbij vooral gericht op de zgn. pre-startfase; een goed voorbereide starter heeft méér kans van slagen! Voor starters en zzp'ers is het StartersCentrum het eerste aanspreekpunt in hun ondernemerschap. Zij begeleiden, adviseren, inspireren én stimuleren de startups in onze regio. Van de oriëntatiefase tot 2 jaar na de feitelijke start. Het StartersCentrum heeft een compleet dienstenaanbod, variërend van persoonlijke adviesgesprekken, bijeenkomsten en trainingen tot specifieke ondernemersprojecten (bijvoorbeeld voor 45+ en de creatieve industrie). Diensten worden gratis aangeboden voor inwoners (starters) uit de deelnemende gemeenten. Dit wordt mogelijk gemaakt door een uniek samenwerkingsverband tussen Limburgse gemeenten en een aantal regionale partners. Deelnemende gemeenten betalen € 0,38 per capita.

Naam	Stichting Limburg Economic Development
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Openbaar belang	Het doen realiseren van het Brainpor 2020-programma inclusief aanpalende regionaal-economische speerpunten in Zuid-Limburg
Zeggenschap	Bestuurslid
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage € 6 per inwoner
Programma	P3 Economie en werkgelegenheid
Eigen vermogen begin/eind	€ 300.145 / € 328.473
Vreemd vermogen begin/eind	N.v.t.
Resultaat	Voorlopig resultaat: € 345.102

Het initiatief voor de oprichting van LED is genomen in het voorjaar van 2010. Toen besloten de gemeenten Heerlen, Sittard-Geleen en Maastricht samen met de provincie, het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen intensief te gaan samenwerken om Zuid-Limburg economisch op de kaart te zetten. De actielijnen van LED binnen het programma van Brainport 2020 vormen de basis hiervoor. LED richt zich op de topsectoren van Chemie en Materialen, Life Sciences & Health, met de cross-overs naar Zorg & Systems, Nieuwe Energie, Technologie & Zorg, Energie, Logistiek, Smart Services & Leisure. Kenmerkend voor de Brainportaanpak is de inzet op sterke clusters en een integrale aanpak op de domeinen van Technology, Business, People en Basic. LED is een ontwikkelorganisatie. LED jaagt de Brainport 2020-projecten aan, stimuleert, faciliteert en versnelt daar waar nodig. Naast de gemeenten dragen ook het Zuid-Limburgse bedrijfsleven en de onderzoeks- en onderwijsinstellingen financieel bij. Vanaf begin 2012 is gestart met een klein bestuur, waarmee snel uit de startblokken kon worden gekomen. Tegelijkertijd ontstond de noodzaak om het in gang gezette beleid breder af te stemmen. Daarom is in 2014 en 2015 ingezet op bestuursverbreding. Inmiddels zijn vertegenwoordigd: Ondernemend Limburg, het grootbedrijf, drie campussen, de ziekenhuizen, de Maastricht University, de Open Universiteit, Zuyd Hogeschool, de ROC's, de gemeenten en de Provincie Limburg. 15 van de 18 gemeenten in Zuid-Limburg participeren in LED en dragen € 6 per inwoner bij. LED heeft de status van Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). De Stichting Regiobranding is opgegaan in de Stichting LED.

Het totale ter beschikking staand budget voor 2017 wordt ingezet op de volgende speerpunten:

- Eurostad en Agenda stad
- Brightlands Innovation Factory
- Integrale MKB aanpak
- Vraaggericht arbeidsmarktbeleid
- Techniek onderwijs
- Economische profilering van de regio

Naam	Stichting Maastricht Culturele Hoofdstad 2018 - in liquidatie
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	In 2013 heeft de Raad van toezicht besloten de stichting Maastricht Culturele Hoofdstad van Europa 2018 te liquideren.
Zeggenschap	De stichting i.l. kent twee vereffenaars: dhr. M. Rompen, algemeen directeur Bedrijfsvoering en dienstverlening gemeente Maastricht en dhr. H. Smeets, voormalig voorzitter van de stichting MCH2018.
Financieel belang	Geen direct financieel belang meer. Er vinden geen inhoudelijke activiteiten meer plaats. In totaal is voor de jaren 2010-2013 € 6,9 mln. aan inkomsten opgebracht door de gemeente Maastricht en andere partners in de euregio en uitgegeven
Risico	Beperkt. Afrekening Interregsubsidie blijft wel nog een potentieel financieel risico zolang definitieve beschikking niet binnen is.
Programma	3 Economie en werkgelegenheid 8 Kunst en cultuur

Op 6 september 2013 werd door het ECOC jurypanel bekend gemaakt dat Leeuwarden de Europese Culturele hoofdstad 2018 wordt in Nederland. Eind 2013 is derhalve besloten door de deelnemers om de stichting MCH2018 te liquideren. Er vinden sindsdien ook geen inhoudelijke activiteiten meer plaats, alleen de administratieve afhandeling van de verkregen subsidies en de activiteiten die horen bij de algehele liquidatie. De verantwoording van de subsidie van de Provincie Limburg NL ad € 3,3 mln. is inmiddels volledig afgesloten. Er wordt momenteel nog gewacht op de definitieve beschikking van de gegeven Interregsubsidies (1,4 mln). Zodra dit definitief is kan de liquidatie geheel afgerond worden. De voltooiing van de vereffening zal naar verwachting eerste kwartaal 2017 zijn afgerond.

4.5.3 Gemeenschappelijke regelingen

Naam	Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Adviesfunctie over afval, belangbehartiging over bovenprovinciale afval-aangelegenheden, coördinatie/adviesrol over afvalcontracten met marktpartijen, afvalkenniscentrum
Zeggenschap	Wethouder Willems is bestuurslid
Aandelen/financieel belang	Jaarlijkse bijdrage naar rato van aantal inwoners ter bekostiging van ASL-werkapparaat
Programma	Programma 14 Natuur, milieu en afval

Hoewel er geen sprake is van een formele gemeenschappelijke regeling (GR), lijkt dit samenwerkingsverband tussen de gemeenten in de vorm van een vereniging qua doelstelling en structuur wel op een GR. Vandaar dat is gekozen om deze vereniging bij de 'gemeenschappelijke regelingen' onder te brengen.

De vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL) is op 24 november 2004 opgericht als opvolger van de vereniging van contractanten Afvalverwijdering Limburg (AVL), waarvan de bestuurlijke ondersteuning bij Essent Milieu was ondergebracht. Deze situatie en het feit dat de provincie sinds 2003 niet langer beleidsmaker op afvalgebied is, bracht de Limburgse gemeenten tot de conclusie dat krachtenbundeling onontbeerlijk is. De afvalmarkt wordt grootschaliger en ingewikkelder, terwijl de afvalkennis in de afgelopen periode bij de Limburgse gemeenten verloren is gegaan. De vereniging ASL organiseert en bundelt Limburgse afvalkennis in een vereniging die het publieke belang dient door middel van de volgende vier programmalijnen: kennis, advisering en ondersteuning, belangenbehartiging en coördinatie marktbenadering. Activiteiten van de ASL worden gedekt door een bijdrage per inwoner (in de afgelopen jaren € 0,10 per inwoner per jaar).

In 2015 heeft een heroriëntatie op de toekomstige rol van de ASL plaatsgevonden. Er is een nieuwe strategienota door de Algemene Ledenvergadering aangenomen en in 2016 is een nieuwe programmamanager / secretaris in dienst genomen.

Naam	Milieuparken Geul en Maas
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Aanbieden brengplaats voor afval
Zeggenschap	Voorzitter dagelijks bestuur/algemeen bestuur
Aandelen/financieel	Bijdrage op basis van inwoners
Risico	Verliesbijdrage naar rato van inwoners
Programma	Programma 14 Natuur, milieu en afval
Eigen vermogen begin/eind	€ 19.534/€ 216.792
Vreemd vermogen begin/eind	€ 238.176/€ 207.436
Resultaat	€ 176.479 (positief)
	Cijfers betreffen Voorlopige jaarrekening 2015

Met ingang van 2003 is de gemeenschappelijke regeling Milieuparken Geul en Maas in werking getreden. Het betreft een gemeentelijke samenwerking gericht op het zorgen voor een voorziening waar burgers huishoudelijke afvalcomponenten kunnen brengen. De gemeenten Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul nemen hieraan deel. Gezamenlijk exploiteren en beheren deze gemeenten hiervoor vier milieuparken.

De milieuparken bevinden zich in Maastricht (Randwyck, Noorderbrug en Beatrixhaven) en Valkenburg aan de Geul (de Valkenberg). Het milieupark onder de Noorderbrug zal in 2017 worden opgeheven (i.v.m. verlegging van de Noorderbrug). Daarvoor in de plaats zal een nieuw milieupark aan het Rondeel worden gebouwd, dat voldoet aan de allernieuwste milieueisen. Opening is voorzien voor het eerste / tweede kwartaal van 2017.

De begroting van de GR Geul en Maas bestaat aan de batenkant uit

- een inwonerbijdrage;
- opbrengst verwerkingskosten recyclebare afvalstromen;
- bijdrage gemeenten verwerkingskosten gemeentelijke restzak;
- poorttarieven.

De begroting wordt elk jaar door het bestuur van de GR vastgesteld, nadat zij de gemeenteraden daarover hebben geraadpleegd. De begroting van 2017 gaat uit van gelijkblijvende poorttarieven voor de burgers.

In 2015 is de GR voor drie jaar verlengd, voor de jaren 2016 tot en met 2018. In die drie jaar oriënteren de gemeenten zich op verdergaande samenwerking op het gebied van afval. Dit om in te kunnen spelen op nieuw Rijksbeleid (VANG, Van Afval Naar Grondstof) en om invulling te kunnen geven aan het beleid voor Circulaire Economie.

Naam	GGD Zuid Limburg
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Openbaar belang	Bevordering collectieve volksgezondheid
Zeggenschap	Wethouder gezondheidzorg en burgemeester (algemeen bestuur/dagelijks bestuur)
Aandelen/financieel belang	Subsidie/inkooprelatie/verliesbijdrage naar rato van inwonertal
Risico	Verliesbijdrage naar rato van inwoneraantal
Programma	Programma 5 en 6 Welzijn en Zorg
Eigen vermogen begin/eind	€ 4.262.352 / € 4.201.460
Vreemd vermogen begin/eind	€ 18.038.939 / € 12.539.032
Resultaat	€ 1.050.465
	Cijfers 2015

De GGD Zuid-Limburg (GGD-ZL) is een gemeenschappelijke regeling van achttien Zuid-Limburgse gemeenten en als zodanig uitvoerder van het gemeentelijk/regionaal gezondheidsbeleid.(368 fte) Organisatieonderdeel van de GGD is de Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR). GHOR wordt aangestuurd door het Algemeen Veiligheidsbestuur Zuid-Limburg en maakt met ingang van 2012 onderdeel uit van de nieuwe GR Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Vanaf 2015 maakt het onderdeel Veilig Thuis annex het Algemeen Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK) deel uit van de GR GGD-ZL. Eventuele tegenvallers op het onderdeel Veilig Thuis komen ten laste van de deelnemende gemeenten. Veilig Thuis heeft een open-einde karakter. Op dit moment worden de gevolgen van de overdracht van de Veiligheidshuizen naar de GGDZL in beeld gebracht. Over de eventuele financiële consequenties wordt u tijdig op de hoogte gebracht.

In de periode 2011 t/m 2015 heeft de GGD-ZL een bezuiniging gerealiseerd van 11%.(Voor GHOR 8% en voor HALT 13%). Onderdeel van deze bezuiniging is de nieuwe huisvesting van de backoffice van de GGD in Heerlen. Deze huisvesting wordt in 2016 verder gerealiseerd middels zg. 'vernieuwbouw' in eigen beheer. In dit traject wordt nog gezocht naar een investeerder waarna GGD op huurbasis verder gaat. Voor de komende beleidsperiode 2016 t/m 2019 is door de deelnemende gemeenten gekozen voor een groeiscenario, waarin de GGD gepositioneerd wordt als partner binnen het totale sociale domein. De mate van groei is afhankelijk van de gezamenlijke behoefte en wordt gedurende de beleidsperiode nader ingevuld. De financiering van de GGD geschiedt op basis van het inwonertal per gemeente. De bevolkings-ontwikkeling is de afgelopen jaren dusdanig dat het aandeel van de gemeente Maastricht relatief stijgt. Maastricht is immers de enige Zuid-Limburgse gemeente met een groeiende bevolking.

Naam	Kredietbank Limburg (KBL)
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Heerlen
Openbaar belang	Kredietverlening en schuldhulpverlening
Zeggenschap	Drie stemmen in algemeen bestuur, voorzitter dagelijks bestuur
Aandelen/financieel belang	Achtergestelde lening/inkooprelatie /verliesbijdrage naar rato van inwonertal (50 procent) en verstrekte leningen (50 procent)
Risico	Aandeel in eventueel verlies naar rato van inwonertal en verstrekte leningen
Programma	Programma 4 Sociale zekerheid en re-integratie
Eigen vermogen begin/eind	€ 433.715 / € 445.424
Vreemd vermogen begin/eind	€ 10.100.978 / € 10.164.929
Resultaat	€ 275.919
	Cijfers 2015

De deelnemende gemeenten hebben een inkooprelatie met KBL, maar eventuele tekorten komen ook voor rekening van de gemeenten. In 2015 heeft KBL een positief exploitatieresultaat behaald van € 0,275 mln. Daarom is de bijdrage voor de gemeente Maastricht nihil.

KBL heeft voor 2017 een begroting opgesteld die een overschot laat zien van € 0,066 mln. Dit betekent dat op basis van de verwachte omzet in 2017 geen aanvullende bijdrage van de deelnemende gemeenten noodzakelijk zal zijn. Hierbij is ervan uitgegaan dat de productafname van dienstverlening (m.n. schuldhulpverleningstrajecten, maar ook budgetbeheer en beschermings-bewind) door de g.r.-gemeenten gelijk zal zijn aan 2016. Omdat echter vanuit Maastricht, maar ook vanuit Sittard-Geleen, in 2016 wordt bekeken of een gedeelte van de schuldhulpverlening in eigen beheer zal worden uitgevoerd, is dit gemeld als risico. Dit kan van invloed zijn op het resultaat van de KBL in 2017.

Naam	Regionaal Historisch Centrum Limburg (RHCL)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Het (wettelijk) bewaren, beheren en benutten van de archiefbescheiden en collecties van gemeente en Rijk die berusten in de openbare archiefbewaarplaats RHCL en toezicht houden op de niet-overgedragen (digitale) archiefbescheiden binnen de informatiehuishouding van de gemeente Maastricht
Zeggenschap	Drie leden in algemeen bestuur
Aandelen/financieel belang	Bekostigingsrelatie (GR RHCL)
Programma	Programma 8 Kunst en cultuur
Eigen vermogen begin/eind	€ 381.986 / € 431.872
Vreemd vermogen begin/eind	€ 3.22 mln. / € 4.636.356 mln.
Resultaat	€ 77.575 positief

De Gemeenschappelijke Regeling RHC Limburg (RHCL) bestaat uit de partijen Gemeente Maastricht en Rijk (Ministerie OCW) en is ontstaan uit een fusie tussen het Rijksarchief in Limburg en Gemeentearchief Maastricht in 2004.

De GR RHCL is ingesteld met het doel de belangen van de minister en de gemeente bij alle (wettelijke) aangelegenheden betreffende de archiefbescheiden van de overheid in gezamenlijkheid te behartigen: het verwerven, bewaren, beheren en ter beschikking stellen van de archieven en collecties (bijvoorbeeld beeldmateriaal). Het RHCL is een openbare archiefbewaarplaats in de zin van de Archiefwet. Door middel van digitale dienstverlening en een studiezaal zijn de archieven en collecties raadpleegbaar voor een breed publiek. Tevens wordt de duurzame toegankelijkheid op lange termijn van (digitale) overheidsinformatie gewaarborgd. Inmiddels vormt ook samenwerking bij de ontwikkeling van duurzame opslag (e-Depot) van digitaal gevormde overheidsarchieven een speerpunt van regionaal beleid bij de aangesloten overheden. Het RHCL heeft dienstverleningsovereenkomsten afgesloten met de Provincie Limburg, Gemeente Eysden-Margraten, Valkenburg a/d Geul en Vaals.

Verreweg de topprioriteit in 2017 blijft de Digitale Duurzaamheid en de daarmee samenhangende implementatie van het e-depot voor (overheids-)archieven en de Innovatieagenda voor het archiefwezen "Archief 2020". Bewustwording en urgentie zijn daarbij kernbegrippen.

Er is urgentie gevoeld met de zorg voor de eerste generatie Digital Born Archives (Archieven of archiefbestanden die in originele of authentieke vorm digitaal zijn aangemaakt of geboren). Steeds massaler worden dergelijke bestanden gecreëerd door zorgdragers, rijk, provincies en gemeentelijke overheden. Één van de grootste uitdagingen is het duurzaam raadpleegbaar houden van digitaal archief. Bij uitbreiding is dit ook een uitdaging voor het garanderen van de openbaarheid van bestuur en op langere termijn de mogelijkheid om nog aan historisch onderzoek te kunnen voldoen.

Eind 2016 zal het nieuwe meerjaren-beleidsplan 2020 RHCL worden opgesteld. Hierin zal ook voor de komende periode van 4 jaar een nieuwe publiekvisie en e-archievisie op het RHCL van toepassing zijn.

Restauratie

Het RHC Limburg heeft de ambitie om deel te blijven nemen aan het conserveringsprogramma Metamorfoze, een Nationaal Programma voor het Behoud van het Papieren Erfgoed. Hiermee kunnen restauratieopdrachten voor 70 procent van de totale kosten worden gefinancierd.

De volgende twee projecten worden uitgevoerd:

- Kruisheren Maastricht (14.D023) 1438-1800, 10 m – 304 charters
- Raadsverdragen Maastricht (Indivieze Raad) (20.001A) 1580-1795

Inventarisatie

Secretarie Gemeente Maastricht (20.007C, -E, -F, -M) ca. 1849-2004

Voortgang van de inventarisatiewerkzaamheden (einde voorzien 2017).

Naam	Veiligheidsregio Zuid-Limburg
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Realiseren van een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen, gemeentelijke bevolkingszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing
Zeggenschap	4 van de 25 stemmen in het algemeen bestuur; burgemeester is voorzitter dagelijks bestuur/algemeen bestuur en voorzitter van de veiligheidsregio Zuid Limburg
Financieel belang	Bijdrage volgens vastgestelde verdeelsleutel (deels naar rato inwoneraantal, deels op basis van historische kosten)
Eigen vermogen	31-12-2015 € 10,3 mln 31-12-2015 € 42,4 mln Rekening 2015 € 207.000
Programma	Programma 2 Veiligheid

Met ingang van 1 januari 2012 zijn de achttien Zuid-Limburgse gemeenten deze GR aangegaan op grond van de Wet veiligheidsregio's. Hiermee worden brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, gemeentelijke bevolkingszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing op regionaal niveau geïntegreerd om een doelmatige en slagvaardige hulpverlening te verzekeren. In bestuurlijk opzicht kent het bestuur drie bestuursorganen: het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter. Voor de beleidsvoorbereiding van de GR is de veiligheidsdirectie verantwoordelijk die bij deze taak wordt ondersteund door het programmabureau. Dit programmabureau staat ook ten dienste van de drie bestuursorganen. De commandant van de brandweer, de directeur publieke gezondheid, de chef van de politie-eenheid Limburg en de coördinerende gemeentesecretaris vormen samen de veiligheidsdirectie. De veiligheidsdirectie staat aan de basis van het samenhangend beleid voor alle hulpverleningsdiensten (brandweer, GHOR en politie) en de gemeenten. Hierbij moet worden opgemerkt dat het bestuur van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg verantwoordelijk is voor de brandweer, zowel op beleidsvlak als op operationeel gebied.

De afspraak is gemaakt om voor de VRZL te komen tot een programma-/productbegroting. De gemeenteraden en het bestuur krijgen op deze wijze op een compacte en toegankelijke manier (specifiek) inzicht in wat de veiligheidsregio doet, wat het kost en waaruit een en ander wordt gefinancierd. Dit om de gemeenteraden en het bestuur reeds inzicht te laten krijgen in de opzet van de programma-/productbegroting. Voor het begrotingsjaar 2017 is in het kader van het jaarlijkse begrotingstraject in nauwe samenwerking met de Zuid-Limburgse gemeenten de begroting 2017 opgesteld.

Naam	Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zuid-Limburg
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Uitvoeren van de wettelijke milieutaken
Zeggenschap	Een stem in zowel algemeen bestuur en dagelijks bestuur (10 % weging)
Programma	Programma 14 Natuur, milieu, water en afval
Eigen vermogen	31-12-2015 € 2,496 mln. (inclusief rekeningresultaat 2014)
Algemene reserve	31-12-2015 € 0,577 mln.
Vreemd vermogen	31-12-2015 nihil
Resultaat	2015 € 1,389 mln.

De Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zuid-Limburg is per 1 januari 2013 opgericht en is gevestigd in een vleugel van het provinciehuis. De RUD heeft als taak de uitvoering van de wettelijke milieuvergun- en toezichttaken van een deel van de Maastrichtse bedrijven. In de RUD Zuid-Limburg zijn alle 18 Zuid-Limburgse gemeenten en de provincie vertegenwoordigd. Vanaf 1 januari 2017 wordt een nieuwe en geactualiseerde dienstverleningsovereenkomst vastgesteld. Het takenpakket bestaat voor alle deelnemers uit het basistakenpakket (package deal tussen VNG, IPO en ministerie). Maastricht, Heerlen en Sittard-Geleen en de Intergemeentelijke Milieudienst voegen daar ook hun specialistische milieutaken aan toe. De RUD Zuid-Limburg is door de staatssecretaris aangewezen om taken op het gebied van Besluit risico zware ongevallen (BRZO) voor de hele provincie Limburg uit te voeren. De gemeente Maastricht heeft 7,7 fte ingebracht, die per 1 januari 2017 definitief overgaan naar de RUD. De RUD is uitsluitend een uitvoeringsorganisatie. De individuele gemeenten blijven volledig verantwoordelijk voor het milieubeleid. De frontoffice (onder andere loketfunctie) blijft bij de gemeente. In het najaar 2016 stelt de RUD ZL een nieuwe toekomstvisie vast.

Het beleid van de RUD-Zuid-Limburg is erop gericht om te beschikken over een weerstandsvermogen dat voorziet in dekking van de gepercipieerde en gekwantificeerde risico's. Dit bepaalt de ondergrens van het weerstandsvermogen. Er wordt gestreefd naar een weerstandsvermogen van 1,0 dat wil zeggen dat de middelen die beschikbaar zijn om tegenvallers op te vangen (de weerstandscapaciteit) precies voldoende van omvang zijn, om de geïnventariseerde risico's op te vangen. De bovengrens wordt gevormd door de in de Gemeenschappelijke Regeling opgenomen begrenzing van 10% van de exploitatiebegroting van het volgende jaar.

Eind 2014 heeft een risico-inventarisatie plaatsgevonden. De gewenste omvang van het weerstandsvermogen is op basis van deze risico-inventarisatie, bepaald op € 576.752. Door storting van € 109.413 in de algemene reserve vanuit het rekeningresultaat 2014 wordt de gewenste omvang bereikt.

Inhoudelijke afspraken

De afgesproken werkprogramma's worden in overleg met de deelnemers uitgevoerd.

De afgesproken invoering van een kwaliteitssysteem wordt gerealiseerd.

De RUD zal op onderdelen meer kwalitatief gaan rapporteren over voortgang én de resultaten van de uitvoering van de hun opgedragen WABO taken rond bedrijven uit de gemeente Maastricht

De RUD Zuid-Limburg is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan niet uit de balans blijvende, financiële verplichtingen. Er is een huurovereenkomst aangegaan voor kantoorruimte en parkeerplaatsen en ICT-voorzieningen met de provincie Limburg. In 2015 is door de RUD Zuid-Limburg een bedrag van € 0,3 mln. betaald aan huur.

Naam	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
Vestigingsplaats	Roermond
Openbaar belang	WOZ-waardering en heffen en innen van lokale heffingen met een zo groot mogelijk maatschappelijk rendement
Zeggenschap	Lid algemeen bestuur met stemrecht op basis van aandeel in de kosten
Aandelen/financieel	Bijdrage op basis van verdeelsleutel (aantallen aanslagregels, WOZ-objecten, aanslagbiljetten en klantcontacten)
Risico	Risico voor kosten bedrijfsvoering komen voor rekening van de regeling
Programma	14 Natuur, milieu en afval en 15 Algemene inkomsten en uitgaven
Eigen vermogen begin/eind	€ 48.000 / € 284.000 negatief
Vreemd vermogen begin/eind	€ 7.150.000 / € 5.998.000
Resultaat	€ 332.000 negatief
	Cijfers Jaarrekening 2015

BsGW is een samenwerkingsverband voor heffing en inning van gemeentelijke belastingen en waterschapsbelastingen en voor uitvoering van de Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet WOZ). Het beoogt een zo groot mogelijk maatschappelijk rendement te halen en beheert de authentieke basisregistratie WOZ (administratie en waardering). Het takenpakket bestrijkt het taakveld van advisering en opstellen van conceptverordening(en), de opbouw van benodigde basisregistraties en het opleggen en innen van de aanslagen tot en met de dwanginvordering. Afhandeling van klantreacties gedurende al deze processtappen behoort eveneens tot het takenpakket.

Gemeente Venlo, Waterschap Roer en Overmaas en Waterschap Peel en Maasvallei hebben deze zelfstandige belastingsamenwerking opgericht per 1 april 2011 onder de naam Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW). De samenwerking is ook aangegaan als groeimodel gericht op uitbreiding van de samenwerking met andere gemeenten.

Per 1 januari 2014 is gemeente Maastricht toegetreten in deze gemeenschappelijke regeling (GR). Per 1 januari 2017 bestaat de GR uit 32 leden, 30 gemeenten en 2 waterschappen. Het zijn de gemeenten Beek, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Nuth, Onderbanken, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Schinnen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Voerendaal, Weert en het Waterschap Peel en Maasvallei en het Waterschap Roer en Overmaas.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Shared Service Center Zuid-Limburg
Vestigingsplaats	Bedrijfsvoeringsorganisatie met (hoofd) standplaats Heerlen
Openbaar belang	Uitvoering van ondersteunende bedrijfsvoeringsprocessen van de deelnemende gemeenten
Zeggenschap	Iedere gemeente heeft een lid in het bestuur, het huidige bestuur bestaat uit wethouders Middelen van de gemeenten Heerlen, Sittard-Geleen en Maastricht
Financieel belang	Dekking kosten SSC geschiedt via doorbelasting van geleverde dienstverlening aan gemeenten en bijdragen
Programma	Programma 15 Algemene inkomsten en uitgaven

Met ingang van 23 oktober 2015 is de gemeenschappelijke regeling Shared Service Center Zuid-Limburg opgericht als bedrijfsvoeringsorganisatie. Deze GR heeft tot doel de uitvoering van de gezamenlijke ondersteunende bedrijfsvoeringsprocessen van de deelnemende gemeenten Sittard-Geleen, Heerlen en Maastricht. Deze bedrijfsvoeringsprocessen hebben in 2017 betrekking op tenminste de taken: gezamenlijke inkooptrajecten, informatie services (beheer en onderhoud ICT en beheer gezamenlijke generieke applicaties) en personeels- en salarisadministratie.

De door bestuur opgestelde aan de raden toegezonden begroting van deze GR 2017 bedraagt € 3,338 mln. excl. BTW. De begroting is sluitend. Lasten en baten zijn in evenwicht. De baten bestaan uit gemeentelijke bijdragen voor geleverde dienstverlening aan de 3 deelnemende gemeenten plus een algemene bijdrage per gemeente ter dekking van overheadkosten. Deze zijn verwerkt in deze programmabegroting. De algemene bijdrage wordt gedekt uit de inkoopvoordelen die gerealiseerd worden door de door het SSC-ZL uitgevoerde gezamenlijke inkoop en aanbesteding.

Naam	Omnibuzz
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Openbaar belang	Bevordering zelfredzaamheid & participatie
Zeggenschap	Wethouder Wmo (algemeen bestuur/dagelijks bestuur)
Aandelen/financieel belang	Verliesbijdrage naar rato van inwoneraantal (50%) + pashouders (50%) / afrekening daadwerkelijke vervoerskosten
Risico	Verliesbijdrage naar rato van inwoneraantal (50%) + pashouders (50%) / afrekening daadwerkelijke vervoerskosten
Programma	Programma 5 en 6 Welzijn en Zorg

Sinds 11 mei 2016 werken 32 Limburgse gemeenten binnen de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz samen aan toekomstbestendig doelgroepenvervoer. Omnibuzz draagt zorg voor een goede uitvoering van collectief en individueel vraagafhankelijk vervoer voor reizigers met een door de gemeente verstrekte Wmo-indicatie voor "Vervoer op Maat", zodat zij optimaal kunnen blijven deelnemen in de maatschappij. Omnibuzz verzorgt het contractmanagement en –beheer en heeft een ontwikkelingfunctie binnen dit doelgroepenvervoer. Daarnaast verzorgt Omnibuzz de ritaanname (callcenter) en tactische regie. Vervoerders plannen deze ritten vervolgens in en rijden deze ritten. Vanaf 2018 zal ook de planning overgaan naar Omnibuzz en zullen eveneens gefaseerd nieuwe doelgroepen instromen (Wmo/jeugd-dagbesteding/begeleiding/dagopvang en Leerlingenvervoer). Zo wordt toegewerkt naar een regiemodel in het (brede) doelgroepenvervoer. De bezetting van Omnibuzz is 61,5 fte (enkel Wmo-vervoer).

Totale bijdrage van de gemeente Maastricht in 2017 (kosten bedrijfsvoering Omnibuzz, regie en planning + vervoerskosten minus eigen bijdrage reizigers) zijn begroot op € 3.212.287 (betreft verlengd boekjaar vanaf 11 december 2016). Het vervoer wordt in de tweede helft van 2016 opnieuw aanbesteed. Dit leidt tot nieuwe tarieven van de vervoerders, welke nu nog niet bekend zijn.

Gemeenschappelijke regelingen zonder rechtspersoonlijkheid

De gemeenschappelijke regelingen zijn te verdelen in de openbare lichamen, de gemeenschappelijke organen en de centrumregelingen. De laatste twee worden gekenmerkt door het ontbreken van rechtspersoonlijkheid.

Naam	Regionale Samenwerking Leerplicht (RSL) en regionale meld- en coördinatiefunctie (RMC)
Vestigingsplaats	Centrumgemeente Maastricht
Openbaar belang	Uitoefenen van bevoegdheden inzake het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet, de Wet Regionale Meld- en Coördinatiefunctie, de Wet op het voortgezet onderwijs, Wet basiseducatie en beroepsonderwijs en de Wet op de expertisecentra
Zeggenschap	Het bestuur wordt gevormd door het Portefeuillehoudersoverleg Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland. Conform Leerplichtwet wordt het Jaarverslag Leerplicht-RMC jaarlijks door alle afzonderlijke gemeenteraden vastgesteld
Financieel belang	Financiering vindt plaats door het gemeentefonds. Door deze samenwerking wordt de leerplichtfunctie efficiënter uitgevoerd. Bijdrage op basis van twee verdeelsleutels: aantal zorgleerlingen en aantal leerplichtigen. Aanvullende financiering vanuit Convenant Voortijdig Schoolverlaten met OCW en ESF.
Programma	9 Onderwijs

Het regionaal uitoefenen van de bevoegdheden in zake het toezicht op de naleving van de (herziene) Leerplichtwet, Wet Regionale Meld- en Coördinatiefunctie, Wet op het voortgezet onderwijs, Wet Educatie en beroepsonderwijs en de Wet op de expertisecentra. De leerplichtambtenaar (Ipa) is belast met het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet (Lpw) door jongeren en/of ouders/verzorgers. Hij bewaakt het recht op onderwijs voor de jongere en verleent hulp aan jongeren, ouders/verzorgers en scholen als de jongere door (dreigend) schoolverzuim in zijn vorming en ontplooiing wordt belemmerd en als er sprake is van problematisch gedrag. Het toezicht heeft het karakter van maatschappelijke zorg. Deze maatschappelijke zorg heeft een multidisciplinair karakter waarbij de nadruk ligt op een goede

samenwerking met allerlei hulpverlenende instanties en scholen, zodat de jongere en/of ouders/ verzorgers als nodig snel en adequaat verwezen kunnen worden.

De regionale meld- en coördinatiefunctie wordt in het zelfde werkgebied uitgevoerd. Het gaat vooral om het melden van voortijdige (niet-leerplichtige) schoolverlaters en het bestrijden van voortijdig schoolverlaten. De RMC-functie behelst het registreren, het in beeld brengen en houden van jongeren van 12 tot 23 jaar die nog geen startkwalificatie (diploma havo/vwo of mbo-2) hebben gehaald. Gekozen is voor een centrumgemeentestructuur door het hoge uitvoeringsgehalte van de regeling. Wijziging van beleid komt niet snel voor.

Naam	Gemeenschappelijke regeling subsidiëring Stichting Antidiscriminatievoorziening Limburg (ADV-Limburg)
Vestigingsplaats	Maastricht
Openbaar belang	Uitoefenen van wettelijke taken op het gebied van antidiscriminatie
Zeggenschap	Gemeente Maastricht (namens de gemeenten in Zuid-Limburg) en gemeente Roermond (namens de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg) treden op als centrumgemeenten naar de ADV-Limburg
Aandelen/financieel belang	Bijdrage op basis van inwoners/verliesbijdrage naar rato van inwoners
Programma	5/6 Samenleven

In 2009 is de ADV-Limburg begonnen met de uitvoering van de werkzaamheden zoals omschreven in het raadsbesluit beleidsvoorstel ADV-Limburg. Daarvoor hebben de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg en Zuid-Limburg ingestemd met de voorgestelde beperkte GR die de centrumgemeenten Roermond en Maastricht mandateert om namens de beide regio's de subsidierelatie met de ADV-Limburg vorm te geven. Inmiddels is de dienstverlening van de ADV-Limburg volledig geïmplementeerd en uitgebouwd tot een netwerkorganisatie. Met provinciale ondersteuning is het tweejarig preventieprogramma (2010-2012) verlengd met een jaar. Landelijk is de Wet gemeentelijke antidiscriminatie (Wga) in 2012 geëvalueerd (rapport 2013, aanpassing registratieformulier). Het ADV Limburg voert de Wga uit voor 29 van de 33 Limburgse gemeentes.

Naam	Leerlingenvervoer
Vestigingsplaats	Centrumgemeente Maastricht
Openbaar belang	Waarborgen bereikbaarheid en toegankelijkheid van onderwijs
Zeggenschap	Deelnemende gemeenten hebben de uitvoering van het leerlingenvervoer overgedragen aan Maastricht als centrumgemeente. De deelnemende gemeenten blijven wel zelf verantwoordelijk voor de beleidsmatige kant van het leerlingenvervoer
Financieel belang	Het organiseren van leerlingenvervoer is een wettelijke taak en een open eindregeling. Financiering vindt plaats via het gemeentefonds. Door deze samenwerking wordt het leerlingenvervoer efficiënter uitgevoerd
Programma	9 Onderwijs

De gemeenten Maastricht, Meerssen, Valkenburg, Eijsden-Margraten, Gulpen-Witten en Vaals participeren in een gemeenschappelijke regeling Leerlingenvervoer om:

- De efficiëntie en effectiviteit van de uitvoering van de aan de gemeente opgedragen wetten en regelingen op het terrein van leerlingenvervoer te vergroten en de dienstverlening te verbeteren;
- De kwetsbaarheid in de uitvoering van onder andere specialistische werkzaamheden te verkleinen en beter te kunnen inspelen op snel wijzigende omstandigheden op het terrein van het leerlingenvervoer;
- De continuïteit en de kwaliteit van de dienstverlening te waarborgen;
- De kwaliteit van het vervoer optimaal te houden en/of te optimaliseren;
- De kosten zo veel mogelijk in de hand te houden.

Naam	Gezamenlijke uitvoeringsorganisatie sociale dienst Maastricht-Heuvelland
Vestigingsplaats	Centrumgemeente Maastricht
Openbaar belang	Uitvoering van de werkzaamheden van de sociale diensten van de deelnemende gemeenten
Zeggenschap	Elke gemeente heeft een lid in het portefeuillehoudersoverleg sociale zaken. Maastricht heeft zelf zeggenschap op de bedrijfsvoering
Financieel belang	Voordeel van € 0,5 mln. structureel, ingeboekt voor de invulling van de efficiëncytaakstelling
Programma	4 Sociale zekerheid en re-integratie

Met ingang van 1 januari 2016 voert de gemeente Maastricht als centrumgemeente de participatiewet en aanverwante regelingen uit namens alle deelnemers (zijnde Maastricht, Gulpen-Wittem, Eijsden-Margraten, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul). De deelnemende gemeenten hebben zelf directe regie en controle op de dienstverlening van de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie. Zij bepalen zelf, maar wel zoveel als mogelijk in gezamenlijkheid, autonoom beleid en verordeningen.

Bestuurlijk gezien wordt de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie aangestuurd door de zes verantwoordelijke portefeuillehouders. De aansturing zal gebeuren op basis van de door de colleges vastgestelde centrumregeling.

4.6 Duurzame kapitaalgoederen

De gemeente Maastricht heeft een omvang van 6.005 ha. Binnen dit gebied heeft de gemeente de infrastructuur (wegen/verhardingen, kunstwerken, water, riolering), voorzieningen (groen, verlichting, sportfaciliteiten) en gebouwen in beheer. Een goede eigentijdse kwaliteit van deze kapitaalgoederen is een randvoorwaarde voor een goede leefbaarheid en bevordert de ontwikkeling van de stad in alle opzichten. In deze paragraaf wordt ingegaan op het onderhoud van de aanwezige kapitaalgoederen.

4.6.1 Infrastructuur en voorzieningen in de openbare ruimte

Algemeen beleidskader

De bijdrage die de gemeente aan een leefbare stad wil leveren op het terrein van beheer openbare ruimte is verwoord vastgestelde (2003) beleidsplan IBOR (integraal beheer openbare ruimte). De visie geeft aan welke ambitieniveaus per functioneel gebied worden nagestreefd en welke beheerinspanningen en kosten noodzakelijk zijn om deze ambitieniveaus te realiseren. Gaandeweg de rit is gebleken dat de gestelde doelstellingen niet haalbaar zijn. In het raadsbesluit "Herijking beleid integraal Beheer Openbare Ruimte 2010-2013" (2009) wordt ernaar gestreefd om het nieuw geformuleerde ambitieniveau medio 2013 te realiseren. Dit is ook als hoofddoelstelling opgenomen in programma 13 "Beheer openbare ruimte en buurtgericht werken". In het raadsbesluit "Kwaliteitsbeelden Openbare Ruimte" (2011) is besloten om aan te sluiten op de landelijke CROW-normering.

De met de raad afgesproken ambitieniveaus worden verankerd in zogenaamde "leidraden" die kunnen worden beschouwd als een plannings- en sturingsinstrument voor de ambtelijke opdrachtgever (Beleid en Ontwikkeling) richting de diverse opdrachtnemers (o.a. Stadsbeheer). In feite vormen de leidraden een beleidstalige vertaling van raadsambities in termen van onderhoudsinspanningen, keuzemogelijkheden en geld.

Tegen de achtergrond van het beschreven beleidskader zullen wij hierna ingaan op de afzonderlijke kapitaalgoederen in de openbare ruimte, te weten wegen/verhardingen, civiele kunstwerken, water en riolering, groen, openbare verlichting en verkeersregelinstanties.

Wegen/Verhardingen

Uit de database van de gemeente Maastricht blijkt dat het totale oppervlak van de verhardingen ca 5.975.000 m² bedraagt. Daarvan bestaat de helft uit asfalt (49,3%) en de andere helft bestaat uit elementenverhardingen (46,3%); het restant bestaat voornamelijk uit natuurstenen verhardingen. De wegen worden tweejaarlijks geïnspecteerd en monitoringsgegevens worden verwerkt in een beheerssysteem. Dit systeem wordt vervolgens gebruikt om de onderhoudskosten van het totale wegareaal te berekenen op netwerkniveau. Daarbij is gekozen voor een functioneel basis onderhoudsniveau met een wettelijk verantwoord veiligheidsniveau en een qua onderhoud sober kwaliteitsbeeld. Alleen voor het voetgangersgebied en de hoofdwegen wordt gekozen voor een hoger kwaliteitsniveau.

Beleidskader

Leidraad verhardingen.

Onderhoudsniveau

In 2014 is vastgesteld dat het ambitieniveau van de verhardingen achterbleef ten opzichte van de vastgestelde ambitieniveaus. In 2015 is daarom een aanvang gemaakt met de zogenaamde "D-wegen" In dit kader worden alle verhardingen met achterstallig onderhoud aangepakt. Dit project is in 2015 van start gegaan en is in het najaar van 2016 afgerond. Alle wegen zijn weer op een acceptabel veiligheidsniveau gebracht, dit wil zeggen minimaal een C-kwaliteit. Op het moment dat de werkzaamheden zijn afgerond (najaar 2016) zal er een nieuwe technische inspectieronde plaatsvinden, dit om de kwaliteit van het verhardingenareaal opnieuw te kunnen vaststellen. Op basis daarvan zal er een nieuwe onderhoudsstrategie worden bepaald, deze strategie moet er voor zorgen dat het verhardingenareaal veilig blijft.

Relatie programma's

Programma 13, Product 'Verhardingen'.

Financiële consequenties/begroting

Programma	Deelproduct	Begrote kosten				
		2016	2017	2018	2019	2020
13: Beheer Openbare Ruimte : Openbare Ruimte	VERHARDINGEN	3.991.045	4.032.457	4.032.457	4.032.457	4.032.457

Civiele Kunstwerken

Binnen Maastricht bevinden zich ruim 420 civiele kunstwerken, waarvan er 302 in beheer en onderhoud van de gemeente Maastricht zijn. Het gaat hier om kunstwerken zoals trappen, bruggen, viaducten en keermuren en niet om artistieke kunstwerken.

De leidraad civiele kunstwerken is begin 2016 vastgesteld. Op basis van de aanvullende analyse en de leidraad is gebleken dat met het huidige budget de civiele kunstwerken op een adequaat veiligheidsniveau gehouden kunnen worden, dit met uitzondering van de kademuren in de stedelijke Jeker. Extra aandacht gaat daarom uit naar deze kademuren in de Jeker, vanwege een combinatie van particulier en gemeentelijk eigendom is de opgave met betrekking tot herstel extra gecompliceerd. In de loop van 2016 is een proces opgestart om een en ander inzichtelijk te krijgen, dit moet leiden tot een integraal herstelplan voor de Stedelijke Jeker.

Beleidskader

leidraad civieltechnische kunstwerken 2015-2020

Onderhoudsniveau

Uit de leidraad civieltechnische kunstwerken 2015-2020 blijkt dat met het bestaande budget de civieltechnische kunstwerken op een adequaat niveau onderhouden kunnen worden

Relatie tot programma's

Programma 13, Product 'Civiele Kunstwerken'.

Financiële consequenties/begroting

Programma	Deelproduct	Begrote kosten				
		2016	2017	2018	2019	2020
13: Beheer Openbare Ruimte : Openbare Ruimte	CIVIELE KUNSTWERKEN	1.700.699	1.795.830	1.799.411	1.802.992	1.802.992

Rioleringen/water

De totale lengte rioleringen bedraagt ca. 570 km. Nadat de laatste herstelwerkzaamheden in 2015 zijn afgerond is het rioolstelsel technisch weer op orde. Op basis van een volgende inspectieronde die binnen 5 jaar in Maastricht oost weer dient aan te vangen zal wederom worden beoordeeld of reparatie aan de orde is, dit om het stelsel te laten voldoen aan de vereiste kwaliteitscriteria. In de rioleringszorg ligt nu het accent op het voorkomen van vuilemissie op oppervlaktewater zoals de Geusseltvijver, de Jeker, de Kanjel en de zuid-Willemsvaart. Om de vuilemissie op oppervlaktewater te voorkomen worden technische voorzieningen aangebracht die ervoor moeten zorgen dat zogenaamde overstorten op oppervlaktewater worden voorkomen.

In de wijk Heer is er in 2016 gestart met de aanleg van een zogenaamd waterplein. In geval van extreme neerslag zal water in de eerste instantie ondergronds worden opgeslagen en indien dit niet toereikend blijkt ook bovengronds. Dit plein is iconisch voor het waterbeheer in de 21 ste eeuw en kan als voorbeeld dienen voor de klimaatopgave waar we momenteel voor staan.

Beleidskader

Gemeentelijk rioleringsplan 2013-2017.

Onderhoudsniveau

In het kader van de zorgplicht dient het rioolstelsel te functioneren binnen vastgestelde kaders. Door het ingezette traject van reiniging, inspectie en reparatie is het rioolstelsel technisch gezien weer op orde.

Relatie programma's

Programma 13, Product 'Water'.

Financiële consequenties/begroting

Programma	Deelproduct	Begrote kosten				
		2017	2018	2019	2020	2020
13: Beheer Openbare Ruimte :	RIOLERING	2.002.258	1.702.656	1.702.656	1.702.656	1.702.656
Water	BINNENHAVENS & WATERLOSSINGEN	51.765	53.067	53.067	53.067	53.067

Groen

De oppervlakte groen binnen Maastricht bedraagt ca. 494,6 hectare, inclusief de begraafplaats aan de Tongerseweg en natuurterreinen; daarnaast heeft Maastricht een bomenbestand bestaande uit ca. 33.000 laan- en parkbomen.

Beleidskader

Leidraad groen
Structuurvisie 2030

Onderhoudsniveau

Het onderhoudsniveau voor het onderhoud van groen is vastgesteld op kwaliteitsniveau C; het niveau voor bomen op kwaliteitsniveau B. Via objectieve schouwen in de openbare ruimte wordt de kwaliteit van groen gemeten.

De vitaliteit en veiligheid van bomen wordt beoordeeld op basis van een zogenaamde VTA (Visual Tree Assessment). Volgens deze methode kunnen (interne) gebreken ontdekt worden aan de hand van een visuele controle van de boom. Hierbij inventariseert en analyseert men dus uiterlijke signalen van potentiële (mechanische) zwakte. Voor de frequentie van de boomcontrole is geen vaste norm te geven. De frequentie wordt in de praktijk gekoppeld aan de mate van gevaarstelling. Deze gevaarstelling hangt onder maar af van de locatie, de leeftijd en de omvang van de boom en de toestand waarin de boom verkeert. Voor het dagelijkse onderhoud worden de bomen beoordeeld conform de geldende CROW systematiek. Hierbij scoort het onderhoud van de bomen een gemiddelde B-kwaliteit.

Het onderhoud van groen scoort over het algemeen een ruime C-kwaliteit.

Relatie tot programma's

Programma 13, Producten 'Groenvoorzieningen', 'Bomen' en 'Natuurbeheer'.

Financiële consequenties/begroting

Programma	Deelproduct	Begrote kosten				
		2016	2017	2018	2019	2020
13: Beheer Openbare Ruimte :	GROENVOORZIENINGEN	4.640.750	4.363.828	4.363.828	4.363.828	4.363.828
Openbare Ruimte	BOMEN	982.913	1.156.012	1.156.012	1.156.012	1.156.012
	NATUURBEHEER	320.247	322.809	322.809	322.809	322.809

Openbare Verlichting

In Maastricht staan er bijna 21.000 stuks masten, waaraan in totaal bijna 23.000 stuks armaturen zijn bevestigd. Eind 2015 is de leidraad openbare verlichting vastgesteld, hieruit is gebleken dat binnen het toegewezen budget niet alle armaturen die het einde van de technische levensduur hebben bereikt kunnen worden vervangen. Deze verschuiven derhalve door naar de volgende beleidsperiode (2020-2024). Door op een andere manier om te gaan met het beheer en onderhoud en daaraan verbonden uitvoering worden de risico's echter in voldoende mate beheerst.

Beleidskader

Leidraad openbare verlichting 2015-2019
Meerjarenprogramma Veiligheid Maastricht 2015-2018
Structuurvisie 2030
Energienota 2009

Onderhoudsniveau

De openbare verlichting wordt onderhouden op basiskwaliteit B, dit conform de IBOR afspraken. De beeldkwaliteit wordt in de jaarlijkse schouw meegenomen en scoort een gemiddelde B-kwaliteit. Het verlichtingsniveau zal in 2016 worden gemeten.

Relatie tot programma's

Programma 13, Product 'Openbare verlichting'.

Financiële consequenties/begroting

Programma	Deelproduct	Begrote kosten				
		2016	2017	2018	2019	2020
13: Beheer Openbare Ruimte :	OPENBARE VERLICHTING	396.551	397.825	397.825	397.825	397.825

Verkeersregelininstallaties

De gemeente Maastricht heeft ongeveer 60 verkeersregelininstallaties (inclusief zeven afsluitingen) in beheer en onderhoud. In de nota verkeerslichten Maastricht zijn de concrete tactische kaders vastgelegd voor het al dan niet plaatsen, regelen, ontwerpen en beheren van de verkeersregelininstallaties in de gemeente Maastricht. De nota geldt voor de periode van 2010 tot 2018.

Vanaf 2016 wijzigt de verkeerssituatie in de gemeente Maastricht structureel als gevolg van de ondertunneling van de A2, de aanleg van de tram en de verlegging van de Noorderbrug. Na 2016 zal opnieuw worden bekeken of en hoe de gewijzigde verkeerssituatie om nieuw beleid vraagt ten aanzien van verkeerslichten.

Beleidskader

Nota verkeerslichten Maastricht, opgesteld in 2010, nog niet vastgesteld (in afwachting van het afronden van de toekomstvisie Dynamisch VerkeersManagement). Beleidsbrief 'Op weg naar een duurzame bereikbaarheid', Bestuursakkoord: 'bevorderen fiets en openbaar vervoer' Fietsplan

Onderhoudsniveau

Verkeersregelininstallaties zijn onderdeel van de te beheren openbare ruimte en dus geldt de zogenaamde basiskwaliteit schoon, heel en veilig uit het Beleidsplan IBOR. Om te concretiseren wat dit kwaliteitsniveau inhoudt voor het beheer en onderhoud van verkeersregelininstallaties is de publicatie 145 van het C.R.O.W. van toepassing.

Zowel de frequentie als de basis uitrusting is vergeleken met wat in Maastricht de laatste jaren gangbaar is. Hieruit blijkt dat de frequenties vrijwel overeen komen met de frequenties, die de gemeente Maastricht hanteert bij het beheer en onderhoud van verkeersregelininstallaties. De basis uitrusting van een "CROW" verkeersregelininstallatie is echter in vergelijking met een Maastrichtse verkeersregelininstallatie soberder.

Naast dat de verkeersregelininstallaties schoon, heel en veilig moeten functioneren, moeten verkeersregelininstallaties blijvend een bijdrage leveren aan de bereikbaarheid en leefbaarheid van de stad. Een verkeersregelininstallatie met de basis voorzieningen, die het CROW hanteert, volstaat dan niet in Maastricht. In de praktijk betekent dat bij de vervanging van verkeersregelininstallaties extra voorzieningen worden ingebouwd om de bereikbaarheid van Maastricht te optimaliseren.

Relatie tot programma's

Programma 12, Product Beheer, onderhoud en monitoring verkeersinfrastructuur.

Financiële consequenties/begroting

Programma	Deelproduct	Begrote kosten				
		2016	2017	2018	2019	2020
12: Verkeer & Mobiliteit: Beheer, Onderhoud en Monitoring Verkeersinfra- structuur	VERKEERSREGELINSTALLATIES (VRI)	396.590	399.763	399.763	399.763	399.763
	ANWB-BEWEGWIJZERING	97.194	97.971	97.971	97.971	97.971
	PARKEER ROUTE INFORMATIE SYSTEEM (PRIS)	18.769	18.920	18.920	18.920	18.920

4.6.1 Vastgoed

De totale gemeentelijke vastgoedportefeuille (exclusief tijdelijk beheer van verworven gebouwen en gronden en objecten ten behoeve van de bouwgrondexploitatie) heeft per 01-01-2016 een boekwaarde van € 198 mln.. De portefeuille bestaat op 4 augustus 2016 onder andere uit:

Bebouwd	Gemeentelijke huisvesting	11
	Kantoor en overige bedrijfsruimte	44
	Overige ruimten	147
	Schoolgebouwen (incl. in pandige gymzalen)	78
	Sociaal/cultuur/welzijn/maatschappelijke huisvesting	37
	Winkels	8
	Sportaccommodaties binnen	28
	Sportaccommodaties buiten	38
	Woningen (incl. planexploitatie)	251
Onbebouwd	Grond	933
	Jacht-/visgebied	17
	Parkeergarages	9

Het gemeentelijk vastgoed in de gemeente Maastricht omvat zes categorieën vastgoed, waarbij het maatschappelijk vastgoed drie subcategorieën kent:

1. Huisvesting voor de eigen bestuurlijke en ambtelijke organisatie;
2. Onderwijs (primair, voortgezet en speciaal);
3. Maatschappelijk vastgoed;
 - a. Culturele voorzieningen;
 - b. Welzijnsvoorzieningen;
 - c. Sportgebouwen en terreinen;
4. Overig vastgoed, onder andere commercieel vastgoed (woningen, winkels, kantoren);
5. Tijdelijk beheer van verworven gebouwen en gronden, objecten ten behoeve van de bouwgrondexploitatie (BGE);
6. Onbebouwde terreinen (OOG).

Algemeen beleidskader

In 2012 is de Structuurvisie vastgesteld. Dit is een beleidsdocument waarin de gewenste ruimtelijke inrichting van de stad voor de lange termijn, tot 2030, is vastgelegd. In deze visie zijn de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen voor de komende jaren vastgelegd. In 2012 is parallel aan de structuurvisie de kadernota Grond- en vastgoedbeleid Maastricht 2012 vastgesteld. Via de structuurvisie en de kadernota Grond- en Vastgoedbeleid wordt aangegeven hoe en met welke instrumenten de komende jaren aan de stedelijke ontwikkelingsopgaven en huisvestingsvraagstukken uitvoering wordt gegeven.

Ten aanzien van het vastgoedbeleid zijn de uitgangspunten voor een kostendekkende exploitatie, zoals die al langer gehanteerd werden, herbevestigd. Voor nieuwe vastgoedinvesteringen of nieuwe vastgoedaankopen, ongeacht onder welke van de bovenstaande vastgoedsoorten zij vallen, wordt gestuurd op sluitende business cases. Indien bij deze nieuwe projecten geen sluitende business case aanwezig is voor zowel de investering als voor de daarop volgende exploitatie, kan het project niet worden gerealiseerd. Meerjarenonderhoudsplanningen maken onderdeel uit van de betreffende business case. Voor structureel verliesgevende, niet meer in de vastgoedportefeuille passende vastgoedobjecten, wordt een afweging gemaakt tussen behouden of afstoten.

Met betrekking tot de sociaal culturele accommodaties geldt de kadernota IAB (Integraal Accommodatie Beleid). Hierin zijn een aantal uitgangspunten vastgelegd voor het accommodatiebeleid die voor het maatschappelijk vastgoed richtinggevend zijn. De uitgangspunten hebben betrekking op

- verantwoordelijkheid en multifunctionaliteit;
- kostendekkendheid, tarieven en subsidies;
- spreiding en bezetting;
- eigendom, investeringen en onderhoud.

In de kadernota IAB zijn principes vastgelegd voor het onderscheid tussen private, commerciële voorzieningen en publieke en/of gesubsidieerde voorzieningen. Voor de laatste geldt de lijn van kostendekkendheid in het vastgoedbeleid en subsidiering van huurders die de kosten niet kunnen opbrengen.

Het onderhoud van het vastgoed gebeurt binnen de gemeente op basis van meerjarenonderhoudsplanningen die zijn vastgelegd in een geautomatiseerd systeem. Van het vastgoed is hierin vastgelegd wat de staat van onderhoud is en wat er jaarlijks dient te gebeuren om zoveel mogelijk conditiescore 3 (volgens de NEN 2767) te kunnen aanhouden. Conditiescore 3 betreft een redelijke kwaliteit waarbij incidenteel storingen kunnen optreden. Bij het reguliere (eigenaars)onderhoud wordt rekening gehouden met het feit dat de gemeente duurzaamheid hoog in het vaandel heeft staan.

In het jaar 2016 wordt met een volledig geactualiseerde meerjarenonderhoudsplanning gewerkt waardoor het onderhoud compleet "in control" is. De gemeente zet in op duurzaam onderhoud. Zo wordt bij reguliere vervangingen van bijvoorbeeld c.v.-ketels, daken of beglazing gekeken naar de mogelijkheid om hier duurzame maatregelen in mee te nemen door een energiezuinigere c.v.-ketel te plaatsen of enkel glas te vervangen door dubbel glas. In het kader van het lokale energieakkoord worden er in 2016 vanuit beheer en onderhoud energie-scans aangeboden aan de diverse huurders van het vastgoed. De eventuele verbeterpunten kunnen samen met de gemeente vanaf 2017 worden opgepakt. De financiering hiervan zal verrekend worden in de huur. De uitslagen van de scans komen in het najaar van 2016 beschikbaar. De mogelijke hieruit voortvloeiende vervolgmaatregelen zullen in het programmajaar 2017 e.v. verder ter hand genomen worden. Verder loopt er een aanbesteding voor het plaatsen van PV panelen op een 5-tal gemeentelijke objecten. De gunning hiervan zal in augustus plaatsvinden waarna nog dit jaar met de plaatsing gestart wordt met een doorloop naar begin 2017. Indien de plaatsing en de financiële kaders uitkomen zoals gepland kunnen er mogelijk op meer panden zonnepanelen geplaatst worden. Dit wordt vanaf 2017 bekeken.

Tegen de achtergrond van het beschreven beleidskader zullen wij hierna afzonderlijk ingaan op de onderdelen bebouwd onroerend goed, onderwijs, gemeenschapshuizen, sport en cultuur.

Bebouwd Onroerend Goed

Begin 2015 is het vastgoedobject MECC in zijn geheel door de gemeente Maastricht aangekocht. Het 60.000 m² grote object is opgenomen in de portefeuille van Vastgoed. Het MECC is meegenomen in de herinspectieronde NEN 2767 om zo een beter beeld te verkrijgen van de actuele benodigde onderhoudskosten. In de komende jaren zullen er significante investeringen in het MECC plaatsvinden. Nadat in 2016 de architectenselectie voor de aanpak van de investeringen afgerond wordt zullen de aanpassingen vanaf 2017 plaatsvinden. Daarnaast zal de MECC organisatie in 2016 een start maken met het vervangen van de coating op de 6e verdiepingsvloer van parkeergarage P5. Op deze manier wordt vanaf 2017 een goede kwaliteit behouden van, met name, de bovenste dekvloer en de overige delen van de garage.

Vastgoed in tijdelijk beheer dat in het verleden is aangekocht voor planontwikkeling wordt niet meegenomen in de reguliere onderhoudsplanningen zoals ze in het geautomatiseerde systeem verwerkt zijn. Voor deze objecten geldt een apart onderhoudsregime dat uitgaat van zeer sober en alleen noodzakelijk (calamiteiten)onderhoud. Het tijdelijk beheer van vastgoed wordt in 2017 aanbesteed.

Er worden concrete stappen gezet ten aanzien van strategische portefeuillesturing. In het najaar van 2016 zal er een vastgoedtool geïmplementeerd worden waarmee, middels een integrale afweging, een vastgoedkeuze per object gemaakt kan worden. Deze afweging bestaat uit het in kaart brengen en wegen van verschillende perspectieven die betrokken zijn bij het maken van een vastgoedkeuze. Hiervoor zullen de verschillende stakeholders worden betrokken bij het invullen van een scorekaart per object. Deze stakeholders bestaan uit het bestuur, beleidsmedewerkers en management, de gebruikers, controllers, bouwkundige managers en betreffende portefeuillemanagers. De huidige vastgoedportefeuille kan hiermee objectief in kaart worden gebracht en de vastgoedkeuzes per object worden gebundeld in een vastgoedstrategie voor de vastgoedportefeuille. Een pilot van 100 gemeentelijke panden wordt opgestart, bestaande uit panden ten behoeve van gemeentelijke huisvesting, Sociaal Cultureel Maatschappelijke voorzieningen en panden voor primair onderwijs en bijbehorende

binnensportaccommodaties. In het voorjaar van 2017 zal deze pilot afgerond worden en zal er een vastgoedstrategie voor dit gedeelte van de vastgoedportefeuille gereed zijn.

Onderwijs

Investerings in onderwijshuisvesting gebeuren langs de lijn van de bestaande spreidingsplannen basisonderwijs en speciaal- en voortgezet speciaal onderwijs. De Raad heeft op 19 januari 2016 het Integraal Huisvestingsplan Kindcentra Maastricht 2015-2024 vastgesteld. De 35 huidige basisschoollocaties, diverse peuterspeelzalen en kinderopvangcentra, worden in de komende 10 jaar geleidelijk samengevoegd tot integrale kindcentra. Enerzijds ingegeven door noodzaak (door ontgroening staat ruim een kwart van de scholen leeg), maar anderzijds uitmondend in meer kwaliteit in kinderopvang en basisonderwijs en een gezondere financiële positie voor alle betrokken partijen. De gemeente investeert ruim € 16 miljoen in de periode 2016-2021. In 2017 zal vooral gestart worden met de planvorming voor uitbreiding IKC JF Kennedy en realisering IKC De Heeg.

Wat betreft het (voortgezet) speciaal onderwijs is er een pas op de plaats gemaakt in afwachting van de ontwikkelingen rondom “passend onderwijs” en dient er een actualisering van het spreidingsplan plaats te vinden. De locatie voor voortgezet speciaal onderwijs, welke de gemeente Maastricht in Meerssen huurde van de gemeente Meerssen, is per 1 september 2016 afgestoten. Vanwege het feit dat deze leerlingen een diplomagerichte leerlijn (HAVO) volgen, zijn de leerlingen in het kader van “passend onderwijs” vanaf 1 september 2016 gehuisvest in de locatie voor het voortgezet onderwijs (voorbereidend hoger beroepsonderwijs) aan de Eenhoornsingel.

Voor het voortgezet onderwijs is door het betreffende schoolbestuur een nieuw spreidingsplan vastgesteld. Basis van dit spreidingsplan is de vorming van drie domeinen. Het spreidingsplan moet er toe leiden dat het aantal locaties op termijn vermindert van 9 locaties op dit moment naar 3 à 5 locaties op de langere termijn. Ook hier speelt passend onderwijs een rol, maar ook het realiseren van doorgaande leerlijnen vmbo-mbo bijvoorbeeld bij de inrichting van het techniek onderwijs. De locatie Bonenfantencollege aan de Tongerseweg is door het schoolbestuur reeds afgestoten. Eind 2016 en in 2017 worden gesprekken gevoerd met het schoolbestuur over centralisatie van de VWO-opleiding aan de Noormannensingel. De locatie Oude Molenweg zal uiteindelijk worden afgestoten.

Onderhoudsniveau

Per 1 januari 2015 is het onderhoud van de scholen in het primair onderwijs overgeheveld naar de schoolbesturen. De gemeente zal geen aanvragen meer ontvangen voor een financiële bijdrage in de kosten van onderhoud. Een situatie die reeds sinds 2005 geldt voor het voortgezet onderwijs. De gemeente kan wel nog worden aangesproken op zgn. constructiefouten (w.o. asbestsaneringen). In het kader van de verwachte vrijkomende schoolgebouwen zullen een aantal schoolgebouwen de komende jaren aan de gemeente worden teruggeleverd. De gebouwen die afgelopen jaren aan de onderwijsbestemming zijn onttrokken en daarmee weer juridisch eigendom van de gemeente zijn, zijn aan een NEN 2767 inspectie onderworpen en opgenomen in het reguliere onderhoudregime van de gemeente Maastricht. Voor deze panden zullen herbestedingen (verkoop, verhuur, sloop) worden gezocht.

Gemeenschapshuizen

Op basis van de Bestandsanalyse gemeenschapshuizen zijn het aanbod van gemeenschapsaccommodaties en de knelpunten in kaart gebracht teneinde te komen tot een gewenste spreiding van accommodaties. Door de vaststelling van de kadernota Grond- en Vastgoedbeleid in 2012 heeft uw Raad de bestaande uitgangspunten over kostendekkende huur en subsidiëring uit de kadernota IAB en de bestandsanalyse opnieuw vastgesteld..

Vanwege een o.a. teruglopend kader komt het beheer en exploitatie door de vrijwilligers steeds meer onder druk te staan. Ook de gemeenschapshuizen maken deel uit van het project inzake de energiescans. Niet alleen is het mogelijk om hiermee de verduurzaming in te zetten maar wellicht ook de exploitatie te verbeteren door een beter inzicht in elektra en gas verbruik. Zoals reeds vermeld zullen de eventuele maatregelen vanaf 2017 kunnen worden ingepland.

Sport

In 2013 is de sportnota 2020 vastgesteld. Ten aanzien van buitensportaccommodaties blijft de ambitie van het spreidingsbeleid ten aanzien van de pijler 'accommodaties' overeind, maar de uitvoering wordt afhankelijk gesteld van de mogelijkheden en initiatieven die zich aandienen.

Het beheer en onderhoudsniveau van onze sportaccommodaties is gericht op het niveau: schoon, heel en veilig.

Ten aanzien van binnensportaccommodaties is afgesproken dat de nu nog veelal traditionele binnensportaccommodaties worden omgevormd tot moderne accommodaties die alle dagen vol in bedrijf zijn. Ze zijn goed bereikbaar, toegankelijk, schoon, heel, veilig en betaalbaar. Waar nodig worden accommodaties herbestemd of gesloten. De gemeenteraad heeft in 2015 daartoe de uitvoeringsnota 'toekomstbestendige binnensportaccommodaties' vastgesteld, waarbij besloten is dat in 2015 en 2016 vijf binnensportaccommodaties niet langer noodzakelijk zijn voor onderwijs- en sportgebruik. Uit nader onderzoek is gebleken dat additioneel nog twee extra locaties kunnen worden afgestoten. Vanwege verkoop, sloop en continuering onderwijsgebruik blijven er uiteindelijk 4 accommodaties over voor verhuur en/of verkoop. In de eerste maanden van 2016 zijn er met alle geïnteresseerden voor koop en/ of huur van één van de accommodaties gesprekken gevoerd. Conclusie uit deze gesprekken is, dat géén van de partijen de kostprijsdekkende huur kan betalen. In de 2e helft 2016 zullen de voorbereidingen worden opgestart met betrekking tot openbare verkoop. De verkopen zal een doorloop kennen naar 2017. Over de 4e accommodatie vinden gesprekken plaats in relatie tot de planontwikkeling Groene Loper.

Voor het in mei 2013 in gebruik genomen nieuwe zwembad Geusselt en de in het gebouw geïntegreerde kleed-/clubaccommodaties voor hockey en voetbal zijn op basis van het definitief opgeleverde gebouw meerjaren onderhoudsplanningen gemaakt. Er zijn afspraken gemaakt met Maastricht Sport over het dagelijks beheer en onderhoud en gedeelde verantwoordelijkheden. De reservering groot onderhoud is, na evaluatie van de exploitatie bijgesteld en bedraagt in 2017 € 291.000 euro per jaar voor het bad incl. de kleed-/clubaccommodaties. De verwachting is dat hiermee op een adequate wijze het eigenaren-onderhoud kan worden uitgevoerd.

De nieuwbouw van sporthal Geusselt vormt een onderdeel van de sportieve omgeving van het Geusselpark. Op basis van een sluitende businesscase incl. meerjarenonderhoudsplan zal de sporthal onderdeel gaan uitmaken van de gemeentelijke vastgoed portefeuille. De verwachting is dat de sporthal in mei 2017 opgeleverd zal worden. Ook dit object zal, nadat een onderhoudsplanning is opgesteld na de eindoplevering, vanaf 2017 opgenomen worden in de planningen m.b.t. onderhoud.

Onderhoudsniveau

Middels de Kaderbrief 2016 heeft er een herijking van de begroting van Maastricht Sport plaatsgevonden waardoor de volgens de MJOP benodigde bedragen ter reservering voor het planmatig onderhoud van zowel de buiten- als binnensportaccommodaties per 1 januari 2016 beschikbaar zijn.

In het kader van het spreidingsplan is een kwaliteitsbeoordeling uitgevoerd bij alle bestaande buitensportaccommodaties in eigendom zijnde van de gemeente. Conclusie uit dit onderzoek is dat het onderhoudsniveau op basisniveau is (=veilig en functioneel). Dit staat gelijk aan de conditiescore 3 (volgens de NEN2767) zoals generiek binnen Team Vastgoed toegepast. In het kader van het spreidingsplan is vastgesteld dat alle gemeentelijke accommodaties ook op dit basisniveau worden onderhouden. Een hoger onderhoudsniveau dan conditie score 3 is alleen aan de orde bij die accommodaties die als multifunctioneel sportpark gekenmerkt zijn. De jaarlijkse reservering voor het planmatig onderhoud bedraagt met ingang van 1 jan. 2016 € 166.522.

Voor de gemeentelijke binnensportaccommodaties (sporthallen, sport- en gymzalen) bestaat ook een meerjaren onderhoudsplan. Er wordt zoveel mogelijk volgens dit plan gewerkt, hoewel het onderhoudsbudget de afgelopen jaren wel extra onder druk heeft gestaan waardoor meerdere malen reguliere onderhoudswerkzaamheden (niet zijnde calamiteiten) zijn doorgeschoven. Op grond van de bestandsanalyse blijkt dat de onderhoudsstaat overwegend voldoende is maar er blijven onvolkomenheden die nadere aandacht behoeven. De jaarlijkse reservering voor het planmatig onderhoud bedraagt met ingang van 1 januari 2016 € 263.964, het betreft een reservering op basis van

bestaande accommodaties incl. huidige sporthal Geusselt. Op het moment dat de nieuwe sporthal Geusselt aan het bestand wordt toegevoegd bedraagt de jaarlijkse reservering € 300.575.

In 2016 is een onderzoek uitgevoerd naar de zgn. wettelijke verplichtingen die de eigenaar heeft ten aanzien van o.a. technische installaties, NEN3140 inspecties, brandmeldinstallaties, noodverlichting, etc. Aanbesteding is gestart en afgerond, uitvoering zal in 2e helft 2016 plaatsvinden en zal ook in 2017 een doorloop kennen. In 2016 zal er een asbestinventarisatie plaatsvinden bij de binnensportaccommodaties, waarbij de noodzakelijke maatregelen in de jaren 2017 e.v. getroffen zullen worden. Het planmatig eigenarenonderhoud voor 2017 zal volgens de gebruikelijke systematiek worden

Cultuur

Het streven is een stad met duurzame structurele voorzieningen voor culturele carrières voor iedereen; professional, amateur, burgers en voor de stad als geheel. De raad heeft in 2012 definitief ingestemd met de 1e fase van de Timmerfabriek. In deze 1e fase zou de Timmerfabriek in afgeslankte vorm verbouwd worden en onderdak bieden aan filmhuis Lumière, Bureau Europa, Toneelgroep Maastricht en een expositieruimte. In oktober 2014 besloot de gemeenteraad het plan Timmerfabriek zodanig te wijzigen dat er in structurele huisvesting voor poppodium Muziekgieterij werd voorzien met vergroting capaciteit alsook werd in de bouw voorzien in de huisvesting van een International Student Club. Toneelgroep Maastricht maakt daarbij niet langer deel uit van het Timmerfabriekplan. Het pand is medio 2014, op basis van een sluitende businesscase en op basis van aannames en benchmark gegevens, overgedragen van de WOM Belvedere naar de gemeentelijke vastgoedportefeuille. De exploitatie van het pand valt nu nog binnen het project Timmerfabriek en heeft daardoor geen effect op de exploitatie van de vastgoed portefeuille. De verwachting is dat het deel Lumiere in het 3e kwartaal 2016 wordt opgeleverd.

Financiële consequenties/begroting.

Voor het correctief en planmatig onderhoud van de hierboven uiteengezette gemeentelijke vastgoedportefeuille zijn de volgende voorzieningen/reserves beschikbaar.

- Jaarlijks is gemiddeld een bedrag van € 2.300.000 nodig om de gemeentelijke vastgoedportefeuille in de huidige bouwkundige staat van onderhoud te houden. Dit bedrag is gebaseerd op een aantal vaste factoren;
 - 10-jaren meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) vanuit Planon.
 - Reservering voor kleine calamiteiten
 - Reservering voor beperkte wettelijke verplichtingen.
 - Reservering voor onderhoudscontracten.
 - Reservering voor Project uitvoeringskosten.

Vanuit de vastgoedexploitatie wordt jaarlijks € 2.3 mln. gestort in het onderhoudsfonds. In dit bedrag is geen rekening gehouden met eventuele buitensporige calamiteiten (bijv. grootschalige asbestsaneringen, of ingrijpende wettelijke verplichtingen).

De komende 10 jaren vindt er diverse malen een tussentijdse evaluatie plaats om, met name, mutaties in de portefeuille goed op te kunnen vangen. Nadat in 2015 de herinspecties zijn afgerond heeft in de eerste helft van 2016 een eerste evaluatie plaatsgevonden van de storting op basis van de nieuwe inspectiegegevens. Hieruit blijkt dat de storting in in grote lijnen in overeenstemming is met het benodigde bedrag. Verdere diepgang per vastgoedobject is in 2016 en 2017 wel nog aan de orde.

- Verder worden voor de sportaccommodaties de volgende middelen uit het Programma 7 Sport jaarlijks beschikbaar gesteld:
 - voor de buitensportaccommodaties jaarlijkse storting in het onderhoudsfonds ad. € 166.522;
 - voor de binnensport op basis van de huidige accommodaties incl. nieuwe sporthal Geusselt € 300.575;
 - voor het Geusseltstadion vindt een jaarlijkse storting plaats van € 134.590 voor groot onderhoud vanuit de vastgoedexploitatie en verhuring aan MVV.

Voor het Geusseltbad en Stadion Geusselt worden separate onderhoudsvoorzieningen aangehouden.

Voor het onderhoud van de gemeentelijke vastgoed-objecten zijn de volgende voorzieningen/reserves beschikbaar:

	Saldo 1 jan.2016	Saldo 31 dec.2016	Saldo 31 dec.2017
Voorziening			
Voorziening vangnet MJOP-BOG	€ 110.218	€ 110.218	0
Preventief onderhoud Bebouwd Onroerend goed	€ 1.081.272	€ 1.014.285	€ 1.588.430
Preventief onderhoud scholen	€ 71.671	€ 71.671	0
Preventief onderhoud stadion Geusselt	€ 227.482	€ 266.913	€ 377.729
Voorziening onderhoud buitensport	€ 147.583	€ 186.518	€ 264.521
Voorziening onderhoud Geusseltbad	€ 553.055	€ 545.231	€ 538.113
Voorziening onderhoud binnensport	€ 52.470	€ 156.547	€ 268.339
Voorziening jachthaven St.Pieter	€ 120.358	€ 161.364	€ 202.370
Friciekosten af te stoten gymzalen	€ 725.000	€ 325.000	0
Onderhoud MECC	€ 874.300	€ 1.757.343	€ 2.640.386
Totaal	€ 3.963.409	€ 4.595.090	€ 5.879.888

4.7 Grondbeleid

4.7.1 Grond- en vastgoedbeleid algemeen

Grond- en vastgoedbeleid zijn beide ondersteunende disciplines voor de realisatie van gemeentelijke (beleids)doelstellingen en maken onderdeel uit van een breder scala instrumenten (net als bijvoorbeeld bestemmingsplannen). Beleidskeuzes gaan vooraf aan de inzet van instrumenten zoals grond- en vastgoedbeleid. Bij grondbeleid gaat het vaak om ruimtelijke doelstellingen, samenhangend met stedelijke ontwikkeling van wonen, werken en voorzieningen en grote projecten. Bij vastgoedbeleid gaat het over de manier waarop de gemeente haar vastgoed op een zodanige manier in kan zetten dat de gemeentelijke (huisvesting)doelen zo doeltreffend en doelmatig gerealiseerd worden.

Om Maastricht toekomstbestendig te maken en te houden is een duurzaam gemeentelijk grond- en vastgoedbeleid van groot belang. De economische en demografische ontwikkelingen alsmede de gevolgen van de economische crisis met bijgevolg grootscheepse Rijksbezuinigingen vragen om voorzichtigheid en waakzaamheid.

4.7.2 Vigerende beleidskaders

Structuurvisie

In 2012 vastgesteld, is dit hét beleidsdocument waarin de gewenste ruimtelijke inrichting van de stad voor de lange termijn (tot 2030) is vastgelegd. In deze visie zijn de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen voor de komende jaren vastgelegd.

Kadernota grond- en vastgoedbeleid

De gemeenteraad heeft in april 2012 de kadernota Grond- en Vastgoedbeleid vastgesteld. Met de nota geeft de gemeente aan op welke wijze en met welke instrumenten zij aan de stedelijke ontwikkelingsopgaven en huisvestingsvraagstukken uitvoering wenst te geven. De kadernota is een van de bouwstenen en instrumenten om uitvoering te kunnen geven aan het ruimtelijk ordeningsbeleid van de gemeente, zoals vastgelegd in de structuurvisie.

De gemeente Maastricht heeft in de kadernota aangegeven een actieve rol met een proactief aankoopbeleid op de grond- en vastgoedmarkt te willen continueren voor zover het de acht aangewezen brandpunten betreft, zij het met maatwerk. Buiten de aangewezen brandpunten zal de gemeente vooral regulerend en kaderstellend optreden door middel van het publiekrechtelijke instrumentarium. Van dit laatste kan overigens bij raadsbesluit worden afgeweken.

In de kadernota wordt ook nog op andere onderwerpen nader ingegaan, waarnaar korthedshalve zij verwezen,

m.b.t. grondbeleid:

- publiek private samenwerking (PPS)
- verwervingsbeleid
- gronduitgifte en grondprijzenbeleid
- faciliteren private initiatieven
- financiële uitgangspunten risico-reserve
- besluitvormingsprocedure, kaderstelling en controle

m.b.t. vastgoedbeleid:

- beleid op gebouw- of projectniveau: sluitende business case
- besluitvorming investeringsprogramma en –projecten
- beleid op vastgoedportefeuilleniveau (geïntegreerd meerjarenprogramma, dekking portefeuillebeleid, segmenten in het portefeuillebeleid, zijnde maatschappelijk vastgoed, onderwijshuisvesting, monumenten, tijdelijk beheer en verduurzaming).
- kadernota IAB (Integraal AccommodatieBeleid).

4.7.3 Grond- en vastgoedbeleid in relatie tot de programma's

Middels grondexploitatie (bouwterreinen in projecten) en faciliteren in gemeentelijke vastgoedaccommodaties wordt bijgedragen aan de maatschappelijke effecten zoals deze zijn opgenomen in de diverse programmaplannen van deze begroting.

Naast het specifieke Programma 10 Stadsontwikkeling, wordt tevens bijgedragen aan het realiseren van effecten op het gebied van:

- Programma 3 "Economie en werkgelegenheid" doordat mede via de grondexploitatie bedrijventerreinen worden aangelegd (Revitalisering Beatrixhaven, Bedrijventerrein Maastricht-Zuid) en (verbouwings)investeringen worden gedaan in locaties voor bijzondere doeleinden (bijv. Mecc, Health Campus) waardoor werkgelegenheid voor de stad en regio kan worden gerealiseerd. Voorts wordt voorzien in mogelijkheden tot vestiging van de mode- en creativiteitsindustrie o.a. Fashionhouse in Vredesteingebouw
- Programma 5 en 6 "Samenleven", doordat mede via grondexploitatie bouwterreinen worden vervaardigd waarmee gefaciliteerd wordt dat welzijnsaccommodaties (zoals gemeenschapshuizen) gerealiseerd kunnen worden en door middel van gemeentelijk vastgoedbeheer accommodaties (maatschappelijk vastgoed) ter beschikking kunnen worden gesteld ten behoeve van bijvoorbeeld welzijnsorganisaties, zoals opvang dak- en thuislozen, kinderopvang etc.
- Programma 7 "Sport", doordat mede via grondexploitatie terreinen worden vervaardigd waarmee gefaciliteerd wordt dat sportaccommodaties worden aangelegd en dat voorzien wordt in de realisatie van binnen- en buitensportaccommodaties (bijv. Multifunctionele kwaliteitssportparken, Zwembad Geusselt, nieuwe Sporthal, Boudodrome alsook ster- en speelvoorzieningen).
- Programma 8 "Kunst en Cultuur", doordat mede via grondexploitatie terreinen worden gefaciliteerd ten behoeve van het versterken van de aanwezigheid van (kunst)instellingen en kunstproducenten en via nieuwbouw en beheer van vastgoedaccommodaties voor kunst- en cultuurvoorzieningen. Te denken valt hier aan Timmerfabriek (Muziekgieterij, Kunstateliers (Theresiaplein), Vredesteingebouw (Toneelgroep Maastricht).
- Programma 9 "Onderwijs", doordat mede via grondexploitatie terreinen en via inzet/verkoop van gemeentelijke vastgoedaccommodaties worden gefaciliteerd ten behoeve van onderwijsvoorzieningen. Te denken valt aan realisatie van diverse Integrale Kindcentra, zoals: IKC de Geluksvogel in Limmel, IKC De Groene Loper en IKC De Heeg. E.e.a. met het oog op het totstandkomen van een goed onderwijsklimaat in Maastricht.
- Programma 11 "Wonen", doordat mede middels grondexploitatie (realisatie bouwterreinen) de in programma 10 vermelde projecten onder meer uitvoering wordt gegeven aan de volkshuisvestingsbehoefte van Maastricht en regio alsmede aan het versterken van de kwaliteit en variatie in woonmilieus in de herstructureringsbuurten en uitleglocaties.
- Programma 12 "Verkeer en mobiliteit", doordat mede middels het gemeentelijk grond-en vastgoedbeleid kan worden voorzien in de beschikbaarstelling van gronden en vastgoedobjecten, welke bijdragen aan de totstandkoming van de robuuste structuren ten behoeve van een duurzame bereikbare stad. Te denken valt hierbij aan het A2-project, het Maaskruisend verkeer in Programma Noord, Tramverbinding Vlaanderen-Maastricht en de realisatie van een ondergrondse fietsenstalling bij Centraal Station in Wyck.
- Programma 14 "Natuur, milieu, water en afval" doordat mede middels grondexploitatie en gronduitgifte ten aanzien van nieuwbouwprojecten duurzaamheids- en milieuvriendelijke maatregelen worden bedongen en dat in het kader van nieuwbouw en bouwkundig onderhoud van gemeentelijk vastgoed maatregelen worden getroffen op het gebied van duurzaamheid, zoals bijvoorbeeld bij Geusseltbad, A-labeling bij nieuwbouw, vervanging door energiezuinige installaties in gebouwen, teneinde de doelstellingen van klimaatneutraal Maastricht te kunnen behalen.

4.7.4 Ontwikkelingen

Algemeen

Na jaren van aanhoudende conjuncturele teruggang en de hiermee gepaarde gaande vraaguitval en saneringen in programma's/stedelijke projecten, zijn de signalen inmiddels weer gematigd positief te noemen.

Het vorig jaar (toen nog broze) ingezette herstel heeft doorgezet. De vraag naar nieuwe woningen, bedrijfsterreinen en kantoorgebouwen lijkt weer wat op gang te komen. Hoewel het meest van toepassing op de grote steden in de randstad van dit land constateren we ook in Maastricht en de regio een toenemende vraag. Voorzichtigheid blijft echter geboden. De regio wordt gekenmerkt door krimp en de corporaties verkeren nog altijd in financieel zware tijden. Hiermee ontstaat er een kwetsbaar investeringsperspectief waardoor dan ook extra waakzaamheid bij de gemeentelijke grondexploitaties geboden is.

Ook op het gebied van maatschappelijk vastgoed is nog steeds sprake van grote verschuivingen en veranderingen. Te denken valt hierbij aan de toename in vrijkomende onderwijsaccommodaties als gevolg van terugloop in leerlingenaantallen. Het vrijkomend 'onderwijsvastgoed' betekent een aanzienlijke herbestemmingopgave met risico's van (langdurige) leegstand. Niettemin lijken we er soms toch in te slagen om vooral bij leegstaande monumentale onderwijsgebouwen een nieuwe herinvulling te bieden (bijv. voormalig Bonnefantencollege Tongerseweg, voormalige school Ambyerstraat Zuid 88). Maar in het algemeen drukt de leegstand en het ontbreken van perspectief op korte termijn de exploitatieresultaten van dergelijke complexen. Daarmee komt ook de courantheid van de gebouwen in de stad onder druk te staan en dus ook de waarde. De ontwikkelingen in het onderwijsveld hebben daarbij tevens gevolgen voor het aantal binnensportaccommodaties (gymzalen), die daarbij vrijkomen. Ook hier blijkt in bepaalde gevallen in de markt toch belangstelling voor te bestaan om voormalige gymzalen te kunnen verwerven.

En niet in de laatste plaats de veranderingen in de sector zorg en welzijn o.a. als gevolg van zware bezuinigingsoperaties in het kader van de 3 decentralisaties in de Jeugdzorg, Participatiewet en WMO (landelijk ad ruim € 4 miljard) zullen grote gevolgen met zich meebrengen in o.a. het afstoten door deze organisaties van hun maatschappelijk vastgoed. Ook met de zorg- en welzijnsinstellingen voeren wij discussie over hoe zij de ontwikkelingen het hoofd bieden en ook de gewenste zorg in de wijken kunnen bieden.

In de Meerjarenprognose Grond- en Vastgoedexploitaties (MPGV, zie hierna) wordt jaarlijks middels een doorkijk in meerjarenperspectief geschetst wat een en ander voor Maastricht zou kunnen betekenen.

Stedelijke programmering woningbouw

Vanaf 2010 heeft de gemeente de plancapaciteit voor de nieuwbouw van woningen binnen de stad teruggebracht van 12.000 naar 3.500 woningen. De huidige plancapaciteit is nog zo'n 3.400 woningen (exclusief studentenhuisvesting). Tot en met het jaar 2020 is er nog behoefte aan de bouw van 500 tot 1000 woningen; deze moeten gezien de behoefte in hoofdzaak gebouwd worden op rustige plekken in of in de directe nabijheid van de binnenstad. Na 2020 is de behoefte aan het toevoegen van woningen onzeker, maar het is belangrijk dat er plancapaciteit beschikbaar blijft die snel kan worden ingezet als de markt daarom vraagt. Ondanks de beperkte bouwopgave wil Maastricht zich blijven vernieuwen om haar vitaliteit te behouden. Zo kan de stad ook voor de toekomstige generaties een aantrekkelijke woonstad zijn en mensen voor kortere of langere tijd aan zich binden. Om dit te bereiken zijn met de vaststelling van de Nota Stedelijke Programmering Woningbouw 2016-2020 in september 2016 keuzes gemaakt en maatregelen genomen.

Voorziening Stedelijke Herprogrammering

Op 26 januari 2010 is de "Stedelijke programmering: programma wonen 2010-2019" vastgesteld. Tengevolge van dit besluit dienden voorgenomen (NIEGG) en lopende exploitaties waar mogelijk aangepast te worden met programmatische en financiële consequenties als gevolg. Het onvermijdbare verlies van de stedelijke programmering (inclusief afwikkelen tekort Karosseer) bedroeg hierbij € 55,2 mln.

De stedelijke programmering woningbouw is een continu en dynamisch proces. Programmeringen worden periodiek gemonitord en geanalyseerd en indien nodig tussendoor bijgesteld (periodieke herijking / risicomangement). Tengevolge hiervan is in 2014 geconstateerd dat er met betrekking tot het bedrijventerrein Lanakerveld de komende jaren geen ontwikkeling zal plaatsvinden. Dientengevolge is er in 2014 een additionele voorziening getroffen ad € 9,9 mln.

Conform afspraak zou na vijf jaar de stedelijke programmering worden herzien. Dit proces is in 2014 opgestart met als resultaat de Nota Stedelijk Programmering 2016-2020. De belangrijkste conclusies hierbij zijn dat er naast een te hoge plancapaciteit ook onwenselijk geachte programmeringen zijn voor wat betreft soort/type woning dan wel locatie. Om ook voor de toekomst de stad Maastricht te behouden als aantrekkelijke woonstad bevat de nota dan ook een palet aan maatregelen. De financiële vertaling van de consequenties voor de gemeentelijke grondexploitaties heeft in de jaarrekening 2015 plaatsgevonden. Voorgaande heeft geresulteerd in een additionele storting in de voorziening stedelijke programmering ad € 17,7 mln.

Over alle jaren heen is hiermee in totaliteit € 82,8 mln. aan voorzieningen getroffen. Inmiddels is vast komen te staan dat voor een bedrag ad € 16,68 mln. het verlies onherroepelijk is en heeft aanwending van de verliesvoorziening plaatsgevonden. Het resterend saldo verliesvoorziening stedelijke herprogrammering bedraagt derhalve nog € 66,2 mln.

Grondprijzenbeleid en uitgiftevoorwaarden

In 2013 zijn door de raad de algemene verkoop- en erfpachtvoorwaarden vastgesteld. Voorts is in 2013 de nieuwe Nota grondprijzen 2013 vastgesteld. De grondprijzenbrief 2017 zal eind 2016 aan het college worden voorgelegd.

PPS

Voor de ontwikkelingen en risico's aangaande PPS-constructies verwijzen wij naar de paragraaf verbonden partijen en de risicoparagraaf.

MPGV

In de kadernota Grond- en Vastgoedbeleid Maastricht 2012 zijn met het oog op een intensievere risicobeheersing een aantal nadere uitwerkingsnota's aangekondigd (MPGV, nota algemene risico(bedrijfs)reserve en nota waarderen en afschrijven), onder meer ter uitvoering van de gedane aanbevelingen van de Rekenkamer in het kader van het onderzoek naar het gemeentelijk Grondbeleid in 2011.

Op basis van voornoemde kadernota is in 2013 een aanvang gemaakt met de eerste Meerjarenprognose Grond- en Vastgoedexploitaties (MPGV). Deze meerjarenprognose plaatst daarmee niet alleen de gemeentelijke grondexploitaties maar ook de gemeentelijk vastgoed-exploitaties in meerjarenperspectief. De MPGV gaat hiermee verder dan de aanbeveling van de Rekenkamer.

Het doel van de MPGV is om op basis van een periodieke risico-inventarisatie een actueel overzicht te verschaffen van alle grond- en vastgoedexploitaties. De MPGV is daarmee meteen een jaarlijks te actualiseren onderbouwing van de benodigde hoogte van de aan te houden algemene bedrijfsreserve Beleid & Ontwikkeling dan wel het gemeentebrede weerstandsvermogen.

De MPGV geeft een financiële vertaling van het huidige gemeentelijke beleid en werkwijze (programmatisch, parameters, weerstandsvermogen) binnen het economische klimaat en informeert de gemeenteraad, kort gezegd, over:

- De stand van zaken in de grond- en vastgoedexploitaties qua programma, planning en financiën.
- Ontwikkelingen in het afgelopen jaar.
- Prognoses in meerjarenperspectief per exploitatie en voor de totale portefeuille van de kasstromen en daarmee samenhangende financieringsbehoefte.
- Overzicht van de risico's van de grond- en vastgoedexploitaties en mutaties daarin.

Grondexploitatie

Belangrijke uitgangspunten bij het beoordelen van de resultaten van de grondexploitatie zijn het voorzichtigheidsprincipe (verliezen nemen wanneer ze zich voordoen) en realisatieprincipe (winsten nemen bij voldoende zekerheid van behalen). Deze uitgangspunten hanterende bij het beoordelen van de effecten van de economische crisis en de hieruit voortvloeiende stedelijke herprogrammering zorgden er voor dat de afgelopen jaren een substantiële afwaardering en verliesvoorziening (zie ook voorgaande paragraaf inzake de Voorziening Stedelijke Herprogrammering) met betrekking tot de grondexploitatie heeft plaatsgevonden. Voorts kenmerkt de toekomstige grondexploitatie van de gemeente Maastricht zich door inbreidings- en herstructureringsopgaven welke een beperkter/geen winstpotentieel kennen dan het exploiteren van (grootschalige) uitleggebieden.

Deze kenmerken, tezamen met de in verleden genomen verliesneming stedelijke herprogrammering, zorgen ervoor dat de meest recente hercalculaties (jaarrekening 2015) een geprognoseerd resultaat laten zien van € 0,04 mln. positief (contante waarde). Hierbij nopen de aanhoudende economische crisis en negatieve ontwikkelingen in de grond- en vastgoedmarkt tot terughoudendheid en voorzichtigheid. Specifieke aandacht vergt hierbij de stedelijke programmering woningbouw. Zoals eerder genoemd is in 2015 de Nota Stedelijke Programmering 2016-2020 afgerond. De belangrijkste conclusies hierbij zijn dat er naast een te hoge plancapaciteit ook onwenselijk geachte programmeringen zijn voor wat betreft soort/type woning dan wel locatie. Om ook voor de toekomst de stad Maastricht te behouden als aantrekkelijke woonstad zullen keuzes gemaakt en maatregelen genomen worden.

Voor een verdere detaillering en toelichting op de grondexploitaties verwijzen wij naar de hercalculaties jaarrekening 2015 alsmede de MPG 2015.

De commissie BBV heeft middels een nieuwe notitie grondexploitaties aanvullen/nieuwe regels voor grondexploitaties vastgesteld. Met ingang van 2016 gelden deze nieuwe regels. Voor verdere uitwerking van deze regels en mogelijke effecten verwijzen wij naar de verderop opgenomen alinea actuele ontwikkelingen.

Beheer en exploitatie

Hoewel er de afgelopen periode forse stappen zijn gezet om het aantal vastgoedobjecten terug te dringen dat fors negatief drukt op de gemeentelijke vastgoedportefeuille (bijv. verkoop vml. Bonenfantencollege a/d Tongersweg 135, principe-verkoop Francois de Veyestraat 4-6 vml. Rijkskantoorgebouw aan COA), is er toch nog een aantal panden in gemeentelijk bezit die bijzondere aandacht vragen en extra inspanningen. Bedoeld zijn hier in het bijzonder de leegstand in de gemeentelijke panden Randwycksingel 22 en Francois de Veyestraat 9.

De afname in leerlingenaantallen en afstoting van schoolgebouwen aan de – mede in het kader van de vorming van nieuwe Integrale Kind Centra (IKC's) - hebben hun uitwerking in toenemende herhuisvestings-bewegingen en daardoor toenemende leegstand van vrijkomende onderwijsgebouwen.

Met betrekking tot het uitvoering geven aan de op 21 april 2015 door de gemeenteraad vastgestelde uitvoeringsnota 'toekomstbestendige binnensportaccommodaties' vastgesteld, waarbij werd besloten dat in 2015 en 2016 vijf binnensportaccommodaties niet langer noodzakelijk zijn voor onderwijs- en sportgebruik en worden afgestoten, lijkt in de markt toch in enige mate interesse te bestaan om dergelijke accommodaties particulier af te nemen. In 2017 zal hierin meer duidelijk ontstaan of verkoop/verhuring succesvol kan worden genoemd dan wel of dit voor de gemeente gepaard zal gaan met toename in tijdelijke beheerskosten of afwaarderingen van bestaande boekwaarden. Ook dit zal in de MPG 2015 onderwerp van aandacht zijn.

Weerstandsvermogen/Algemene reserve

Met de vaststelling van de reeds in de Kadernota Grond- en Vastgoedbeleid aangekondigde uitwerkingsnota "algemene reserve BenO en weerstandsvermogen grond- en vastgoedexploitaties" vindt de verdere uitwerking van het benodigde weerstandsvermogen plaats in de MPG 2015. Samenvattend kan gesteld worden dat:

De benodigde weerstandscapaciteit van de grond- en vastgoedexploitaties wordt jaarlijks in de MeerjarenPrognose Grond- en Vastgoedexploitaties (MPG 2015) bepaald aan de hand van de optelsom van:

- de projectrisico's voortvloeiende uit de risicoanalyse van de plannen in ontwikkeling;
- het niet afgedekte resultaat van het reële scenario van de vastgoedportefeuille voor de toekomstige jaren;
- de generieke risico's voortvloeiende uit de worst case doorrekening van de plannen in exploitatie, bouwprojecten en vastgoedportefeuille, waarbij per risico een parameter is aangehouden die jaarlijks wordt gewogen met een percentage.

De generieke risico's voor zowel voor de grond- als de vastgoedportefeuille worden jaarlijks in de MPG 2015 benoemd, waarbij de kans dat een bepaald risico zich zal voordoen, wordt omgezet naar een wegingsfactor. De wegingsfactoren zijn 75% bij een hoog risico, 50% bij een middelgroot risico en 25% bij een laag risico. Voor de MPG 2015 zijn de generieke risico's met bijbehorende wegingsfactoren bepaald.

De wegingsfactoren generieke risico's bouwgrondexploitatie zijn:

- Stijging van de rente 25%
- Stijging van de kosten 50%
- Daling van de opbrengsten 50%
- Vertraging van de afzet 75%

De wegingsfactoren generieke risico's vastgoedexploitatie zijn:

- Stijging van de rente 25%
- Indexering van de kosten/opbrengsten 50%
- Leegstand 75%

Actuele ontwikkelingen

Met de komst van de nieuwe Omgevingswet (hierna Ow) (verwachte inwerkingtreding 1e kwartaal 2019) en de aanpalende wetgeving Aanvullingswet grondeigendom, die naar verwachting min of meer gelijktijdig in de Ow zal opgaan, zal het wettelijk instrumentarium voor toekomstige inrichting van de fysieke woon- en leefomgeving forse veranderingen ondergaan en geheel op een nieuwe leest worden geschoeid.

Zo komt er gewijzigde regelgeving ten aanzien van nieuwe instrumenten voor de ruimtelijke planvorming (o.a. omgevingsvisie, programma, omgevingsplan), kostenverhaalsregeling, voorkeursrecht en zal ook de onteigeningsregelgeving geheel worden gewijzigd.

Deze nieuwe regelgeving zal gevolgen hebben voor huidige gemeentelijke structuurvisie, die straks in een nieuwe omgevingsvisie zal opgaan. Dit zal ook betekenen dat het gemeentelijk grond- en vastgoedbeleid, zoals vastgelegd in de Kadernota Grond- en Vastgoedbeleid (raadsbesluit april 2012), alsdan een herijking c.q. herziening zal ondergaan. Het voornemen bestaat dan ook om de herziening die voor het grond- en vastgoedbeleid, inclusief het bijhorend verwervings- en taxatieprotocol, aanvankelijk in 2017 was beoogd, eerst dan ter hand te nemen als het hierboven genoemd nieuw wettelijk kader in werking is getreden.

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 worden gemeenten belastingplichtig voor de Vennootschapsbelasting (Wetsvoorstel "Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen"). Deze invoering kan leiden tot een belastingplicht voor de vastgoed- en bouwgrondexploitatie. De gemeente Maastricht heeft een stuurgroep aangesteld om de gevolgen van dit wetsvoorstel en eventuele beheersmaatregelen voor de gemeente in kaart te brengen. Vooral nog is het standpunt van de stuurgroep dat zowel vastgoedexploitaties (fiscaal gezien normaal vermogensbeheer) als wel de bouwgrondexploitatie (fiscaal gezien verliesgevend) niet leiden tot een vennootschapsbelastingplicht. Afstemming met de belastingdienst zal eind 2016 plaatsvinden.

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Zoals eerder genoemd heeft de commissie BBV een nieuwe notitie omtrent grondexploitaties gepubliceerd. De redenen hiervoor zijn de forse afboekingen van gemeenten op grondposities in de afgelopen jaren, de aanbevelingen uit het rapport Vernieuwing BBV over transparantie en vergelijkbaarheid en de aankomende Omgevingswet. De afbakening was ook onvermijdelijk in het kader van de aankomende Vpb-plicht voor gemeenten. Het heeft namelijk een bijdrage geleverd in de fiscale discussie over de afbakening van de ondernemersactiviteit en de toe te rekenen kosten en opbrengsten. De belangrijkste wijzigingen behelzen:

Grondexploitaties (ook wel bouwgronden in exploitaties = BIE)

1. De looptijd van grondexploitaties wordt in principe beperkt tot 10 jaar (> 10 jaar enkel toegestaan mits goed gemotiveerd en geautoriseerd door de raad);
2. geen indexering meer toepassen op toekomstige opbrengsten welke een langere planningshorizon hebben dan 10 jaar (verplichte maatregel);
3. verplichte eenduidige kostentoerekening grondexploitaties (kosten Wro=kosten BBV = kosten Vpb);
4. rentetoerekening aan grondexploitaties baseren op werkelijke rente vreemd vermogen;
5. de disconteringsvoet wordt gelijkgesteld aan de rentevoet.

De wijzigingen kunnen gevolgen hebben voor de begroting 2017 en verdere jaren. Deze gevolgen zullen eerst bij de hercalculaties jaarrekening 2016 (gepland begin 2017) inzichtelijk worden gemaakt.

Strategische gronden (ook wel niet in exploitatie genomen gronden = NIEG)

1. De categorie strategische gronden onder de vlottende activa/onderhanden werk vervalt. Strategische gronden moeten gepresenteerd worden onder materiële vaste activa (MVA).
2. De waarderingsgrondslag wordt nu verkrijgingprijs of duurzaam lagere marktwaarde. De gronden kunnen op basis van de boekwaarde per 1-1-2016 worden geherrubriceerd. Eventuele duurzame waardeverminderingen (indien sprake is van een lagere marktwaarde) moeten uiterlijk 31 december 2019 leiden tot afwaardering van deze gronden.
3. Deze verandering betekent ook dat het met ingang van 1-1-2016 niet meer is toegestaan om rente en voorbereidingskosten toe te rekenen aan deze strategische gronden (activeren). Wel kunnen onder bepaalde voorwaarden de voorbereidingskosten nog geactiveerd worden onder immateriële vaste activa.

Middels een gemeentebrede werkgroep worden de effecten van deze wijzigingen in kaart gebracht. Met betrekking tot de volgende strategische gronden zal de boekwaarde 1-1-2016 geherrubriceerd worden naar materiële vaste activa:

- Bieslanderweg Cannerweg € 560.000
- Oud-Wyck-Palace € 907.000
- Dousberg € 280.000
- Lanakerveld € 2.297.000

Met betrekking tot de gebiedsontwikkeling Noordoost vindt nog verdere inventarisatie plaats. Dit tengevolge de opzet van Noordoost welke een gebiedsontwikkeling in de ruimste zin van het woord is en bestaat uit een palet van projecten en maatregelen. De afzonderlijke deelprojecten zullen (laatste kwartaal 2016) beoordeeld en geherrubriceerd worden.

BIJLAGEN

Bijlage 1 Samenstelling van het college van B&W

De samenstelling van het college:

Mw. Annemarie Penn –
te Strake

Burgemeester,
Integrale Veiligheid &
Openbare orde,
(Eu)regionale
Samenwerking, Public
Affairs, Lobby,
Communicatie, Toezicht &
Handhaving,
Woonwagzaken

Dhr. André Willems

Wethouder Sociale
Zekerheid, Re-integratie
en Arbeidsmarktbeleid,
Armoede, Integraal
Ouderenbeleid,
Stadsbeheer, Sport &
Recreatie en tevens
loco-burgemeester

Mw. Mieke Damsma

Wethouder Cultuur,
Onderwijs, Jeugdzorg,
Gezondheid en Student
& Stad

Dhr. Jack Gerats

Wethouder Wmo,
Welzijn,
Burgerparticipatie,
Buurten en
Vergunning-verlening

Dhr. Gerdo van
Grootheest

Wethouder Ruimtelijke
Ontwikkeling, Wonen,
Landschapsinrichting,
Natuur, Monumenten,
Archeologie,
Duurzaamheid, Milieu,
Water en Dierenwelzijn

Dhr. John Aarts

Wethouder Economie,
Mobiliteit, Financiën,
Vastgoed, Personeel &
Organisatie

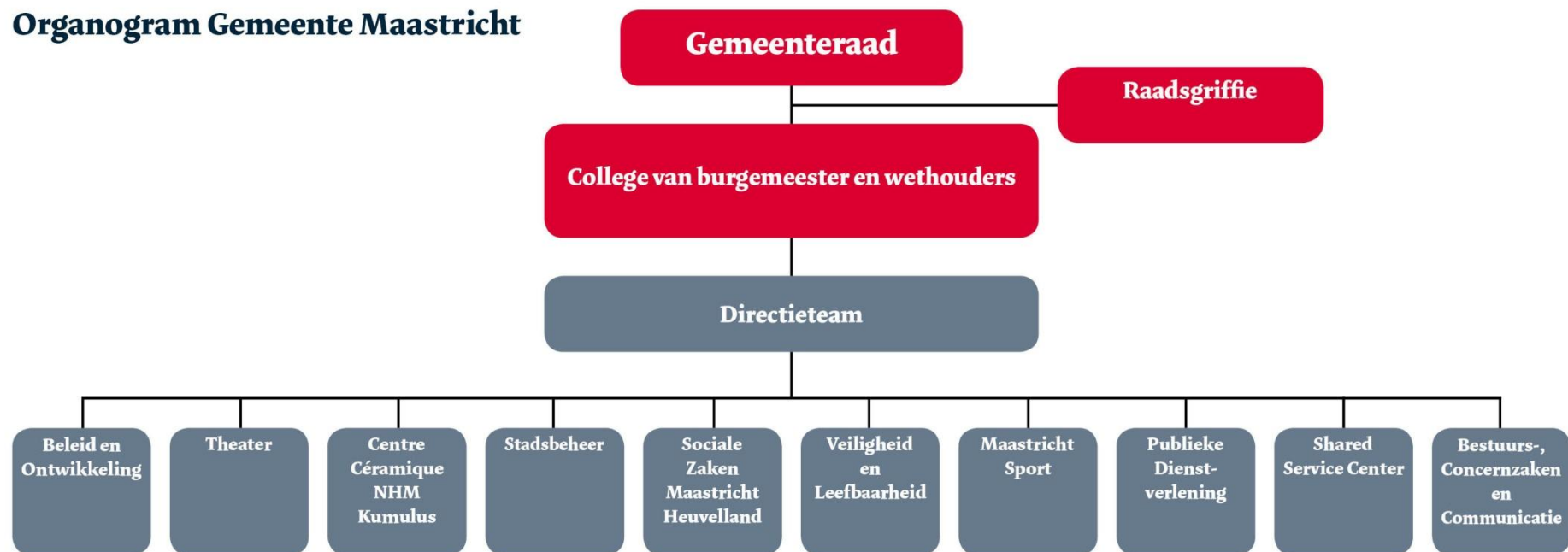

Dhr. Piet Buijtels

Gemeentesecretaris

Bijlage 2 Organisatieschema in 2016

Organogram Gemeente Maastricht

Versie, 1 januari 2016

Bijlage 3 Reserves en voorzieningen

		Stand per 1-1-2016	Rente	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-16
RESERVES						
Programma 1: Bestuur en dienstverlening						
Productiemiddelen BCC	f	40.751		16.280	14.094	42.937
Verkiezingen	br	444.229		172.888	180.000	437.117
		484.980	0	189.168	194.094	480.054
Programma 3: Economie en werkgelegenheid						
Wervingsfonds acquisitie	br	120.304		73.196	100.000	93.500
Evenementenfonds	br	159.765		40.000	0	199.765
Beleidsinitiatieven aanloopstraten	br	196.801		132.668	252.500	76.969
		476.870	0	245.864	352.500	370.234
Programma 5 en 6: Samenleven						
Innovatieopdracht Samenleven	br	2.621.330		0	1.748.600	872.730
Investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur	br	2.715.000		2.731.000	1.450.000	3.996.000
Decentralisaties sociaal domein	br	2.374.304		0	1.317.156	1.057.148
		7.723.634	0	2.731.000	4.528.756	5.925.878
Programma 7: Sport en recreatie						
Combinatie functie	br	1.102.343		238.854	897.596	443.601
Bedrijfs/egalisatie reserve Sport	er	89.789		0	89.000	789
Productiemiddelen Sport	f	40.689		0	0	40.689
Spreadingsplan Sport	f	5.556.349		150.000	38.810	5.667.539
		6.789.170	0	388.854	1.025.406	6.152.618
Programma 8: Kunst en cultuur						
Sociaal/economische/culturele impulsprojecten	br	2.525.296		0	1.200.000	1.325.296
Bedrijfs/egalisatie reserve CC	er	67.448		0	0	67.448
Bedrijfs/egalisatie reserve NHMM	er	331.353		0	0	331.353
Heiligdomsvaart	br	34.649		8.470	0	43.119
Reuzenfestival	br	7.147		5.229	0	12.376
Bedrijfs/egalisatie reserve Theater	er	197		0	0	197
NHMM: Collectiebeheer (inrichtingsfonds)	br	23.224		0	0	23.224
		2.989.314	0	13.699	1.200.000	1.803.013
Programma 10: Stadsontwikkeling						
Bestemmingsreserve project A2	br	7.422.199		28.835.942	28.224.109	8.034.032
Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost	br	5.607.026		0	2.087.827	3.519.199
Egalisatiereserve Mecc	br	1.248.947		1.131.478	0	2.380.425
		14.278.172	0	29.967.420	30.311.936	13.933.656
Programma 12: Verkeer en mobiliteit						
Mobiliteitsfonds	br	8.907.828		2.696.604	10.104.728	1.499.704
Productiemiddelen Parkeren	f	0		0	0	0
Productiemiddelen Verkeersregelinstallaties	f	2.664.237		873.126	128.570	3.408.793
		11.572.065	0	3.569.730	10.233.298	4.908.497
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken						
Productiemiddelen Openbare verlichting	br	950.501		840.623	505.827	1.285.297
		2.435.716	0	840.623	1.991.042	1.285.297

		Stand per 1-1-2016	Rente	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-16
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven						
Algemene reserve	ar	6.624.195		0	0	6.624.195
Vruchtboomfonds (Nutsbedrijven)	bbr	130.501.883	8.433.382	5.440.535	28.414.087	115.961.713
Egalisatiereserve I&A	br	657.579		268.000	0	925.579
Bedrijfs/egalisatie reserve PD	er	152.052		0	0	152.052
Bedrijfs/egalisatie reserve SZ	er	994.591		0	300.549	694.042
Productiemiddelen SZ	f	832.843		93.315	25.852	900.306
Bedrijfs/egalisatie reserve SSC	er	419.230		75.000	75.000	419.230
Bedrijfs/egalisatie reserve VL	er	301.435		0	45.000	256.435
Productiemiddelen SSC	f	994.988		130.495	88.360	1.037.123
Productiemiddelen SSC - IAS	f	1.476.922		2.201.441	3.079.144	599.219
Productiemiddelen SSC - Huisvesting	f	1.318.699		2.448.404	1.771.245	1.995.858
Financieringsreserve I&A	f	2.388.502		773.000	1.149.948	2.011.554
Bedrijfs/egalisatie reserve BCC	er	352.536		108.149	0	460.685
Organisatieontwikkeling/frictie/trainees	br	1.001.443		325.000	511.867	814.576
Productiemiddelen ICT BO	f	287.238		150.000	162.842	274.396
Productiemiddelen VL	f	764.003		122.813	478.216	408.600
Productiemiddelen SB	f	3.917.436		1.750.000	1.324.899	4.342.537
Bedrijfs/egalisatie reserve SB	er	563.194		0	300.000	263.194
Productiemiddelen PD	f	1.472.504		143.164	13.834	1.601.834
Kumulus: automatisering	f	157.878		0	0	157.878
Productiemiddelen Kumulus / CC	f	866.506		235.035	182.501	919.040
Productiemiddelen Theater	f	8.310		114.648	126.852	-3.894
Incidenteel resultaat 2015/2016	br	668		0	0	668
		158.975.649	8.433.382	15.152.999	41.745.209	140.816.821
Totaal reserves programma's 1 t/m 15		206.664.963	8.433.382	53.099.357	92.521.635	175.676.067

		Stand per 1-1-2016	Rente	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-16
VOORZIENINGEN						
Programma 1: Bestuur en dienstverlening						
APPA	v	2.983.686		0	0	2.983.686
		2.983.686	0	0	0	2.983.686
Programma 7: Sport en recreatie						
Onderhoud buitensportaccommodaties (velden/infra)	v	1.395.630		1.189.817	1.933.185	652.262
Onderhoud buitensportaccommodaties (kleed-clubgebouwen)	v	0		224.063	224.063	0
Onderhoud buitensportaccommodaties/kleed- clubgebouwen (eigenaar)	v	147.853		166.522	62.445	251.930
Onderhoud binnensportaccommodaties (eigenaar)	v	52.470		300.575	261.640	91.405
Onderhoud binnensportaccommodaties (huurder)	v	0		324.549	324.549	0
Sportinventaris binnensportaccommodaties	v	0		81.501	81.501	0
Onderhoud Geusseltbad (eigenaar)	v	553.055		285.461	293.285	545.231
Onderhoud Geusseltbad (huurder)	v	0		435.000	435.000	0
Jachthaven St.Pieter	v	120.358		41.006	0	161.364
Friciekosten afstoten gymzalen	v	725.000		0	400.000	325.000
Onderhoud stadion Geusselt	v	227.482		148.835	109.404	266.913
Speelvoorzieningen	v	507.898		179.436	250.000	437.334
		3.729.746	0	3.376.765	4.375.072	2.731.439
Programma 8: Kunst en cultuur						
Kumulus: instrumentarium	v	171.726		12.835	0	184.561
Kumulus: instrumentarium (Valkenburg)	v	58.664		0	0	58.664
Kumulus: onderhoud Herbenusstraat	v	86.428		53.320	0	139.748
Kumulus: onderhoud St.Maartenspoort	v	78.742		19.742	0	98.484
Groot onderhoud CC	v	576.639		86.000	25.361	637.278
Groot onderhoud NHMM	v	107.290		15.374	0	122.664
Theater: Groot onderhoud	v	144.256		76.486	64.364	156.378
		1.257.508	0	263.757	123.488	1.397.777
Programma 9: Onderwijs						
SIB: Unilocatie Leeuwenborgh Trajectum	v	71.140		0	0	71.140
		142.811	0	0	71.671	71.140
Programma 10: Stadsontwikkeling						
Preventief onderhoud gemeentelijk BOG	v	1.081.272		2.303.459	2.370.446	1.014.285
Preventief onderhoud Mecc	v	874.300		883.043	0	1.757.343
Stadsvernieuwing / Stedelijke vernieuwing ISV	v	7.033.959		0	1.666.671	5.367.288
		9.169.908	0	3.186.502	4.217.494	8.138.916
Programma 11: Volkshuisvesting						
Leefbaarheidsfonds corporaties/gemeente	v	1.993.173		0	669.000	1.324.173
		1.993.173	0	0	669.000	1.324.173
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken						
Productiemiddelen Riolen	v	10.353.296		5.058.987	1.256.870	14.155.413
IBOR groen/bomen	v	1.027.935		794.245	1.637.257	184.923
IBOR verhardingen	v	2.075.510		2.752.422	2.881.977	1.945.955
IBOR kunstwerken	v	485.146		668.018	1.141.593	11.571
IBOR walmuren/vestingwerken	v	180.905		244.315	280.734	144.486
IBOR infrastructurele werken	v	102.803		71.589	174.392	0
Vestingvisie	v	844.948		0	748.179	96.769
		15.787.092	0	9.589.576	8.837.551	16.539.117
Programma 14: Natuur,milieu en afvalbeleid						
Afval	v	1.417.022		205.030	284.883	1.337.169
		1.417.022	0	205.030	284.883	1.337.169
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven						
Mediamix effecten	v	20.260		0	0	20.260
Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten	v	204.567		0	0	204.567
WA eigen risico	v	142.100		0	0	142.100
FLO overgangsrecht	v	29.994		0	0	29.994
Frictie/Mobiliteit VL	v	715.593		0	216.000	499.593
Voorz. Herstructurering MTB	v	2.370.000		0	0	2.370.000
MTB	v	5.000.000		0	0	5.000.000
		8.743.596	0	0	477.082	8.266.514
Totaal voorzieningen programma's 1 t/m 15		45.937.564	0	16.621.630	19.769.263	42.789.931
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN		252.602.528	8.433.382	69.720.987	112.290.898	218.465.999

		Stand per 1-1-2017	Rente	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-17
RESERVES						
Programma 1: Bestuur en dienstverlening						
Productiemiddelen BCC	f	42.937		16.410	18.800	40.547
Verkiezingen	br	437.117		174.271	200.000	411.388
		480.054	0	190.681	218.800	451.935
Programma 3: Economie en werkgelegenheid						
Wervingsfonds acquisitie	br	93.500		73.782	100.000	67.282
Evenementenfonds	br	199.765		40.320	81.000	159.085
Beleidsinitiatieven aanloopstraten	br	76.969		133.729	195.000	15.698
		370.234	0	247.831	376.000	242.065
Programma 5 en 6: Samenleven						
Innovatieopdracht Samenleven	br	872.730		0	340.000	532.730
Investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur	br	3.996.000		0	1.610.333	2.385.667
Decentralisaties sociaal domein	br	1.057.148		0	667.148	390.000
		5.925.878	0	0	2.617.481	3.308.397
Programma 7: Sport en recreatie						
Combinatie functie	br	443.601		240.765	505.186	179.180
Bedrijfs/egalisatie reserve Sport	er	789		0	0	789
Productiemiddelen Sport	f	40.689		0	20.000	20.689
Spreadingsplan Sport	f	5.667.539		34.050	2.021.249	3.680.340
		6.152.618	0	274.815	2.546.435	3.880.998
Programma 8: Kunst en cultuur						
Sociaal/economische/culturele impulsprojecten	br	1.325.296		0	1.325.296	0
Bedrijfs/egalisatie reserve CC	er	67.448		0	0	67.448
Bedrijfs/egalisatie reserve NHMM	er	331.353		0	0	331.353
Heiligdomsvaart	br	43.119		8.538	0	51.657
Reuzenfestival	br	12.376		5.271	0	17.647
Bedrijfs/egalisatie reserve Theater	er	197		0	0	197
NHMM: Collectiebeheer (inrichtingsfonds)	br	23.224		0	0	23.224
		1.803.013	0	13.809	1.325.296	491.526
Programma 10: Stadsontwikkeling						
Bestemmingsreserve project A2	br	8.034.032		0	4.100.000	3.934.032
Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost	br	3.519.199		0	3.210.327	308.872
Egalisatiereserve Mecc	br	2.380.425		1.032.973	0	3.413.398
		13.933.656	0	1.032.973	7.310.327	7.656.302
Programma 12: Verkeer en mobiliteit						
Mobiliteitsfonds	br	1.499.704		2.249.479	3.735.926	13.257
Productiemiddelen Parkeren	f	0		1.330.560	1.313.982	16.578
Productiemiddelen Verkeersregelinstallaties	f	3.408.793		880.111	265.844	4.023.060
		4.908.497	0	4.460.150	5.315.752	4.052.895
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken						
Productiemiddelen Openbare verlichting	br	1.285.297		847348	548496	1.584.149
		1.285.297	0	847.348	548.496	1.584.149

		Stand per 1-1-2017	Rente	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-17
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven						
Algemene reserve	ar	6.624.195		0	0	6.624.195
Vruchtboomfonds (Nutsbedrijven)	bbr	115.961.713	8.338.252	3.766.443	14.479.691	113.586.717
Egalisatiereserve I&A	br	925.579		270.144	0	1.195.723
Bedrijfs/egalisatie reserve PD	er	152.052		0	0	152.052
Bedrijfs/egalisatie reserve SZ	er	694.042		0	250.000	444.042
Productiemiddelen SZ	f	900.306		94.062	61.731	932.637
Bedrijfs/egalisatie reserve SSC	er	419.230		75.000	75.000	419.230
Bedrijfs/egalisatie reserve VL	er	256.435		9.000	206.000	59.435
Productiemiddelen SSC	f	1.037.123		131.539	85.542	1.083.120
Productiemiddelen SSC - IAS	f	599.219		2.586.131	3.202.515	-17.165
Productiemiddelen SSC - Huisvesting	f	1.995.858		2.467.991	1.734.943	2.728.906
Financieringsreserve I&A	f	2.011.554		781.400	1.487.646	1.305.308
Bedrijfs/egalisatie reserve BCC	er	460.685		21.026	0	481.711
Organisatieontwikkeling/frictie/trainees	br	814.576		327.600	0	1.142.176
Productiemiddelen ICT BO	f	274.396		151.200	243.558	182.038
Productiemiddelen VL	f	408.600		122.640	152.993	378.247
Productiemiddelen SB	f	4.342.537		1.550.000	1.435.241	4.457.296
Bedrijfs/egalisatie reserve SB	er	263.194		0	100.000	163.194
Productiemiddelen PD	f	1.601.834		144.309	15.736	1.730.407
Kumulus: automatisering	f	157.878		0	0	157.878
Productiemiddelen Kumulus / CC	f	919.040		236.915	190.609	965.346
Productiemiddelen Theater	f	-3.894		115.129	97.895	13.340
Incidenteel resultaat 2015/2016	br	668		0	0	668
		140.816.821	8.338.252	12.850.529	23.819.100	138.186.502
Totaal reserves programma's 1 t/m 15		175.676.067	8.338.252	19.918.136	44.077.687	159.854.768

		Stand per 1-1-2017	Rente	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-17
VOORZIENINGEN						
Programma 1: Bestuur en dienstverlening						
APPA	v	2.983.686		0	0	2.983.686
		2.983.686	0	0	0	2.983.686
Programma 7: Sport en recreatie						
Onderhoud buitensportaccommodaties (velden/infra)	v	652.262		1.199.336	1.256.344	595.254
Onderhoud buitensportaccommodaties (kleed-clubgebouwen)	v	0		225.856	226.752	-896
Onderhoud buitensportaccommodaties/kleed- clubgenouwen (eigenaar)	v	251.930		167.854	54.730	365.054
Onderhoud binnensportaccommodaties (eigenaar)	v	91.405		302.980	222.572	171.813
Onderhoud binnensportaccommodaties (huurder)	v	0		327.145	328.444	-1.299
Sportinventaris binnensportaccommodaties	v	0		82.153	82.479	-326
Onderhoud Geusseltbad (eigenaar)	v	545.231		255.461	262.579	538.113
Onderhoud Geusseltbad (huurder)	v	0		348.000	348.000	0
Jachthaven St.Pieter	v	161.364		41.334	0	202.698
Friciekosten afstoten gymzalen	v	325.000		0	325.000	0
Onderhoud stadion Geusselt	v	266.913		150.026	38.019	378.920
Speelvoorzieningen	v	437.334		180.871	250.000	368.205
		2.731.439	0	3.281.016	3.394.919	2.617.536
Programma 8: Kunst en cultuur						
Kumulus: instrumentarium	v	184.561		0	0	184.561
Kumulus: instrumentarium (Valkenburg)	v	58.664		0	0	58.664
Kumulus: onderhoud Herbenusstraat	v	139.748		53.747	29.765	163.730
Kumulus: onderhoud St.Maartenspoort	v	98.484		19.900	23.799	94.585
Groot onderhoud CC	v	637.278		86.688	328.203	395.763
Groot onderhoud NHMM	v	122.664		15.497	8.448	129.713
Theater: Groot onderhoud	v	156.378		76.485	232.863	0
		1.397.777	0	252.317	623.078	1.027.016
Programma 9: Onderwijs						
SIB: Unilocatie Leeuwenborgh Trajectum	v	71.140		0	0	71.140
		71.140	0	0	0	71.140
Programma 10: Stadsontwikkeling						
Preventief onderhoud gemeentelijk BOG	v	1.014.285		2.321.887	1.729.314	1.606.858
Preventief onderhoud Mecc	v	1.757.343		883.043	0	2.640.386
Stadsvernieuwing / Stedelijke vernieuwing ISV	v	5.367.288		0	1.176.407	4.190.881
		8.138.916	0	3.204.930	2.905.721	8.438.125
Programma 11: Volkshuisvesting						
Leefbaarheidsfonds corporaties/gemeente	v	1.324.173		0	670.000	654.173
		1.324.173	0	0	670.000	654.173
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken						
Productiemiddelen Riolen	v	14.155.413		5.099.459	1.514.586	17.740.286
IBOR groen/bomen	v	184.923		800.599	815.000	170.522
IBOR verhardingen	v	1.945.955		2.774.441	3.504.350	1.216.046
IBOR kunstwerken	v	11.571		678.453	654.000	36.024
IBOR walmuren/vestingwerken	v	144.486		246.270	391.733	-977
IBOR infrastructurele werken	v	0		72.162	72.448	-286
Vestingvisie	v	96.769		0	0	96.769
		16.539.117	0	9.671.384	6.952.117	19.258.384
Programma 14: Natuur, milieu en afvalbeleid						
Afval	v	1.337.169		206.670	309.798	1.234.041
		1.337.169	0	206.670	309.798	1.234.041
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven						
Mediamix effecten	v	20.260		0	0	20.260
Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten	v	204.567		0	0	204.567
WA eigen risico	v	142.100		0	0	142.100
FLO overgangsrecht	v	29.994		0	0	29.994
Frictie/Mobiliteit VL	v	499.593		0	0	499.593
Voorz. Herstructurering MTB	v	2.370.000		0	0	2.370.000
MTB	v	5.000.000		0	0	5.000.000
		8.266.514	0	0	0	8.266.514
Totaal voorzieningen programma's 1 t/m 15		42.789.931	0	16.616.317	14.855.633	44.550.615
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN		218.465.999	8.338.252	36.534.453	58.933.320	204.405.384

		Stand per 1-1-2018	Rente	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-18
RESERVES						
Programma 1: Bestuur en dienstverlening						
Productiemiddelen BCC	f	40.547		16.410	18.240	38.717
Verkiezingen	br	411.388		174.271	200.000	385.659
		451.935	0	190.681	218.240	424.376
Programma 3: Economie en werkgelegenheid						
Wervingsfonds acquisitie	br	67.282		73.782	100.000	41.063
Evenementenfonds	br	159.085		40.320	75.000	124.405
Beleidsinitiatieven aanloopstraten	br	15.698		133.729	140.000	9.428
		242.065	0	247.831	315.000	174.896
Programma 5 en 6: Samenleven						
Innovatieopdracht Samenleven	br	532.730		0	226.000	306.730
Investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur	br	2.385.667		0	1.475.333	910.334
Decentralisaties sociaal domein	br	390.000		0	170.000	220.000
		3.308.397	0	0	1.871.333	1.437.064
Programma 7: Sport en recreatie						
Combinatie functie	br	179.180		240.765	380.186	39.759
Bedrijfs/egalisatie reserve Sport	er	789		0	0	789
Productiemiddelen Sport	f	20.689		0	20.000	689
Spreadingsplan Sport	f	3.680.340		67.464	2.500.000	1.247.804
		3.880.998	0	308.229	2.900.186	1.289.041
Programma 8: Kunst en cultuur						
Sociaal/economische/culturele impulsprojecten	br	0		0	0	0
Bedrijfs/egalisatie reserve CC	er	67.448		0	0	67.448
Bedrijfs/egalisatie reserve NHMM	er	331.353		0	0	331.353
Heiligdomsvaart	br	51.657		8.538	60.262	-67
Reuzenfestival	br	17.647		5.271	0	22.918
Bedrijfs/egalisatie reserve Theater	er	197		0	0	197
NHMM: Collectiebeheer (inrichtingsfonds)	br	23.224		0	0	23.224
		491.526	0	13.809	60.262	445.073
Programma 10: Stadsontwikkeling						
Bestemmingsreserve project A2	br	3.934.032		0	3.934.032	0
Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost	br	308.872		2.388.142	0	2.697.014
Egalisatiereserve Mecc	br	3.413.398		899.286	0	4.312.684
		7.656.302	0	3.287.428	3.934.032	7.009.698
Programma 12: Verkeer en mobiliteit						
Mobiliteitsfonds	br	13.257		2.430.935	1.850.639	593.553
Productiemiddelen Parkeren	f	16.578		1.310.400	1.281.214	45.764
Productiemiddelen Verkeersregelinstallaties	f	4.023.060		880.111	609.275	4.293.896
		4.052.895	0	4.621.446	3.741.128	4.933.213
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken						
Productiemiddelen Openbare verlichting	br	1.584.149		847.348	607.799	1.823.698
		1.584.149	0	847.348	607.799	1.823.698

		Stand per 1-1-2018	Rente	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-18
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven						
Algemene reserve	ar	6.624.195		0	0	6.624.195
Vruchtboomfonds (Nutsbedrijven)	bbr	113.586.717	8.339.268	5.177.391	14.474.361	112.629.015
Egalisatiereserve I&A	br	1.195.723		270.144	0	1.465.867
Bedrijfs/egalisatie reserve PD	er	152.052		0	0	152.052
Bedrijfs/egalisatie reserve SZ	er	444.042		0	250.000	194.042
Productiemiddelen SZ	f	932.637		94.062	62.754	963.945
Bedrijfs/egalisatie reserve SSC	er	419.230		40.000	40.000	419.230
Bedrijfs/egalisatie reserve VL	er	59.435		109.000	168.435	0
Productiemiddelen SSC	f	1.083.120		131.539	92.989	1.121.670
Productiemiddelen SSC - IAS	f	-17.165		2.941.337	2.518.667	405.505
Productiemiddelen SSC - Huisvesting	f	2.728.906		2.467.991	1.912.649	3.284.248
Financieringsreserve I&A	f	1.305.308		781.400	1.678.751	407.957
Bedrijfs/egalisatie reserve BCC	er	481.711		0	30.974	450.737
Organisatieontwikkeling/frictie/trainees	br	1.142.176		327.600	0	1.469.776
Productiemiddelen ICT BO	f	182.038		151.200	259.595	73.643
Productiemiddelen VL	f	378.247		122.640	168.478	332.409
Productiemiddelen SB	f	4.457.296		1.550.000	1.464.370	4.542.926
Bedrijfs/egalisatie reserve SB	er	163.194		0	0	163.194
Productiemiddelen PD	f	1.730.407		144.309	262.994	1.611.722
Kumulus: automatisering	f	157.878		0	0	157.878
Productiemiddelen Kumulus / CC	f	965.346		236.915	176.900	1.025.361
Productiemiddelen Theater	f	13.340		115.129	81.247	47.222
Incidenteel resultaat 2015/2016	br	668		0	0	668
		138.186.502	8.339.268	14.660.657	23.643.164	137.543.262
Totaal reserves programma's 1 t/m 15		159.854.768	8.339.268	24.177.429	37.291.144	155.080.321

		Stand per 1-1-2018	Rente	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-18
VOORZIENINGEN						
Programma 1: Bestuur en dienstverlening						
APPA	v	2.983.686		0	0	2.983.686
		2.983.686	0	0	0	2.983.686
Programma 7: Sport en recreatie						
Onderhoud buitensportaccommodaties (velden/infra)	v	595.254		1.199.336	1.480.447	314.143
Onderhoud buitensportaccommodaties (kleed-clubgebouwen)	v	-896		225.856	226.752	-1.792
Onderhoud buitensportaccommodaties/kleed- clubgenouwen (eigenaar)	v	365.054		167.854	49.573	483.335
Onderhoud binnensportaccommodaties (eigenaar)	v	171.813		302.980	263.086	211.707
Onderhoud binnensportaccommodaties (huurder)	v	-1.299		327.145	328.443	-2.597
Sportinventaris binnensportaccommodaties	v	-326		82.153	82.479	-652
Onderhoud Geusseltbad (eigenaar)	v	538.113		258.461	262.579	533.995
Onderhoud Geusseltbad (huurder)	v	0		355.000	355.000	0
Jachthaven St.Pieter	v	202.698		41.334	0	244.032
Friciekosten afstoten gymzalen	v	0		0	0	0
Onderhoud stadion Geusselt	v	378.920		150.026	150.613	378.333
Speelvoorzieningen	v	368.205		180.871	250.000	299.076
		2.617.536	0	3.291.016	3.448.972	2.459.580
Programma 8: Kunst en cultuur						
Kumulus: instrumentarium	v	184.561		0	0	184.561
Kumulus: instrumentarium (Valkenburg)	v	58.664		0	0	58.664
Kumulus: onderhoud Herbenusstraat	v	163.730		53.747	90.231	127.246
Kumulus: onderhoud St.Maartenspoort	v	94.585		19.900	9.986	104.499
Groot onderhoud CC	v	395.763		86.688	33.538	448.913
Groot onderhoud NHMM	v	129.713		15.497	9.860	135.350
Theater: Groot onderhoud	v	0		76.485	64.364	12.121
		1.027.016	0	252.317	207.979	1.071.354
Programma 9: Onderwijs						
SIB: Unilocatie Leeuwenborgh Trajectum	v	71.140		0	0	71.140
		71.140	0	0	0	71.140
Programma 10: Stadsontwikkeling						
Preventief onderhoud gemeentelijk BOG	v	1.606.858		2.321.887	2.139.715	1.789.030
Preventief onderhoud Mecc	v	2.640.386		883.043	0	3.523.429
Stadsvernieuwing / Stedelijke vernieuwing ISV	v	4.190.881		0	2.100.572	2.090.309
		8.438.125	0	3.204.930	4.240.287	7.402.768
Programma 11: Volkshuisvesting						
Leefbaarheidsfonds corporaties/gemeente	v	654.173		0	346.000	308.173
		654.173	0	0	346.000	308.173
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken						
Productiemiddelen Riolen	v	17.740.286		5.099.459	2.602.121	20.237.624
IBOR groen/bomen	v	170.522		800.599	790.000	181.121
IBOR verhardingen	v	1.216.046		2.774.441	2.751.253	1.239.234
IBOR kunstwerken	v	36.024		678.453	12.000	702.477
IBOR walmuren/vestingwerken	v	-977		246.270	247.247	-1.954
IBOR infrastructurele werken	v	-286		72.162	72.448	-572
Vestingvisie	v	96.769		0	96.769	0
		19.258.384	0	9.671.384	6.571.838	22.357.930
Programma 14: Natuur, milieu en afvalbeleid						
Afval	v	1.234.041		206.670	286.665	1.154.046
		1.234.041	0	206.670	286.665	1.154.046
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven						
Mediamix effecten	v	20.260		0	0	20.260
Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten	v	204.567		0	0	204.567
WA eigen risico	v	142.100		0	0	142.100
FLO overgangsrecht	v	29.994		0	0	29.994
Frictie/Mobiliteit VL	v	499.593		0	0	499.593
Voorz. Herstructurering MTB	v	2.370.000		0	0	2.370.000
MTB	v	5.000.000		0	0	5.000.000
		8.266.514	0	0	0	8.266.514
Totaal voorzieningen programma's 1 t/m 15		44.550.615	0	16.626.317	15.101.741	46.075.191
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN		204.405.384	8.339.268	40.803.746	52.392.885	201.155.512

		Stand per 1-1-2019	Rente	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-19
RESERVES						
Programma 1: Bestuur en dienstverlening						
Productiemiddelen BCC	f	38.717		16.410	17.680	37.447
Verkiezingen	br	385.659		174.271	0	559.930
		424.376	0	190.681	17.680	597.377
Programma 3: Economie en werkgelegenheid						
Wervingsfonds acquisitie	br	41.063		73.782	100.000	14.845
Evenementenfonds	br	124.405		40.320	75.000	89.725
Beleidsinitiatieven aanloopstraten	br	9.428		133.729	120.000	23.157
		174.896	0	247.831	295.000	127.727
Programma 5 en 6: Samenleven						
Innovatieopdracht Samenleven	br	306.730		0	176.730	130.000
Investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur	br	910.334		0	910.334	0
Decentralisaties sociaal domein	br	220.000		0	170.000	50.000
		1.437.064	0	0	1.257.064	180.000
Programma 7: Sport en recreatie						
Combinatie functie	br	39.759		240.765	280.186	338
Bedrijfs/egalisatie reserve Sport	er	789		0	0	789
Productiemiddelen Sport	f	689		0	0	689
Spreidingsplan Sport	f	1.247.804		100.879	1.300.000	48.683
		1.289.041	0	341.644	1.580.186	50.499
Programma 8: Kunst en cultuur						
Sociaal/economische/culturele impulsprojecten	br	0		0	0	0
Bedrijfs/egalisatie reserve CC	er	67.448		0	0	67.448
Bedrijfs/egalisatie reserve NHMM	er	331.353		0	0	331.353
Heiligdomsvaart	br	-67		8.538	0	8.471
Reuzenfestival	br	22.918		5.271	28.251	-62
Bedrijfs/egalisatie reserve Theater	er	197		0	0	197
NHMM: Collectiebeheer (inrichtingsfonds)	br	23.224		0	0	23.224
		445.073	0	13.809	28.251	430.631
Programma 10: Stadsontwikkeling						
Bestemmingsreserve project A2	br	0		0	0	0
Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost	br	2.697.014		194.883	0	2.891.897
Egalisatiereserve Mecc	br	4.312.684		526.374	0	4.839.058
		7.009.698	0	721.257	0	7.730.955
Programma 12: Verkeer en mobiliteit						
Mobiliteitsfonds	br	593.553		2.589.291	1.650.352	1.532.492
Productiemiddelen Parkeren	f	45.764		1.310.400	1.258.312	97.852
Productiemiddelen Verkeersregelinstallaties	f	4.293.896		880.111	676.701	4.497.306
		4.933.213	0	4.779.802	3.585.365	6.127.650
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken						
Productiemiddelen Openbare verlichting	br	1.823.698		847.348	651.006	2.020.040
		1.823.698	0	847.348	651.006	2.020.040

		Stand per 1-1-2019	Rente	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-19
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven						
Algemene reserve	ar	6.624.195		0	0	6.624.195
Vruchtboomfonds (Nutsbedrijven)	bbr	112.629.015	8.288.648	6.096.398	14.469.030	112.545.031
Egalisatiereserve I&A	br	1.465.867		270.144	0	1.736.011
Bedrijfs/egalisatie reserve PD	er	152.052		0	0	152.052
Bedrijfs/egalisatie reserve SZ	er	194.042		0	194.042	0
Productiemiddelen SZ	f	963.945		94.062	148.503	909.504
Bedrijfs/egalisatie reserve SSC	er	419.230		0	0	419.230
Bedrijfs/egalisatie reserve VL	er	0		109.000	72.565	36.435
Productiemiddelen SSC	f	1.121.670		131.539	132.661	1.120.548
Productiemiddelen SSC - IAS	f	405.505		3.186.777	2.295.721	1.296.561
Productiemiddelen SSC - Huisvesting	f	3.284.248		2.467.991	1.985.543	3.766.696
Financieringsreserve I&A	f	407.957		781.400	1.702.308	-512.951
Bedrijfs/egalisatie reserve BCC	er	450.737		0	30.974	419.763
Organisatieontwikkeling/frictie/trainees	br	1.469.776		327.600	0	1.797.376
Productiemiddelen ICT BO	f	73.643		151.200	230.291	-5.448
Productiemiddelen VL	f	332.409		122.640	200.160	254.889
Productiemiddelen SB	f	4.542.926		1.550.000	1.437.351	4.655.575
Bedrijfs/egalisatie reserve SB	er	163.194		0	0	163.194
Productiemiddelen PD	f	1.611.722		144.309	288.793	1.467.238
Kumulus: automatisering	f	157.878		0	0	157.878
Productiemiddelen Kumulus / CC	f	1.025.361		236.915	170.131	1.092.145
Productiemiddelen Theater	f	47.222		115.129	72.075	90.276
Incidenteel resultaat 2015/2016	br	668		0	0	668
		137.543.262	8.288.648	15.785.104	23.430.148	138.186.867
Totaal reserves programma's 1 t/m 15		155.080.321	8.288.648	22.927.476	30.844.700	155.451.745

		Stand per 1-1-2019	Rente	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-19
VOORZIENINGEN						
Programma 1: Bestuur en dienstverlening						
APPA	v	2.983.686		0	0	2.983.686
		2.983.686	0	0	0	2.983.686
Programma 7: Sport en recreatie						
Onderhoud buitensportaccommodaties (velden/infra)	v	314.143		1.199.336	1.353.587	159.892
Onderhoud buitensportaccommodaties (kleed-clubgebouwen)	v	-1.792		225.856	226.751	-2.687
Onderhoud buitensportaccommodaties/kleed- clubgenouwen (eigenaar)	v	483.335		167.854	70.549	580.640
Onderhoud binnensportaccommodaties (eigenaar)	v	211.707		302.980	306.152	208.535
Onderhoud binnensportaccommodaties (huurder)	v	-2.597		327.145	328.444	-3.896
Sportinventaris binnensportaccommodaties	v	-652		82.153	82.479	-978
Onderhoud Geusseltbad (eigenaar)	v	533.995		261.461	262.579	532.877
Onderhoud Geusseltbad (huurder)	v	0		361.000	361.000	0
Jachthaven St.Pieter	v	244.032		41.334	0	285.366
Friciekosten afstoten gymzalen	v	0		0	0	0
Onderhoud stadion Geusselt	v	378.333		150.026	21.857	506.502
Speelvoorzieningen	v	299.076		180.871	250.000	229.947
		2.459.580	0	3.300.016	3.263.398	2.496.198
Programma 8: Kunst en cultuur						
Kumulus: instrumentarium	v	184.561		0	0	184.561
Kumulus: instrumentarium (Valkenburg)	v	58.664		0	0	58.664
Kumulus: onderhoud Herbenusstraat	v	127.246		53.747	34.865	146.128
Kumulus: onderhoud St.Maartenspoort	v	104.499		19.900	20.332	104.067
Groot onderhoud CC	v	448.913		86.688	65.160	470.441
Groot onderhoud NHMM	v	135.350		15.497	12.161	138.686
Theater: Groot onderhoud	v	12.121		76.485	64.364	24.242
		1.071.354	0	252.317	196.882	1.126.789
Programma 9: Onderwijs						
SIB: Unilocatie Leeuwenborgh Trajectum	v	71.140		0	0	71.140
		71.140	0	0	0	71.140
Programma 10: Stadsontwikkeling						
Preventief onderhoud gemeentelijk BOG	v	1.789.030		2.321.887	2.532.659	1.578.258
Preventief onderhoud Mecc	v	3.523.429		883.043	0	4.406.472
Stadsvernieuwing / Stedelijke vernieuwing ISV	v	2.090.309		0	962.333	1.127.976
		7.402.768	0	3.204.930	3.494.992	7.112.706
Programma 11: Volkshuisvesting						
Leefbaarheidsfonds corporaties/gemeente	v	308.173		0	308.173	0
		308.173	0	0	308.173	0
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken						
Productiemiddelen Riolen	v	20.237.624		5.099.459	2.631.762	22.705.321
IBOR groen/bomen	v	181.121		800.599	790.000	191.720
IBOR verhardingen	v	1.239.234		2.774.441	4.058.781	-45.106
IBOR kunstwerken	v	702.477		678.453	1.365.160	15.770
IBOR walmuren/vestingwerken	v	-1.954		246.270	247.247	-2.931
IBOR infrastructurele werken	v	-572		72.162	72.449	-859
Vestingvisie	v	0		0	0	0
		22.357.930	0	9.671.384	9.165.399	22.863.915
Programma 14: Natuur, milieu en afvalbeleid						
Afval	v	1.154.046		206.670	403.102	957.614
		1.154.046	0	206.670	403.102	957.614
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven						
Mediamix effecten	v	20.260		0	0	20.260
Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten	v	204.567		0	0	204.567
WA eigen risico	v	142.100		0	0	142.100
FLO overgangsrecht	v	29.994		0	0	29.994
Frictie/Mobiliteit VL	v	499.593		0	0	499.593
Voorz. Herstructurering MTB	v	2.370.000		0	0	2.370.000
MTB	v	5.000.000		0	0	5.000.000
		8.266.514	0	0	0	8.266.514
Totaal voorzieningen programma's 1 t/m 15		46.075.191	0	16.635.317	16.831.946	45.878.562
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN		201.155.512	8.288.648	39.562.793	47.676.646	201.330.307

		Stand per 1-1-2020	Rente	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-20
RESERVES						
Programma 1: Bestuur en dienstverlening						
Productiemiddelen BCC	f	37.447		16.410	17.120	36.737
Verkiezingen	br	559.930		174.271	0	734.201
		597.377	0	190.681	17.120	770.938
Programma 3: Economie en werkgelegenheid						
Wervingsfonds acquisitie	br	14.845		73.782	89.000	-374
Evenementenfonds	br	89.725		40.320	120.000	10.045
Beleidsinitiatieven aanloopstraten	br	23.157		133.729	159.000	-2.114
		127.727	0	247.831	368.000	7.558
Programma 5 en 6: Samenleven						
Innovatieopdracht Samenleven	br	130.000		0	130.000	0
Investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur	br	0		0	0	0
Decentralisaties sociaal domein	br	50.000		0	50.000	0
		180.000	0	0	180.000	0
Programma 7: Sport en recreatie						
Combinatie functie	br	338		240.765	200.000	41.103
Bedrijfs/egalisatie reserve Sport	er	789		0	0	789
Productiemiddelen Sport	f	689		0	0	689
Spreadingsplan Sport	f	48.683		134.293	182.976	0
		50.499	0	375.058	382.976	42.581
Programma 8: Kunst en cultuur						
Sociaal/economische/culturele impulsprojecten	br	0		0	0	0
Bedrijfs/egalisatie reserve CC	er	67.448		0	0	67.448
Bedrijfs/egalisatie reserve NHMM	er	331.353		0	0	331.353
Heiligdomsvaart	br	8.471		8.538	0	17.009
Reuzenfestival	br	-62		5.271	0	5.209
Bedrijfs/egalisatie reserve Theater	er	197		0	0	197
NHMM: Collectiebeheer (inrichtingsfonds)	br	23.224		0	0	23.224
		430.631	0	13.809	0	444.440
Programma 10: Stadsontwikkeling						
Bestemmingsreserve project A2	br	0		0	0	0
Gebiedsontwikkeling Maastricht Noord Oost	br	2.891.897		0	2.891.857	40
Egalisatiereserve Mecc	br	4.839.058		-219.454	0	4.619.604
		7.730.955	0	-219.454	2.891.857	4.619.644
Programma 12: Verkeer en mobiliteit						
Mobiliteitsfonds	br	1.532.492		2.181.328	2.566.865	1.146.955
Productiemiddelen Parkeren	f	97.852		1.310.400	1.086.214	322.038
Productiemiddelen Verkeersregelinstallaties	f	4.497.306		880.111	684.540	4.692.877
		6.127.650	0	4.371.839	4.337.619	6.161.870
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken						
Productiemiddelen Openbare verlichting	br	2.020.040		847.348	597.733	2.269.655
		2.020.040	0	847.348	597.733	2.269.655

		Stand per 1-1-2020	Rente	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-20
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven						
Algemene reserve	ar	6.624.195		0	0	6.624.195
Vruchtboomfonds (Nutsbedrijven)	bbr	112.545.031	8.288.679	6.813.138	14.463.700	113.183.148
Egalisatiereserve I&A	br	1.736.011		270.144	0	2.006.155
Bedrijfs/egalisatie reserve PD	er	152.052		0	0	152.052
Bedrijfs/egalisatie reserve SZ	er	0		0	0	0
Productiemiddelen SZ	f	909.504		94.062	186.081	817.485
Bedrijfs/egalisatie reserve SSC	er	419.230		0	0	419.230
Bedrijfs/egalisatie reserve VL	er	36.435		109.000	109.000	36.435
Productiemiddelen SSC	f	1.120.548		131.539	145.574	1.106.513
Productiemiddelen SSC - IAS	f	1.296.561		3.182.910	2.510.020	1.969.451
Productiemiddelen SSC - Huisvesting	f	3.766.696		2.467.991	1.944.400	4.290.287
Financieringsreserve I&A	f	-512.951		781.400	1.630.506	-1.362.057
Bedrijfs/egalisatie reserve BCC	er	419.763		0	30.974	388.789
Organisatieontwikkeling/frictie/trainees	br	1.797.376		327.600	0	2.124.976
Productiemiddelen ICT BO	f	-5.448		151.200	221.036	-75.284
Productiemiddelen VL	f	254.889		122.640	209.276	168.253
Productiemiddelen SB	f	4.655.575		1.550.000	2.023.586	4.181.989
Bedrijfs/egalisatie reserve SB	er	163.194		0	0	163.194
Productiemiddelen PD	f	1.467.238		144.309	279.959	1.331.588
Kumulus: automatisering	f	157.878		0	0	157.878
Productiemiddelen Kumulus / CC	f	1.092.145		236.915	159.983	1.169.077
Productiemiddelen Theater	f	90.276		115.129	62.061	143.344
Incidenteel resultaat 2015/2016	br	668		0	0	668
		138.186.867	8.288.679	16.497.977	23.976.156	138.997.367
Totaal reserves programma's 1 t/m 15		155.451.745	8.288.679	22.325.089	32.751.461	153.314.052

		Stand per 1-1-2020	Rente	Storting	Ont- trekking	Stand per 31-12-20
VOORZIENINGEN						
Programma 1: Bestuur en dienstverlening						
APPA	v	2.983.686		0	0	2.983.686
		2.983.686	0	0	0	2.983.686
Programma 7: Sport en recreatie						
Onderhoud buitensportaccommodaties (velden/infra)	v	159.892		1.199.336	1.651.907	-292.679
Onderhoud buitensportaccommodaties (kleed-clubgebouwen)	v	-2.687		225.856	226.752	-3.583
Onderhoud buitensportaccommodaties/kleed- clubgenouwen (eigenaar)	v	580.640		167.854	66.245	682.249
Onderhoud binnensportaccommodaties (eigenaar)	v	208.535		302.980	255.327	256.188
Onderhoud binnensportaccommodaties (huurder)	v	-3.896		327.145	328.443	-5.194
Sportinventaris binnensportaccommodaties	v	-978		82.153	82.479	-1.304
Onderhoud Geusseltbad (eigenaar)	v	532.877		261.461	262.579	531.759
Onderhoud Geusseltbad (huurder)	v	0		361.000	361.000	0
Jachthaven St.Pieter	v	285.366		41.334	0	326.700
Friciekosten afstoten gymzalen	v	0		0	0	0
Onderhoud stadion Geusselt	v	506.502		150.026	115.416	541.112
Speelvoorzieningen	v	229.947		180.871	250.000	160.818
		2.496.198	0	3.300.016	3.600.148	2.196.066
Programma 8: Kunst en cultuur						
Kumulus: instrumentarium	v	184.561		0	0	184.561
Kumulus: instrumentarium (Valkenburg)	v	58.664		0	0	58.664
Kumulus: onderhoud Herbenusstraat	v	146.128		53.747	23.209	176.666
Kumulus: onderhoud St.Maartenspoort	v	104.067		19.900	13.634	110.333
Groot onderhoud CC	v	470.441		86.688	32.377	524.752
Groot onderhoud NHMM	v	138.686		15.497	15.831	138.352
Theater: Groot onderhoud	v	24.242		76.485	64.364	36.363
		1.126.789	0	252.317	149.415	1.229.691
Programma 9: Onderwijs						
SIB: Unilocatie Leeuwenborgh Trajectum	v	71.140		0	0	71.140
		71.140	0	0	0	71.140
Programma 10: Stadsontwikkeling						
Preventief onderhoud gemeentelijk BOG	v	1.578.258		2.321.887	2.440.941	1.459.204
Preventief onderhoud Mecc	v	4.406.472		883.043	0	5.289.515
Stadsvernieuwing / Stedelijke vernieuwing ISV	v	1.127.976		0	1.127.975	1
		7.112.706	0	3.204.930	3.568.916	6.748.720
Programma 11: Volkshuisvesting						
Leefbaarheidsfonds corporaties/gemeente	v	0		0	0	0
		0	0	0	0	0
Programma 13: Openbare ruimte en buurtgericht werken						
Productiemiddelen Riolen	v	22.705.321		5.099.459	2.663.893	25.140.887
IBOR groen/bomen	v	191.720		800.599	1.005.027	-12.708
IBOR verhardingen	v	-45.106		2.774.441	2.793.501	-64.166
IBOR kunstwerken	v	15.770		678.453	660.358	33.865
IBOR walmuren/vestingwerken	v	-2.931		249.851	250.828	-3.908
IBOR infrastructurele werken	v	-859		72.162	72.448	-1.145
Vestingvisie	v	0		0	0	0
		22.863.915	0	9.674.965	7.446.055	25.092.825
Programma 14: Natuur,milieu en afvalbeleid						
Afval	v	957.614		206.670	337.823	826.461
		957.614	0	206.670	337.823	826.461
Programma 15: Algemene inkomsten en uitgaven						
Mediamix effecten	v	20.260		0	0	20.260
Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten	v	204.567		0	0	204.567
WA eigen risico	v	142.100		0	0	142.100
FLO overgangsrecht	v	29.994		0	0	29.994
Frictie/Mobiliteit VL	v	499.593		0	0	499.593
Voorz. Herstructurering MTB	v	2.370.000		0	0	2.370.000
MTB	v	5.000.000		0	0	5.000.000
		8.266.514	0	0	0	8.266.514
Totaal voorzieningen programma's 1 t/m 15		45.878.562	0	16.638.898	15.102.357	47.415.103
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN		201.330.307	8.288.679	38.963.987	47.853.818	200.729.155

Bijlage 4

Overzicht incidentele baten en lasten

Overzicht incidentele baten en lasten bedragen x € 1.000	Lasten 2017			Baten 2017		
	Totaal	I	S	Totaal	I	S
PROGRAMMA 1: BESTUUR & DIENSTVERLENING	10.428	405	10.023	2.663	0	2.663
Ver. Nederl. Gemeenten - VNG Congres (Kaderbrief 2015)		130			0	
Tijdelijk personeel (mtb/inhuur) KB 2016		275			0	
PROGRAMMA 2: INTEGRALE VEILIGHEID	12.137	600	11.537	332	0	332
Brandveiligheid studentenhuysvesting		300			0	
Drugsbeleid/Frontiere KB 16		300			0	
PROGRAMMA 3: ECONOMIE & WERKGELEGENHEID	7.959	403	7.556	415	0	415
Impuls (zakelijk) bezoek / 25 jaar Verdrag v Maastricht (kaderbrief 2015)		252			0	
Student en Stad (Kaderbrief 2015)		151			0	
PROGRAMMA 4: SOCIALE ZEKERHEID EN RE-INTEGRATIE	101.218	300	100.918	59.452	300	59.152
Arbeidstoeleiding statushouders pilot KB 16		300			0	
Arbeidstoeleiding statushouders/ bestuursakkoord VNG pilot KB 16		0			300	
PROGRAMMA 5 & 6: SAMENLEVEN EN BUURTGERICHT WERKEN	128.567	3.158	125.409	16.327	2.617	13.710
Seniorenbeleid		23			0	
Subsidie homo - emancipatiebeleid (LHBT) (meicirculaire 2015)		40			0	
Gezond in de stad (JOGG) (+meicirculaire 2015)		389			0	
Subsidie centra sexueel geweld (meicirc. 2016)		89			0	
Frictiekosten vrouwegezondheidscentrum (Innovatie w+z)		56			0	
Overige uitgaven (innovatie w+z)		284			0	
Ontr. res innovatie Welzijn en Zorg		0			340	
Uitgaven tlv reserve decentralisaties sociaal		667			0	
Uitgaven tlv investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur		1.610			0	
Ontr. Reserve decentralisaties Sociaal		0			667	
Ontr. res Invest.fonds Duurz. Soc. Infrastructuur		0			1.610	
PROGRAMMA 7: SPORT & RECREATIE	14.505	266	14.239	5.187	266	4.921
Frictiebudget tbv realisatie draaiknoppen		245			0	
Bijdrage reservering onderuitputting kap.lasten (sporthal geusselt)		0			245	
Frictiekosten tbv sportveld Demertstraat en Limmel		21			0	
Onttrekking reserve spreidingsplan		0			21	
PROGRAMMA 8: KUNST & CULTUUR	23.730	1.450	22.280	7.697	1.426	6.271
Inhuur ondersteuning		49			0	
Bijdrage CC/Kumulus		0			49	
Jeugdcultuurfonds Maastricht		76			0	
Bijdrage gemeentelijke armoedegelden (SZ)		0			26	
Bijdrage middelen Tout Maastricht (E. Strouven)		0			26	
Bijzondere lasten t.l.v. cofinanciering ec/cult impulsprojecten		1.325			0	
Onttrekking reserve cofinanciering ec/cult impulsprojecten		0			1.325	
PROGRAMMA 9: ONDERWIJS	10.186	0	10.186	2.087	0	2.087
PROGRAMMA 10: STADSONTWIKKELING	42.142	7.310	34.832	35.056	8.010	27.046
Verkoop woningen KB 2016		0			700	
Uitgaven aan project A2		4.100			0	
Onttrekking reserve A2		0			4.100	
Bijzondere lasten t.l.v. reserve wijkaanpak Maastricht Noord-oost		3.210			0	
Onttrekking reserve w ijkiaanpak Maastricht Noordoost		0			3.210	
PROGRAMMA 11: WONEN	4.034	0	4.034	40	0	40
PROGRAMMA 12: VERKEER & MOBILITEIT	18.522	2.775	15.747	16.467	2.285	14.182
Bijdrage TVM		490			0	
Bijdrage Beter Benutten fase 2		981			0	
Onttrekking mobiliteitsfonds		0			981	
Incidentele uitgaven mobiliteitsfonds		1.304			0	
Onttrekking mobiliteitsfonds		0			1.304	
PROGRAMMA 13: BEHEER OPENBARE RUIMTE	36.124	0	36.124	18.194	0	18.194
PROGRAMMA 14: NATUUR, MILIEU & AFVAL	16.120	0	16.120	19.563	0	19.563
PROGRAMMA 15: ALGEMENE INKOMSTEN & UITGAVEN	104.079	1.763	102.316	346.271	1.828	344.443
Bijzondere lasten / incidentele lasten		3			0	
Frictiekosten (bab, boventalligen, hogere P-kosten, voormalig personeel)		489			0	
Activering mjiip - afwaardering stedelijke programmering		0			895	
Aandelenkapitaal EMM		49			0	
Versterking peuterspeelzaalwerk		0			163	
Gezond in de stad		0			423	
LHBT- emancipatie		0			20	
Afwaardering stedelijke programmering vanuit MJIP		895			0	
Incidentele inzet bedrijfsreserve efficiencyaaktelling		327			0	
Onttrekking bedrijfsreserve		0			327	
TOTALEN	529.752	18.430	511.322	529.752	16.732	513.020

Overzicht incidentele baten en lasten bedragen x € 1.000	Lasten 2018			Baten 2018		
	Totaal	I	S	Totaal	I	S
PROGRAMMA 1: BESTUUR & DIENSTVERLENING	10.298	275	10.023	2.663	0	2.663
Ver. Nederl. Gemeenten - VNG Congres (Kaderbrief 2015)		0			0	
Tijdelijk personeel (mtb/inhuur) KB 2016		275			0	
PROGRAMMA 2: INTEGRALE VEILIGHEID	11.837	300	11.537	434	0	434
Brandveiligheid studentenhuysvesting		0			0	
Drugsbeleid/Frontiere KB 16		300			0	
PROGRAMMA 3: ECONOMIE & WERKGELEGENHEID	7.490	0	7.490	354	0	354
Impuls (zakelijk) bezoek / 25 jaar Verdrag v Maastricht (kaderbrief 2015)		0			0	
Student en Stad (Kaderbrief 2015)		0			0	
PROGRAMMA 4: SOCIALE ZEKERHEID EN RE-INTEGRATIE	99.740	0	99.740	58.927	0	58.927
Arbeidstoeleiding statushouders pilot KB 16		0			0	
Arbeidstoeleiding statushouders/ bestuursakkoord VNG pilot KB 16		0			0	
PROGRAMMA 5 & 6: SAMENLEVEN EN BUURTGERICHT WERKEN	127.224	1.894	125.330	15.581	1.871	13.710
Seniorenbeleid		23			0	
Subsidie homo - emancipatiebeleid (LHBT) (meicirculaire 2015)		0			0	
Gezond in de stad (JOGG) (+meicirculaire 2015)		0			0	
Subsidie centra seksueel geweld (meicirc. 2016)		0			0	
Friciekosten vrouwengezondheidscentrum (Innovatie w+z)		52			0	
Overige uitgaven (innovatie w+z)		174			0	
Ontr. res innovatie Welzijn en Zorg		0			226	
Uitgaven tlv reserve decentralisaties sociaal		170			0	
Uitgaven tlv investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur		1.475			0	
Ontr. Reserve decentralisaties Sociaal		0			170	
Ontr. res Invest.fonds Duurz. Soc. Infrastructuur		0			1.475	
PROGRAMMA 7: SPORT & RECREATIE	14.850	232	14.618	5.592	232	5.360
Friciebudget tbv realisatie draaiknoppen		232			0	
Bijdrage reservering onderuitputting kap.lasten (sporthal geusselt)		0			232	
Friciekosten tbv sportveld Demertstraat en Limmel		0			0	
Onttrekking reserve spreidingsplan		0			0	
PROGRAMMA 8: KUNST & CULTUUR	22.375	0	22.375	6.332	0	6.332
Inhuur ondersteuning		0			0	
Bijdrage CC/Kumulus		0			0	
Jeugd cultuurfonds Maastricht		0			0	
Bijdrage gemeentelijke armoedegelden (SZ)		0			0	
Bijdrage middelen Tout Maastricht (E. Strouven)		0			0	
Bijzondere lasten t.l.v. cofinanciering ec/cult impulsprojecten		0			0	
Onttrekking reserve cofinanciering ec/cult impulsprojecten		0			0	
PROGRAMMA 9: ONDERWIJS	10.207	0	10.207	2.087	0	2.087
PROGRAMMA 10: STADSONTWIKKELING	38.924	3.934	34.990	32.170	4.734	27.436
Verkoop woningen KB 2016		0			800	
Uitgaven aan project A2		3.934			0	
Onttrekking reserve A2		0			3.934	
Bijzondere lasten t.l.v. reserve wijkaanpak Maastricht Noord-oost		0			0	
Onttrekking reserve w ijkiaanpak Maastricht Noordoost		0			0	
PROGRAMMA 11: WONEN	3.863	0	3.863	40	0	40
PROGRAMMA 12: VERKEER & MOBILITEIT	17.040	897	16.143	14.892	400	14.492
Bijdrage TVM		497			0	
Bijdrage Beter Benuten fase 2		0			0	
Onttrekking mobiliteitsfonds		0			0	
Incidentele uitgaven mobiliteitsfonds		400			0	
Onttrekking mobiliteitsfonds		0			400	
PROGRAMMA 13: BEHEER OPENBARE RUIMTE	37.472	0	37.472	19.341	0	19.341
PROGRAMMA 14: NATUUR, MILIEU & AFVAL	16.103	0	16.103	19.521	0	19.521
PROGRAMMA 15: ALGEMENE INKOMSTEN & UITGAVEN	104.049	610	103.439	343.535	168	343.367
Bijzondere lasten / incidentele lasten		3			0	
Friciekosten (bab, boventalligen, hogere P-kosten, voormalig personeel)		392			0	
Activering mjiip - afwaardering stedelijke programmering		0			0	
Aandelenkapitaal EMM		47			0	
Versterking peuterspeelzaalwerk		0			0	
Gezond in de stad		0			0	
LHBT- emancipatie		0			0	
Afwaardering stedelijke programmering vanuit MJIP		0			0	
Incidentele inzet bedrijfsreserve efficiencytaaktelling		168			0	
Onttrekking bedrijfsreserve		0			168	
TOTALEN	521.469	8.142	513.327	521.469	7.405	514.064

Overzicht incidentele baten en lasten bedragen x € 1.000	Lasten 2019			Baten 2019		
	Totaal	I	S	Totaal	I	S
PROGRAMMA 1: BESTUUR & DIENSTVERLENING	9.833	12	9.821	2.462	0	2.462
Ver. Nederl. Gemeenten - VNG Congres (Kaderbrief 2015)		0			0	
Tijdelijk personeel (mtb/inhuur) KB 2016		12			0	
PROGRAMMA 2: INTEGRALE VEILIGHEID	11.537	0	11.537	434	0	434
Brandveiligheid studentenhuysvesting		0			0	
Drugsbeleid/Frontiere KB 16		0			0	
PROGRAMMA 3: ECONOMIE & WERKGELEGENHEID	7.404	0	7.404	334	0	334
Impuls (zakelijk) bezoek / 25 jaar Verdrag v Maastricht (kaderbrief 2015)		0			0	
Student en Stad (Kaderbrief 2015)		0			0	
PROGRAMMA 4: SOCIALE ZEKERHEID EN RE-INTEGRATIE	98.699	0	98.699	58.983	0	58.983
Arbeidstoeleiding statushouders pilot KB 16		0			0	
Arbeidstoeleiding statushouders/ bestuursakkoord VNG pilot KB 16		0			0	
PROGRAMMA 5 & 6: SAMENLEVEN EN BUURTGERICHT WERKEN	127.035	437	126.598	14.966	437	14.529
Seniorenbeleid		0			0	
Subsidie homo - emancipatiebeleid (LHBT) (meicirculaire 2015)		0			0	
Gezond in de stad (JOGG) (+meicirculaire 2015)		0			0	
Subsidie centra sexueel geweld (meicirc. 2016)		0			0	
Friciekosten vrouwegezondheidscentrum (Innovatie w+z)		52			0	
Overige uitgaven (innovatie w+z)		125			0	
Ontr. res innovatie Welzijn en Zorg		0			177	
Uitgaven tlv reserve decentralisaties sociaal		170			0	
Uitgaven tlv investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur		90			0	
Ontr. Reserve decentralisaties Sociaal		0			170	
Ontr. res Invest.fonds Duurz. Soc. Infrastructuur		0			90	
PROGRAMMA 7: SPORT & RECREATIE	13.241	0	13.241	4.104	0	4.104
Friciebudget tbv realisatie draaiknoppen		0			0	
Bijdrage reservering onderuitputting kap.lasten (sporthal geusselt)		0			0	
Friciekosten tbv sportveld Demerstraat en Limmel		0			0	
Onttrekking reserve spreidingsplan		0			0	
PROGRAMMA 8: KUNST & CULTUUR	22.346	0	22.346	6.300	0	6.300
Inhuur ondersteuning		0			0	
Bijdrage CC/Kumulus		0			0	
Jeugd cultuurfonds Maastricht		0			0	
Bijdrage gemeentelijke armoedegelden (SZ)		0			0	
Bijdrage middelen Tout Maastricht (E. Strouven)		0			0	
Bijzondere lasten t.l.v. cofinanciering ec/cult impulsprojecten		0			0	
Onttrekking reserve cofinanciering ec/cult impulsprojecten		0			0	
PROGRAMMA 9: ONDERWIJS	10.418	0	10.418	2.087	0	2.087
PROGRAMMA 10: STADSONTWIKKELING	29.447	0	29.447	21.920	0	21.920
Verkoop woningen KB 2016		0			0	
Uitgaven aan project A2		0			0	
Onttrekking reserve A2		0			0	
Bijzondere lasten t.l.v. reserve wijkaanpak Maastricht Noord-oost		0			0	
Onttrekking reserve w ijkiaanpak Maastricht Noordoost		0			0	
PROGRAMMA 11: WONEN	2.566	0	2.566	40	0	40
PROGRAMMA 12: VERKEER & MOBILITEIT	16.353	200	16.153	14.736	200	14.536
Bijdrage TVM		0			0	
Bijdrage Beter Benutzen fase 2		0			0	
Onttrekking mobiliteitsfonds		0			0	
Incidentele uitgaven mobiliteitsfonds		200			0	
Onttrekking mobiliteitsfonds		0			200	
PROGRAMMA 13: BEHEER OPENBARE RUIMTE	37.458	0	37.458	19.414	0	19.414
PROGRAMMA 14: NATUUR, MILIEU & AFVAL	16.203	0	16.203	19.637	0	19.637
PROGRAMMA 15: ALGEMENE INKOMSTEN & UITGAVEN	105.657	254	105.403	342.777	73	342.704
Bijzondere lasten / incidentele lasten		4			0	
Friciekosten (bab, boventalligen, hogere P-kosten, voormalig personeel)		177			0	
Activering mjpg - afwaardering stedelijke programmering		0			0	
Aandelenkapitaal EMM		0			0	
Versterking peuterspeelzaalwerk		0			0	
Gezond in de stad		0			0	
LHBT- emancipatie		0			0	
Afwaardering stedelijke programmering vanuit MJIP		0			0	
Incidentele inzet bedrijfsreserve efficiencytaaktelling		73			0	
Onttrekking bedrijfsreserve		0			73	
TOTALEN	508.196	903	507.293	508.196	710	507.486

Overzicht incidentele baten en lasten bedragen x € 1.000	Lasten 2020			Baten 2020		
	Totaal	I	S	Totaal	I	S
PROGRAMMA 1: BESTUUR & DIENSTVERLENING	9.832	12	9.820	2.462	0	2.462
Ver. Nederl. Gemeenten - VNG Congres (Kaderbrief 2015)		0			0	
Tijdelijk personeel (mtb/inhuur) KB 2016		12			0	
PROGRAMMA 2: INTEGRALE VEILIGHEID	11.537	0	11.537	434	0	434
Brandveiligheid studentenhuysvesting		0			0	
Drugsbeleid/Frontiere KB 16					0	
PROGRAMMA 3: ECONOMIE & WERKGELEGENHEID	7.401	0	7.401	386	0	386
Impuls (zakelijk) bezoek / 25 jaar Verdrag v Maastricht (kaderbrief 2015)		0			0	
Student en Stad (Kaderbrief 2015)					0	
PROGRAMMA 4: SOCIALE ZEKERHEID EN RE-INTEGRATIE	97.503	0	97.503	59.177	0	59.177
Arbeidstoeleiding statushouders pilot KB 16		0			0	
Arbeidstoeleiding statushouders/ bestuursakkoord VNG pilot KB 16					0	
PROGRAMMA 5 & 6: SAMENLEVEN EN BUURTGERICHT WERKEN	126.006	180	125.826	13.889	180	13.709
Seniorenbeleid		0			0	
Subsidie homo - emancipatiebeleid (LHBT) (meicirculaire 2015)		0			0	
Gezond in de stad (JOGG) (+meicirculaire 2015)		0			0	
Subsidie centra sexueel geweld (meicirc. 2016)		0			0	
Friciekosten vrouwengezondheidscentrum (Innovatie w+z)		130			0	
Overige uitgaven (innovatie w+z)		0			0	
Ontr. res innovatie Welzijn en Zorg		0			130	
Uitgaven tlv reserve decentralisaties sociaal		50			0	
Uitgaven tlv investeringsfonds Duurzame Sociale Infrastructuur		0			0	
Ontr. Reserve decentralisaties Sociaal		0			50	
Ontr. res Invest.fonds Duurz. Soc. Infrastructuur		0			0	
PROGRAMMA 7: SPORT & RECREATIE	11.981	0	11.981	2.941	0	2.941
Friciebudget tbv realisatie draaiknoppen		0			0	
Bijdrage reservering onderuitputting kap.lasten (sporthal geusselt)					0	
Friciekosten tbv sportveld Demerstraat en Limmel		0			0	
Onttrekking reserve spreidingsplan		0			0	
PROGRAMMA 8: KUNST & CULTUUR	22.301	0	22.301	6.272	0	6.272
Inhuur ondersteuning		0			0	
Bijdrage CC/Kumulus		0			0	
Jeugd cultuurfonds Maastricht		0			0	
Bijdrage gemeentelijke armoedegelden (SZ)		0			0	
Bijdrage middelen Tout Maastricht (E. Strouven)		0			0	
Bijzondere lasten t.l.v. cofinanciering ec/cult impulsprojecten		0			0	
Onttrekking reserve cofinanciering ec/cult impulsprojecten		0			0	
PROGRAMMA 9: ONDERWIJS	10.435	0	10.435	2.087	0	2.087
PROGRAMMA 10: STADSONTWIKKELING	33.614	2.892	30.722	24.845	2.892	21.953
Verkoop woningen KB 2016		0			0	
Uitgaven aan project A2		0			0	
Onttrekking reserve A2		0			0	
Bijzondere lasten t.l.v. reserve wijkaanpak Maastricht Noord-oost		2.892			0	
Onttrekking reserve w ijkiaanpak Maastricht Noordoost		0			2.892	
PROGRAMMA 11: WONEN	2.530	0	2.530	40	0	40
PROGRAMMA 12: VERKEER & MOBILITEIT	16.129	200	15.929	15.488	200	15.288
Bijdrage TVM		0			0	
Bijdrage Beter Benutzen fase 2		0			0	
Onttrekking mobiliteitsfonds		0			0	
Incidentele uitgaven mobiliteitsfonds		200			0	
Onttrekking mobiliteitsfonds		0			200	
PROGRAMMA 13: BEHEER OPENBARE RUIMTE	37.321	0	37.321	19.393	0	19.393
PROGRAMMA 14: NATUUR, MILIEU & AFVAL	16.114	0	16.114	19.572	0	19.572
PROGRAMMA 15: ALGEMENE INKOMSTEN & UITGAVEN	107.396	113	107.283	343.114	109	343.005
Bijzondere lasten / incidentele lasten		4			0	
Friciekosten (bab, boventalligen, hogere P-kosten, voormalig personeel)		0			0	
Activering mjiip - afwaardering stedelijke programmering		0			0	
Aandelenkapitaal EMM		0			0	
Versterking peuterspeelzaalwerk		0			0	
Gezond in de stad		0			0	
LHBT- emancipatie		0			0	
Afwaardering stedelijke programmering vanuit MJIP		0			0	
Incidentele inzet bedrijfsreserve efficiencyaaktelling		109			0	
Onttrekking bedrijfsreserve		0			109	
TOTALEN	510.101	3.397	506.704	510.101	3.381	506.720

Bijlage 5 Overzicht subsidies

De staat van subsidies is geen verplicht onderdeel van de begroting maar wordt sedert enkele jaren opgenomen om toch een indruk te geven van de te verstrekken subsidies. De begroting 2017 bevat immers subsidiebudgetten maar geen subsidies. Deze zijn immers nog niet vastgesteld. Naar aanleiding van signalen vanuit de raad zal ingaande Programmabegroting 2017 de subsidieparagraaf geen overzichtlijstje bevatten van betaalde subsidies van twee jaren voorafgaande aan het nieuwe begrotingsjaar. Dit doet immers geen recht aan de door de raad gewenste transparantie en meer beleidsgestuurde informatie bij begroting en verantwoording bij rekening. In dit overzicht zijn weergegeven de vanuit beleid voorgenomen maximale subsidies van structurele aard en de bovenliggende regelingen en doelen voor flexibele subsidies in het aankomende jaar. Bij de jaarrekening zal een gedetailleerd overzicht worden verstrekt van alle beschikte subsidies compleet met de onderliggende regelingen.

De gemeente Maastricht heeft een structurele subsidierelatie met circa 50 instellingen en verleent daarnaast ongeveer 500 incidentele subsidies per jaar. Het wettelijk kader is vastgelegd in de Algemene Subsidieverordening Gemeente Maastricht 2015 en de diverse nadere regelingen/verordeningen.

Overzicht structurele 'instandhoudingsubsidies'

Subsidies worden verstrekt op basis van de in de begroting opgenomen programma's. Onderstaand een overzicht van de **voorgenomen** maximale structurele/instandhouding subsidies voor 2017. Bedragen zijn afgerond op duizendtallen.⁵

<i>Naam instelling</i>	<i>Maximaal</i>
<i>Programma 2 – Integrale Veiligheid</i>	
Stichting Halt	€ 60.000
<i>Programma 3 - Economie en Werkgelegenheid</i>	
Stichting VVV	€ 871.000
<i>Programma 5&6 - Samenleven</i>	
Adviescommissie CIMM	€ 25.000
Adviescommissie ASM (seniorenbeleid)	€ 25.000
Adviescommissie Wmo Raad	€ 36.000
Adviescommissie Jongerenraad	€ 39.000
Stichting Radar	€ 76.000
Stichting RIBW	€ 147.000
Stichting Impuls	€ 153.000
Stichting Anti Discriminatie Voorziening(ADV) Limburg	€ 236.000
Stichting Relim	€ 750.000
Steunpunt Mantelzorg	€ 854.000
Stichting Koraalgroep	€ 956.000
Mondriaan	€ 1.327.000
Leger des Heils	€ 1.382.000
GGD (Gemeenschappelijke regeling)	€ 2.018.000
Kindgebonden financiering	€ 2.186.000
Xonar Vrouwenopvang	€ 2.486.000
Stichting Envida	€ 2.666.000
Stichting Trajekt	€ 7.464.000
<i>Programma 8 - Kunst en Cultuur</i>	
Stichting Sint Nicolaas Maastricht	€ 2.000
Stichting Hogeschool Zuyd	€ 3.000
Stichting Oranje Comite Maastricht	€ 5.000
Stichting Studium Chorale Maastricht	€ 6.000
Bestuur Nederlands Bachvereniging	€ 7.000
Stichting Viewmaster	€ 10.000
Stichting Bruis	€ 60.000 ⁶

⁵ De bedragen zijn geïndexeerd met 0,8%

Stichting Grafische Ateliers Maastricht	€ 16.000
Stichting Fashion Clash	€ 21.000
Stichting Art2Connect	€ 30.000
Stichting Project Sally Maastricht	€ 26.000
Theatergroep Hoge Fronten	€ 26.000
Stichting Jazz Maastricht	€ 37.000
Stichting Uit- Het Parcours	€ 41.000
Jan van Eijck Academie	€ 41.000
Stichting Intro	€ 44.000
Stichting Via Zuid Maastricht	€ 52.000
Stichting Opera Zuid	€ 78.000
Stichting Nederlandse Dansdagen	€ 83.000
Stichting Ateliers Maastricht (beeldende kunst)	€ 98.000
Stichting Musica Sacra	€ 104.000
Nederlandse Architectuurinstituut / Bureau Europa	€ 161.000
Toneelgroep Maastricht	€ 175.000
Marres – Maastricht	€ 193.000
Stichting Lumiere Maastricht	€ 376.000
Philharmonie Orkest Zuid Nederland	€ 210.000
Muziekgieterij	€ 368.000
Stichting Kabelomroep Zuid Limburg (RTV Maastricht)	€ 400.000
Regionaal Historisch Centrum Limburg	€ 891.000

Programma 14 - Natuur, Milieu en Afval

Stichting Kinderboerderij De Wieringerberg	€ 4.000
Stichting Daalhoeve	€ 45.000
Stichting Dierenambulance	€ 16.000
Dierenasiel (Eugène Gebhard)	€ 81.000
Stichting Centrum Natuur en Milieu Educatie	€ 500.000

Overzicht activiteiten subsidies en subsidieplafonds

Naam regeling	Doel	Doelgroep/subsidieplafond
Subsidieregeling “Bewegen chronisch zieken”	Meer chronisch zieken in staat stellen om aan bewegingsactiviteiten deel te nemen.	Verenigingen en stichtingen Subsidieplafond : € 14.000
Subsidieregeling “Lokaal Educatieve Agenda”	Gericht op het verbeteren van de onderwijsinfrastructuur in relatie tot en in afstemming met relevante gemeentelijke beleidsthema's.	Schoolbesturen primair onderwijs. Subsidieplafond : € 197.000
Subsidieregeling “vrijwilligersactiviteiten welzijn en zorg” Basissubsidies	Basissubsidie gericht op het realiseren/behouden van een basis van vrijwilligersorganisaties als fundament van de sociale infrastructuur. Aanvullend op de basissubsidie kunnen vrijwilligersorganisaties via tenders activiteitensubsidies aanvragen	Vrijwilligersorganisaties Maastricht Subsidieplafond: € 1.029.000
<i>Flexibele subsidies</i>	Vrijwilligersorganisaties kunnen subsidie aanvragen voor activiteiten gericht op het verkrijgen van ruimte en het stimuleren van nieuwe initiatieven in de samenwerking tussen organisaties gericht op de doelstellingen van programma 4-5-6.	Vrijwilligersorganisaties Maastricht Subsidieplafond: € 615.000
<i>Subsidie bewonersinitiatiefgeld</i>	Het verbeteren van de eigen woon- en leefomgeving	Bewoners en bewonersgroepen

⁶ De helft van de Bruis subsidie wordt gedekt via programma 5&6.

voor buurten		Subsidieplafond:€ 74.000
<i>Subsidie Opvoeding en Ontwikkeling (op basis van subsidieregeling professionele instellingen)</i>	Deze regeling is bedoeld voor professionele instellingen ter subsidiering van versterking van de voorkant en innovatie van het systeem om tijdig (ernstige) problematiek te signaleren en hiervoor passende ondersteuning en hulp in te zetten.	Professionele instellingen op het gebied van opvoeding en ontwikkeling Subsidieplafond: € 846.000
Regeling "subsidie Amateurkunsten" Structurele subsidies cultuurparticipatie	Betreft structurele (boekjaar)subsidies aan harmonieën, fanfares, koren en toneelverenigingen die voldoen aan de eisen in de regeling t.a.v. gekwalificeerde leiding, lidmaatschap erkende bond, jaarlijks openbaar optreden. Subsidiebedrag mede afhankelijk van ledenaantal. Verenigingen die onder deze regeling vallen, kunnen hiernaast geen projectsubsidies aanvragen (zie hieronder)	Verenigingen Subsidieplafond: € 345.000
Regeling "subsidie Amateurkunsten" Projectsubsidies	Projectsubsidies ten behoeve van amateurkunstactiviteiten, NIET zijnde activiteiten van verenigingen die onder de structurele (boekjaar) subsidieregeling vallen. Wordt getoetst op: kwaliteit, Innovatie en participatie.	Verenigingen en stichtingen die geen structurele subsidie (zie hierboven) ontvangen. Subsidieplafond: € 36.000
beleidsregels 'beeldende kunst en vormgeving " Project subsidies beeldende kunsten	Het versterken van het produktieklimaat en het vergroten van het cultuurbereik binnen de sector Beeldende Kunst en Vormgeving.	Subsidieplafond: € 26.000
Diverse Evenementensubsidie jongerenparticipatie	Gericht op het stimuleren en versterken van samenkracht in de maatschappij met name onder jongeren. Inhoudelijke Onderlegger is de nota DDDjongerenpodium.	Subsidieplafond: € 103.000

Bijlage 6 EU subsidies

Overzicht Maastrichtse projecten die medegefinancierd worden met Europese middelen per 5 september 2016

Interreg-programma Noordwest Europa, Interreg IVB 2007-2013

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
RoCK, lightrail Vlaanderen-Maastricht (met De Lijn)	€ 2.700.000	50%	€ 1.350.000

Trans Europese Netwerken programma (TEN-T) 2007-2013

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
Ondertunneling A2-traverse, deelproject van de totale investeringsopgave (2012)	€ 50.000.000	10%	€ 5.000.000

Europees Sociaal Fonds 2014-2020

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
Onderzoek duurzame inzetbaarheid Stadsbeheer en Maastricht Sport (beschikking 5 januari 2015) (ESF Duurzame inzetbaarheid)	€ 20.000	50%	€ 10.000

URBACT III 2014-2020

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
Freight TAILS, 1e fase (internationaal consortium o.l.v. Westminster, partnerbudget Maastricht)	€ 8.850	70%	€ 6.195

Europees EFRO-programma OP Zuid-Nederland 2014-2020

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
Slimmer en beter naar nul op de meter	€ 164.844	35%	€ 57.695

Interreg-programma Vlaanderen-Nederland, Interreg VA 2014-2020

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
2B Connect (thema: biodiversiteit)	€ 590.400	50%	295.200
See2Do! (thema: duurzaamheid)	€ 252.181	46%	116.695
Grensinformatiepunt	€ 187.875	50%	93.937

Programma Europa voor de burger

Projectnaam		% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
Project ELAINE(European Local Authorities Integration Network)		Lumpsum	€ 20.000

EU programme for the Competitiveness of Enterprises and Small and Medium-sized Enterprises (COSME)

Projectnaam	Projectkosten totaal	% Europese bijdrage	Europese bijdrage per project
European Equestrian Route d'Artagnan, EERA, Towards EuroHorse.	€ 328.564	75%	€ 246.418

De projectkosten zijn de kosten voor het hele Europese project. De gemeente Maastricht draagt over een periode van drie jaar € 15.000 bij aan het project.

Bijlage 7

Hercalculaties grondexploitaties

Omschrijving	Begroting 2017
<i>Investerings</i>	11.329.000
<i>Nog te maken kosten:</i>	
Grondverwerving	3.704.000
Bouwrijp maken	27.582.000
Overige kosten c.q. bijdragen	21.442.000
Niet terugvorderbare omzetbelasting	-
Rentekosten	4.555.000
Omslagkosten	-
Fonds bovenwijkse voorzieningen	-
Toevoeging reserves	-
<i>Totaal nog te maken kosten</i>	<i>57.283.000</i>
<i>Totaal boekwaarde en nog te maken kosten</i>	<i>68.612.000</i>
<i>Nog te realiseren opbrengsten</i>	
Voorraad bouwgrond	52.861.000
Te ontvangen subsidies	-
Bijdrage SVF/ISV en de algemene dienst	4.290.000
Overige opbrengsten	11.340.000
Beschikking reserves	160.000
<i>Totaal nog te realiseren opbrengsten</i>	<i>68.651.000</i>
<i>Geraamd nader te concretiseren exploitatieresultaat</i>	39.000

Bijlage 8 Berekening EMU saldo

	Omschrijving	2016	2017	2018
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-30.989	-15.829	-4.774
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	38.137	45.470	47.365
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	16.621	16.616	16.626
-4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	59.857	57.965	39.639
5	Bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen die niet op exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht onder 4	0	0	0
6	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa tegen verkoopprijs voor zover niet op de exploitatie verantwoord	0	0	0
-7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw- en woonrijp maken e.d. voor zover niet op de exploitatie verantwoord	0	0	0
8	Verkoopopbrengsten van grond (tegen verkoopprijs) voor zover niet op de exploitatie verantwoord	0	0	0
-9	Betalings ten laste van voorzieningen	19.769	14.856	15.102
-10	Betalings die niet onder de bij 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de bovenstaande vragen	0	0	0
11	Verloop van deelnemingen en aandelen (ja/nee) Zo ja, wat is bij verkoop de te verwachten boekwinst?	nee --	nee --	nee --
Berekend EMU-saldo		-55.857	-26.564	4.476

De berekening van het EMU saldo per gemeente is van belang voor de berekening van het nationaal begrotingstekort. Voor het begrotingstekort op nationaal niveau geldt dat dit maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP) mag bedragen. Omdat het EMU saldo op een andere wijze wordt berekend dan de wijze waarop de gemeentebegroting is samengesteld, kan het zo zijn dat het EMU saldo negatief is terwijl er toch sprake is van een sluitende begroting.

Bij de opmaak van de begroting 2017 is de individuele referentiewaarde nog niet bekend (zie septembercirculaire 2017).

Bijlage 9 Overzicht taakvelden

In het rapport-Depla 'Vernieuwing van de begroting en de verantwoording van gemeenten' staan adviezen voor vernieuwing. Rode draad in deze adviezen is het streven om het inzicht in de financiële positie -zeker ook voor niet-specialisten- en het onderling vergelijken van gemeentelijke begrotingen beter mogelijk te maken. Voor betere vergelijkbaarheid van financiële informatie is voorgeschreven dat de ramingen in het kader van de begrotingsuitvoering worden opgesteld aan de hand van *verplichte taakvelden*. Zie hieronder dit financiële taakveldenoverzicht.

TAAKVELD 0 : BESTUUR EN ONDERSTEUNING

Taakveld: BESTUUR (0.1)				0.1
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	19	18	18	17
Apparaatskosten	1.873	1.873	1.873	1.873
Verstrekke subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	4.310	4.180	4.180	4.180
Subtotaal Lasten	6.201	6.071	6.070	6.070
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	0	0	0	0
Subtotaal Baten	0	0	0	0
Saldo voor resultaatbestemming	-6.201	-6.071	-6.070	-6.070
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-6.201	-6.071	-6.070	-6.070

Taakveld: BURGERZAKEN (0.2)				0.2
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	0	0	0	0
Apparaatskosten	2.983	2.983	2.720	2.720
Verstrekke subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	1.054	1.054	852	852
Subtotaal Lasten	4.036	4.036	3.572	3.572
Ontvangen subsidies	163	163	163	163
Overige opbrengsten	2.281	2.281	2.281	2.281
Subtotaal Baten	2.445	2.445	2.445	2.445
Saldo voor resultaatbestemming	-1.592	-1.592	-1.127	-1.127
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-1.592	-1.592	-1.127	-1.127

Taakveld: BEHEER OVERIGE GEBOUWEN EN GRONDEN (0.3)				0.3
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	7.215	7.349	7.658	8.381
Apparaatskosten	607	607	607	607
Verstreckte subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	3.205	3.205	3.205	3.205
Overige lasten	1.908	1.908	1.908	1.908
Subtotaal Lasten	12.935	13.069	13.378	14.101
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	12.331	12.431	11.567	11.544
Subtotaal Baten	12.331	12.431	11.567	11.544
Saldo voor resultaatbestemming	-605	-638	-1.811	-2.557
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-605	-638	-1.811	-2.557

Taakveld: OVERHEAD (0.4)				0.4
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	8.792	8.763	8.747	9.456
Apparaatskosten	39.593	39.568	39.541	39.541
Verstreckte subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	5.376	5.021	4.776	4.780
Subtotaal Lasten	53.761	53.352	53.064	53.777
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	0	0	0	0
Subtotaal Baten	0	0	0	0
Saldo voor resultaatbestemming	-53.761	-53.352	-53.064	-53.777
Storting in reserves	1.379	1.379	1.379	1.379
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-55.140	-54.731	-54.443	-55.156

Taakveld: TREASURY (0.5)				0.5
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	9	9	9	0
Apparaatskosten	0	0	0	0
Verstreckte subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	18.737	18.265	18.278	17.401
Subtotaal Lasten	18.745	18.274	18.287	17.401
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	24.072	23.829	23.400	23.631
Subtotaal Baten	24.072	23.829	23.400	23.631
Saldo voor resultaatbestemming	5.326	5.555	5.113	6.230
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	5.326	5.555	5.113	6.230

Taakveld: OZB - WONINGEN (0.61)				0.61
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0
Verstreckte subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	0	0	0	0
Subtotaal Lasten	0	0	0	0
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	6.823	6.823	6.823	6.823
Subtotaal Baten	6.823	6.823	6.823	6.823
Saldo voor resultaatbestemming	6.823	6.823	6.823	6.823
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	6.823	6.823	6.823	6.823

Taakveld: OZB - NIET WONINGEN (0.62)				0.62
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0
Verstreckte subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	0	0	0	0
Subtotaal Lasten	0	0	0	0
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	23.367	23.367	23.367	23.367
Subtotaal Baten	23.367	23.367	23.367	23.367
Saldo voor resultaatbestemming	23.367	23.367	23.367	23.367
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	23.367	23.367	23.367	23.367

Taakveld: PARKEERBELASTING (0.63)				0.63
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0
Verstreckte subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	134	134	134	134
Subtotaal Lasten	134	134	134	134
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	1.967	1.967	1.967	1.967
Subtotaal Baten	1.967	1.967	1.967	1.967
Saldo voor resultaatbestemming	1.833	1.833	1.833	1.833
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	1.833	1.833	1.833	1.833

Taakveld: BELASTINGEN OVERIG (0.64)				0.64
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0
Verstreckte subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	817	717	717	717
Subtotaal Lasten	817	717	717	717
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	6.244	6.244	6.244	6.244
Subtotaal Baten	6.244	6.244	6.244	6.244
Saldo voor resultaatbestemming	5.426	5.526	5.526	5.526
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	5.426	5.526	5.526	5.526

Taakveld: ALGEMENE UITKERING EN OVERIGE UITKERINGE GEMEENTEFONDS (0.7)				0.7
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0
Verstreckte subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	654	-4	39	101
Subtotaal Lasten	654	-4	39	101
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	236.525	236.719	238.165	237.825
Subtotaal Baten	236.525	236.719	238.165	237.825
Saldo voor resultaatbestemming	235.871	236.724	238.126	237.724
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	235.871	236.724	238.126	237.724

Taakveld: OVERIGE BATEN EN LASTEN (0.8)				0.8
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	3.381	4.071	4.747	5.390
Apparaatskosten	2.241	2.241	2.241	2.241
Verstreckte subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	3.759	2.868	2.958	3.432
Subtotaal Lasten	9.382	9.180	9.946	11.063
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	17.525	15.012	13.501	13.380
Subtotaal Baten	17.525	15.012	13.501	13.380
Saldo voor resultaatbestemming	8.144	5.832	3.555	2.318
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	8.144	5.832	3.555	2.318

Taakveld: VENNOOTSCHAPSBELASTING (0.9)					0.9
Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	
Kapitaallasten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Verstreckte subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	0	0	0	0	0
Subtotaal Lasten	0	0	0	0	0
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	0	0	0	0	0
Subtotaal Baten	0	0	0	0	0
Saldo voor resultaatbestemming	0	0	0	0	0
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	0	0	0	0	0

Taakveld: MUTATIES RESERVES (0.10)					0.10
Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	
Kapitaallasten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Verstreckte subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	0	0	0	0	0
Subtotaal Lasten	0	0	0	0	0
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	9.853	10.941	10.920	10.953	
Subtotaal Baten	9.853	10.941	10.920	10.953	
Saldo voor resultaatbestemming	9.853	10.941	10.920	10.953	
Storting in reserves	26.877	31.138	29.837	29.235	
Onttrekking aan reserves	44.078	37.291	30.845	32.751	
Saldo na resultaatbestemming	27.053	17.095	11.928	14.469	

Taakveld: RESULTAAT VAN BATEN EN LASTEN (0.11)					0.11
Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	
Kapitaallasten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Verstreckte subsidies	0	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0	0
Overige lasten	0	0	0	0	0
Subtotaal Lasten	0	0	0	0	0
Ontvangen subsidies	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten	0	0	0	0	0
Subtotaal Baten	0	0	0	0	0
Saldo voor resultaatbestemming	0	0	0	0	0
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	0	0	0	0	0

Taakveld: CRISISBEHEER EN BRANDWEER (1.1)				
				1.1
Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	0	0	0	0
Apparaatskosten	118	118	118	118
Verstrekke subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	7.726	7.426	7.426	7.426
Subtotaal Lasten	7.844	7.544	7.544	7.544
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	0	0	0	0
Subtotaal Baten	0	0	0	0
Saldo voor resultaatbestemming	-7.844	-7.544	-7.544	-7.544
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-7.844	-7.544	-7.544	-7.544

Taakveld: OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID (1.2)				
				1.2
Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	32	31	31	30
Apparaatskosten	3.413	3.413	3.413	3.413
Verstrekke subsidies	198	198	198	198
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	1.950	1.950	1.650	1.650
Subtotaal Lasten	5.592	5.592	5.291	5.290
Ontvangen subsidies	110	110	110	110
Overige opbrengsten	222	324	324	324
Subtotaal Baten	332	434	434	434
Saldo voor resultaatbestemming	-5.260	-5.158	-4.857	-4.856
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-5.260	-5.158	-4.857	-4.856

Taakveld: VERKEER EN VERVOER (2.1)				
				2.1
Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	6.242	6.437	6.425	6.234
Apparaatskosten	2.988	2.990	2.990	2.990
Verstrekke subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	3.525	3.529	3.532	3.540
Overige lasten	11.475	10.444	9.615	10.025
Subtotaal Lasten	24.229	23.399	22.562	22.789
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	197	197	197	197
Subtotaal Baten	197	197	197	197
Saldo voor resultaatbestemming	-24.033	-23.202	-22.365	-22.592
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-24.033	-23.202	-22.365	-22.592

Taakveld: PARKEREN (2.2)				2.2
Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	1.876	1.843	1.819	1.639
Apparaatskosten	2.004	2.004	2.004	2.004
Verstreckte subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	2.836	2.055	2.055	2.055
Subtotaal Lasten	6.715	5.901	5.878	5.698
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	9.015	9.015	9.015	9.015
Subtotaal Baten	9.015	9.015	9.015	9.015
Saldo voor resultaatbestemming	2.300	3.114	3.137	3.317
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	2.300	3.114	3.137	3.317

Taakveld: RECREATIEVE HAVENS (2.3)				2.3
Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	4	4	4	4
Apparaatskosten	0	0	0	0
Verstreckte subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	41	41	41	41
Overige lasten	58	58	58	58
Subtotaal Lasten	104	104	104	104
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	0	0	0	0
Subtotaal Baten	0	0	0	0
Saldo voor resultaatbestemming	-104	-104	-104	-104
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-104	-104	-104	-104

Taakveld: ECONOMISCHE ONTWIKKELING (3.1)				3.1
Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	235	230	225	219
Apparaatskosten	1.492	1.492	1.492	1.492
Verstreckte subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	1.769	1.618	1.558	1.497
Subtotaal Lasten	3.496	3.339	3.274	3.207
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	0	0	0	0
Subtotaal Baten	0	0	0	0
Saldo voor resultaatbestemming	-3.496	-3.339	-3.274	-3.207
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-3.496	-3.339	-3.274	-3.207

Taakveld: FYSIEKE BEDRIJFSINFRASTRUCTUUR (3.2)				3.2
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0
Verstrekke subsidies	267	267	267	267
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	411	356	336	375
Subtotaal Lasten	678	623	603	642
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	0	0	0	0
Subtotaal Baten	0	0	0	0
Saldo voor resultaatbestemming	-678	-623	-603	-642
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-678	-623	-603	-642

Taakveld: BEDRIJVENLOKET EN BEDRIJFSREGELINGEN (3.3)				3.3
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0
Verstrekke subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	246	246	246	246
Subtotaal Lasten	246	246	246	246
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	0	0	0	0
Subtotaal Baten	0	0	0	0
Saldo voor resultaatbestemming	-246	-246	-246	-246
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-246	-246	-246	-246

Taakveld: ECONOMISCHE PROMOTIE (3.4)				3.4
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	488	487	487	487
Apparaatskosten	0	0	0	0
Verstrekke subsidies	1.072	1.072	1.072	1.072
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	2.163	1.905	1.905	1.950
Subtotaal Lasten	3.723	3.465	3.464	3.509
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	2.047	2.047	2.047	2.047
Subtotaal Baten	2.047	2.047	2.047	2.047
Saldo voor resultaatbestemming	-1.676	-1.418	-1.417	-1.462
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-1.676	-1.418	-1.417	-1.462

Taakveld: ONDERWIJSHUISVESTING (4.2)				4.2
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2019
Kapitaallasten	5.002	5.023	5.235	5.253
Apparaatskosten	146	146	146	146
Verstrekke subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	1.779	1.779	1.779	1.779
Subtotaal Lasten	6.927	6.948	7.160	7.178
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	418	418	418	418
Subtotaal Baten	418	418	418	418
Saldo voor resultaatbestemming	-6.509	-6.530	-6.742	-6.760
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-6.509	-6.530	-6.742	-6.760

Taakveld: ONDERWIJSBELEID EN LEERLINGZAKEN (4.3)				4.3
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	27	26	25	25
Apparaatskosten	1.351	1.351	1.351	1.351
Verstrekke subsidies	2.747	2.747	2.747	2.747
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	2.188	2.188	2.188	2.188
Subtotaal Lasten	6.313	6.312	6.311	6.311
Ontvangen subsidies	1.884	1.884	1.884	1.884
Overige opbrengsten	1.669	1.669	1.669	1.669
Subtotaal Baten	3.553	3.553	3.553	3.553
Saldo voor resultaatbestemming	-2.760	-2.759	-2.759	-2.758
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-2.760	-2.759	-2.759	-2.758

Taakveld: SPORTBELEID EN ACTIVERING (5.1)				5.1
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	0	0	0	0
Apparaatskosten	505	505	505	505
Verstrekke subsidies	14	14	14	14
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	856	756	656	576
Subtotaal Lasten	1.375	1.275	1.175	1.095
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	0	0	0	0
Subtotaal Baten	0	0	0	0
Saldo voor resultaatbestemming	-1.375	-1.275	-1.175	-1.095
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-1.375	-1.275	-1.175	-1.095

Taakveld: SPORTACCOMMODATIES (5.2)				5.2
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	3.198	3.121	2.962	2.874
Apparaatskosten	2.142	2.142	2.188	2.188
Verstrekke subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	3.059	3.069	3.078	3.078
Overige lasten	4.008	4.487	3.049	1.924
Subtotaal Lasten	12.407	12.819	11.277	10.064
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	2.641	2.692	2.524	2.558
Subtotaal Baten	2.641	2.692	2.524	2.558
Saldo voor resultaatbestemming	-9.766	-10.128	-8.753	-7.507
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-9.766	-10.128	-8.753	-7.507

Taakveld: CULTUURPRESENTATIE, CULTUURPRODUCTIE EN CULTUURPARTICIPATIE (5.3)				5.3
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	762	804	786	770
Apparaatskosten	4.525	4.525	4.525	4.525
Verstrekke subsidies	2.692	2.697	2.701	2.701
Storting in voorzieningen	74	74	74	74
Overige lasten	7.626	6.163	6.179	6.179
Subtotaal Lasten	15.678	14.262	14.265	14.248
Ontvangen subsidies	249	249	249	249
Overige opbrengsten	5.018	4.918	4.918	4.918
Subtotaal Baten	5.268	5.167	5.167	5.167
Saldo voor resultaatbestemming	-10.410	-9.094	-9.097	-9.081
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-10.410	-9.094	-9.097	-9.081

Taakveld: MUSEA (5.4)				5.4
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	0	0	0	0
Apparaatskosten	269	269	269	269
Storting in voorzieningen	15	15	15	15
Overige lasten	326	326	326	326
Subtotaal Lasten	610	610	610	610
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	106	106	106	106
Subtotaal Baten	106	106	106	106
Saldo voor resultaatbestemming	-505	-505	-505	-505
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-505	-505	-505	-505

Taakveld: CULTUREEL ERFGOED (5.5)				5.5
Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	145	141	139	136
Apparaatskosten	540	540	540	540
Verstrekke subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	246	246	246	246
Overige lasten	73	73	73	73
Subtotaal Lasten	1.005	1.001	999	996
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	0	0	0	0
Subtotaal Baten	0	0	0	0
Saldo voor resultaatbestemming	-1.005	-1.001	-999	-996
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-1.005	-1.001	-999	-996

Taakveld: MEDIA (5.6)				5.6
Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	0	0	0	0
Apparaatskosten	3.636	3.636	3.636	3.636
Verstrekke subsidies	1.291	1.291	1.291	1.291
Storting in voorzieningen	87	87	87	87
Overige lasten	2.415	2.475	2.443	2.415
Subtotaal Lasten	7.429	7.489	7.457	7.429
Ontvangen subsidies	221	221	221	221
Overige opbrengsten	778	778	778	778
Subtotaal Baten	999	999	999	999
Saldo voor resultaatbestemming	-6.430	-6.490	-6.458	-6.430
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-6.430	-6.490	-6.458	-6.430

Taakveld: OPENBAAR GROEN EN (OPENLUCHT) RECREATIE (5.7)				5.7
Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	641	582	545	497
Apparaatskosten	2.273	2.273	2.273	2.273
Verstrekke subsidies	28	28	28	28
Storting in voorzieningen	981	980	980	980
Overige lasten	3.605	3.908	3.908	3.908
Subtotaal Lasten	7.529	7.771	7.734	7.686
Ontvangen subsidies	23	23	23	23
Overige opbrengsten	28	28	28	28
Subtotaal Baten	51	51	51	51
Saldo voor resultaatbestemming	-7.479	-7.721	-7.683	-7.635
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-7.479	-7.721	-7.683	-7.635

Taakveld: SAMENKRACHT EN BURGERPARTICIPATIE (6.1)				6.1
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	163	150	130	127
Apparaatskosten	1.931	1.931	1.931	1.931
Verstrekke subsidies	6.607	6.586	6.586	6.586
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	3.594	2.852	2.215	1.138
Subtotaal Lasten	12.295	11.519	10.863	9.782
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	657	657	657	657
Subtotaal Baten	657	657	657	657
Saldo voor resultaatbestemming	-11.638	-10.862	-10.205	-9.125
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-11.638	-10.862	-10.205	-9.125

Taakveld: WIJKTEAMS (6.2)				6.2
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0
Verstrekke subsidies	1.721	1.721	1.721	1.721
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	0	0	0	0
Subtotaal Lasten	1.721	1.721	1.721	1.721
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	325	325	325	325
Subtotaal Baten	325	325	325	325
Saldo voor resultaatbestemming	-1.396	-1.396	-1.396	-1.396
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-1.396	-1.396	-1.396	-1.396

Taakveld: INKOMENSREGELINGEN (6.3)				6.3
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	0	0	0	0
Apparaatskosten	6.120	6.120	6.120	6.120
Verstrekke subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	62.626	63.172	63.310	63.310
Subtotaal Lasten	68.746	69.292	69.430	69.430
Ontvangen subsidies	58.492	58.492	58.492	58.492
Overige opbrengsten	526	302	358	552
Subtotaal Baten	59.018	58.794	58.850	59.044
Saldo voor resultaatbestemming	-9.728	-10.499	-10.580	-10.386
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-9.728	-10.499	-10.580	-10.386

Taakveld: BEGELEIDE PARTICIPATIE (6.4)				6.4
Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0
Verstrekke subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	24.344	22.376	20.989	19.619
Subtotaal Lasten	24.344	22.376	20.989	19.619
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	10	10	10	10
Subtotaal Baten	10	10	10	10
Saldo voor resultaatbestemming	-24.334	-22.365	-20.979	-19.608
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-24.334	-22.365	-20.979	-19.608

Taakveld: ARBEIDSPARTICIPATIE (6.5)				6.5
Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	0	0	0	0
Apparaatskosten	3.818	3.716	3.682	3.682
Verstrekke subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	4.495	4.540	4.782	4.957
Subtotaal Lasten	8.313	8.256	8.464	8.639
Ontvangen subsidies	300	0	0	0
Overige opbrengsten	187	187	187	187
Subtotaal Baten	487	187	187	187
Saldo voor resultaatbestemming	-7.826	-8.070	-8.278	-8.452
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-7.826	-8.070	-8.278	-8.452

Taakveld: MAATWERKVOORZIENINGEN (WMO) (6.6)				6.6
Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	0	0	0	0
Apparaatskosten	3.809	3.809	3.809	3.809
Verstrekke subsidies	1.155	1.155	1.155	1.155
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	20.246	19.966	19.756	19.714
Subtotaal Lasten	25.210	24.930	24.720	24.677
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	1.548	1.548	1.548	1.548
Subtotaal Baten	1.548	1.548	1.548	1.548
Saldo voor resultaatbestemming	-23.662	-23.382	-23.172	-23.129
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-23.662	-23.382	-23.172	-23.129

Taakveld: MAATWERKDIENSTVERLENING 18+ (6.71)				6.71
Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0
Verstrekke subsidies	1.245	1.245	1.245	1.245
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	14.544	14.544	14.544	14.637
Subtotaal Lasten	15.789	15.789	15.789	15.882
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	2.769	2.769	2.769	2.769
Subtotaal Baten	2.769	2.769	2.769	2.769
Saldo voor resultaatbestemming	-13.020	-13.020	-13.020	-13.112
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-13.020	-13.020	-13.020	-13.112

Taakveld: MAATWERKDIENSTVERLENING 18- (6.72)				6.72
Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	0	0	0	0
Apparaatskosten	2.620	2.620	2.620	2.620
Verstrekke subsidies	1.292	1.292	1.292	1.292
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	24.535	24.107	24.173	24.177
Subtotaal Lasten	28.447	28.019	28.085	28.089
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	3.235	3.235	3.235	3.235
Subtotaal Baten	3.235	3.235	3.235	3.235
Saldo voor resultaatbestemming	-25.213	-24.785	-24.851	-24.855
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-25.213	-24.785	-24.851	-24.855

Taakveld: GEESCALEERDE ZORG 18+ (6.81)				6.81
Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	0	0	0	0
Apparaatskosten	327	327	327	327
Verstrekke subsidies	8.544	8.266	8.266	8.266
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	26.487	27.294	27.906	27.903
Subtotaal Lasten	35.358	35.887	36.500	36.497
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	2.192	2.192	2.192	2.192
Subtotaal Baten	2.192	2.192	2.192	2.192
Saldo voor resultaatbestemming	-33.166	-33.695	-34.307	-34.304
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-33.166	-33.695	-34.307	-34.304

Taakveld: GEESCALEERDE ZORG 18- (6.82)				6.82
Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0
Verstrekke subsidies	193	193	193	193
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	0	0	0	0
Subtotaal Lasten	193	193	193	193
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	0	0	0	0
Subtotaal Baten	0	0	0	0
Saldo voor resultaatbestemming	-193	-193	-193	-193
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-193	-193	-193	-193

Taakveld: VOLKSGEZONDHEID (7.1)				7.1
Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	0	0	0	0
Apparaatskosten	85	85	85	85
Verstrekke subsidies	6.445	6.445	6.445	6.445
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	389	0	0	0
Subtotaal Lasten	6.918	6.530	6.530	6.530
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	1.035	1.035	1.035	1.035
Subtotaal Baten	1.035	1.035	1.035	1.035
Saldo voor resultaatbestemming	-5.883	-5.494	-5.494	-5.494
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-5.883	-5.494	-5.494	-5.494

Taakveld: RIOLERING (7.2)				7.2
Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	1.515	2.602	2.632	2.664
Apparaatskosten	529	529	529	529
Verstrekke subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	5.099	5.099	5.099	5.099
Overige lasten	2.154	2.154	2.154	2.154
Subtotaal Lasten	9.297	10.385	10.415	10.447
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	13.075	13.075	13.075	13.075
Subtotaal Baten	13.075	13.075	13.075	13.075
Saldo voor resultaatbestemming	3.777	2.690	2.660	2.628
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	3.777	2.690	2.660	2.628

Taakveld: AFVAL (7.3)				7.3
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	310	461	577	512
Apparaatskosten	3.453	3.453	3.453	3.453
Verstrekke subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	207	207	207	207
Overige lasten	8.231	8.056	8.056	8.056
Subtotaal Lasten	12.200	12.177	12.293	12.228
Ontvangen subsidies	142	142	142	142
Overige opbrengsten	19.308	19.283	19.399	19.334
Subtotaal Baten	19.450	19.425	19.541	19.476
Saldo voor resultaatbestemming	7.250	7.248	7.248	7.248
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	7.250	7.248	7.248	7.248

Taakveld: MILIEUBEHEER (7.4)				7.4
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	182	177	172	167
Apparaatskosten	1.155	1.155	1.155	1.155
Verstrekke subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	1.218	1.249	1.249	1.249
Subtotaal Lasten	2.555	2.580	2.575	2.570
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	85	68	68	68
Subtotaal Baten	85	68	68	68
Saldo voor resultaatbestemming	-2.470	-2.512	-2.507	-2.502
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-2.470	-2.512	-2.507	-2.502

Taakveld: BEGRAAFPLAATSEN EN CREMATORIA (7.5)				7.5
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	17	16	16	15
Apparaatskosten	182	182	182	182
Verstrekke subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	390	390	390	390
Subtotaal Lasten	589	588	588	587
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	583	583	583	583
Subtotaal Baten	583	583	583	583
Saldo voor resultaatbestemming	-6	-5	-5	-4
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-6	-5	-5	-4

Taakveld: RUIMTELIJKE ORDENING (8.1)				8.1
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	2.615	2.590	2.564	3.931
Apparaatskosten	1.808	1.808	1.808	1.808
Verstrekke subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	8.507	5.030	1.096	3.866
Subtotaal Lasten	12.930	9.428	5.469	9.605
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	872	3.260	1.067	872
Subtotaal Baten	872	3.260	1.067	872
Saldo voor resultaatbestemming	-12.058	-6.168	-4.402	-8.733
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-12.058	-6.168	-4.402	-8.733

Taakveld: GRONDEXPLOITATIE (NIET-BEDRIJVEN TERREIN) (8.2)				8.2
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0
Verstrekke subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	10.650	8.652	5.393	5.644
Subtotaal Lasten	10.650	8.652	5.393	5.644
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	10.650	8.652	5.393	5.644
Subtotaal Baten	10.650	8.652	5.393	5.644
Saldo voor resultaatbestemming	0	0	0	0
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	0	0	0	0

Taakveld: WONEN EN BOUWEN (8.3)				8.3
<i>Exploitatie (bedragen * € 1.000)</i>	Begr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020
Kapitaallasten	2.601	2.430	1.133	1.097
Apparaatskosten	3.474	3.372	3.372	3.372
Verstrekke subsidies	0	0	0	0
Storting in voorzieningen	0	0	0	0
Overige lasten	1.296	1.297	1.296	1.296
Subtotaal Lasten	7.371	7.098	5.801	5.765
Ontvangen subsidies	0	0	0	0
Overige opbrengsten	3.906	3.906	3.906	3.906
Subtotaal Baten	3.906	3.906	3.906	3.906
Saldo voor resultaatbestemming	-3.465	-3.192	-1.895	-1.859
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-3.465	-3.192	-1.895	-1.859

Bijlage 10 Stand van zaken burgerinitiatieven

Sinds 2004 is het mogelijk om in Maastricht een burgerinitiatief in te dienen. Een burgerinitiatief is een verzoek van een groep inwoners om een plan of ontwikkeling op de agenda van de raad te zetten. Voorbeelden zijn: de bouw van een jeugdthuis, het plaatsen van een bank waar ouderen kunnen samenkomen, het opzetten van een nieuw museum of een mooi pand de monumentenstatus geven. Voor een gemeentebreed voorstel geldt dat minstens 300 mensen het burgerinitiatiefvoorstel moeten ondersteunen. Deze mensen zijn kiesgerechtigd. Gaat het om een buurtgericht voorstel, dan moeten 100 mensen het ondersteunen. Zij moeten wel wonen in de buurt waar het voorstel over gaat. Afspraak tussen college en raad is dat het college de raad via de Planning & Control documenten informeert hoe raadsbesluiten gekoppeld aan een burgerinitiatief zijn opgepakt. In deze bijlage is de stand van zaken per 1 september 2016 weergegeven.

Burgerinitiatief Tapijnkazerne van legergroen naar parkgroen

Op 14 juni 2011 is het burgerinitiatief "Tapijnkazerne van legergroen naar parkgroen" namens de werkgroep Tapijnkazerne overhandigd aan de burgemeester vanuit zijn rol als voorzitter van de raad. De volgende beslispunten staan hierin vermeld:

Het kazerneterrein gaat volledig deel uitmaken van het park

Enkel de waardevolle (monumentale) gebouwen worden behouden

Hierin wordt een variëteit aan (binnenstad)-functies gehuisvest waaronder de universiteit

De wandel- en fietsverbinding met het Jekerdal, onderlangs de Jeker wordt hersteld.

De raad heeft bij amendement besloten beslispunt c. te schrappen en beslispunt d. te vernummeren tot c. met als overweging "dat het niet mogelijk is om beslispunt c. te honoreren omdat de voorwaarden en omstandigheden waaronder de Tapijnkazerne kan worden aangekocht niet bekend zijn" en "de gemeente naar de burgers toe eerlijk willen zijn over hetgeen wel en niet tot de mogelijkheden behoort".

Stand van zaken per 1-9-2016

Zie project Tapijnkazerne in programma 10 Stadsontwikkeling.

Buurt-Burgerinitiatief Trichterveld

Op 8 juli 2014 heeft de raad het ontvangen buurt-burgerinitiatief Trichterveld inhoudelijk behandeld.

Verzoek aan de raad is het college opdracht te geven met Maasvallei in overleg te treden over:

- Respectering en instandhouding van de met de bewoners afgesloten convenant en de uitvoering daarvan.
- Het leveren van maatwerk aan en in overleg met de bewoners van de huidige huurwoningen.
- Het resultaat van het overleg tussen college en Maasvallei terug te koppelen met de indieners van dit burgerinitiatief en met de gemeenteraad.

De raad is akkoord gegaan met alle beslispunten van dit voorstel.

Verder is er een amendement ingediend op 8 juli 2014 door PvdA, D66, SBM, SP, SPM, CDA en GroenLinks. Hierin is gevraagd om de beslispunten van het raadsvoorstel (zoals hierboven omschreven) te wijzigen in:

Het college van burgemeester en wethouders vanuit een toezichthoudende rol zullen toezien dat naast de verplichtingen uit het sociaal plan maatwerk zal leveren aan de 17 huishoudens die gedwongen moeten verhuizen door het aangepaste plan voor Trichterveld.

Dat wat de gemeenteraad betreft het maatwerk de volgende zaken zijn:

Een zo vloeiend mogelijke overgang naar de nieuwe woning zonder tussenverhuizing. Bewoners die in Trichterveld willen blijven kunnen zonder tussenverhuizing in hun nieuwe woning trekken.

Indien burens in de toekomstige situatie naast elkaar willen wonen dan zal Maasvallei zich daarvoor inspannen binnen de mogelijkheden van het plan en de huurders.

Er zal financieel maatwerk geleverd worden, zodat de woonlasten passen bij de financiële mogelijkheden en het inkomen van de huurder.

Bewoners met een WMO-indicatie krijgen, als zij dat willen, een gelijkvloerse woning aangeboden in Trichterveld. Hierbij zal het financiële maatwerk zoals genoemd in beslispunt 2c ook geleverd worden.

Het aanvragen en begeleiden van WMO-trajecten voor bewoners.

Het aanvragen van huurtoeslag voor bewoners.

Het regelen van de verhuizing in organisatorische zin.

Het begeleiden van bewoners bij werkzaamheden in of aan de nieuwe of huidige woning.

Het adviseren en ondersteunen van bewoners om de energielasten en daarmee de woonlasten te beperken.

Het ondersteunen van bewoners met een bruikleenovereenkomst of tijdelijk huurcontract bij het vinden van een nieuwe woning.

Tijdige communicatie naar bewoners met een bruikleenovereenkomst dan wel tijdelijk huurcontract over wanneer de overeenkomst opgezegd zal worden.

Waar mogelijk worden bruikleenovereenkomsten omgezet in tijdelijke huurcontracten indien de bewoners dat zelf wensen.

Binnen de kaders van het gewijzigde plan voor Trichterveld en het maatwerk zal Maasvallei regelmatig overleg voeren met de bewonersbelangenvereniging van Trichterveld.

De raad heeft het ingediende amendement tijdens de vergadering op 8 juli 2014 aangenomen.

Stand van zaken per 1-09-2016

De voorbereidingen zijn gestart voor de volgende fase in het gebied rondom de Floresstraat en het gebied rondom de Madoerastraat. Voor de uitvoering van deze fase zijn 7 gedwongen verhuizingen noodzakelijk. Maasvallei heeft de afgelopen maanden overleg gevoerd met de betreffende huurders en is inmiddels met alle 7 tot een passend aanbod gekomen (conform maatwerkafspraken amendement 8 juli 2014).

De nieuwbouw van deze fase zal starten begin 2017.

Bewoners hebben in juli een nieuwsbrief ontvangen van Maasvallei over de stand van zaken. Ook is er nog steeds een spreekuur voor huurders in de wijk.

In het najaar organiseert Maasvallei weer een brede informatiebijeenkomst. Zij geven bewoners dan een doorkijk in de volgende fases en planning.

Burgerinitiatief Bouw betaalbare woningen voor iedereen in plaats van AZC

Initiatiefnemers vragen een bestemmingsplanwijziging ter plekke van de huidige noodopvanglocatie vluchtelingen in Malberg. Initiatiefnemers vragen om een woonbestemming voor de doelgroep sociale huur- en starterswoningen.

Stand van zaken per 1-09-2016

Met ingang van 14 februari 2017 vervalt de huidige voorlopige bestemming, namelijk studenten-huisvesting. Vanaf dat moment is ter plaatse alleen de reguliere woonfunctie nog mogelijk eventueel in combinatie met bedrijvigheid in de vorm van bedrijfswoningen.

Een herziening van het bestemmingsplan, zoals in het burgerinitiatief gevraagd, om ter plaatse woningbouw mogelijk te maken ten behoeve van starters en sociale huur, is niet noodzakelijk; immers die mogelijkheid is er met ingang van 14 februari 2017 op grond van het vigerende bestemmingsplan.

De raad heeft op 28 juni 2016 het besluit 'in te stemmen met het verzoek van het burgerinitiatief om betaalbare woningen te bouwen voor iedereen in plaats van een AZC' verworpen.

Bijlage 11 Financieel uitvoeringsbeeld 2016

De raad heeft verzocht bij de begroting een bijgesteld uitvoeringsbeeld op te nemen. De peildatum is 1 augustus. Het verwacht tekort bedraagt circa € 16,8 mln. Ten opzichte van het 1^e uitvoeringsbeeld (-/- € 6 mln. + pm) is de prognose verslechterd als gevolg van de tweede monitor 3 D's (extra tekort van € 5 mln., een systeemwijziging van het vakantiegeld (bijna -/- € 3 mln. incidenteel), niet gedekte prijsindex (-/- € 1,7 mln.) en het tekort armoede (-/- € 0,9 mln.).

Onderwerp	Bedrag (x € 1.000)	Toelichting
a. Legesinkomsten Publieke dienstverlening	131 V	Betreft een verwacht voordeel op leges paspoorten niet-ingezetenen min een verwacht nadeel leges rijbewijzen en ID-kaarten.
b. Griffie/Raad	35 V	Betreft een verwacht voordeel op de apparaatskosten.
c. Brandweer Zuid-Limburg	71 V	Betreft de afrekening 2015 minus de prijscompensatie 2016.
d. Bouwleges	500 V	Betreft verwachte inkomsten bouwleges Noorderbrug minus de verwachte extra kosten.
e. Afrekening RUD	135 V	De RUD-ZL sluit het boekjaar 2015 af met een voordelig resultaat van € 1,43 mln. Voor Maastricht betekent dit circa € 135.000.
f. Algemene uitkering meicirculaire 2016	2.384 N	De afwijking is op basis van een nadere analyse van de decentralisatie-uitkeringen, taakmutaties en nog niet gedekte prijsindex (loon- en materiële kosten).
g. CAO effecten	1.150 N	Van de CAO stijging ad 3% is slechts 1% (gehanteerde prijsindex) bij de begroting 2016 vertaald. Voor de overige 2% is nog geen dekking. Dit betreft een structurele post. In de toekomst worden de gevolgen van indexering meegenomen in de Kaderbrief.
h. Individueel Keuze Budget	2.818 N	Voorziening (vereist BBV) voor de 7 maanden vakantietoeslag 2016 welke zal worden uitgekeerd in mei 2017. Het betreft een eenmalig nadeel als gevolg van een systeemwijziging.
i. Vrijval Co-Financieringsfonds	457 V	Door de herziening BBV (verplichte activering van alle investeringen) vervalt het fonds met ingang van 2017 (alle investeringen worden geactiveerd).
j. Hogere accountantskosten	30 N	Bij de gunning van de aanbesteding van de accountant is, zoals ook de verwachting was, de prijs hoger geworden (zie ook Kaderbrief 2016).
k. Incidentele dekking	1.034 N	In de begroting 2016 stond nog een in te vullen post 'incidentele dekking'. Dit restant moet nog worden ingevuld.
l. Besparing GR's	350 N	De geraamde besparing op de brandweer is nog niet gerealiseerd.

m.	Risicobuffer/Onvoorzien	1.303 V	Ten laste van het begrote bedrag worden de volgende claims verwacht: RHCL € 23.000, Noodopvang € 86.000, Veilig Thuis (PM), aanpassing tarieven zwembad € 21.000 en claims procedure zwembad € 395.400 en Tijdelijke huisvesting college € 126.000. Dit voordeel resteert en is inclusief voordeel lokale subsidie WSW € 126.000.
n.	Deelnemingen	65 N	Er wordt een nadeel verwacht op het dividend van Enexis € 40.000 en BNG € 50.000. Daarnaast een verwacht voordeel op liquidatie Bestuursacademie Zuid Nederland € 13.000 en de verkoop aandelen Liof € 12.000.
o.	Geusseltbad	651 N	Kaderbrief 2016.
p.	Binnensport	241 N	Kaderbrief 2016.
q.	Buitensport	475 N	Kaderbrief 2016.
r.	Budget Combinatie-functionarissen	100 V	Kaderbrief 2016.
s.	Bijzondere bijstand	880 N	De oorzaken zijn: -Stijging kosten beschermingsbewind en rechtsbijstand; -Stijging aanvullende bijstand voor < 21 jaar (door vestiging jongere statushouders); -Uitgaven Armoedeplan (o.aa onderzoek, conferentie, geldkrant en verbeterlab).
t.	Leerlingenvervoer	150 V	Door een daling van het aantal leerlingen alsmede door kritische beoordeling van de aan te bieden vervoermogelijkheden wordt gelijk aan voorgaande jaren een voordeel op leerlingenvervoer verwacht.
u.	3D's	10.000 N	Een verdere indicatie/prognose over het resultaat 3D's zal eind september plaatsvinden bij de behandeling van de "2e rapportage 2016 monitoring 3 D's".
v.	Beheer Openbare Ruimte	254 V	Dit verwacht voordeel betreft onderuitputting op de IBOR-budgetten.
w.	Afval	148 V	Dit verwacht voordeel betreft een incidenteel resultaat op het inzamelen en verwerken van afval.
x.	Parkeeropbrengsten Storting Mobiliteitsfonds	200 V 200 N	De verwachte meeropbrengsten parkeren worden conform vigerend beleid gestort in het Mobiliteitsfonds.
		16.794 N	

Het college kijkt ter dekking van het verwachte tekort 2016 eerst binnen die programma's waar ook de overschrijdingen ontstaan. Op de tweede plaats wordt gedacht aan technische maatregelen om tenslotte naar de overige reserves en voorzieningen te kijken. Hieronder een overzicht van de zoekrichtingen.

Maatregel	Toelichting	Zoekrichting
Tekorten oplossen binnen de programma's waar ook de overschrijdingen ontstaan.		
Technische maatregelen	We denken bijv. aan de gevolgen van de vernieuwing BBV. Verplicht activeren betekent dat we bepaalde reserves (bijv. cofinancieringsfonds) moeten laten vrijvallen. Hierbij ontstaat wel ook een financieel risico omdat we dekking moeten hebben voor de kapitaallasten. Bovendien verwachten we door de vernieuwing BBV ook nog financiële risico's in 2018 vanwege de nieuwe rente regels.	De inschatting is dat dit in totaal € 5 tot € 11 mln. zou kunnen opleveren. Het voorstel is deze mogelijkheden met inachtneming van de financiële risico's in beeld te brengen.
Vrijval voorzieningen	Voorzieningen zijn aan regels gebonden. Zij kunnen alleen vrijvallen indien het risico of de verplichting vervallen is. Mogelijkheden liggen vooral in het actualiseren van onderhoudsplannen. Jaarlijks wordt de stand van de voorzieningen geactualiseerd bij de jaarrekening.	De inschatting is dat maximaal € 400.000 zou kunnen vrijvallen. Het voorstel is het onderzoek dat normaliter bij de jaarrekening gebeurt af te wachten om te bezien hoeveel zou kunnen vrijvallen.
Vrijval reserves productiemiddelen	Indien we kiezen voor temporisering in investeringen kunnen we deze reserves inzetten.	De inschatting is dat maximaal € 5,0 mln. kan worden ingezet. Het voorstel is een nader onderzoek te doen naar het absoluut noodzakelijke investeringsvolume en op basis daarvan een vrijval van de reserves in te zetten (bijvoorbeeld reserve I&A).

Bijlage 12 Lijst met gebruikte afkortingen

3D's	Drie decentralisaties
ADV	Antidiscriminatievoorziening
AFM	Autoriteit Financiële Markten
AINSI	Art-Industry-Nature-Society-Innovation
AMHK	Algemeen Meldpunt Huiselijk Geweldig en Kindermishandeling
ANBI	Algemeen Nut Beogende Instelling
ANWB	Algemene Nederlandse Wielrijdersbond
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AR	Algemene Reserve
ASL	Afvalsamenwerking Limburg
AU	Algemene Uitkering
AV	Audiovisueel
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
AVL	Afvalverwijdering Limburg N.V.
AZC	Asielzoekerscentrum
AZM	Academisch ziekenhuis Maastricht
B&O	Beleid & ontwikkeling
B&W	Burgemeester en wethouders
BAB	Bijzondere arbeidsbemiddeling
BBP	Bruto binnenlands product
BCC	Bestuurs- en Concernzaken en Communicatie
BBMB	Beter Benutten Maastricht Bereikbaar
BBR	Beklemde bestemmingsreserve
BBZ	Bijstandsbesluit Zelfstandigen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BDU	Brede doeluitkering
BGE	Bouwgrondexploitatie
BGM	Buitengoed Geul & Maas
BGP	Bruto gemeentelijk product
BIBOB	Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur
BIE	Bouwgrond in exploitatie
BIG	Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten
BIHTS	Building Integrated High Tech Systems
BIS	Basisinfrastructuur
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BOG	Bebouwd Onroerend Goed
BPCM	Biopartner Centrum Maastricht BV
BPD	Bouwfonds Property Development
BR	Bestemmingsreserve
BRO	Besluit Ruimtelijke Ordening
BRZO	Besluit risico zware ongevallen
BSGW	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BV	Besloten Vennootschap
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBL	Cross Border Lease
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CJG	Centrum voor jeugd en gezin
CC	Centre Céramique
CEP	Centraal Economisch Plan
CNME	Centrum voor Natuur en Milieu Educatie
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
COSME	EU programme for the Competitiveness of Enterprises and Small and Medium-sized Enterprises

CPB	Centraal Planbureau
CPO	Collectief particulier opdrachtgeverschap
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek
CSV	Claim Staat Vennootschap
CV	Commanditaire Vennootschap
DBOS	De Bibliotheek Op School
DECL	Duurzame Energiecentrale Limburg
DGD	Districtsgezondheidsdienst
DIFTAR	Gedifferentieerd Tarief
DRB	Door Rijk bepaald
EADTU	European Association of Distance Teaching Universities
ECB	Europese Centrale Bank
ECDPM	European Centre for Development Policy Management
ECOC	European Capital of Culture
EERA	European Equestrian Route d'Artagnan
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
ER	Egalisatiereserve
EIPA	European Institute of Public Administration
ELAIN	European Local Authorities Integration Network
EMM	Exploitatie Maatschappij Maastricht B.V.
EMU	Economisch en Monetaire Unie
ENCI	Eerste Nederlandse Cement Industrie
EPSA	European Public Sector Award
ESF	Europees Sociaal Fonds
EU	Europese Unie
F	Financieringsreserve
FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
FLO	Functioneel Leeftijdsontslag
FMI	Index functiemenging
GEM	Gemeentelijke exploitatiemaatschappij
GFT	Groente-, fruit- en tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GIA	Geweld in Afhankelijkheidsrelaties
GIP	Grensinformatiepunt
GOMV	Gebiedsontwikkeling Maastricht Meersen Valkenburg
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GREX	Grondexploitatie wet
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
GW	Gemeentewet
HAVO	Hoger algemeen voortgezet onderwijs
HIC	High impact crimes
HOF	Houdbare overheidsfinanciën
HRM	Human Resource Management
I	Inkomen
IAB	Intergaal Accommodatie Beleid
IAS	Informatie en Automatisering Services
I&A	Informatisering en Automatisering
IBOR	Integraal Beheer Openbare Ruimte
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
ID	Informatiediensten
IKC	Integraal Kindcentrum
IMK	Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf
IMOC	Indexcijfer Materiële Overheidsconsumptie
IOAW	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IPO	Interprovinciaal Overleg
ISV	Investeringsfonds Stedelijke Vernieuwing

ITS	Intelligente transportsystemen
IV3	Informatie voor Derden
IVH	Integrale vroeghulp
ITEM	Institute for Transnational and Euregional cross border cooperation and Mobility
J@W	Jongeren@Work
JOGG	Jongeren Op Gezond Gewicht
KB	Kaderbrief
KBL	Kredietbank Limburg
KNVB	Koninklijke Nederlandse Voetbalbond
KOM	Kultureel Overleg Maastricht
KVO	Keurmerk veilig ondernemen
LED	Limburg Economic Development
LHBT	Lesbische vrouwen, Homoseksuelen, Biseksuelen en Transgenders
LIOF	Limburgs Instituut voor Ontwikkeling en Financiering
LISA	Landelijk Informatiesysteem van Arbeidsplaatsen
LP	Leerplicht
LPA	Leerplichtambtenaar
LPW	Leerplichtwet
LVO	Limburgs Voortgezet Onderwijs
MAA	Maastricht Aachen Airport
MARAP	Managementrapportage
MBO	Middelbare beroepsopleiding
MC4E	Maastricht Centre for Entrepreneurship
MCB	Maastricht Convention Bureau
MCH	Maastricht Culturele Hoofdstad
MECC	Maastrichts Expositie en Congres Centrum
MHC	Maastricht Health Campus
MIC	Maastricht International Centre
MER	Milieueffectenrapportage
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport
MJIP	Meerjaren investeringsplan
MJOP	Meerjaren onderhoudsplan
MKB	Midden- en Kleinbedrijf
MLL	Mobiele Media Lab
MOP	Meerjarig Ontwikkelingsprogramma
MPGV	Meerjaren Prognose Grond- en Vastgoedexploitaties
MSM	Maastricht School of Management
MTB	Maastrichtse Toeleveringsbedrijven
MTBV	Managementteam Bedrijfsvoering
MTC	Maastricht Talent Centre
MVA	Materiële vaste activa
MVV	Maastrichtse Voetbal Vereniging
M-H	Maastricht Heuvelland
N	Nadeel
NAP	Normaal Amsterdams Peil
NCTV	Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid
NEN	Nederlandse Norm
NFIA	Netherlands Foreign Investment Agency
NHM(M)	Natuurhistorisch Museum (Maastricht)
NIEGG	Niet in exploitatie genomen gronden
NL	Nederland
NT	Nederlandse Taal
NV	Naamloze Venootschap
OCW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OLV	Onze Lieve Vrouwe
OMG	Outlaw Monitoring Gang
OOG	Onbebouwd Onroerend Goed
OOGO	Op Overeenstemming Gericht Overleg
OV	Openbaar vervoer

OW	Omgevingswet
OZB	Onroerende zaakbelasting
P	Programma
PBE	Publiek Belang Elektriciteitsproductie
PD	Publieke Dienstverlening
PDV	Perifere Detailhandels Vestiging
PHO	Portefeuillehoudersoverleg
PO	Primair Onderwijs
POL	Provinciaal Omgevingsplan Limburg
PPS	Publiek Private Samenwerking
PRO	Praktijkonderwijs
P&C	Planning en Control
P&R	Park en Ride
P&W	Park en Walk
PRIS	Parkeer Route Informatie Systeem
PSA	Personeels- en salarisadministratie
PTC	Protontherapiecentrum
PV	Photo Voltage
PW	Participatiewet
PZN	Philharmonie Zuid-Nederland
RAI	Rijwiel- en Automobiellndustrie
RIEC	Regionaal Informatie en Expertisecentrum
R&D	Research and Development
RD	Reinigingsdiensten
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiecentrum
RMP	Ruimtelijk mobiliteitspakket
ROC	Regionaal Opleidingen Centrum
RSL	Regionale samenwerking leerplicht
RTVM	Regionale Televisie Maastricht
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
RWB	Regionaal Werkbedrijf
SB	Stadsbeheer
SDE	Stimulering Duurzame Energieproductie
SOME	Stichting Ontwikkelingsmaatschappij ENCI-gebied
SPV	Special Purpose Vehicle
SSC	Shared service centre
SLIM	Stichting Lifescience Incubator Maastricht
SUWI	Structuur Uitvoering Werk en Inkomen
SW	Sociaal Werk
SVOPL	Stichting Voortgezet Onderwijs Parkstad Limburg
SZ	Sociale Zaken
TIM	Thuis in Maastricht
TEFAF	The European Fine Art Fair
TEN	Trans Europese Netwerken
TVM	Tram Vlaanderen Maastricht
TWB	Transferium Werk en Bijstand
UM	Universiteit Maastricht
UMC	Universitair Medisch Centrum
UNU-MERIT	United Nations University - Maastricht Economic and social Research and training centre on Innovation and Technology
UWC	United World College Maastricht
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
V	Voordeel (ook: Voorziening)
VANG	Van Afval naar Grondstof
VEGAL	Vereniging van Gemeentelijke Aandeelhouders in Limburg
VMBO	Vorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs
VN	Verenigde Naties
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs

VOG	Verklaring Omtrent Gedrag
VPB	Vennootschapsbelasting
VRI	Verkeersregelinstallatie
VRZL	Veiligheidsregio Zuid-Limburg
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
VSV	Voortijdig Schoolverlaten
VTA	Virtual Tree Assessment
VTH	Veiligheid, Toezicht en Handhaving
VSV	Voorkomen Voortijdig Schoolverlaten
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
VVV	Vereniging voor Vreemdelingen Verkeer
VWO	Vorbereidend wetenschappelijk onderwijs
VWS	Volksgesondheid, Welzijn en Sport
V&J	Veiligheid & Justitie
V&L	Veiligheid & Leefbaarheid
W	Werk
WA	Wettelijke Aansprakelijkheid
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
WbWM	Wonen boven Winkels Maastricht
WGA	Wet gemeentelijke antidiscriminatie
WIZ	Werk, Inkomen en Zorg
WLB	Wet op de Lijkbezorging
WML	Waterleidingmaatschappij Limburg
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOM	Wijk Ontwikkelingsmaatschappij
WOP	Wijk Ontwikkelingsplan
WOZ	Waardering onroerende zaken
WGS	Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening
WRO	Wet Ruimtelijke Ordening
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WWB	Wet Werk en Bijstand
W&Z	Welzijn en Zorg
ZVW	Zorgverzekeringswet
ZZP	Zelfstandigen zonder personeel

THUIS IN maastricht:

De beelden van de Maastrichtse buurten en haar bewoners zijn gemaakt door fotograaf **Jonathan Vos** voor het project Thuis in Maastricht.

Thuis in Maastricht is een online platform van en voor bewoners van Maastricht. Je maakt er kennis met de 43 buurten die Maastricht rijk is en de verhalen van haar inwoners. Het is een plek waar bewoners informatie en inspiratie kunnen halen én delen.

www.thuisinmaastricht.nl